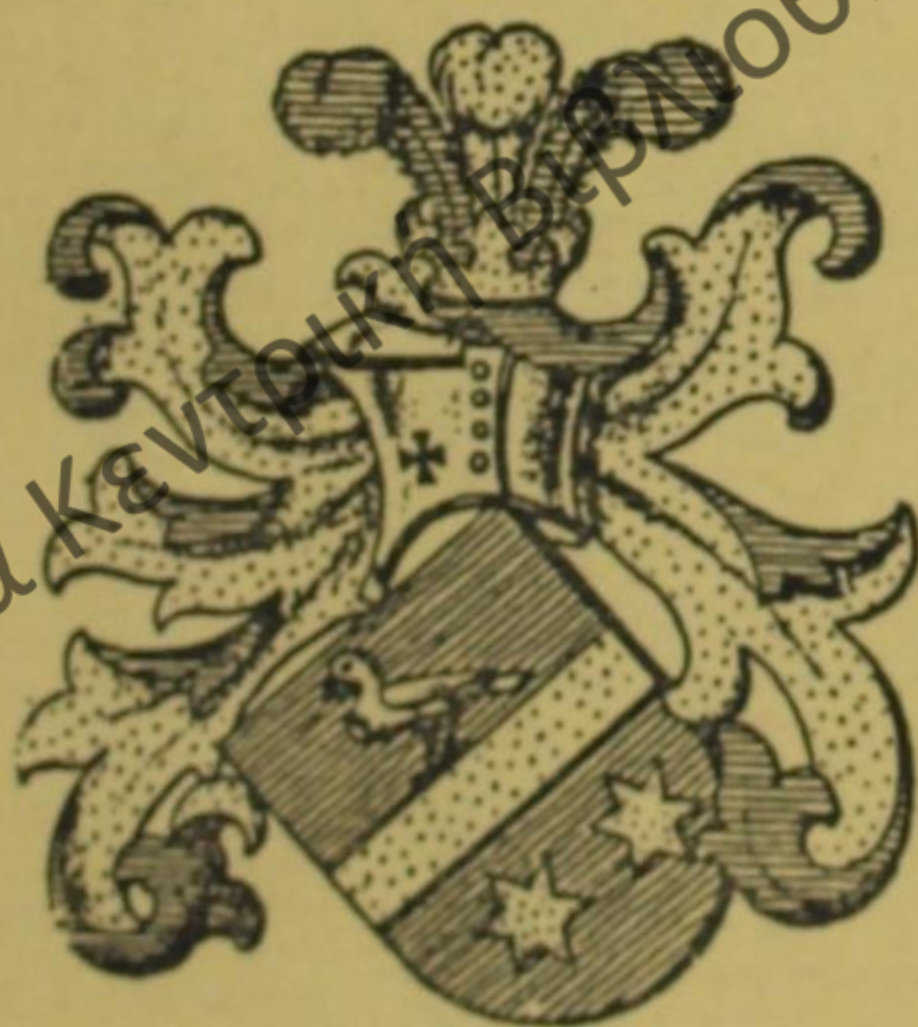

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Μ. ΜΕΞΗΣ

ΟΙΚΟΣ ΜΕΞΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΑΡΧΕΙΟΝ

Β. Η. Π.
Λοιπών

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΑΘΗΝΑΙ 1984

ΠΛ 84 7534

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Μ. ΜΕΞΗΣ

ΟΙΚΟΣ ΜΕΞΗ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΑΡΧΕΙΟΝ

* ΣΥΛΛΟΓΗ *
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ ΠΡΙΩΝΗ
ΔΩΔΕΚΑ ΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ
ΚΑΣΙ ΑΝΓΙΑΝΗΣ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΚΟΝΙΤΣΑΣ
ΑΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ 56224
ΗΜΕΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ 18/6/2015
ΤΑΞΙΝ. ΑΡΙΘΜ.

ΑΘΗΝΑΙ 1984

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν τοῦ συγγραφέως

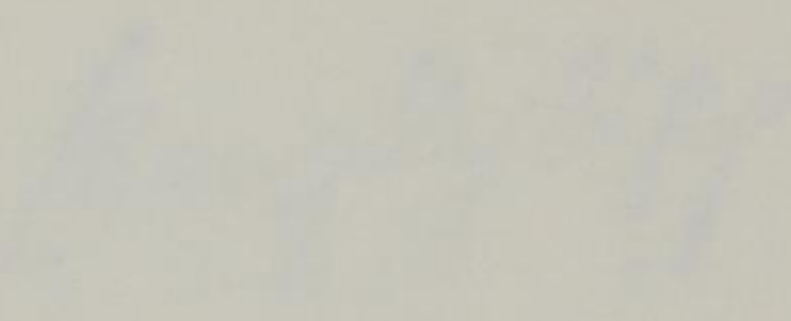
Βασιλεβίτς

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

Εἰς μνήμην
τῶν γονέων μου

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΑΙ

Άντιγρ.	= αντίγραφον
Άρχ.	= Ἄρχιον
Δελτ.	= Δελτίον
Ἐθν. Βιβλ.	= Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη
Ἑλλην. Ἐπαν.	= Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις
Ἑλλην. Παλιγ.	= Ἑλληνικὴ Παλιγγενεσία
Ἐτ.	= Ἐταιρεία
Ἐκδ.	= Ἐκδόσις
ἑσπερ.	= ἑσπερικός
ἸΕΕ	= Ἱστορικὴ καὶ Ἐθνολογικὴ Ἐταιρεία τῆς Ἑλλάδος
Ἰστ.	= Ἱστορικόν
Κεφ.	= Κεφάλαιον
περιοδ.	= περιοδικόν
σ.	= σελίς (-αι)
τ.	= τόμος (-οι)
Υφ.	= ὑπόγραφον

Εἰς ἑθὺς: *β* ΠΡΩΤΑΓΟΝΑ

σζ	= σίζυγος
θγ.	= θηγάς (-αι)
δι.	= δίαιτα
γεν.	= γεννητικός (-οι)
!	= ἀκεφάλαιον
γ.	= γένος
διγ.	= δίγμος (-οι, -αι)

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	1987
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	1988
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	1989
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	1990
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	1991
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	1992
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	1993
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	1994
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	1995
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	1996
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	1997
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	1998
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	1999
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	2000
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	2001
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	2002
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	2003
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	2004
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	2005
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	2006
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	2007
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	2008
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	2009
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	2010
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	2011
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	2012
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	2013
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	2014
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	2015
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	2016
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	2017
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	2018
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	2019
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ, Γ.	2020

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τὸ Ἱστορικὸν καὶ ἀνέκδοτον Ἄρχεϊον τοῦ Οἴκου Μέξη, εἶναι μία ἐπιτομος συλλογὴ ἐκ διαφόρων ἱστορικῶν πηγῶν καὶ ἐγγράφων περὶ τῆς οἰκογενείας, καθὼς καὶ τῆς ἀνεκδότου τοιαύτης, ληφθείσης ἐκ διασωθεισῶν οἰκογενειακῶν παραδόσεων, διαφόρων ἱστορήσεων καὶ ἄρθρων, ἐκ τῶν κατὰ καιροῦς ἐκδοθέντων εἰς ἐφημέριον καὶ περιοδικόν τύπον.

Τὸ πρῶτον κεφάλαιον, πραγματεύεται ἐν ὀλίγοις περὶ τῆς καταγωγῆς τῆς οἰκογενείας, τὰς διαφόρους περιπετείας καὶ μετοικήσεις μελῶν αὐτῆς, τὰς παραφθοράς καὶ μεταλλαγὰς τοῦ ἐπωνύμου καὶ θρησκευματος, ὡς καὶ περὶ τῶν διαφόρων κλάδων αὐτῆς, πού προέκνυσαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὀκτώ αἰῶνων τῆς ἱστορίας της, καθὼς καὶ διὰ τὰ μέλη αὐτῆς, δράσαντα κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ δύνοντος Ἑλληνικοῦ Μεσαίωνα καὶ μετεγενεστέρως.

Τὸ δεύτερον κεφάλαιον πραγματεύεται περὶ τῶν ἱστορικῶν κλάδων Σπετσῶν, Πόρου καὶ Θηβῶν, τῆς οἰκογενείας, οἱ ὅποιοι ἐν τῇ πραγματικότητι, ἀποτελοῦν ἕναν οἰκογενειακόν κλάδον τῆς αὐτῆς γεναρχικῆς προελεύσεως. Εἶναι, ὅμως ἀληθές, ὅτι καὶ ἄλλοι ἀξιόλογοι κλάδοι τῆς Οἰκογενείας, ἀνεπτύχθησαν ἀλλαχοῦ, μέλη τῶν ὁποίων διεδραμάτισαν, ρόλον τινα ἐθνικόν ἢ κοινωνικόν, ὡς οἱ οἰκογενειακοὶ κλάδοι Τεργέστης, Κωνσταντινουπόλεως, Βορείου Ἡπείρου, Ρουμανίας, Κερκύρας, ἢ ἴδουσις εὐγενῶν κλάδων ἐν Βορείῳ Ἰταλίᾳ καὶ Δαλματία, περὶ τῶν ὁποίων δυστυχῶς, στερούμεθα ἐπαρκῶν στοιχείων πρὸς συγγραφὴν ἰδιαιτέρου κεφαλαίου, ἀλλὰ περὶ αὐτῶν ποιῶμεν μνησίαν τινα ἐν τῷ πρώτῳ κεφαλαίῳ.

Τὸ τρίτον καὶ τελευταῖον κεφάλαιον συμπεριλαμβάνει μίαν μικρὰν συλλογὴν ἱστορικῶν ἐγγράφων ἀφορώντων εἰς τὴν παρούσαν μελέτην ἐκ διαφόρων ἱστορικῶν πηγῶν, περιεχουσῶν συλλογὰς ἐγγράφων καὶ δημοσιευθέντων ἀρχείων καὶ ἐκ χειρογράφων τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης, ἀναφερομένων κυρίως εἰς τὴν δρασίαν τοῦ ἀγωνιστοῦ τῆς ἐπαναστάσεως στρατηγοῦ Χριστοδούλου Μέξη (Ποριώτη).

Ἐπίσης πολὺ ὀλίγα πρωτότυπα καὶ ἀντίγραφα ἐγγράφων προέρχονται ἐκ τῆς μικρᾶς συλλογῆς τοῦ Ἄρχεϊου τοῦ ἀειμνήστου ναύαρχου Δημητρίου Ἰω. Μέξη καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, στρατηγοῦ Χ' Ἰωαάννου Δ. Μέξη.

Ἐν τῷ παραρτήματι τῆς παρούσης μελέτης παραθέτομεν σχετικὰς ἐραλδικὰς καὶ γενεαλογικὰς παρατηρήσεις (γενεαλογικοὶ πίνακες, οἰκόσημα

κλπ), βάσει τῶν ἐν τῷ παρόντι τόμῳ συγγραφέντων, βιβλιογραφία καί ἀναφορά εἰς ἄλλας πηγάς, αἱ ὁποῖαι ἐβοήθησαν εἰς τήν συγγραφὴν τῆς μελέτης ταύτης.

Δέον νά ὁμολογήσωμεν ὅτι τό μικρόν τοῦτο πόνημα, ἂν καί ἀποτελεῖ ἔργον μιᾶς πολυετοῦς ἐρεῦνης καί προσπαθείας, μετά μακρῶν διακοπῶν διά πολλούς λόγους, ὅμως δέν αἰσθανόμεθα τήν ἱκανοποίησιν ὅτι ἐπετελέσθη ἡ πληρότης τοῦ ὅλου θέματος, ἀφενός μὲν ἀπό ἀπόψεως οἰκογενειακῶν παραδόσεων, λόγω τῶν ἀπό ἐτῶν ἐκλιπόντων προσώπων, κεκτημένων αὐτάς, ἀλλά δέν διέσωσαν διά γραφίδος, ἀφ' ἑτέρου δέ, δέν ἐγένετο ἀναδίφησις τῶν ὑπαρχόντων ἱστορικῶν ἀρχείων, ἰδίως τοῦ πλουσιωτάτου τοιούτου τῆς Ἱστορικῆς καί Ἐθνολογικῆς Ἐταιρείας τῆς Ἑλλάδος, εἰς τό ὁποῖον συμπεριλαμβάνεται καί τό Ἱστορικόν Ἀρχεῖον Σπετσῶν. Ὡς ἔχομεν πληροφορηθῆ ἡ ταξινομήσις τοῦ ἀρχείου αὐτοῦ ἔχει ἐπιτελεσθῆ, πλὴν ὅπως δέν εἶναι προσιτόν πρός τό παρόν ἐλλείπει τῶν ἀπαιτουμένων πρός τούτων κονδυλίων.

Πληροφορίας περί τοῦ πλούτου καί τῆς ἱστορικῆς σημασίας τοῦ Ἀρχείου τούτου, ἔχομεν ἀπό πρακτικά Συνελεύσεων τῆς ΙΕΕΕ., ἀπό συστάσεως αὐτῆς τό 1882, τῶν ὁποίων περικοπάς παραθέτομεν ὧδε :

— Δελτίον ΙΕΕΕ, τόμος 4ος, τεῦχος 16 1895.

«τό δωρηθέν εἰς τήν καθ' ἡμᾶς Ἐταιρείαν Ἀρχεῖον τοῦ ἀγῶνος τῶν Σπετσῶν ὑπό τοῦ Δημάρχου Σπετσῶν κ. Ἀνδρ. Χ' Ἀναργύρου κατεγράφη καθ' ὀλοκληρίαν κατά χρονολογικήν τάξιν ἐγγράφων εἰς τόν κατάλογον τοῦ ἀρχείου τῆς Ἐταιρείας ὑπό τούς ἀριθμούς 10762 ἕως 14112 καί 14435 ἕως 14472, ὥστε ἐν ὅλῳ τό Ἀρχεῖον Σπετσῶν περιλαμβάνει ἐγγράφα 3389».

— Δελτίον ΙΕΕΕ τόμος 5ος τεῦχος 19 - 1899.

Ἐκθέσις τοῦ ἐφόρου τοῦ ἀρχείου τῆς 3ης Μαΐου 1898, διά τῆς δωρεᾶς ἐγγράφων.

«ὁ Δημ. Ἀνάργυρος ἐδώρησεν.

α) ἀναφορὰν Νικολῆ Χ. Δ. Κοτζιά ἐν Ναυπλίῳ 26 Ἰανουαρίου 1830 πρός τήν Γραμματεῖαν τῆς Ἐπικρατείας περί τῶν δικαιωμάτων τῶν Ψαρῶν.

(β' - ε') νέα ἀντίγραφα ἐγγράφων σπετσιοτικῶν τῶν ἐτῶν 1811 - 1820 περί δικαιωμάτων καί συμφερόντων Ἰωάννου Μέξη.

ς') νέον ἀντίγραφον ἐγγράφου τῶν προκρίτων Σπετσῶν τῆς 1ης Ἰουνίου 1814 «εἶδησις ἀπό μέρους τῆς Καγκελαρίας τῆς Ν. Σπε-

τσῶν πρὸς πάντας τοὺς Καπιτανέους καὶ Κυβερνήτας τῶν καραβιῶν μικρῶν καὶ μεγάλων τῆς Ν. ταύτης Σπετσῶν».

ζ') ἔντυπον χειρογράφως συμπεπληρωμένον διαβατήριον τοῦ ἐν Κων/λει πρέσβεως τῆς Ρωσσίας Βαρόνου Γρηγορίου Στρογανώφ ἐκδιδόμενον τῇ 10ῃ Ἰανουαρίου 1821 διὰ τὸν καπετάνιον Δημήτριον Λάμπρου πλοίαρχον τοῦ Ρωσικοῦ ἐμπορικοῦ πλοίου Λεωνίδα».

Διὰ τῆς ἐκθέσεως τοῦ Δ. Συμβουλίου τῆς Ἑταιρείας, τῆς 22ας Μαΐου 1911, (τ. 7 τεύχ. 26/27, — 1916), πληροφοροῦμεθα ὅτι τὸ Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον αὐτῆς, ἀριθμεῖ περὶ τὸ ἐν ἑκατομμύριον ἐγγράφων, καὶ ὅτι τοῦτο συνεχῶς πλουτίζεται διὰ τῆς ἐντάξεως ἐν αὐτῷ, ἰδιωτικῶν συλλογῶν καὶ παλαιῶν ἀρχείων.

Ἐκτός τοῦ ἱστορικοῦ Ἀρχείου τῆς ΙΕΕΕ, ὑπάρχον καὶ τὰ Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους (ΓΑΚ), εἰς τὰ ὁποῖα περιλαμβάνονται καὶ τὸ Ἀρχεῖον τοῦ Ἀγῶνος (1821 - 1827) ὡς καὶ τὸ Καποδιστριακὸν Ἀρχεῖον, τῶν ὁποίων οὐδεμία ἢ ἐν μέρει δημοσίευσις ἄχρι τοῦδε ἐγένετο. Ἀξιόλογοι ἐπίσης ἀρχεακαὶ συλλογαὶ εὐρίσκονται εἰς τὸ Μουσεῖον Μπενάκη, Ἑπειρωτικὸν Ἀρχεῖον παρὰ τῇ Ζωσιμαίᾳ Βιβλιοθήκῃ, Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον Κερκύρας (ΙΑΚ), εἰς τὸ ἐν Σπέτσαις Μουσεῖον κ.ἄ.

Ἐλπίζομεν ὅμως ὅτι τὸ παρὸν τοῦτο πόνημά θ' ἀποτελέσῃ τὸ ἔναυσμα καὶ τὸν πυρῆνα ἐνός εὐρυτέρου συγγράμματος εἰς τὸ μέλλον, ἐφ' ὅσον καταστῆ δυνατὴ ἡ ἀναδίφησις καὶ μελέτη τῶν ἀνωτέρω ἀναφερομένων ἀρχείων. Ἐπίσης παραμένουν νὰ ἐρευνηθῶν ἱστορικαὶ καὶ ἐραλδικαὶ πηγαὶ τῆς Βορείου Ἰταλίας ἐκ τῶν ὁποίων θὰ ἠδύνατο νὰ προκύψουν στοιχεῖα διὰ τοὺς εὐγενεῖς κλάδους τοῦ Οἴκου Μέξη.

Τὸ μικρὸν τοῦτο πόνημα ἀφιεροῦται εἰς μνήμην τῶν ἀειμνήστων καὶ πολυαγαπημένων γονέων μου, Μελετίου καὶ Μαρίας Μέξη, καὶ εἰς τὸν ἀειμνηστον ἐκ Σπετσῶν εὐπατρίδην ναύαρχον Δημήτριον Ἰω. Μέξη.

Ἐκφράζομεν τὰς θερμὰς εὐχαριστίας μας πρὸς ἀξιοτίμους κ. κ. Μαρία Α. Θεριανοῦ, Μαρία Μ. Κάζη, Εὐφροσύνη Α. Μέξη, Κανέλλα Δ. Μέξη, Νικόλαον Π. Καλογερόπουλον, Γεώργιον Β. Κοσμᾶ, Ἀλέξανδρον Χ. Μαιμόπουλον, Ἰωάννην Γ. Μέξα, Χ' Ἰωάννην Δ. Μέξη, Διονύσιον Μινῶτον καὶ Ἰωάννην Γ. Τυπάλδον - Λασκαράτον, διὰ τὴν εὐγενῆ προσφορὰν αὐτῶν, χρησίμων ἱστορικῶν στοιχείων καὶ πληροφοριῶν.

B. M. M.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄

ΚΑΤΑΓΩΓΗ

Ἡ καταγωγή τῆς Οἰκογενείας Μέξη ἢ κατά τό ἀρχαιότερον Μέξα, εἶναι ἡ Βόρειος Ἡπειρος. Ἠνδρώθη καί ἔδρασεν ἐν Ἡπείρῳ, ἠκολούθησεν τήν ταραχώδη ἱστορίαν αὐτῆς καί κατά καιρούς διεσπάρη εἰς ἄλλους τόπους, ἐντός καί πέραν τοῦ Ἑλλαδικοῦ χώρου, δημιουργήσασα εἰς αὐτούς ἐπιφανεῖς κλάδους αὐτῆς. Ἐξ αὐτῆς προῆλθον ἐπίσης οἴκοι μέ διαφορετικόν ἐπώνυμον, μέλη τῶν ὁποίων διεδραμάτισαν ἱστορικόν ἢ κοινωνικόν τινα ρόλον.

Ἡ οἰκογένεια ἢ κατά τό ὀρθότερον ἡ οἰκογενειακή φυλή τῶν Μέξα ἢ Μέξη εἶναι παλαιοτάτη. Ἐκ παραδόσεως, ὡς ἱστοροῦμεν περαιτέρω αὕτη φέρεται ὡς προερχόμενη ἐξ ἀρχαίου Ἡπειρωτικοῦ αἵματος. Πιστεύεται δέ, ὅτι αὕτη ἀποτελεῖ ἀρχέγονον κλάδον τῶν Μπούα.

Ἐν τῷ ἱστορικῷ ἀρχεῖῳ τοῦ ναυάρχου Ἰω. Θεοφανίδη¹, ἀναφέρεται ὅτι ἡ οἰκογένεια Μέξη εἶναι γνωστή, κατά τινας ἱστορικούς, ἀπό τοῦ δεκάτου μ.Χ. αἰῶνος. Τοῦτο ἀναφέρεται καί εἰς τήν Νέαν Παγκόσμιον Ἐγκυκλοπαίδειαν², ἐν τῷ ὁμονύμῳ λήμματι.

Κατ' ἄλλην ἐκδοχήν, ἡ ἐμφάνισις αὐτῆς ἐν τῷ Ἑλλαδικῷ χώρῳ εἶναι συνυφασμένη μέ τήν εἰσβολήν τῶν Νορμανδῶν ἐν Δυρραχίῳ τῆς Ἀλβανίας, τό 1081 ὑπό τοῦ Ροβέρτου Γυισκάρδου, ἐπί βασιλείας Ἀλεξίου Α' Κομνηνοῦ. Ὅθεν καί ἡ πολεμική δράσις μελῶν αὐτῆς ἀναφέρεται κατά τούς χρόνους ἐκείνους, ὡς μαρτυρεῖ καί ὁ ναύαρχος Γεώργιος Θ. Δραβίλλας ἐν τῷ οἰκείῳ λήμματι τῆς Μεγάλης Ἑλληνικῆς Ἐγκυκλοπαίδειας³.

Λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τήν ἐκδοχήν αὐτήν, πιθανῶς ἡ καταγωγή τῆς οἰκογενείας ἔχει σχέσιν μέ τήν παρουσίαν Νορμανδῶν μισθοφόρων εἰς τάς τάξεις τοῦ Βυζαντινοῦ στρατοῦ, ὡς καί ἄλλων ξενικῶν φυλῶν, ὅπου ἤρχοντο εἰς ἐπιμιξίαν μέ τούς λαούς τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, ἀπό τήν ὁποίαν

1. Παράρτ. Α' τόμος Γ', σελίς 10, Ἀθῆναι 1932.

2. Ἐκδ. Μορφωτικῆς Ἐταιρείας, Ἀθῆναι 1955, τόμ. 21, σ. 143, λήμμα «Μέξης».

3. Ἐκδ. Πυρσός, Ἀθῆναι 1926, τ. 16, σ. 910. λήμμα «Μέξη».

ὅμως ἐπεκράτει ,ὡς ἰσχυρότερον, τὸ ἑλληνικὸν στοιχεῖον. Τοῦτο δυνάμεθα νὰ πιθανολογήσωμεν λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν καί τὸ ξενικὸν τῆς ρίζης τοῦ ὀνόματος. Κατὰ τὸν ἀείμνηστον Δῆμον Ν. Μέξην, διαπρεπῆ νομομαθῆ καί συγγραφέα, αἱ ρίζαι τῆς οἰκογενείας Μέξη, φθάνουσι ὡς τὴν ἐποχὴν τῶν Σταυροφοριῶν (1204) ¹.

Τὴν Νορμανδικὴν ἐπιρροὴν βλέπομεν ἐκ τῆς ἐπικρατήσεως νέας στρατιωτικῆς τακτικῆς, τῆς ἵππικῆς, ὡς καί ὠρισμένων στρατιωτικῶν ἔθιμων, ὡς τῆς ἀδελφοποιίας, ἤτοι συνάψεως ἀδελφικῆς σχέσεως μεταξύ δύο πολεμιστῶν ἀσκέτου συγγενείας. Τὸ ἔθιμον τοῦτο διεδόθη ἀρχικῶς παρά τῶν Νορμανδικῶν φυλῶν ἐν Εὐρώπῃ, Βυζαντίῳ καί τελικῶς ἐπεκράτησεν εἰς τὰς κατ' ἐξοχὴν πολεμικὰς Ἀλβανικὰς φυλάς. Ἐν Σκανδιναυία τὸ ἔθιμον τοῦτο ὠνομάζετο *fostbroedraläg*, ἐν Γαλλίᾳ *Union des Frères d'Armes*, παρά τοῖς Σλάβοις *Robratim* καί τέλος διὰ τὰς Ἀλβανικὰς φυλάς, τὸ ὁποῖον διετηρήθη διὰ πολλοὺς αἰῶνας εἰς αὐτάς ὠνομάζετο *Bratimi* ².

Ὡς ἀκρογωνιαίος λίθος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, ἡ Ἠπειρος, ὑπῆρξε πάντοτε τὸ ἐπίκεντρον ξενικῶν εἰσβολῶν, συνεχῶν πολέμων καί κατ' ἀκολουθίαν κοινωνικῶν ἀναστατώσεων. Φυσικὰ, ἐδημιουργοῦντο καί ἐπιμιξίαι, ὡς ἀναφέραμεν ἤδη, ἐκ τῶν ὁποίων ὅμως τὸ ξενικὸν στοιχεῖον ἀφωμοιοῦτο εἰς τὸ ἐπικρατοῦν ἑλληνικόν, ὡς πολυπληθέστερον καί πλέον πεπολιτισμένον. Εἰς τὰς ἀκριτικὰς περιοχὰς τῆς Ἠπείρου, ἐνθα ἐπεκράτει πολεμικὸν κλίμα, ἀλλὰ καί λόγω τῆς μορφολογίας τοῦ ὄρεινου ἐδάφους, προῆλθον καί ἐδημιουργήθησαν πρό πολλοῦ οἰκογενειακαὶ πολεμικαὶ φυλαί (πατριαί, φάραι, κελτιστί *clans*), εἰς τὴν κοινωνικὴν δομὴν, τῶν ὁποίων ἐπεκράτει τὸ πατριαρχικὸν σύστημα. Ἐξ αὐτῶν δέ, ἐξελίχθη καί καθιερώθη μία ἀρχοντικὴ τάξις.

Ὡς πρὸς τὴν καταγωγὴν αὐτῶν τῶν οἰκογενειακῶν φυλῶν, παραθέτομεν ἔδω μερικὰς ἱστορικὰς μαρτυρίας, βάσει τῶν ὁποίων δεχόμεθα ὅτι αὐταὶ θὰ πρέπει νὰ ἦσαν γηγενεῖς, ἀπόγονοι τῶν Ἠπειρωτῶν καί Ἰλλυριῶν, πού ἀναφέρονται εἰς τὰ ἀρχαῖα ἱστορικὰ κείμενα, ἀκόμη καί ὅταν αὐταὶ ἐδέχθησαν τὴν ἐπίδρασιν τῶν προαναφερομένων ἐπιμιξιῶν. Τοιαύτη παραδοχὴ ἀφορᾷ καί εἰς τὰ περί καταγωγῆς τῆς οἰκογενειακῆς φυλῆς τῶν Μέξη καί τῆς μεταγενεστέρας ἱστορίας αὐτῆς.

Γεγονός δέ εἶναι, ὅτι αἱ φυλαὶ αὐταὶ ἀπέκτησαν καθαρῶς ἑλληνικὴν συνείδησιν, καί ὡς ἐπιδιδόμεναι εἰς τὸν πολεμικὸν καί φιλελεύθερον βίον, ἀπετέλεσαν κατὰ καιροῦς, μίαν ἰσχυράν στρατιωτικὴν δύναμιν, ἡ ὁποία

1. «Μάνη καὶ οἱ Μανιάτες», Ἀθῆναι 1979. Βιογραφικὸν σημείωμα.

2. Μιχ. Ἀ. Δένδια, Οἱ Βάραγγοι καὶ τὸ Βυζάντιον, Δελτ. Ἱστορ. καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας 1926, τ. 9, σ. 145 - 221. Παρὰ Βυζαντινοῖς Βάραγγοι ἦσαν οἱ Νορβηγοί.

συνέδραμεν εἰς τοὺς ἀνά τοὺς αἰῶνας ἀγῶνας πρὸς ἐπιβίωσιν τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς καὶ ἀργότερον πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας της. Ὑπῆρξαν, πράγματι, οἱ Δωριεῖς τοῦ Νεώτερου Ἑλληνισμοῦ, ἐπίγονοι τῶν ἀρχαίων Δωριέων τῆς Ἡπείρου.

ΟΙ ΔΩΡΙΕΙΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΙΛΛΥΡΙΟΙ

Δημιουργία Ἑλληνοαλβανικῶν πατριῶν. — Κάθοδος ἑλληνοαλβανῶν εἰς κυρίως Ἑλλάδα καὶ Πελοπόννησον. — Τοπωνύμια.

Κατὰ τὴν ἱστορικὴν ἀρχαιότητα οἱ λαοὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Ἡπειρον ἦσαν δωρικῆς καταγωγῆς καὶ ὡς εἶναι ἱστορικῶς παραδεκτὸν, ἀπετέλουν δεκατέσσαρα φύλα, ὡς οἱ Χάονες, Θεσπρωτοί, Κασσωπαῖοι, Μολοσσοί, Ἀτιντᾶνες, Ὀρέσται, Αἰθικες, Τυμφαῖοι, Παραναῖοι, Ἀθαμᾶνες, Ἀμφίλοχοι, Ἀγραῖοι, Ἀποδοτοὶ καὶ πιθανῶς οἱ Ἄβαντες. Ἐξ αὐτῶν τῶν φύλων, σπουδαιότερα καὶ ἰσχυρότερα, ἦσαν οἱ Θεσπρωτοί, οἱ ὅποιοι κατοικοῦσαν τὸ νοτιοδυτικὸν μέρος τῆς χώρας, οἱ Μολοσσοὶ τὸ Βορειοανατολικὸν καὶ οἱ Χάονες τὸ Βορειοδυτικόν.

Ἐν Βορείῳ Ἡπείρῳ ἤκμαζον ἑλληνικαὶ πόλεις, ὡς ἡ Πάνορμος (σημερινὸν Παλέρμο), Ὀγγεσμός (σημερινοὶ Ἅγιοι Σαράντα), Ποσειδῖον, Βουθρωτόν, Φοινίκη, Αὐλών, Ὠρικόν, Παλαίστη, (σημερινὴ Παλιάσα), Χίμαιρα (σημερινὴ Χειμᾶρα), Ἐλικράνον, Γιτάναι, Ἐκατόμπεδον, Ἀπολλωνία, Ἐπίδαμνος (σημερινὸν Δυρράχιον), Ἀμαντία, Βίζων, Δάορσα, Ἀντιγόχεια (Ἀργυρόκαστρον) κ.λ.

Τὰ ἐθνολογικὰ ἱστορικὰ καὶ γεωπολιτικὰ σύνορα τῆς Βορείου Ἡπείρου ἐκτείνονται πρὸς βεβρᾶν μέχρι τοῦ ποταμοῦ Γενούσου (Σκούμπη), ὃ δὲ Στράβων (Βιβλ. Ζ 332 - 3) τοποθετεῖ ταῦτα βορειότερον τῆς Ἐγνατίας ὁδοῦ, ἣτις ἀρχομένη ἀπὸ τὴν Ἐπίδαμνον (Δυρράχιον), διήρχετο τὴν Ἀπολλωνίαν, τὴν λίμνην Λίτσειν, τὴν Ἀλβανόπολιν (σημερινὸν Ἐλβασάν), διήρχετο τὸ ὄρος Κανδοῦϊα, καὶ κατήρχετο πρὸ τὸ βόρειον ἄκρον τῆς Λαχνίτιδος ἢ Ἀχρίδος, καταλήγουσα εἰς τὸν Πυλῶνα, ἔνθα τὰ σύνορα Ἡπείρου - Μακεδονίας.

Περὶ τῆς Ἐγνατίας ὁδοῦ ὁ Στράβων γράφει :

«Ταύτην δὲ τὴν ὁδὸν ἐκ τῶν περὶ τὴν Ἐπίδαμνον Ἀπολλωνίαν τόπων ἰοῦσιν ἐν δεξιᾷ μὲν ἐστὶ τὰ Ἡπειρωτικὰ ἔθνη, κλυζόμενα τῷ Σικελικῷ πελάγει μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, ἐν ἀριστερὰ δὲ τὰ ὄρη τὰ τῶν Ἰλλυριῶν, ἃ προήλθομεν καὶ τὰ ἔθνη τὰ παροικοῦντα»¹.

1. Στράβων, Β 4, 323, Ἄ. Κεραμόπουλος, Οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Βόρειοι γείτονες, Ἀθήναι 1943 - 45, σ. 117, 197.

Κατά μαρτυρίαν τοῦ Ἐκαταίου τοῦ Ἀβδηρίτου, φιλοσόφου, ἀκμάσαντος ἐπὶ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἢ ἐπὶ διαδόχων αὐτοῦ, τό Ὠρικόν, πόλις ἐν τῷ μυχῶ τῆς Αὐλῶνος, θεωρεῖται ὁ πρῶτος λιμὴν τῆς Ἠπείρου¹. Μὲ τὸν Ἐκαταῖον συμφωνοῦν καὶ μετεγενέστεροι γεωγράφοι, ὡς οἱ Πολύβιος (204 - 120 π.Χ.), Σκύλαξ, Θουκυδίδης, Διονύσιος ὁ Περιηγητής (Geogr. minor II, 12), καὶ οἱ Ῥωμαῖοι Πλίνιος καὶ Πομπώνιος. Κατὰ τὸν Κλαύδιον Πτολεμαῖον (2ος αἰὼν μ.Χ.). «Ἀρχά, Ἑλλάδος ἀπὸ Ὠρυκίας καὶ ἀρχέγονος Ἑλλάς Ἠπειρος». (Βιβλ. 3 κεφ. 13). Οὕτω τό Ὠρικόν ἢ τὰ Ἰλλυριοκεραῦνια θεωροῦνται τό ὄριον τῆς Ἠπείρου καὶ ὅλης τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐπομένως τὰ σύνορα τῶν πολιτισμῶν τῆς Ἠπείρου καὶ τῆς Ἰλλυρίας. Πέραν τῶν συνόρων αὐτῶν, κατοικοῦσαν οἱ Ἰλλυριοί, λαὸς ὁμοιάζων πρὸς τὸν Μακεδονικόν.

Ἐν Ἰλλυρία ἀναφέρεται ἡ πόλις Ἄρβων καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς Ἄρβωνῖται².

Ὁ Στέφανος Βυζάντιος (τέλη 5 μὲ ἀρχὰς 6 μ.Χ. αἰῶνος), ἐν τῷ γεωγραφικῷ του λεξικῷ «Ἐθνικά», ἀναφέρει: «Ἄρβων, ἢ Ἰλλυρίας πόλις, ἧς ὁ κάτοικος Ἄρβωνίτης. Τό ἐθνικόν Ἀρβώνιος καὶ Ἀρβωνίτης». Κατὰ τοὺς Ῥωμαϊκοὺς χρόνους ἡ πόλις Ἄρβων, ἀναφέρεται ὡς Ἀλβανόπολις (σημερινόν Ἐλβασάν), οἱ δὲ κάτοικοι τῆς περιοχῆς Ἀλβανοί, ὡς μαρτυρεῖ ὁ γεωγράφος Κλαύδιος Πτολεμαῖος³. Ἡ Ἄννα Κομνηνὴ (μέσα 12ου αἰῶνος) ὀνομάζει τὴν πόλιν καὶ τὴν περιοχὴν αὐτῆς Ἄρβανον καὶ τοὺς κατοίκους Ἀρβανίτας. Ὑπὸ τοῦ Γεωργίου Ἀκροπολίτου δέ, Βυζαντινοῦ ἱστορικοῦ καὶ διπλωμάτου παρὶ τὰ μέσα 13ου αἰῶνος, αὕτη καλεῖται Ἄλβανον.

Κατὰ τὸν Π. Φουρίκη⁴, ἡ ὀνομασία τῆς πόλεως Ἄρβανον προέρχεται ἐκ τῆς Ἰλλυρικῆς ρίζης Ἄρβ - σημαίνουσης τό βραχῶδες, τό ὄρεινόν καὶ πρόγματι αὕτη εὐρίσκεται εἰς ὄρεινὴν περιοχὴν. Ὁ δὲ Θ. Χαβέλλας⁵ ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ λέξις Ἄλβα, ἐκ τῆς ὁποίας προέκυψεν τό ἐθνικόν Ἀλβανία, εἶναι κελτικῆς καταγωγῆς, σημαίνουσα λευκά ὄρη, καθ' ὅσον ἄλλοι κελτιστί σημαίνει ὄρος.

Ἐπιμιξία μεταξύ τῶν Ἠπειρωτῶν καὶ τῶν Ἰλλυριῶν συνέβαινον ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα (Στράβων Ζ σ. 326) μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων. Ἄλλωστε ἦσαν ἀδελφοὶ λαοὶ μὲ προγονικὴν σχέσιν τοὺς Πελασγούς, ὥστε σύν

1. Ἐκαταῖος Fragm. 106 ὑπὸ Στεφάνου Βυζαντίου «Ἐκαταῖος λιμένα καλεῖ Ἠπείρου Ὠρικόν ἐν τῇ Εὐρώπῃ».

2. Πολυβίου Ἱστοριῶν Β' ἐκδοσις Tebner, σ. 131.

3. Γεωγραφικὴ ἀφήγησις, ἐκδ. Κ. Μύλλερ 1883 τόμ. I, σ. 505.

4. «Πόθεν τό Ἐθνικόν Ἀρβανίτες», Ἀθῆναι 1931.

5. «Ἱστορία Ἠπείρου καὶ Ἀλβανίας», Ἀθῆναι 1909, σ. 41.

τῷ χρόνῳ ν' ἀποτελέσουν ἕναν λαόν, εἰς τόν ὁποῖον διεκρίνετο περισσό-
τερον ὁ δωρικός χαρακτήρ αὐτοῦ.

Οἱ Ἑπειῶται ὁμίλουν τήν δωρικήν ἑλληνικήν γλῶσσαν καί αὐτήν
τῶν Ἰλλυριῶν, ἀπό τό κράμμα τῶν ὁποίων προέκυψεν ἡ Ἀλβανική, ἣτις
θεωρεῖται κλάδος τῶν ἰνδογερμανικῶν γλωσσῶν, συγγενῆς τῆς ἑλληνι-
κῆς καί λατινικῆς μέ μεταγενεστέρας Σλαβικάς καί Τουρκικάς ἐπιδράσεις.

Ἀπό τοῦ 10 μ.Χ. αἰῶνος εἶχεν διαμορφωθῆ ἡ Ἀλβανική φυλή, κράμμα
ὄρεσιβίων πατριῶν, ἡ ὁποία ἀνεμίχθη μέ τούς Ἑπειώτας. Τό δέ ἔθνικόν
Ἀλβανία ἐμφανίζεται περί τά μέσα τοῦ 12 αἰῶνος.

Τό ἀγαθῶ ἀποτελέσματα τῆς ἐπιμιξίας Ἑπειωτῶν καί Ἀλβανῶν, ἐπι-
σημαίνει ὁ ἱστορικός τοῦ Ἑθνους Κ. Παπαρρηγόπουλος εἰς σχετικήν
περικοπὴν ἀναφερομένην εἰς τούς Ἑλληνοαλβανούς τοῦ Σουλίου, ἡ ὁποία
ὅμως ἀνταποκρίνεται πλήρως εἰς τήν καθολικότητα τοῦ θέματος. Γράφει,
λοιπόν διά τόν λαόν τοῦ Σουλίου, ἀποτελούμενον ἀπό Ἑλληγαλβανούς
καί χαρακτηρίζει αὐτόν ὡς, «ἕνα ἐκ τῶν ἐπιφανεστέρων γόνων τοῦ συ-
νοικεσίου τῶν δύο φυλῶν. Ἡ μέν Ἀλβανική (φυλή) ἐκράτυνε τό μάχιμον
τῆς ἑλληνικῆς πνεῦμα, ἡ δέ ἑλληνική ἐνεφύσησε εἰς τήν Ἀλβανικήν τά
εὐγενέστερα αἰσθήματα τῆς φιλοπατρίας, τῆς φιλομαθείας καί τῆς εὐ-
νομίας»¹.

Τό περιηγητικόν βιβλίον *Descriptio Europae Orientalis* τό 1308 εἰς
λατινικήν γλῶσσαν², περιγράφει τούς Ἀλβανούς ὡς ἐξῆς :

«Ἡ Ἀλβανία ἔχει ἄνδρες ἀσυγκράτητα μαχητικούς, εἶναι ἄρι-
στοι τοξόται καί ἀκοντισταί. Ἔχουν ὠραίους γαλάζιους ὀφθαλ-
μούς καί δύνανται νά βλέπουν καλά τήν νύκτα ὅσον τήν ἡμέρα».

Ὁ ἀείμνηστος Εὐλόγιος Κουρίλας (1880 - 1961) μητροπολίτης Κο-
ρυτσᾶς, εἰς τήν περί Ἀλβανικῶν ἀποικιῶν εἰς τήν κυρίως Ἑλλάδα πραγμα-
τείαν του γράφει :³

«Οἱ Ἀλβανοί φύσει φιλελεύθεροι καί χαρακτῆρες στρατιωτικοῦ,
ζῶντες μᾶλλον διά τοῦ ὄπλου ἢ διά τοῦ ἀρότρου, ἤδη πρό τῆς
ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἤρξαντο μετακινούμενοι ἐκ
τῆς τραχείας αὐτῶν χώρας ὡς στρατιῶται καί νομάδες καί κατερ-
χόμενοι εἰς τήν κυρίως Ἑλλάδα».

Πολλοί ἐξ αὐτῶν δέ, ἀργότερον μετώκησαν εἰς Νότιον Ἰταλίαν καί
Σικελίαν. Μέχρι δέ τῆς Φραγκοκρατίας ἅπαντες οἱ Ἀλβανοί ἦσαν Ὀρθό-
δοξοί, καί εἶχον ἰδίους τρόπους καί ἐνδυμασίαν μέ τούς Ἕλληνας.

1. Ἰστ. Ἑλληνικοῦ Ἑθνους, ἐκδ. 1925, τ. Ε', σ. 146.

2. Jean Kersopoulos, *Chronologie Albanaise* Athènes 1937, σ. 21.

3. Ἑπειρωτικά Χρονικά 1928, τευχ. Α - Β, σ. 60.

Ὁ Ἄ. Ψαλίδας, λόγιος ἐπὶ τουρκοκρατίας ἀναφέρει: ¹.

«Οἱ Ἀρβανῖτες εἶναι ἓνα γένος μικτόν, περισσότερον ὅμως κλείνουν εἰς τόν χαρακτήρα τόν ἑλληνικόν παρά εἰς τόν πελασγικόν καί ἰλλυρικόν διά τήν μεγάλην ἐπιγαμίαν, ὅπου ἔκαμαν μέ τοὺς Ἑλληνας, ὅπου παρά πολλοὶ ἔκατοίκησαν εἰς ὅλην σχεδόν τήν Ἡπειρον».

Περί τῆς γλώσσης αὐτῶν γράφει :

«Ἡ τωρινή γλῶσσα τους εἶναι διεφθαρμένη καί ἑλλειπής καί συσταίνεται ἀπό λέξεις Ἰλλυρικαῖς, Ἑλληνικαῖς Πελασγικαῖς, Λατινικαῖς καί Τουρκικαῖς».

Κατά τόν Ἰω. Φιλήμονα ², ἡ Ἀλβανική γλῶσσα εἶναι παραφύλαξ τῆς ἀρχαίας Ἰλλυρικῆς, περιέχουσα ἀρκετάς Ἑλληνικάς καί μάλιστα Αἰολικάς λέξεις, καθὼς καί Σλαβονικάς, Λατινικάς καί Κελτικάς, ἀργότερον δέ ἐνσωμάτωσεν πολλάς Τουρκικάς λέξεις.

Πλέον διαφωτιστικὴν περικοπὴν περὶ τῆς καταγωγῆς τῶν Ἀλβανῶν καί κάθοδον αὐτῶν εἰς τὴν κυρίως Ἑλλάδα, παραθέτομεν ὧδε ἐκ τῆς Ἱστορίας Θηβῶν καί Βοιωτίας τοῦ Γεωργίου Δ. Τσέβα ³ :

«Οἱ Ἀλβανοὶ ἦσαν οἱ ἀρχαῖοι Ἰλλυριοὶ καί ἡ Ἀλβανία ἦτο ἡ ἀρχαία Ἰλλυρία. Διετήρησαν δὲ τὴν ὀνομασίαν ταύτην μέχρι τοῦ ἔτους 200 μ.Χ., ὅποτε ἐκ τῆς πόλεως Ἄρβανον ἢ Ἄλβανον, ἦν ἀναφέρει ἡ Ἄννα Κομνηνή, προέκυψεν τὸ ὄνομα τῆς χώρας καί τῶν κατοίκων Ἀλβανία καί Ἀλβανός,. Οἱ Ἀλβανοὶ ὅμως τῆς νῦν Ἀλβανίας ὀνομάζουσιν ἑαυτοὺς Σκηπητάρ καί τὴν χώραν τῶν Σκηπητῶν, ἴσως ἐκ τοῦ σκήπιε = ἀετός ἢ ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ ἐν-σκήπτω.

Οἱ Ἰλλυριοὶ ἦσαν, λαὸς ἀδελφός τῶν Ἡπειρωτῶν καί Μακεδόνων. Πελασγοὶ καί αὐτοὶ ὡς οἱ Ἑλληνες καί ἀδελφοὶ τῶν Ἑλλήνων. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἡ σχέσις τῶν Ἰλλυριῶν πρὸς τοὺς Ἑλληνας ἦτο οἷα καί τῶν Ἡπειρωτῶν καί Μακεδόνων πρὸς τοὺς Ἑλληνας. Εἶναι ἄλλως γνωστόν ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες κατέλαβον δι' ἀποικιῶν τὰ παράλια τῆς Ἀλβανίας, Ἐπίδαμνον, Ἀπολλωνίαν, Ἀκρόλισσαν. Ἐφύραν, Βουθρωτόν, Ὀγγεσμὸν, συνεπῶς ἡ νότιος Ἀλβανία εἶναι ἀποικία τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Ἐπο-

1. Ἡπειρ. Χρονικά 1931, Α - Β, σ. 46, Γ. Χαριτάκη, Ἡ Τουρκία εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ ἸΘ' αἰῶνος ὑπὸ Ἄ. Ψαλίδα.

2. Φιλικὴ Ἐταιρεία, Ναυπλία 1834 ἐπανέκδ. 1964, σ. 58.

3. Ἀθῆναι 1928, τόμ. Β', σ. 137.

μένως από τῆς ἀπόψεως ταύτης, ἡ ἐποίκησις Ἀλβανῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα, δύναται νὰ θεωρηθῆ ἡ ἐπιστροφή αὐτῶν εἰς τὴν πατρίδα τῶν προγόνων των. Οἱ Ἀλβανοὶ οὗτοι ἦσαν πάντες Χριστιανοὶ Ὀρθόδοξοι, ἦλθον δὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα μέ τό θάρρος τῆς ὁμοφυλίας καί μέ τό αἶσθημα ἑλληνικόν. Ἦγωνίσθησαν πάντοτε παρά τό πλευρόν τῶν Ἑλλήνων παρά τῶν ὁποίων οὐδαμοῦ καί οὐδέποτε ἠμφισβητήθη ἡ φιλοπατρία των. Κατά δέ τόν ἐθνικόν ἀγῶνα τοῦ 1821 ἐπολέμησαν μετά πείσματος τολμηρῶς καί ἀνδρείως κατά τῶν Τούρκων ὡς ἀκραιφνεῖς Ἑλληνας, οὐδ' εὐρέθη τις μέχρι σήμερον ἐν Ἑλλάδι Ἑλληνα, ὅστις νὰ χωρίσῃ τοὺς Ἀλβανοφώνους Ἑλληνας ἀπό τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. Ἡ Ἀλβανικὴ γλῶσσα εἶναι ἡ παναρχαία Ἰλλυρικὴ, ἀδελφὴ τῆς Ἑλληνικῆς, ἔχουσα πλείστας ἀρχαίας ἑλληνικὰς λέξεις, ἧτις λόγῳ τῆς κατακτήσεως τῆς χώρας ὑπὸ διαφόρων λαῶν προσέλαβε καί στοιχεῖα ἐκ τῆς λατινικῆς, σλαυικῆς, τουρκικῆς καί νεωτέρας ἑλληνικῆς».

Ἀπὸ τοῦ 11ου αἰῶνος οἱ Ἀρβανῖται ἐγκαθίστανται εἰς τὴν κυρίως Ἑλλάδα καί Πελοπόννησον, ὡς μισθοφόροι καί τιμარიῶχοι τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων, Δεσποτῶν τῆς Ἠπείρου καί ἀργότερον τῶν Δεσποτῶν τοῦ Μωρέως, ὥστε νὰ δημιουργηθῶσι ἀποικίαι ἀριθμοῦσαι χιλιάδας μετὰ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν. Οὕτω ὑπῆρξε καί ἐποίκησις μελῶν τῆς φυλῆς τῶν Μέξη μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των, πού σκοπὸν εἶχε τὴν στρατολόγησιν αὐτῶν εἰς τὰς τάξεις τοῦ Βυζαντινοῦ στρατοῦ. Ἀργότερον δὲ προσέφερον τὰς στρατιωτικὰς τῶν ὑπηρεσίας καί εἰς τοὺς Ἑνετούς.

Περὶ τό 1268 χρονολογεῖται ἡ κάθοδος καί ἐγκατάστασις Ἀλβανῶν πολεμιστῶν μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των, εἰς Θεσσαλίαν καί Αἰτωλοακαρνανίαν, κατόπιν συμφωνίας τοῦ Μιχαήλ Β' Δεσπότη τῆς Ἠπείρου καί τοῦ αὐτοκράτορος Μιχαήλ Παλαιολόγου, σκοπὸν ἔχουσα τὴν ὀχύρωσιν καί ἐπὶ ἀνδρωσιν φρουρίων, ὑπ' αὐτῶν. Παλαιόθεν δὲ οὗτοι εἰδικεύθησαν εἰς τὴν ἵππικὴν τέχνην, ὡς προαναφέραμεν ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ κεφαλαίου. Κατὰ καιροῦς καί ἄλλοι κατέρχονται ὡς μισθοφόροι ἡγεμόνων, ὅπως τό 1350 ὑπὸ τοῦ Μανουήλ Κατακουζηνοῦ, Δεσπότη τοῦ Μωρέως, τό 1383 εἰς Λοκρίδα καί Ἀττικοβοιωτίαν ὑπὸ τῆς Καταλανικῆς Ἐταιρείας, τό 1384 ὑπὸ τοῦ Νέριο Ἀτζαγιόλη, τό 1405 ὑπὸ Θεοδώρου Παλαιολόγου τοῦ Μωρέως καί μεταξύ 1402 - 1425 εἰς Εὐβοίαν ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν.

Εἰς τὰ ὄμματα τῶν ἀλλοφύλων Τούρκων καί Ἑνετῶν, οἱ Ἀλβανοὶ δέν ἐξεχώριζον ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας. Δι' αὐτούς ἦσαν Ἑλληνας. Ὁ Ἑνετός Γενικός Προβλεπτὴς ἐν Πελοποννήσῳ Μάρκος Βαρβαρίγος εἰς ἀναφο-

ράν του πρὸς τὴν Ἑνετικὴν Γερουσίαν τῷ 1479 ἐξηγεῖ ὅτι «Ἄλβανοὶ καὶ οἱ Ἕλληνες ἀποτελοῦν ἕναν μόνον λαόν».

Πρακτικὸ δὲ τῆς Ἑνετικῆς Γερουσίας τὸν Αὐγούστο τοῦ 1481 διὰ τὴν φρουρὰν τῆς Μονεμβασίας σημειώνει ὅτι, «τό μεγαλύτερον μέρος τῶν μισθοφόρων εἶναι Ἕλληνες καὶ Ἄλβανοὶ Ἕλληνες»¹.

Ἄλλος δὲ Ἑνετὸς ἐπίσης Γενικός Προβλεπτής ἐν Πελοποννήσῳ, Φραγκῖσκος Γριμάνης (1706 - 1709) ἀναφέρει πρὸς τὴν Ἑνετικὴν Γερουσίαν:

«Ἡ Πελοπόννησος κατοικεῖται ὑπὸ Ἑλλήνων καὶ Ἄλβανῶν· τούτων οἱ Ἕλληνες οἰκοῦσι εἰς πόλεις καὶ καταγίνονται εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ ναυτιλίαν, οἱ δὲ Ἄλβανοὶ, οἵτινες τοσοῦτον ἔχουσι συγχωνευθῆ μετὰ τῶν Ἑλλήνων, ὥστε δέν θεωροῦνται, ἀποτελοῦντες ἰδίαν φυλὴν ἀλλ' ἀπλὴν διάφορον τάξιν, εἰσὶν ὀλιγότερον εὐποροὶ καὶ πεπολιτισμένοι, διάγοντες βίον πλάνητα καὶ νομαδικόν»².

Πολλὰ δὲ τοπωνύμια τὰ ὁποῖα συναντῶμεν εἰς τὴν κυρίως Ἑλλάδα, βλέπομεν ὅτι προέρχονται ἀπὸ οἰκογενειακὰ ὀνόματα Ἄλβανῶν ἀποικιστῶν ὡς παραδείγματος χάριν Κριεκούκι εἰς Βοιωτίαν, Ἐρυθρὰν, Αἰτωλίαν, Ἡλείαν καὶ ἀλλαχοῦ προέρχεται ἐκ τῆς οἰκογενείας Κριεκούκη. Ἄλλα τοπωνύμια οἰκογενειακῶν ὀνομάτων συναντῶμεν, ὡς Κούτσι, Σπάτα, Κουρτέσι, Μάνεσι, Μαζαράκι καὶ πολλὰ ἄλλα. Οὕτω συναντῶμεν καὶ τὰ τοπωνύμια Μέξη, Μέξα εἰς Καιρώνεια Βοιωτίας, τὸ χωρίον Μεξιάτες ἀνατολικῶς τῆς Ὑπάτης, νομοῦ Φθιώτιδος. Ἐπίσης χωριὰ Μάξι, ἐκ τῶν στρατιωτῶν Μάξη ἢ Μάσση, ὀνόματος προερχομένου ἐκ παραφθορᾶς τοῦ ἀρχικοῦ τοιοῦτου Μέξη, ὡς ἀναφέρομεν περαιτέρω εἰς σχετικὴν περικοπὴν, συναντῶμεν εἰς Ἀττικὴν, Λειβαδιά, Μεσσηνία, Ἡλεία, Φθιώτιδα καὶ Παραμυθία τῆς Ἠπείρου.

Ἐπισημασθέντος τοῦ διακεκριμένου λαογράφου τῆς Ἠπείρου Ἀλεξ. Μαμμόπουλος³, κάμνοντος σύγκρισιν διαφόρων τοπωνυμιῶν τῆς Ἠπείρου, μετὰ τῆς Νοτίου Ἑλλάδος, καὶ τὰς ἐπιδράσεις, ἐκ τῶν μετακινήσεων αὐτῶν ἀπὸ Βορρᾶ πρὸς Νότον γράφει:

«Ἡ γεωγραφικὴ πρόοδος τῶν ὀνομάτων, ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, εἶναι ὁ δρόμος τῆς καθόδου Ἑλληνικῶν φύλων κάτω ἀπὸ τὴν πίεσιν τῶν χιονοστιβάδων τῶν ξένων ἐπιδρομῶν, πού ἐχρησιμοποίησαν τὸν ἠπειρωτικὸν χῶρον γιὰ ἀποβάθρα. Ἡ ἀνθρώπινη ροή

1. Κ. Σάθα, Μνημεῖα Ἑλλην. Ἱστορίας, τ. I, XXI καὶ τ. IV, LXXIV.

2. Μ. Λαμπρυνίδης, Οἱ Ἄλβανοὶ κατὰ τὴν κυρίως Ἑλλάδα καὶ Πελοπόννησον, σ. 30.

3. Ἀ. Μαμμόπουλος, Ἠπειρος, Ἀθῆναι 1961, τ. Α', σ. 62.

ἀπό βορρᾶ πρὸς νότον δέν ἐσταμάτησε ποτέ. Ἐν στή καθόδου αὐτᾶς συναντῶμεν καί ἀρβανίτικα στοιχεῖα ὁμόδοξα, ἀλλά ἀλλόγλωσσα τίποτε τό παράδοξο, γιατί οἱ Ἀρβανῖτες τυλίγονται στόν Ἑλληνικό κορμό σάν τόν κισσό καί τελικά ἀφομοιώνονται στό μεγάλο χωνευτήριό τοῦ Ἑλληνισμοῦ».

ΟΙΚΟΣ ΜΠΟΥΑ

Ὡς προαναφέραμε, πιστεύεται ὅτι οἱ Μέξη, ἀποτελοῦν ἀρχέγονον κλάδον τοῦ εὐγενοῦς ἑλληνοαλβανικοῦ οἴκου Μπούα. Οἱ Μπούα ἔλκουν τήν καταγωγήν ἀπό τούς χρόνους τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, οἱ ἴδιοι δέ ἰσχυρίζονται ὅτι κατήγοντο ἀπό τόν Πύρρο¹.

Ἐδρα αὐτῶν ὑπῆρξε τό Δυρράχιον. Ἐξουσίαζον ὅμως μίαν μεγάλην περιοχὴν ἐν Βορείῳ Ἀλβανίᾳ, περί τήν Σκόδρα, καλουμένην Μπούαινα, τήν ὁποίαν διέσχιζεν ὁ ποταμός Μπουγιάνα.

Ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Μπούα, ἀπό τοῦ 13ου αἰῶνος, ἀλλά καί ἐνωρίτερον, προῆλθον πατριαί μέ νέα ἐπώνυμα, τό δέ ἀρχικόν Μπούα σὺν τῷ χρόνῳ ἐξέλιπεν.

Μέ τήν εἰσβολή τῶν Ὀρσίνι περί τό 1318 ἠναγκάσθησαν πολλοί ἐξ αὐτῶν νά κατέλθουν νοτιώτερον εἰς Θεσσαλίαν.

Μετά τόν θάνατον τοῦ Στεφάνου Ντουσιάν, βασιλέως τῶν Σέρβων καί κυρίαρχου τῆς Ἠπείρου, ἐπισυμβάντος τό 1355, ὁ δεσπότης Νικηφόρος Β' ἐπιχειρεῖ ν' ἀποκτήσῃ τό δεσποτάτον, ἀλλά ἐνικήθη κατά κράτος τό 1358, εἰς τήν παρά τόν Ἀχελῶον ποταμόν μάχην ἀπό τούς Ἀλβανούς τοῦ Καρόλου Θώπια ἢ Τόπια.

Ὁ Κάρολος Θώπιας, ὁ ὁποῖος προφανῶς κατήγετο ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Μπούα², ἀναγορεύει ἑαυτόν «αὐθέντην πάσης χώρας τοῦ Ἀλβάνου (= Ἀλβανία)» καί παραχωρεῖ εἰς τούς Μπούα - Σπάτα, τήν Αἰτωλοακαρνανίαν μέ πρωτεύουσάν τήν πόλιν Ἀχελῶος, ἔχουσάν ἀκρόπολιν τό Ἀγγελόκαστρον.

Ὁ γενναρχικός κλάδος τῶν Μπούα - Σπάτα, ἐμφανίζεται περί τό 1304, καί ἡ ἐπωνυμία αὐτή ὀφείλεται εἰς τήν μεταξύ τοῦ Ἐλβασάν καί Βερατίου περιοχὴν τῆς Τοσκαριᾶς (Ἀλβανιστί Σπάτα, ἑλληνιστί Σπαθία), τήν ὁποίαν οἱ Θώπια ἐκκληροδότησαν εἰς τούς Μπούα νά ἐξουσιάζουν³.

1. Περιγραφή οἰκοσήμεων Μπούα, παράρτημα.

2. Κ. Μπίρη, Ἀρβανῖτες κ.λπ., σ. 60.

3. Π. Ἀραβαντινός, Χρονογραφία τῆς Ἠπείρου, τ. Β', σ. 160.

Τό 1370 ἀποθνήσκει ὁ αὐθέντης τῆς Αἰτωλίας Πέτρος Μπούας, ἀφήνων δύο υἱούς τόν Γκίνη (Ἰωάννη) Μπούα Σπάτα καί τόν Μουρίκη (Μαυρίκιο) Μπούα Σγοῦρον. Ἐξ αὐτῶν ὁ Γκίνης «άνήρ δραστήριος καί τά

Κάρολος Θώπιας (τοιχογραφία 18ου αἰῶνος. Παναγία Ἄρδενίτσης)

πάντα λαμπρός, ἔργῳ καί λόγῳ κοσμούμενος καί τῷ κάλλει σεμνυόμενος», ὡς σκιαγραφεῖται εἰς τόν χρονικόν τῶν Ἑπειρωτῶν μοναχῶν Πρόκλου καί Κομνηνοῦ, κληρονομεῖ τήν Αἰτωλίαν¹.

1. Περιοδ. «Ἀθηνᾶ», 1831, σ. 67.

Τό 1374, ἅμα τῷ θανάτῳ τοῦ αὐθέντου τῆς Ἄρτης Πέτρου Λιόσα, οὗτος κυριεύει αὐτήν καί γίνεται κυρίαρχος τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος, λαμβάνοντας τόν τίτλον τοῦ Δεσπότη. Τόν ἐπόμενον χρόνον ἐπιχειρεῖ νά καταλάβῃ τά Ἰωάννινα ἀλλά ἀποτυγχάνει τοῦ σκοποῦ του.

Τό 1377 νικᾷ καί αἰχμαλωτίζει τόν Ἰωάννην Φερδινάνδο ντέ Ἐρέντια, μέγα μάγιστρο τοῦ τάγματος τῶν Ἰωαννιτῶν τῆς Ρόδου, ὁ ὁποῖος ἐπεχείρησε νά καταλάβῃ τήν Ἄρτα. Τόν ἀπελευθέρωσε, ἀφοῦ εἰσέπραξεν ἕν μεγάλο χρηματικό ποσόν ὡς λύτρα.

Τό 1380, καί πάλιν τό 1382 ἐπιχειρεῖ νά κυριεύσῃ τά Ἰωάννινα. Τότε ὁ ἐξουσάζων αὐτά, Θωμᾶς Πρελιούμποβιτς, γαμβρός τοῦ Συμεών Οὔρετς, ἀδελφοῦ τοῦ Στεφάνου Ντουσιάν, διά νά τόν ἐξευμενίσῃ τοῦ προσφέρει ὡς σύζυγον τήν ἀδελφήν του Ἑλένην καί προῖκα τρία χωρία.

Τό 1384 ἀποκρούει τούς Φράγκους τῆς Νεαπόλεως, κυριάρχους τῆς Κερκύρας, τῇ βοήθειᾳ τοῦ κόμητος Καρόλου Α΄ Τόκκου, κυριάρχου τῆς Κεφαλληνίας, Ζακύνθου καί Λευκάδος. Οἱ Φράγκοι νικῶνται καί ὁ Κάρολος λαμβάνει τήν περιοχὴν τοῦ Ἀργυροκάστρου, ὁ δέ Γκίνης παραμένει κύριος τῶν χωρῶν του.

Τό 1388 ἐπιχειρεῖ νά καταλάβῃ τά Ἰωάννινα, τῶν ὁποίων αὐθέντης αὐτήν τήν φοράν εἶναι ὁ Φλωρεντῖνος εὐγενῆς Ἡσαῦ Μπουοντελμόντε, ὁ ὁποῖος ἔχει παντρευθεῖ τήν χήρα τοῦ Θωμᾶ Πρελιούμποβιτς, Μαρία - Ἀγγελική Παλαιολόγου. Οὗτος χηρεύσας τό 1396 πανδρεύεται τήν θυγατέρα τοῦ ἀντιπάλου του Γκίνη Μπούα Σπάτα, Εἰρήνη. Οἱ Τοῦρκοι σύμμαχοι τοῦ Ἡσαῦ ἐκστρατεύουν ἐναντίον τῶν Μπουαίων, ἀλλά κατανικῶνται παρά τόν Δρίσκον ἀπό τόν Γκίνη Ζενεβίση, γαμβρόν τοῦ Γκίνη Μπούα. Τό 1399 ἐκστρατεύει ὁ ἴδιος ὁ Ἡσαῦ ἐναντίον τῶν Μπουαίων, ἠττᾶται ὅμως ἀπό τόν Ζενεβίσην, ὁ ὁποῖος τόν αἰχμαλωτίζει καί τόν ἀπελευθερώνει ἀφοῦ εἰσέπραξεν δέκα χιλιάδες δουκάτα ὡς λύτρα. Τελικῶς ὁ Ἡσαῦ συμφιλιώνεται μέ τούς Μπουαίους.

Τό 1400 ὁ Γκίνης ἀποθνήσκει, ἀφήνων κληρονόμους τόν υἱόν του Παύλον Μπούα Σπάτα, ὁ ὁποῖος λαμβάνει τό καπετανάτον τοῦ Ἀχελώου καί Ναυπάκτου καί τόν ἀδελφόν του Μαυρίκιον Μπούα Σγοῦρο, ὁ ὁποῖος λαμβάνει τό ὑπόλοιπον τῆς χώρας τοῦ Δεσποτάτου.

Τό 1403 ἀποθνήσκει ὁ Ἡσαῦ καί ὁ Μαυρίκιος ἐγείρων κληρονομικά δικαιώματα ὡς θεῖος τῆς Εἰρήνης, καταλαμβάνει τά Ἰωάννινα καί τοῦ ἀναγνωρίζεται ὁ τίτλος τοῦ Δεσπότη παρά τοῦ αὐτοκράτορος Μανουήλ Β΄ Παλαιολόγου.

Τό 1405 ὁ Κάρολος Τόκκος ἐπεκτείνει τήν κυριαρχίαν του εἰς Αἰτωλίαν καί Κορινθιακόν κόλπον καί τελικῶς τό 1418 καταλύει τό Δεσποτάτον τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος τοῦ Παύλου Μπούα, ἀναγορεύων ἑαυτόν Δεσπότην τῆς Ρωμανίας. Μετά τήν ἐπικράτησιν τοῦ Καρόλου Τόκκου εἰς Αἰτωλίαν

(1405) οί δύο υιοί του Παύλου Μπούα, Γκίνης και 'Αλέξιος κατέφυγον εἰς τό Βυζάντιον, τούς ὁποίους ὁ αὐτοκράτωρ Μανουήλ Β' διώρισεν ἀξιωματούχους εἰς τό Δεσποτᾶτον τοῦ Μωρέως.

Τό 1425 ὁ Μπούα Κούκης ἢ Κούτσης (ἀλβ. Κόκκινος λατιν. Rossus), δυσσαρεστημένος ἀπό τόν Δεσπότην τοῦ Μωρέως προσφέρει τάς ὑπηρεσίας του εἰς τούς 'Ενετούς καί ἀναλαμβάνει μέ πεντακισχιλίους ἵππεις τήν ὑπεράσπισιν τῆς 'Αργοναυπλίας. 'Επίσης ἀναφέρεται ὁ Πέτρος Μπούα Σκλέπας (χωλός), ὁ ὁποῖος τό φθινόπωρον τοῦ 1453 ἐπαναστατεῖ κατά τοῦ Δημητρίου Παλαιολόγου, καί ὁμοῦ μ' ἄλλους 'Αρβανῖτες ἀναγορεύει Δεσπότην τόν Μανουήλ Κατακουζηνόν. Οὗτος τό 1463, προσχωρεῖ εἰς τούς 'Ενετούς, εἰς τόν πόλεμον ἐναντίον τῶν Τούρκων, ἐπικεφαλῆς πεντακοσίων ἵππέων.

Μέ τήν κατάληψιν τῶν 'Ιονίων νήσων, ὑπό τῶν 'Ενετῶν, οἱ Μπούα ἐγκαθίστανται εἰς αὐτάς. Περί τῷ 1490 δέ οἱ Μπούα ἐνεγράφησαν εἰς τήν Χρυσήν Βίβλον (Libro d'oro) τῆς Κερκύρας.

Τό 1500 οἱ 'Ενετοί καταλαμβάνουν τήν Κεφαλληνίαν καί γίνεται ἐν αὐτῇ ἀποίκησις στρατιωτῶν ἀπό Πελοπόννησον καί 'Ηπειρον. Εἰς τούς Μπουαίους τό 1502 παραχωροῦνται φέουδα εἰς Λιβαθῶ. 'Αρχηγός αὐτῶν ἀναφέρεται ὁ Σγοῦρος Καγκάδης (Μπούας)¹.

Τό 1530 ὁ Θεόδωρος Μπούα Γρίβας, λαμβάνει φέουδα εἰς 'Ιθάκην.

Πολλοί ἐκ τῆς οἰκογενειακῆς φυλῆς τῶν Μπούα ἀνεδείχθησαν ὡς ἀρχηγοί στρατιωτῶν εἰς τήν ὑπηρεσίαν τῆς 'Ενετικῆς Δημοκρατίας, ἀλλά πλέον διάσημος διά τήν πολεμικήν του δράσιν ἐν τῇ Δύσει κατέστη ὁ Μερκούριος Μπούας, τοῦ ὁποῖου τάς ἀνδραγαθίας ἐξιστορεῖ ὁ Ζακύνθιος τροβαδοῦρος Τζάνε Κορωναῖος εἰς ἐπικόν περί αὐτοῦ ποίημα.

Κατ' ἀρχάς οὗτος, τό 1496 ὑπηρετῶν τούς 'Ενετούς, λαμβάνει μέρος εἰς τόν Φερραρικόν πόλεμον ἐπικεφαλῆς τριακοσίων ἵππέων, ὅπου διαπρέπει, εἰς τήν ἐν Τάρῳ μάχην. Τά ἐνετικά ἔγγραφα τόν προσαγορεύουν «magnifico conte Mercurio Bua», ὁ δέ στρατάρχης de Fleurange τόν προσαγορεύει «le seigneur Mercure, capitain Grec».

Τό 1498 προσφέρει τάς στρατιωτικάς του ὑπηρεσίας εἰς τόν αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας Μαξιμιλιανόν καί τό 1502, ὡς σύμμαχος τοῦ Μαρκησίου τῆς Μάντουας, εὑρίσκεται εἰς τό πλευρόν τῶν Γάλλων καί συντελεῖ εἰς τήν νίκην τοῦ Βασιλέως τῶν Γάλλων Λουδοβίκου ΙΒ' κατά τῶν 'Ισπανῶν, ὁ ὁποῖος εἰς ἀνταμοιβήν, τοῦ ἀπονέμει τόν τίτλον τοῦ κόμητος τοῦ 'Ακίνου καί τῆς Ρόκκα - Σέκκα, καί τόν διορίζει στρατηγόν τοῦ ἑλαφροῦ ἵππικοῦ τῆς Γαλλίας, δυνάμεως ἕξ χιλιάδων ἵππέων.

Τό 1506 βοηθεῖ τόν Πάπα 'Ιούλιον Β' ἐναντίον τοῦ ἐπαναστάτου 'Ιω-

1. Κ. Μπίρη, 'Αρβανῖτες, κ.λπ., σ. 159.

άννου Μπεντιβόλιο τῆς Μπολώνιας, τόν ὁποῖον καί νικά. Ὄταν δέ, οἱ Ἴταλοί τῆς Γενούης ἐπαναστατοῦν κατά τῆς γαλλικῆς κυριαρχίας, οὗτος τοὺς καταβάλλει καί ὁ Λουδοβίκος τὸν διορίζει Διοικητὴν τῆς πόλεως καί τοῦ δίδει ὡς δῶρον τὸν λιμένα Μούριζι.

Τὸ 1509 ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας, οἱ βασιλεῖς Γαλλίας καί Ἰσπανίας, ὁ Πάπας καί ἄλλοι ἡγεμόνες τῆς Ἰταλίας συμμαχοῦν μέ σκοπόν τὴν κατάλυσιν τῆς Ἐνετικῆς Δημοκρατίας. Κατ' αὐτὴν τὴν ἐκστρατείαν ἐναντίον τῶν Ἐνετῶν συμμετέχει καί ὁ Μερκούριος, εἰς τὸν πλευρόν τῶν συμμάχων, ἔνθα καί διαπρέπει. Πολλαὶ δέ πόλεις τῆς Λομβαρδίας καταλαμβάνονται ὑπὸ τῶν συμμάχων. Ἀκολουθῶς διατάζεται ἀπὸ τὸν Μαξιμιλιανό, νά καθυποτάξῃ τὸν ἱππότη Κάρολο Ἐγμόν εἰς Φλάνδρα καί νά ἐκδιώξῃ τὸν κόμητα Παλαδίνο ἐκ τοῦ δουκάτου τῆς Βαυαρίας. Τὰς ἀποστολάς αὐτὰς διεκπεραίωσεν μετ' ἐπιτυχίας καί ὁ αὐτοκράτωρ τὸν ὠνόμασε ἱππότην. τοῦ ἐδώρησε μίαν χώραν ὅπως τὴν ἐξουσιάζει, πολλά πολῦτιμα δῶρα, καί τὸν προήγαγεν εἰς πρῶτον στρατηγόν. Ἀκολουθῶς μετέχει εἰς τὸν κατά τῶν Ἐνετῶν πόλεμον, κυριεύοντας τὸ Ρίμινι καί Μπουντζελέζε.

Τὸ 1510 διορίζεται φρούραρχος τῆς Βερόνας καί κυριεύει τὴν Βικεντία. Τὸ ἐπόμενον ἔτος, εἰς Ἰστρία καταλαμβάνει τὸ Φριούλι καί τὸ φρούριον τῆς Γαρδίσκας. Τότε ὁ Μαξιμιλιανός τοῦ ἀπονέμει τὸν τίτλον τοῦ κόμητος τοῦ Σουάβε καί Ἰλάζ, καί τοῦ προσφέρει σημαίαν μέ δικέφαλον ἀετόν.

Τέλος, ὅταν ἐπιτυγχάνεται εἰρήνη μεταξύ τῶν συμμάχων καί Ἐνετῶν, ὁ Μερκούριος ἐπανερχεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Ἐνετῶν κατόπιν προτροπῆς τοῦ Ἐνετοῦ στρατηγοῦ Βαρθολομαίου Ἀλιβιάνο, ἐν ὀνόματι παλαιᾶς τῶν φιλίας. Οὗτω τὸ 1512 ἐπιστρέφει εἰς Βενετίαν ὅπου τοῦ γίνεται ἐνθουσιώδης ὑποδοχὴ. Ἀκολουθῶς μετέχει εἰς τοὺς πολέμους τῶν Ἐνετῶν ἐναντίον τοῦ ἀντιβασιλέως τῆς Νεαπόλεως εἰς Πάδουαν.

Τὸ 1515 ὁ Λουδοβίκος Β' ἀποθνήσκει καί τὸν διαδέχεται ὁ Φραγκίσκος Α', ὁ ὁποῖος ἐκστρατεύει ἐναντίον τοῦ δουκάτου τοῦ Μιλάνου, μέ συμμάχους τοὺς Ἐνετούς. Εἰς τὴν περίφημον μάχην τοῦ Μαρινιάνο (Maringano) ὁ Μερκούριος σώζει τὸν βασιλέα τῶν Γάλλων, τὸν ὁποῖον εἶχον περικυκλώσει τὰ στρατεύματα τοῦ δουκὸς τοῦ Μιλάνου Σφόρτσα, τοῦ ἀντιβασιλέως τῆς Νεαπόλεως καί τοῦ δουκὸς τῆς Φλωρεντίας. Τελικῶς ὁ Φραγκίσκος γίνεται κύριος τοῦ Μιλάνου καί εἰς τὸν Μερκούριον προσφέρει ἄφθονα δῶρα, οἱ δέ Ἐνετοὶ ἀνακτοῦν τὰς περιοχὰς πού εἶχον ἀπώλεσει ἀπὸ τοὺς Γερμανούς. Εἰς τὸν πόλεμον αὐτόν ὁ Μερκούριος ἠνδραγάθησεν καί ὅταν τὸ 1519 συνάπτεται εἰρήνη μέ τὸν Μαξιμιλιανό καί ἐπιστρέφει εἰς Βενετίαν, λαός καί Δόγης τοῦ ἐπιφυλάσσουν ὑποδοχὴν ἥρωος.

Ἄργότερον τό 1527 μετέχει στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων εἰς Παβίαν, αὐτό δέ εἶναι καί τό τέλος τῆς πολεμικῆς του δράσεως. Ἀπεβίωσεν τό 1560 ἐν Τρεβίζῳ καί ἐτάφη εἰς τήν ἐκκλησίαν τῆς Ἁγίας Μαρίας. Τό μνημα αὐτοῦ ἐφιλοτέχνησε ὁ περίφημος γλύπτης Ἀντόνιο Λομπάρντι.

Ἐν τῷ παραρτήματι παρατίθενται αἱ κατά τόν Karl Horf γενεαλογίαι τῶν οἰκογενειῶν Μπούα - Σπάτα, Θώπια, Σγούρων καί Ζενεβίση, ἔχουσαι προφανῶς τήν αὐτήν γενναρχικήν καταγωγήν. ἤδη ἐγράψαμεν περί τῶν σχέσεων Μπούα καί Θώπια. Ἐπίσης κατά τό ἐπικρατοῦν περί ἐνδοσυγγενικῶν δεσμῶν ἔθιμον μεταξύ τῶν Ἀλβανικῶν ἀρχοντικῶν πατριῶν, ἡ θυγάτηρ τοῦ Κομνηνοῦ Πέτρου Μπούα - Σπάτα, ἐνυμφεύθη (1392) τόν κόμητα Νικήτα Θώπια, αὐθέντην τῆς Κροῖα καί τῆς Βαλλῶνος.

Ὅσον ἀφορᾷ τό ἐπώνυμον Σγούρος ἔφερον τοῦτο καί αἱ Μπούα, ὡς οἱ Μαυρίκιος Μπούα Σγούρος, Νικόλαος καί Γεώργιος Σγούροι (1518), ἀπόγονοι τοῦ Κομνηνοῦ Μπούα κ.ἄ. Τό ὄνομα τοῦ αὐθέντου τοῦ Ἀργυροκάστρου (1418 - 1434) Μπούα - Θώπια, υἱοῦ τοῦ Γκίνη Ζενεβίση, γαμβροῦ τοῦ Γκίνη Μπούα - Σπάτα, δηλεῖ κοινήν καταγωγήν αὐτοῦ μέ τας ἐν λόγῳ πατριάς.

Παρατίθεται ἐπίσης τό οἰκόσημον τοῦ Μερκουρίου Μπούα, ἀποτελούμενον ἀπό ἕξι μέρη, ἐκ τῶν ὁποίων τά τέσσερα εἶναι τά παραδοσιακά κληροδοτηθέντα οἰκόσημα τῶν Μπούα (Πύρρου, Μ. Κωνσταντίνου, Μπούαινας, Ἀγγελοκάστρου), καί τά λοιπά δύο ἀνήκοντα εἰς αὐτόν, ὡς κόμητα τοῦ Ἀκίνι, Ρόκκα - Σέκκα καί κόμητα τοῦ Σουάβε καί Ἰλάζ.

ΔΙΑΣΠΟΡΑ ΤΩΝ ΜΕΞΗ

Περὶ ἐπωνύμου καὶ αἷτια παραφθορῶν καὶ μεταβολῶν αὐτοῦ. Δημιουργία οἰκογενειακῶν κλάδων μὲ νέα ἐπώνυμα

Αἱ τύχαι καὶ περιπέτειαι τῆς οἰκογενειακῆς φυλῆς τῶν Μέξη, ὡς προαναφέραμεν εἶναι συνυφασμένοι μετὰ τὴν κάθοδον τῶν Ἀλβανικῶν φύλων καὶ ἀποίκησιν αὐτῶν εἰς τὴν Νότιον Ἑλλάδα, ὅπου μέλη αὐτῆς ὑπηρετοῦν ὡς πολεμισταὶ τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων καὶ Δεσποτῶν τῆς Ἡπείρου καὶ τοῦ Μωρέως. Μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, ἡ οἰκογένεια, ὡς πολέμιος πάντοτε τῶν Ὀθωμανῶν, ὑφίστανται διωγμούς, διασποράς καὶ ἄλλας περιπετείας. Οὕτω ὁ πρῶτος κύριος διωγμὸς κατὰ παράδοσιν, καὶ διασπορὰν μελῶν αὐτῆς, εἰς Ἡπειρωτικὴν καὶ νησιωτικὴν Ἑλλάδα, ἀκόμη καὶ εἰς Ἰταλίαν, ἀναφέρεται ἢ μετὰ θάνατον τοῦ Γεωργίου Καστριώτου (Σκεντέρμπεη), ἐπισυμβάντος τὸ 1468.

Ἄλλος κλάδος αὐτῆς, ἐνωρίτερον τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, εἶχε ἀναπτύχθῃ εἰς Πελοπόννησον, ὅπου μέλη αὐτῆς ὑπηρετοῦν τοὺς Δεσπότης τοῦ Μωρέως. Μετὰ τὴν κατάλυσιν τοῦ Δεσποτάτου ὑπὸ τῶν Τούρκων, κατέφυγον εἰς τὰς ἐν αὐτῇ Ἑνετικὰς κτήσεις, συγκροτοῦντες μετ' ἄλλων ἀνδρείων πολεμιστῶν τὸ περίφημον ἰππικὸν σῶμα τῶν Στρατιωτῶν, ὡς ἱστοροῦμεν περαιτέρω εἰς τὴν περὶ τῶν Στρατιωτῶν σχετικὴν διατριβήν, συμπολεμοῦντες μετὰ τῶν Ἑνετῶν τοὺς Τούρκους.

Παραθέτομεν ὧδε σχετικὰς περικοπὰς ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους τοῦ Κ. Παπαρρηγοπούλου, ἀναφερομένου εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην¹.

«Ὅνομαστοὶ ἄνδρες καταφυγόντες μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Πελοποννήσου εἰς τὰς ἐν αὐτῇ Ἑνετικὰς κτήσεις ὑπῆρξαν οἱ ἀδελφοὶ Γεώργιος, Ἰωάννης καὶ Νικόλαος Δαιμονογιάνναι, οἱ ἀδελφοὶ Δημήτριος καὶ Νικόλαος Μποχάλαι, ὁ Νικόλαος καὶ Μιχαὴλ Παγωμένος, ὁ Πέτρος Βούας, ὁ πρωτοβεστιάριος Ἰσαάκ, ὁ Δημήτριος Μουσάλις, οἱ Κλαδάδες, οἱ Μέξαι, πλεῖστοι ἄλλοι λαβόντες αὐτόθι κτήματα καὶ ἄλλα ὠφελήματα καὶ παρακολουθήσαντες αὐτοὶ τε καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν τὰς τύχας τῆς Ἑνετικῆς πολιτείας».

«... οἱ Στρατιῶται ἀπέβησαν μὲν πολύκροτοι διὰ τὴν δεξιότητα καὶ τὴν τόλμην ἣν ἀνέδειξαν καθ' ὅλους τοὺς ἀγῶνας ὅσους συνεκρότησεν ἡ Ἑνετία ἐν τῇ 15ῃ καὶ 16ῃ Ἐκαντονταετηρίδι κατὰ τε τῶν Ὀσμανιδῶν καὶ τῶν ἄλλων αὐτῆς ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ Εὐρώπῃ

1. Τόμος ΣΤ', Ἀθήναι, ἐπανέκδ. 1955, σ. 350.

ἀντιπάλων, πλείστοι δέ διέπρεψαν ὡς ἀρχηγοί αὐτῶν: ὁ Ἐμμανουήλ Μπόχαλης, ὁ Μαρτῖνος Γραδάνης, ὁ Μερκούριος Βούας, ὁ Δημήτριος Κλαδάς, ὁ Μέξης Μποζίκης ...».

Ὅτε δέ κατέρρεεν καί τό τελευταῖον ἐν Πελοποννήσῳ (1540) προπύργιον τῆς Ἑνετικῆς κυριαρχίας, μέλη τῆς οἰκογενειακῆς φυλῆς τῶν Μέξη ἠκολούθησαν τοὺς Ἑνετούς εἰς τήν Δύσιν, οἱ δέ ἀπόγονοι αὐτῶν γενόμενοι ὑπήκοοι τῆς Ἑνετικῆς Πολιτείας, ἐδημιούργησαν νέους οἰκογενειακοὺς κλάδους, ἐκ τῶν ὁποίων τινές ἐξελίχθησαν εἰς εὐγενεῖς οἴκους ὡς ἱστοροῦμεν περαιτέρω. Ἄλλοι δέ κατέφυγον εἰς τὰς Ἀργολικὰς νήσους Ὑδραν, Σπέτσας καί Καλαύρειαν (Πόρον) καί ἄλλαχοῦ.

Ἀποτελέσματα αὐτῶν τῶν περιπετειῶν καί μετακινήσεων τῆς οἰκογενειακῆς φυλῆς τῶν Μέξη, ἦσαν καί αἱ παρατηρούμεναι μεταβολαί καί παραφθοραί τοῦ ὀνόματος, ὡς ἄλλωστε συνέβη καί εἰς ἄλλα οἰκογενειακά ὀνόματα, λόγῳ τῆς ἐπιδράσεως ξενικῶν, ἀλλά καί τοπικῶν ἰδιωμάτων. Ἐπίσης συνήθης ὑπῆρξεν ἡ ἀλλαγὴ καί ἡ καθιέρωσις νέου ἐπωνύμου, κατὰ τό ἐπικρατοῦν εἰς τὰς ἀρχοντικὰς ἀλβανικὰς πατρίδας ἔθιμον.

Ὁ ἀρχικός, δωρικός τύπος τοῦ ὀνόματος εἶναι Μέξας, τό δέ Μέξης, ἰωνικός τύπος, καθιερωθεὶς χάριν εὐφωνίας εἶναι μεταγενέστερος. Εἰς τὰ περί τῶν στρατιωτῶν Μέξη, ἑνετικά ἔγγραφα, παρατηροῦμεν παραφθοράς τοῦ ὀνόματος ἰδίως εἰς τήν κατάληξιν αὐτοῦ, καί εἰς ἑνίαν τῶν περιπτώσεων παραφθείρεται καί ἡ ρίζα αὐτοῦ. Αἱ παραφθοραὶ αὐταί, αἱ ὁποῖαι εἶναι χαρακτηριστικαί λόγῳ τοῦ δυσυλλάβου τοῦ ὀνόματος, σὺν τῷ χρόνῳ καθιεροῦνται, ὡς συμβαίνει καί δι' ἄλλα ὀνόματα στρατιωτῶν εἰς τὰ ἔγγραφα αὐτά, ἔνθα χρησιμοποιεῖται ἰδιωματικὴ ἰταλικὴ γλῶσσα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Εἰς τὰ ἔγγραφα αὐτά, γίνεται χρῆσις τοῦ γράμματος x, τό ὁποῖον δέν ὑφίσταται εἰς τήν ἰταλικὴν γλῶσσαν. Ἐπίσης, πολλάκις τό x ἀποδίδεται μέ διπλά γράμματα ὡς ss ἢ cs ἢ zz ἢ xs καί μέ μονά ὡς s ἢ z. Οὕτω βλέπομεν εἰς αὐτά νέας μορφάς τοῦ ὀνόματος ὡς Mexsa, Mesa, Messa, Mezan, Mezzan, Massi, Maxis. Ὅλοι ὅμως αὐταί παραλλαγαί προέρχονται ἀπό τό ἀρχικόν ὄνομα Μέξα ἢ Μέξη. Ἀπό τοπικά ἰδιώματα, ἰδίως εἰς νησιωτικὰς περιοχάς, συναντοῦμεν τό ἐπώνυμον Μέσση ἢ Μέτση, ἐπίσης προερχόμενον ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ Μέξη. Τήν χαρακτηριστικὴν διαφορὰν τοῦ ὀνόματος Mexis καί Mexsa, συναντοῦμεν, συγκρίνοντες τήν αὐτὴν στροφὴν ἐκ τοῦ Μοιρολογίου τοῦ Γιάννη Μπλέσσα, εἰς τὰ συγγράμματα Μ. Λαμπρινίδου καί Κ. Σάθα, τήν ὁποῖα παραθέτομεν περαιτέρω.

Ἐκτός τῶν παραφθορῶν τοῦ ἀρχικοῦ ἐπωνύμου, παρατηροῦμεν καί τελείας ἀλλαγὰς αὐτοῦ καί δημιουργίαν νέων ἐπωνύμων. Καί τοῦτο συνέβαινεν διὰ τρεῖς κυρίως λόγους.

Ὁ πρῶτος καί κύριος λόγος ἀλλαγῆς ὀνόματος προήρχετο ἀπό ἐθιμοτυπικήν συνήθειαν, κυρίως εἰς τὰς ἀρχοντικάς οἰκογενείας Ἀρβανιτῶν, ὅπου εἰς τό ἀρχικόν ἐπώνυμον προσετίθετο καί δεύτερον, συνήθως τό ἐξ ἀγχιστείας τοιοῦτον, τό ὁποῖον σὺν τῷ χρόνῳ καθιεροῦτο καί παρέμενεν μόνον αὐτό, ἐνῶ τό πρῶτον τό ἀρχικόν ἐξέλιπεν. Διά τοῦ ἐθίμου αὐτοῦ ὑπεννοεῖτο ἡ ἔνωσις δύο μεγάλων καί ἰσχυρῶν ἀρχοντικῶν οἰκογενειῶν. Τό δεύτερον τοῦτο ὄνομα ἐπίσης ὑποννοοῦσε ἕν διάσημον χαρακτηριστικόν γνώρισμα, συνήθως ἐκ τῆς πολεμικῆς ἐμπειρίας τοῦ φέροντος τοῦτο, ὁ ὁποῖος ἐγένετο ὁ ἰσχυρός γενάρχης νέου οἰκογενειακοῦ κλάδου μέ νέον ἐπώνυμον. Οὕτω εἰς τό ἀρχικόν ὄνομα τῶν Μπούα, βλέπομεν νά προστίθενται κι' ἄλλα, ὡς Μπούα - Σπάτα, Μπούα - Γρίβα, Μπούα - Κούκη κ.ἄ., ἐκ τῶν ὁποίων σὺν τῷ χρόνῳ ἐκλείπει τό ἀρχικόν καί διά τοῦ δευτέρου δημιουργοῦνται νέοι οἰκογενειακοί κλάδοι. Τοῦτο συνέβη ἐπίσης μέ τοὺς Μέξη - Μποζίκη, Μέξη - Κλόζα, Μέξη - Γκερμπέση, Μέξη - Κώνστα, Μέξη - Κονδύλη, Μέξη - Παναγιωτίδη κ.ἄ.

Παραθέτομεν ὧδε χαρακτηριστικὴν περικοπὴν τοῦ ἐθίμου αὐτοῦ, ἐκ τοῦ συγγράμματος Κ. Μπίρη «Ἀρβανῖτες, οἱ Δωριεῖς τοῦ Ἑλληνισμοῦ»¹.

«Στὴν κοινωνικὴν συγκρότησιν τῶν Ἀρβανιτῶν ἐξεχώριζε τὸν παλιό καιρό κάποια ἀριστοκρατία καταγωγῆς, πλούτου καί ὀπλων, πού τὴν ἀποτελοῦσαν ὀρισμένεσ μεγάλεσ φάρες. Γύρω στὴν κάθε μία ἀπ' αὐτέσ ζοῦσε σέ ξεχωριστέσ ὀμάδεσ ἡ μάζα τοῦ λαοῦ, μέ πειθαρχικὴν, ἂν ὄχι δουλικὴν, ὑποταγή. Οἱ ἀρχοντικέσ φάρες διατηροῦσαν, ἀπό γενιά σέ γενιά, τὴν συγγενικὴν τῆσ ἢ κάθε μία συνοχή καί τὴν πατριαρχικὴν τῆσ ἐξάρτησιν ἀπό ἕναν ἀρχηγό πού ἦταν ὁ γερνότεροσ ἢ ἀκμαιότεροσ γόννοσ τῆσ. Διεκρίνοντο δέ μεταξύ τοῦσ οἱ φάρες μέ τό οἰκογενειακό τοῦσ ὄνομα· ὅπωσ ἡ φάρα τῶν Μπουαίων, ἡ φάρα τῶν Λιόσηδων, ἡ φάρα τῶν Βαταραγκαίων κ.λπ. Σέ περίπτωσιν πού ἀπό μία μεγάλη φάρα ξεχώριζε ἕνασ καινούργιοσ κλάδοσ, δίπλα στό πατρογονικό ἐπώνυμο ἀκουόταν καί τό παρωνύμιο τοῦ Γενάρχη τῆσ : Μπούασ Σπάτασ».

Δεύτεροσ λόγνοσ ἀλλαγῆσ οἰκογενειακῶν ὀνομάτων προήρχετο ἀπό τοπωνύμια, ἐνθα μέλοσ ἢ μέλη τῆσ οἰκογενείασ διεβίουν ἦτοι τό παρωνύμιο ἦτο δηλωτικόσ καταγωγῆσ. Ἀναφέρομεν ὧδε τὴν περίπτωσιν τοῦ ἀγωνιστοῦ τῆσ Ἐπαναστάσεωσ Χριστοδοῦλου Μέξη, περί τοῦ ὁποῖου ἀσχολοῦμεθα ἐν τῷ κεφαλαίῳ Β', τοῦ ἐπονομαζομένου Ποριώτη, καθ' ὅσον πατρίσ αὐτοῦ ἦτο ὁ Πόροσ. Ἐπίσης εἰσ ἄλλασ περιπτώσεισ τό παρωνύμιο

1. Ἀθῆναι 1960, σ. 37.

ἦτο δηλωτικόν ἐπαγγέλματος, ιδιότητος ἢ καί πατρωνύμου, ὅπως Μελέτου, Παναγιώτου, Παναγιωτίδης κ.λπ.

Τέλος ἄλλος συνήθης λόγος ἀλλαγῆς ἐπωνύμου, κατά τοὺς ζοφεροὺς χρόνους τῆς τουρκοκρατίας, ἦτο ὅταν μέλη μίας οἰκογενείας ἐδιώκοντο ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν. Κατ' ἀνάγκην πρὸς ἐπιβίωσίν των, ἤλλασον τό ὄνομα των.

Διὰ τοὺς ἀνωτέρω ἀναφερομένους λόγους λοιπόν, καί ἐκ τῆς οἰκογενειακῆς φυλῆς τῶν Μέξη, προῆλθον καί ἐδημιουργήθησαν νέοι οἰκογενειακοὶ κλάδοι μὲ νέον ἐπώνυμον. Κατ' ἀρχάς ἀπὸ τοὺς χρόνους τῆς Ἐνετοκρατίας καί ἴσως ἐνωρίτερον αὐτῆς, προῆλθον αἱ οἰκογένειαι Μποζίκη ἢ Μπουζίκη, Κλόζα, Γκερμπέση, Μάξη Μάσση, Mezan.

Ἐν Βορείῳ Ἰταλίᾳ Ἴονίους νήσους καί Δαλματία, ἐδημιουργήθησαν καί ἀνεπτύχθησαν εὐγενεῖς οἶκοι ἐκ τῆς φυλῆς τῶν Μέξης, ὡς οἱ Busichio ἢ Bosichio, Mexi, Mexa, Mesa, Mezan ἢ Mezzan.

Μεταγενεστέρως, περί τόν 18ον καί 19ον αἰῶνα προῆλθον αἱ οἰκογένειαι Μέξη - Παναγιωτίδη, Παναγιώτου, Πολίτη, Κωνστα, Οἰκονόμου, Κοσμᾶ, Κονδύλη.

Ἀναφορικῶς πρὸς τὴν προέλευσιν ἢ μᾶλλον τὴν ἐτυμολογίαν τοῦ ἀρχικοῦ ὀνόματος, χάριν ἱστορίας ἀναφέρωμεν δύο ἐκδοχάς, περιελθούσας εἰς γνῶσιν ἡμῶν, τὰς ὁποίας ὅμως δέν δυνάμεθα νά πιθανολογήσωμεν, λόγῳ τῆς κατά πολὺ προγενεστέρως ἐμφανίσεως τοῦ ἐπωνύμου, ἀλλά καί μὴ ὑπάρχοντος ἐμφανοῦς συσχετισμοῦ τινός, ὅτι δηλαδή τοῦτο σημαίνει ἱατρός (ἀλβανιστί τ' ὄνομα Meksi, ἱατρός = Mjek) ἢ συμβολαιογράφος.

Λόγῳ τῶν διαφορῶν μετοικήσεων τῆς οἰκογενείας καί δημιουργίας νέων κλάδων εἰς διαφόρους χώρας, συναντοῦμεν καί μεταβολάς εἰς τό θρήσκευμα. Οἱ διαφυγόντες εἰς τὴν Δύσιν, καί οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν ἠσπάσθησαν τόν Ρωμαιοκαθολικισμόν, οἱ δέ ἐν Ἑλλάδι, ἔνθα καί ἡ πλειονότης, παρέμεινον εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ὀρθοδοξίας. Πολλοὶ ὀλίγοι ἐξηναγκάσθησαν διὰ τόν φόβον τῶν Ὀθωμανῶν, νά ἐξισλαμισθοῦν.

Μίαν τοιαύτην περίπτωσιν συναντοῦμεν κατά τὴν πολιορκίαν τῆς Τριπόλεως τό Σεπτέμβριον τοῦ 1821. Κατ' αὐτήν, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν πολιορκουμένων Τούρκων ἦσαν καί δισχίλιοι περίπου Ἀλβανοί, Μωαμεθανοί, μισθοφόροι, οἱ ὁποῖοι οὐδεμίαν ἐθνικὴν σχέσιν εἶχον μέ τοὺς Τούρκους, συναισθηματικῶς δέ ἐκκλινον πρὸς τοὺς Ἕλληνας. Οὗτοι ἦλθον εἰς συνεννόησιν μέ τόν Κολοκοτρώνην, ὅπως μὴ θεωρήσει αὐτούς ἐχθρούς καί νά τοὺς ἐπιτρέψει νά διαφύγουν εἰς τὴν πατρίδα των. Ἐκ τῆς ἐξετάσεως ὀνομάτων, τῶν ἀρχηγῶν αὐτῶν παρατηροῦμεν χριστιανικὴν καταγωγὴν. Εἰς δέ ἐξ αὐτῶν προήρχετο ἐκ τῆς φυλῆς τῶν Μέξη. Οὗτοι δέ ἦσαν ὁ

Ζάτσε Γρίβας, Γιάχος (Ζάχος) Ντέμις, Λαλιοῦς (Λουκάς, Ἡλίας) Τερπάνης, Ἐλμάζ Μέτσης (Μέξης), Βελικογιατσης (Γεωργάκης Βέλίκος) καὶ Σαλή Τσάμης¹.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ

Πολεμικὴ δράσις αὐτῶν ἐν Ἀνατολῇ καὶ Δύσει

Ἀνωτέρω, ἐποιήσαμεν μνεῖαν τοῦ περιφήμου σώματος τῶν Στρατιωτῶν. Θεωροῦμεν ἀναγκαῖον, ὅπως ἀναφερθῶμεν ἐν ὀλίγοις καὶ περὶ τῆς δράσεως τῶν Στρατιωτῶν, οἱ ὅποιοι προήρχοντο κυρίως ἀπὸ Ἑλληνοαλβανικὰς πολεμικὰς οἰκογενειακὰς φυλάς, ὡς ἡ τῶν Μέξη, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀνεδείχθησαν ἔνδοξοι πολέμαρχοι, οἱ ὅποιοι διὰ τῆς στρατιωτικῆς τῶν δράσεως, ἐντὸς καὶ πέραν τοῦ ἑλλαδικοῦ χώρου ἐδημιούργησαν μίαν νέαν ἰθύνουσαν, εὐγενῆ τιμαριωτικὴν τάξιν κατὰ τὸν Ἑλληνικὸν μεσαίωνα.

Ἡ ἑλληνικὴ λέξις Στρατιώτης (ἰταλ. *stratioto*, *cavallo*) παρὰ Βυζαντινοῖς, ἀλλὰ καὶ παρ' Ἐνετοῖς, ἀποτελεῖ τιμητικὴν προσωνυμίαν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, διὰ τοὺς μισθοφόρους, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἑλληνοαλβανούς πολεμιστάς. Μάλιστα δέ, εἰς βυζαντινὰ ἔγγραφα τῆς Κρήτης, οἱ στρατιῶται καλοῦνται καὶ ἄρχοντες, ἄρχοντόπουλοι. Τὴν προσωνυμίαν αὐτὴν φέρουσι παρὰ Βυζαντινοῖς, διότι βλέπομεν τὸν Ἀλέξιον Κομνηνὸν ἰδρύοντα τὸ τάγμα τῶν ἄρχοντοπούλων «συλλεξάμενος ἀπανταχόθεν τοὺς τῶν ἀποπεπωκότων Στρατιωτῶν υἱοῖς», ὡς γράφει ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ Ἄννα Κομνηνὴ ἐν Ἀλεξιάδι².

Ὁ Στρατιώτης εἶναι ἐπιδέξιος ἵππεύς καὶ ἔμπειρος περὶ τὴν πολεμικὴν τέχνην, καὶ ἡ προσωπικὴ ἀνδρεία ἦτο τὸ χαρακτηριστικὸν γνώρισμα καὶ προτέρημα αὐτοῦ. Παρὰ Βυζαντινοῖς εἶναι τιμαριοῦχος, λαβὼν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος κληρονομικῶς γεωργήσιμον χώραν, ἀνάλογον πρὸς τὰς στρατιωτικὰς του ὑπηρεσίας. Ὁ τιμαριοῦχος, ὁ ὅποιος ἦτο καὶ ἀρχηγὸς οἰκογενειακῆς φυλῆς ἢ φάρας εἰσέπραττεν ἀπὸ τοὺς ἐπιμόρτους καλλιεργητάς (κολλήγους) τὰ 2/3 τοῦ ἑτησίου εἰσοδήματος, ἀπὸ τὴν καλλιέργειαν τοῦ τιμαρίου του, τὸ καλούμενον γεώμορον, ἐν συμβολικὸν ποσὸν δέ, ἐξ αὐτοῦ εἰσέπραττεν τὸ αὐτοκρατορικὸν ταμεῖον. Τὰ ὑπ' αὐτὸν μέλη τῆς οἰκογενείας του, οἱ κολλῆγοι καὶ ἀκτήμονες ἡμερομισθιοι, ὄφειλον πρὸς αὐ-

1. Κ. Μπίρης, Ἀρβανῖτες, κ.λπ., σ. 351, Ν. Σπηλιάδου, Ἀθῆναι 1851, Ἀπομνημονεύματα, τ. Α', σ. 243.

2. Κ. Σάθας, Ἑλληνες στρατιῶτες ἐν τῇ Δύσει καὶ ἀναγέννησις τῆς Ἑλληνικῆς τακτικῆς, Ἀθῆναι 1885, σ. 3.

τόν, σεβασμόν καὶ τυφλήν ὑπακοήν. Οἱ τιμαριοῦχοι, οἱ ὅποιοι ἀπέκτον ἰδιαιτέραν στρατιωτικὴν ἰσχύν, λαμβάνοντες τὸν τίτλον τοῦ χωροδεσπότη, διώκουν μίαν περιοχὴν, ἔχοντες τὸ δικαίωμα τῆς στρατολογίας καὶ φορολογίας.

Τὸ τιμάριον παρὰ Βυζαντινοῖς ἀποκαλεῖται βασιλικόν ἢ στρατεία «στρατείας ἦτοι τῆς ἰππικῆς». Ἡ λέξις τιμάριον ἀπαντᾶται ἐν τῇ πρὸς τοὺς Ἰωαννίτας ἐπιστολῇ τοῦ Σινάν Πασσᾶ. Αὕτη ἦτο μία ἔγγραφος ὑπόσχεσις τοῦ Σινάν Πασσᾶ πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν Ἰωαννίνων, ὅταν ἡ πόλις παρεδόθη εἰς αὐτόν, ἀπὸ τὸν Κάρολον Β΄ Τόκκον, τὴν 10ην Ὀκτωβρίου

Ἄρχηγός Στρατιωτῶν

1431. Κατ' αὐτὴν «ὁ δεσπότης νὰ ἔχη τὴν κρίσιν τὴν ρωμαϊκὴν καὶ ὅλα τοῦ τὰ ἐκκλησιαστικά δικαιώματα, οἱ ἄρχοντες ὅσοι ἔχουν τιμάρια πάλιν νὰ τὰ ἔχουν τὰ γονικά τους, τὰ ὑποστατικά τους καὶ τὰ πράγματά τους ὅλα νὰ τὰ ἔχουν»¹.

Ἐν Πελοποννήσῳ καὶ Κρήτῃ τὰ τιμάρια ἐκαλοῦντο «καβαλλερία» κατὰ μετάφρασιν τῆς ἰππικῆς, παρὰ δὲ τῶν Ἑνετῶν «πρόνοιαι» (pronizi), καθ' ὅσον τὸ στρατικοτιμαριωτικὸν σύστημα τῶν Βυζαντινῶν ἴσχυεν καὶ ἐπὶ Ἑνετοκρατίας ἐν Πελοποννήσῳ καὶ Αἰτωλία, καὶ τὸ ὅποιον ἦτο ἐπίσης κληρονομικόν. Μάλιστα δέ, παρ' Ἑνετοῖς, τὸ σύστημα τοῦτο ἐξελίχθη ἀργότερον εἰς κραταῖον θεσμόν, κατὰ τὸ δυτικόν φεουδαρχικόν πρότυπον, διὰ τῆς ἀπονομῆς καὶ τίτλων εὐγενείας μετὰ τὴν παροχὴν πρότερον τῆς Ἑνετικῆς ὑπηκοότητος. Οἱ Στρατιῶται φημίζονται διὰ τὴν ὀρμητικότητα, δεξιότητα καὶ τόλμην των εἰς τὸν πόλεμον, ἢ πολεμικὴ των δὲ φήμη, διαβαίνει καὶ τὰ ὅρια τοῦ Ἑλληνικοῦ χώρου, διὰ τῆς συμμετοχῆς

1. Π. Ἀραβαντινός, Χρονογραφία Ἠπείρου, Ἀθῆναι 1856, τ. Β', σ. 315.

των εἰς τοὺς πολέμους τῆς Ἑνετικῆς Δημοκρατίας ἐν Βορείῳ Ἰταλία, Δαλματία καὶ ἀλλαχοῦ.

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς σιδηροφράκτους ἵππεις τῆς Δύσεως, οἱ Στρατιῶται, ὡς καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες πολεμισταί, ἦσαν ἐλαφρῶς θωρακισμένοι καὶ εὐέλικτοι εἰς τὰς μάχας. Ἐφερον δόρυ, ἀσπίδα, σπάθην καὶ ἐχρησιμοποιοῦν, ἐπίσης καὶ τὸ φοβερόν ὄπλον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δηλαδή σιδηροῦν ρόπαλον μ' αἰχμηράς προεξοχάς, ὡς ἐξελίχθη τοῦτο εἰς τὴν Δύσιν. Τοῦτο εἶναι ἡ σιδηρὰ κόρυνα (Mas d'armes) καλουμένη ἀπελατίκιον, διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ὁποίου ἀπητεῖτο μεγάλη ἐπιδεξιότης καὶ μυικὴ δύναμις. Γ' ἀκρικὰ ἄσματα παραβάλλουσι τὰ κτυπήματα τοῦ ἀπελατίκιου πρὸς βροντάς καὶ ἀστράπας¹.

Κατὰ παράδοσιν δέ λέγεται ὅτι οἱ Στρατιῶται Μέξη, οἱ ὅποιοι ὡς φαίνεται ἐχειρίζοντο ἐπιτυχῶς τὸ ἀπελατίκιον, ἔλαβον τὴν προσωνυμίαν Μπουζίκης, προερχομένην πιθανῶς ἐκ τοῦ ἀλβανικοῦ ἐπιθέτου bujshëm, bujshme (οὐσιαστικόν bujë = πάταγος, βρόντος) σημαῖνον ὁ βροντώδης, μεταφορικῶς δέ, πομπώδης, ἐντυπωσιακός. Ὁ παραλληλισμὸς τοῦ ἐπιθέτου τούτου συμφωνεῖ μὲ αὐτὸν τῶν ἀκριτικῶν ἀσμάτων.

Ἡ ἀνδρεία καὶ πολεμικὴ τακτικὴ τῶν στρατιωτῶν εἰς ἐνέδρας, αἰφνιδιασμόν καὶ νυκτοπόλεμον προκαλεῖ κατάπληξιν καὶ θαυμασμόν εἰς τὴν Δύσιν. Ἦσαν δέ τρομερὰ εὐστοχοὶ εἰς τὸ δόρυ, καὶ τὰ κτυπήματα τοῦ ἀπελατικίου καὶ τῆς σπάθης των ἦσαν θανατηφόρα. Αἱ ἐπελάσεις αὐτῶν ἦσαν ὀρμητικώταται, κραυγάζοντες δέ, τὴν φοβεράν πολεμικὴν των ἰαχήν, Ρούα! Ρούα! (φυλάξου!), ἐπροξένουν πανικόν εἰς τοὺς ἀντιπάλους των.

Εἰς τὰς ἐκστρατείας ἀκολουθοῦν τοὺς στρατιώτας καὶ αἱ οἰκογένειαι αὐτῶν, γυναῖκες καὶ τέκνα, αἱ ὅποια πολλάκις ζοῦν μετ' αὐτῶν εἰς τοὺς στρατιωτικούς καταυλισμούς (κατούναις). Οὕτω ἐξηγεῖται ἡ διασπορά καὶ ἐγκατάστασις αὐτῶν εἰς νέους τόπους, μακρὰν τοῦ τόπου καταγωγῆς των ὡς ἀκριβῶς συνέβη μὲ τὴν οἰκογενειακὴ φυλὴν τῶν Μέξη. Διὰ τῆς ἐγκαταστάσεως εἰς νέους τόπους, ἐδημιουργήθησαν σύν τῷ χρόνῳ νέοι οἰκογενειακοὶ κλάδοι αὐτῆς, ἔνθα μέλη αὐτῶν διεδραμάτισαν ἀξιόλογον ἱστορικόν καὶ κοινωνικόν τινα ρόλον.

Ἡ κραταία τότε Ἑνετικὴ Δημοκρατία χρησιμοποιοεῖ τοὺς Στρατιώτας οὐχὶ μόνον εἰς τὰς ἐν Πελοποννήσῳ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος κτήσεις της, ἀλλὰ καὶ εἰς κάθε ἀπομεμεκρυσμένον πεδῖον μαχῶν αὐτῆς. Οὕτω μεσοῦντος τοῦ ΙΕ' αἰῶνος πολυάριθμοι Στρατιῶται ἐγκαθίστανται εἰς Δαλματίαν καὶ διοργανώνουν στρατιωτικῶς τὴν χώραν. Αἱ ἀποικίαι αὐτῶν ἐν Δαλματία εἶναι πολλαί καὶ καλύπτουν ἀπάσας, τὰς ἐν αὐτῇ ἐνετικὰς θέσεις, ὡς Zara, Friul, Trau, Sebenico κ.ἄ. Φρούρια καὶ ἀτραποὶ φρου-

1. Κ. Σάθας, Ἑλληνες στρατιῶται ἐν τῇ Δύσει, κ.λπ., Ἀθήναι 1885, σ. 55.

ροῦνται παρ' αὐτῶν. Ἡ Ἀλβανικὴ γλῶσσα διατηρεῖ ἀκόμη ἵχνη τῆς στρατιωτικῆς ταύτης παρουσίας καὶ ἐπηρείας, λέξεις ὡς *strasa* = φρουρά, *strasar* = φρουρός, *stragiti* = φρουρῶ, *martoloso*, παραφθορά τῆς λέξεως ἄρματωλός. Μία τῶν Δαλματικῶν νήσων δέ, φέρει τὴν ὀνομασίαν *Isola dei stratioti* ¹.

Λαμβάνουν μέρος εἰς ἐκστρατεῖαν πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς Κύπρου τὸ 1474. Ἐπίσης προστρέχουν πρὸς βοήθειαν τῆς Σκόδρας, πολιορκουμένης ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἣτις τελικῶς ἠλώθη, καὶ μετέχουν εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ Δυρραχίου.

Ἐν ἔτει 1470, ὁ νεοδιορισθεὶς Γενικὸς Προβλεπτής τῆς Ἑνετικῆς Δημοκρατίας, ναύαρχος Πέτρος Μοτσενίγος, ἐπιχειρεῖ ἐπιδρομὰς εἰς τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, χρησιμοποιοῦν πρὸς τοῦτο Στρατιώτας, συλλεγέντας ἐκ τῶν διαφόρων Ἑνετικῶν φρουρίων ἐν Πελοποννήσῳ. Αἱ ἐπιδρομαὶ αὐταὶ ἔχουν καθαρῶς φυλετικὸν καὶ θρησκευτικὸν χαρακτήρα, καθ' ὅσον οἱ ἐπιδρομεῖς ἀπέχουν κάθε λεηλασίας, βλάβου χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ. Ὁ ἐκ Δαλματίας Καριολάνος Κίππικὸς, ὑποκόμης μιᾶς τῶν γαλερῶν τοῦ Μοτσενίγου, λαβούσης μέρος εἰς τὰς ἐπιδρομὰς αὐτάς, περιγράφει τοὺς συμμετέχοντας Στρατιώτας ὡς ἑξῆς :

«Εἰς πάσας τὰς ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν ἐν Πελοποννήσῳ κατεχομένας χώρας φρουροῦσι πολλοὶ Ἀλβανοὶ ἵππεῖς, φέροντες τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα Στρατιῶται, ἄνδρες μεγάθυμοι καὶ ἱκανοὶ πρὸς πᾶσαν ἀνδρείαν ἐπιχείρησιν. Οὗτοι δι' αἰφνιδίων ἐπιδρομῶν τοσοῦτον ἔφθειραν τὴν ὑπὸ τῶν Τούρκων Πελοπόννησον, ὥστε μετεποίησαν τὸ μέρος τοῦτο εἰς ἀληθῆ ἔρημίαν. Φύσει οἱ ἄνδρες οὗτοι ἀγαπῶσι τὴν ἄρπαγὴν καὶ διεπρέπουσι μᾶλλον εἰς τὰ κοῦρσα, παρά εἰς τὰς ἐκ τοῦ συστάδην μάχας. Φέρουσι ἀσπίδα, σπάθην καὶ λόγχην, ὀλίγοι θωράκισιν καὶ πλεῖστοι βαμβάκινον θώρακα δι' οὗ ὑπερασπίζονται κατὰ τῶν ἐχθρικῶν κτυπημάτων. Ἀνδρειότεροι πάντων εἶναι οἱ ἐν Ναυπλίῳ πόλει κειμένη ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἀργείων» ².

Ὁ Ἰταλὸς Μαρίνο Σανούτο, χρονικογράφος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, γράφει διὰ τοὺς Στρατιώτας ³:

«ἔχουν σπάθην, λόγχην μέ σημαίαν εἰς τὸ ἄκρον αὐτῆς, καὶ σιδηροῦν ρόπαλο, πολὺ ὀλίγοι φοροῦν θώρακα, γενικῶς δέ φοροῦν

1. Κ. Σάθας, Ἑλληνες στρατιῶται ἐν τῇ Δύσει κ.λπ., σ. 36.

2. Coriolano P. Cippico, Delle guerre de Veneziani nell'Asia dal 1470 al 1473, Venezia 1796, Κ. Σάθας, Ἑλληνες Στρατιῶται κ.λπ., σ. 37.

3. Marino Sanuto, Commentari della guerra di Ferrara, σ. 115.

βαμβακερές κάπες, ραμμένες με ιδιαίτερον τρόπον. Τά ἄλογά των, εἶναι μεγάλα γρήγορα καί καλογυμνασμένα. Οὔτοι κρατοῦν ψηλά τό μέτωπον καί εἶναι ἀπαράμιλλοι εἰς τήν τέχνην τοῦ πολέμου».

Εἰς ἄλλην παράγραφον ὁ ἴδιος γράφει :

«εἶναι ἄριστοι πολεμισταί κατά τῶν Τούρκων, διοργανώνουν ἄριστα τάς ἐπιδρομάς καί λεηλασίας, ἐπιτίθενται αἰφνιδιαστικῶς κατά τοῦ ἐχθροῦ καί εἶναι πιστοί εἰς τόν ἀρχηγόν τους. Εἶναι λιτοδίατοι, περιποιοῦνται ὅμως πολύ τά ἄλογά των».

Ἐνας ἄλλος Ἰταλός, ὁ Λουδοβίκος ντά Πόρτο, συμπολεμήσας μετ' αὐτῶν τό 1509 περιγράφει αὐτούς μέ θαυμασμόν :

«Λιτοδίατοι καί καρτερικώτατοι, δέν ὑποφέρουν ἀπό πείνα, δίψα καί ἀϋπνία. Ὁργανώνουν θαυμάσια τάς ἐπιδρομάς καί γνωρίζουν τά πιό μυστικά καί ἀπάτητα μονοπάτια»¹.

Οἱ Στρατιῶται συμμετέχουν εἰς τούς ἐν Ἰταλίᾳ πολέμους. Κατ' ἀρχάς εἰς τόν Φερραρικόν πόλεμον, παρά τό πλευρόν τῶν Ἐνετῶν κατά τοῦ Καρόλου Η', Βασιλέως τῆς Γαλλίας. Οὔτος διεκδικῶν κληρονομικά δικαιώματα ἐπί τοῦ Βασιλείου τῆς Νεαπόλεως, διελθών τάς Ἀλπεις τό 1494, ἐπικεφαλῆς πεντηκοντακισχιλίου στρατοῦ, εἰσέρχεται σχεδόν ἀμαχητί εἰς Νεάπολιν. Μόνον τό Βρινδήσιον, ὑπερασπιζόμενον ὑπό Στρατιωτῶν δέν ὑπετάγη εἰς τούς Γάλλους. Ἀργότερον δέ οὔτοι, ὡς καί ἄλλοι ἀποσταλέντες ἐκ Πελοποννήσου διαπρέπουν εἰς ὅλας τάς μάχας κατά τοῦ Καρόλου Η', ἐν Λομβαρδίᾳ, Τάρῳ Νοβάρα, Νεάπολει πρός ἀπελευθέρωσιν τῆς μεσημβρινῆς Ἰταλίας. Πλεῖστοι, προερχόμενοι ἀπό ἀρχοντικάς πατριάς, ὡς οἱ Μποῦαι, Μέξαι, Κλαδάδες, Μποχάλαι κ.ἄ., ὡς ἀρχηγοί στρατιωτῶν (*capri di stratioti*), διέπρεψαν εἰς τά πεδία τῶν μαχῶν, ὡς καί πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν καί οἱ ἀπόγονοι τούτων, ἠκολούθησαν τάς τύχας τῆς Ἐνετικῆς Πολιτείας, γενόμενοι ὑπήκοοι αὐτῆς καί ἀσπασθέντες τόν Ρωμαιοκαθολισμόν. Οἱ ἐκ τῶν διακριθέντων ἔλαβον γενναίας ἐπιχορηγήσεις (προνοίας), τιμάρια καί τίτλους εὐγενείας, οἱ δέ συμμετασχόντες εἰς τήν κατάληψιν τῶν Ἰονίων νήσων, ἐγένοντο οἱ γενάρχαι εὐγενῶν οἰκογενειῶν, ἐγγεγραμμένων ἐν τῇ Χρυσῇ Βίβλῳ αὐτῶν (*Libro d'oro*).

Ἐκτός τῶν ὑπηρεσιῶν των πρός τήν Ἐνετικὴν Δημοκρατίαν, πολλοί ἄλλοι Στρατιῶται ἐπρόσφεραν τάς ὑπηρεσίας των καί εἰς ἄλλους ἡγεμόνας τῆς Δύσεως, ὡς πρός τόν Μαξιμιλιανόν, Αὐτοκράτορα τῶν Γερμανῶν.

1. Lod. da Porto. Lettere storiche, ἀρ. 28.

Ἀκόμη δέ καί πρὸς τὸν Βασιλέα τῆς Γαλλίας, ὁ ὁποῖος προσέλαβεν τὸ 1499 περὶ τοὺς δισχιλίους Στρατιώτας ἐξ Ἀργολίδος.

Εἰς τὴν ναυμαχίαν τῆς Ναυπάκτου (Lepanto), τὴν 7ην Νοεμβρίου 1571, ὁ ἠνωμένος Ἰσπανο-ἐνετικός στόλος, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Δόν Ζουάν τοῦ Αὐστριακοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ὑπηρετοῦν πλεῖστοι Ἑλληνοαλβανοί, ἀλλὰ Ἑνετοὶ ὑπήκοοι, ὡς ναυτικοί, κατετρόπωσε τὸν Τουρκικὸν στόλον, ὑπὸ τὸν Καπουδάν Πασσᾶ Ἀλῆ. Ὁ Ἑνετός ἱστορικός Σαγρέδος γράφει ὅτι «οἱ Ἕλληνες, πῖο ἐπιτήδειοι ναυτικοί, προσέφεραν ὄχι μικρὰν συμβολὴν εἰς τὴν νίκην»¹.

Κατ' αὐτὴν τὴν ναυμαχίαν διέπρεψε ὡς πλοίαρχος γαλέρας καὶ ὁ Πέτρος Μπούας ἐκ Κερκύρας².

Τὰς ἀνδραγαθίας καὶ τοὺς πολέμους τῶν Στρατιωτῶν εἰς τὴν Δύσει, ὕμνον διάσημοι Ἰταλοὶ καὶ Φλαμανδοὶ τροβαδοῦροι εἰς ἠρωϊκὰ ἄσματα, τὰ ὀνομαζόμενα Barzeletta, ἅτινα κατέστησαν δημοτικά. Ἐν ἐξ αὐτῶν εἶναι τὸ μοιρολόγιον τοῦ Μανώλη Μπλέσση, διασήμου ἐν τῇ Δύσει διὰ τὴν πολεμικὴν του δρᾶσιν Στρατιώτου, τὸ ἐπιγραφόμενον «Ἡ ἄλωσις τῆς Λευκωσίας» (La pressa di Nicosia).

Ἐξεδόθη ἐν ἔτει 1570 καὶ ἀναφέρεται εἰς τὴν ἄλωσιν τῆς Λευκωσίας ἐν Κύπρῳ, μοναδικὸν δέ ἀντίτυπον αὐτοῦ εὐρίσκεται ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου. Εἶναι γραμμένον εἰς τὴν ἰταλικήν, ἀλλὰ συναντῶνται ἐν αὐτῷ πολλαὶ ἑλληνικαὶ λέξεις. Ἐν αὐτῷ ἀναφέρεται καὶ εἰς Μέξης, συμπολεμιστῆς αὐτοῦ, ὅστις ἔπεσεν κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Λευκωσίας, ἐν ἔτει 1564.

Παραθέτομεν ὧδε δύο τῶν στροφῶν τοῦ ἠρωϊκοῦ τούτου ἄσματος³.

4

Unde é thora el gran Clemende
cappetagno del strathia
e chel Gerbessi valende
chie tremar feva 'l Turchia
con chel Gigni del Fraschia
pien de inzegno, e del secretti?
o stratioti pureretti

πού εἶναι τώρα ὁ Μεγάλος Κλημέντης
καπετάνιος τῆς Στρατιᾶς
καὶ ἐκεῖνος ὁ γενναῖος Γκερμπέσης
πού ἔκανε νά τὸν τρέμη ἡ Τουρκία
καὶ ἐκεῖνον τὸν Γκίνη τῆς Φράσκιας
τὸν γεμάτο πνεῦμα καὶ μυστικότητα.
ὦ πτωχοὶ στρατιῶται

1. Aluisse Sagredo, *Monarchi Ottomani*, Venetia 1668, σ. 401.

«I Greci plus pratici del mare, diedero non picciola spinta alla vittoria».

Κ. Μπίρη, Ἀρβανῖτες, κ.λπ., σ. 207, Δ. Μέξη, Μάνη, κ.λπ., σ. 319.

2. Π. Ἀραβαντινός, Χρονογραφία Ἠπείρου, τ. Α', σ. 213.

3. Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 9, σ. 263, Μιχ. Γ. Λαμπруνίδου, Ναυπλία, σ. 170, τὸ ὄνομα Mexsa, διατυπῶνται εἰς Mexis.

Dove è Stigni, e chel Canachi
 Mexsa, Lopossi et Barbatti
 con Andruzzo dal mustacchi
 Petro Bua, cum Stramati
 chie andama como 'l gatti
 al buscade andavan stretti?
 o stratioti pureretti

πού είναι ὁ Στίνης μέ τόν Κανάκη
 ὁ Μέξης, ὁ Λιόπεσης καί ὁ Βαρβάτης
 μέ τόν Ἄνδροῦτσο μέ τό μουστάκι
 ὁ Π. Μπούας μέ τόν Σταμάτη
 ὅπου μαζί ὅπως οἱ γάτοι
 πήγαιναν συναδελφωμένοι στήν ἐνέδρα
 ὦ πτωχοί στρατιῶται

ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ ΕΚ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΦΥΛΗΣ ΤΩΝ ΜΕΞΗ

Ἄκολούθως ἱστοροῦμεν περιληπτικῶς τήν πλουσιωτάτην πολεμικήν δρᾶσιν τῶν Στρατιωτῶν, τῶν προερχομένων ἐκ τῆς οἰκογενειακῆς φυλῆς τῶν Μέξη, οἱ ὅποιοι ὑπηρετήσαν καί διέπρεψαν εἰς τὰς τάξεις τῶν Ἐνετῶν, εἰς Πελοπόννησον, Βόρειον Ἰταλίαν, Δαλματίαν, Ἰονίους νήσους, Κύπρον καί ἀλλαχοῦ, ὅπου ὑπῆρχον ἐνετικά ὄχυραί θέσεις καί κτήσεις.

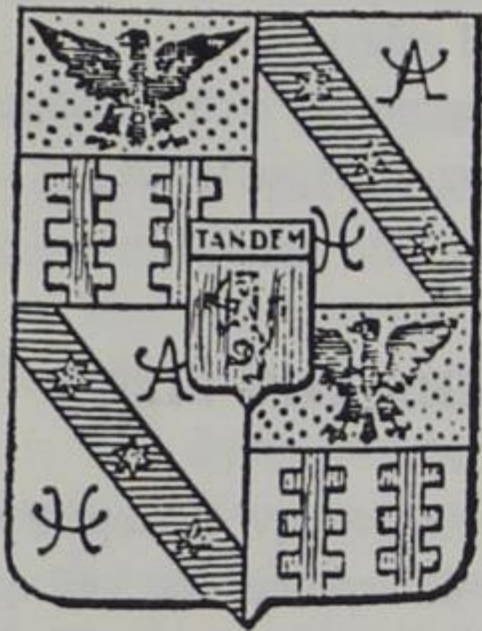
Ἡ δρᾶσις αὐτῶν ἀναφέρεται εἰς ἔγγραφα καί ἀναφοράς τῶν Ἐνετῶν Προβλεπτῶν (Ἄρμοστῶν) καθῶς καί ἀποφάσεις τῆς Ἐνετικῆς Γερουσίας, διὰ τῶν ὁποίων ἀπονέμονται τιμητικά διακρίσεις καί ἐπιχορηγήσεις (πρόνοια) εἰς διαπρέψαντας ἀρχηγούς Στρατιωτῶν καί εἰς τοὺς ὑπ' αὐτῶν Στρατιώτας, ὡς ἐπίσης χορηγήσεις συντάξεων εἰς τοὺς κληρονόμους τῶν φονευθέντων στρατιωτῶν.

Τὰ ἔγγραφα αὐτά, συμπεριλαμβάνονται ἀριθμημένα εἰς τοὺς τόμους 6-9 τῶν Μνημείων τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας τοῦ Κ. Σάθα. Καλύπτουν μίαν περίοδον μεγαλυτέραν τοῦ αἰῶνος, κατὰ τήν ὁποίαν ἔλαβον χώραν οἱ Ἐνετοτουρκικοὶ πόλεμοι ἐν Πελοποννήσῳ, ἤτοι τῶν ἐτῶν 1463 - 1479, 1499 - 1502, 1537 - 1540 καί 1570 - 1573. Ἀναφέρονται δέ εἰς τήν δρᾶσιν τῶν Στρατιωτῶν καί ἐκτός τῆς Πελοποννήσου, εἰς Β. Ἰταλίαν κατὰ τόν Φερραρικόν πόλεμον, Δαλματίαν, Ἰονίους νήσους καί ἀλλαχοῦ.

Ἐπίσης, εἰς τὰ περί τῆς δράσεως τῶν Στρατιωτῶν, τῶν πατριῶν Μπούα καί Μέξη, ἀναφέρονται ἐκτεταμένως, I Diarri di Marino Sanuto. Venezia. τόμοι I - LVIII ἐκδ. 1882 - 1903, καλύπτοντα τήν περίοδον 1496 - 1533 τῆς Ἱστορίας τῆς Ἐνετικῆς Δημοκρατίας.

α) Νικόλαος Μέξης

Ἄξιόλογος κατά τούς χρόνους ἐκείνους ὑπῆρξεν ἡ δράσις τοῦ **Νικολάου Μέξη**¹, ἐκ Κορώνης, ὑπηκόου τῆς Ἑνετικῆς Δημοκρατίας καί ἱππότη τοῦ Ἁγίου Μάρκου.

Οικόσημον οἴκου Mezzan

Ἐπικεφαλῆς στρατιωτῶν καταλαμβάνει στρατηγικῆς σημασίας θέσεις τῆς Μάνης (Brazo de Mayna), καί διορίζεται Κυβερνήτης τῆς Mantegna, διοικητικῆς περιοχῆς τῶν Ἑνετῶν, ἡ ὁποία περιελάμβανε τήν Κορώνην καί Μεθώνην, λαμβάνων ἰσόβιον πρόνοιαν δέκα δουκάτων μηνιαίως.

Ἐκυβέρνησε δέ, τήν περιοχὴν αὐτὴν σχεδόν ἐπὶ δεκαετίαν καί διὰ τὰς πολυσχιδαῖς ὑπηρεσίας του, ἔλαβεν τιμητικά ἀξιώματα καί πρόνοια παρά τοῦ Ἑνετοῦ ἀρχιναυάρχου Λουδοβίκου Λορεντάνο, ἐν ὀνόματι τῆς Ἑνετικῆς

Δημοκρατίας. Εἰς τὰ Ἑνετικά ἔγγραφα XXIII 30 Νοεμβρίου 1473 καί XXVII 17 Σεπτεμβρίου 1474², φαίνεται νά ἀπαινῆται οὗτος διὰ τὰς προσφερθείσας αὐτοῦ ὑπηρεσίας.

Οὗτος συγγενεὺς μετὰ τοῦ εὐγενοῦς οἴκου Mezzan ἢ Mezan τοῦ Feltre, ἑνετικῆς κωμοπόλεως τῆς ἐπαρχίας Belluno, μέλους τοῦ Συμβουλίου τῶν Εὐγενῶν ἀπὸ τοῦ 1557. Μέλη δέ αὐτοῦ, τό 1705, δι' ἀποφάσεως τῆς Γερουσίας, ἐγένοντο κόμητες τῆς Ἑνετικῆς Δημοκρατίας³.

Ὁ Μ. Sanuto, ἀναφέρει τόν ἐκ Feltre ἱατρόν Nicolo da Mezan, τό 1510. Μετά εἰκοσαετίαν τό 1530, ὁ ἱατρός Nicolo da Mezan ἀναφέρεται ὡς ἐκπρόσωπος - ὁμιλητής (oratore) τῆς Κοινότητος τοῦ Feltre⁴, εἰς Βενετίαν.

β) Οἱ Μέξη Μπουζίκη

Φημισμένη κατά τούς χρόνους ἐκείνους ἐν Πελοποννήσῳ εἶναι ἡ οἰκογένεια Μέξη - Μπουζίκη ἢ Μποζίκη, προερχομένη ἐκ τῆς οἰκογενειακῆς φυλῆς τῶν Μέξη⁵, μέλη τῆς ὁποίας κατῆλθον ἐκ Λαμπόβου τῆς Βο-

1. Τό καθιερωθέν ἐπώνυμον Mezan, προφανῶς προῆλθεν ἐξ ἰδιωματικῆς αἰτιατικῆς τοῦ ἀρχικοῦ Mexas. Ἐν τῷ εὑρετηρίῳ τῶν Μνημείων τοῦ Κ. Σάθα, τοῦτο διατυπώται κατά τὸ ὀρθόν Mexas (τ. 8, σ. 618).

2. Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 7, σ. 12, 13.

3. V. Spretti, Enciclopedia Storico - Nobiliare Italiana, Milan 1928, σ. 576 - 577.

4. Μ. Sanuto, I Diarii τόμος 10, σ. 258 καί τόμος 54, σ. 289.

5. Δ. Ν. Μέξη, Μάνη καί οἱ Μανιάτες, Ἀθήναι 1979, σ. 230.

ρείου Ἡπείρου καί ἐγκαταστάθησαν κατ' ἀρχάς εἰς Μάνην. Ἀνεδείχθησαν εἰς ἀνδρείους στρατιώτας, πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν ὡς ἀρχηγοί αὐτῶν ὑπηρετήσαν πρότερον τοὺς Βυζαντινοὺς Δεσπότης τοῦ Μωρέως καί ἀργότερον τοὺς Ἑνετοὺς. Ἡ ἐπικρατήσασα ἐπωνυμία Μπουζίκη, (ἐκ τῶν ἀλβανικῶν λέξεων, bujshëm, bujë), ὡς προαναφέραμεν, πιθανῶς νά προῆλθεν ἐκ τῆς ἐπιδεξίας χρήσεως τοῦ ἀπελατικίου εἰς τὰς μάχας ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν Μέξη. Ὑπῆρξεν δέ ἡ πρώτη καί ἡ πλέον σημαντικὴ οἰκογένεια τῶν Ἀλβανῶν ὡς μαρτυρεῖ ἔγγραφον τῆς Ἑνετικῆς Γερουσίας, «Busichi, prima fameglia de Albanexi»¹.

Οἱ Μέξη - Μπουζίκη προσφέρουν διὰ πρώτην φοράν τὰς στρατιωτικὰς τῶν ὑπηρεσίας εἰς τοὺς Ἑνετοὺς τὸ 1465, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πρώτου ἐν Πελοποννήσῳ Ἑνετοτουρκικοῦ πολέμου, ὡς ἀναφέρει ὁ Γενικός Προβλεπτής τοῦ Μωρέως Jacomo Berberigo².

Οὕτω τὸν Ἰούλιον τοῦ 1465 ὁ Πελεγρίνος Μπουζίκης (Μέξης), μετὰ τῶν ἀδελφῶν καί υἱῶν του, ἐντάσσεται εἰς τὸ ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν ἱππικόν σῶμα τῶν Στρατιωτῶν, καί τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1465 λαμβάνει πρόνοιαν ἑκατὸν δουκάτων διὰ τὴν φρούρησιν τῆς Μεθώνης. Ἐπίσης προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας τῶν εἰς τοὺς Ἑνετοὺς καί οἱ Φλαμπουριάραι Σύλλας καί Γεώργιος Μπουζίκης.

Οἱ Μέξη - Μπουζίκη, λαμβάνουν μέρος εἰς ὅλα τὰ πεδία τῶν μαχῶν ἐναντίον τῶν Τούρκων καί εἰς ὅλας τὰς Ἑνετικὰς κτήσεις, ἐν Πελοποννήσῳ, Κρήτῃ, Κύπρῳ, Δαλματία, Ἰονίους νήσους. Κατὰ τὸν Φερραρικόν πόλεμον ἐν Βορείῳ Ἰταλίᾳ μάχονται ἐναντίον τῶν Γάλλων. Πολλοὶ δέ ἐξ αὐτῶν διεκρίθησαν καί εὐδοξάσθησαν ὡς ἀρχηγοὶ Στρατιωτῶν (capri di stratioti). «Πολλὰ ψηφίσματα τῆς Ἑνετικῆς Γερουσίας εὐφῆμως ἀνακηρύττουσι τὰς μεγάλας ὑπηρεσίας καί τοὺς θριάμβους τῶν Στρατιωτῶν ἀρχόντων Βουζίκης»³.

Πολὺ ἀργότερον ὅταν κατέρρεεν καί τὸ τελευταῖον προπύργιον τῆς Ἑνετικῆς κυριαρχίας ἐν Πελοποννήσῳ (1540), ἀπόγονοι αὐτῶν τῶν Στρατιωτῶν, γενόμενοι ὑπήκοοι τῆς Ἑνετικῆς πολιτείας καί ἀσπασθέντες τὸν Ρωμαιοκαθολικισμόν, ἠκολούθησαν τὰς τύχας αὐτῆς. Τὸ ἐπώνυμον αὐτῶν ἐξελατινίσθη εἰς Busichio ἢ Bosichio. Μέλη αὐτῆς τῆς οἰκογενείας διέπρεψαν ὡς πολέμαρχοι τῆς Ἑνετίας καί ἄλλα λειτουργήματα, ἔλαβον ἀξιώματα καί τίτλους εὐγενείας⁴. Ἀναφέρεται δέ τὸ 1517, ὁ Μαρίνος Μπου-

1. Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 7, σ. 56.

2. Dispacci della guerra di Peloponneso 1465 - 1466, Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 6, σ. 19, 20, 29, 51, 60, 64, 188, 191.

3. Κ. Σάθας, Στρατιῶται ἐν τῇ Δύσει, σ. 60.

4. Οἱ Μπουζίκη ἐνεγράφησαν τῷ 1757, εἰς τὸν κατάλογον τῶν τιτλούχων τῆς Ἀ-

ζίκης, καθηγητής τῆς Ρητορικῆς εἰς τό Πανεπιστήμιον τῆς Παδοῦης¹.

Περί τά τέλη τοῦ 1540, ἀναφέρεται καί ἡ ἐγκατάστασις εἰς Ἴονίους νήσους τῶν Μέξη - Μποζίκη καί Μέξη - Γκερμπέση².

Ἄλλος κλάδος τῶν Μποζίκη, ἐγκατεστάθη τό 1595 ἐν Ἀθήναις, τήν ἰδίαν ἀκριβῶς ἐποχὴν πού πρωτοεμφανίσθησαν καί οἱ Ἀθηναῖοι Παλαιολόγοι³, ἔνθα καί σήμερον συναντᾶται τό ἐπώνυμον Βοζίκη.

Ἐξέχουσα πολεμική φυσιογνωμία τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὁ **Μέξης - Μποζίκης**, ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος κλέφτης τοῦ Μωρέως καί ὁ ὁποῖος κατήγετο ἀπό τό Κάτω Λάμποβον⁴.

Συμμετέσχεν ὡς ἀρχηγός Στρατιωτῶν, εἰς ὅλας τὰς μάχας κατά τῶν Τούρκων ἀπό τοῦ πρώτου Ἐνετοτουρκικοῦ πολέμου ἐν Πελοποννήσῳ (1465 - 1479) καί διεκρίθη διά τήν ἀνδρείαν καί τὰς πολεμικάς του ἀρετάς, ὥστε νά τοῦ ἀπονεμηθῆ ὁ τίτλος τοῦ ἱππότη τοῦ Ἁγίου Μάρκου. Ὅτε οἱ Ἐνετοί συνωμολόγησαν μετά τῶν Τούρκων συνθήκην ἐν ἔτει 1479, διά τῆς ὁποίας οὗτοι περιωρίζοντο εἰς τό φρούριον τοῦ Ναυπλίου, ὁ Μέξης μετά τοῦ Θεοδώρου Μπούα - Γρίβα, ἐπικεφαλῆς ἐξήκοντα ἱππέων, ἐξῆλθον λάθρα τοῦ φρουρίου, διασκορπίσαντες, τήν πρό τοῦ Ἄργους φρουράν τῶν Τούρκων, κατέφυγον εἰς Μάνην, καί συννενοθέντες μετά τοῦ Κροκοδείλου Κλαδᾶ, συνέχισαν τόν κατά τῶν Τούρκων ἀγῶνα. Ὁ Γενικός προβλεπτής (ἀρμοστής) Βαρθολομαῖος Μίντος καί ὁ ἐνετός φρούραρχος τοῦ Ναυπλίου Μίμης Βόρτολης, ἀπεκήρυξαν τοὺς ἀποστατήσαντας ὅπως διασκεδάσωσιν τυχόν ὑπονοίας τῶν Τούρκων περί τῆς καλῆς πίστεως τῆς Ἐνετικῆς Πολιτείας καί τὰς οἰκογενείας αὐτῶν ἐνέκλεισαν εἰς τό Ναυπλίω φρούριον τῶν Γάλλων (castello de Franchi).

Εἰς τήν Μάνην ὁ Μέξης ἐξήγειρεν τοὺς τραχεῖς Ἀρβανίτας τῶν χωρίων τῆς Μπαρδούνιας, ἔνθα τοὺς εἶχον ἐγκαταστήσει οἱ πρῶτοι Δεσπότες τοῦ Μωρέως Μανουήλ Κατακουζηνός καί Θεόδωρος Παλαιολόγος. Ἡ Μπαρδούνια, ὑπῆρξεν πρότερον παρά Βυζαντινοῖς τόπος στρατολογήσεως Ἀρβανιτῶν μισθοφόρων οἱ κάτοικοι δέ αὐτῆς ἀνέκαθεν ἦσαν πολέμιοι τῶν Τούρκων.

Τόν Ἰανουάριον τοῦ 1481, ὁ μπεηλέρμπεης (στρατάρχης) τῆς Ρού-

νατολῆς (Catalogue de titres du Levant), τῆς Ἐνετικῆς Δημοκρατίας. (M. Sturdza, Grandes Familles de Grèce etc. Paris 1983, σ. 95).

1. M. Sanuto, I diarii τόμος 24, σ. 673.

2. Κ. Μπίρη, Ἀρβανῖτες, κ.λπ., σ. 160 - 161.

3. Κ. Ἀ. Χρηστομᾶνος, Καταγωγή τῶν Ἀθηναίων Παλαιολόγων εἰς Δ. Γρ., Κ. Μπίρη, Ἀρβανῖτες, σ. 224.

4. Μιχ. Λαμπρυνίδα, Ἀλβανοί κατά τήν κυρίως Ἑλλάδα καί Πελοπόννησο, Ἀθῆναι 1907, σ. 16 - 19, Δημ. Εὐαγγελίδης, Ἡ Βόρειος Ἡπειρος, Ἀθῆναι 1910, σ. 115, Μεγ. Ἑλληνική Ἐγκυκλοπαίδεια λῆμμα «Λάμποβο» ὑπό Χ. Σούλη, τ. 15, σ. 751.

μελης Ἀλῆ Βούμικος, ἐπικεφαλῆς ἑξ χιλιάδων ἰππέων καί πεζῶν εἰσβάλλει εἰς τήν Μάνην, καταλαμβάνει τό φρούριον Τριγγαφάλη καί προχωρεῖ πρὸς τό Οἴτυλον. Τήν 19ην Ἰανουαρίου παρά τό Οἴτυλον, τοῦ ἐπιτίθενται αἰφνιδιαστικῶς οἱ Ἀρβανῖτες τοῦ Κλαδᾶ, Μέξη καί Μπούα καί κατά τήν ἀκολουθήσαν φονικὴν μάχην οἱ Τοῦρκοι ὑπέστησαν τρομεράν πανωλεθρίαν. Ἐπτακόσιοι δέ ἑξ αὐτῶν ἀπωλέσθησαν. Ὁ Σουλτάνος τότε, καθαιρεῖ τόν Ἀλῆ Βούμικον καί ἀναθέτει εἰς τόν Σιαντζόμπεη (στρατηγόν) Ἀχμέτ νά ἐπιτεθῆ κατά τῶν Ἀρβανιτῶν τῆς Μάνης.

Αὐτήν τήν φοράν οἱ Τοῦρκοι μέ ὑπερτέρας δυνάμεις περίπου δέκα χιλιάδων ἰππέων καί πεζῶν, εἰσβάλλουν εἰς Μάνην καί τήν 4ην Ἀπριλίου 1481, καταλαμβάνουν τήν Καστάνια τῆς Μπαρδούνιας. Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Θεόδωρος Μπούα Γρίβας διαφωνήσας μέ τόν Κροκόδειλο Κλαδᾶ, ἀποχωρεῖ μετά τῶν ἀνδρῶν του, ἐπιστρέφει εἰς Ναύπλιον, ὁ δέ Κλαδᾶς δύο ἡμέρας ἀργότερον μετά τήν διένεξιν του μετά τοῦ Μπούα, ἀποδεχόμενος πρόσκλησιν τοῦ ἀδελφοποιητοῦ του Giangho da Venetia, ἀφοῦ διήλθεν ἐλευθέρως τὰς γραμμάς τῶν Τούρκων μετά πενήκοντα ἀνδρῶν του, ἐπιβιβάζεται εἰς Πόρτο Κάγιο τῆς ἀνατολικῆς Μάνης, εἰς τρεῖς γαλέρας τοῦ Βασιλέως τῆς Νεαπόλεως Φερνδινάνδου Ι', ὅστις τόν ὑποδέχεται μ' ἐξαιρετικὰς τιμάς.

Οὕτω κατά τήν κρίσιμον ταύτην στιγμήν, ὁ Μέξης παραμένει μόνος μέ τούς Ἀρβανῖτες του, οἱ ὅποιοι ἔχοντες μαζί των καί τά γυναικόπαιδα, δίδουν συνεχῶς σκληράς μάχας μέ τούς Τούρκους καί κατωρθώνουν ν' ἀποσυρθοῦν εἰς τὰς ἀπροσίτους ὄρεινὰς περιοχάς τῆς Μάνης. Τελικῶς οἱ Τοῦρκοι ἐγκατέλειψαν τήν Μάνην, ἀφοῦ πρότερον ἐλεηλάτησαν τήν χώραν.

Ὁ Μέξης Μπουζίκης, τότε ἀναδεικνύεται εἰς τόν πρῶτον κλέφτην τοῦ Μωρέως. Ὁδηγῶν τούς Ἀρβανῖτες του, μάχεται μ' ἐκδικητικὴν μανίαν τούς Τούρκους, προξενῶν εἰς αὐτούς τρομερὴν φθοράν.

Τόν Νοέμβριον τοῦ 1481 τοῦ ἐπιτίθεται ὁ Σινάνμπεης, τοποτηρητῆς τοῦ ἀποσπάζοντος Φλαμπουριάρου (Γενικοῦ Διοικητοῦ) καί εἰς ἕκ τῶν πρῶτων σουμπασήδων τοῦ Μωρέως, ἐπικεφαλῆς ἑκατὸν πενήκοντα ἰππέων. Εἰς τήν ἐν Κατούναις μάχην, ὁ Μέξης Μπουζίκης μετά τῶν συντρόφων του, φονεύουν ἐννενήκοντα πέντε ἑξ αὐτῶν. Τόν ἴδιον δέ τόν Σινάνμπεη μετά τῶν δώδεκα ἐταίρων του «κατεκρεούργησαν» («tagliati a pezzi»), κατ' ἐκφρασιν τοῦ Ἐνετοῦ προβλεπτοῦ Μινίου εἰς ἀναφοράν του πρὸς τήν Ἐνετικὴν Γερουσίαν¹.

1. Περί τῆς δράσεως τῶν Μέξη - Μπουζίκη κατά τήν ἐποχὴν τῆς ἀποστασίας αὐτοῦ ἀπὸ τούς Ἐνετούς, ἀναφέρονται ἀποσπάσματα ἀναφορῶν τοῦ ἐν Ναυπλίῳ Προβλεπτοῦ Βαρθολομαίου Μινίου πρὸς τήν Ἐνετικὴν Γερουσίαν, 1479-1480, Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 6, σ. 150, 162, 188, 189, 190, 200, 202.

Κατόπιν αὐτῆς τῆς μάχης ὁ Μέξης, ἡγούμενος ἑνός σώματος τριακοσίων ἰππέων ἐπιτίθεται κατά τῶν Τούρκων εἰς Ράμπανο. Ὁ βοεβόδας τοῦ Μωρέως, ἐπί κεφαλῆς πεντακοσίων ἀνδρῶν ἐπιχειρεῖ νά τόν ἀντιμετωπίσῃ, ἀλλά ὑπέστη τρομεράν πανωλεθρίαν.

Μετά τήν νίκην αὐτήν, τήν 11ην Δεκεμβρίου 1481, ὁ Μέξης εἰσβάλλει εἰς τήν Κόρινθον, καταλαμβάνει τήν πόλιν καί φονεύει τόν βοεβόδα. Αὐτός καί οἱ συμπολεμιστές του, ἀποχωροῦντες τῆς Κορίνθου, ἀπήγαγον μεθ' αὐτῶν λείαν ἀξίας ἐξήκοντα χιλιάδων δουκάτων.

Τήν 14ην Φεβρουαρίου 1482, ὅτε ἐπανῆλθεν εἰς Πελοπόννησον, ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπουσιάζων Φλαμπουριάρης, οὐχί μόνον ἐξεδικήθη τόν ἐν Κατούναις φόνον τοῦ Τοποτηρητοῦ του, ἀλλά κατόπιν συννενοήσεων μετά τοῦ Μέξη, ἠμνήστευσεν τελικῶς αὐτόν καί τούς ἐταίρους του. Καί τοῦτο διότι, οἱ Τοῦρκοι ἐγνώριζον καλύτερον ἀπό τούς Ἑνετοῦς, ὅτι ἡ δύναμις αὐτῶν ὠφείλετο εἰς τούς Στρατιώτας καί μετήρχοντο πᾶν μέσον πρὸς προσεταιρισμόν των.

Ὅτε οἱ Τοῦρκοι παρεβίασαν τήν συνθήκην μετά τῶν Ἑνετῶν τοῦ Ναυπλίου καί ἤρχισαν τήν πολιορκίαν του ὁ Μέξης Μπουζίκης προστρέχει πρὸς ὑπεράσπισίν του, καί πίπτει γενναίως πρό τῶν τειχῶν τοῦ φρουρίου τοῦ Ναυπλίου, τόν Αὐγούστον τοῦ 1500, εἰς μίαν τῶν ἡρωϊκῶν ἐφόδων τῶν Στρατιωτῶν πρὸς διασκορπισμόν τῶν πολιορκητῶν.

Μετά θάνατον, ἀποφάσει τῆς Ἑνετικῆς Γερουσίας, διά τήν ἐπιδειχθεῖσαν αὐτοῦ ἀνδρείαν, ἀπονέμει εἰς τήν οἰκογένειαν αὐτοῦ, μηνιαίαν σύνταξιν ἐκ δέκα δουκάτων¹. Εἶχε δέ οὗτος πέντε τέκνα.

Ἄδελφοί τοῦ Μέξη Μπουζίκη, ἦσαν οἱ Ντούμα, Πέτρος καί Γεώργιος, διάσημοι ἐπίσης διά τήν ἀνδρείαν των ἀρχηγοί Στρατιωτῶν καί τετιμημένοι παρ' Ἑνετοῖς.

Ὁ Ντούμα (Duma) διεκρίθη κατά τήν διάρκειαν τοῦ πρώτου Ἑνετο-Τουρκικοῦ πολέμου ἐν Πελοποννήσῳ (1465 - 1479). Ἔλαβεν δέ μέρος, μετά τοῦ ἀδελφοῦ του Μέξη, εἰς τό κίνημα τοῦ Κροκοδείλου Κλαδᾶ τόν Ὀκτώβριον τοῦ 1479².

Τόν Ἰούνιον τοῦ 1495, μεταβαίνει εἰς Levante, ἡγούμενος πενήκοντα Στρατιωτῶν. Εἰς αὐτήν τήν ἐκστρατείαν τόν ἀκολουθεῖ ὁ υἱός του Νικόλαος, εἰκοσιδύο ἐτῶν, καί ὁ Ρεπόσης Μπουζίκης, θεῖος τοῦ Νικολάου, ἐπίσης ἀρχηγός Στρατιωτῶν, οἱ ὅποιοι βοηθοῦν εἰς τήν κατάληψιν τῆς Κερκύρας. Ὁ Δούμας ἀποθνήσκει καί ὁ υἱός του Νικόλαος λαμβάνει τήν πατρικήν μηνιαίαν πρόνοιαν τῶν 12 δουκάτων³.

1. Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 7, σ. 60.

2. Κ. Σάθας, Ἑλληνες στρατιῶται, κ.λπ., σ. 34.

3. Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 7, σ. 53, 56.

Ὁ Πέτρος¹ τό 1473 συμμετέχει εἰς τὰς ἐπιδρομάς τῆς Μάκρης καί Φύσκον ἐν Λυκία τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τὰς ὁποίας ὀργάνωσεν ὁ Πέτρος Μοτσενίγος. Εἰς μίαν τῶν ἐπιδρομῶν αὐτῶν ὁ Πέτρος ἐφόνευσεν τὸν Σούμπασην τῆς Μάκρης Ἀγιάσμπεη, διαπεράσας αὐτόν διὰ δόρατος².

Τὴν 13ην Σεπτεμβρίου 1474, ἡ Ἑνετικὴ Γερουσία τοῦ χορηγεῖ πρόνοιαν πενήκοντα δουκάτων, καί τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1479 μεταβαίνει διὰ στρατιωτικὴν ἀποστολὴν εἰς Ζάκυνθον.

Τὴν 7ην Ἰουλίου 1483, ἡ Ἑνετικὴ Γερουσία τοῦ ἀπονέμει τὸ παράσημον τοῦ Ἁγίου Μάρκου καί τὸν βαθμὸν τοῦ Στρατηγοῦ, διὰ τὰς ἐξαιρετικὰς πολεμικὰς αὐτοῦ ὑπηρεσίας.

Λαμβάνει μέρος εἰς τὸν Φερραρικὸν πόλεμον ἐπικεφαλῆς πεντακοσίων εἴκοσι Στρατιωτῶν. Ἀκολουθοῦν αὐτόν καί οἱ υἱοὶ του Λέκκας (= Ἀλέξανδρος), Δομένιγο καί Προγάνος. Εἰς Βεζέβενε ὁ Πέτρος, ἐπικεφαλῆς ὀλίγων ἀνδρῶν, ὡς ἐμπροσθοφυλακὴ ἀναγνωρίσεως συναντᾷ τεσσαράκοντα σιδηροφράκτους Γάλλους καί ἑκατὸν ὄπλοφόρους. Ἐπέτεσαν ἐπ' αὐτῶν αἰφνιδιαστικῶς, φονεύει ἑννέα πολεμιστὰς καί δώδεκα ἵππους, εἰκοσιέξ δέ ἐξ αὐτῶν αἰχμαλωτίζει. Τὴν ἐπομένην εἰς ἐνέδρα αἰχμαλωτίζει τριάκοντα Γάλλους καί φονεύει ἑννέα, ἀλλὰ κατ' αὐτὴν τὴν ἐπιχείρησιν αἰχμαλωτίζεται ὑπὸ τῶν Γάλλων, εἰς ἕκ τῶν υἱῶν του τὸν ὁποῖον καί φονεύουν.

Ἐπίσης διαπρέπει εἰς τὰς ἐν Τάρα καί Νοβάρα μάχας. Πολλὰ ψηφίσματα τῆς Ἑνετικῆς Γερουσίας εὐφήμως ἀνακηρύττουσι τὰς μεγάλας ὑπηρεσίας καί θριάμβους τῶν Στρατιωτῶν ἀρχόντων Μποζίκη». Ὁ ἴδιος ὁ Δόγης, ὑποδέχεται τὸν Πέτρο Μποζίκη εἰς Βενετίαν καί τοῦ ἀποδίδει ἐξαιρετικὰς τιμὰς³.

Τέλος ὁ Πέτρος, τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1497, ἐν Πουλία (Puglia), πίπτει ἥρωικῶς ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης.

Ὁ Γεώργιος⁴, ἕτερος ἀδελφός τοῦ Μέξη, διεκρίθη καί ἐτιμήθη παρ' Ἑνετοῖς διὰ τὴν πλουσίαν καί πολυετῆ στρατιωτικὴν δράσιν ἐν Ἀνατολῇ καί Δύσει. Τὸν Μάρτιον τοῦ 1481, ἡγούμενος πενήκοντα στρατιωτῶν, ὁμοῦ μ' ἄλλους ἀρχηγούς, τοὺς Γκίνη Μπλέσσα, Zonga Caratolla καί Μαρίνο Κλημέντη, μετὰ τῶν στρατιωτῶν των, μεταβαίνουν εἰς Δαλματίαν, ὅπως

1. Περί Πέτρου Μποζίκη, Κ. Σάθα, Μνημεῖα, τόμος 6, σ. 188, 190, 200, τόμος 7, σ. 12, 22, 23, 32, 57, 284.

2. Coriolano Cippico, Incursion des Stratiotes en Asie Mineure sous Pierre Mocenigo (1472 - 1474) libro secondo, Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 7, σ. 284.

3. Κ. Σάθας, Στρατιῶται ἐν τῇ Δύσει, σ. 44 καί 66.

4. Περί Γεωργίου Μποζίκη, Μ. Sanuto, I diarii, Venezia 1882 - 1910, τόμ. 12, 31, 34, 45, 48 — Εὐρετήρια, Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 6, σ. 161 κ.ἄ.

ὑπερασπίσωσι τό Φριοῦλι (Friul), πολιορκούμενον ὑπό τῶν Τούρκων. Ἐπίσης συμμετέχει εἰς τήν κατάληψιν τῆς Κερκύρας, μετά τοῦ υἱοῦ του Πελεγρίνου.

Ἀκολουθῶς λαμβάνει μέρος τό 1509 εἰς τούς πολέμους τῆς Βενετίας ἐν Βορείῳ Ἰταλία, εἰς Βερόνα, Λομβαρδίαν καί ἀλλαχοῦ, ὅπου διέπρεψεν. Τό 1521, εἰς Βερόνα συμπολεμῶν μετά τοῦ Ἀλεξίου Μπούα. Τό 1523, ἐν Ζάρα τῆς Δαλματίας πολεμῶν ἐπικεφαλῆς τεσσαράκοντα στρατιωτῶν, ἐναντίον τῶν Τούρκων, ἠνδραγάθησεν, ὡς ἀναφέρεται εἰς ἐπιστολήν τοῦ Ἐνετοῦ Διοικητοῦ, κόμητος Φραγκίσκου Ἀριμόντο. Ἀργότερον, τό 1527, διαπρέπει εἰς Λομβαρδίαν, συμπολεμῶν μετά τοῦ Μέξη - Γκερμπέση καί Προγάνο Μπούα, ἀνεψιοῦ τοῦ Μερκουρίου.

Τέλος ὁ Γεώργιος, πίπτει μαχόμενος τόν Ἰούνιον τοῦ 1528 εἰς Μονόπολι τοῦ Τάραντος. Ἐλάμβανε δὲ πρόνοιαν εἴκοσι δουκάτων μηνιαίως καί ἐκκληρονόμησεν αὐτόν ὁ υἱός του Πέτρος, ὁ ὁποῖος διεκρίθη εἰς τήν ὑπεράσπισιν τοῦ Ναυπλίου τό 1538¹.

Ὁ **Δομένικος** Μπουζίκης, εἰς ἐκ τῶν πρώτων ἀρχηγῶν Στρατιωτῶν μέ πλουσίαν πολεμικήν δράσιν ἐν Βορείῳ Ἰταλία καί Δαλματία, λαμβάνει τόν Αὐγουστον τοῦ 1501, ἐν Ναυπλίῳ πρόνοιαν δεκαἑξ̄ δουκάτων μηνιαίως².

Ὁ Δομένικος, ἦτο ἑτεροθαλής ἀδελφός τοῦ Βάθη Μάξη (Μέξη) ἐκ τῆς μητρὸς του Lia Biesbiesne³.

Τό 1512, ἀποθνήσκει ἀφήνων τρεῖς θυγατέρας, τήν Ἀντζελίνα, Δούκισσα καί Λουκία, αἱ ὁποῖαι λαμβάνουν ἰσόβιον σύνταξιν⁴.

Ἄλλοι διαπρέψαντες Μέξη - Μπουζίκη, ὡς ἀρχηγοί στρατιωτῶν, ἦσαν οἱ ἀδελφοί Βρεττός, Δομένικος καί Ρεπόσης μέ πλούσιαν πολεμικήν δράσιν ἐν Βορείῳ Ἰταλία καί Δαλματία. Ἡ Ἐνετικὴ Γερουσία ἀποστέλλει αὐτούς κατὰ τά τέλη τοῦ 1502 εἰς Πελοπόννησον, πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ φρουρίου τοῦ Ναυπλίου, εἰς ἔγγραφον τῆς δὲ πρὸς τόν βαῖλον τοῦ Ναυπλίου Πήτσαμάνον ἀποκαλεῖ αὐτούς «μεγίστης φήμης ἰππότας»⁵.

Κατὰ τήν διάρκειαν τῆς πολιορκίας τοῦ Ναυπλίου τό 1538, τελευταῖον ἔρεισμα τῆς Ἐνετικῆς κυριαρχίας ἐν Πελοποννήσῳ, παρά τῶν Τούρκων ὑπό τήν ἡγεσίαν τοῦ βεζύρη Κασήμ Πασσᾶ, ἔπεσαν ἥρωικῶς οἱ Βρεττός καί Δομένικος.

1. Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τόμος 8, σ. 314.

2. «Uno dei principali e benemeriti capi de Stratioti», Κ. Σάθας, Μνημεῖα CXXV 1501, 4 Augusti, τ. 7, σ. 63.

3. Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 7, σ. 76.

4. Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 7, σ. 103.

5. Κ. Μπίρης, Ἀρβανῖτες, κ.λπ., σ. 151.

Ὁ **Βρεττός** (= Ἔκτωρ) Μπουζίκης, διεκρίθη ἐν Βορείῳ Ἰταλία καὶ Δαλματία. Τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1529 εὑρίσκεται εἰς Friul (Φριούλι) τῆς Δαλματίας λαμβάνων πρόνοιαν 15 δουκάτων¹, τὸν Ὀκτώβριον δὲ τοῦ αὐτοῦ ἔτους εἰς Τράνι τῆς Πούια (Ruia), ἐπικεφαλῆς τριάκοντα ἰπέων λαμβάνων πρόνοιαν 108 δουκάτων².

Κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ φρουρίου τοῦ Ναυπλίου, τὴν 5ην Ἀπριλίου 1538, οὗτος ἐπικεφαλῆς διακοσίων ἰπέων, μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ρεπόση, καὶ τοῦ νεωτέρου συγγενοῦς του Προγάνο, ἐπιχειροῦν νὰ φέρουν ὕδωρ ἀπὸ τὴν πηγὴν Γλυκιᾶς τοῦ Προφήτου Ἡλία, ἔξωθι τῶν τειχῶν τοῦ φρουρίου. Τούς ἐπιτίθεται τότε ὁ ἴδιος ὁ Κασήμ Πασσᾶς μέ μεγάλην δύναμιν ἰππικοῦ. Πίπτουν ἡρωϊκῶς, οἱ Βρεττός καὶ Προγάνος εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης καθ' ὃν χρόνον ἐμάχοντο διὰ νὰ καλύψουν τὴν ὑποχώρησιν τῶν Στρατιωτῶν των. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας φονεύεται καὶ ὁ ἕτερος ἀδελφός αὐτοῦ Δομένικος, ὁ ὁποῖος ὑπερασπίζετο τὴν μεγάλην ἀνατολικὴν θύραν τῆς Ξηρᾶς τοῦ φρουρίου³.

Εἰς τὴν σύντροφον τοῦ Βρεττοῦ, Κιᾶρα Ράλλη (Chiara Ralli), δέν εἶχεν ἄλλους κληρονόμους, ἀπονέμεται τιμητικὴ σύνταξις ὀκτώ δουκάτων⁴.

Ὁ **Ρεπόσης** ἀδελφός τῶν προειρημένων Βρεττοῦ καὶ Δομένικο, θεωρεῖται παρά τῶν Ἑνετῶν ἐκ τῶν πλέον ἐμπείρων καὶ ἀνδρείων ἀρχηγῶν τῶν Στρατιωτῶν. Λαμβάνει μέρος κατὰ τὸ 1497 εἰς ὅλα τὰ πεδία τοῦ Φερραρικοῦ πολέμου ἐν Νοβάρᾳ, Πουλία, Ἀστεσάνα, Ἀλεξανδρίνα καὶ ἀλλαχοῦ, λαμβάνων πρόνοιαν δέκα δουκάτων. Εἰς ἔγγραφον τῆς ἡ Ἑνετικῆς Γερουσίας τὸν ἐπαινεῖ: ⁵

«Domino Repossi benemerito, et obbedientissimo, che è la principal parte che se richiede in uno par suo et de tanta pratica, magnanimamente e autorità infra Stratioti, che in tutto se po reputarlo primo de Busichi, prima fameglia de Albanexi».

Τὸ 1499, ὑπηρετεῖ ἐν Trau τῆς Δαλματίας, λαμβάνων πρόνοιαν δώδεκα δουκάτων⁶.

Κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1502, ἀποστέλλεται μετὰ τῶν ἀδελφῶν του Βρεττοῦ καὶ Δομένικο πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ φρουρίου τοῦ Ναυπλίου, ἔνθα τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1538, διεκρίθη εἰς τὴν ἄμυναν αὐτοῦ.

1. Κ. Σάθας, Μνημεῖα CCLX, 1529, Januari, τ. 7, σ. 145.

2. M. Sanuto, I diarii, τ. 52, σ. 134, 158, 410.

3. Μ. Γ. Λαμπρυνίδου, Ναυπλία, σ. 89, Κ. Μπίρης Ἀρβανῖτες, κ.λπ., σ. 152.

4. Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 8, σ. 310.

5. Κ. Σάθας, Μνημεῖα, CXIV, τ. 7, σ. 56.

6. Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 7, σ. 59.

Κατά τήν περίοδον τῆς ἀποχωρήσεως τῶν Ἑνετῶν ἀπό τό Ναύπλιον καί Μονεμβασίαν, περί τά τέλη τοῦ 1540, οἱ Μέξη - Μποζίκη καί Μέξη - Γκερμπέση ἐμφανίζονται ἐν Κερκύρα. Οἱ τελευταῖοι ἐγκαθίστανται καί ἐν Ζακύνθῳ, ἔνθα ἀπό τῆς ἐποχῆς τῆς ἐνετοκρατίας, ὑπῆρχεν οἰκισμός Γκερμπέση¹.

Ἄπόγονοι τῶν προειρημένων Μποζίκη, εἶναι οἱ ἀδελφοί Ρεπόσης καί Γεώργιος, υἱοί τοῦ Δομένικο, διαπρέψαντες ὡς ἀρχηγοί Στρατιωτῶν ἐν Δαλματία καί Κερκύρα.

Ὁ **Ρεπόσης** ἀποστέλλεται τό 1541 εἰς Κέρκυραν ἐπικεφαλῆς τριάκοντα ἰπέων, λαμβάνων πρόνοιαν δώδεκα δουκάτων², καί τό 1553 μετατίθεται ἐκ Κερκύρας εἰς Ζάρα τῆς Δαλματίας³.

Ὁ **Γεώργιος** ὑπηρετεῖ τό 1537 ἐν Δαλματία ἐπικεφαλῆς Κροατῶν ἰπέων⁴. Τό 1545 ὑπηρετεῖ μετά τοῦ ἀδελφοῦ του Ρεπόση εἰς Κέρκυραν καί προσφέρεται ἐθελοντικῶς νά μεταβῆ εἰς Ζάρα τῆς Δαλματίας καί ὑπηρετήσῃ ὑπό τās διαταγās τοῦ Κυβερνήτου Λαζάρου Γριμάνη⁵.

Ἐπίσης τό 1555, καθ' ὄν χρόνον ὑπηρετεῖ εἰς Κέρκυραν ἐπικεφαλῆς πεντήκοντα ἰπέων, στρατολογεῖ καί ἄλλους Στρατιώτας ὅπως μεταβῆ εἰς Σπαλᾶτο τῆς Δαλματίας εἰς στρατιωτικὴν ἀποστολήν⁶.

Περί αὐτοῦ τοῦ Γεωργίου Μποζίκη, μνησίαν ποιεῖ ὁ σύγχρονος αὐτοῦ Νικόλαος Μαλαξός, λόγιος καί πρωθιερεύς ἐν Ναυπλίῳ καί ἀργότερον ἐφημέριος τῆς ἐν Βενετία ἐλληνικῆς κοινότητος κατά τήν περίοδον 1553 - 1572, ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ συγγραφείσῃ Βιογραφίᾳ τοῦ Ὁσίου Θεοδοσίου τοῦ Νέου, ἐξ ἀφορμῆς αἱματηρᾶς μονομαχίας τοῦ Γεωργίου μετά Γερμανοῦ στρατηγοῦ, τὸν ὁποῖον ἐνίκησεν τῇ προστασίᾳ τοῦ Ὁσίου Θεοδοσίου, εἰς τήν σκῆπτην τοῦ ὁποῖου, μεταβάς τήν παραμονήν τῆς μονομαχίας εἶχε προσευχῆθῃ κατανυκτικῶς.

Γράφει λοιπόν, ὁ Μαλαξός δι' αὐτόν :

«Ἐνας εὐγενῆς ἀπό τό Ἄνάπλι, Γεώργιος τό ὄνομα ἀπό τό σπίτι τῶν Πουζικαίων (Μέξηδων), ἀνδρεῖος πολλά καί ἐπιδέξιος εἰς τοὺς πολέμους καί διά τοῦτο φοβερὸς μὲν εἰς τοὺς ἐχθρούς, ἀγαπημένος δέ πολλά ἀπό τήν ἀριστοκρατίαν τῆς Βενετίας διά τās πολλὰς ἀνδραγαθίας τιμηθεὶς μέ τό ἀξίωμα τοῦ Στρατηγοῦ εἰς

1. Κ. Μπίρη, Ἄρβανῖτες, κ.λπ., σ. 160 - 161. Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 6, σ. 264.

2. Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 8, σ. 335.

3. Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 9, σ. 42.

4. Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 8, σ. 308.

5. Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 8, σ. 407.

6. Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 9, σ. 69.

καιρόν πού εἶχον πόλεμον οἱ Βενετσιάνοι μέ τούς λοιπούς βασιλεῖς τῆς Δύσεως, ἔλαβε μεγάλην φήμην καί δόξαν, διά τās θαυστάς καί μεγάλας νίκας ὅπου ἔκαμεν»¹.

Ἐπίσης ἀναφέρεται ὡς διακριθεῖς καί ὁ Ρενέσης Μπουζίκης τό 1547 ἐν Sebenicio τῆς Δαλματίας².

γ) Οἱ Μάξη, Μέξη - Γκέρμπεση καί Μέξη - Κλόζα

Ἄλλοι διακριθέντες Στρατιῶται ἐκ τῆς οἰκογενειακῆς φυλῆς τῶν Μέξη, ὑπῆρξαν οἱ Μάξη ἐπώνυμον προερχόμενον ἐκ πρᾶφθορᾶς τοῦ ἀρχικοῦ Μέξη, ὡς ἤδη προαναφέραμεν : Ἐξ αὐτῶν ἀναφέρονται λαμβάνοντες πρόνοιαν οἱ :

Βρεττός ἐν Ναυπλίῳ τό 1465 καί 1481³.

Ἀλέξιος καί **Σαρακηνός** ἐν Ναυπλίῳ τό 1482⁴.

Βάθης ἐν Ναυπλίῳ τῷ 1504. Ἦτο ἑτεροθαλής ἀδελφός τοῦ Δομένιγο Μπουζίκη (Μέξη)⁵.

Γεώργιος ἐν Ζάρα τῆς Δαλματίας τῷ 1503⁶.

Ἀνδρέας ἐν Μωρέα τό 1512 καί ἐν Δαλματία τό 1523, ὑπηρετῶν ὑπό τās διαταγᾶς τοῦ Γεωργίου Μπουζίκη (Μέξη)⁷, καί τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Πέτρου.

Θεόδωρος ἐν Κερκύρα τῷ 1541, ὑπηρετῶν εἰς τό σῶμα τοῦ Γεωργίου Γκερμπέση (Μέξη)⁸, καί ὁ **Νικόλαος** ἐν Ναυπλίῳ τό 1543, μετά τῶν υἱῶν τοῦ **Ἀνδρέα** καί **Γεωργίου**, οἱ ὁποῖοι ἀργότερον ὑπηρετήσαν ἐν Κύπρῳ⁹.

Ἐκ τῶν Μέξη - Γκερμπέση, διεκρίθη ὡς ἀρχηγός ὁ Μέξης τό 1519 ἐν Trau τῆς Δαλματίας, μετά τοῦ υἱοῦ τοῦ Γκίνη καί τό 1525 μετά τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Πέτρου¹⁰, τόν Ἰούνιον τοῦ 1526 ὁ **Μέξης** εὐρίσκεται πάλιν εἰς Trau μετά τοῦ Προγάνο Μπούα, ἐπικεφαλῆς ἐννενήκοντα ἰπέων καί

1. Δ. Μέξη, Ἡ Μάνη, κ.λπ., σ. 230, Μ. Λαμπρυνίδης, Οἱ Ἀλβανοί κατά τῆς κυρίως Ἑλλάδα καί Πελοπόννησον, σ. 20, Κ. Μπίρης, Ἀρβανῖτες κλπ. σ. 183.

2. Κ. Σάθας, Μνημεῖα ἑλλην. ἱστορίας, τ. 8, σ. 437.

3. Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 6, σ. 191.

4. Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 7, σ. 27.

5. Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 7, σ. 76.

6. Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 7, σ. 72.

7. Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 7, σ. 105, 129. Μ. Sanuto, I diarii, τ. 34, σ. 51.

8. Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 8, σ. 335.

9. Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 8, σ. 378.

10. Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 7, σ. 121, 137.

τόν Μάϊον τοῦ 1527, ἐν Λομβαρδία, συμπολεμῶν μετὰ τῶν Μερκουρίου καί Προγάνου Μπούα καί Γεωργίου Μπουζίκη¹.

Ἄλλοι διακριθέντες Γκερμπέση, ὡς ἀρχηγοί Στρατιωτῶν, ἀναφέρονται οἱ **Γεώργιος** καί **Ἀλέξιος** ἐν Κερκύρα τό 1541, λαμβάνοντες ἕκαστος πρόνοιαν δέκα δουκάτων. Ἐπίσης ἐν Κερκύρα τό 1570 οἱ **Γεώργιος** καί **Μέξης**, υἱός τοῦ Στεφάνου².

Ἐκ τῶν Μέξη - Κλόζα ἀναφέρονται οἱ **Ἰωάννης** καί **Νικόλαος** ἐν Τραυ τῆς Δαλματίας τό 1538, **Μέξης** καί **Γκίνης** ἐν Ναυπλίῳ τό 1541, ὑπηρετοῦντες εἰς τό σῶμα τοῦ Δεμονογιάννη Σοφianoῦ καί **Θεόδωρος** ἐν Μονεμβασία τό 1543³.

Ἀναφέρονται ἐπίσης οἱ Μέξης - Συρβάσης ἐν Ναυπλίῳ τό 1510 καί Μέξης - Κλησιᾶς ἐν Δαλματία τό 1529⁴.

ΟΙΚΟΣ ΜΕΞΑ ΤΗΣ ΔΑΛΜΑΤΙΑΣ

Ἐν Καττάρῳ τῆς Δαλματίας ἤκμασεν παλαιός εὐγενής κλάδος τοῦ Οἴκου Μέξα, ὁ ὁποῖος ἔχει ἐκλείψει⁵.

Τό Κάτταρον (ἰταλ. Cattaro, σερβοκροατ. Kotor), ἀπό τό 1420 ἀπετέλει ἐνετικήν ναυτικήν βᾶσιν, εὐφημιστικῶς δέ ἐκαλεῖτο «Albanie Veneta». Τό 1797 περιῆλθεν εἰς Αὐστρίαν καί μετὰ τήν λήξιν τοῦ α' παγκοσμίου πολέμου εἰς Νοτιοσλαβίαν.

Οἱ Μέξα τῆς Δαλματίας, ἀπό τοῦ ἔτους 1449 ἐγένοντο δεκτοί εἰς τὰς συνεδριάσεις τοῦ Μεγάλου Συμβουλίου (Grossen Rathe) τῶν εὐγενῶν. Ἐπίσης ὁ οἶκος Μέξα ἀναγράφεται τό 1553 εἰς κατάλογον εὐγενῶν τοῦ Καττάρου, Ἀλβανικῆς καταγωγῆς.

Ἐν τῷ παραρτήματι τῆς παρούσης μελέτης παρατίθεται τό οἰκόσημον τοῦ οἴκου Μέξα τῆς Δαλματίας καθὼς καί ἡ ἐραλδική περιγραφή (blazon) αὐτοῦ, ὡς συμπεριλαμβάνεται καί ἀναφέρεται εἰς Armorial General τοῦ Johann B. Rietstap⁶. ὁμοῦ μέ τὸν ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφέροντα συμβολισμόν τῶν χρωμάτων αὐτοῦ.

Τό ἀξιοσημεῖωτον τοῦ οἰκοσήμου τούτου εἶναι ὅτι εἰς τό λοφίον αὐτοῦ φέρει δουκικόν στέμμα.

1. M. Sanuto, I diarii, τ. 42, σ. 151, τ. 45, σ. 243.

2. Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 8, σ. 336, τ. 9, σ. 128.

3. Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 8, σ. 309, 354, 383.

4. Κ. Σάθας, Μνημεῖα, τ. 7, σ. 97, 147.

5. Friedrich Heyer von Rosenfeld. Wappenbuch Königreichs Dalmatien. Nürnberg 1873 (Ἐθν. Βιβλ. Βιέννης), σ. 61, πίναξ 40, πηγές II, VI.

6. 11, 215, Gouda 1884 - 87, ἐπανέκδ. Βαλτιμόρη 1972.

Ὁ Marino Sanuto, ἀναφέρει ὡς ἐκπρόσωπον (consigliere Imperiale) τῆς Ἁγίας Ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας εἰς τὴν ἐν Λονδίῳ ἐκκλησιαστικὴν σύνοδον Ἀγγλικανικῆς καὶ Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τὸν Ἀπρίλιον 1520, τὸν Ἐπίσκοπον Βερνάδον ντὰ Μέξα (Bernado da Mesa, miseratione divina Elenensi, vescovo Elenense).

Ἐπίσης οὗτος τὸ 1521 καὶ 1523 ἀναφέρεται ὡς αὐτοκρατορικός ἐκπρόσωπος εἰς τὴν Ἀγγλίαν (oratore Imperiale in Inghilterra), φέρων τὸν τίτλον τοῦ Ἐπισκόπου τῆς Bajadoz, ἰσπανικῆς ὀχυρᾶς πόλεως περὶ τὰ πορτογαλλικά σύνορα, διοικουμένης παρ' Ἐπισκόπου (vescovato) ¹.

Εἰς ἐπιστολὴν τοῦ κόμητος τοῦ Trau τῆς Δαλματίας ἡμερομηνίας 26ης Ἰανουαρίου 1519, ἀναφέρεται εἰς στρατιώτην Μέξας, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Ἐνετῶν, ὁ ὁποῖος ἠνδραγάθησεν ἐναντίον τῶν Τούρκων ². Σχετικὴ περικοπὴ παρατίθεται ἐν Κεφαλαίῳ Γ'.

ΛΑΜΠΟΒΟΝ, ΠΑΤΡΙΣ ΤΩΝ ΜΕΞΗ

Περὶ Εὐαγγέλου, Πέτρου καὶ Ἐμμανουὴλ Μέξη

Λίκνον τῆς οἰκογενειακῆς φυλῆς τῶν Μέξη ἐν Βορείῳ Ἠπειρῷ καὶ ὄρμητήριον μετοικήσεων αὐτῆς εἰς ἄλλους τόπους, ἀπὸ αἰῶνων καὶ μέχρι τινος ὑπῆρξε τὸ Λάμποβον. Ἐξ αὐτοῦ κατήγοντο αἱ ἐπιφανεῖς οἰκογένειαι τῶν Μέξη, Ζάππα καὶ Δήμα, αἱ ὁποῖαι συνεδέθησαν κατὰ καιροὺς μὲ συγγενικούς δεσμούς ὡς ἱστοροῦμέν περαιτέρω.

Ἐν τῇ πραγματικότητι τὸ Λάμποβον ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν κωμοπόλεων καὶ τὸν διαχωρισμὸν αὐτῶν κάμομεν ἀκολουθῶς. Ἐν τῷ Δρομολογίῳ τῆς Ἠπειροῦ τοῦ Βασιλείου Δ. Ζώτου (Ἀθῆναι 1905) ἀναφέρονται τὸ Ἄνω καὶ Κάτω Λάμποβον. Τὸ Ἄνω Λάμποβον, κώμη χιλίων περίπου κατοίκων μὲ διακόσιας οἰκίας, ἀπέχει περὶ τὴν ἡμισίαν ὥραν ἀπὸ τῆς Στεγοπόλεως, καὶ πρὸς βορρᾶν τοῦ Ἀργυροκάστρου, εἰς τετράωρον ἀπὸ αὐτοῦ ἀποστασιν ἐκ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Δρίνου, παραποτάμου τοῦ Ἀώου. Πρόκειται περὶ μίας παμπалаίας κώμης, καθ' ὅσον κατὰ παράδοσιν, ἐξ Ἄνω Λαμπόβου κατήγετο ὁ πρωτοσπαθᾶριος τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ Κωνσταντῖνος, ὁ ὁποῖος παροτρύνει τὸν αὐτοκράτορα νά κτίσῃ τὸν μέχρι σήμερον σωζόμενον Ναόν τῆς Θεοτόκου, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου, φυλάσσεται ὁ περίφημος καθ' ὅλην τὴν Ἠπειρον Τίμιος Σταυρός τοῦ Λαμπόβου ἐξ οὗ τὸ Ἄνω Λάμποβον εἶναι γνωστὸν ὡς Λάμποβον τοῦ Σταυροῦ.

1. M. Sanuto, I diarii, τ. 28, σ. 471, τ. 31, σ. 193, 225, 418, τ. 34, σ. 113.

2. M. Sanuto, I diarii, τ. 28, σ. 299.

Τό Κάτω Λάμποβον, κώμη δισχιλίων περίπου κατοίκων μέ τριακοσίας οίκιας απέχει περί τήν ἡμισίαν ὥραν ἀπό Τριμπούκι. Μεταξύ τοῦ Ἐνω καί Κάτω Λαμπόβου, παρεμβάλλονται τά ὄρεινά χωριά τῆς Λυντσοουριᾶς. Τό Κάτω Λάμποβον διαιρεῖται εἰς τήν Μικράν καί Μεγάλην τσέταν (πόλιν) ἢ Μέγα Λάμποβον, ἀπεχουσῶν ἀπ' ἀλλήλων δι' ἀποστάσεως ἑνός τετάρτου τῆς ὥρας.

Εἰς Κάτω Λάμποβον, γνωστόν ἐπίσης ὡς Λάμποβον τοῦ Ζάππα, κατ' ἐξοχήν πατρίδα τῶν Μεξαίων καί Ζαππαίων ὑπῆρχον τά εὐαγῆ κληροδοτήματα τῶν εὐεργετῶν Ζάππα, Σχολεῖα Παρθεναγωγεῖα, ὡς καί ἀρχοντικά καί οἰκίαι ἀνήκουσαι εἰς τάς οἰκογενεῖας Ζάππα καί Μέξη. Κατά πληροφορίας πού ἔχομεν, αὐταί, ὡς καί τά ἱδρύματα Ζάππα κατεστράφησαν κατά τόν τελευταῖον Παγκόσμιον Πόλεμον.

Ἐκ τοῦ Κάτω Λάμποβου δέ, κατάγεται καί ὁ Μέξης Μπουζίκης δράσας περί τά τέλη τοῦ ΙΕ' αἰῶνος ἐν Πελοποννήσῳ¹, ὡς καί ἄλλα μέλη τῆς φυλῆς τῶν Μέξης, ἀπό τήν ὁποῖαν προῆλθεν ὁ εὐγενῆς οἶκος Μπουζίκη ἢ Μπουζίκη.

Ἐν τῇ βιογραφικῇ συλλογῇ Λογίων τῆς Τουρκοκρατίας τοῦ Παναγιώτου Ἀραβαντινοῦ², ἀναφέρεται ὁ Εὐάγγελος Μέξης ἢ Μεξικός. Οὗτος ἐγεννήθη περί τό 1758 ἐν Λαμπόβῳ καί ἐξεπαιδεύθη ἐν Ἰωαννίνοις ὑπό τοῦ Ἀθανασίου Ψαλλίδα. Δι' ἐξόδων τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ ἀπεστάλλη εἰς Νεάπολιν, ἔνθα ἐσπούδασεν ἰατρός. Ἐπανελθὼν εἰς Ἰωάννινα ἐγένετο προσωπικός ἰατρός τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ μέχρι τό 1810, ὅτε ὑποπεσὼν εἰς δυσπιστίαν αὐτοῦ διά τῶν ραδιουργιῶν τῶν ἀδελφῶν Βάγια, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν κρυφίως εἰς Εὐρώπην. Ἐγένετο ἔνθερμον μέλος τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας. Παρ' αὐτῆς δέ, εἶχεν ἀποσταλῆ εἰς Ἄγιον Ὄρος, ἐν μυστικῇ ἀποστολῇ³.

Τῷ 1814, ἐν Βενετία παρά Νικολάφ Γλυκεῖ, ὁ Εὐάγγελος Μεξικός ἐξέδωκεν τό περί Ἠθῶν τῶν Ἰσραηλιτῶν κατά μετάφρασιν τοῦ συγγραμματος τοῦ ἀββᾶ Φλερύ, «εἰς τά ὁποῖα φαίνεται ὁ τύπος ἀπλῆς καί εἰλικρινοῦς πολιτικῆς πρὸς Διοίκησιν τῶν Ἐπικρατειῶν, καί πρὸς ρύθμισιν τῶν Ἠθῶν», ὡς κρίνεται τό σύγγραμμα τοῦτο, ἐν τῇ Βιβλιογραφίᾳ Α. Παπαδοπούλου - Βρεττοῦ⁴.

Οὗτος ἀπεβίωσεν περί τό 1818, ἐν Τριπολιτσᾷ, ἄγαμος, ἐξηκοντούτης περίπου τήν ἡλικίαν, ἐξασκῶν μέχρι τελευταῖης τοῦ βίου του, τό ἐπάγγελμα τοῦ ἰατροῦ.

1. Μεγ. Ἑλλην. Ἐγκυκλοπαίδεια, ἔκδοσις Πυρσοῦ, τ. 15, σ. 751, λῆμμα «Λάμποβον», Γυμνασιάρχου Χ. Ι. Σούλη. Δημ. Εὐαγγελίδου, Ἡ Βόρειος Ἡπειρος, σ. 115.

2. Π. Ἀραβαντινός, Ἰωάννινα 1960, σ. 122. Σπ. Δήμα, Τό Κάτω Λάμποβον, κ.λπ., Ἀθήναι 1981, σ. 16.

3. Τ. Κανδηλῶρος, Φιλική Ἐταιρεία, σ. 408.

4. Ἀθήναι 1854 (534), τ. 2, σ. 174.

Κατά τούς χρόνους τῆς Ἐπαναστάσεως συνέδραμεν ὁ Πέτρος Παναγιώτου Μέξης, προσφέρων τὰς ὑπηρεσίας του ἀφιλοκερδῶς εἰς τούς τραυματίας τοῦ ἀγῶνος, ὡς ἐμπειρικός χειρουργός εἰς τὰ Σάλωνα¹.

Περί αὐτοῦ παραθέτομεν, ὧδε περικοπὴν ἐκ τοῦ ἱστορικοῦ σημειώματος τοῦ Λέοντος Ἰω. Μελά «Γιατροί, Γιατρικά καὶ Γιατροσόφια στὰ χρόνια τὰ παλιά»².

«Θὰ ἦταν παράλειψις ἂν δέν ἀναφέρουμε ὀλίγα γιὰ γιατροὺς καὶ ἀρρώστιες στὰ χρόνια τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821. Εἶναι τὰ χρόνια ἐκεῖνα πού μέ κάθε λογῆς στερήσεις καὶ ἀντιξοότητες, μέ ἀσθένειες ἀκόμα, πού καταταλαιπωροῦσαν τούς ἀγωνιστάς, πολεμοῦσαν οἱ πρόγονοί μας χωρὶς σχεδόν ἰατρικὴ περίθαλψη, γιὰ νὰ δώσουν σέ μᾶς τὴν λευτεριά μας, τὸ μεγαλύτερο αὐτὸ ἀγαθόν, τὸ ἐχέγγυο τῆς πολιτικῆς ἀνεξαρτησίας. Καὶ σὰν παράδειγμα γράφουμε τὰ παρακάτω.

Ὅταν βρέθηκε στὰ Σάλωνα ὁ Ἰωάννης Μελάς (Γενικός Φροντιστής τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος) στὶς ἀρχές Αὐγούστου 1824 ἐνδιαφέρθηκε καὶ γιὰ τὴν Ὑγειονομικὴ ὑπηρεσία τῶν στρατοπέδων, πού ἦταν σχεδόν ἀνύπαρκτη χωρὶς σχεδόν ἰατρικὴ περίθαλψη καὶ γράφει στὶς 13.8.1824 στό Ὑπουργεῖο τοῦ Πολεμικοῦ στό Ναύπλιο. «... Ἡ πρώτη μου φροντίδα λοιπὸν ἐστάθη διὰ νὰ θεωρήσω τὴν κατάστασι τῶν λαβομένων καὶ νὰ ἐξετάσω ἂν εἶναι κανεῖς ἰατρός ὁποῦ νὰ θεραπεύσῃ τὰς πληγὰς των. Μέ πληροφόρησαν λοιπὸν ὅτι ἡ ἐπαρχία Σαλώνων ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς Ἐπαναστάσεως ἐσυμφώνησε ἓνα πρακτικὸν χειρουργὸν τὸν κύριον (Πέτρον) Παναγιώτη Μέξην διὰ μόνον τούς ἐπαρχιώτας Σαλώνων, αὐτὸς ὅμως δέν ἔλειψεν εἰς ὅλην τὴν ἐποχὴν τῆς Ἐπαναστάσεώς μας ἀμοισθί νὰ ἰατρεύῃ τὸν τυχόντα, καθὼς καὶ τώρα δέν λείπει νὰ ἰατρεύῃ διαφόρους πληγωμένους τῶν διαφόρων στρατηγῶν. Παρακαλῶ λοιπὸν ὅσον τάχιστα νὰ ἀναφερθῆτε πρὸς τὴν ρηθείσαν (Σεβ. Διοίκησιν) καὶ νὰ μέ στείλητε μίαν ἀπάντησιν τί πρακτέον περὶ αὐτοῦ τοῦ ἰατροῦ. Τοῦτο μόνον ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς εἰπῶ, ὅτι ὁ ἰατρός ἂν καὶ καλὰ καὶ νὰ μὴν ἐσπούδαζεν εἰς τὰς Ἀκαδημίας τῶν πεπαιδευμένων Ἐθνῶν, μ' ὅλον τοῦτο αἱ θεραπείαι δέν εἶναι κατώτεραι. Διὸ ἀναμένω ἀπόκρισίν σας ...».

Ὁ μισθοδότης Ἰωάννης Μελάς

1. Λέων Ἰω. Μελάς, Μία οἰκογένεια, μία ἱστορία, Ἀθῆναι 1967, σ. 606.

2. Δελτίον τῆς Ἡπειρωτικῆς Ἐταιρείας, τεύχος 78, σ. 68, Μάρτιος 1983.

Εἰς τό τέλος τοῦ σημειώματος ἀκολουθεῖ ἡ ἐξῆς σημείωσις τῆς συντάξεως (σ. 73 Ἀλέξ. Χ. Μαρμπούλου).

«... ὁ πρακτικός χειροῦργος Παναγ. Μέξης καταγόταν ἀπό τό Κάτω Λάμποβο, τό κατόπι Λάμποβο τοῦ Ζάππα. Τό πολύκλαδο αὐτό οἰκογενειακό δέντρο διχάζεται καί τριχάζεται σέ ἐπώνυμα: Μέξης, Παναγιωτίδης, Οἰκονόμου, Κονδύλης, γιά νά γεμίση τόν ἑλληνικό καί βαλκανικό χῶρο μέχρι τήν Ὑδρα».

Ἐπίσης ἐκ Λαμπόβου, κατήγετο ὁ Ἐμμανουήλ Μέξης, ὁ ὁποῖος ἀπό τούς πρό τῆς Ἐπαναστάσεως χρόνους, ἔζησεν εἰς Λεωνίδιον τῆς Κυνουρίας, γνωστός ὡς Λαδομανώλης, καθ' ὅσον ἐμπορεύετο ἐλαιόλαδα. Εἶχε ἐμπορικές σχέσεις μετά τῶν ἐν Ὑδρα Κουντουριωτῶν καί διετήρη ὑποκατάστημα ἐν Τεργέστη. Διά τās ὑπηρεσίας του εἰς τόν Ἀγῶνα τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας τῷ ἀπενεμήθη Ἀριστεῖον τοῦ Ἀγῶνος¹.

ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΧΟΡΜΟΒΟΥ ΚΑΙ ΛΑΜΠΟΒΟΥ

Δευτέρα διασπορά τῶν Μέξη. Οἰκογένεια Μέξη ἐν Βορείῳ Ἡπείρῳ
Βιογραφικά σημειώματα. Σωτήρα Ζάπᾶ

Δευτέρα περίοδος διωγμῶν καί διασπορᾶς τῆς οἰκογενειακῆς, φυλῆς τῶν Μέξη εἰς τήν κυρίως Ἑλλάδα, Πελοπόννησον, καί Ἀργολικός νήσους, ἀναφέρεται περί τās ἀρχάς μέ μέσα τοῦ 18ου αἰῶνος, συγκεκριμένως εἰς τήν πρό τοῦ 1760 περίοδον, ὅτε Διοικητής τῶν Ἰωαννίνων ἦτο ὁ Σουλεϊμάν Πασσᾶς, ἔνθα χωριά καί πλούσιαι κῶμαι τῆς Ἡπείρου περιῆλθον εἰς ἀθλίαν κατάστασιν λόγῳ τῶν πολυειδῶν βασάνων, αὐθαιρεσιῶν, ἀναρχίας, λεηλασιῶν τῶν χριστιανικῶν περιουσιῶν καί διωγμόν χριστιανῶν προκρίτων.

«Τά δεινοπαθήματα τῶν Ἑλλήνων αὐξήθησαν ἔτι μᾶλλον, ἀφ' ἧς ἐνεφανίσθη ἐπί τῆς Ἡπειρωτικῆς σκηνῆς ὁ ἐκ Τεπελενίου Ἀλῆς. Ἀποκορύφωμα τοῦ μίσους τούτου κατά τῶν χριστιανῶν τῆς Ἡπείρου ὑπῆρξαν αἱ ὑπό τῆς συμμορίας αὐτοῦ καταστροφαι τῶν ἀκμαζόντων Ἑλληνικῶν χωρίων τῆς Β. Ἡπείρου Χαρμόβου τῷ 1784 καί Λαμπόβου τῷ 1785»².

1. Πληροφορίας περί αὐτοῦ ἔλαβον παρά τοῦ ἀπογόνου αὐτοῦ, κου Παναγιώτου Μέξη, περί τῷ 1949, ὑπαλλήλου τότε τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν.

2. Χρονικόν ἀνέκδοτον τῆς Ἡπείρου «Πανδώρα» τόμ. ΙΕ', 1865, σ. 288, Αἱ καταστροφαι τῶν κωμοπόλεων τούτων ἐγένοντο τό 1774 καί 1775 ἀντιστοίχως.

Πράγματι ὁ περιβόητος καὶ πολυθρύλητος Ἄλῃ Μπέης Τεπελενλῆς, υἱὸς τοῦ Βελήμπεη καὶ τῆς Χάμκω, τὸ 1758, δεκαπενταετῆς ἀκόμη τῆ ἡλικία, ὀδηγῶν συμμορίαν ἐκ Τόσκηδων καὶ Λιάπηδων Ὀθωμανῶν ἐπέπεσεν αἰφνιδίως κατὰ τοῦ Χαρμόβου, ἀλλὰ ἀπεκρούσθη ὑπὸ τῶν γενναίων κατοίκων του. Τῷ αὐτῷ ἐπίσης ἔτει ἐνεργεῖ αἰφνιδιασμόν κατὰ τῆς γειτονικῆς αὐτοῦ κώμης τοῦ Λαμπόβου, τῆς ὁποίας πλεῖστα τῶν οἰκημάτων κατέλαβε, ἀλλὰ οἱ Λαμποβῖται μετὰ τῶν συντρεξάντων Χορμοβιτῶν, ἐξεδίωξαν αὐτόν. Αἱ δύο αὐταὶ ἀποτυχίαι ἐξῆψαν ἔτι μᾶλλον τὸ μῖσος τοῦ Ἄλῃ κατὰ τῶν Χριστιανῶν κατοίκων τῶν δύο αὐτῶν κώμεων. Μετ' ὀλίγα ἔτη, τὸ 1774, ὁ Ἄλῃς διὰ δολίας φιλίας καὶ προδοσίας ἐφόνευσεν τοὺς ἀρχηγούς τῶν Χορμοβιτῶν, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν κώμην τοῦ Χορμόβου τὴν ὁποίαν κυριολεκτικῶς ἠρήμωσεν. Οἱ ἐπιζήσαντες τῶν κατοίκων, ὅσοι διέφυγον τὸ μένος τοῦ Ἄλῃ, κατέφυγον εἰς Βουλγαρίαν, Μ. Ἀσίαν καὶ Ἐξαμίλιου Βουθρωτοῦ¹.

Τὴν αὐτὴν τύχην εἶχεν καὶ τὸ Λάμποβον, ὅμως ἐπιεικεστέραν. Ἀπέφυγε τὴν τελείαν καταστροφὴν καὶ ἐρήμωσιν, πλὴν ὅμως ἡ οἰκογένεια Μέξη δὲν διέφυγε τὸν ἀπηνῆ διωγμὸν τοῦ Ἄλῃ, καθ' ὅσον τὰ μέλη αὐτῆς ἦσαν πρόκριτοι τῆς κώμης καὶ πολέμιοι αὐτοῦ. Πρὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἰς τὸ Λάμποβον, ἀλλὰ καὶ ὅλην τὴν Ἡπειρον, ἤκμασαν οἱ ὄπλαρχηγοὶ Μεξαῖοι, οἱ ὁποῖοι ἔζων τραχύν καὶ λιτόν βίον, καταπολεμοῦντες διαρκῶς τοὺς Τούρκους καὶ ἀλλοθρήσκους.

Κατὰ τὴν δευτέραν διασποράν τῶν Μέξη, κατὰ διασωθεῖσαν οἰκογενειακὴν παράδοσιν, ἑπτὰ ἀδελφοί, υἱοὶ τοῦ Ἰωάννου Μέξη, προκρίτου καὶ ὄπλαρχηγοῦ τοῦ Λάμποβου, κατῆλθον εἰς τὴν κυρίως Ἑλλάδα καὶ νήσους, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ Θεόδωρος κατέφυγεν εἰς Λεωνίδιον τῆς Κυνουρίας καὶ ἐκεῖθεν εἰς Σπείτσας, ὁ Πέτρος εἰς Θήβας καὶ ὁ Μελέτιος εἰς Πόρον, γενόμενοι γενάρχοι τῶν ἐκεῖ οἰκογενειῶν. Τὴν παράδοσιν αὐτὴν μοῦ εἶχεν ἐπιβεβαιώσει καὶ ὁ ἀείμνηστος ἐκ Σπειτσῶν ναύαρχος Δημήτριος Ἰω. Μέξης (1878 - 1955). Μάλιστα δέ, οὗτος ἐνθυμεῖτο, ὅτι τὴν παράδοσιν αὐτὴν ἐγνώριζεν καὶ ὁ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἐκλιπὼν συγγενῆς του, ναύαρχος Πέτρος Γκίνης (1861 - 1935), μητρόθεν καταγόμενος ἐκ τῆς οἰκογενείας Μέξη. Εἰς τὸ δεύτερο κεφάλαιον, ἱστοροῦμεν τὰς οἰκογενείας αὐτάς, βάσει ἱστορικῶν πηγῶν καὶ ἀνεκδότων παραδόσεων.

Ἀξιόλογοι ἐπίσης οἰκογένειαι Μέξη, ἀνεπτύχθησαν ἀλλαχοῦ, ὅμως πολὺ ὀλίγα στοιχεῖα ἀπεκομίσαμεν ἐκ τῶν ἐν τῇ ζωῇ ἀπογόνων, Ἄναφερομεν εἰς σχετικὰς παραγράφους τοῦ παρόντος κεφαλαίου, τὰς ἐπιφανεῖς οἰκογενείας Μέξη - Παναγιωτίδη, Μέξα τῆς Κερκύρας καὶ Μέξη τῆς Τεργέστης.

1. Π. Ἀραβαντινός, Χρονογραφία Ἡπείρου, τ. Α', σ. 250 - 253.

Τέλος, παρ' ὅλους τούς διωγμούς καί διασκορπισμόν τῶν Μεξαίων εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος, πολλοί διέμεινον εἰς Βόρειον Ἥπειρον, ἔνθα καί προσφάτως ὑπῆρχον διατηροῦντες ὑπερηφάνως τό ὄνομα των, ἀρκετοί δέ ἐξ αὐτῶν διεκρίθησαν εἰς τόν κοινωνικόν καί πολιτικόν βίον τῆς Ἀλβανίας, εἰς τούς πρό τοῦ δευτέρου Παγκοσμίου πολέμου χρόνους. Περαιτέρω ἐκθέτομεν ὠρισμένας πληροφορίες, περιελθούσας εἰς γνώσιν ἡμῶν, περί διακριθέντων μελῶν τοῦ οἴκου Μέξη ἐν Ἀλβανία κατά τήν πρό τοῦ τελευταίου Παγκοσμίου Πολέμου περίοδον, γεννηθέντων ἢ καταγομένων ἐκ Λαμπόβου.

Κατά τήν Γερμανοϊταλικήν κατοχήν ἐν Ἑλλάδι (1941 - 43), διαρκοῦντος τοῦ τελευταίου μεγάλου πολέμου, εἶχε διορισθεῖ ὡς διπλωματικός ἀντιπρόσωπος τῆς Ἀλβανίας εἰς τήν ἐν Ἀθήναις Ἰταλικήν πρεσβείαν, ὁ Κωνσταντῖνος Χρήστου Μέξης, ἐκ Λαμπόβου, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε διπλωματικός καί Διευθυντής τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν τῆς Ἀλβανίας, πρό τοῦ πολέμου. Οὗτος ἐγνωρίσθη κατά τήν ἐνταῦθα παραμονήν του μετά τοῦ ἐξαδέλφου μου, Πέτρου Ἰωάννου Μέξη, συνομιλήσαντες ἐπί πολύ περί τῆς οἰκογενείας. Οὗτος δέ, ἐγνώριζεν καί τήν παλαιάν οἰκογενειακὴν παράδοσιν, περί τῆς καθόδου εἰς κυρίως Ἑλλάδα καί νήσους τῶν ἑπτὰ ἀδελφῶν τοῦ Ἰωάννου Μέξη, κατά τὰς ἀρχάς τοῦ 18ου αἰῶνος.

Τόν Σεπτέμβριον τοῦ 1943, ἐξ ἀφορμῆς τῆς Ἰταλικῆς συνθηκολογήσεως ὁ Κωνσταντῖνος Μέξης ἀνεχώρησεν ἐσπευμένως ἐξ Ἀθηνῶν. Πρό τῆς ἀναχωρήσεως του δέ, ἀπέστειλεν ἐν σύντομον ἀποχαιρετιστήριον σημείωμα εἰς Πέτρον Μέξη. Ἐμπροσθεν τοῦ ἐπισκεπτηρίου ἐπιγράφεται :

COSTA MEXI

Consigliere generale per gli affari Albanése

Καί ὀπισθεν αὐτοῦ γράφει μέ καλλιγραφον πλάγιον χαρακτήρα :

« Ἀγαπητέ Μέξη,

Ἐγκατέλειψα τήν ὠραία πρωτεύουσάν σας χωρίς νά δυνηθῶ νά σᾶς ἐπισκεφθῶ καί ἀποχαιρετίσω. Μέ ἰδιαιτέραν ἐκτίμησιν.

Ὅλος δικός σας».

Μετά παρέλευσιν πολλῶν ἐτῶν, συγκεκριμένως τό 1960, ἐγνωρίσθημεν καί συνεδέθημεν διά φιλίας μετά τῆς οἰκογενείας τῆς Κας Εὐφροσύνης Ἀποστόλου Μέξη, ἐκ Κάτω Λαμπόβου, μετοικησάσης ἐξ Ἀλβανίας τό 1946 καί ἐγκατασταθείσης ἐν Ἀθήναις. Ἀπό τήν Καν Εὐφροσύνην ἔμαθον ὅτι ὁ προειρημένος Κωνσταντῖνος Μέξης, τυγχάνει ἀδελφός τοῦ μακαρίτου συζύγου της καί ὅτι σήμερον οὗτος διαβιοῖ ἐν Σόφια τῆς Βουλγαρίας.

Ἀκολούθως, παραθέτομεν πληροφορίας περί τῆς πολυκλάδου οἰκογενείας τῆς ἀξιοτίμου Κυρίας Εὐφροδύνης Μέξη, εὐγενῶς προσφερθείσας παρ' αὐτῆς, ὡς καί ἀπό γραπτὰς ἀναμνήσεις αὐτῆς, τῶν ὁποίων φωτοτυπία εὐγενῶς μοί προσεφέρθη παρά τοῦ ἀξιοτίμου Κου Ἀλεξάνδρου Μαμμοπούλου, συγγραφέως καί Προέδρου τῆς Ἑπειρωτικῆς Ἑταιρείας Ἀθηνῶν.

Αἱ πληροφορίες αὐταί στεροῦνται χρονολογιῶν, πλήν ὅμως ἀναφέρονται εἰς πρόσωπα πού ἔζησαν τόν περασμένο καί παρόντα αἰῶνα. Αἱ ἀφηγήσεις τῆς Κας Εὐφροσύνης, τῶν ὁποίων περικοπὰς παραθέτω ὧδε, τῇ ἀδείᾳ της, εἶναι ἐνδιαφέρουσαι διὰ τό ἠθογραφικόν καί λαογραφικόν περιεχόμενον.

Αὕτη γεννηθεῖσα τό 1900, κατάγεται μητρόθεν ἐξ οἰκογενείας Μέξη τοῦ Λαμπόβου τοῦ Ζάππα. Συνεζεύχθη δέ τόν Ἀπόστολον Χρήστου Μέξη, καταγόμενον ἐπίσης ἐκ τῆς αὐτῆς πολυκλάδου οἰκογενείας.

Ὁ πάππος της, Πέτρος Μέξης, συνεζεύχθη τήν Ἀργυρῶ Ζάππα, ἀδελφή τοῦ Ἐθνικοῦ εὐεργέτου, Εὐαγγέλου Ζάππα. Μετ' αὐτῆς ἀπέκτησεν τρεῖς υἱούς, τοὺς Ἰωάννην, ἀποδημήσαντα εἰς Ἀμερικὴν, τόν Χρήστον, ὁ ὁποῖος ζοῦσε εἰς Τίρανα τό 1938 ὅταν τόν συνήντησε τελευταία φορά ἡ Εὐφροσύνη καί τόν Ἀπόστολον, ἀποδημήσαντα εἰς Ἰταλίαν, ἐπεσκέφθη τό 1917 τό χωρίον Ἐρίντι, ἔνθα διὰ τελευταίαν φορά ἡ Εὐφροσύνη συνήντησε. Ἐκ τῶν πέντε τέκνων τοῦ Ἀποστόλου, οἱ μὲν Πέτρος, Ἑλλη καί Κορίνα ἔζησαν καί ἀπεβίωσαν εἰς Ἰταλίαν, οἱ δέ Ἀλέξιος καί Βιργινία ἀπεδήμησαν καί ἔζησαν ἐν Ρουμανίᾳ.

Δυστυχῶς ἡ Ἀργυρῶ, σύζυγος τοῦ Πέτρου πάππου τῆς Εὐφροσύνης, νεωτάτη, ἀπώλεσε τήν ζωὴν της λόγῳ ἀτυχήματος, καί ὁ Πέτρος ἐπειδή τά παιδιά ἦσαν μικρά καί αὐτός ἀκόμη νέος, ἦλθεν εἰς δεῦτερον γάμον, μετὰ τῆς Σωτήρας Οἰκονόμου, θυγατέρα ἀρίστης οἰκογενείας. Μετ' αὐτῆς ὁ Πέτρος ἔσχεν τρεῖς υἱούς τοὺς Κυριάκον, ἀποδημήσαντα εἰς Γαλλίαν, Σίμον καί Ἀντώνιον, ὡς καί τρεῖς θυγατέρας, τήν Χρυσούλα, Ζωὴν καί Σουζάνα, σύζυγον τοῦ Νικολάου Νότη, θυγατέρα τῆς ὁποίας εἶναι ἡ Εὐφροσύνη, σύζυγος τοῦ Ἀποστόλου Χρήστου Μέξη.

Ὁ νεώτερος υἱός τοῦ Πέτρου, Ἀντώνιος συνεζεύχθη θυγατέρα τοῦ Ἀθανασίου Παναγιωτίδη - Μέξη. Ἐγκαταστάθη εἰς Ἀμερικὴν, ἔνθα ἀπεβίωσεν τῷ 1978 εἰς ἡλικίαν ἐβδομήκοντα δύο ἐτῶν.

«Ὅταν τά παιδιά τῆς Ἀργυρῶς — ἀφηγεῖται ἡ Εὐφροσύνη — ἐνηλικιώθησαν ὁ παπποῦς μου τά ἔστειλε στήν Ρουμανία, σπούδασαν γιανοί, δικηγόροι, μεγάλοι ἐπιστήμονες καί ὅταν ἀνοίχθηκε ἡ διαθήκη τῶν εὐεργετῶν αὐτοῖ κληρονόμησαν ἀπό τήν μητέρα τους ἀρκετά ποσά, ζήσανε πλουσιοπάροχα, σπούδασαν τά παιδιά τους καί λοιπά.

- 'Ο 'Απόστολος είχε εγκατασταθῆ οἰκογενειακῶς στήν 'Ιταλία καί τό 1917 εἶχε ἔλθει εἰς τό χωριό μας 'Ερίντι γιά νά συναντήσῃ τήν μητέρα μου. 'Η μητέρα μου εἶχε πανδρευθῆ τόν πατέρα μου Νικόλαο Νότη. Κάθησε ὁ θεῖος μου δέκα μέρες μέ τήν οἰκογένεια του καί ἔφυγε ἀφήνοντας καλές ἀναμνήσεις καί ἄς ἦταν μέ τήν ἄλλη μητέρα ὅπως γράφω ἐπάνω.
- 'Η γιαγιά μου Σωτήρα διατηροῦσε ἔναντι τῆς οἰκογενείας Ζάππα ὅλες τίς ὑποχρεώσεις καί ἄς ἦταν μητριά στά παιδιά τῆς 'Αργυρῶς. Καί ὅλοι τήν ἐκτιμοῦσαν πρό πάντος ἡ γυναίκα τοῦ 'Αποστόλου Ζάππα. Αὐτή ἦταν ἀδελφή τοῦ δικηγόρου Βασιλείου Μέξη, τήν λέγανε Παναγιώτα. Ὅταν ἡ γιαγιά μου πήγαινε ἐπισκέψεις μέ ἔπερνε καί ἔμενα μαζί της, καί καθόμουν πολλές φορές ὅλη μέρα. Μέ τήν 'Ιφιγένεια ἤμουν σχεδόν συνομήλικη ἐπίσης καί μέ τόν Τέλη. 'Η 'Αγγελική καί Κατερίνα εἶχαν πανδρευθῆ. Τό μεγάλο τριώροφο σπίτι τους τό ξέρω πολύ καλά, τῶν δέκα δωματίων ὁ κάθε ὄροφος. Καί συνέχεια στήν κάτω αὐλή ἕνας τοῖχος συνορεύει τά δύο σπίτια τοῦ 'Αποστόλου καί τοῦ Πέτρου Ζάππα, τῆς Αἰκατερίνης ὁ ἄνδρας. Τά μεγαλεῖα τά θυμᾶμαι σάν νά τά ζῶ τώρα, ἐπειδή μέναγε ἐδῶ στήν 'Αθήνα, κάθε καλοκαίρι ἔρχονταν στό Λάμποβο μέ τίς δασκάλες τίς νταντάδες ἀκόμα καί ἡ μαγείρισσα!
- «'Η εἴσοδος, ἡ πόρτα ἦτο τόσο μεγάλη μπορῶ νά πῶ 5 x 5 μέτρα. Ἐπάνω ἀπό τήν πόρτα ἕνα δωμάτιο μέ φρουρούς πού φύλαγαν τό σπίτι δηλαδή Μουσουλμάνοι (Βεκτσηδες) πού λέμε στά 'Αλβανικά. Λίγο πιό πέρα ἀπό τά δύο σπίτια τῶν Ζαππαίων ὑψώνεται τριώροφο τό σχολεῖο Δημοτικό καί Γυμνάσιο 'Αρρένων καί Θελέων. Ὅλα τά παιδιά τελείωναν σέ αὐτό καί μετά πήγαιναν στό ἐξωτερικό καί τελείωναν τίς σπουδές τους.
- «Στήν ἐκκλησία στόν αὐλόγυρο ὑψώνονταν οἱ προτομές τῶν εὐεργετῶν Εὐαγγέλου καί Κωνσταντίνου Ζάππα. Ὅταν γίνονταν τά μνημόσυνα τί χρῆμα, τί φλουριά μοίραζαν στούς φτωχοῦς. Αὐτά ὅμως ἀνήκουν στό παρελθόν διότι τώρα ἔχουν ἰσοπεδωθῆ μέ τίς πυρκαϊές.
- «Τώρα θά σᾶς ἐξηγήσω πῶς ἡ μητέρα μου εἶναι τό γένος Μέξη καί πῶς ἐγώ πανδρεύθηκα στήν οἰκογένεια Μέξη. Ἐπειδή τό σοῖ μας εἶναι μεγάλο καί σκορπισμένο πέρα δῶθε Κων/πολη, Ρουμανία, 'Αμερική καί ἄλλοῦ. 'Η οἰκογένεια τοῦ μακαρίτη συζύγου μου 'Αποστόλου ἦτο ἀνέκαθεν στό Λάμποβο καί συγγένευε μέ τήν οἰκογένεια τοῦ Βασίλη Μέξη, δικηγόρου καί ὅπως

γράφω ἄνω ἀδελφός τῆς Παναγιώτας Ζάππα. Στὴν ἐποχὴ διαφέντευε ὁ Ἄλῃ Πασσᾶς ὅλη τὴν περιοχὴ ἐκείνη διότι τὸ Λάμποβο εἶναι πολὺ κοντὰ μὲ τὸ Τεπελένι. Αὐτὸς ἔδωσε μιά διαταγὴ ὅτι ἡ οἰκογένεια Γεωργάκη Μέξη¹, νὰ ἐγκατασταθῆ στὴν Κάργιανη (τσιφλίκι). Ὅμως ἐκεῖ τούς ἔδωσε τὸ καλῖτερο σπίτι δηλ. καὶ νὰ τὸ ὀρίζουν δικό τους καὶ ἔτσι φύγανε ὅμως διατηροῦσαν τὸ συγγενολοῖ μεταξύ τους. Αὐτὰ μοῦ τὰ ἐξιστοροῦσε ἡ μακαρίτισα ἡ πεθερά μου ὅτι πήγαιναν ὁ ἕνας στὸν ἄλλον προπαντός σὲ θανάτους καὶ ὄχι σὲ γάμους».

— «Καὶ ἔτσι ἔγινε ὁ γάμος μας καὶ τὸ ἐπίθετο μου, ἀπὸ τὸν σύζυγον μου Μέξη καὶ ἡ μητέρα μου Μέξη τοῦ Πέτρου, ὅπως ἀφηγοῦμαι στὴν ὅλη οἰκογενειακὴ ἱστορία.

— Ὅσο γιὰ τὴν δική μου οἰκογένεια ἀργότερα ὁ πεθερός μου Χρήστος καὶ τὰ δύο ἀδελφία του Γιαννάκης καὶ Νίκος πούλησαν τὸ σπίτι τῆς Κάργιανης καὶ ὁ πεθερός μου καὶ ὁ Νίκος ἀγόρασαν τὸ ἀρχοντικὸ σπίτι στὸ Νόκοβο πολὺ μεγάλο πού τὸ εἶχε μιά πλούσια ἀρχόντισσα, λεγόταν Χαῖδω Mine. Αὐτὴ ὅσα χρήματα πῆρε ἀπὸ τὸν πεθερό μου καὶ τὸν ἀδελφό του Νίκο ἔχτισε μεγάλο διώροφο σχολεῖο πού δεσπόζει ἐπάνω σὲ ἕνα λοφίσκο, δίπλα μὲ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγ. Γεωργίου. Ἦτο πολὺ μεγάλο καὶ πήγαιναν ὅλα τὰ παιδιά τοῦ Νοκόβου καὶ ὅλα τῆς Μίγγουλης. Ἐκεῖ τελείωσαν τὰ κορίτσια μου τὸ Δημοτικὸ. Μελπομένη γυναίκα τοῦ μακαρίτη Παντελῆ Κοσμά, ἡ Ἐλένη τοῦ Κώστα Νεράτζη ἀπὸ τὸ Δοξάτι καὶ ἡ Ἀλεξάνδρα πού εἶναι ἐλεύθερη. Εἶναι σὲ ὕψωμα πού ξεχωρίζει σὰν κάστρο ἐπάνω ἀπὸ τὸ χωριό. Δυστυχῶς ὅμως οἱ Γερμανοὶ τὸ κάψανε ὅπως καὶ τὰ σπίτια μας. Καὶ τώρα εἶναι ἐρείπια πλέον».

Ὡς μοῖ διηγεῖτο ἡ Κα Εὐφροσύνη, εἰς τὴν ἐν Λαμπόβω παλαιὰ πατρογονικὴ οἰκία, εἶχεν φιλοξενηθῆ ὁ Λόρδος Μπάϋρον, τῷ 1809 εἰς μίαν ἀνά τὴν Ἡπειρον περιοδείαν του.

Ὁ πεθερός της Χρήστος Μέξης, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἐγκατασταθῆ στὸ Νόκοβο τῆς Λιούντζης, εἶχε τρία τέκνα τὸν Ἀπόστολον, Εὐάγγελον, καὶ Κωνσταντῖνον. Ὁ Ἀπόστολος τοῦ Χρήστου (1892 - 1927), σύζυγος τῆς Εὐφροσύνης, εἶχεν ὑπηρετήσῃ ὡς ἐθελοντής, εἰς τούς Βαλκανικοὺς Πολέμους 1912 - 13 μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ ἐπιλοχίου, καὶ εἶχεν πολεμήσῃ εἰς Πιτσάρι, Κουρβελέσι, Κοῦτσι καὶ λοιπὰ μέρη, μέχρι τὴν Αὐλῶνα, πού εἶχεν καταλάβῃ ὁ Ἑλληνικὸς Στρατός. Μετὰ τὴν ἀποχώρησιν αὐτοῦ καὶ

1. Πάππος τοῦ συζύγου της Ἀποστόλου Χρήστου Μέξη.

ἀνακηρύξεως τῆς «Αὐτονόμου Ἡπείρου», ὁ Ἀπόστολος διετέλεσεν πρῶτος γραμματεὺς εἰς τὴν ἔδραν αὐτῆς Ἀργυρόκαστρον, ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ στρατηγοῦ Δημητρίου Δούλη. Οὗτος ἀτυχῶς ἀπεβίωσεν νεώτατος.

Ἐν τῇ εἰδικῇ αὐτῇ περικοπῇ τοῦ κεφαλαίου τούτου, παραθέτομεν ὧδε μερικά βιογραφικὰ σημειώματα μελῶν τῆς οἰκογενείας Μέξη, συγγενῶν τῆς οἰκογενείας τῆς Κας Εὐφροσύνης, εὐγενῶς προσφερθέντα παρ' αὐτῆς τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1983.

Ὁ Κωνσταντῖνος Χρήστου Μέξης, ἀδελφός τοῦ Ἀποστόλου, συζύγου τῆς Κας Εὐφροσύνης Μέξη ἐγεννήθη ἐν Μέγα Λαμπόβῳ τῷ 1897. Ἐσπούδασεν εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλει Σχολὴν τοῦ Γένους, καὶ ἐν Παρισίοις ἀνακηρυχθεὶς διδάκτωρ Νομικῶν καὶ Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν.

Διετέλεσεν πρόξενος τῆς Ἀλβανίας ἐν Σκοπίοις, Μπάρι, Κωνσταντινουπόλει καὶ Σόφια ὡς ἐπίσης καὶ Διευθυντὴς τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν τῆς Ἀλβανίας. Κατὰ τὴν Ἰταλικὴν κατοχὴν ἐν Ἑλλάδι (1941 - 43), εἶχεν διορισθῆ διπλωματικὸς ἀντιπρόσωπος τῆς Ἀλβανίας εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Ἰταλικὴν Πρεσβείαν. Μετὰ τὴν λήξιν τοῦ πολέμου, παρέμεινεν ἐγκάθειρκτος εἰς Ἀλβανίαν ἐπὶ δεκαετίαν, ἀκολούθως μετώκισεν εἰς Σόφια τῆς Βουλγαρίας, ἔνθα διαβιοῖ.

Συζευχθεὶς θυγατέρα τοῦ Ἀποστόλου Γιάνγκο ἐκ Κορυτσαῖς, ἔσχεν τὴν Πριμαβέρα σύζυγον καὶ χήραν τοῦ Γεωργίου Γεωργκίεβα, ἐκ Βουλγαρίας.

Ἐπίσης ἐκ Μέγα Λαμπόβου κατήγοντο οἱ :

Ἀθανάσιος Μέξης τοῦ Νικολάου, πρῶτος ἐξάδελφος τοῦ Κωνσταντίνου. Ἐσπούδασεν εἰς τὴν ἐν Κων/πόλει Σχολὴν τοῦ Γένους καὶ Νομικὰς Ἐπιστήμας ἐν Παρισίοις. Διετέλεσεν Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς ἐν Τιράνοις.

Θωμᾶς Μέξης - Παναγιωτίδης, μέλος τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐν Τιράνοις.

Γαβριήλ, υἱὸς τοῦ ἀνωτέρω Θωμᾶ, ὑπῆρξεν Φιλολόγος, καθηγητὴς Γυμνασίου καὶ ἀξιωματικὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Ἐσχεν ἕναν υἱὸν τὸν Θωμᾶ.

Εὐάγγελος, υἱὸς ἐπίσης τοῦ Θωμᾶ καὶ ἀδελφός τοῦ προηγουμένου διετέλεσεν Πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐν Τιράνοις. Ἐγεννήθη τὸ 1910 καὶ ἐσπούδασεν Νομικὰς Ἐπιστήμας ἐν Ἀθήναις. Κατὰ τὴν ἐν Ἀθήναις διαμονὴν του, ἐγνωρίσθη καὶ συνεδέθη διὰ φιλίας μετὰ τοῦ ἀειμνήστου πατρός μου Μελετίου. Συνεζεύχθη τὴν Ἰφιγένεια, θυγατέρα τοῦ Βασιλείου Λήτου, ὑφασματεμπόρου ἐξ Ἀργυροκάστρου. Οὗτος διαβιοῖ ἐν Τιράνοις. Ἐπίσης κατήγοντο καὶ οἱ ἀδελφοὶ **Βασίλειος**, δικηγόρος, καὶ **Ἀθανάσιος Μέξης**, ἰατρός ἐν Ρουμανίᾳ. Ἡ ἀδελφὴ αὐτῶν Παναγιώτα, συνεζεύχθη

μετά τοῦ Ἀποστόλου Ζάππα, ἀνεψιοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ εὐεργέτου Εὐαγγέλου Ζάππα. Ὑιός τοῦ Βασιλείου, ὑπῆρξαν ὁ Γεώργιος Μέξης, ἰατρός, δημοσιογράφος καί συγγραφεύς, μέ πλουσίαν κοινωνικήν καί πατριωτικήν δράσιν.

Ὁ Σωκράτης Μέξης, ἐξάδελφος τῶν ἀνωτέρω, διετέλεσεν διδάσκαλος ἐν Νοκόβω. Ἀπεβίωσεν τὸ 1937, εἰς ἡλικίαν ὀγδοήκοντα περίπου ἐτῶν.

Μετ' αὐτῶν τῶν οἰκογενειῶν, συγγενεῦει, λόγῳ τῶν συγγενικῶν δεσμῶν μετὰ τῆ οἰκογενείας Ζάππα, καί ὁ ἀείμνηστος θεῖος μου Θεόδωρος Δημ. Μέξης, ἐπίσης ἀνεψιός τῶν εὐεργετῶν Εὐαγγέλου καί Κωνσταντίνου Ζάππα, περί τοῦ ὁποῦ ἀσχολούμεθα εἰς Β' Κεφάλαιον, εἰς σχετικήν περικοπήν περί τῆς οἰκογενείας Μέξη τῶν Θηβῶν.

Πλουσιωτάτη ὑπῆρξεν ἡ πατριωτική καί κοινωνική δράσις τοῦ Γεωργίου Μέξη, ἐν Ἀλβανίᾳ. Υἱός τοῦ προειρημένου Βασιλείου, ὑπό τὴν ιδιότητα αὐτοῦ ὡς ἰατροῦ, συγγραφέως καί δημοσιογράφου. Δυστυχῶς στερούμεθα βιογραφικοῦ σημειώματος αὐτοῦ. Τά μόνα βιογραφικά στοιχεῖα πού ἔχομεν εἶναι ὅτι οὗτος κατήγετο ἐκ τοῦ Μέγα Λαμπόβου, καί ὅτι ἀπέβίωσεν διαρκούντος τοῦ Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Ὁπωσδήποτε τά ὀλίγα στοιχεῖα πού ἔχομεν συγκεντρώσει παρὶ αὐτοῦ εἶναι εὐγλωττα περί τῆς δράσεως του.

Ὁ Εὐλόγιος Κουρίλας, ἐν τῇ βιβλιογραφίᾳ Ἑπείρου καί Ἀλβανίας (Ἑπειρωτικά Χρονικά 1931 Α - Β σ. 147), ποιεῖ μνείαν περί τοῦ Γεωργίου Μέξη ,διὰ δύο βιβλία αὐτοῦ ἐκδοθέντα τὸ 1930 ἐν Τιράνοις καί Κωνσταντῆ τῆς Ρουμανίας, μετὰ τῶν ἀκολουθῶν ἀκριβῶς σχολίων του.

«1930 MEKSI JORGJ. STUDIMET GREKE MBI HISTORIN SHQIPTARE (VJLLNETI POPULLIT ἔτ. II ἀριθ. 190 28 Νοεμ. TIRANA.

Ὁ ἀξιότιμος Ἀσκληπιάδης καί διαπρεπής δημοσιογράφος ποιεῖται ἀνασκόπησιν τῶν Ἑλληνικῶν σπουδῶν διὰ τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἀλβανίας καί μνημονεῦει τῶν Δροβιανιτῶν Πετρίδου, Μολοσσοῦ καί δὴ τοῦ Ν. Μυστακίδου, εἶτα τοῦ Λάμπρου, Σάθα, Ἀθηναγόρα, Βιζουκίδου καί Φουρίκη. Χάριτας οἶδαμε αὐτῷ, δι' ἣν εὐφημον μνείαν ποιεῖται περί τῶν συγγραφῶν ἡμῶν).

1930 MEKSI JORGJ. Gazetaria DHE PERPEKJE KOMBETARE NE RUMANI (SHQIPERIA E RE ἔτος XII ἀριθ. 447 28 Νοεμ. KONSTANCA, ROUMANIE. Ἀναφέρει περί τριῶν τῶν πρώτων ἐν Ρουμανίᾳ Ἀλβανικῶν ἑφημερίδων, SHQIPETAR, SHQIPERIA, καί YLL' I SHQIPERISE καί τινων ἐνεργειῶν ἐν αἷς ἀνεμείχθη καί ὁ διαπρεπής οὗτος πατριώτης)».

Ἐκ πληροφορίας εὐγενῶς προσφερθείσης ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου Κου Ἀλεξ. Μαμμοπούλου τῷ 1966, μανθάνομεν ὅτι εἰς φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῶν Τιράνων «BACHKIMI» («Ἐνωσις»), τῆς 17ης Ὀκτωβρίου 1962, ἐδημοσιεύθη τό περιεχόμενον ἀνοικτῆς ἐπιστολῆς τοῦ Γεωργίου Μέξη πρὸς τὸν τότε πρωθυπουργὸν τῆς Ἀλβανίας P. Evangjeli, δημοσιευθείσης εἰς τὴν ἔφημερίδα «Δημοκρατία» τῆς 12ης Μαρτίου 1934. Εἰς αὐτὴν ἐκφράζει τὰς κοινωνικὰς καὶ περὶ πολιτείας ἰδέας του. Ἰδού μερικὲς σκέψεις του, διατυπούμεναι εἰς αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν.

Κατ' ἀρχὴν, ἀναφερόμενος εἰς τό θρησκευτικὸν ζήτημα ἐν Ἀλβανίᾳ καὶ τῆς κοινωνικῆς θέσεως αὐτοῦ, προτείνει τὴν ἴσην μεταχείρησιν Μωαμεθανῶν καὶ Χριστιανῶν διαβιούντων ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ. Ἐν συνεχείᾳ ἐκθέτει τὰς θεμελιώδεις ἀρχάς, τὰς ὁποίας θὰ πρέπει ν' ἀκολουθῆ ἡ Κυβερνητικὴ πολιτικὴ. Ἡ Κυβέρνησις δὲν πρέπει νὰ στηρίζεται εἰς τὴν βίαν, ἀλλὰ εἰς τὴν ἀγάπην τῶν ὑπηκόων καὶ εἰς τὴν ἁρμονίαν Κυβερνήσεως καὶ λαοῦ. Πρέπει νὰ τίθενται αἱ βάσεις μίας δικαίας οἰκονομικῆς πολιτικῆς καὶ νὰ ἐξαπλωθῆ ἡ παιδεία καὶ νὰ γίνῃ προσιτὴ εἰς τὰ τέκνα τοῦ λαοῦ, οἱ πολῖται δὲν πρέπει νὰ ἐνδιαφέρονται μόνον διὰ τὴν οἰκογενεῖαν των, ἀλλὰ νὰ ἔχουν καὶ ἓν εὐρύτερον ἐνδιαφέρον διὰ τὰ κοινά, μὲ ἐπιδίωξιν τὴν κοινωνικὴν πρόοδον. Νὰ ἐξαπλωθοῦν αἱ πρακτικαὶ ἐπιστήμαι καὶ νὰ ἐξασφαλισθῆ ὁ κλασικισμὸς. Ὁ κόσμος πρέπει νὰ γευθῆ τ' ἀγαθὰ τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης καὶ νὰ μὴν εὐρίσκεται αὕτη εἰς χεῖρας ὀλίγων, πού τὴν ἐκμεταλεύονται σήμερον, ὡς ἐπίσης νὰ καθιερωθοῦν τὰ μαθήματα ὑγιεινῆς, καὶ γενικῶς νὰ ἐνδυναμωθῆ ἡ ψυχὴ τοῦ Δημοκρατισμοῦ.

Ὁ Γεώργιος Μέξης, ὡς μέλος τῆς ἐταιρείας «Ἑλληνιασμός», κατὰ τοὺς Μακεδονικοὺς ἀγῶνας ἀγωνίζεται ὁμοῦ μεθ' ἄλλων Ἀλβανῶν δημοσιογράφων διὰ τὴν ἰδέαν ἐνιαίας ἐθνικῆς συνειδήσεως Ἑλλήνων καὶ Ἀλβανῶν¹.

Τ' ἀνωτέρω ἀποτελοῦν μίαν παρένθεσιν τῆς πρὸ τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου, διαβιώσεως καὶ κοινωνικῆς δράσεως τῶν ἐν Βορείῳ Ἠπείρῳ, διακεκριμένων οἰκογενειῶν Μέξη, καὶ τῆς προσφάτου διασπορᾶς αὐτῶν, ἐξ Ἀλβανίας.

Σωτήρα Ζάππα

Θεωροῦμεν καθῆκον νὰ τιμήσωμεν καὶ τὴν μνήμην τῆς Σωτήρας Ζάππα, θυγατρὸς τῆς οἰκογενείας Μέξη. Ἦδη ἀναφέρθημεν εἰς τοὺς ἐκάστοτε συγγενικοὺς δεσμούς δι' ἐπιγαμιῶν, τῶν οἰκογενειῶν Μέξη καὶ Ζάππα.

1. Περί τῆς τοιαύτης Ἐνωτικῆς κινήσεως ἰδέ Ἠπειρωτικά Χρονικά 1928, σ. 64.

Οί Ζάππα κατήγοντο ἀπό παλαιάν ἀρχοντικήν οἰκογένειαν τοῦ Λαμπόβου, πολλάς δέ ὑπηρεσίας προσέφερον εἰς τό Ἔθνος δι' εὐεργεσιῶν καί ἐθνικῶν κληροδοτημάτων.

Ὁ Βασίλειος Ζάππας, εἷς ἐκ τῶν σημαντικότερων προκρίτων τοῦ Λαμπόβου καί ἐμπόρων τῆς Ἡπείρου, πατήρ τοῦ ἐθνικοῦ εὐεργέτου Εὐαγγέλου Ζάππα συνεζεύχθη τήν Σωτήρα θυγατέρα τῆς οἰκογενείας Μέξη. Ὁ βιογράφος τοῦ Εὐαγγέλου Ζάππα Α. Γούδας¹, ἀναφέρει τόν ἡρωϊσμόν καί τήν ἀγάπην τῆς μητρός πρός τόν υἱόν της.

Ὅταν οἱ Τούρκοι ἔμαθαν τά πολεμικά κατορθώματα τοῦ υἱοῦ της Εὐαγγέλου ἐν Ἄρτῃ καί Σούλι² διέταξαν τήν ἀπαγωγήν καί φυλάκισιν τῆς γραίας μητρός του, εἰς τήν ἐν τῇ λίμνῃ τῶν Ἰωαννίνων νησίδα. Ὁ πρεσβύτερος υἱός αὐτῆς Ἀναστάσιος, διά τήν σωτηρίαν τῆς μητρός των, εἶπεν εἰς τοὺς Τούρκους ὅτι ἡ μήτηρ εἶναι κοινή καί διά τοὺς δύο ἀδελφοὺς καί δέν εἶναι δίκαιον νά τήν ἀποστερήσουν ἀπ' αὐτόν, πιστόν ὑπῆκοον τοῦ Σουλτάνου δι' ἓναν ἀποστάτην.

Τότε ἡ φιλόστοργος καί γενναία μήτηρ ἀπήντησεν: «Ὁχι, ἢμπορεῖ νά εἶμαι ἀμφοτέρων κοινή μήτηρ, ἀλλά καί ὁ Εὐάγγελος εἶναι υἱός μου καί δέν θά παύσω νά εἶμαι μήτηρ του ἀκόμη καί ἐν ἐξορίᾳ». Ἐξοργισθέντες οἱ Τούρκοι τήν ἐφυλάκισαν, δημεύσαντες καί τό ἥμισυ τῆς περιουσίας της.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗ - ΜΕΞΗ

Ἐκ τῆς οἰκογενείας Μέξη τοῦ Λαμπόβου προέρχεται ἡ οἰκογένεια Παναγιωτίδη - Μέξη, τῆς ὁποίας ἀξιόλογος κλάδος αὐτῆς ἤκμασε ἐν Ἡπείρῳ, Κωνσταντινουπόλει, Ἀθήναις καί ἀλλαχοῦ³.

Ἐν Παραμυθία καί Κωνσταντινουπόλει ἐζήσεν ὁ ἐκ Λαμπόβου ἰατρός Δημήτριος Α. Παναγιωτίδης⁴. Ὑπῆρξεν ἰατροφιλόσοφος καί ἀντεπιστέλ-

1. Βίοι παράλληλοι, Ἀθήναι 1870, σ. 330.

2. Ὁ Εὐάγγελος Ζάππας (1800 - 1865), εἰκοσαετής μόλις ὑπῆρξεν πρωτοπαλλήκαρο τοῦ Μάρκου Μπότσαρη, συμπολεμήσας μετ' αὐτοῦ εἰς Πέντε Πηγάδια καί ἄλλα μέρη τῆς Ἡπείρου. Εἰς μίαν δὲ νυκτερινὴν ἐπίθεσιν εἰς Ἄρτα, οὗτος ἠνδραγάθησεν. Ἀργότερον εἰς Σλάιτζα συνεπολέμησεν μετὰ τῶν Ζέρβα καί Πανουργιά. Ἡ Πολιτεία διά τὰς ἡγετικές καί πολεμικὰς ἰκανότητας αὐτοῦ, τόν ἐτίμησεν μέ τόν βαθμόν τοῦ ταξιάρχου.

3. Πληροφορίαι περί τῆς οἰκογενείας ταύτης, εὐγενῶς προσφερθεῖσαι παρά τῆς ἀξιοτίμου Κας Κανέλλας Δ. Μέξη καί, τοῦ ἀξιοτίμου Κου Ἀ. Μαμμοπούλου, δι' ἐπιστολῆς τοῦ ἤδη ἐκλιπόντος Ἀποστόλου Δ. Μέξη, ἀποσταλείσης πρός αὐτόν.

4. Δημ. Εὐαγγελίδης, Ἡ Βόρειος Ἡπειρος, Ἀθήναι 1910, σ. 115, μνεία ἐπίσης, ποιεῖται καί περί τοῦ Ἀλεξίου Μέξη.

λον μέλος τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Φιλολογικοῦ Συλλόγου. Ἠσχολήθη εὐδοκίμως μέ τήν ἀρχαιολογίαν τῆς Ἠπείρου. Συνέγραψε τό ἔργον «Ζῶντα μνημεῖα τῷ Ἑλληνικῷ Λαῷ». περιέχον γλωσσολογικάς παρατηρήσεις.

Εἰς τό εἰκονογραφημένον Ἠπειρωτικόν Ἡμερολόγιον «Δωδώνη», ἐκδοθέν ἐν Ἀθήναις τῷ 1896 ὑπό Γ. Γάγαρη, παρατίθενται ἀποσπάσματα, λαογραφικοῦ ἄρθρου τοῦ Δημ. Παναγιωτίδη «Τσιάμηδες» (Θεσπρωτοί)».

Ἐπίσης, ἐν τῷ «Ἠπειρωτικῷ Ἀστέρι» τοῦ 1904, περιέχεται ἄρθρον τοῦ ἰδίου περί τῶν Ζαπείων κληροδοτημάτων ἐν Λαμπόβῳ, ἐν τῷ ὁποίῳ μνημονεύεται ὁ Θεόδωρος Μέξης, διδάσκων ἐν τῇ Ζαπείᾳ Σχολῇ ἄνευ οὐδεμίας ἀμοιβῆς.

Ὡς ἀντεπιστέλλον μέλος τοῦ ἐν Κων/πόλει Φιλολογικοῦ Συλλόγου, ἔκαμεν ἀρκετάς διαλέξεις, βραβευθεῖσας πολλάκις, μέ θέματα ἀφορῶντα τήν Θεσπρωτίαν (Παραμυθίαν, Μαραγαρίτιον, Πάργαν). Ὑπεστήριζεν δέ, ὅτι ὁ μυθικός ποταμός Ἀχέρων εὐρίσκετο εἰς τήν Ἠπειρον. Ἡ οἰκία αὐτοῦ, ὡς γράφει ὁ υἱός αὐτοῦ Ἀπόστολος, ἦτο πλήρης ἀρχαίων ἐπιγραφῶν. Οὗτος ἀπεβίωσεν τῷ 1906.

Ὁ πρῶτος ἐξάδελφος αὐτοῦ, Ἀλέξιος Μέξης ὑπῆρξε διαπρεπῆς δικηγόρος ἐν Ἰωαννίνοις, κατά τās ἀρχάς τοῦ αἰῶνος μας. Μάλιστα δέ, ὑπῆρξε καί δικηγόρος τοῦ Ἐσάτ Πασσᾶ. Ἔσχεν τόν Ἰωάννην, καί δύο θυγατέρας τήν Εὐφροσύνην, σύζυγον Στεφοπούλου, Πρόεδρου τοῦ δικηγορικοῦ Συλλόγου Ἰωαννίνων, καί τήν Μερόπην. Ὁ υἱός αὐτοῦ Ἰωάννης (1904 - Αὐγούστος 1982), ὑπῆρξε Πρόεδρος Ἐφετῶν ἐν Κερκύρα. Συζευχθεῖς τήν Χαρίκλειαν, τῷ γένος Λάππα, ἐξεχούσης οἰκογενείας ἐξ Ἰωαννίνων, ἔσχεν δύο υἱούς, τόν Ἀλέξιον καί Βασίλειον.

Ὁ Δημήτριος Α. Παναγιωτίδης ἔσχεν πέντε υἱούς οἱ ὁποῖοι ἔφερον τό ἐπώνυμον Μέξης, καί δύο θυγατέρας. Υἱοί αὐτοῦ ἦσαν οἱ :

1) **Κωνσταντῖνος** ἰατρός ἐν Ἀγρινίῳ, διατελέσας καί Δήμαρχος Ἀγρινίου.

2) **Νικόλαος** (1894 - 1959), Εἰρηνοδίκης ἐν Ἀθήναις. Ὑπῆρξε ὄπλαρχηγός τῆς «Αὐτονόμου Ἠπείρου» (1914). Ἐξελέγη δέ, δύο φορές βουλευτής τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος. Συζευχθεῖς τήν Ἐλισσάβητ Φράγκου ἐκ Κερκύρας, ἔσχεν δύο υἱούς τόν Δημήτριον καί Χριστιανόν γεννηθέντα τό 1920.

Ὁ Δημήτριος (Δῆμος) (1919 - 1980) ὑπῆρξε διαπρεπῆς Δικηγόρος καί Συγγραφεύς Νομικῶν, οἰκονομολογικῶν καί ἱστορικῶν μελετῶν. Περισπούδαστον ἔργον αὐτοῦ εἶναι : «Ἡ Μάνη καί οἱ Μανιάτες» Ἀθήναι 1979. (Ἐκδ. Ἐστίας, Ἰω. Κολλάρου). Ἄλλα συγγράματα αὐτοῦ εἶναι :

α) Μετά τοῦ πατρός του Νικολάου, Ὁ Εἰρηνοδίκης, ἀρμοδιότητες καί διαδικασία. Δικαστική, Διοικητική, Νομοθεσία κλπ. Ἀθῆναι 1955.

β) Τό δικαίωμα ἀντιστάσεως τοῦ Κυπριακοῦ Λαοῦ στήν καταπίεση. Κριτική τοῦ ἀποικιακοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Ἀθῆναι 1956.

γ) Τό δίκαιον τοῦ αὐτοκινήτου, Νομοθεσία, φορολογία κλπ. Ἀθῆναι 1962.

δ) Ὁ Εἰρηνοδίκης κατά τόν κώδικα Πολιτικῆς Δικονομίας. Ἀθῆναι 1969 - 70.

ε) Ὁ ἱστορικός Γιάννης Κορδάτος καί τό ἔργον του.

ζ) Μαντούβαλος Γιάννης. Στή σκιά τοῦ Ταυγέτου. Ἀθῆναι 1975.

Ὁ Δῆμος συζευχθεῖς, τήν Ἀρετήν τό γένος Διοσκουρίδου, ἔσχεν τόν Νικόλαον, γεννηθέντα τό 1955, καί τήν Ἐλισσάβητ. Εἰς δεύτερον δέ γάμον συνεζεύχθη τήν Κανέλλαν τό γένος Παπαδόδημα, Δικαστικόν.

Ὁ υἱός αὐτοῦ Νικόλαος, σπουδάσας ἀεροναυπηγικήν εἰς τήν Πολυτεχνικήν Σχολήν τοῦ Ντάρμστατ τῆς Γερμανίας, εἶναι ἔκτακτος καθηγητής τῆς ἀεροναυπηγικῆς εἰς τό Πολυτεχνεῖον τοῦ Ἀνωβάρου.

3) **Ἀπόστολος**, υἱός τοῦ Δημητρίου Παναγιωτίδου, ὑπῆρξεν καθηγητής Φιλολόγος καί Δημοσιογράφος ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἐσπούδασεν εἰς τήν Θεολογικήν Σχολήν τῆς Χάλκης. Ἀπεφοίτησεν δέ αὐτῆς τό 1911, δέν ἠκολούθησεν ὅμως τόν ἱερατικόν κλάδον καί ἐγένετο καθηγητής. Ὑπῆρξεν δέ συμμαθητής τοῦ ἀοιδήμου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρα Α΄.

Συνέγραψε τό 1935, τήν Ἱστορίαν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης ἀπό τοῦ 1844, εἰς τρία μέρη. Ἐπίσης καί τήν μονογραφίαν: «Γάμος καί οἰκογένεια. Γάμος καί κληρος».

Ἐν αὐτῇ ὑποστηρίζει ὅτι τό ζήτημα τοῦ Γάμου τῶν κληρικῶν ἤ μᾶλλον γάμος μετὰ τήν χειροτονίαν, δέν εἶναι δογματικόν, ἀλλ' ἐκκλησιαστικῆς τάξεως, δυνατόν νά τροποποιηθῆ. Ὁ Γάμος εἶναι μυστήριον καί μάλιστα θεοσύστατον, πολλοί δέ τῶν ἀποστόλων καί ἐπισκόπων τῶν πρώτων αἰώνων, ὡς ὁ Ἅγιος Σπυρίδων καί ἄλλοι, ἦσαν ἔγγαμοι. Ἐπίσης οὗτος ἠσχολήθη καί μέ τήν συλλογήν λέξεων τῆς Δημοτικῆς ἐχουσῶν ρίζας εἰς τήν ἀρχαίαν.

Ὁ Ἀπόστολος ἐν τῇ ἐπιστολῇ του πρὸς τόν Κον Ἀλεξ. Μαμμόπουλον ἀναφερόμενος εἰς τήν «ἀπό Δευκαλίωνος» καταγωγὴν τῆς οἰκογενείας, γράφει ὅτι ὁ «κορμός Μέξη διηρέθη εἰς πολλούς κλάδους καί πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως καί οἱ κλάδοι αὐτοὶ ἔφερον τά ὀνόματα Παναγιωτίδης, Κονδύλης, Οἰκονόμου».

Οὗτος ἀπεβίωσεν ἐν Κωνσταντινουπόλει τό 1966.

4) **Θεοχάρης**. Έσπούδασεν πρό τοῦ πολέμου Καλάς Τέχνας ἐν Βουκουρεστίῳ, ἔνθα διέμενεν μετά τῆς ἀδελφῆς του Μαριγῶς. Ὑπῆρξεν χαρτογράφος τῆς 8ης Μεραρχίας τῶν Ἰωαννίνων. Ἀπεβίωσεν τό 1977, συνεπεία αὐτοκινητιστικοῦ δυστυχήματος. Συζευχθεῖς τήν Ἀγλαΐαν, ἔσχεν τόν Κωνσταντῖνον, τριάκοντα ἐτῶν ἐπιμελητήν, τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων, καί τήν Ἑλένην, σύζυγον τοῦ Ταξιάρχου ἐ. ἀ., Ἀριστομένους Παπακώστα, ἐγκατεστημένου ἐν Ἰωαννίνοις καί

5) **Ἰωάννης** (1904 - 1979) μετοικήσας εἰς Ἀμερικὴν, ἀπό ἡλικίας δεκατεσσάρων ἐτῶν.

Αἱ θυγατέρες τοῦ Δημητρίου Α. Παναγιωτίδη ἦσαν: ἡ Μαριγῶ, σύζυγος τοῦ Παναγιώτου Δέτσικα, ἐκ Βορείου Ἠπείρου, ἐγκατεστημένου εἰς Βουκουρέστι. Οὗτος, ὑπῆρξεν πλουσιώτατος, ἰδιοκτῆτης πετρελαιοπηγῶν καί πολυτελεστάτου ἐστιατορίου δι' ἐστεμμένους. Μεταπολεμικῶς, οὗτος ἀπεβίωσεν ἐν Ἑλλάδι, ὡς πρόσφυξ, εἰς ἡλικίαν ἑνενηκόντα πέντε ἐτῶν καί ἡ Καλυψώ, σύζυγος ἱερέως, ἐκ Βορείου Ἠπείρου, ἐγκατεστημένου εἰς Ἀμερικὴν.

Ἐκ τοῦ κλάδου Παναγιωτίδη - Μέξη, προῆλθεν καί τό ἐπώνυμον Παναγιώτου. Ὁ Ἰωάννης Παναγιώτου ἢ Παναγιωτίδης, ὑπῆρξεν τό 1910, διδάσκαλος τοῦ ἐν Λαμπόβῳ Ζαπείου Ἑλληνικοῦ Σχολείου.

Ἐπίσης ἐκ τῶν Μέξη τοῦ Λαμπόβου προῆλθεν καί τό ἐπώνυμον Βασιλείου. Τοῦτο ἔφερον οἱ ἐκ Λαμπόβου ἀδελφοί Ἀντώνιος, Νικόλαος καί Πέτρος, τῶν ὁποίων τά τέκνα διαβιοῦν ἐν Τιράνοις.

* * *

Παραθέτωμεν ὧδε πίνακα τῶν ἀποφοιτησάντων ἐκ τῆς ἐν Ἰωαννίνοις Ζωσιμαίας Σχολῆς μεταξύ τῶν ἐτῶν 1854 - 1890¹.

Εἰς αὐτόν περιλαμβάνονται μόνον οἱ ἐκ Λαμπόβου οἰκογενείας Μέξη καταγόμενοι, μερικῶν τῶν ὁποίων τά ὀνόματα, ἤδη ἔχομεν συναντήσει :

Ἀθανάσιος Γεωργ. Μέξης	
Βασίλειος Γεωργ.	»
Ἀπόστολος Π.	»
Πέτρος Π.	»
Σίμων Π.	»
Κυριάκος Π.	»
Γεώργιος Ε.	»
Θωμᾶς Εὐθ.	»

1. Δελτίον Ἠπειρωτικῆς Ἐταιρείας, τεύχος 80 Μάϊος 1983, σ. 233, Σπ. Δήμας, Τό Κάτω Λάμποβον, κ.λπ., Ἀθῆναι 1981, σ. 89.

'Αλέξιος Α. Μέξης
 Ευάγγελος Φ. »
 Γρηγόριος Δ. Μέξης ἢ Νότσκας
 'Αριστείδης 'Απ. Μέξης ἢ Νότσκας
 'Αθανάσιος Χρ. 'Αλεξίου - Οἰκονόμου
 Βασίλειος Κ. Οἰκονόμου
 Νικόλαος Β. Παναγιωτίδης
 Δημ. 'Απ. Παναγιωτίδης
 'Αθανάσιος Εὐαγ. Παναγιωτίδης

'Εκ τοῦ συγγράμματος τοῦ Σπυρίδωνος Δήμα (1898 - 1967), «Τό Κάτω Λάμποβον τῆς Βορείου 'Ηπείρου καί τά πέριξ αὐτοῦ», πληροφοροῦμεθα ὅτι, συμφώνως τῶν διασωθέντων στοιχείων ἐκ τοῦ ἀρχείου τῆς 'Οθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, κατά τῷ 1431, ὅτε καί κατεκτήθη ἡ περιοχή 'Αργυροκάστρου ὑπό τῶν 'Οθωμανῶν, τό Μέγα Λάμποβον, τό ὁποῖον ὑπῆρξε εἰς τό τιμάριον Ζενεβίση, ἠρίθμει περί τούς ὀκτακοσίους πενήκοντα κατοίκους.

'Επίσης ἐν αὐτῷ παρατίθεται ἐκτός τοῦ πίνακος τῶν ἀποφοιτησάντων ἐκ τῆς Ζωσιμαίας Σχολῆς, πίναξ ἐπιστημόνων καί ἀγροιστῶν ἐκ Λαμπόβου.

'Εκ τῆς οἰκογενείας Μέξη, ἀναφέρονται, εἰς ἑαυτοί, Πέτρος, 'Αθανάσιος, Γρηγόριος, Δήμητρα τοῦ 'Αποστόλου καί Κωνσταντῖνος Μέξης. Οἱ Δικηγόροι, 'Αλέξιος, 'Ιωάννης, Βασίλειος, Εὐάγγελος, Δημος Ν. καί 'Απόστολος Μέξης. Οἱ Φιλολόγοι, Γεώργιος, 'Απόστολος καί Δημήτριος Μέξης. Οἱ Δημοδιδάσκαλοι, Σπυρίδης καί Σίμος Μέξης, ὁ Φαρμακοποιός Γρηγόριος Μέξης καί ὁ σχολειαστής Θεοχάρης Μέξης. Πλείστοι δέ ἄλλοι ἀναφέρονται εἰς τόν πίνακα αὐτόν, προερχόμενοι ἐκ τῆς οἰκογενείας Μέξη, ὡς οἱ Κοσμᾶ, Παναγιωτίδη, Οἰκονόμου καί Κώνστα.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΜΕΞΑ ΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Εἰς Κέρκυραν ἤκμασεν ἐπιφανῆς οἰκογένεια Μέξα, ρωμαιοκαθολικοῦ δόγματος, καταγομένη ἐκ Δελβίνου. Αὕτη ἐγκατεστάθη παλαιόθεν εἰς τήν νῆσον. Τό ἐπώνυμον αὐτῆς, ἀναγράφεται εἰς τόν Κώδικα τοῦ ναοῦ τῶν 'Αγίων 'Αποστόλων 'Ιάσωνος καί Σωσιπέτρου, περιόδου 1650 - 1820¹.

Κλάδος τῆς οἰκογενείας αὐτῆς, τόν ὁποῖον ἱστοροῦμεν περαιτέρω, συγγενεῦει ἐξ ἀγχιστείας μετά τῆς οἰκογενείας Κατσαίτη, ἐγκατασταθείσης

1. Κερκυραϊκά Χρονικά, τ. XXII, σ. 225. 'Ο κώδιξ περιέχει καταγραφή τῆς κινητῆς καί ἀκινήτου περιουσίας τοῦ ναοῦ, διαθήκας ἀφιερωτῶν, χρονικά ἐποχῶν κ.ἄ.

ἐν Κεφαλληνίᾳ τὸ 1461, μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς Αὐτοκρατορίας τῆς Τραπεζοῦντος καὶ ἐνεγράφη εἰς τὴν χρυσὴν βίβλον τῆς νήσου. Κλάδος αὐτῆς ἀνεπτύχθη ἐν Κερκύρα.

Ἐκ τῆς οἰκογενείας αὐτῆς, κατάγεται ὁ εὐπατρίδης Γουλιέλμος Μέξας, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξεν τὴν 12ην Σεπτεμβρίου 1840, ἰδρυτικὸν μέλος τῆς Φιλαρμονικῆς Ἑταιρείας Κερκύρας¹. Ἡ Ἑταιρεία αὕτη, ὡς γνωστὸν, προσέφερεν μεγάλας ὑπηρεσίας εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς Ἑπτανησίων διὰ τὴν ἔνωσιν μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος, καὶ εἰς τὴν Μουσικὴν Παιδείαν.

Ὁ Ἰωάννης Μέξας τοῦ Ἰακώβου, συζευχθεὶς τὴν Φραντζέσκα, τὸ γένος Κατσαῖτη ἔσχεν τὸν Ἀρθοῦρον καὶ Γεώργιον.

Ὁ Ἀρθοῦρος Ἰωάννου Μέξας (1857 - 1922) ὑπῆρξεν ἀνωτ. ὑπάλληλος τῆς ἐν Κερκύρα Ἰονικῆς Τραπεζῆς. Συνεζεύχθη τὴν Αἰμιλία Κοράτζιο (Corragio), καταγομένης ἐξ εὐγενοῦς οἰκογενείας τῆς Σικελίας, ἐγκατασταθείσης ἐν Κερκύρα περὶ τὸ 1815. Ἡ Αἰμιλία (1857 - 1942) ἐλθοῦσα εἰς πρῶτον γάμον μετὰ τοῦ Ἀγάθου, ἔτεκε τὸν Ἀλέξανδρον, ἀποβιώσαντα εἰς παιδικὴν ἡλικίαν.

Ὁ Ἀρθοῦρος μετὰ τῆς Αἰμιλίας ἔσχε τρεῖς υἱοὺς καὶ δύο θυγατέρας. Ὑιοὶ αὐτοῦ ἦσαν οἱ :

1) **Σπυρίδων** (1896 - 1972). Οὗτος ἀπὸ τῆς δεκαετίας τοῦ 1920 ἐγκατεστάθη ἐν Ζάρα τῆς Δαλματίας ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Καπνοβιομηχανίας Καραβασίλη. Συνεζεύχθη τὴν Βανίτσαν καταγομένην ἐκ Κροατίας καὶ ἔσχε τὸν Ἀρθοῦρον, ἀποβιώσαντα εἰς ἐφηβικὴν ἡλικίαν.

2) **Ἰωάννης** (Νάνες) (1897 - 1970). Οὗτος ἠργάσθη κατ' ἀρχάς εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις τῶν Ralli Bros καὶ ἀργότερον εἰς Ἀσφαλιστικὴν Ἑταιρείαν ἐν Λονδίῳ. Τελικῶς ἀπεσύρθη εἰς οἰκογενειακὸν κτῆμα, εἰς Δουκάδες τῆς Κερκύρας, ἔνθα ἠσχολεῖτο μὲ τὴν μελέτην καὶ συγγραφὴν.

Ὁ Ἰωάννης εἰς πρῶτον γάμον συνεζεύχθη τὴν Φανὴν Θεοτόκη, εἰς δεῦτερον τὴν Εἰρήνην Κωστάκη, μετὰ τῆς ὁποίας ἀπέκτησε τὴν Φωτεινὴν, σύζυγον Φῶρ, ἐγκατεστημένου εἰς Παρισίους. Ἡ Εἰρήνη, διαζευχθεῖσα αὐτόν, ἐνυμφεύθη τὸν ἐξάδελφον αὐτοῦ Σπυρίδωνα, ἐνῶ ὁ Ἰωάννης ἐλθὼν εἰς τρίτον γάμον συνεζεύχθη θυγατέρα τῆς Οἰκογενείας Μπάλντη.

3) **Ἀνδρέας** (1903 - 1940), ὑπάλληλος τοῦ Δημοσίου Ταμείου Κερκύρας, συζευχθεὶς τὴν Ἑλσαν, ἀπεβίωσεν ἄτεκνος.

Αἱ θυγατέρες τοῦ Ἀρθοῦρου Μέξα ἦσαν : ἡ Μαρία - Δωροθέα, σύζυ-

2. Κερκυραϊκά Χρονικά, τ. XVII, σ. 300.

γος Σίδνεϋ Κωνσταντινίδη, θανοῦσα τό 1964, καί ἡ Μαρίνα (1905 - 1970), σύζυγος Μιχαήλ Κατσιμαντῆ. Θυγάτηρ αὐτῆς εἶναι ἡ Μαρία, σύζυγος Ἄνδρέου Θεριανοῦ.¹

* * *

Ὁ στρατηγός Γεώργιος Ἰω. Μέξας (1859 - 1922), ἀδελφός τοῦ Ἀρθούρου, μετέσχεν εἰς τόν πόλεμον τοῦ 1897 ὡς ὑπολοχαγός καί εἰς τούς Βαλκανικούς πολέμους 1912 - 13, ὡς Διοικητής Συντάγματος εἰς τάς ἐν Ἡπείρῳ καί Μακεδονία ἐπιχειρήσεις. Εἰς τούς πολέμους 1917 - 22 διετέλεσε Στρατιωτικός Διοικητής Θεσσαλονίκης, Σμύρνης καί Λαρίσσης. Συνεζεύχθη τήν Μαρίαν - Ρόζα Κατσαῖτη. Οἱ υἱοί αὐτοῦ :

1) **Ἰωάννης** - Σπυρίδων - Ἄλδος, Συνταγματάρχης ἰππικοῦ ἐ.ἀ., ἐγεννήθη ἐν Κερκύρα τήν 1ην Δεκεμβρίου 1900. Ἀπεφοίτησε τῶν Σχολῶν πολέμου Ἑλλάδος καί Γαλλίας. Ἐπολέμησε κατά τόν πόλεμον 1940 - 44 εἰς τό Ἀλβανικόν καί Μακεδονικόν μέτωπον καί εἰς Μέσην Ἀνατολήν.

2) **Σπυρίδων** - Ἀλβίζιος (1902 - 1979), παραιτηθεῖς ἀξιωματικός τοῦ Πεζικοῦ. Ὡς συνταξιούχος ἠσχολεῖτο μέ τήν ζωγραφικήν. Συζευχθεῖς τήν Εἰρήνην Κωστάκη ἀπέκτησεν υἱόν τόν Γεώργιον, πλοίαρχον Ε.Ν., ἀποβιώσαντα εἰς ἡλικίαν τριάκοντα πέντε ἐτῶν. Υἱός αὐτοῦ εἶναι ὁ Γεώργιος.

3) **Βαλέριος** (1904 - 1937). Νεοελληνιστής καί Βιβλιογράφος, ὑπηρέτει εἰς τό Μουσεῖον τῆς Ἱστορικῆς καί Ἐθνολογικῆς Ἐταιρείας. Ἐξέδωσε τά περί Φιλικῆς Ἐταιρείας ἐκ τοῦ ἀρχείου Σέκερη καί ἐν συνεργασίᾳ μετά τοῦ Δ. Γκίνη συνέταξε Βιβλιογραφίαν περιόδου 1800 - 1864, βραβευθεῖσαν καί ἐκδοθεῖσαν (1939 - 57) ὑπό τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.

* * *

Ὅσον ἀφορᾷ τούς συγγενικούς δεσμούς τῆς οἰκογενείας ταύτης μετά τῆς οἰκογενείας Κατσαῖτη, παραθέτομεν ὧδε σύντομον περικοπήν ἐκ τοῦ *Livre d'oro de la Noblesse Ionniene*².

— Mark - Antonio - Stefano - Nicolo Cazzaiti(287) - 1792 —
fils de Spiridon (255) - 1759, et trois fils et quatre filles.

305. Elena, 306. Vittorio, 307. Giovanni, 308. **Francesca Mexa**
née 1828 mariée au 1856 Giovanni Mexa de Corfu.

1. Πληροφορίαι περί τῆς οἰκογενείας Ἀρθούρου Ἰω. Μέξα, εὐγενῶς προσφερθεῖσαι παρά τῆς ἀξιοτίμου κας Μαρίας Α. Θεριανοῦ.

2. Eugene Rizo Rangabé τ. II, σ. 103, 118, Athènes 1926.

309. Maria, 310. Chiara, 311. Spiro née 1834, Professeur de Mathematiques au College et al Academie de Corfu».

— «Enfants de Spiridon Cazzaiti (311) et d'Elena, fille Senateur D. Valerio Macherioti.

1. **Maria - Rosa** mariée le 21 Juin 1899 au General Giorgio, fils de Giovanni Mexa, fils lui meme de Giacomo Mexa et de Francesca Cazzaiti. Le General Mexa est née en 1859 et mort en 1922. Mme Mexa est mort le 14 Mars 1916.

2. Diamantina, 3. Antoinneta, 4. Sofia».

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΜΕΞΗ ΤΗΣ ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ

Ἐν Τεργέστη ἀπό τούς πρό τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως χρόνους καί μετὰ ἤκμασεν ἐπιφανῆς κλάδος τῆς οἰκογενείας Μέξη. Ἐξ αὐτῆς διακρίνεται ὁ **Γεώργιος** Μέξης, Πρόξενος τῆς Ἰταλίας ἐν Κωνσταντινουπόλει, κατέχων τόν τίτλον τοῦ κόμητος. Μία τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ ὑπῆρξεν μήτηρ τοῦ ἀειμνήστου πρωταγωνιστοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ Θεάτρου Αἰμιλίου Βεάκη (1884 - 1951).

Υἱοί τοῦ Γεωργίου ἦσαν οἱ **Δημήτριος**, πλοίαρχος τοῦ Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ, ὅστις συμμετέσχεν εἰς τούς Βαλκανικούς πολέμους ὡς Ἐφεδρος μάχιμος ἀξιωματικός τοῦ Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ, τυχῶν τιμητικῶν διακρίσεων, καί **Ἀνδρέας**, ὅστις διέμενεν ἐν Τεργέστη, διατηρῶν τόν τίτλον εὐγενείας τοῦ πατρός του.

Ἐπίγονοι τοῦ Δημητρίου εἶναι ὁ **Γεώργιος** Μέξης, ὑπάλληλος τῆς ἐν Ἀθήναις Ἑταιρείας Ὑπεγγείων προσόδων (Κρατικῶν Μονοπωλίων).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Η ΝΗΣΟΣ ΣΠΕΤΣΑΙ

Ἡ ἱστορία τῆς οἰκογενείας Μέξη τῶν Σπετσῶν εἶναι συνυφασμένη μέ τήν ἱστορίαν τῆς νήσου καί τήν συμβολήν αὐτῆς εἰς τόν ναυτικόν ἀγῶνα κατά τήν περίοδον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως. Πρὶν λοιπόν εἰσελθόμεν εἰς τήν ἱστορίαν τῆς οἰκογενείας ταύτης, θεωροῦμεν ἀναγκαῖον ὅπως κάμωμεν μίαν σύντομον ἱστορικὴν ἀνασκόπησιν τῆς νήσου.

Ἡ νῆσος Σπέτσαι κατά τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἀναφέρεται μέ τήν ὀνομασίαν Τυπάρηνος ἢ Πιτυοῦσα (Στράβων, Β 34.8) καί ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς ἀσφαλῆς λιμὴν τῶν Ἑρμιονέων. Παρά τοῖς Φράγκοις ναυτίλοις ὀνομάζετο Isola di Spezie (νῆσος τῶν ἀρωμάτων) λόγω τῆς ἀφθονίας ἐπ' αὐτῆς τοῦ θύμου, πευκῶν καί θυμαρίου τοῦ ἐχινώδους. Ἡ ὀνομασία Σπέτσαι συναντᾶται εἰς ἔκθεσιν Ἑνετοῦ Ναυάρχου τῷ 1481, ἔνθα ὁ μεταξὺ Σπετσῶν καί Κόστας πορθμὸς καλεῖται *il canal de la Spaetiae*¹.

Κατά τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους ἡ νῆσος κατωκεῖτο, ἀλλ' ἀργότερον ἠρημώθη συνεπεία τῶν ἐπιδρομῶν τῶν Σαρακηνῶν. Ἡ πρώτη νεωτέρα ἀποίκησις ἐγένετο κατά τὸν ΙΖ' αἰῶνα ἐξ ἀποίκων ἀλβανικῆς κυρίως καταγωγῆς, προερχομένων ἐκ τῶν γειτονικῶν μερῶν, Λακωνίας, Κυνουρίας, Ἑρμιόνης καί Ἀργολίδος, οἱ ὅποιοι κατέφυγον εἰς τήν νῆσον δι' ἀσφάλειαν.

Ἡ Ὑδρα ἐφιλοξένησε φτωχότερη καί τραχύτερη τάξην Ἀρβανιτῶν, ἐνῶ στάς Σπέτσας, τῶν ὁποίων ἡ φύσις κάπως πλουσιώτερη, εὐρέθησαν ἐγκατεστημέναι οἰκογένειαι μέ γνωστότερα ὀνόματα καί μάλιστα ἀρχοντικά, ὅπως οἱ Μέξηδες, ἀνάμεσα δέ σ' αὐτές καί πολλῆς ἀντίστοιχες οἰκογένειαι γηγενῶν»².

Οἱ πρῶτοι κάτοικοι κατ' ἀρχάς ἠσχολοῦντο μέ τήν γεωργίαν, ἀργότερον δέ ἐτράπησαν πρὸς τήν θάλασσαν, ἔνθα μέ τά μικρά πλοῖα τῶν ἐπιδίδονται εἰς τήν ἀλιείαν καί τό ἐμπόριον. Οἱ πρῶτοι οἰκοκυραῖοι, οἱ-

1. Κ. Σάθας, Μνημεῖα, VI 177.36.

2. Κ. Μπίρη, Ἀρβανίτες κ.λπ., σ. 275. Ἀ. Ὁρλάνδου, Ναυτικοὶ Σπετσῶν, τόμ. Α', εἰσαγωγή.

τινες απέκτησαν κάποια σχετική ευμάρεια, αναμιγνύονται ενεργῶς εἰς πᾶσαν συνωμοτικήν ἐνέργειαν κατὰ τοῦ δυνάστου.

Τὸ 1769, κατὰ τὸν Ρωσσοτουρκικὸν πόλεμον, ὅτε ἐνεφανίσθη ὁ στόλαρχος Ὀρλώφ πρὸς ἐξέγερσιν τῶν Ἑλλήνων, οἱ Σπετσιῶται λαμβάνουν ἐνεργὸν μέρος, ἀλλὰ μὲ θλιβερόν τέλος δι' αὐτούς, ἐπιχείρησιν, καθ' ὅσον οἱ Τοῦρκοι μετὰ τὴν κατάπνιξιν τοῦ κινήματος ἐν Πελοποννήσῳ καὶ ἀπαλλαγὴν ἐκ τῆς Ρωσσικῆς ἀπειλῆς ἐξαπέλυσαν ἄγρια στίφη Τουρκαλβανῶν κατὰ τῆς νήσου, κατέστρεψαν ἐκ θεμελίων τὴν παλαιάν πόλιν, ἣτις ἔκειτο παρά τὴν θέσιν Καστέλλι, καὶ ἡ νῆσος κατέστη ἔρημος, πολλοὶ δὲ τῶν κατοίκων διέφυγον εἰς Πελοπόννησον. Μετὰ πέντε ἔτη, παραχωρηθείσης ἀμνηστίας παρά τῆς Ὑψηλῆς Πύλης, οἱ διαφυγόντες τῆς σφαγῆς κάτοικοι ἐπέστρεψαν εἰς τὴν νῆσον, ἔκτισαν τὴν πόλιν τῆς Ἐπαναστάσεως εἰς τὴν παραλίαν (Ντάπια), τὴν ὑφισταμένην καὶ σήμερον, μὲ μητρόπολιν τὸν ἱστορικὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου, καὶ ἐπεδόθησαν εἰς τὰ ναυτικά των ἔργα, διὰ τῶν ὁποίων αἱ Σπέτσαι θά φθάσουν εἰς τὴν μεγάλην των ἀκμὴν.

Οἱ Σπετσιῶται διακρίνονται ἐπὶ εὐφυΐᾳ, ἐπιχειρηματικότητι, ἀνδρεία καὶ ἐξαιρέτῳ φιλοπατρίᾳ. Δημιουργοὺν ἀξιόλογα ναυπηγεῖα, ἐνθα ναυπηγοῦνται τὰ «λατινάδικα» καὶ τὰ «σαχτούρια», τὰ πρῶτα καλούμενα πλοῖα, ἀργότερον δὲ τὰ μεγάλα καὶ εὐδρόμα πλοῖα, τὰ ὁποῖα εὐκόλως μετατρέπονται εἰς πολεμικά διὰ τὸν φόβον τῶν Ἀλγερίνων πειρατῶν, λυμαιομένων τὴν Μεσόγειον. Ἐπλεον δὲ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ρωσσικῆς σημαίας, συμφώνως τῇ Ρωσσοτουρκικῇ συνθήκῃ τοῦ Κιουτσούκ Καϊναρτζῆ τοῦ 1774.

Μὲ τὰ πλοῖα αὐτὰ ἔκαμον μακρινούς καὶ ἐπικινδύνους πλόας ἀνά τὴν Μεσόγειον καὶ πέραν αὐτῆς, μέχρι Βαλτικῆς καὶ ἐνίοτε μέχρι Ἀμερικῆς, ὡς ὁ ἱστορικὸς τῆς νήσου Ἀ. Ὀρλάνδος μαρτυρεῖ.

Πολλοὶ δὲ εἶναι οἱ παράγοντες εἰς τοὺς ὁποίους αἱ Σπέτσαι ὡς καὶ αἱ ἄλλαι ναυτικαὶ νῆσοι ὀφείλουν τὴν ἀνάπτυξίν των. Ὁ κυριώτερος εἶναι ἡ χορήγησις παρά τῆς Ὑψηλῆς Πύλης τοῦ προνομίου τῆς αὐτοδιοικήσεως. Αὗται ὑπήγοντο ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν καὶ προστασίαν τοῦ Καπετάν Πασσᾶ, ἀρχιναυάρχου τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους. Ἐπεβάλλοντο μέτριοι φόροι καί, τό σημαντικώτερον, ἐχορηγεῖτο ἀπόλυτος ἐλευθερία εἰς τὴν Δημοτικὴν Διοίκησιν, ἡ δὲ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία ἤσκειτο ὑπὸ ὁμογενοῦς, τοῦ «Ζαπίτη», τοῦ ὁποίου ὅμως πᾶσα ὑπέρβασις κατηγγέλλετο ὑπὸ τῶν προκρίτων ὥστε ἠδύνατο νὰ παυθῇ.

Εἰδικώτερον, εἰς Σπέτσας τό κοινοτικὸν πολίτευμα ἦτο δημοκρατικώτερον, ἐν συγκρίσει πρὸς τῶν ἄλλων νήσων, τῶν ὁποίων ἦτο ὀλιγαρχικόν.

Ἀξιοσημεῖωτος ἐπίσης παράγων τῆς αὐξήσεως τῆς ναυτικῆς δραστηριότητος τῶν νήσων ὑπῆρξεν ὁ τρόπος κινήσεως τῶν πλοίων καὶ τοῦ

ἐμπορεύεσθαι, δηλαδή ἡ δικαία κατανομή τῶν κερδῶν ἢ εἰς περίπτωσιν λείας ἢ διανομή αὐτῆς εἰς ἴσα μερίδια εἰς τὰ πληρώματα ἄνευ διακρίσεως βαθμοῦ, ἡλικίας ἢ ἰκανότητος. Βεβαίως πρό τῆς διανομῆς ἀφηροῦντο τὰ κεφάλαια καί ὁ κεκανονισμένος τόκος, τὰ τῆς διατροφῆς, δημοτικός φόρος καί ἔν τοῖς ἑκατόν πρὸς χρήσιν καί συντήρησιν τοῦ μοναστηρίου. Ἐπίσης δέκα μερίδια ἐδίδοντο εἰς τὸν πλοίαρχον πρὸς ἀντιμισθίαν τῶν ἀνωτέρων καί κατωτέρων πληρωμάτων κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ. Οὕτω κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο ὁ ἀπλοῦς ναύτης εἶχεν ἀνάλογα ὀφέλη ἐκ τῶν κερδῶν τοῦ πλοίου καί ὁ ζῆλος αὐτοῦ ἐξηγεῖρετο ὥστε προθύμως ἐκοπίαζε καί ἐρριψοκινδύνευε κατὰ τούς πλόας, πρὸς συγκομιδὴν περισσοτέρων κερδῶν.

Ἰδιαιτέρως ἔξοχος ἀκμὴ τῶν Σπετσῶν, ὡς καί τῶν ἄλλων ναυτικῶν νήσων, συμπίπτει μὲ τὴν περίοδον τῶν Ναπολεοντείων πολέμων. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Γαλλοῖσπανικοῦ πολέμου οἱ Ἕλληνες ναυτικοὶ ἐκμεταλλευόμενοι τὸν ἀποκλεισμόν τῶν λιμένων τῆς Μεσογείου ὑπὸ τῶν Ἀγγλων, ἐνήργουν μὲ ἐξαιρετον τόλμην καί περιφρόνησιν πρὸς τοὺς κινδύνους τὸ λαθρεμπόριον τοῦ σίτου, ἀποκομίζοντες τεράστια κέρδη συσσωρεύοντες οὕτω πλοῦτον εἰς τὰς νήσους των, διὰ τοῦ ὁποίου καί διὰ τῶν πλοίων των μεγάλως θά συμβάλλουν ἀργότερον εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας.

Παραθέτομεν ὧδε ὀλίγας χαρακτηριστικὰς γραμμάς τοῦ ἱστορικοῦ τῆς Ἐπαναστάσεως Σπυρίδωνος Τρικούπη¹ περὶ τῆς συμβολῆς τοῦ ἑλληνικοῦ ναυτικοῦ εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας.

«Ἀρκεῖ δέ νά ρίψη τις τὸ βλέμμα εἰς τὸν γεωγραφικόν χάρτην τῆς Ἑλλάδος, ἵνα πεισθῇ ὅτι οἱ ἐπὶ ξηρᾶς ἀγῶνες τῶν Ἑλλήνων, ὅσον λαμπροὶ καί ἂν ἦσαν, ἀδύνατον ἦτο νά εὐδοκιμήσουν ἄνευ τῆς εὐτυχοῦς συμπράξεως τοῦ γενναίου τούτου ναυτικοῦ.

Ἀλλὰ ἡ ὑπηρεσία τῶν ναυτικῶν τούτων νήσων τιμᾷ αὐτάς διαφερόντως, διότι ἦσαν σχεδόν αὐτόνομοι καί αὐτοδιοίκητοι πρό τῆς Ἐπαναστάσεως καί οὔτε ἠσθάνοντο τὰ κακά τῆς τυραννίας ὡς τὰ ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος».

Ἡ συμβολὴ τῶν Σπετσιοτῶν κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν ὑπῆρξε μεγίστη. Πρῶτοι τῶν ναυτικῶν ἐμυήθησαν εἰς τὰ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας καί πρῶτοι τῶν ναυτικῶν ὑψώνουν τὴν σημαίαν τοῦ ἀγῶνος τὴν 3ην Ἀπριλίου 1821, παρακινουῦντες πρὸς τοῦτο καί τὰς ἄλλας ναυτικὰς νήσους Ὑδραν καί Ψαρά.

Αἱ Σπέτσαι ἔχουσαι ἑκτασιν 22,5 τ.χ. ἠρίθμουν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὀκτώ χιλιάδας κατοίκους καί διέθετον στόλον ἐκ πενήκοντα δύο πλοίων

1. Σ. Τρικούπη, Ἱστορία Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, Λονδίνον, 'αὐξ' τ. Α', σ. 148.

μέ ικανά πληρώματα, ἡ δέ Ὑδρα ἔχουσα πληθυσμόν ὑπέρ τὰς δεκαπέντε χιλιάδας κατοίκους ἐπὶ ἐκτάσεως 55 τ.χ. διέθετε στόλον ἐκ πενήκοντα ἑννέα πλοίων¹.

Ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ἀγῶνος οἱ Σπετσιῶται μέ τὰ πλοῖα των ἀποκλείουν διὰ θαλάσσης φρούρια καὶ ὀχυράς θέσεις τῶν Τούρκων ἐν Πελοποννήσῳ, ἐμποδίζοντες οὕτω τόν ἀνεφοδιασμόν αὐτῶν, ἐνισχύοντες δέ τούς ἐπαναστατημένους ἀδελφούς καὶ μεταφέροντες ἀπανταχοῦ πολεμοφόδια καὶ τροφάς, ἀναλίσκουν ἀνιδιοτελῶς καὶ γενναιοφρόνως τόν συγκεντρωθέντα ἀπὸ ἐτῶν ἐν τῇ νήσῳ πλοῦτον.

Εἰς τὴν Μῆλον κυριεύουν ἐχθρικά πλοῖα καὶ μετὰ τῶν Ψαριανῶν περιπολοῦν τὰ παράλια τῆς Μ. Ἀσίας, ὅπως παρεμποδισθῆ ἢ διὰ θαλάσσης μεταφορὰ ἐχθρικῶν στρατευμάτων. Ἐπίσης, οἱ Σπετσιῶται μέ τὰ πλοῖα των περιπολοῦν τό Αἰγαῖον, βυθίζοντες καὶ κυριεύοντες ἐχθρικά σκάφη.

Οὕτω λοιπόν εἰς τούς Σπετσιώτας ἀνήκει ἡ τιμὴ τῆς ὑποκινήσεως τῶν ἄλλων ναυτικῶν νήσων εἰς τόν ἀγῶνα, ὡς καὶ ἡ δόξα τῶν πρώτων ναυτικῶν κατορθωμάτων.

Οἱ Σπετσιῶται ἐπίσης συνέδραμον τούς Ψαριανούς κατὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου πρό τῆς νήσου των. Ὄταν ἡ καταστροφή ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτῆς, ἔπραξαν τό πᾶν δυνατόν εἰς τὴν περισυλλογὴν καὶ περίθαλψιν τῶν Ψαριανῶν προσφύγων εἰς τὴν ἰδικὴν των νήσον, ὅπου ἐγκατεστάθησαν μετὰ τῶν προκρίτων των. Οἱ δέ πρόκριτοι τῶν Σπετσῶν συμπαρεστάθησαν εἰς τὰ δεινὰ τῶν ἀδελφῶν Ψαριανῶν καὶ ἠγωνίσθησαν διὰ τὰ δίκαιά των.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΜΕΞΗ ΤΩΝ ΣΠΕΤΣΩΝ

Θεόδωρος Ἰω. Μέξης

Γενάρχης τῆς οἰκογενείας Σπετσῶν εἶναι ὁ Θεόδωρος Μέξης, ὄπλαρχηγός τοῦ Λαμπόβου. Ὡς ἀνεφέραμεν ἤδη ἐν τῷ πρώτῳ κεφαλαίῳ, κατ' οἰκογενειακὴν παράδοσιν οὗτος μετ' ἄλλων ἑξ ἀδελφῶν, περί τὰς ἀρχάς τοῦ 18ου αἰῶνος κατῆλθεν ἐκ Βορείου Ἠπείρου, διαφυγόντων ἀπάντων τόν τουρκικόν διωγμόν, καὶ διεσκορπίσθησαν εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος, γενόμενοι γενάρχαι οἰκογενειῶν. Πατὴρ τῶν ἐπτὰ αὐτῶν ἀδελφῶν φέρεται ὁ Ἰωάννης Μέξης, ὁ ὁποῖος ἔζησε περί τὰ μέσα τοῦ 17ου αἰῶνος καὶ ὑπῆρξεν εἰς ἐκ τῶν σημαντικωτέρων ὄπλαρχηγῶν καὶ προκρίτων τοῦ Λαμπόβου. Ἐξ αὐτῶν τῶν ἀδελφῶν ὁ Μελέτιος ἐγκατεστάθη εἰς Πόρον,

1. Α. Χ' Ἀναργύρου, Σπετσιωτικά, πρόλογος.

ὁ Πέτρος εἰς Θήβας καὶ ὁ Θεόδωρος κατήλθεν εἰς Λεωνίδιον τῆς Κυνουρίας καὶ ἐκεῖθεν εἰς Σπέτσας, ἔνθα ἐγκατεστάθη.

Εἰς Πραστόν καὶ Λεωνίδιον ὑπῆρχον οἰκογένειαι Μέξη, συγγενεῖς πρὸς τὴν τῶν Σπετσῶν καὶ τῶν προειρημένων οἰκογενειῶν, προερχόμεναι προφανῶς ἐξ ἀδελφῶν Ἰωάννου Μέξη.

Συγγενῆς ἐπίσης ἦτο καὶ ἡ ἔγκριτος οἰκογένεια τοῦ Κώνστα Χ' Παναγιώτου - Πολίτη, ὡς ἱστοροῦμεν εἰς σχετικὴν περικοπὴν.

Ἐν Σπέτσαις ὁ Θεόδωρος ἐγέννησε τὸν Χατζηγιάννην Μέξην, περὶ τοῦ ὁποίου θ' ἀσχοληθῶμεν ἐπ' ἄρκετόν λόγῳ τοῦ σημαντικοῦ ρόλου τὸν ὁποῖον διεδραμάτισε κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς, τὸν Λάζαρον, ἀποδημήσαντα ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας εἰς Τεργέστην, τὸν Θεοδωράκη, ἐπίσης χορηγὸν τοῦ ἀγῶνος καὶ πρόκριτον τῆς νήσου, καὶ δύο θυγατέρας.

Τὸ 1769 ὁ Θεόδωρος λαμβάνει μέρος εἰς τὴν ἐξέγερσιν κατὰ τῶν Τούρκων, μετὰ τὴν ἀποτυχίαν αὐτῆς ὅμως καὶ τὴν εἰσβολὴν Τουρκαλβανῶν εἰς τὴν νῆσον, ἐγκαταλείπει αὐτὴν καὶ καταφεύγει μετὰ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ εἰς Λεωνίδιον τῆς Κυνουρίας. Μετὰ πάροδον ὀλίγων ἐτῶν, παρασχεθείσης ἀμνηστείας παρὰ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης, ἐπιστρέφει εἰς τὴν ἔρημον νῆσον, ἔνθα μετ' ὀλίγον ἀπεβίωσεν.

ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ ΜΕΞΗΣ

Ὁ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ Θεοδώρου, Χατζηγιάννης Μέξης, ἐγεννήθη ἐν Σπέτσαις τὸ 1754, ἀπεκλήθη δὲ Χατζῆς λόγῳ τῆς εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους μεταβάσεώς του καὶ βαπτίσματος αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ. Ἐν νεαρᾷ ἡλικίᾳ ἠκολούθησε τὸν πατέρα του ἐν τῇ ἐξορίᾳ, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας ἔμαθε τὰ ὀλίγα γράμματα τῆς δυσκόλου ἐκείνης ἐποχῆς. Ἦτο ὅμως εὐφυέστατος, ριψοκίνδυνος καὶ ἀνήσυχον πνεῦμα. Ἀπὸ ἐφηβικῆς ἡλικίας ἐπεδόθη εἰς τὸ ναυτικὸν ἐπάγγελμα, διὰ τοῦ ὁποίου, λόγῳ τοῦ ζήλου καὶ δραστηριότητός του, κατέστη πλουσιώτατος, ἐμπορευόμενος μὲ τὰ πλοῖα του εἰς τὰς ἀνά τὴν Μεσόγειον καὶ Μαύρην Θάλασσαν χώρας. Κατὰ τοὺς μακρυνούς πλόας του δέ, ἐσχετίσθη μετὰ τῶν ἐπισημοτέρων ὁμογενῶν, ὡς μετὰ τῆς πλουσιωτάτης οἰκογενείας τῶν Μαύρων τῆς Ὀδησοῦ.

Συνεταιρισθεὶς μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Θεοδωράκη ἱδρυσεν ἀξιόλογον ναυπηγεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον κατεσκευάζοντο εὐδρομα καὶ μεγάλα πλοῖα. Μεταξὺ τῶν πλοίων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, περὶ τὰ τέλη τοῦ 18ου αἰῶνος, φημίζεται τὸ πλοῖον τῶν Μέξη, περίφημον διὰ τὴν ταχυπλοῖαν του, ὀνομαζόμενον «Σκεπιτίμι» ἦτοι Ἀστραπή.

Ἐν ἔτει 1797 ἐναυπηγήθη τό πλοῖον «Λυμπέρης», κληθέν οὕτως ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ περιφήμου κλέφτου τῆς Πελοποννήσου. Τοῦτο τό πλοῖον ἐθαυμάζετο διά τό μέγεθος καί τήν καλλονήν του.

Πολλάκις κατά τήν ναυπήγησιν τῶν πλοίων των οἱ ἀδελφοί Μέξη παρέβαινον τό κεκανονισμένον μέγεθος τῶν τεσσαράκοντα πήχεων ἢ γαλικῶν ποδῶν, τό ὀριζόμενον διά σουλτανικοῦ φερμανίου. Οὕτω, κατά περιοδείαν τοῦ Καπετάν - Πασσᾶ Χουσεῖν, ἀνά τό Αἰγαῖον, φθίνοντος τοῦ φθινοπόρου τοῦ ἔτους 1803, τῷ κατηγγέλθη παρά τοῦ Ζαπίτου τῆς Ὑδρας Γ. Βούλγαρη ὅτι οἱ ἀδελφοί Μέξη ἐν Σπέτσαις κατεσκεύαζον μέγαρα πλοῖα διά πολεμικούς σκοπούς. Οὗτος μετά τοῦ καταγγέλλοντος μετέβη αὐθις εἰς τό ναυπηγεῖον τῶν Μέξη, ἔνθα τόν ὑπεδέχθη, ἀπουσιάζοντος τοῦ Χατζηγιάννη, ὁ ἀδελφός αὐτοῦ Θεοδωράκης. Ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ πῆχυν, ἵνα μετρήσῃ τό μήκος τοῦ ἐν ναυπηγήσει πλοίου, καί ἐπί τῇ προσκομίσει αὐτοῦ ἐδωροδοκήθη, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς αἰφνιδίως μεταστροφῆς τοῦ Τούρκου στολάρχου, καθ' ὅσον ἀφοῦ ἐμέτρησεν οὗτος «ιδίοις χερσίν» τό πλοῖον ἔρριψεν τόν πῆχυν καταγῆς καί θαυμάσας τήν καλλονήν τοῦ πλοίου ηὐχήθη τῷ Μέξη πλούσια κέρδη, ὁμολογήσας ἀκολουθῶς ὅτι ἡ καταγγελία ἦτο ψευδής καί ἔργον φθονερῶν ἀνθρώπων.

Τοῦτο τό πλοῖον κατά τόν πρῶτον του ἀνά τήν Μεσόγειον διάπλουν, πλήρες φορτίου σίτου, ἠχμαλωτίσθη ὑπό Ἀλγερίνων πειρατῶν, ὡς καί τό πλήρωμα αὐτοῦ, συμπεριλαμβανομένου καί τοῦ πρεσβυτέρου υἱοῦ τοῦ Χατζηγιάννη, Θεοδώρου. Κατόπιν δε πολλῶν διαβημάτων παρά τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ καί τῷ Μπέη τῆς Ἀλγερίας κατωρθώθη νά ἐλευθερωθῇ τό πλήρωμα, ἀλλά τό πλοῖον ἐδημεύθη. Ἡ ζημία ἐκ τοῦ ἀπολεσθέντος πλοίου καί φορτίου σίτου ἐν αὐτῷ ἀνήρχετο εἰς τό τεράστιον ποσόν τῶν ἐνενηκοντα χιλιάδων διστήλων.

Τήν ζημίαν ταύτην οἱ ἀδελφοί Μέξη ἐκάλυψαν τό αὐτό ἔτος διά τῶν κερδῶν τῶν ἄλλων πλοίων των.¹

Τό 1817 διά σουλτανικοῦ φερμανίου ὁ Χατζηγιάννης Μέξης διωρίσθη «Ναζίρ» τῶν Σπετσῶν ἤτοι προεξάρχων τῶν προκρίτων, ἔχων τήν δικαιοδοσίαν νά διορίζῃ καί ἀπολύῃ τούς μπέηδες τῇ προτάσει του πρός τήν Ὑψηλῆν Πύλην².

Διά τοῦ αὐτοῦ φερμανίου ἀπηλλάσσετο αὐτός καί ἡ οἰκογένειά του παντός φόρου ἰσοβίως.

Ἐπωνομάζετο «Πασσᾶς τῶν Σπετσῶν», ἔχων ὑπό τάς ἀμέσους διαταγὰς του τόν Ζαπίτην, ἤτοι Διοικητήν τῆς νήσου, οἱ δέ συμπατριῶται του τόν προσαγορεύουν «Καπετάν Χατζῆ».

Ἐξετιμᾶτο δέ παρά πάντων διά τόν ἐξαιρετον χαρακτήρα καί τάς λαμπράς αὐτοῦ ἀρετάς.

1. Ἄ. Ὁρλάνδος, Ναυτικοὶ Σπετσῶν, τόμ. Α', σ. 28.

2. Ἄ. Χ' Ἀναργύρου, Σπετσιωτικά, τ. Β', σ. 155.

Ἦτο εὐσεβής περί τά θεῖα, φιλόπατρις εἰς τό ἔπακρον, εὐθύς, εἰλικρινής, ἀνιδιοτελής, δίκαιος καί φιλόανθρωπος. Λιτός εἰς τήν ἐμφάνισιν καί τόν τρόπον ζωῆς, ὑπερήφανος καί ἀξιοπρεπής, ἐνεποίει τόν σεβασμόν εἰς πάντας. Διά τήν γαλήνιον μορφήν του καί τάς σοφάς αὐτοῦ παραινέσεις οἱ σύγχρονοί του τόν προσωμοίαζον πρός τόν σοφόν καί συνετόν Νέστορα τοῦ Ὀμηρικοῦ Ἔπους.

Ὁ ἐκ Σπετσῶν ἀείμνηστος καθηγητής καί ἀκαδημαϊκός Γεώργιος Σωτηρίου διά τόν Χατζηγιάννην Μέξην γράφει :

«ὅ,τι ὑπῆρξεν ὁ Κουντουριώτης διά τήν Ὑδραν, ὑπῆρξεν ὁ Μέξης διά τάς Σπέτσας..., ὑπῆρξεν ὁμολογουμένως ἡ ψυχὴ τῆς νήσου...»¹.

Ὁ Χατζηγιάννης Μέξης κατανοῶν τήν ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην τῆς παιδείας εἶναι ὁ πρῶτος πού συλλαμβάνει τήν ιδέαν ἰδρύσεως ἑλληνικοῦ Σχολείου εἰς Σπέτσας. Πρός τοῦτο, τόν Ὀκτώβριον τοῦ 1813, προσφέρει πρός τήν Κοινότητα χίλια τάλληρα διά τήν ἰδρυσιν σχολείου καί ἕτερα διακόσια ἑτησίως διά τήν συντήρησιν αὐτοῦ.

Σπετσιοτῶν πολιτικά διαμάχαι

Κατά τάς ἐμφυλίους τῶν Σπετσιοτῶν διαμάχας κατά τούς πρό τῆς Ἐπαναστάσεως χρόνους, ὁ Χατζηγιάννης Μέξης, ἀρχηγός ὢν τῆς ἀριστοκρατικῆς μερίδος, ἐπεκράτησεν τοῦ Παναγιώτου Μπόταση, ἀρχηγοῦ τῆς Λαϊκῆς μερίδος. Διά τῆς συμπράξεως δέ τῆς Λασκαρίνας Μπουμπουλίνας καί τῆς οἰκογενείας Λαζάρου Ὀρλώφ ὑπεχρέωσε τελικῶς τούς Μποτσαίους νά ἀποσυρθῶσι δι' ἔτη τινα εἰς Πάρον.

Δέον ν' ἀναφερθῆ ὧδε ἡ ἀφοσίωσις τῆς ἡρώιδος Μπουμπουλίνας, ἡ ὁποία συνεδέετο δι' ἐπιγαμιῶν μετά τῶν Μεξαίων φιλικῶς διακειμένη πρός αὐτούς. Ὅσάκις μάλιστα συνέβαινον ρήξεις μεταξύ τῶν Σπετσιοτῶν, ἡ Μπουμπουλίνα τιθεμένη ἐπικεφαλῆς συμπαθούντων τῆς μερίδος τοῦ Μέξης προσήρχετο πρό τοῦ μεγάρου αὐτοῦ καί τόν προσεκάλει ἀλβανιστί :

—«Κρούσκ Γιάν τσέριμ τί στρόξμ», ἦτοι : «συμπέθερε, Γιάννη, τί καθήμεθα· νά τάς διώξουμε», ὁ δέ Μέξης ἀπήντα :

—«Ντόι στρόξμ», ἦτοι : «θά τούς διώξουμε»².

Πρός κατασίγασιν τῶν παθῶν τούτων ἐστάλη εἰς Σπέτσας ὁ πρίγκηψ Νικόλαος Μουρούζης, ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Ὑψηλῆς Πύλης, κομίζων ἐπί-

1. Γ. Ἄ. Σωτηρίου, Ἡ νήσος Σπέτσαι, Ἀθήναι 1924. Ἐκδ. Ἐνώσεως Σπετσιοτῶν, Διάλεξις 6ης Ἀπριλίου 1924 εἰς Δημοτ. Θέατρον Πειραιῶς.

2. Ἐφημερίς «Ἀκρόπολις», 8 Ἰουλίου 1921, ἄρθρον στρατηγοῦ Ἰωάννου Γ. Κούτση.

σης τῷ Μέξη καί σχετικήν ἐπιστολήν τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε'¹.

Ὁ ἱστορικός τῆς νήσου Ἄν. Ὀρλάνδος², ἀναφέρει ὅτι εἶχε σταλῆ παρά τῆς Ὑψηλῆς Πύλης καί Ὀθωμανός ἀντιπρόσωπος, δέν ἀναφέρει ὅμως τό ὄνομα τούτου.

Οὗτος βλέπων ἀφ' ἐνός τάς ἐμφυλίου ταραχάς, ἀφ' ἑτέρου τήν προπαρασκευήν κανονιοστασίων, ἀνήσυχος ἠρώτησε τί ἐσήμαινε ἡ προπαρασκευή αὐτή καί οἱ Σπετσιῶται τόν διεβεβαίωσαν ὅτι αὐτή ἐγένετο διά τόν εἰθισμένον κατά τήν Ἑορτήν τοῦ Πάσχα κανονιοβολισμόν.

Αἱ προετοιμασίαι τοῦ κινήματος διά τήν ἔναρξιν τοῦ ἀγῶνος διήγειρον εἰς Σπέτσας ἀκράτητον ἐνθουσιασμόν. Ὁρίσθη δέ ὡς ἡμέρα ἐξεγέρσεως ἡ 2α Ἀπριλίου. Προτείνοντος τοῦ Μέξη ἀπεστάλη ἀντιπροσωπεία εἰς Ὑδραν πρός ἐνημέρωσιν τῶν προκρίτων αὐτῆς περί τῆς ἀποφάσεως τῶν καί ὑποκίνησιν αὐτῶν ὅπως ἀκολουθήσωσι³.

Ὀλίγον πρό τῆς Ἐπαναστάσεως οἱ Μποτασαῖοι συμφιλωθέντες μετά τῶν Μεξαίων ἐπανῆλθον εἰς Σπέτσας, «παρέδωκαν εἰς τήν λήθην καί πάθη καί ἀντεκδικήσεις καί ἀληθῶς ἐνηγκαλισθέντες ἀλλήλους, ἠοπάσθησαν ἀμοιβαίως τόν ἀδελφικόν ἀσπασμό»⁴ καί συνηργάσθησαν μετ' αὐτῶν, πατριωτικῶς «καθ' ὅλην τήν μετέπειτα περίοδον τῆς ἐπαναστάσεως».

Χ' Ἰωάννης Μέξης καί ἡ ἐξέγερσις τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων

Ἡ ἐθνική δράσις τοῦ Χατζηγιάννη Μέξη καί ἡ συμβολή του κατά τόν Ἱερόν ἀγῶνα τῆς Ἀνεξαρτησίας ὑπῆρξε μεγίστη καί ποικίλη. Περί αὐτοῦ ὁ ναύαρχος Ἰω. Θεοφανίδης ἐν τῷ ἱστορικῷ του ἀρχεῖῳ γράφει⁵:

— «Ὁ Χατζηγιάννης Μέξης ἦτο υἱός τοῦ Θεοδώρου ἐγκατασταθέντος εἰς Σπέτσας περί τό πρῶτον τέταρτον τοῦ 18ου αἰῶνος, γνησίου ἀπογόνου τῆς ἀρχαίας οἰκογενείας τῶν ὄπλαρχηγῶν Μέξη, γνωστῆς κατά τινας ἱστορικοὺς ἀπό τοῦ 10 μ.Χ. αἰῶνος, καταφυγόντος ἀρχικῶς εἰς Λεωνίδιον τῆς Κυνουρίας ἐκ τῆς Ἠπείρου, κατόπιν ἀπηνουῶς καταδιώξεως τῶν Τούρκων. Ὁ υἱός του Γιάννης ἐγένετο πλούσιος, ἐξελιχθεὶς ταχέως εἰς πλουσιώτατον, καταστάς καί ἐκ τοῦ πλούτου καί ἐκ τοῦ συνδέσμου μετά τῶν πρώτων οἰκογενειῶν τῆς νήσου πολλά ἔτη πρό τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος το ἰσχυρότατον αὐτοῦ πρόσωπον, διατηρῆσαν ἀκεραίαν εἰς χεῖρας του ἰσχύν

1. Μεγάλη Ἑλληνική Ἐγκυκλοπαίδεια, ἔκδ. Πυρσός, τ. 16, σ. 910, λῆμμα «Μέξης».

2. Ναυτικά Σπετσῶν, τόμ. Α', σ. 61.

3. Μέγα Ἑλληνικόν Βιογραφικόν Λεξικόν Βοβολίνη, Α', 205β.

4. Ἄ. Ὀρλάνδος, Ναυτικά Σπετσῶν, τ. Α', σ. 61.

5. Παράρτημα Α, τ. Γ', σ. 5 - 11.

μέχρι τοῦ θανάτου του. Μὲ τὰ ὑλικά καὶ οἰκογενειακά ἐφόδια συνεδυάζετο λαμπρὸς χαρακτήρ καὶ πατριωτισμὸς μέγιστος, ἐξ ὧν ἀπέβη ὁ Μέξης ἐξέχουσα προσωπικότης, πρὸς τὴν ὁποίαν ἐτηρήθησαν ἐστραμμένα τὰ βλέμματα τοῦ Πανελληνίου καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος».

Ἐπίσης ὁ Ἰω. Θεοφανίδης εἰς ἄλλην περικοπὴν περὶ τῶν συνεισφορῶν αὐτοῦ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀγῶνος ἐμφαντικῶς ἀναφέρει :

—«Ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἐδαπάνησεν ὑπέρογκα ποσά».

Τὰς παραμονάς τῆς Ἐπαναστάσεως τῆς νήσου, τὴν 30ὴν Μαρτίου, δι' ἀποφάσεως τοῦ ἐν Σπέτσαις Συμβουλίου ὁ Χατζηγιάννης ἀποστέλλει ἐσπευσμένως ὄσα πολεμοφόδια ἠδύνατο πρὸς τὸν Πετρόμπεην Μαυρομιχάλην εἰς Καλάμας, ὁ ὁποῖος εἶχε πέμψει εἰς Σπέτσας πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν τοὺς Διαμαντῆν καὶ Ἰωάννην Μαυρομιχάλη.

Τὴν 3ην Ἀπριλίου αἱ Σπέτσαι ἀνυψῶνουν τὴν σημαίαν τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ τὰ πλοῖα τῶν κινουῦνται πρὸς συνάντησιν τοῦ ἐχθροῦ.

—«Περὶ δὲ τὸ 1821 μόλις ἤχησε τῆς ἐλευθερίας ἡ Σάλπιγξ εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ οἱ ἀρειμανεῖς κάτοικοι τῶν Σπετζῶν, περιφρονοῦντες τὴν ἀνάμνησιν τῶν παρελθόντων παθημάτων τῶν (ἐννοεῖ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1769) ἀνέψυσαν κατὰ τὴν 26 Μαρτίου τῆς ἀνεξαρτησίας τὸ σύμβολον καὶ ἐξέπλευσαν πολεμικῶς κατὰ τὴν ἀπαυστον προτροπὴν τῶν φιλελευθέρων ἀρίστων τῆς Πελοποννήσου μὲ εἴκοσι ἐκ τῶν παρεσκευομένων πλοίων τῶν, φέροντες φρίκην καὶ θάνατον, εἰς τὰ ἐγγύτερα παράλια τοῦ ἐχθροῦ»¹.

Εἰς τὸν Χατζηγιάννην Μέξην ὀφείλεται ἡ πρωτοβουλία, ὅπως ἐξεγείρη καὶ τὰς ἄλλας δύο ναυτικὰς νήσους, Ὑδραν καὶ Ψαρά, κατὰ τοῦ προαιωνίου δυνάστεως. Εἰς Ψαρά ἀποστέλλει τὸν ἐμπιστὸν του Ναύαρχον Γκίκα Τσοῦπα τοῦ ὁποίου ἡ μετάβασις τὴν 12ην Ἀπριλίου προεκάλεσε τὴν ἐπιπέρασιν τῶν Ψαριανῶν².

Ὁ ναύαρχος Κ. Νικόδημος³ ἐξιστορεῖ τὰ διαδραματισθέντα γεγονότα εἰς τὴν νήσον τῶν Ψαρῶν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὡς ἀκολουθῶς :

—«Τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα ἐφθασεν εἰς Ψαρά ἐκ Σπετσῶν ὁ πλοίαρχος Γκίκας Τσοῦπας μὲ τὸ πλοῖον του, ἔχων ὑψωμένην τὴν ση-

1. Π. Ὀμηρίδης, Συνοπτικὴ ἱστορία κλπ., σ. 4.

2. Δ. Κόκκινος, Ἱστορία Ἑλλ. Ἐπαν., τ. Α', σ. 315. Ἰω. Θεοφανίδης, Ἱστ. Ἀρχεῖον, τ. Γ', σ. 6.

3. Κ. Νικόδημος, Ὑπόμνημα νήσου Ψαρῶν, Ἀθήναι 1862, τ. Α', σ. 101.

μαίαν τῆς ἐλευθερίας, πληροφορήσας δέ τούς Ψαριανούς ὅτι αἱ Σπέτσαι ὕψωσαν τὴν σημαίαν τῆς Ἐπαναστάσεως ἀπέπλευσεν ἐκεῖθεν, καὶ συλλαβὼν ἔξω τοῦ δυτικοῦ μέρους τῶν Ψαρῶν πλοῖον Μορτῆγον, μέ ὀθωμανικὴν σημαίαν, διηυθύνθη ἀλλαχόθεν. Ἐν τοσοῦτῳ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα συναθροισθεὶς ὁ λαὸς εἰς τὸ Δημογεροντικὸν κατάστημα κατεβίβασε τὴν τουρκικὴν

Χ' Ἰωάννης Θ. Μέξης

σημαίαν, κατεξέσχισεν αὐτὴν καὶ συνέτριψε τὰ ὀθωμανικὰ σύμβολα, τὰ εὗρισκόμενα ἄνωθεν τῆς θύρας τοῦ καταστήματος τούτου. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς δέ ἐκείνης δίδοντες πρὸς ἀλλήλους τὸν ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν τῆς Χριστιανικῆς ἀγάπης, μετὰ τοῦ «Χριστὸς ἀνέστη» ἔλεγον καὶ ἡ «Ἑλλάς ἀνέστη». Ἐπίσης δέ, οἱ Ψαριανοὶ ἀπέστειλον ταχύπλουν πλοῖον εἰς Ὑδρας καὶ Σπέτσας, ὅπως ἀναγγεῖλη τὴν ἐξέγερσιν τῆς νήσου των».

Εἰς τὴν Ὑδραν, ἔνθα οἱ ἄρχοντες αὐτῆς ἦσαν διστακτικοί, ὁ Χατζηγιάννης μετέβη αὐτοπροσώπως, ἐνῶ πρότερον εἶχε στείλει πρεσβείας πρὸς τοῦτο, ἀποτυχούσας τοῦ σκοποῦ.

Ὁ ἱστορικός τῆς Ἐπαναστάσεως Σπυρίδων Τρικούπης ἀναφέρει εἰς περικοπὴν τινα, τὴν αἰσθησιν καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν πού προεκάλεσεν εἰς τὸν Ὑδραϊκὸν λαόν ἢ παρουσία αὐτοῦ καὶ ἢ κυματίζουσα ἐπαναστατικὴ σημαία ἐπὶ τοῦ πλοίου του, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ κινήματος τοῦ πλοιάρχου Α. Οἰκονόμου¹.

—«Ἐν μέσῳ δὲ τοῦ ἀλαλαγμοῦ καὶ τῆς δημεγερσίας ἐφάνησαν ἔξωθεν τῆς Ὑδρας δύο σπετσιωτικὰ πλοῖα, ἐξ ὧν τό ἕν ἤρχετο να παραλάβῃ τὸν Γιάννην Μέξην, πρόκριτον τῶν Σπετσῶν, εὐρεθέντα τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας ἐν Ὑδρα περί τῶν αὐτῶν πραγμάτων. Ὁ κυματισμός τῆς νεοφανοῦς σημαίας, καθ' ἣν εὔρον τὰ πνεύματα τόσον ἐξημμένα, ἐνεθουσίασεν ἔτι μᾶλλον τὸν ἀτρόμητον τοῦτον λαόν, ὅστις ἀπήτει νά ὀπλισθῶσι καὶ τὰ πλοῖα τῆς πατρίδος τοῦ ἐκπλεύσωσιν ὑπὸ τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας».

Μέ τὴν προσχώρησιν καὶ τῆς Ὑδρας εἰς τὸν ναυτικὸν ἀγῶνα, συνεστήθη ἐν αὐτῇ Ἐφορεία συμβούλων «διὰ τὴν θαλασσίαν δύναμιν» ἐκ τῶν ἐγκρίτων πολιτῶν μέ πρόεδρον τὸν Λάζαρον Κουντουριώτην. Ἀνάλογος δὲ Ἐφορεία συνεστήθη καὶ ἐν Σπέτσαις μέ Πρόεδρον τὸν Χατζηγιάννην Μέξην².

Συμμετοχὴ τῶν πλοίων τοῦ Χ'Ψω. Μέξην εἰς τὸν ναυτικὸν ἀγῶνα

Τὰ πλοῖα τοῦ Μέξην, τὰ ὅποια ἔλαβον μέρος εἰς ὅλας σχεδόν τὰς ναυτικὰς ἐκστρατείας κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Ἐπαναστάσεως, ἐθεωροῦντο ἐκ τῶν πρωτίστων τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου, ὡς ὁ ἱστορικός τῆς νήσου Ἄνδρ. Χ' Ἀναργύρου μαρτυρεῖ³:

«Κατετάσσοντο εἰς τὴν πρώτην τάξιν τῶν πλοίων τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου διὰ τὴν κομψότητα, τὸ νεουργόν καὶ ἡγεμονικόν αὐτῶν κάλλος».

Αὐτὰ δὲ ἦσαν :

—«Θεμιστοκλῆς», ναυπηγηθέν τό 1820, τύπου βρικίου 460 τόννων, μέ πλοίαρχον τὸν Θεόδωρον Ἰω. Μέξην. Τό πλοῖον τοῦτο ἀπωλέσθη τὴν 30ὴν Σεπτεμβρίου 1821, ὡς ἱστοροῦμεν περαιτέρω.

—«Λεωνίδας», ναυπηγηθέν τό 1816, τύπου βρικίου 300 τόννων,

1. Ἱστορία Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, Λονδίνον ἄωξ', τ. Α', σ. 153.

2. Μέγα Ἑλλην. Βιογρ. Λεξικόν Βοβολίνης, α 447β.

3. Σπετσιωτικά, πρόλογος κε'.

μέ πλοίαρχον τόν Δ. Ν. Λάμπρου ἢ Λεωνίδα. Οὗτος ἀπέκτησε τό ἐπώνυμον Λεωνίδας, ὡς καί οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ, ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ πλοίου, τό ὁποῖον ἐκυβέρνα. Τό πλοῖον τοῦτο ἐχρησίμευεν ὡς ναυαρχίς τῶν Σπετσῶν ¹.

— «Ἐπαμεινώνδας», ναυπηγηθέν τό 1817, τύπου βρικίου 377 τόννων, μέ πλοίαρχον τόν Νικόλαον Ἰω. Μέξη.

— «Περικλῆς», μέ πλοίαρχον τόν Γκίκαν Τσούπαν.

Ἦ ναύαρχος Δρ. Ἰω. Λαζαρόπουλος ἐν τῷ ναυτικῷ πίνακι ² ἀναφέρει καί τό πλοῖον «Ἀλέξανδρος Α'», ἐπίσης ἰδιοκτησίας Χ' Ἰω. Μέξη, μέ πλοίαρχον τόν Γκίκαν Τσούπαν.

Ἐκτός τῶν ἀνωτέρω ἀναφερομένων πλοίων, εἰς τόν ἐκδοθέντα πίνακα περί τῶν ναυτικῶν ἀποζημιώσεων τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν τῆς 10ης Ἰουλίου 1856, ἀναφέρονται καί τά κάτωθι πλοῖα, ἐπί τῶν ὁποίων συνιδιοκτητῆς μετά τῶν γαμβρῶν του ὁ Χ' Ἰω. Μέξης εἶχε σημαντικόν μέρος.

«Ἀφροδίτη», συνιδιοκτησίας Μέξη μετά τοῦ Γεωργίου Λάμπρου.

«Θεμιστοκλῆς», μετά τοῦ Γεωργίου Κούτση.

«Ἀρχιδούξ Μιχαήλ», μετά τοῦ Νικολάου Ἀδριανοῦ, καί

«Κόντε Μπένιξερ», μετά τοῦ Γκίκα Τσούπα.

Σημαντικόν μέρος ἐπίσης εἶχεν ἐπί τῶν δύο τελευταίων ἀναφερομένων πλοίων καί ὁ ἀδελφός αὐτοῦ Θεοδωράκης.

Ἡ συνδρομή τῶν πλοίων του εἰς τόν ναυτικόν ἀγῶνα ὑπῆρξε μεγίστη. Ἔλαβον μέρος εἰς ὅλας σχεδόν τάς ναυτικάς ἐπιχειρήσεις κατά τήν διάρκειαν τοῦ ἀγῶνος, ἀκόμη δέ καί πρό τῆς ἐπισήμου ἐνάρξεως τῆς ἐπαναστάσεως εἰς Σπέτσας ἠχμαλώτισαν δεκαπέντε ἐμπορικά σκάφη τῶν Τούρκων ³.

Αὐτά συμμετέχουν τόν Ἀπρίλιον τοῦ 1821 εἰς τήν ἐκστρατείαν τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου, ὅστις ἀπετελεῖτο ἐκ πλοίων τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων, εἰς Τήνον, Χίον, Σάμον καί Σποράδας διά νά τὰς προτρέψουν πρὸς ἐπανάστασιν.

Ἐπίσης συμμετέχουν εἰς τήν ἐκστρατείαν τῆς Πελοποννήσου τόν Μάιον τοῦ 1821 πρὸς ἀποκλεισμόν τῶν τουρκικῶν θέσεων ἀπό θαλάσσης,

1. Ἄν. Χ' Ἀναργύρου, Σπετσιωτικά, πρόλογος, λε'.

2. Ἰω. Λαζαρόπουλος, Τό πολεμικόν ναυτικόν κλπ. ἀπό τοῦ 1821, Ἀθήναι 1930, σ. 439.

3. Μεγ. Ἑλλήν. Ἐγκυκλ., τ. 16, σ. 910, λῆμμα «Μέξη».

καί τόν Ἰούλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους εἰς τήν ἐκστρατείαν τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου πρὸς βοήθειαν τῆς Σάμου¹. Κατ' αὐτήν τήν ἐκστρατείαν ἠγέρθησαν ἀντιρρήσεις μεταξύ τῶν πλοιάρχων τοῦ στόλου, ἐάν θά ἔπρεπε νά παραταθῆ ἡ ἐκστρατεία αὕτη ἢ νά σπεύσωσι πρὸς ἀποκλεισμόν τοῦ φρουρίου τῆς Μονεμβασίας, ὅτε ἀφίχθη τήν 23ην Ἰουλίου ἐν Κάλῃ, ἐρημονήσῳ τῆς Νισύρου, ἔνθα ἦτο ἠγκυροβολημένος ὁ στόλος, ὁ «Λεωνίδα» τοῦ Μέξη—πλοιάρχου ὑπὸ τοῦ Δημ. Λάμπρου—ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπέβαινον τρεῖς πρόκριτοι ἐκ Σπετσῶν, οἱ Παναγιώτης Μπότασης, Ἀνδρέας Χ' Ἀναργύρου καί Θεοδωράκης Μέξης, ὡς καί τέσσαρες ἄλλοι ἐξ Ὑδρας, οἱ ὁποῖοι ἀναγγείλαντες τήν ἀκрасφαλή θέσιν τῶν Τούρκων ἐν Μονεμβασία ἔπεισαν τοὺς πλοιάρχους, ὅπως ἐμμείνωσιν ἀκόμη ἐπὶ τινὰς ἡμέρας εἰς τήν ὑπὲρ τῆς Σάμου ἐκστρατείαν ταύτην.

Εἰς ναυμαχίαν παρά τόν Κυπαρισσιακόν κόλπον, τήν 30ήν Σεπτεμβρίου 1821, τό πλοῖον τοῦ Μέξη «Θεμιστοκλῆς» πλοιάρχου ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοδώρου, εἶχεν ἀτυχές τέλος. Τοῦτο προσήραξε παρά τῇ ἀμύδῃ ἀκτῆ καί ἐγκατελείφθη ὑπὸ τοῦ πληρώματος, ἀφοῦ πρότερον παρέλαβε τό ἀκρόπρωρον αὐτοῦ, ἔθεσε πῦρ εἰς τό πλοῖον ὅπως τὸ κατακαύσῃ, ἀλλά οἱ Τούρκοι ἔσβεσαν τό πῦρ ἐγκαίρως καί παρέλαβον τό πλοῖον. Ὁ γέρον Χατζηγιάννης μαθὼν τό ἀτύχημα κατεστεναχωρήθη περισσότερο οὐχὶ διὰ τήν ἀπώλειαν τοῦ πλοίου, ἀλλά διότι τοῦτο ἔγενε λεία τοῦ ἐχθροῦ².

Πρὸ τοῦ ἀτυχήματος τούτου ὁ Θεόδωρος Μέξης, ὀδηγῶν τό πλοῖον του ἐν μέσῳ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, εἰς Κατάκωλον τῆς Πελοποννήσου, κατόρθωσε ν' ἀποστείλῃ διὰ ξηρᾶς ταχυδρόμον μέ ἐπιστολάς τῶν μοιράρχων τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου πρὸς τήν Ἑλληνικὴν Διοίκησιν, διὰ τῶν ὁποίων ἐζητεῖτο ἡ ἀποστολὴ ἐνισχύσεων ὑπὸ τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων. Αὐτὴν τήν ἀποστολὴν εἶχεν ἀναλάβει ὁ Θεόδωρος, ἐθελοντικῶς καί προθύμως, περιφρονῶν τοὺς ἐπικειμένους κινδύνους³.

Κατὰ τόν ἀποκλεισμόν τοῦ φρουρίου τοῦ Ναυπλίου ἀπὸ θαλάσσης, ὁ «Λεωνίδα» μέ πλοίαρχον τόν Δημήτριον Ν. Λάμπρου συνέλαβε μίαν ἀγγλικὴν γολέτταν, ὀπλισμένην μέ δέκα κανόνια καί ἔχουσαν πλήρωμα τριάκοντα ἀνδρῶν, προερχομένην ἐκ Ζακύνθου ἐπὶ σκοπῶ ὅπως τροφοδοτήσῃ τοὺς πολιορκημένους Τούρκους. Ἡ γολέττα αὕτη ἀργότερον ἀφέθη ἐλευθέρῳ κατόπιν διαταγῆς τῆς Ἑλληνικῆς Διοικήσεως⁴.

1. Α. Ὁρλάνδος, Ναυτικά Σπετσῶν, Ἀθήναι 1869, τ. Α, σ. 91, 157, 161.

2. Δ. Κόκκινος, Ἱστορία Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, Ἀθήναι 1932, τ. 3, σ. 379. Τὸ διασωθέν ἀκρόπρωρον φυλάσσεται ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς ΙΕΕΕ, δωρεᾷ τοῦ Ἰωάννου Θ. Μέξη (Δελτ. ΙΕΕΕ, τ. Α, τευχ. Δ - 1884).

3. Π. Ὀμηρίδης, Συνοπτικὴ Ἱστορία κ.λπ., σ. 12.

4. Ἀν. Ὁρλάνδος, Ναυτικά, Ἀθήναι 1869, τ. Β, σ. 283.

Κατά τούς ἐν τῇ συνθήκῃ ὄρους τῆς παραδόσεως τοῦ φρουρίου τοῦ Ναυπλίου, τὴν 3ην Δεκεμβρίου 1822, ἐχρησιμοποιήθησαν ἑπτὰ ἑλληνικά πλοῖα, ἐκ τῶν ὁποίων ἐν ἐξ αὐτῶν ἦτο τοῦ Χατζηγιάννη Μέξη, διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν παραδοθέντων Τούρκων εἰς Θεσσαλονίκην¹.

Τὰ πλοῖα τοῦ «Περικλῆς» καὶ «Ἐπαμεινώνδας» λαμβάνουν μέρος εἰς τὴν ἐντυπωσιακὴν ἐκστρατείαν τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου, ἀρχηγουμένου ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου Κανάρη, κατὰ τῆς Ἀλεξανδρείας τὸν Αὐγούστον τοῦ 1825. Τό ὑπὸ τῆς Δημογεροντίας τῶν Σπετσῶν καὶ τοῦ προσωρινοῦ Διοικητοῦ τῆς νήσου συντεταγμένον ἔγγραφον τῆς 24ης Δεκεμβρίου 1828, φέρον τὴν ὑπογραφήν τοῦ Χατζηγιάννη Μέξη καὶ τό ὁποῖον ἀπεστάλη εἰς τόν ἔκτακτον Διοικητὴν τῶν Δυτικῶν Σποράδων Βιάρων Καποδίστριας, ἀναφέρει τὰ συμμετασχόντα Σπετσιώτικα πλοῖα κατ' αὐτὴν τὴν ἐκστρατείαν. Ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἔγγραφου ὁ ναύαρχος Δρ. Λαζαρόπουλος γράφει ἐν τῇ ἱστορίᾳ του².

— «Ἀπὸ κατάλογον σπετσιωτικῶν πλοίων συντεταγμένον τὴν 24ην Δεκεμβρίου 1828 ὑπὸ τῆς Δημογεροντίας Σπετσῶν καὶ προσωρινοῦ Διοικητοῦ Σπετσῶν μέ ὑπογραφήν «Χ'γιάνις Μαίξις», σταλέντα δέ εἰς τόν ἔκτακτον Ἐπίτροπον τῶν Δυτικῶν Σποράδων, ἀναγράφομεν τὰ σημειούμενα ὡς συμμετασχόντα εἰς τὴν ἐκστρατείαν Ἀλεξανδρείας :

— «τοῦ ναυάρχου μας Κ. (κυρίου) Γ. Ἀνδρούτσου, τοῦ Μανόλη Δ. Λαζάρου, τοῦ Θεοδόση Μπόταση (ἀντιναυάρχου), τοῦ Νικολ. Ράπτη, τοῦ Ἀναγν. Γεωργίου (Κυριακοῦ), τοῦ Σάντου Θεοδωράκη, τοῦ Δημητράκη Ν. Μήτρου, τοῦ Γκίκα Τζούπα, τοῦ Νικολ. Χ'ΐων. Μέξη, τοῦ Γεωργίου Πάνου, τοῦ Ἀναγν. Λεμπέση ἢ γολέττα, τό ἐθνικόν πυρπολικόν κυβερνώμενον ἀπὸ τόν Ἰωάννη Καστελιώτην, τό ἐθνικόν πυρπολικόν κυβερνώμενον ἀπὸ τόν Ἄνδρ. Παν. Μπατᾶ, τό πυρπολικόν τῆς κοινότητός μας, κυβερνώμενον ἀπὸ τόν Δημ. Ποριώτην».

Τόν Σεπτέμβριον τοῦ 1827 ἡ Ἑλληνικὴ Διοίκησις ἀπέστειλε δύο σπετσιώτικα πλοῖα, τοῦ Μέξη τό «Λεωνίδας» μέ πλοίαρχον τόν Δημ. Ν. Λάμπρου, καὶ τό «Περικλῆς», μέ πλοίαρχον τόν Νικόλαον Ράπτην, ὅπως περιπολοῦν εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Κορώνης, Μεθώνης καὶ Νεοκάστρου καὶ τῶν ἄλλων σημαντικωτέρων παραλίων, πρὸς ἀποκλεισμόν των³.

1. Χ'Ἄναργύρου, Σπετσιωτικά, τ. 2, σ. 193.

2. Ἰω. Λαζαρόπουλος, Τό Ἑλλην. Ναυτικόν κ.λπ., Ἀθῆναι 1930, σ. 153.

3. Ἄν. Ὁρλάνδος, Ναυτικά, Ἀθῆναι 1869, τ. Β, σ. 408.

Τό αὐτό ἔτος 1827 ἡ Ἑλληνική Διοίκησις ἐπέβαλεν ἀναγκαστικόν δάνειον εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου, πρὸς συντήρησιν τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου. Πρὸς εἰσπραξίν τοῦ δανείου τούτου ἀπεστάλη Ἐπιτροπή ἀποτελουμένη ἐκ τῶν προκρίτων Νικολάου Γουδῆ καὶ Λαζάρου Κουτρούπη ἐκ Σπετσῶν, Ἀντ. Κριεζῆ καὶ Ἰω. Παπασταύρου ἐξ Ὑδρας καὶ Ἀναγν. Κοντοῦ ἐκ Ψαρῶν. Τὴν ἐπιτροπὴν συνώδευον δύο πολεμικά πλοῖα, ὁ «Λεωνίδα» τοῦ Μέξη, πλοιαρχούμενον ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Κυριακοῦ, καὶ ὁ «Μιλτιάδης» τοῦ Κουντουριώτου, πλοιαρχούμενον ὑπὸ τοῦ Ἰω. Λαλεχοῦ¹.

Τέλος παραθέτομεν ὧδε ἀπόσπασμα πίνακος, ἐκ τῶν Σπετσιοτικῶν² τοῦ Χ'' Ἀναργύρου, εἰς τὸν ὁποῖον ἐμφαίνεται ἡ συμμετοχὴ τῶν Σπετσιοτικῶν πλοίων εἰς τὰς διαφόρους ναυτικάς ἐκστρατείας κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Ἀγῶνος. Ἐξ αὐτοῦ τοῦ πίνακος σημειώνομεν μόνον τὰ πλοῖα τοῦ Χ'' Ἰωάν. τοῦ Μέξη, μὴ συμπεριλαμβανομένων καὶ αὐτῶν τῆς συνδιοκτικῆς του.

2 Ἀπριλίου 1821, «Θεμιστοκλῆς» εἰς Χίον.

Μάιος 1821, «Ἐπαμεινώνδας», «Θεμιστοκλῆς» εἰς Μυτιλήνην, Ἐρεσσόν.

Ἰούλιος 1821, «Ἐπαμεινώνδας», «Θεμιστοκλῆς», «Λεωνίδα» εἰς Σάμον καὶ λοιπὰ μέρη.

Σεπτέμ. 1821, «Ἐπαμεινώνδας», «Θεμιστοκλῆς», «Λεωνίδα» εἰς Κατάκωλον, Κάβο Πάπα.

Φεβρουάριος 1822, «Λεωνίδα» εἰς Π. Πάτρας.

Ἀπρίλιος 1822, «Ἐπαμεινώνδας» εἰς Χίον.

Ἰούνιος 1822, «Λεωνίδα», «Ἐπαμεινώνδας» εἰς Ναύπλιον, Σούδαν Κρήτης.

Αὐγ. - Σεπτ. 1822, «Λεωνίδα», «Ἐπαμεινώνδας» εἰς Ἀργολικόν κόλπον.

Μάιος 1823, «Λεωνίδα» εἰς Κάρυστον, ὄρος Ἄθωνος.

Νοέμβ. 1823, «Λεωνίδα» εἰς Δυτικὴν Ἑλλάδα.

Ἰούν. 1824, «Ἐπαμεινώνδας» εἰς Κάσον, Ψαρά.

Ἰούλ. - Σεπτέμ. 1824, «Ἐπαμεινώνδας» μέ πλοίαρχον τὸν Ν. Τσοχαντάρην καὶ «Λεωνίδα» εἰς Σάμον καὶ λοιπὰ μέρη.

Ἀπρίλ. 1825, «Ἐπαμεινώνδας», «Λεωνίδα» εἰς Ἑλλάσποντον, Καφηρέα, Κρήτην.

1. Ἀν. Ὁρλάνδος, Ναυτικά, τ. Β, σ. 379.

2. Ἀν. Χ'' Ἀναργύρου, τ. Β, σ. 328 - 347.

Ἰούλ. - Αὐγ. 1825, «Ἐπαμεινώνδας», «Λεωνίδα» εἰς Κρήτην, Μεθοκώρωνα, Νεόκαστρον.

Σεπτ. - Ὀκτ. 1825, «Ἐπαμεινώνδας», «Λεωνίδα» ὡς μονάδες Β Μοίρας τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου εἰς διάφορα μέρη.

Δεκ. - Ἰαν. 1826, «Λεωνίδα» Π. Πάτρας.

Αὐγ. 1826, «Λεωνίδα», «Ἐπαμεινώνδας» εἰς Σάμον.

Μάιος 1827 «Ἐπαμεινώνδας» εἰς Ἀλεξάνδρειαν.

Εἰς τόν πίνακα αὐτόν δέν συμπεριλαμβάνεται τό πλοῖον «Περικλῆς», τό ὁποῖον ὅμως ἀναφέρεται εἰς τόν πίνακα ναυτικῶν ἀποζημιώσεων.

ΧΡΗΜΑΤΙΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑΙ ΤΟΥ Χ΄ΙΩ. ΜΕΞΗ

Ἐκτός τῆς δράσεως τῶν πλοίων του κατά τήν διάρκειαν τοῦ πολέμου τῆς Ἀνεξαρτησίας, ὁ Χατζηγιάννης Μέξης προσέφερεν ἐξ ἰδίων καί τά ἔξοδα διά τήν συντήρησιν καί κίνησιν αὐτῶν, τά ὁποῖα ἔξοδα ἀνῆλθον εἰς τό ὑπέρογκον ποσόν τῶν 735.360 χρυσῶν δραχμῶν. Ἐπιπλέον δέον νά ἀναφέρωμεν καί τās ἄλλας γενναίας προσφοράς του, ὡς καί τās προσωπικάς του ὑπηρεσίας κατά τήν διάρκειαν τοῦ ἀγῶνος παρά τό προβεβηκός τῆς ἡλικίας του.

Ὁ ἀείμνηστος Κ. Παπαρρηγόπουλος ¹ φέρει τό ποσόν τοῦτο μειωμένον εἰς 510.600 χρυσῶν δραχμῶν, ποσόν ἀποζημιώσεως τό ὁποῖον ἀντιπροσωπεύει μόνον τήν ἀξίαν τῶν τεσσάρων πρώτων πλοίων ὀλικῆς ἰδιοκτησίας τοῦ Χατζηγιάννη Μέξη. Εἰς τό ποσόν τοῦτο δέν περιλαμβάνονται καί τά πλοῖα εἰς τά ὁποῖα ὁ Μέξης ἦτο συνιδιοκτήτης. Πάντως βάσει τοῦ ἐπισήμου πίνακος τῶν Ναυτικῶν ἀποζημιώσεων ἐκδοθέντος ὑπό τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους (Ἐπισημ. Υπουργεῖον Οἰκονομικῶν, 10 Ἰουλίου 1856), ἀποτιμᾶται ἡ ὀλική προσφορά τῶν ἀδελφῶν Χατζηγιάννη καί Θεοδωράκη Μέξη, διά τήν συντήρησιν καί κίνησιν τῶν πλοίων των, εἰς τό ποσόν τῶν 782.639 χρυσῶν δραχμῶν.

Ἡ ἀνάλυσις τῶν ἀναλογούντων ποσῶν κατά πλοῖον ἔχει ὡς ἀκολούθως :

Πίναξ	40 «Θεμιστοκλῆς»	1500
»	32 «Ἐπαμεινώνδας»	1405.88
»	35 «Λεωνίδα»	1382.48
»	26 «Περικλῆς»	1333.30

1. Κ. Παπαρρηγόπουλος, Ἱστορία τοῦ Ἑλλην. Ἔθνους, τ. ΣΤ, ἐπαν. 1955, σ. 598.

» 20	«'Αφροδίτη»	67.50	ἐπί ὀλικοῦ ποσοῦ	644.04
» 21	«Θεμιστοκλῆς»	382.95	ἐπί ὀλικοῦ ποσοῦ	1913.42.
» 25	«Κόντε Μπένιξερ»			
	Χατζηγιάννη Μέξη	694.52		
	Θεοδωράκη Μέξη	94.17	ἐπί ὀλικοῦ ποσοῦ	1235
» 31	«'Αρχιδουῆς Μιχαήλ»			
	Χατζηγιάννη	586.93		
	Θεοδωράκη	278.61	ἐπί ὀλικοῦ ποσοῦ	1213.90

Τό συνολικόν ποσόν αὐτῶν ἀνέρχεται εἰς 7826.39, τό ὁποῖον ἀντιπροσωπεύει τό ἕν ἑκατοστόν τοῦ πράγματι δαπανηθέντος κεφαλαίου τῶν 782.639 χρυσῶν δραχμῶν.

'Ασφαλῶς εἰς τό ποσόν τοῦτο δέν συμπεριλαμβάνονται καί αἱ ἄλλαι γενναῖαι προσφοραί τῆς Οἰκογενείας Μέξη κατά τήν διάρκειαν τοῦ Πολέμου τῆς 'Ανεξαρτησίας, ὡς ἐγράψαμεν ἤδη ἀνωτέρω, ὅπου σχεδόν ἅπασα ἡ περιουσία αὐτῆς προσεφέρθη ἀφειδῶς καί ἐδαπανήθη πρὸς τόν ἱερόν σκοπόν αὐτοῦ. Τοῦτο ἄλλωστε ἀποδεικνύεται ἀπό τήν χαμηλὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῆς οἰκογενείας εἰς τὰ μετὰ τὸν πόλεμον τῆς ἀνεξαρτησίας ἔτη, ἡ ὁποία δέν συγκρίνεται μέ τόν πρό τῆς 'Επανάστασεως πλοῦτον της.

'Ο Δ. Κόκκινος ἐν τῇ 'Ιστορίᾳ του εἰς τό κεφάλαιόν της περί τῶν Κουντουριωτῶν, ἂν καί δέν ἀναφέρει ποσόν, χαρακτηριστικῶς γράφει :¹

— «Θά ἔπρεπε ἀκόμη νά σημειώσωμεν τόν Χατζη - Γιάννη Μέξην, τόν πρῶτον πρόκριτον τῶν Σπέτσῶν, τοῦ ὁποίου αἱ προσωπικαί προσφοραί ἦσαν ἀνάλογοι μ' ἐκεῖνας τῶν Κουντουριωτῶν».

Κατά τήν ἐπίσκεψιν τοῦ Δημητρίου 'Υψηλάντου εἰς Σπέτσας τήν 20ήν 'Απριλίου 1821 συνεστήθη 'Εφορεία ἤτοι 'Επιτροπή, ἡ ὁποία ὄριζε τήν ἐξ ἴσου διανομίαν τῆς ἐχθρικῆς λείας μεταξὺ τῶν ναυτικῶν καί τῆς Κοινοτητος.

Ἡ 'Εφορεία ἀπετελεῖτο ἐξ ὀκτώ προκρίτων μέ Πρόεδρον τόν Χ'' 'Ιω. Μέξην. Τ' ἄλλα μέλη αὐτῆς ἦσαν οἱ Παναγιώτης Μπότασης, 'Αναγνώστης Χ'' 'Αναργύρου, Γεώργιος Κούτσης, Βασίλειος Ν. Λαζάρου, Γεώργιος Κολανδροῦτσος καί ὁ 'Ανδρέας Σλιάς. Οἱ Κυβερνήται τῶν πλοίων ὑπέβαλον εἰς τήν 'Εφορείαν σχέδιον κανονισμοῦ τῶν πλοίων, ἐξ ἄρθρων, μέ τίτλον «Γνώμη γενική περί λειῶν», τό ὁποῖον ἐνεκρίθη παρά τῶν 'Εφόρων καί ἐπεκυρώθη παρά τοῦ Δημητρίου 'Υψηλάντου.

'Ο Χατζηγιάννης Μέξης, ὡς ἀρχιέφορος, ἔλαβε παρά τῷ 'Υψηλάντῃ εἰδικὴν δικαιοδοσίαν, ὅπως ἐπαγρυπνῆ εἰς τὰ τῆς Φιλικῆς 'Εταιρείας, προαγορευῶν καί προῦπογράφων τοῦ ἐν Σπέτσαις Συμβουλίου τῶν Προκρίτων.

1. Δ. Κόκκινος, 'Ιστορία 'Ελληνικῆς 'Επανάστασεως, ἔπαν. 1955, τ. 3ος, σ. 235.

Η ΠΡΟ ΤΩΝ ΣΠΕΤΣΩΝ ΝΑΥΜΑΧΙΑ ΤΗΣ 8ης ΣΕΠΤ. 1822

Ἡ ἥρωικὴ στάσις τοῦ Χ'Ἰω. Μέξι δια τὴν σωτηρίαν τῆς νήσου

Τό γεγονός, διά τό ὁποῖον ὁ Χατζηγιάννης Μέξης διεκδικεῖ περίβλεπτον θέσιν εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, εἶναι ἡ πρό τῶν Σπετσῶν ναυμαχία τῆς 8ης Σεπτεμβρίου 1822, γνωστή ὡς «Ναυμαχία τῆς Ἀρμάτας». Κατ' αὐτήν, πρό τῆς ἐμφανίσεως εἰς Σπέτσας ἐχθρικοῦ στόλου, τοῦ ὁποῖου πρόθεσις ἦτο νά καταστρέψῃ τὴν νῆσον, οὗτος παρέμεινεν εἰς αὐτήν μέ πολύ ὀλίγους γενναίους ἄνδρας καί μέ ἀπαράμιλλον ἥρωισμόν καί τόλμην ἀπεθάρρυνε τόν ἐχθρόν, ὅπως ἐνεργήσῃ ἀπόβασιν εἰς τὴν νῆσον.

Ἡ ἀκόλουθος περιγραφή τῆς διεξαγωγῆς τῆς ναυμαχίας αὐτῆς, ὡς καί τά διατρέξαντα εἰς τὴν νῆσον γεγονότα, ἐγένετο βάσει ἱστορικῶν πηγῶν.

Ἡ μεγάλη στρατιὰ τοῦ Δράμαλη εἶχεν ἤδη καταστραφῆ εἰς τό στενόν τῶν Δερβενακίων καί ἡ κατάστασις τῶν πολιορκουμένων Τούρκων ἐν Ναυπλίῳ εἶχε καταστῆ ἀπελπιστική. Ὁ Σουλτάνος Μουράτ Β' ἀποφασισμένος ὅπως καταπνίξῃ ταχέως τὴν Ἐπανάστασιν ἀποστέλλει ἰσχυρόν στόλον ὑπό τὰς διαταγὰς τοῦ Ναυάρχου Καρά Μεχμέτ Πασσᾶ, μέ ρητὴν διαταγὴν ὅπως λύσῃ τὴν πολιορκίαν καί τροφοδοτήσῃ τό Ναύπλιον, ἀφοῦ προηγουμένως καταστρέψῃ τὰς νήσους Σπέτσας καί Ὑδραν, τὰς κυριωτέρας ναυτικὰς βάσεις τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως.

Κατὰ πληροφορίας, τὰς ὁποίας εἶχεν ἡ Ἑλληνικὴ Διοίκησις, ὁ ἰσχυρὸς στόλος ὑπό τόν Μεχμέτ Πασσᾶ, ἀποτελούμενος ἐξ ἐνενήκοντα περίπου πλοίων, κατηθύνετο εἰς Σπέτσας, ἀνεμένετο δέ τὴν 7ην Σεπτεμβρίου 1822, ἐπὶ σκοπῶ, λόγῳ τοῦ ὀμαλοῦ καί ἀνοχυρώτου τῆς νήσου, νά βομβαρδίσῃ καί καταστρέψῃ αὐτήν, ὡς ἀργότερον κατεστράφησαν τὰ Ψαρά, νά καταστήσῃ αὐτὴν ἰδίαν ναυτικὴν βάσιν καί κατόπιν νά κατευθυνθῆ πρὸς ἐνίσχυσιν καί τροφοδότησιν τοῦ Ναυπλίου.

Εἰς τὴν ἀπειλουμένην νῆσον ἐνώπιον τοῦ διαγραφομένου κινδύνου οἱ πρόκριτοι ἀπεφάσισαν ὅπως, τὰ μὲν γυναικόπαιδα μεταφερθοῦν εἰς Ὑδραν πρὸς ἀποφυγὴν τῆς βεβαίας σφαγῆς των, οἱ δέ ἄνδρες ἐπιβιβασθοῦν τῶν πλοίων, ἐγκαταλείποντες παντελῶς τὴν καταδικασμένην νῆσον, καί πολεμήσουσιν κατὰ θάλασσαν τόν ἐχθρόν.

Εἰς τό τελευταῖον τοῦτο μέτρον «ὁ γέρον Χατζῆ Γιάννης Μέξης δέν ἐπείσθη νά ἀφήσῃ τὴν πατρικὴν του γῆν εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ ἐχθροῦ, χωρὶς νά χυθῆ αἷμα δι' αὐτήν»¹.

—«Ἐάν ἐσεῖς, εἶπε, θέλετε νά φύγετε, ἐγὼ δέν ἐννοῶ νά ἐγκαταλείψω τὴν πατρίδα μου».

1. Φ. Χρυσανθόπουλος, Ἀπομνημόνευματα, τ. Α, σ. 394.

Εἰς τὴν ἥρωικὴν ταύτην ἀπόφασιν τὸν ἠκολούθησαν ὀλίγοι ἄνδρες, τὸν ἀριθμὸν τῶν ὁποίων μερικαὶ ἱστορικαὶ πηγαὶ ἀναβιβάζουν εἰς τριάκοντα ἑπτὰ. Ὅμως ὁ ἱστορικός Ἄν. Ὀρλάνδος ἀναβιβάζει αὐτοὺς εἰς πενήκοντα τρεῖς. Τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ δεόν νά θεωρήσωμεν ὡς τὴν πλέον ἀκριβῆ, καθ' ὅσον ἀναφέρει τὰ ὀνόματα αὐτῶν. Μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν ἦσαν ὁ υἱὸς τοῦ Νικόλαος καὶ οἱ γαμβροὶ τοῦ Ἰωάννης Κούτσης, Δημ. Λεωνίδας καὶ Νικόλαος Ἀδριανοῦ Λαζάρου.

Πρὶν ἀρχίσῃ ἡ ναυμαχία, προσῆλθε μετ' αὐτῶν εἰς τὸν Ναὸν τῆς Παναγίας, ἐορτάζοντα τὴν ἡμέραν ἐκείνην λόγῳ τῶν γενεθλίων τῆς Θεοτόκου, ὅπου ἐκτάκτως συγκινητικαὶ στιγμαὶ ἔλαβον χώραν. Γονυκλινεῖς καὶ δακρύνοντες οἱ ὀλίγοι αὐτοὶ ἄνδρες παρεκάλεσαν τὴν Παναγίαν νά κάμῃ τὸ θαῦμα τῆς, διότι μόνον διὰ θαύματος ἦτο δυνατόν νά σωθῇ ἡ ἐκ τῶν προτέρων καταδικασμένη νῆσος. Κατόπιν ἀσπασθεῖς αὐτοὺς ὁ σεβάσμιος γέρον, ἀφοῦ τοὺς ἤκουσεν ὅτι εἶναι ἀποφασισμένοι νά συναποθάνουν μετ' αὐτοῦ πιστοὶ εἰς τὸν ὄρκον τοῦ Ἱεροῦ ἀγῶνος «Ἐλευθερία ἢ Θάνατος», ἐκανόνισεν τὰ πάντα πρὸς ἀπελπιστικὴν ἀντίστασιν.

Παρεσκεύασε τρία κανονιοστάσια, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἰσχυρότερον ἦτο παρά τὴν θέσιν Φανάρι, καὶ συγχρόνως διέταξε καὶ ἐτοποθετήθησαν ὅσα φέσια εὐρέθησαν, ἐπὶ τῶν ἄσφοδέλων (κοινῶς καραμπουσιῶν), ἔθεσαν δέ πυράς εἰς διάφορα μέρη τῆς νήσου, διὰ νά προξενοῦν εἰς τὸν ἐχθρὸν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἐπὶ τῆς νήσου εὐρίσκετο πολὺς στρατός. Κατὰ θάλασσαν βοηθούς εἶχε τὸν Δημ. Λεωνίδα καὶ τὸν Κοσμᾶν Μαρμπάτση μὲ τὸ πυρπολικὸν του.

Ὁ ἐλληνικὸς στόλος, ὅστις ἐσπευσμένως συνεκροτήθη πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ ἐχθρικοῦ, ἀπετελεῖτο ἐκ τεσσαράκοντα ἑπτὰ πολεμικῶν καὶ ἕνδεκα πυρπολικῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἕνδεκα πολεμικά καὶ τρία πυρπολικά ἦσαν Σπετσιωτικὰ. Ἔνεκεν ὅμως τοῦ ἐναντίου ἀνέμου τὴν προηγουμένην τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, δέν ἐδυνήθη ν' ἀντιπαραταχθῇ πρὸ τῶν Σπετσῶν, ἀλλὰ διηρέθησαν ὡς ἔτυχον. Οὕτω τὰ μὲν ὑδραϊκὰ ὑπὸ τὸν ναύαρχον Ἀνδρέαν Μιαούλην πλοῖα εὐρέθησαν μεταξύ τῆς νήσου Τρίκκερι καὶ Δοκοῦ, τὰ δέ ψαριανά καὶ σπετσιωτικὰ νοτίως καὶ ἀνατολικῶς τῆς νήσου Σπετσοπούλας. Ἀπαντα τὰ πλοῖα εὐρίσκοντο εἰς ἀκινήσιαν λόγῳ τῆς ἐπικρατούσης νηνεμίας. Τὴν πρωίαν τῆς 8ης Σεπτεμβρίου ἐνεφανίσθη ὁ τουρκικὸς στόλος, ἀποτελούμενος ἐκ δέκα ἕξ φρεγατῶν, ἕξ δικρότων, ἕξ κορβετῶν, πενήκοντα παρώνων καὶ μίας ἡμιολίας¹.

1. Ὁ Ναύαρχος Π. Κώνστας, Ναυτικὴ Ἐποποιία τοῦ 1821, Ἀθῆναι 1971, σ. 88-96, ἀναβιβάζει τὰς ἀντιπάλους ναυτικὰς δυνάμεις ὡς ἐξῆς : Ἑλληνικὸς στόλος ὑπὸ Ἀ. Μιαούλη 53 πλοῖα (πάρωνες) μετὰ 12 πυρπολικῶν, Τουρκικὸς στόλος ὑπὸ Μεχμέτ πασά 86 πλοῖα (φρεγάτες, κορβέττες, πάρωνες), μετ' ἀριθμοῦ τινος αἰγυπτιακῶν πλοίων.

Ὅτε ἐπλησίασε πρὸς τὴν νῆσον ἢ πρώτη πτέρυξ, ἤρχισε σφοδρὸς κανονιοβολισμὸς ἐκ τῆς νήσου Σπετσῶν, συγχρόνως δὲ τὰ παρατυχόντα τρία πλοῖα τῶν Ἄν. Κριεζῆ, Λ. Παναγιώτα καὶ τοῦ Ἰω. Τσούπα, ἀντιπαραταχθέντα πρὸ τῶν ἐχθρικῶν, ἔβαλον κατ' αὐτῶν, προξενούντα σοβαρὰς ζημίας. Ἐκείνην τὴν ὥραν ἐξῆλθε τῶν Σπετσῶν καὶ ὁ Κοσμᾶς Μπαρμπάτσης μὲ τὸ πυρπολικόν του, παρακινούμενος ἀπὸ τὸν Μέξη καὶ τὰς ζητωκραυγὰς τῶν ἀνδρῶν τῆς φρουρᾶς καὶ παρακολουθούμενος ὑπὸ τοῦ πλοίου τοῦ Δημ. Λεωνίδα. Κατευθύνεται μετὰ θάρρους πρὸς τὴν ἐχθρικὴν ναυαρχίδα, ἀδιαφορῶν διὰ τὰς κατ' αὐτοῦ βολὰς τῶν ἐχθρῶν, καὶ πλευρίζει τὸ πυρπολικόν του ἐπ' αὐτῆς. Τὸ πῦρ μετεδόθη πάραυτα, προστρέξαντα ὁμῶς τὰ ἐγγύς αὐτῆς τουρκικὰ πλοῖα, μετὰ δυσκολίας κατῶρθωσαν νὰ κατασβέσωσι τοῦτο καὶ ν' ἀπομακρύνουν ἀπ' αὐτῆς τὸ πυρπολικόν.

Γενικευθείσης τῆς ναυμαχίας περὶ τὴν μεσημβρίαν, ὡς ἀναφέρει ὁ ναύαρχος Ἰω. Θεοφανίδης¹ πυκνὸν νέφος πυρίτιδος ἐκ τοῦ κανονιοβολισμοῦ ἑκατὸν εἴκοσι καὶ πλέον πλοίων, ἐλληνικῶν καὶ τουρκικῶν, ἐκάλυψαν αὐτὰ καὶ τὴν νῆσον Σπετσῶν. Τότε εἰς τοὺς παρακολουθούντας ἐξ Ὑδρας, Ὑδραίους καὶ πρόσφυγας Σπετσιώτας, ἐπροξενήθη ἡ ἐντύπωσις ὅτι ἡ πόλις τῶν Σπετσῶν ἐπυρπολεῖτο ὑπὸ τῶν Τούρκων, καὶ ἤχησαν οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Ὑδρας. Ἀλλόφρονες οἱ Ὑδραῖοι κάτοικοι καὶ οἱ Σπετσιῶται πρόσφυγες προσέτρεξαν εἰς τὴν Καγγελάρειαν, ἔνθα ὁ Λάζαρος Κουγτουριώτης ἐξελθὼν τοῦ ἐξώστου της, δι' ἐνθαρρυντικῶν λόγων συνέστησεν εἰς πάντας ψυχραιμίαν.

Ἡ ἐξοδος τοῦ Κοσμᾶ Μπαρμπάτση καὶ τὸ τολμηρὸν αὐτοῦ ἐπιχειρημα, ὡς καὶ ὁ σφοδρὸς κανονιοβολισμὸς ἐκ τῆς νήσου, καθὼς καὶ ἡ σθεναρὰ ἀντιπαρατάξις τῶν παρατυχόντων πλοίων, προκαλεῖ σύγχυσιν εἰς τὸν ἐχθρὸν. Προξενεῖται εἰς αὐτόν ἡ ἀπατηλὴ ἐντύπωσις ὅτι ἐπὶ τῆς νήσου ὑπῆρχε μεγάλη καὶ ἰσχυρὰ φρουρά. Ἐπὶ πλέον τὴν λόγῳ τῶν συνηθειῶν τυχαίαν παράταξιν τῶν ἐλληνικῶν πλοίων ὁ τοῦρκος ναύαρχος ἐξέλαβεν ὡς στρατήγημα. Οὕτως ἀπροόπτως ἡ τουρκικὴ ναυαρχὴς δίδει σῆμα ἀποχωρήσεως, καὶ τὰ ἐχθρικά πλοῖα ὑπέικοντα εἰς παράγγελμα ἔσπευσαν ν' ἀνακρούσουν πρῦμναν. Κατεδιώχθησαν δὲ ὑπὸ τῶν ἐλληνικῶν δυνηθέντων νὰ κινηθοῦν μέχρι τῆς ἑσπέρας.

Τὴν 10ην Σεπτεμβρίου, ὅτε ὁ κίνδυνος εἶχε παρέλθει, ἀπεβιβάσθη εἰς τὴν νῆσον πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς φρουρᾶς της σῶμα ἐκ τριακοσίων Πελοποννησίων στρατιωτῶν ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Πάνου Θ. Κολοκοτρώνη καὶ Γιαννούλη Καραμάνου.

Τοὺς λόγους τῆς ἀποχωρήσεως τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου καὶ τὰ ἔθνικα

1. Ἰω. Θεοφανίδης, Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον, Ἀθῆναι 1934 - 38, τ. Γ, σ. 12.

ὀφέλη ἐκ τῆς ἀποτυχίας τοῦ σκοποῦ του ἐκθέτει ὁ Φώτιος Χρυσανθόπουλος¹.

—«Φαίνεται δέ, ὅτι ἡ ὑποχώρησις τοῦ Τουρκικοῦ στόλου προῆλθε, διότι ὁ Τοῦρκος ναύαρχος ἐνόμισεν ὡς στρατήγημα τὴν τυχαίαν διαίρεσιν τῶν ἐλληνικῶν πλοίων, καὶ διότι ἐφοβήθη ἐκ τῆς ἡρωϊκῆς ἀντιστάσεως τῶν τριῶν πρώτων πλοίων, καὶ τῆς περὶ Χατζῆ Γιάννην Μέξη φρουρᾶς, καὶ προσέτι ἐκ τῆς κατόπιν ἀρξαμένης εἰς τὴν στενὴν θάλασσαν ναυμαχίας καὶ ἰδίως ἐκ τῆς ἀτρομήτου παλληκαριᾶς τοῦ πυρπολητοῦ Μπαρμπάτση. Ἡ ἡρωϊκὴ αὕτη ἀντίστασις ὄλων τῶν ἀνωτέρω ἐματαίωσε τὴν ἀπόφασιν τῶν Τούρκων νὰ ἔμβωσιν εἰς τὸν κόλπον τὸν Ἀργολικόν καὶ νὰ δώσωσι τροφάς εἰς τοὺς πολιορκημένους Τούρκους τοῦ Ναυπλίου, ἡ δὲ ἀποτυχία αὕτη ἔφερεν ὕστερον τὴν παράδοσιν τοῦ φρουρίου εἰς τοὺς Ἕλληνας».

Βέβαιον ἐπίσης εἶναι ὅτι παρά τὸν σφοδρὸν κανονιοβολισμόν οὐδεμία ἀπώλεια εἰς ἔμψυχον ὑλικόν ἐγένετο εἰς τοὺς ἐκατέρωθεν ἀντιμαχομένους στόλους, ἡ δὲ εὐτυχὴς ἐκβασίς τῆς ὀλιγοῦρου ναυμαχίας ὠφείλετο ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν κατὰ ξηρὰν φρουρὰν τῆς νήσου καὶ τὰ ἔξωθι αὐτῆς παρατυχόντα πλοῖα καὶ τὸ πυρπολικόν τοῦ Κ. Μπαρμπάτση.

Ὁ ἐκ Ψαρῶν ἱστορικός Ν. Κοτζιάς γράφει διὰ τὴν ἐν λόγῳ ναυμαχίαν τὰ ἑξῆς :²

—«Ὅσον ὅμως ἀγαντίρρητον εἶναι ὅτι ἡ ἀποτυχία τοῦ τουρκικοῦ στόλου ὀφείλεται τῷ ἡρωϊκῷ παραδείγματι τοῦ Μέξη καὶ τοῦ Κριεζῆ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ πλοιάρχων, τὸ νὰ ἐφοδιασθῆ τὸ Ναύπλιον, τοσοῦτον ὅμως ἀληθές εἶναι ὅτι συστηματικὴ ναυμαχία δὲν ἐγένετο».

Ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἱστορικοῦ γεγονότος ἀναφέρομεν καὶ ἐν ἀνέκδοτον, κατὰ τὸ ὁποῖον ἐμφαίνεται ὁ λόγος τῆς ὑποχωρήσεως τοῦ ἐχθροῦ³.

Ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ Χατζηγιάννη Παναγιώτης συνηντήθη καὶ ἐγνωρίσθη ἐν Κωνσταντινουπόλει μὲ τὸν Μεχμέτ Πασσᾶν, οὗτος τὸν ἠρώτησε :

—Πόσες χιλιάδες στρατός εὐρίσκετο τότε εἰς Σπέτσας ; καὶ ὁ Μέξης πρὸς μεγάλην ἐκπληξιν τοῦ Πασσᾶ ἀπήντησεν :

—Μόνον τριανταοκτὼ παλληκάρια !

1. Ἀπομνημονεύματα τῆς Ἐπαναστάσεως, τ. Α., σ. 396.

2. Ν. Κοτζιάς, Ἐπανόρθωσις τῶν ἐν τῇ Σπ. Τρικούπη Ἱστορία Ψαριανῶν πραγμάτων, Ἀθήναι 1857, σ. 32.

3. Περιοδικόν «Νεολαία» 1939, φύλλον 58.

Ἀκολουθοῦν δύο ἔγγραφα, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν μαρτυρίας τῶν ἐπιζώντων τῆς φρουρᾶς τῆς νήσου κατὰ τὴν 8ην Σεπτεμβρίου 1822. Τό μὲν πρῶτον συνετάχθη ὑπὸ τοῦ ἱστορικοῦ Ἄν. Ὁρλάνδου, τὴν 20ὴν Ἀπριλίου 1858 καὶ ὑπεγράφη παρὰ τῶν ἐπιζώντων ὑπερασπιστῶν τῆς νήσου, τό δέ δεύτερον εἶναι ἐπιστολή τοῦ γερουσιαστοῦ Νικολάου Χ' Ἰωάννου Μέξη, δημοσιευθεῖσα εἰς φύλλον τῆς ἑφημερίδος «Αἰών», τὴν 16ην Δεκεμβρίου 1857.

Τὰ ἔγγραφα αὐτά, καθὼς καὶ ἡ σχετικὴ ὑποσημείωσις ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τοῦ Ἄν. Ὁρλάνδου, συνετάχθησαν ἀκριβῶς ἐξ ἀφορμῆς ἐκδοθέντος φυλλαδίου ὑπὸ τοῦ Δ. Τσαμαδοῦ, μεταγενεστέρου τοῦ γεγονότος τῆς ναυμαχίας, ὁ ὁποῖος ἰσχυρίσθη ὅτι οἱ ἄνδρες τῆς φρουρᾶς πρό τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου διεπεραιώθησαν εἰς τὴν ἀντίπεραν ἀκτὴν τῆς Πελοποννήσου καὶ ἐπανῆλθον ὅταν ἡ ἐκβασίς τῆς ναυμαχίας ἄβαινεν εὐνοϊκώτερον πρὸς τό μέρος τῶν Ἑλλήνων.

Τό ἔγγραφον, τό συνταχθέν παρὰ τοῦ Α. Ὁρλάνδου, ἔχει ὡς ἐξῆς:

—«Οἱ ὑποφαινόμενοι ἀγωνισταί βεβαιούμεν ἐν συνειδήσει καὶ ἐπὶ τῇ στρατιωτικῇ ἡμῶν τιμῇ, ὅτι τὴν ὀγδόην Σεπτεμβρίου μηνός τοῦ 1822 Σωτηρίου ἔτους εὐρέθημεν κατὰ προηγηθεῖσαν διάσκεψιν, ἐπὶ τῆς νήσου Σπετζῶν πατρίδος μας μετὰ τοῦ μακαρίτου Χατζῆ Ἰωάννου Μέξη διευθύνοντος τὰ πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς νήσου, καὶ ἐν ὥρᾳ τῇ κρισίμῳ μαχόμενοι ἐπὶ τῶν προμαχόνων αὐτῆς, οὕσπερ εἰς κατάλληλα μέρη τῆς παραλίας εἶχομεν ἐκ προοιμίων στήσαι πρὸς ἀντιπαράταξιν κατὰ πάσης ἐχθρικῆς ἐπιδρομῆς. Ταύτης δέ λαβούσης χώραν οὐδεὶς μετήλλαξεν ἢ ἐγκατέλειψε θεσιν, ἀλλὰ πάντες καίτοι ὀλίγοι οἱ παρευρεθέντες ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ γηραιοῦ Μέξη ἐξεπλήρωσαν ἀδιάσειστοι τό πρὸς τὴν πατρίδα καθῆκον, τοὺς βαρβάρους ἀποκρούοντες καθ' ὅλοκληρον τὴν μνησθεῖσαν ἡμέραν. Τοσοῦτῳ δέ μᾶλλον εὐχάριστος ἀπέβαινεν ἡμῖν ὁ κατὰ ξηρὰν ἀγών, καθόσον καὶ συναίσθησιν ἐθνικῆς φιλοτιμίας παρετηροῦμεν ὅτι τὰ καταπληκτικῶς προβαίνοντα τριώροφα πλοῖα γῆν δέ καὶ θάλασσαν ἐκ τοῦ κρότου τῶν πυροβόλων αὐτῶν διασείοντα, μόλις ἀντίκρυζον τό ἡμέτερον συνεχές καὶ εὐθύβολον πῦρ τῶν κανονιοστασίων, καὶ ἀμέσως πρῦμναν ἀνακρουσάμενα ἔξω τοῦ πορθμοῦ ἔστρεφον τό ἔν κατόπιν τοῦ ἄλλου τὰς ὑψαχεύνας αὐτῶν πρῶρας.

»Τούτων γενομένων ζωηρότερον ἐμάχοντο ἀμιλλώμενοι καὶ κατὰ θάλασσαν ἡμέτεροι. Ἐπὶ τέλους ὁ συμπολίτης ἡμῶν Κοσμᾶς

Μπαρμπάτσης παραφυλάττων μέ τό πυρπολικόν του πλησιέστατα τοῦ κατά τόν λόφον τοῦ λιμένος προμαχῶνος μας, παρακινεῖται διά βοῆς ἐκ τῶν τῆς ξηρᾶς ἡμῶν, θέτει τήν πρῶραν τοῦ σκάφους του κατ' εὐθειαν εἰς τό κέντρον τῶν ἐχθρικῶν δυνάμεων μένεα πνέων ὁ τολμηρός ναύτης, καί τόν δαυλόν ἐπί χειρας διασείων.

»Ἡ ἀνδρεία τοῦ πυρπολιστοῦ τούτου, τό ἀτάραχον τῶν ἐν τῇ Νήσῳ καί ἡ τῶν ἐν τοῖς πλοίοις μαχομένων Ἑλλήνων, ὡς εὐρέθη ἕκαστος, κραταιά ἄμυνα, ἐγένοντο παραίτια ἀρωγῆ τοῦ Ὑψίστου, νά συνταραχθῇ τῶν βαρβάρων ὁ ὄμιλος καί νά στρέψῃ τά νῶτα. Ταῦτα γινώσκοντες καί ἰδόντες αὐτοῖς ὄμμασι, συμπράξαντες δέ ὁμολογοῦμεν καί διακηρύσσομεν ἐνώπιον τοῦ Πανελληνίου πρὸς κραταίωσιν τῆς ἱερᾶς ἀληθείας.

»Τά δέ ἀποτελέσματα τοῦ ἀγῶνος τῆς ἀξιομνημονεύτου ἡμέρας τῆς ὀγδόης Σεπτεμβρίου τοῦ 1822 εἰσὶ μέγιστα, ἂν καί φθορά ἐχθρῶν καί ἐχθρικῶν πλοίων δέν προσεγένετο. Κατά πρῶτον ὁ ἐχθρὸς ἐδιδάχθη κάλλιστα ὅτι αἱ ναυτικαὶ νῆσοι ἔχουσιν ἀνδρείους βραχίονας πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ ἐδάφους τῶν. Βον ματαιωθείσης τῆς εἰσελεύσεως τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου εἰς Ναύπλιον ἐπῆλθεν ἡ παράδοσις τοῦ φρουρίου ὡς μή λαβόντος τροφᾶς ἔξωθεν καί τέλος οἱ κατά θάλασσαν Ἑλληνες ἀνέλαβον μέγιστον θάρρος εἰς τὰς ναυτικὰς παρατάξεις ὡς ἀπέδειξαν κατόπιν».

»Ἐν Σπέτζαις τῇ 20 Ἀπριλίου 1858.

Ἰωάννης γεωργίου Κουτζίης

γ. λ. Καλαφάτης

Σωτῆρος Ντάσης ἀγράμματος ὦν κατ' αἴτησίν του Γεώργιος Συμεων

Γκίκας Γ. Σωτηρίου

Γ. Κλήσας

Ἀντώνης Κωκώλης

Νικόλαος Ἰω. Ἀποστόλου, καί ὦν ἀγράμματος κατ' αἴτησιν του
χειρὶ ἐμοῦ Ἰω. Δασκαλοπούλου

Παναγιώτης Κοκόλης καί ὦν ἀγράμματος κατ' αἴτησιν του χειρὶ
ἐμοῦ Γεώργιος Συμεών.

ἠωάννης Πετούσης

Ἐλευθέριος Νικολάου Πετρίσης, καί ὦν ἀγράμματος κατ' αἴτη-
σίν του χειρὶ ἐμοῦ Νικόλαος Λιάρδος

Ἀνκελὶς Ροδίτης

Ἄναστασιος Ν. Ἀλεξανδρῆς, καί ὢν ἀγράμματος κατ' αἰτησὶν χειρὶ ἐμοῦ Νικόλαος Λιάρδος»¹.

Ἐπ' αὐτοῦ ἐπίσης ὁ Ἄν. Ὀρλάνδος ἐν τῇ ἱστορίᾳ του² εἰς ἐνδιαφέρουσαν ὑποσημείωσιν ἀναφέρει τὰ ἀκόλουθα, καθὼς καί τὰ ὀνόματα τῶν ἀγωνιστῶν, οἱ ὅποιοι ἀπετέλεσαν τὴν φρουρὰν τῆς νήσου κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς 8ης Σεπτεμβρίου 1822.

«Εἰς μέγα περιέπεσε λάθος ὁ ὑποβουλευς τοῦ φυλλαδίου τοῦ Δ. Τσαμαδοῦ (σελίς 11) ὅτι «ὁ Χ. Ἰωάννης Μέξης μετὰ τοῦ Ἀναστασίου Ἀνδρουτσοῦ καί τῶν μετ' αὐτοῦ τριάκοντα ἐπὶ μικροῦ πλοιαρίου ἀπεβιβάσθησαν εἰς τὸ ἀντίπεραν μέρος τῆς Πελοποννήσου, καί ὅτι τότε ἐπέστρεψαν πάλιν εἰς Σπέτσας οἱ ἴδιοι οὗτοι, ὅτε εἶδον τὴν ὑπὸ τοῦ Κριεζῆ Λεμπέση κλπ. σχηματισθεῖσαν γραμμὴν». «Εἶναι γνωστὸν εἰς ἅπαντας τοὺς κατοίκους τῶν Σπετσῶν, ὅτι ὁ Μέξης, ὁ Α. Ἀνδρουτσος, ὁ Χριστ. Κούτσης καί ὁ γέρον Δ. Μαλοκίνης, οὐδέ πρὸς στιγμὴν κἄν παρήτησαν τὴν πατρίδα των κατὰ τὴν κρισιμωτάτην ἐκείνην περίστασιν· οἱ δέ περὶ αὐτοῖς διαμείναντες γενναῖοι ἕως ἐξήκοντα τὸν ἀριθμὸν, ὠρκίσθησαν νὰ ἐνταφιασθῶσιν εἰς τὴν γῆν τῆς γεννήσεώς των, μέ ἀμετάτρεπτον ἀπόφασιν νὰ φονεύσωσιν οἱ ἴδιοι τὸν πρῶτον λιποτάκτην, ἔστω καί ἀδελφόν.

Εἶναι δέ ἀληθές ὅτι ἀπεβιβάσθησαν τινες εἰς τὸ ἀντίπεραν μέρος διὰ μικροῦ τινος πλοιαρίου (τράτας), ὡς ἀναφέρει ὁ φυλλαδιογράφος, ἀλλ' οὗτοι ἦσαν οἱ ἐπίτηδες ἀποσταλέντες ἐκ Σπετσῶν, πρὶν ἢ πλησιάσῃ ὁ ἐχθρικός στόλος, εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ἀντικρῦ παραλίας κανονιοστάσιον διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν ἐκεῖ, οἱ δέ λοιποὶ πάντες ἔμειναν διαρκῶς ἐπὶ τῆς νήσου.

Ὁ ὑποστηρίζων τὰ ἐνάντια τούτων, ἀδικεῖ τὴν Ἱστορίαν καί τὴν ἱεράν μνήμην τῶν ἀγωνιστῶν ἐκείνων, ἐκ τῶν ὁποίων κατονομάζομεν, χάριν αἰωνίου μνήμης, ὅσους γνωρίζομεν.

Χ. Ἰω. Μέξης, Χριστ. Κούτσης, Ἄν. Ἀνδρουτσος, Δημ. Μαλοκίνης, Νικ. Ἰω. Μέξης, Νικ. Ἀνδριανοῦ, Ἰω. Γ. Κούτσης, Ἰω. Δ. Γουδῆς, Γεωργ. Καλαφάτης, Ἀπόστολος Γ. Ἀποστόλου, Γεωργ. Κλήσας, Ἀνδριανός Χόντσας, Ἰω. Γκάκης, Γιακουμάκης Κυπριώ-

1. Ἐφημ. «Καθημερινή» 7ης Σεπτεμβρίου 1933, ἄρθρον τοῦ Ναυάρχου Δρος Ἰω. Α. Λαζαροπούλου ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ ναυμαχία τῶν Σπετσῶν καί ἐν ἄγνωστον ἱστορικὸν ἔγγραφο».

2. Ναυτικά Σπετσῶν, τ. Α, σ. 308.

της, Ἀναγν. Παπᾶ Νικολάου, Ἰω. Γιάγκου, Γεωργ. Γιάγκου, Δημ. Περδίκας, οὗτος ἦν ὁ ἄριστος κατά τήν ἐπανάστασιν ναυπηγός τῶν Σπετσῶν, καί ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ ἦσαν τά πλεῖστα ὠραῖα καί ὑπερήφανα πολεμικά πλοῖα τῶν Σπετσῶν, ὡς καί αἱ ἀμίμητοι διά τήν ταχυπλοῖαν των βρικογολλέτται τῶν Σπετσῶν: Ἀγγελῆς Ροδίτης, Γεώργ. Γρηγορέσης, Ἀν. Δρόγκας μεθ' ἑνός ἀνηψιοῦ του, Παρασκ. Μπογιατσῆς, Κων. Κυπριώτης, Ἰω. Τσολίνας, Ἀναστ. Καραμπατάκης, Βασιλ. Πλάκθη, Σωτ. Δάσης, Ἰω. Πετούσης, Θεόδ. Μπρέσκας, Ἡλ. Γρηγορίου, Λιάκος Μαρίνου, Γεώργ. Μενεξῆς, Δημ. Παραπώλας, Ἀν. Κολιχιώτης, Ἰω. Δαλματσάνος, Χρ. Μοσκοβίτης, Παναγιώτης Κοκκόλης, Βασιλ. Κουφός ἢ Κρητικός, Δημ. Μοσκοβίτης, Ἰω. Μπουγιούρης Ἄνδρ. Πέρκιζας, Κοσμ. Φιρτζάλας, Κ. Μοσκοβίτης, Νικ. καί Δημ. Παρασκευᾶ, Δημ. Χελιώτης, Λαζ. Σαρρῆς, Ἰω. Φιρτσάλας, Ἰω. Νέστορας, Ἀναγν. Μαγάρας, Ἀγγ. Παρασκευᾶς, Ἄνδρ. Μπογιατζῆς καί ἄλλοι τινες, ἐξ ὧν οἱ μὲν ἀπέθανον, οἱ δέ ζῶσιν ἐν ἀθλίῳ γήρατι λιμοκτονοῦντες».

Τόν Δ. Τσαμαδόν ἐπίσης ἀντικρούει καί ὁ Ν. Κοτζιάς¹, τόν ὁποῖον, μάλιστα, ἀποκαλεῖ «νεανίαν».

Οὗτος γράφει:

«Ὅλως ἡμαρτημένας ἔδωκέν ἡμῖν πληροφορίας περί τε τοῦ στόλου καί τοῦ μεγαλοφρονούντος καί ἐκεῖ νά ἀποθάνη ἀποφασίσαντος ἄρχοντος Χ. Ι. Μέξη καί τῶν ἐπί τῆς νήσου μεινάντων».

Εἰς ἄλλην δέ, παρᾶγραφον γράφει :

«Τό ἠρωϊκόν παράδειγμα τοῦ Χ. Ι. Μέξη καί τό τῶν πλοιάρχων Α. Γ. Κριεζῆ, Παναγιώτα, Τσούπα καί Κοσμᾶ Μπαρμπάτζη ἦτο σωτήριο».

* *

Εἰς ἄλλος ἐπιζῶν ἀγωνιστής τῆς φρουρᾶς τῆς νήσου κατά τήν ἡμέραν ἐκείνην, ὁ γερουσιαστής Νικόλαος Ἰω. Μέξης, δι' ἐπιστολῆς του δημοσιευθείσης εἰς φύλλον τῆς ἐφημερίδος «Αἰών» τοῦ Τιμολέοντος Φιλήμονος, τῆς 16ης Δεκεμβρίου 1857, περιγράφει τά διατρέξαντα γεγονότα ὡς ἑξῆς :

«Ἀναγνοῦς ἐσχάτως ἐκδοθέν φυλλάδιον ὑπό τοῦ Δ. Τσαμαδοῦ

1. Ν. Κοτζιάς, Ἀνασκευή τῆς τοῦ Δ. Τσαμαδοῦ ἀνασκευῆς, σ. 16, Ἀθήναι 1858.

κατά τῶν ὑπό τοῦ Ν. Κοτζιά ἱστορουμένων Ψαριανῶν πραγμάτων, εἶδον μετ' ἀγανακτήσεως παραμορφωθείσαν πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν πατριωτικωτάτην διαγωγὴν τοῦ μακαρίτου πατρός μου Χ'ΐω. Μέξη, πλασθέντος ἐν τῷ φυλλαδίῳ τούτῳ, ὅτι κατὰ τὴν ἀξιομνημόνευτον ἡμέραν τῆς 8ης Σεπτεμβρίου 1822, καθ' ἣν ἀπέτυχεν ὁ Ὀθωμανικὸς στόλος νὰ εἰσέλθῃ διὰ Σπετσῶν εἰς Ναύπλιον, ὁ πατήρ μου μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ ἐπεβιβάσθησαν δῆθεν ἐκ Σπετσῶν διὰ τινος τράτας εἰς τὴν ἀντίπεραν Πελοπόννησον. Τὸ ἀναιδές τοῦτο ψεῦδος τοῦ φαινομένου συντάκτου τοῦ φυλλαδίου ἀποκρούω εἰς ἐπήκοον πάντων τῶν πάσης τάξεως καὶ παντός πολιτικοῦ φρονήματος τῶν κατοίκων τῶν Σπετσῶν. Ἐξ αὐτοῦ δέ, ἄς κρίνωσιν οἱ ἀναγνώστα τοῦ φυλλαδίου καὶ περὶ τῆς ἀξιοπιστίας τῶν λοιπῶν ἐν αὐτῷ ἀναφερομένων.

Ἴδού δέ ἐν ὀλίγοις ἡ ἀλήθεια.

Διαδοθείσης τῆς ιδέας, ὅτι ὁ ὀθωμανικὸς στόλος προτίθεται νὰ κάμῃ ἀπόβασιν καὶ ἐπὶ τῆς ὀμαλοτάτης νήσου τῶν Σπετσῶν, καταστρέφων αὐτήν, ὡς κατέστρεψε καὶ τὴν τῶν Ψαρῶν, ὅπερ, ἂν κατωρθοῦτο ἐπιτέλους, ἤθελεν ἐπενέγκει καὶ ὀλόκληρου τοῦ ἀγῶνος τὴν καταστροφὴν, ἐλήφθη τὸ μέτρον ἐκ συνεννοήσεως μετὰ τῶν Ὑδραίων, αἱ μὲν οἰκογένειαι τῶν Σπετσῶν νὰ μεταβῶσιν εἰς Ὑδραν, οἱ δέ ἄνδρες νὰ ἐπιβῶσιν ἅπαντες εἰς τὰ πλοῖα. Ἀλλά, καὶ τοῦ μέτρου τούτου ἀποφασισθέντος ὡς ἐκ τοῦ ὀμαλοῦ καὶ ἀνοχυρώτου τῆς νήσου, ὁ πατήρ μου Χ. ΐω. Μέξης, δέν ἐπείσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ ἀναίμακτον τὴν ὑπὸ τοῦ πολέμου καταπάτησιν τοῦ πατρίου ἐδάφους.

Ὅθεν περιστοιχισθεὶς ὑπὸ φρουρᾶς ἐκ τριάκοντα ὀκτώ ἐπιλέκτων ἀνδρῶν, ἐν οἷς καὶ αὐτὸς ἐγώ, καὶ οἱ ἐπὶ θυγατράσι γαμβροὶ αὐτοῦ Ν. Ἀδριανός, ΐω. Γ. Κούτσης, Ἀνδ. Ἀνδροῦτσος κλπ., καὶ ἀσπασθεὶς πάντας τοὺς τῆς φρουρᾶς, ἀφοῦ μᾶς ἤκουσεν ἐνὶ στόματι στέρξαντες νὰ συναποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τῆς νήσου, ἔχων δέ ἀρωγούς καὶ κατὰ θάλασσαν τὸν παραπλέοντα ἕτερον γαμβρόν τοῦ Δημ. Λεωνίδαν καὶ Κοσμᾶν Μπαρμπάτσην μέ τὸ πυρπολικόν του διέθεσε τὰ πάντα πρὸς ἀπελπιστικὴν ἀντίστασιν. Τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἐτήρησεν ἀδιάσειστον παρασκευάσας κανονιοστάσιόν τι καὶ ἀντιπολεμῶν ἐκ τῆς ξηρᾶς τὸν ἐχθρικὸν στόλον μέχρι τῆς τελείας τούτου ἀποπλεύσεως ἐκ τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου, διὰ δέ τὴν τοιαύτην διαγωγὴν ἐπεδόθη ἐξαίρετος ἔπαινος εἰς τὴν φρουρὰν ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν ἡμῶν. Ἀλλά καὶ κατὰ θάλασσαν διέστρεψαν οἱ ὑποβολεῖς τοῦ νεανίου Τσαμαδοῦ.

Κατευθυνομένου τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου πρὸς τὸ στενόν, τὸ μεταξύ τῆς πόλεως Σπετζῶν καὶ τῆς παραλίας τοῦ Κρανιδίου, τὰ ἑλληνικά πλοῖα δέν ἠδύναντο ὡς ἐκ τοῦ ἐναντίου ἀνέμου νά παραταχθῶσιν εἰς μάχην πρὸ τῶν Σπετσῶν, ἐκ τούτου δέ διηρέθησαν ὡς ἔτυχον, ἀποσυρόμενα τὰ μὲν μετὰ τοῦ Ναυάρχου Μιαούλη παρὰ τὸ Πόρτο Χέλιον Κρανιδίου, τὰ δέ μεταξύ Δοκοῦ καὶ τῆς ξηρᾶς στενόν. Ἐφοῦ δ' ἐπλησίασεν ἡ πρώτη πτέρυξ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, ἤρξατο ὁ κανονιοβολισμὸς ἐκ τῆς νήσου ὑπὸ τῆς φρουρᾶς, συγχρόνως δέ τρία πλοῖα, ἦτοι τὰ τοῦ Α. Γ. Κριεζῆ, Ἰω. Τσούπα, τοῦ Α. Παναγιώτα, ἀντέστησαν ἰδιορρύθμως κατὰ τοῦ εἰσβάλλοντος στόλου, ἀντιπαραταχθέντα κατὰ τῶν πλησιασάντων πρώτων πλοίων· ἀρξαμένου δέ οὕτω τοῦ ἀκροβολισμοῦ, ἐξῆλθεν ἐκ Σπετσῶν καὶ ὁ Κοσμᾶς Μπαρμπάτσης μὲ τὸ πυρπολικόν του, ὅστις παρακολουθούμενος ὑπὸ τοῦ πλοίου τοῦ Δημ. Λεωνίδα καὶ ἐνθαρρυνόμενος καὶ ὑπὸ τῶν ζητωκραυγῶν τῆς ἐν Σπέτσαις φρουρᾶς, διευθύνθη ἀπτόητος ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐχθρῶν.

Ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ ἔσπευσαν εἰσερχόμενα εἰς τὴν μάχην καὶ τὰ πλεῖστα Σπετσιωτικά πλοῖα, ὡς ὄντα πλησιέστερα τῶν Ὑδραϊκῶν, ἀλλὰ μόλις εἶχεν ἀρχίσει συγκροτούμενη γενικωτέρα μάχη, δι' ἧς εἶχε παρεμποδισθῆ ἡ περαιτέρω εἰσπλευσις τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, αἴφνης ἡ ναυαρχίς τούτου ἔδωκεν τὸ σημεῖον τῆς ἀποχώρησεως, ὅτε, ὀπισθοδρομήσαντα τὰ ἐχθρικά πλοῖα, κατεδιώχθησαν ὑπὸ τῶν Ἑλληνικῶν μέχρι τῆς ἑσπέρας.

Πιστεύεται δέ γενικῶς, ὅτι τὴν ἀποχώρησιν διέταξεν ὁ Ὀθωμανὸς ναύαρχος, ἐκλαβὼν ὡς παρασκευασμένον στρατήγημα τὴν τυχαίαν διαίρεσιν τῶν Ἑλληνικῶν πλοίων, καὶ πτοηθεὶς ἐκ τῆς καρτερικῆς ἀντιστάσεως τῶν τριῶν πρώτων πλοίων καὶ τῆς ἐν ξηρᾷ φρουρᾶς, ἅμα δέ καὶ ἐκ τῆς κατόπιν ἀρξαμένης ἐν στενῷ μέρει γενικωτέρας μάχης καὶ ἰδίως ἐκ τῆς ἥρωικωτάτης καὶ μέχρι παραφροσύνης ἀφοβίας τοῦ πυρπολητοῦ Μπαρμπάτση. Ἀλλὰ τὰ περί τῆς ἐντενεστέρας περιγραφῆς τῆς ναυμαχίας ταύτης ἀνήκουσιν εἰς τὸν ἱστοριογράφον, ὅστις δέον νά μνημονεύσῃ ὡς ἀριστεύσαντας καὶ τινὰς ἄλλους.

Ἐν τούτοις εἶναι λυπηρότερον νά παραμορφώνονται τοσοῦτον τολμηρῶς, ζώντων ἔτι τῶν ἀγωνιστῶν, καὶ αὐταὶ αἱ πατριωτικώταται πράξεις των. Ὁ διὰ τῆς παρατόλμου καρτερίας του τοσοῦτον ἐπενεργήσας ἐπὶ τῆς περί ἀποχώρησεως ἀποφάσεως τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, ὅσον ἴσως καὶ ἅπασαι ὁμοῦ αἱ ἐνέργειαι τῶν κατὰ θάλασσαν πλοίων καὶ τῆς κατὰ ξηρὰν φρουρᾶς, οὐδέ κἂν μνημο-

νεύεται υπό τοῦ κ. Τσαμαδοῦ, τοῦ θεωρήσαντος ὅμως μνείας πολλῆς ἀξίας τήν ἄσκοπον φθοράν τοῦ πυρπολικοῦ τοῦ Πιπίνου. Ἡ γενναιότης τοῦ Α. Γ. Κριεζῆ, ὡς πλοιάρχου, οὔσα πασίγνωστος, δέν ἔχει ἀνάγκην τῆς ἐπισκοτήσεως τῶν ἀριστευμάτων τῶν ἄλλων πλοιάρχων, οὐδέ εἶναι λογικῶς πιστευτός εἰς τόν γνωρίσαντα καί ἐν μέρει μόνον τήν ἐπαναστατικήν Ἑλλάδα, ὁ διατεινόμενος ὅτι εἷς, ἢ δύο, ἢ ὀλίγιστοι τινες ἢ μία τις Νῆσος, ἔσωσαν κατά θάλασσαν τήν Ἑλλάδα, μή ἔχουσα μάλιστα τότε μήτε ἐξάρτησιν τῶν πλοίων της ὑπό κεντρικῆς τινος Κυβερνήσεως, μήτε πειθαρχίαν τινά καταναγκαστικήν.

Νικόλαος Χ' Ἰωάννου Μέξης»

* * *

Ὁ Γ. Π. Φωτόπουλος, ὅστις ὑπῆρξε καί Διευθυντής τοῦ Ναυτικοῦ Τμήματος Ἐπιτροπῆς Ἱεροῦ Ἀγῶνος¹, γράφει.

«Ὁφείλομεν δέ μετά βαθέος σεβασμοῦ νά ἀναφέρωμεν ὅτι μεταξύ τῶν προκρίτων ἰδίαν καί ἐξαιρετικήν ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης καί τιμῆς κατέχουσι σελίδα εἰς τήν ἐθνικήν ἡμῶν ἱστορίαν αἱ ἀκόλουθαι οἰκογένειαι.

«Τῶν Σπετσῶν, αἱ οἰκογένειαι τῶν Μέξηδων καί Μποτασέων, ὧν τῆς πρώτης ὁ Χατζηγιάννης αὐτοπροσώπως διευθύνων τούς προμαχῶνας τῆς πατρίδος του μετά εὐαρίθμων συγγενῶν του κατά τήν ἐφόρμησιν τοῦ ἐχθρικοῦ πελωρίου στόλου, ἐνεθάρρυνεν ἔξωθεν τόν παρακείμενον ἑλληνικόν στόλον τόν ὑπέρ ὄλων μαχόμενον».

Εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἱστορικῆς ταύτης ναυμαχίας καί εὐγνωμοσύνην πρὸς τήν προστάτιδα Θεοτόκον Παναγίαν, ὁ Ἰω. Κούτσης, γαμβρός τοῦ Μέξη καί εἰς ἐκ τῆς φρουρᾶς τῆς νήσου, ἔκτισε παρά τήν θέσιν τοῦ Φαναρίου ναῖσκον ἐπονομασθέντα «Παναγία τῆς Ἀρμάτας», ἐορτάζοντα κατά τήν ἡμέραν τῆς ἐπετείου τῆς 8ης Σεπτεμβρίου.

Ἐντός δέ τοῦ ναῖσκου καί ἐπὶ τοῦ τοίχου ἐζωγράφησε τήν ναυμαχίαν μέ ἐπικεφαλῆς τόν Μέξην ἔχοντα τεταμένην τήν χεῖρα. Κάτω δέ τῆς εἰκόνης ἔγραφε «Χατζηγιάννης Μέξης σωτήρ»².

Ὅτε δέ ὁ Χατζηγιάννης Μέξης μετέβη εἰς Ὑδραν ὅπως ἐπισκεφθῆ

1. Γ. Π. Φωτόπουλος, Συνοπτική Ναυτική Ἱστορία του, Ἀθῆναι 1873, σ. 169.

2. Ἐφημερίς «Σφαῖρα», Πειραιεὺς 7ης Ὀκτωβρίου 1925.

τά τέκνα του Γεώργιου και Μαρίας, ὁ ὑδραϊκός λαός τῷ ἐπεφύλαξε θερμωτάτην ὑποδοχὴν, ὁ δὲ Λάζαρος Κουντουριώτης ἐπὶ τῆς προκυμαίας ἐνηγκαλισθεὶς καὶ ἀσπασθεὶς αὐτὸν ἀνεφώνησεν :

«Εἶσαι Μέξης, ὁ σωτὴρ αὐτῆς ταύτης τῆς Ἑλλάδος»¹.

Ἐπίσημον ἀναγνώρισιν τοῦ κατορθώματος τούτου ἀποτελεῖ ἡ ἀπονομὴ τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ τοῦ Βασιλικοῦ Τάγματος τοῦ Σωτήρος εἰς τὸν Χατζηγιάννην Μέξην παρά τοῦ Βασιλέως Ὀθωνος τὴν 20ὴν Μαΐου 1834. Εἰς τὸ δίπλωμα ἀπονομῆς δὲ χαρακτηριστικῶς ἀναγράφεται ἡ φράσις :

«Προτιμήσας τῆς φυγῆς τὸν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ Τυπαρῆνῳ θάνατον».

Ἐπὶ τῇ ἑκατονταετηρίδι τῆς ναυμαχίας τῆς ἀρμάτας τὸ 1922 ἐκόπησαν ἀναμνηστικὰ μετάλλια εἰς μνήμην τῶν ἡρώων Χατζηγιάννη Μέξη, Λασκάριδος Μπουμπουλίνας καὶ Βασιλείου Λαζάρου Ὀρλώφ. Τοιαῦτα μετάλλια ὑπάρχουν εἰς τὸ ἐν Πειραιεῖ Ναυτικὸν Μουσεῖον, δωρεὰ τοῦ ναυάρχου Δ. Οἰκονόμου.

ΑΛΛΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΙ ΤΟΥ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗ ΜΕΞΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΕΙΑΝ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

Παρά τὸ προβεβηκὸς τῆς ηλικίας του ὁ σεβάσμιος γέρον δίδει ἀπανταχοῦ τὴν παρουσίαν του, ὅπου τὸ ἔθνικόν συμφέρον τὸν καλεῖ.

Οὕτω κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος ὁ Χατζηγιάννης Μέξης μετέσχε τῶν ἐργασιῶν τῶν δύο πρώτων ἐθνικῶν συνελεύσεων ἐν Ἐπιδαύρῳ καὶ Ἄστρει, ὡς πληρεξούσιος καὶ παραστάτης τῆς ἰδιαιτέρας του πατρίδος. Πολλάκις δίδει τὸ παρόν καὶ εἰς ἄλλας ἐθνικὰς ἀποστολάς.

Ὅτε, κατ' ἐντολὴν τοῦ στολάρχου Κόχραν, ἐστάλη ἐπιτροπὴ ἐξ Ὑδραίων, Σπετσιοτῶν καὶ Ψαριανῶν τὸν Ἰούλιον τοῦ 1825 εἰς Σῦρον καὶ ἄλλας νήσους τοῦ Αἰγαίου, ὅπως προσπορισθοῦν χρήματα διὰ τὰς προπαρασκευὰς τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου διὰ τὴν μελετωμένην ἐκστρατεῖαν αὐτοῦ κατὰ τῆς Ἀλεξανδρείας, οὗτος ἐθελοντικῶς λαμβάνει μέρος εἰς τὴν ἀποστολὴν αὐτήν. Ἡ ἰσχυρὰ προσωπικότης καὶ τὸ κῦρος αὐτοῦ μεταξὺ τῶν ἀγωνιζομένων Ἑλλήνων ἦσαν μεγάλα, καὶ ἡ παρουσία του εἰς τοιαύτας ἀποστολάς ὑψίστου ἐθνικοῦ συμφέροντος ἔφερε πάντοτε τὸ ποθητὸν ἀποτέλεσμα. Ἡ ἐπιρροή του θά παραμείνη μεγάλη καὶ ἀμείωτος καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ Ἀγῶνος καὶ μετὰ αὐτόν.

1. Ἐφημερὶς «Ἑλληνική» 7ης Σεπτεμβρίου 1930.

Ἡ ἀνωτερότης καὶ ἀνιδιοτέλεια τοῦ Χατζηγιάννη Μέξη διέλαμψε κατὰ τὰς ζοφεράς ἡμέρας τῆς ἐμφυλίου διαμάχης, διαρκοῦντος ἀκόμη τοῦ Ἄγῶνος, καθ' ἃς ἐνῶ ὁ λαὸς ἠγωνίζετο καὶ ἐπρόσμενε ἀπὸ τούτων ἀρχηγούς του τὴν καθοδήγησιν καὶ τὸν καλὸν παραδειγματισμὸν διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Πατρίδος, οὗτοι ἤριζον περὶ πρωτείων καὶ συμφερόντων, καὶ τὰ ὄπλα καὶ χρήματα τὰ προοριζόμενα διὰ τὸν Ἱερόν Ἄγῶνα τὰ ἐχρησιμοποιοῦν ἐναντίον ἀλλήλων.

Οὗτος μακρὰν τῶν μικροτήτων αὐτῶν δὲν ἔπαυσε νὰ προσφέρῃ τὰς ὑπηρεσίας του, χρήμα καὶ συμβουλὰς, μὴ δεχθεὶς οὐδὲν ἀξίωμα, μὴ προσεταιριζόμενος τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην τῶν ἀντιμαχομένων μερίδων.

Ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης ἔτρεφε μεγάλην ἐκτίμησιν καὶ σεβασμὸν πρὸς τὸν γηραιὸν ἀγωνιστὴν. Εἰς ἐπιστολὴν του, τῆς 19ης Ὀκτωβρίου 1822, ἀποσταλεῖσαν ἀπὸ τούτων Μύλους πρὸς αὐτὸν καὶ τοὺς προκρίτους τῶν Σπετσῶν, γράφει μεταξύ ἄλλων τὰ ἑξῆς :

«... οἱ ἄρχοντές μας ὄχι μόνον δὲν παραδειγματίζονται εἰς ἐσᾶς νὰ ἐξοδεύσουν ἀπὸ τὰ ἰδικὰ των, ἀλλὰ σφετερίζονται καὶ τὰ τῆς πατρίδος καὶ πρὸς διευθέτησιν των στασιάζουν καὶ τ' ἄρματα καὶ προξενεῖται ἐκ τούτου ἡ ἐσχάτη δυστυχία καὶ κινδυνεύομεν νὰ χαθῶμεν. Ἀδελφοί ἔχετε ἐπιρροὴν εἰς τὰ πράγματα καὶ ἔχετε καὶ δικαίωμα, συμβουλευσατέ καὶ παρακινήσατε κάθε ἓνα τὰ δέοντα καὶ ἐγὼ μὲν ὅσον τὸ τοῦ μέρους μου σᾶς ὑπόσχομαι ὄλην τὴν εἰλικρίνειαν καὶ τὴν πλέον σχετικὴν ὑπακοὴν καὶ περιπλέον συντρέξατε καὶ εἰς ταύτην τὴν ἀκμαίαν ἐποχὴν ὅσον δύνασθε».

Ἐπίσης παραθέτομεν περικοπὴν ἐκ τῆς Ἱστορίας τοῦ Φ. Χρυσανθοπούλου¹ εἰς τὸ κεφάλαιον περὶ τῆς ἐκστρατείας τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τὸν Κολοκοτρώνην κατὰ τοῦ Δράμαλη, εἰς ἣν ἀναφέρεται ἡ συνδρομὴ τοῦ Χατζηγιάννη Μέξη κατὰ τὴν ἐκστρατείαν ταύτην :

«Ὁ Πᾶνος Κολοκοτρώνης ἐπῆγε προηγουμένως ἀπὸ τὸ Νταουλι εἰς τοὺς Ἀφεντικούς Μύλους, διὰ νὰ βεβαιώσῃ τὰ ὑπάρχοντα ἐκεῖ ἐντὸς τῶν πλοίων μέλη τοῦ Ἐκτελεστικοῦ καὶ τῆς Βουλῆς τὴν ἔλευσιν τοῦ πατρός του καὶ τὴν ἀπόφασιν τοῦ γινομένου συμβουλίου, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἀνυπόμονοι νὰ μάθουν ἂν ὁ Κολοκοτρώνης ἔρχεται μὲ τοὺς Μωραῖτες, καὶ μάλιστα ὁ Χατζηγιάννης Μέξης, ὅστις μαθὼν ὅτι ἔρχεται, παρήγγειλεν εἰς τὰ πλοῖα του νὰ βγάλουν ἔξω εἰς τοὺς Μύλους τροφάς, διὰ νὰ φάγουν οἱ στρατιῶται τοῦ Κολοκοτρώνη, διότι ὁ Πᾶνος ἦτο γαμβρὸς τῆς Μπουμπουλίνας καὶ εἶχε τὰ μέσα διὰ τὴν συντήρησιν τῶν στρατιωτῶν,

1. Ἀπομνημονεύματα Ἑλλήνων Ἐπαναστάσεως, τ. Β', σ. 261 - 262.

τά ὁποῖα ἔδιδον τά Σπετσιοτικά πλοῖα, καί ἰδίως ἡ πεθερά του καί ὁ Μέξης, ὁ ὁποῖος τότε ἔγινε θῦμα εἰς ἔξοδα, διότι πολύ ἐφιλοτιμήθη, ὄχι μόνον τό πρός τήν πατρίδα χρέος του, ἀλλά καί διά τήν ὑπόληψιν, τήν ἀγάπην καί τήν ἐλπίδα, τήν ὁποίαν οἱ Σπετσιοῦται εἶχαν πρός τόν Κολοκοτρώνην».

Ὁ ναύαρχος Ἰω. Θεοφανίδης¹ ἀναφέρει τόν θαυμασμόν, τόν ὁποῖον ἔτρεφεν ὁ γηραιός ἀγωνιστής διά τόν Θεόδωρον Κολοκοτρώνην. Ἡ ἀκόλουθος σκηνή λαμβάνει χώραν εἰς Μύλους τήν 17ην Ἰουλίου 1822 :

«Ἄμα ἔφθασε εἰς τούς Μύλους ὁ Θ. Κολοκοτρώνης ἐπέβη τῆς ἡμιολίας «Τερψιχόρη», ὅπου συνωμίλησε μετά τοῦ Ἀθ. Κανάρη καί ἄλλων μελῶν τῆς Κυβερνήσεως. Ἀναφέρεται ὅτι ὁ θαυμαστής τοῦ Κολοκοτρώνη ἐξοχώτατος ὄλων, πρῶτιστος τῶν προκρίτων τῶν Σπετσῶν Χ. Γιάννης Μέξης ἤρχισε νά τόν χαιρετᾷ ἐκ μεγάλης ἀκόμη ἀποστάσεως μὲ κανονιοβολισμόν τοῦ πλοίου του».

* * *

Δυστυχῶς ἡ διχόνοια καί ἀπειθαρχία εἰσβάλλουν καί εἰς τήν νῆσον, μεταξύ τῶν οἰκοκυραίων, προξενοῦσαι τήν διαίρεσιν τοῦ λαοῦ. Εἰς μάτην ὁ γηραιός ἄρχων καί ἀγωνιστής προσπαθεῖ νά κατευνάσῃ καί συνετίσῃ αὐτούς, ἀλλά δέν τό κατορθώνει καί πικραμένος ἐγκαταλείπει τήν νῆσον καί ἄγει πρός Ναύπλιον. Λίαν συντόμως ὅμως ὁ λαός αἰσθανόμενος τήν ἀνάγκην του τόν προσκαλεῖ, καί οἱ οἰκοκυραῖοι τοῦ ὑπόσχονται ὁμόνοιαν καί ὑπακοήν.

Εἰς ἐπιστολήν του πρός αὐτούς, σταλεῖσαν μετά τήν πρόσκλησιν αὐτῶν, διαφαίνεται τό ψυχικόν μεγαλεῖον καί ὁ ὑπέροχος πατριωτισμός του.

Τό ἱστορικόν τοῦτο ἔγγραφο² παραθέτομεν ὧδε :

«Πρός τούς εὐγενεστάτους προκρίτους Σπετσῶν

Ναύπλιον τῆ 15 Ἰουνίου 1823.

«Ἐλαβα τό εὐγενές σας σημειωμένα τῆ 13 τοῦ ἄνω ἔξ οὗ παρατηρῶ νά μέ ἀναφέρετε τήν προσήλωσιν τοῦ λαοῦ, ὅτι ὅλοι κοινῶς καί ὁμοφώνως ζητοῦν τήν ἐπάνοδόν μου εἰς τήν πατρίδα, ὄλων τῶν ἐντίμων της οἰκοκυραίων, καί ὅτι ἡ διαίρεσις ὄλων τῶν ἐντίμων της κανέν ἀποτέλεσμα δέν κάμνει, καί διά τοῦτο κρίνουν

1. Ἰω. Θεοφανίδης, Ἱστορικόν Ἀρχεῖον, Ἀθήναι, 1934, τ. Α', σ. 218.

2. Ἱστορ. Ἀρχεῖον ΙΕΕΕ. Ἱστ. Ἀρχ. Σπετσῶν.

ἐπάναγκες καὶ ἄφευκτον τὴν ἐπιστροφήν μου. Τοῦτο αὐτὸ καὶ ἡ φιλογένειά σας κρίνουσα τὰ ὠφέλιμα, μέ εἰδοποιεῖτε ζητοῦντες τὴν γνώμην καὶ συγκατάθεσιν μου, φίλοι καὶ ἀδελφοί· τοῦτο ἱερὸν καὶ ἀγνὸν ζήτημα, κάθε αἰσθαντικὴ ψυχὴ τήκεται ἀκουσατάτο καὶ ἐγὼ ὁμοίως δὲν εἰμπορῶ, εἰμὴ συγκατανεύσω εἰς τοῦτο διὰ τὸ κοινὸν ὄφελος. Τὸ τί ἐγὼ συνεισέφερα πρὸς κοινήν τοῦ γένους ὠφέλεια καὶ κατὰ μέρος τῆς πατρίδος εἶμαι βέβαιος ὅτι καθεὶς τὸ γνωρίζει βλέποντας ὅμως μερικά κινήματα τοῦ λαοῦ καὶ διαφόρους κραυγὰς κατ' ἐμοῦ καὶ ἔχοντες εὐαίσθητον ψυχὴν ἀμέσως παρητήθην τοῦ χρέους, ἔδωσα τόπον τοῦ κακοῦ διὰ νὰ φανῇ ἡ τῆς ἐλλείψεως χρεία. Εἶμαι προβεβηκὸς τὴν ἡλικίαν ὅθεν χρειάζομαι ἡσυχίαν καὶ ὄντως ἐτραβήχθηκα. Πάλιν ὅλα τὰ καταπατῶ διὰ τὸ ὄφελος τοῦ γένους καὶ πατρίδος· ἅς ἔλθουν καὶ οἱ λοιποὶ συνάδελφοί μου οἰκοκυραῖοι καὶ τότε καὶ ἐγὼ δὲν θέλω λείπει. Ταῦτα καὶ ὑγιαίνετε.

Εἰς τοὺς ὀρισμοὺς σας
X' Γιάννης Μέξης.

Οὕτω διὰ τῆς ἀξιοθαυμάστου στάσεως τοῦ γηραιοῦ ἡγέτου οἱ Σπετσιῶται παρέμειναν ἔξωθι τῆς ἐμφυλίου διαμάχης κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Ἀγῶνος καὶ δὲν ἔπαυσαν νὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των ὅπου τὸ ἔθνικὸν καθῆκον τοὺς ἐκάλει.

Παραθέτομεν ὡς ἀπόσπασμα ἐγγράφου τῶν προκρίτων τῶν Σπετσῶν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Διοίκησιν ἡμερομηνίας 10ης Ἰουνίου 1824, ὅτε ὁ Ἀγὼν εὐρίσκετο εἰς κρίσιμον σημεῖον λόγῳ τῆς ἐμφυλίου διαμάχης. Μὲ χαρακτηριστικὸν ὕφος οἱ πρόκριτοι τῶν Σπετσῶν γράφουν :

«... Ὅταν ὁ κίνδυνος φθάσῃ ἐπάνω εἰς τὰς κεφαλὰς μας, τότε ρητορικοὶ καὶ ἐπαινετικοὶ κάλαμοι φιλοτιμοῦνται μὲ ἄμιλλαν νὰ μᾶς παρακινήσωσι πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ ἔθνους· ὅταν δὲ αὐτὸς εἶναι μακρὰν, τότε τὸ πάθος τῆς πλεονεξίας καὶ φιλοπρωτίας μετέρχονται εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν δυναστείαν της. Ἀπεκάμαμεν καὶ νὰ ἐπαινῶμεθα καὶ νὰ παρακινούμεθα· ἔργον τῆς Διοικήσεως εἶναι, ἀφοῦ φανερώσει τὰ φρονήματά μας εἰς ὅλους τοὺς Ἕλληνας, νὰ προλάβῃ καὶ ἄλλους ἐπερχομένους κινδύνους διότι ἂν ἀποφύγωμεν τὰ παρόντα, βεβαίως χανόμεθα εἰς τὸν ἐπόμενον, ἐπειδὴ τρέχομεν εἰς τὸν ὄλεθρόν μας καὶ ὄχι εἰς τὴν σωτηρίαν μας».¹

1. Ἄ. Ὁρλάνδος, Ναυτικά, τ. Β, σ. 39.

Οί μετὰ τὴν Ἀνεξαρτησίαν χρόνοι

Ὅταν ἡ Ἀνεξαρτησία ἐπετεύχθη, ὁ Χατζηγιάννης Μέξης προσβλέπει μέ πίστιν εἰς τὸ ἔθνοσωτήριον ἔργον τοῦ πρώτου Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος Ἰωάννου Καποδίστρια.

Παρατίθεται ὧδε ἐπιστολή¹ αὐτοῦ πρὸς τὸν Καποδίστριαν, διὰ τῆς ὁποίας ἐκφράζει τὴν νομιμοφροσύνην του πρὸς αὐτόν.

«Πρὸς τὴν αὐτοῦ Ἐξοχότητα Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος.

Ἦκουσα παρά τοῦ Διοικητοῦ, ὅτι ἕνας ταραχοποιός καὶ συκοφάντης ἔπλασε ψεύματα καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σεβαστόν αὐταδελφόν σας κ. Βιάρον ὅτι ἐδέχθην καὶ ἐγὼ τὴν ἔνωσιν τῶν Σπετσῶν μετὰ τῆς Ὑδρας, διὰ τῆς ὁποίας συκοφαντίας ἐταράχθην μέγας.

Ἐπειδὴ μόνος ἐγὼ καὶ οἱ περὶ ἐμέ ἀποστρεφόμεθα ἐν τοιοῦτον, ὡς πρόξενον ταραχῆς καὶ ἀκαταστασίας. Διότι ὅτε ἐγένετο συνέλευσις ἐδῶ νά ὁμιλήσωμεν μέ ἡσυχίαν περὶ τῶν λογαριασμῶν τῶν ἡμετέρων ἀποζημιώσεων, τότε παρρησία ἀνταῖπον, ὅτι ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἐπρόβαλον περὶ ταύτης ἐνώσεως, ὅτι δέν συμφωνῶ εἰς τίποτε, οὐδέ μέ τοὺς συμπολίτας μου Πετσιοῦτας, ὅταν ζητῶσι τὴν ἔνωσιν τῆς Ὑδρας. Οὕτω τολμηρῶς ἀντεῖπον εἰς τοὺς ζητοῦντας τὴν μετὰ τῆς Ὑδρας ἔνωσιν! στοχαζόμενος τὰ ἀποτελέσματα τῆς Ὑδραίας ἐνώσεως, ὅτι εἶναι καὶ ἄδικα καὶ ἀσύμφορα καὶ ἐπιθυμῶ νά σεμνύωμαι τῇ Πατρίδι εἰς τὴν νόμιμον καὶ πρόξενον κοινῆς εὐδαιμονίας Κυβέρνησιν τῆς Α. Ἐξοχότητος.

Διό καὶ ἡμεῖς καὶ ἐσμέν καὶ ἐσόμεθα οἱ αὐτοὶ μέχρι τέλους, καὶ ἐγὼ καὶ ἡ οἰκογένειά μου εὐπειθέστατοι καὶ λίαν εὐγνώμονες πρὸς τὸν κοινόν πατέρα καὶ ἄπειρον εὐεργέτην τῆς Ἑλλάδος καὶ διὰ τὰ παρόντα καὶ τὰ ἐλπιζόμενα.

Δέν δύναμαι ἀλλέως νά ἐκφράσω τὴν πρὸς τὴν Σ. Κυβέρνησιν μέγιστην εὐλάβειαν καὶ εὐπειθείαν μου, εἰμὴ μέ τό νά εἶπω πάλιν ὅτι μέν τὰ ψεύδη πλάσαντες εἶναι συκοφάνται καὶ διάβολοι, ἐγὼ δέ εἰλικρινῆς καὶ ἄδολος.

Θέλετε δέ ἀκούσει καὶ ἀπό τὸν ἐπίτηδες στελλομένου υἱοῦ μου Νικολάου περὶ πάντων ἀπολογουμένου.

1831. Μαρτίου 13, ἐν Πέτσαις

Ὁ εἰλικρινέστατος καὶ εὐπειθέστατος
Χ. Γιάννης Μέξης»

2. Ἰστ. Ἀρχ. ΙΕΕΕ. Ἰστ. Ἀρχ. Σπετσῶν.

Ἐπισκεφθεῖς δέ ὁ Καποδίστριας κάποτε τὰς Σπέτσας ἐφιλοξενήθη παρά τῷ Μέξη, ἐκτιμήσας τόν χαρακτήρα καί τόν ἀπλοῦν τρόπον ζωῆς τοῦ γηραιοῦ ἄρχοντος.

Εἰς τό ἀνέκδοτον ἔργον τοῦ ἱστορικοῦ τῆς νήσου Ἐναργύρου Χ' Ἐναργύρου «Τά ἀνάμικτα» (Ἀρχεῖον Οἰκογενείας Κούτση), ἀναφέρεται λεπτομερῶς ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Κυβερνήτου εἰς Σπέτσας τήν ἄνοιξιν τοῦ 1828, ὡς καί ἡ φιλοξενία αὐτοῦ παρά τοῖς Οἴκοις Μέξη καί Χατζηαναργύρου. Ὑπὸ τοῦ ἱστορικοῦ ἀναφέρεται καί ἡ ἐξῆς συνομιλία Κυβερνήτου καί Μέξη¹.

«Μετά τό γεῦμα, εἰς τόν οἶκον τοῦ Μέξη, ὁ Κυβερνήτης ἐπέρασεν εἰς τήν μεγάλην αἴθουσαν ὑποδοχῆς ἵνα ἀναπαυθῆ. Μετ' ὀλίγον εἰσῆλθεν ὁ οἰκοδεσπότης μετά τοῦ γαμβροῦ του Χατζηαναργύρου. Ὁ Μέξης ἐπροχώρησεν πρός αὐτόν καί εἶπεν :

«Ἦλθομεν, Ἐξοχώτατε, μετά τοῦ γαμβροῦ μου, ἵνα σᾶς συμβουλευθῶμεν διά τά τέκνα μας, τά ὅποια σκοπεύομεν νά στείλωμεν εἰς Εὐρώπην διά νά σπουδάσουν. Τί μᾶς συμβουλεύετε;»

Τότε ὁ Κυβερνήτης, ἀνυψώσας τὰς διόπτρας του τὰς ὁποίας ἔφερεν μόνον ὅταν ἠργάζετο, παυσάμενος νά ξέσῃ τοὺς ὄνυχάς του διά λεπτοῦ μαχαιριδίου, ὅπερ εὐρέθη κατεργαζόμενος ἐν τῇ μοναξιᾷ του, εἶπεν :

«Καί τί θά μάθωσιν εἰς τήν Εὐρώπην ἐν τῇ ἡλικίᾳ ταύτῃ; θά μάθωσι νά ξέωσι τοὺς ὄνυχας, ὡς κάμνω ἐγώ τώρα, νά λούωνται, νά ἱππεύωσι καί νά κλειδοκυμβαλοῦν. Ὁχι! ἄς μάθωσιν ἐδῶ ὅ,τι οἱ διδάσκαλοί των γνωρίζουν καί ὅταν ἡλικιωθῶσιν, τότε ἄς μεταβῶσιν εἰς τήν Ἑσπερίαν πρός καταρτισμόν».

Τότε στραφείς ὁ Μέξης πρός τόν Χατζηαναργύρου τοῦ εἶπεν ἀποφασιστικῶς :

«Μέ τό κατράμι θά ζήσωμεν πάλιν, Ἄνδρέα» ἐννοῶν προφανῶς ὅτι καί τά τέκνα των προορίζονται διά τό πατροπαράδοτον ναυτικόν ἐπάγγελμα».

Καί πράγματι, οἱ Σπετσιῶται μετά τήν Ἐπανάστασιν παρ' ὅλην τήν δεινήν οικονομικήν κατάστασιν, εἰς ἣν περιέπεσαν λόγω τῶν θυσιῶν των εἰς τόν Ἱερόν Ἀγῶνα, κατώρθωσαν ἀργότερον ν' ἀναπτύξουν ἀξιόλογον ναυτιλίαν, ὡς ὁ Γεώργιος Φωτόπουλος γράφει² :

1. Ἐφημ. «Ἐστία» 19ης Ἰανουαρίου 1936, ἄρθρον Δ. Γατοπούλου.

2. Συνοπτική Ἱστορία τοῦ κατά θάλασσαν ὑπέρ τῆς αὐτονομίας ἀγῶνος, Ἀθηναί 1873, σ. 169.

« Ἡ δὲ ἔνδοξος νῆσος Σπέτσαι, ὀφου γενναίως καὶ ἥρωικῶς εἰς τὸν θαλάσσιον ἀγῶνα τό μέρος τῆς καθ' ὅλα συνεισέφερε διά τε τῶν πλοίων καὶ τῶν θησαυρῶν της τάς συνεπείας τῶν δυστυχημάτων ὅσαι αἱ λοιπαὶ δύο ὑπέστησαν διαφυγοῦσα, καὶ ἐν μέρει ἀπό τάς καταδρομικὰς ἐνεργείας, εἰς ἅς ἰδίως ἔλαβε μέρος ἐπωφεληθεῖσα, ἐγκαίρως δι' ἀπαραμίλλου φρονήσεως καὶ νοημοσύνης τό φυσικόν αὐτῆς στάδιον (τῆς Ἐμποροναυτιλίας) ἐπιδιώξασα, ἐπεδόθη εἰς τήν ἐμπορίαν καὶ βαθμηδόν ἀποκατέστη, διακεκριμένον ναυτικόν ἀποκτήσασα, τό ὁποῖον τιμᾷ τήν Ἑλλάδα».

Ἰδιαιτέρως ἐπίσης ὁ γηραιός ἄρχων καὶ ἀγωνιστής ἐτιμᾶτο καὶ ὑπό τοῦ Βασιλέως Ὀθωνος, ὡς καὶ ὑπό τοῦ πατρός αὐτοῦ Βασιλέως τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκου, τόν ὁποῖον καὶ ἐφιλοξένησεν ἐν τῇ οἰκίᾳ του τό 1835, ὅταν οὗτος ἐπεσκέφθη τάς Σπέτσας. Ὁ δὲ Βασιλεὺς Ὀθων, ὅσάκις μετέβαινε εἰς Σπέτσας, ἐφιλοξενεῖτο πάντοτε παρά τῷ Μέξῃ. Παρ' ὅλην τήν βασιλικήν εὖνοιαν καὶ ἐκτίμησιν, ἦν ἀπελάμβανε οὗτος, οὐδέποτε ἐκόλακευσε τήν Αὐλήν καὶ οὐδέποτε ἐζήτησεν ἀξιώματα διὰ τοῦς υἱούς αὐτοῦ.

Ὅτε δὲ τό 1841 ὁ Βασιλεὺς Ὀθων εἰς μίαν τῶν περιουσιῶν του ἀφίχθη εἰς Σπέτσας, ὁ Δήμαρχος τῶν Σπετσῶν παρεκάλεσε τόν Μέξην, ὅπως κατέλθῃ εἰς Ντάπιαν καὶ συνοδεύσῃ τόν Βασιλέα μέχρι τῆς οἰκίας του, ὅπου καὶ θά ἐφιλοξενεῖτο. Ὁ ὑπερήφανος γέρων ἀπήντησεν ὅτι ἡ ἡλικία του δέν τοῦ ἐπιτρέπει τοῦτο καὶ θά ἀναμένη τόν Ἄνακτα εἰς τό ἀρχοντικόν του. Πράγματι ὁ Βασιλεὺς μετέβη ἐκεῖ πεζῇ καὶ ἀπένειμεν ἰδιοχείρως εἰς τόν γηραιόν ἥρωα τόν Ταξιάρχην τοῦ Σωτῆρος¹.

Εἰς ἀναγνώρισιν τῶν ὑπηρεσιῶν του πρὸς τό Ἔθνος, ἀλλά καὶ διὰ τήν αὐτοθυσίαν καὶ ἀνδρείαν αὐτοῦ τὰς ἐπιδειχθείσας κατά τήν ἱστορικήν ναυμαχίαν τῆς 8ης Σεπτεμβρίου 1822, διὰ Βασιλικοῦ διατάγματος τῆς 1ης Ἰουνίου 1833, τῷ ἀπενεμήθη ὁ Χρυσοῦς Σταυρός τοῦ Βασιλικοῦ Τάγματος τοῦ Σωτῆρος τοῦ Βασιλέως Ὀθωνος. Τό δὲ κείμενον τοῦ διπλώματος ἀπονομῆς², ὑπογεγραμμένου παρά τοῦ Βασιλέως Ὀθωνος καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου ἔχει ὡς ἀκολούθως :

ΟΘΩΝ

Ἐλέω Θεοῦ Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος

Ἀπονέμομεν εἰς τόν Κύριον Ἰωάννην Μέξην διά τάς χρηματικὰς αὐτοῦ προσφοράς καὶ διὰ τήν ὁποῖαν ἔδειξεν ἀνδρείαν προτι-

1. Ἐφημερίς «Ἐστία», φύλλον 16ης Μαΐου 1934.

2. Ἰστ. Ἀρχ. ΙΕΕΕ.

μήσας τῆς φυγῆς τόν ἐν τῇ Πατρίδι αὐτοῦ Τυπαρήνω θάνατον, ὅτε ἐπεφάνη κατ' αὐτῆς ὁ ἐχθρικός στόλος κατά τό 1822, τόν χρυσοῦν σταυρόν τοῦ Ἡμετέρου Βασιλικοῦ Τάγματος τοῦ Σωτήρος καί τόν διευθύνομεν πρός αὐτόν διά τοῦ παρόντος, ὅπως ἔχει φέρει αὐτόν κατά τό ἀπό α' Ἰουνίου 'αωλγ' ἡμέτερον διάταγμα. Πρός κύρωσιν τούτων ἐκδίδομεν τό παρόν ὑπογεγραμμένον παρ' ἡμῖν καί προσωπογεγραμμένον παρά τοῦ ἡμετέρου Γραμματέως τῆς Ἐπικρατείας ἐπί τοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου καί ἐπί τῶν Ἐξωτερικῶν.

Ἐν Ναυπλίῳ τήν 20 Μαΐου 1834
α' Ἰουνίου

Τ.Σ. Ὅθων

Α. Μαυροκορδατος

Τò 1835 δι' ἑτέρου Βασιλικοῦ διατάγματος διορίζεται Σύμβουλος τῆς Ἐπικρατείας εἰς τακτικὴν ὑπηρεσίαν. Ἐπίσης διετέλεσε γερουσιαστής, πληρεξούσιος καί παραστάτης τῶν Σπετσῶν.

Τήν 9ην Μαΐου τοῦ 1841, ἐπίσης διά Βασιλικοῦ διατάγματος, τῷ ἀπενεμήθη ὁ Μεγαλόσταυρος τῶν Ταξιαρχῶν τοῦ Βασιλικοῦ Τάγματος τοῦ Σωτήρος.

Ἀπεβίωσε τò 1844 ἐν Σπέτσαις εἰς ἡλικίαν ἐνενήκοντα ἐτῶν.

* * *

Ἐνταῦθα δεόν νά κάμωμεν μίαν μικράν παρένθεσιν, ὅσον ἀφορᾷ τήν διατήρησιν τῆς μνήμης τοῦ ἥρωος Χατζηγιάννη Μέξη. Εἶναι λυπηρόν νά εἴπωμεν ὅτι σήμερον πολλοί ὀλίγοι Ἕλληνες γνωρίζουν περί αὐτοῦ.

Δυστυχῶς λόγω τοῦ ἐπικρατοῦντος κλίματος κατά τήν μετεπαναστατικὴν ἐποχὴν - ἐπικράτησις πολιτικῶν σκοπιμοτήτων καί ἀτομικῶν συμφερόντων - τό ἐπίσημον Κράτος ἐμερολήπησε καί γενικῶς ἠδίκησε τήν μνήμην καί τήν ὀρθὴν κατάταξιν τῶν ἀγωνιστῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως. Ἐν μέρει δέ τοῦτο ὠφείλετο καί εἰς τήν μετριοφροσύνην καί ἀνιδιοτέλειαν αὐτῶν τῶν ἰδίων τῶν ἀγωνιστῶν καί τῶν ἀπογόνων των.

Ὁ Α. Ν. Γούδας χαρακτηριστικῶς ἀναφέρει ὅτι εἶχε ζητήσῃ ἀπὸ τοὺς ἐν Σπέτσαις Δημήτριον Βουδούρην καί γερουσιαστὴν Νικόλαον Μέξην πληροφορίας ὅπως συγγράψῃ καί περιλάβῃ εἰς τόν τέταρτον τόμον τοῦ συγγράμματός του Βίοι Παράλληλοι τὰς βιογραφίας τῶν Μπουντουραίων καί Μεξαίων. Ὁ μὲν Βουδούρης δέν ἠρνήθη ἀλλὰ οὐδεμίαν πληροφορίαν

ἔπεμψεν, ὁ δὲ Μέξης, κατὰ τὸν συγγραφέα, οὐδεμίαν ἀπαντήσεως τὸν ἠξίωσε. Καί ἐν κατακλείδι ὁ Α. Γούδας γράφει¹:

«Ἄλλως ἄγνωστον καὶ ἂν ποτε θέλουσιν εὐαρεστηθῆ οἱ ἀπόγονοι τῶν Μπουντουραίων καὶ Μέξηδων νά χορηγήσωσι ἡμῖν (ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἐξ αὐτῶν δαπάνης) τό παρ' αὐτοῖς μόνον κείμενον ἀκατέργαστον μάρμαρον, ἵνα ἐπ' αὐτοῦ κατασκευάσωμεν ἡμεῖς διὰ μόχθων πολλῶν καὶ δαπάνης οὐ μικρᾶς τοὺς τῶν προγόνων αὐτῶν ἀδριάντας, τοὺς κοσμήσαντας βραδύτερον τό Ἑλληνικόν Πάνθεον».

Ἄσχετως αὐτοῦ, ἔγιναν προσπάθειαι ἀπὸ ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν διὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς συμβολῆς τῶν Σπετσῶν εἰς τὸν ναυτικὸν ἀγῶνα καὶ τὴν διατήρησιν τῆς μνήμης τοῦ ἥρωος Μέξη.

Μνημονεύομεν τοὺς ἱστορικοὺς τῆς νήσου, Ἀναστάσιον Ὁρλάνδου καὶ Ἀνάργυρον Χ' Ἀναργύρου, τῶν ὁποίων αἱ ἱστορικαὶ διατριβαὶ περὶ τῆς νήσου καὶ τῆς συμβολῆς αὐτῆς γενικῶς εἰς τὸν ναυτικὸν ἀγῶνα τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν Παλιγγενεσίαν παραμένουν μνημειώδεις.

Τὴν οἰκογένειαν Κούτση, ἡ ὁποία ἰδίαις δαπάναις ἀνήγειρε τὸν ναῖσκον τῆς Παναγίας τῆς Ἀρμάτας καὶ τὴν ἐν Σπέτσαις προτομὴν τοῦ Χατζηγιάννη Μέξη.

Τὸν ἀείμνηστον Καθηγητὴν καὶ Ἀκαδημαϊκὸν Γεώργιον Σωτηρίου, ὁ ὁποῖος διετέλεσεν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Πρόεδρος τῆς Ἑνώσεως Σπετσιωτῶν καὶ Ἐφορος τοῦ ἐν Σπέτσαις Μουσείου καὶ Ἱστορικοῦ Ἀρχείου. Διὰ σειρᾶς διαλέξεων καὶ διοργανώσεως ἐτησίων ἐορτῶν ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἱστορικῆς ναυμαχίας τῆς 8ης Σεπτεμβρίου 1822, πραγματικῶς ἠγωνίσθη διὰ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ Σπετσιωτικοῦ ἀγῶνος καὶ διὰ τὴν διατήρησιν τοῦ Μουσείου τῶν Σπετσῶν, τό ὁποῖον στεγάζεται εἰς τό ἀρχοντικὸν μέγαρον τοῦ Χατζηγιάννη Μέξη.

Τὸν ἀείμνηστον ἐκ Σπετσῶν Ναύαρχον Δημήτριον Ἰω. Μέξην, ὁ ὁποῖος διέσωσεν ἀρκετὰ ἱστορικὰ κειμήλια καὶ ἔγγραφα, κυρίως ἀντίγραφα, ἐκ τῶν Ἱστορικῶν ἀρχείων τῆς ΙΕΕΕ καὶ Σπετσῶν καὶ ἠργάσθη διὰ τὴν διατήρησιν τῆς μνήμης τοῦ ἥρωος Χατζηγιάννη Μέξη.

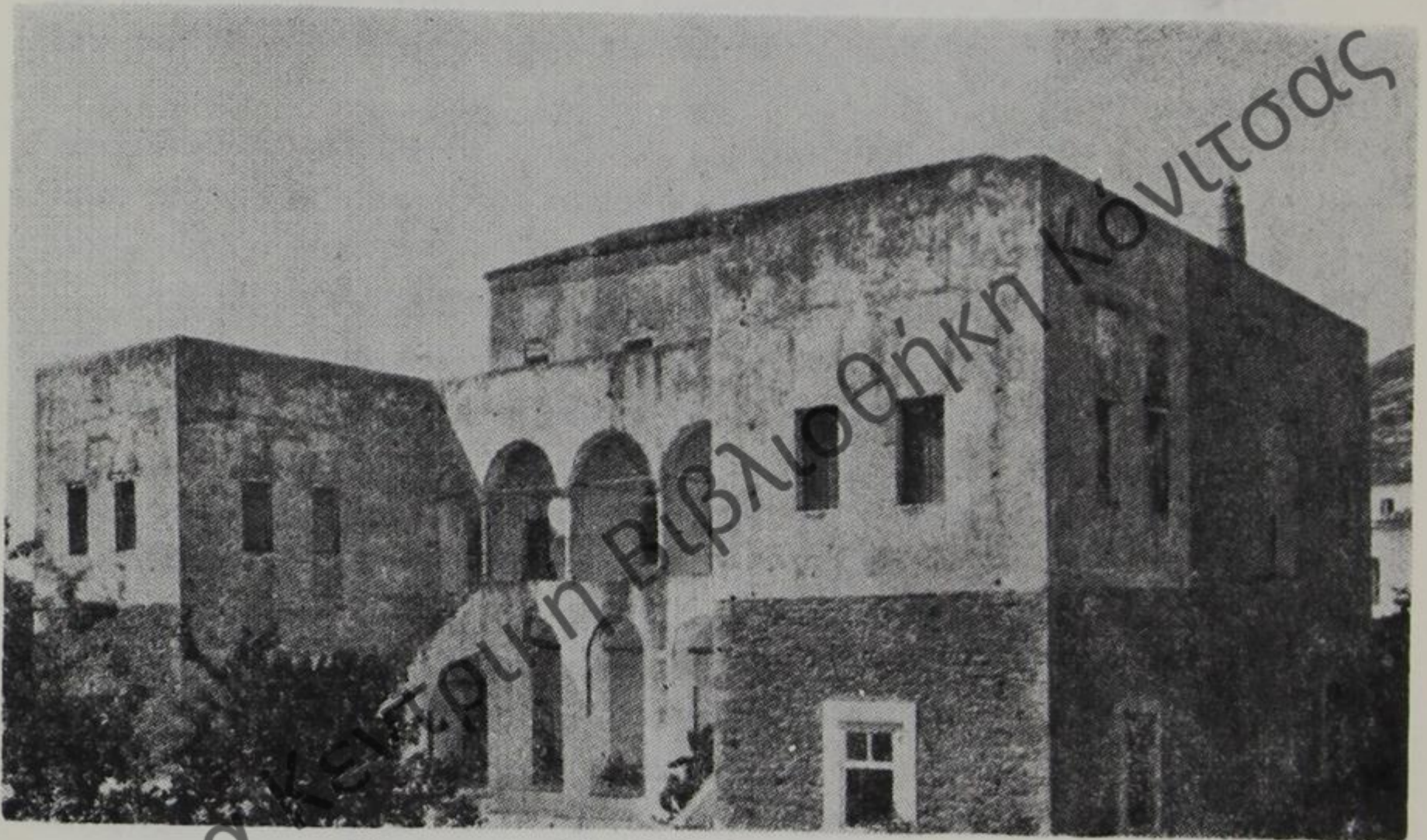
Η ΑΡΧΟΝΤΙΚΗ ΟΙΚΙΑ ΤΟΥ Χ' ΙΩ. ΜΕΞΗ ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΕΙΜΗΛΙΟΝ

Ἡ ἐν Σπέτσαις ἀρχοντικὴ οἰκία τοῦ Χατζηγιάννη Μέξη, ἦν ἐκτισεν Ἄραψ ἀρχιτέκτων μετακληθεὶς πρὸς τοῦτο εἰς Σπέτσας περὶ τό τελευταῖον τέταρτον τοῦ 18ου αἰῶνος, εὕρισκομένη παρά τὸν ναόν τῆς Ὑπαπαντῆς,

1. Α. Ν. Γούδας, Βίοι παράλληλοι, Ἀθῆναι 1870, τ. 4, σ. 390.

εἶναι ἓν θαυμάσιον κτίριον τοῦ 18ου αἰῶνος, τριώροφον, ἀραβοβενετσιάνικου ρυθμοῦ εἰς σχῆμα Π. Τοξωτή πύλη ὁδηγεῖ εἰς εὐρείαν αὐλήν, εἰς τό βάθος τῆς ὁποίας ὑψοῦται ἐπιβλητικῶς ἡ οἰκία. Ἔχει δύο λιθίνους κλίμακας ἐκατέρωθεν, αἱ ὁποῖαι ὁδηγοῦν εἰς εὐρυχώρους ἐξόδους μέ θαυμασίους θόλους, στηριζομένους ἐπί κομψῶν κιόνων καί συγκοινωνούντων μέ τόν μεσαῖον ὄροφον. Ἔχει δέ ἀξιόλογον ἐσωτερικήν διαίρεσιν.

Τόν ἰσόγειον ὄροφον ἀπαρτίζουν ἐπτά μεγάλοι θολωταί αἴθουσαι. Ἐκεῖ ὑπῆρχεν καί τό θησαυροφυλάκιον, τό ὁποῖον οἱ Σπετσιῶται ἐκάλουν «στέρνα». Κατά λαϊκόν μῦθον τόν ὁποῖον ἐπλασεν ἡ λαϊκή φαντασία καί

Ἄρχοντική οἰκία Χ' Ἰωάννου Μέξη. Σπέτσαι.

ὁ ὁποῖος σώζεται μέχρι σήμερον εἰς τήν νῆσον, ἐπιστεύετο ὅτι εἰς τήν «στέρναν» αὐτήν, ὅπου ὁ Μέξης ἐφύλαττε τοὺς θησαυροὺς του, εἶχεν ἓναν μαῦρον ὑπηρέτην, ὁ ὁποῖος ἀνακάτευεν διαρκῶς αὐτούς, ἵνα μή σκωριάσῃ ὁ χρυσός (!).

Εἰς τοὺς δύο ἄλλους ὀρόφους εὐρίσκονται μεγάλοι αἴθουσαι τελετῶν, ἔνθα συνεδρίαζε τό Συμβούλιον τῶν προκρίτων Γερόντων, ὡς ἐπίσης κοιτῶνες καί ξενῶνες φιλοξενίας. Ἐκεῖ ὑπάρχουν θαυμάσιαι ἐστία ἀραβικοῦ ρυθμοῦ, ξυλόγλυπται ὀροφαί βυζαντινῆς τεχνοτροπίας, ντουλάπια, μεσάνδρες, πού συνδυάζουν τό ἐπιβλητικόν καί τό ὡραῖον. Ὅλα αὐτά, ἂν καί ἐντελῶς γυμνά σήμερον, ἐμποιοῦν ἐξαιρετικήν ἐντύπωσιν εἰς τόν ἐπισκέπτην, ὅστις ἀντιλαμβάνεται τόν πάλαι πλοῦτον τοῦ οἰκοδεσπότη τοῦ μεγάρου τούτου. Ἐντύπωσιν ἐπίσης προκαλεῖ περί τῆς θεοσεβείας αὐτοῦ

ἐν δωμάτιον, τό ὁποῖον ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς ναῦδριον καί εἰς τό ὁποῖον σήμερον ἐκτίθεται πανάρχαιον εἰκονοστάσιον.

Τό θαυμάσιον τοῦτο οἰκοδόμημα τὸ 1924 διά Νομοθετικοῦ διατάγματος ἐκρίθη ἱστορικόν κειμήλιον καί στεγάζει σήμερον τό Μουσεῖον τοῦ Σπετσιοτικοῦ ἀγῶνος, ἔνθα φυλάσσονται ἱστορικά ἔγγραφα καί κειμήλια ὡς τά ὅστ' αὐτῆς Λασκάριδος Μπουμπουλίνας, πορτραῖτα ἀγωνιστῶν τοῦ 1821 καί ἄλλα ἐκθέματα. Ἐμπροσθεν τοῦ μεγάρου ἔχουν τοποθετηθῆ αἱ προτομαί ἀγωνιστῶν, εἰς τὰς ὁποίας πρωτεύουσαν θέσιν κατέχει ἡ προτομή τοῦ Χατζηγιάννη Μέξη.

Ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἱστορικῆς ναυμαχίας τῆς 8ης Σεπτεμβρίου τελεῖται ἐτησίως πανηγυρικὸς ἑορτασμός κατά τὸν ὁποῖον παρίστανται καί μέλη τῆς Κυβερνήσεως καί κατατίθεται στέφανος πρὸ τῆς προτομῆς τοῦ Χατζηγιάννη Μέξη.

ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ Θ. ΜΕΞΗΣ

Ἡ συμβολή τοῦ Θεοδωράκη Θ. Μέξη, ἀδελφοῦ τοῦ Χατζηγιάννη, εἰς τὸν ναυτικὸν ἀγῶνα διά χρηματικῶν εἰσφορῶν καί προσωπικῶν ὑπηρεσιῶν, ὑπῆρξε σημαντικὴ. Εἶχε τὰς αὐτὰς ἀρετὰς τοῦ ἀδελφοῦ του Χατζηγιάννη. Ἐφημίζετο δέ ἐπὶ πλέον, διά τὴν πραότητα τοῦ χαρακτῆρος του. Ὑπῆρξεν εἰς ἓκ τῶν πρώτων προκρίτων τῆς νήσου.

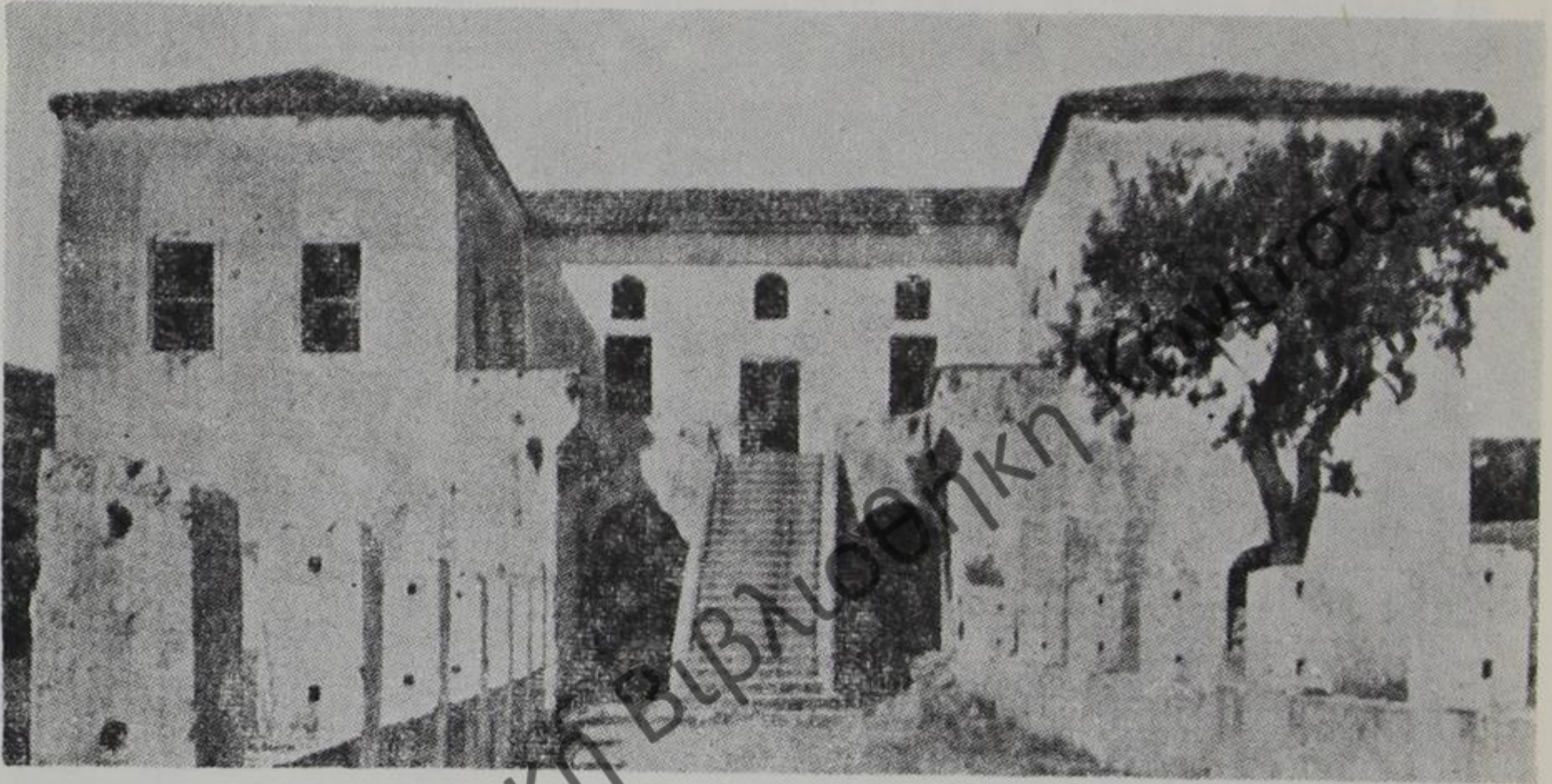
Τὴν 26ην Φεβρουαρίου 1804 τοῦ ἀνατίθεται ἡ Προεδρία Ἐπιτροπῆς, ἣτις σκοπὸν εἶχε τὴν ἐπιστάσιαν καί διαιτησίαν τῆς κοινῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ ναυτικοῦ τῆς νήσου, ἥτοι νὰ ἐπεξεργάζεται καί νὰ ἐξακριβώνη τοὺς λογαριασμοὺς τῶν πλοίων, λύοντας συγχρόνως κάθε ἀνακυπτομένην διαφορὰν μεταξὺ τῶν ναυτικῶν καί Πλοιάρχων ἢ αὐτῶν μετὰ τῶν συμμετόχων ἢ πλοιοκτητῶν.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Ἀγῶνος τοῦ ἀνετέθησαν διάφοροι ἀποστολαὶ ἔθνικοῦ ἐνδιαφέροντος, τὰς ὁποίας διεκπεραίωσεν ἐπιτυχῶς. Οὕτως ἀναφέρεται ἡ ματάβασις αὐτοῦ μετὰ τῶν Παναγιώτη Μπόταση, Ἀνδρέα Χ' Ἀναργύρου καί τεσσάρων ἄλλων Ὑδραίων προκρίτων, εἰς Καλὴν Νισύρου τὴν 23ην Ἰουλίου 1821, ὅπου ἦτο προσηρμοσμένος ὁ Ἑλληνικὸς στόλος, ἵνα πείσουν τοὺς πλοιάρχους καί τὰ πληρώματα, ὅπως ἐμμείνωσιν ἀκόμη ἐπὶ τινα χρόνον εἰς τὴν ὑπὲρ τῆς Σάμου ἐκστρατείαν¹. Ἐπίσης εἶχεν ἀναλάβει τὴν εἰσπραξίν συνεισφορῶν ἐξ ἄλλων νήσων διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου. Ὑπῆρξε δέ μεσολαβητῆς πρὸς συμφιλίωσιν τῶν ἀντιμαχομένων μερίδων κατὰ τὴν ἐμφύλιον διαμάχην. Παρευ-

1. Ἄν. Ὁρλάνδος, Ναυτικά Σπετσῶν, σ. 161.

ρέθη εις άπάσας, τας κατά τήν διάρκειαν τοῦ Ἄγῶνος, Ἐθνοσυνελεύσεις, ὡς πληρεξούσιος τῶν Σπετσῶν.

Ὁ Θεοδωράκης ἔσχε τρεῖς θυγατέρας καί ἓνα υἱόν, τόν Ἰωάννην, διά τῶν ὁποίων ἐσυγγένευσε μετά τῶν οἰκογενειῶν Μπόταση, Θεοχάρη, Ἀναργύρου καί Γουδῆ. Ὁ Θεοδωράκης ἦτο σύγγαμβρος τοῦ Γεωργίου Μπούκουρη, ἐκ τῆς οἰκογενείας τοῦ ὁποίου κατάγεται ὁ αἰμίνηστος Καθηγητής καί Ἀκαδημαϊκός Γεώργιος Σωτηρίου.

Ἀρχοντική οἰκία Θεοδωράκη Μέξη. Σπέτσαι.

Ἡ οἰκία τοῦ Θεοδωράκη Μέξη, ἥτις ἀτυχῶς κατεδαφίσθη, ἐθεωρεῖτο ἱστορικόν κειμήλιον. Εἰς τό μέσον ἔφερε μεγαλοπρεπῆ κλίμακα, κοσμουμένην διά μαρμαροθετημάτων.

Ἡ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ ΧΨ ΙΩ. ΜΕΞΗ ΚΑΙ ΑΠΟΓΟΝΟΙ ΑΥΤΟΥ

Ὁ Χατζηγιάννης Μέξης ἐνυμφεύθη τήν Διαμάντω, τήν ὁποίαν, ὡς λέγεται, εἶχεν ἀπαγάγει ἐξ Ὑδρας. Ἡ Διαμάντω, ἥτις ἐφημίζετο διά τήν ἀπλότητά της, ἦτο θυγάτηρ τοῦ Νικολοῦ Μωραῖτη ἐκ Πελοποννήσου, Βοεβόνδα καί εἰσπράκτορος τῶν ἐγγείων φόρων ἐν Σπέτσαις. Οὗτος ἐγκατασταθεῖς ἀργότερον εἰς Ὑδραν ἐγένετο ὁ γενάρχης τῶν Οἰκονομαίων.

Μετά τῆς Διαμάντως ὁ Χατζηγιάννης ἔσχε τέσσαρας υἱούς καί πέντε θυγατέρας. Διά τῶν ἐπιγαμιῶν τῶν τέκνων του συνεδέθη μέ τας πρώτας οἰκογενείας τῆς νήσου. Οὕτως ἐκ τῶν θυγατέρων του, ἡ Καλομοίρα ἐνυμφεύθη τόν Ἀνδρέα Χατζῆ Ἀναργύρου, ἡ Εὐγενία τόν Δημήτριον Λάμπρου ἢ Λεωνίδαν, ἡ Ἄννα τόν Ἰωάννην Γκίκαν Τσούπαν, ἡ Αἰκατερίνη

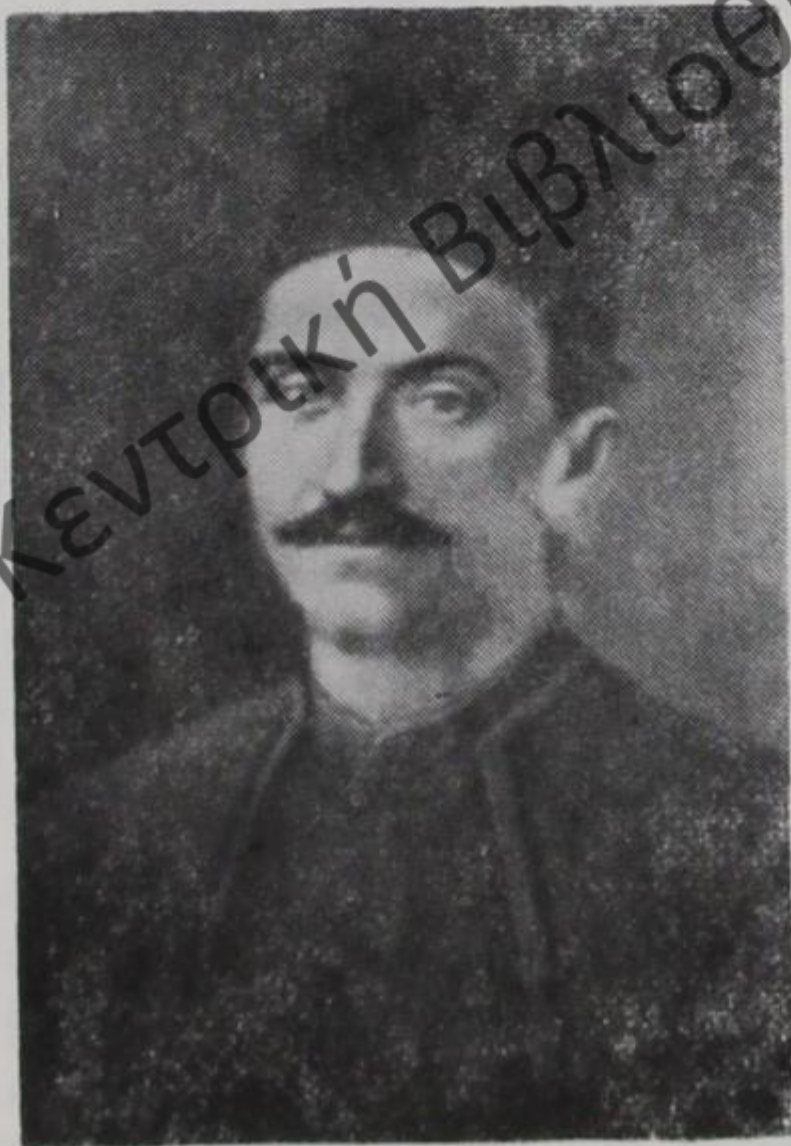
τόν Ἰωάννην Κούτσην καί ἡ Μαροῦσα τόν Νικόλαον Ἀδριανοῦ Λαζάρου ἢ Μανιάτην. Αἱ δύο ἀδελφαί τοῦ Χατζηγιάννη ἔσχον συζύγους ἐκ τῶν οἰκογενειῶν Μπόταση καί Χατζηνικόλα Γκίνη, ἀρμοστοῦ τοῦ Νοτίου Αἰγαίου.

Περί τῆς οἰκογενείας τοῦ ἐτέρου ἀδελφοῦ Λαζάρου, ἀποδημήσαντος ἐν νεαρᾷ ἡλικίᾳ εἰς Τεργέστην, οὐδέν γνωρίζομεν, ὅμως, ὡς ἤδη ἀνεφέρθη εἰς τό προηγούμενον κεφάλαιον, ἐν Τεργέστη ἤκμασεν ἐπιφανῆς κλάδος τῆς οἰκογενείας Μέξη.

* * *

Αἱ οἰκογένειαι τῶν υἱῶν καί ἀπογόνων αὐτοῦ, ὡς μοί εἶχε διηγηθῆ ὁ Δημήτριος Ἰω. Μέξης, ἔχουν ὡς ἀκολουθῶς :

Ὁ Θεόδωρος Μέξης, πρωτότοκος υἱός τοῦ Χατζηγιάννη, ἐγεννηθῆ ἐν Σπέτσαις περί τὸ 1787. Ἀπό νεαρᾷς ἡλικίας ἐπεδόθη εἰς τὸ ναυτικόν ἐπάγγελμα. Ταξιδεύων ἀνά τήν Μεσόγειον εἰς πλοῖον τοῦ πατρός του, τὸ

Θεόδωρος Χ' Ἰω. Μέξης

1804, ἔφηβος δεκαεπτά περίπου ἐτῶν, ἠχμαλωτίσθη ὑπὸ Ἀλγερίνων πειρατῶν. Ἐν Ἀλγερίῳ συνηντήθη τυχαίως μέ Ὀθωμανόν Ἀλβανόν, παλαιόν φίλον τοῦ πατρός του, ὅστις ἐμεσίτευσε παρά τῷ Μπέη τοῦ Ἀλγερίου, ἵνα ἀφεθῆ ἐλεύθερος ἄνευ λίτρων. Ὀλίγον ἀργότερον ἀπηλευθερώθη καί

τό υπόλοιπον πλήρωμα δι' ἐνεργειῶν τοῦ πατρός του παρά τῆ Ὑψηλῆ Πύλῃ.

Τὸ 1817 ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐμυήθη ὡς πρῶτος τῶν Σπετσιωτῶν εἰς τὰ τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας, γενόμενος ἐνθερμον μέλος αὐτῆς¹.

Κατὰ τὸν Ἀγῶνα τῆς Παλιγγενεσίας ἦτο πλοίαρχος τοῦ βρικίου «Θεμιστοκλῆς», λαβὼν μέρος εἰς τὰς πρώτας ναυτικές ἐκστρατείας τοῦ Ἀγῶνος. Παρά τὸν Κυπαρισσαϊκὸν κόλπον, τὴν 29ην Σεπτεμβρίου 1821, τὸ πλοῖον του περικυκλωθέν ὑπὸ τῶν ἐχθρικῶν δικρότων προσήραξεν εἰς τὰ ἀβαθῆ τοῦ κόλπου. Οὗτος ἔθεσε πῦρ εἰς αὐτό, ἵνα μὴ περιέλθῃ εἰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ, ὁ ὁποῖος ὁμως ἐπρόφθασε καὶ κατέσβεσε τοῦτο. Οὗτος μετὰ τοῦ πληρώματος διεπεραιώθη εἰς τὴν ξηράν, διασωθεὶς ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν.

Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἤσκει τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἐμποροπλοιάρχου. Ἰδιόκτητα πλοῖα αὐτοῦ ἦσαν ἡ «Ὠραία Ἑλλάς» καὶ «Ἑλλάς» (1848). Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἐκυβερνᾶτο παρά τοῦ ἰδίου. Προσωπογραφία αὐτοῦ ὡς καὶ φωτογραφίαι τῶν ἀνωτέρω πλοίων ὑπάρχουν ἐν τῷ Μουσείῳ Σπετσῶν.

Τὸ 1847 διετέλεσε βουλευτὴς τῶν Σπετσῶν. Συζευχθεὶς τὴν Κονδυλίαν, θυγατέρα τοῦ ναυάρχου Ν. Ἀνδρούτσου, ἔσχε δύο υἱούς, τοὺς Ἰωάννην καὶ Γεώργιον.

Ὁ Ἰωάννης τοῦ Θεοδώρου συνεζεύχθη τὴν Ἑλένην, θυγατέρα τοῦ Νικολάου Μπότση. Ἀποθανόντος τοῦ Ἰωάννου, ἡ Ἑλένη ἐνυμφεύθη τὸν Γεώργιον Βούλγαρη, Πρόεδρον τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου καὶ ἀδελφὸν τοῦ Πρωθυπουργοῦ Δημητρίου Βούλγαρη. Μετὰ τῆς Ἑλένης ὁ Ἰωάννης ἔσχε τὸν Θεόδωρον Μέξην (1848 - 1904), ἀποβιώσαντα εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἀντιπλοιάρχου τοῦ Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ ἐν ἐνεργείᾳ. Οὗτος ἦτο ἄτεκνος.

Ἐπίσης ὁ Ἰωάννης ἔσχε καὶ μίαν θυγατέρα, τὴν Κονδυλίαν, σύζυγον τοῦ Καρόλου Φόν Ντόρς, ἀρχιμουσικοῦ τῆς αὐλῆς τοῦ Βασιλέως Λουδοβίκου τῆς Βαυαρίας. Υἱὸς τῆς Κονδυλίας καὶ τοῦ Φόν Ντόρς εἶναι ὁ διάσημος γλύπτης Λεωνίδα Δρόσης (1843 - 1884).

Ὁ Δρόσης ἐσπούδασεν εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον Ἀθηνῶν καὶ Μόναχον. Ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Μονάχου ἐβραβεύθη διὰ τὸ ἔργον του «ὁ Δαυὶδ ἀποκεφαλίζων τὸν Γολιάθ». Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀνέλαβε τὴν ἔδραν τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Γλυπτικῆς τῆς νεοσυστάτου τότε Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν. Μαθηταὶ αὐτοῦ ὑπῆρξαν οἱ διάσημοι γλύπται Γιαννούλης Χαλεπᾶς, Λάζαρος Φιλιππότης, Γ. Βροῦτος, Γεώργιος Μπονάκος, Ἀντώνιος Σῶχος καὶ ἄλλοι. Τὰ ἔργα του κοσμοῦν πνευματικὰ ἰδρύματα τῆς πρωτεύουσας ὡς τὰ ἀγάλματα τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος πρό τῆς Σιναίας Ἀκα-

1. Ἄ. Χ" Ἀναργύρου, Σπετσιωτικά, Ἀθῆναι 1861, τ. Β, σ. 159.

δημίας καί αἱ ἀριστουργηματικά ἀνάγλυφοι παραστάσεις τῆς γεννήσεως τῆς Ἀθηνᾶς εἰς τό ἀέτωμα αὐτῆς, οἱ ἀνδριάντες Σίνα καί Βαρβάκη εἰς τήν Ἐθνικήν Βιβλιοθήκην, ὁ ἀνδριάς τοῦ Καποδιστρίου ἐν Κερκύρα, ὁ τάφος τοῦ Δημητρίου Ὑψηλάντου εἰς τόν κῆπον τοῦ Πολυτεχνείου, ἡ «Πηνελόπη» εἰς τήν εἴσοδον τῶν Ἀνακτόρων, ἡ «Σαπφώ», ἐν τῷ Παρνασσῷ, ὁ «Βάκχος» ἐν τῇ οἰκίᾳ Νέγρη, αἱ προτομαί Σίνα, Μιαούλη, Σούτσου, κ.ἄ. Υἱός αὐτοῦ εἶναι ὁ ναύαρχος Λεωνίδας Δρόσης, ἀποβιώσας τὸ 1957.

Ὁ ἕτερος υἱός τοῦ Θεοδώρου Χ' Ἰω. ὁ **Γεώργιος**, ἀποβιώσας τὸ 1900, συνεζεύχθη τήν Ἀργυρώ, τὸ γένος Κυριακοῦ. Μετ' αὐτῆς ἔσχε τόν **Θεόδωρον**, ἀποβιώσαντα εἰς ἡλικίαν δεκαεπτὰ ἐτῶν καί τρεῖς θυγατέρας, τήν Κονδυλίαν, σύζυγον Χρήστου Ἀλεξίου, Μαροῦσαν, σύζυγον Κωνσταντίνου Ντάβαρη καί Ἄνναν, σύζυγον ἐπίσης Κων. Ντάβαρη, ἀμφοτέρων ὑφασματεμπόρων Πειραιῶς.

Ἐν τῷ ἀρχεῖῳ ἱστορικῶν χειρογράφων τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης ὑπάρχει αἴτησις τοῦ Γεωργίου Μέξη πρὸς τόν Πρόεδρον Ἐπιτροπῆς Ἀγῶνος, χρονολογουμένη ἀπὸ 22ας Ἰουνίου 1871, δι' ἧς αἰτεῖ τήν δικαίαν κατάταξιν τοῦ πατρός του Θεοδώρου ἐν τῷ Ναυτικῷ Μητρώῳ τῆς Ἐπαναστάσεως.

Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Γεωργίου Θ. Μέξη, διὰ τῶν θυγατέρων του, ἔχουν ὡς ἀκολούθως : ¹

1) Ἡ Κονδυλία, σύζυγος Χρήστου Ἀλεξίου, ἔσχε τόν Λεωνίδαν Ἀλεξίου, ἄγαμον, καί τήν Ἑλένην σύζυγον Δανέζη.

2) Ἡ Μαροῦσα, σύζυγος Κωνσταντίνου Ντάβαρη, ἔσχε μίαν θυγατέρα, τήν Φωτεινὴν (Φανήν), σύζυγον Νικολάου Κανόνη, ἔχουσαν τρεῖς υἱούς, τόν Κωνσταντίνον, Γεώργιον καί Ἄγγελον. Ἡ Μαρούσα ἀπεβίωσε νεωτάτη καί ὁ Κων. Ντάβαρης συνεζεύχθη τήν ἀδελφήν αὐτῆς Ἄνναν.

3) Ἄννα, σύζυγος Κωνστ. Ντάβαρη, ἔσχε τόν α) Γεώργιον Ντάβαρη, ὅστις συζευχθεὶς τήν Βασιλικὴν τὸ γένος Γερακίτη, ἔσχε τόν Κωνσταντίνον, Μαρίαν καί Ἄνναν.

β) Ὁ Θεόδωρος Ντάβαρης, συζευχθεὶς τήν Φανήν τὸ γένος Μολφέση, ἔσχε τόν Κωνσταντίνον καί Γεράσιμον.

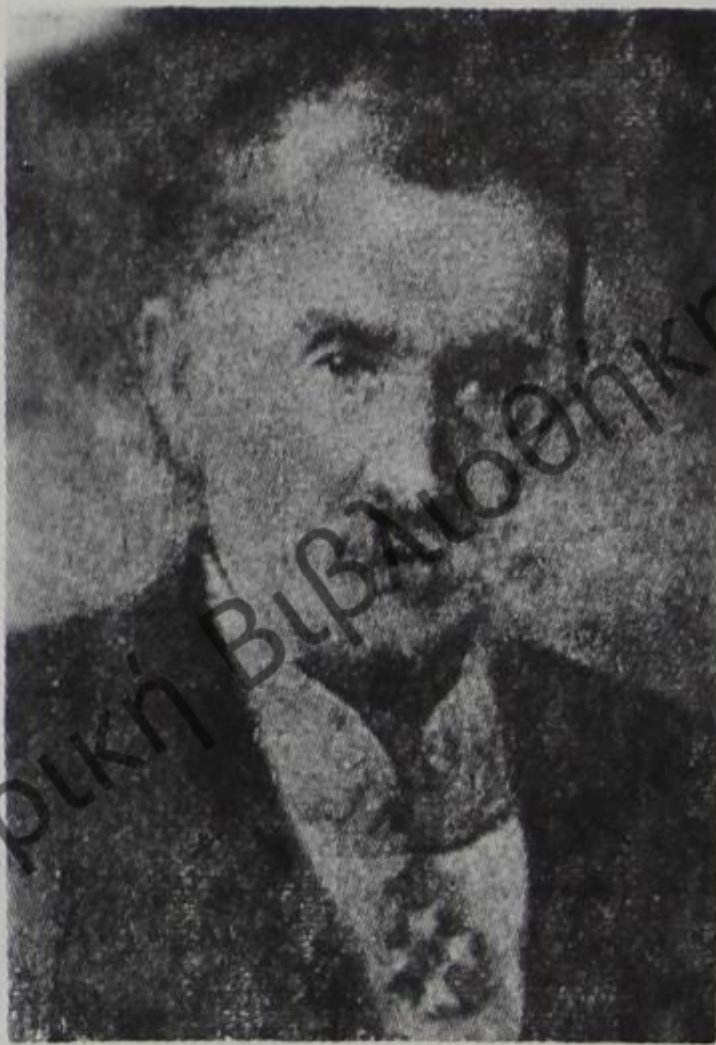
γ) Ἡ Μαρία, σύζυγος Μιχαήλ Κάζη, ἔσχε τούς Κωνσταντίνον, Χρήστον καί Ἀριστείδην.

* *
*

1. Πληροφορίαι εὐγενῶς προσφερθεῖσαι παρά τῆς ἀξιοτίμου κας Μαρίας Κάζη.

Ὁ **Νικόλαος Μέξης**, δευτερότοκος υἱός τοῦ Χατζηγιάννη, διετέλεσε πλοίαρχος τοῦ Ἄγωνος, πλοιαρχεὺν τοῦ πλοίου τοῦ πατρός του «Ἐπαμεινώνδας». Ἔλαβε μέρος εἰς τὰς πλείστας τῶν ναυτικῶν ἐπιχειρήσεων. Προσέτι δὲ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ναυμαχίαν τῆς 8ης Σεπτεμβρίου 1822, παραμείνας εἰς τὴν νῆσον, συμπολεμήσας ἥρωικῶς μετὰ τοῦ πατρός του. Συμμετέσχε δὲ εἰς τὴν ὑπὸ τὸν Κ. Κανάρην ἐκστρατείαν τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου κατὰ τῆς Ἀλεξανδρείας τὸν Αὐγούστον τοῦ 1825.

Κατὰ τὸ μυστικὸν ἐν Ναυπλίῳ σχέδιον, συνταχθέν καὶ ὑπογραφέν παρά τοῦ Χατζημιχαήλ Νταϊλάνου καὶ δέκα Σπετσιοτῶν πλοιάρχων, τὴν 12ην Ἰανουαρίου 1826, περὶ ἀποστολῆς ἑλληνικῆς ναυτικῆς δυνάμεως

Νικόλαος Χ' Ἰω. Μέξη

εἰς τὰ παράλια τῆς Συρίας, φέρεται καὶ ὁ Νικόλαος Μέξης μετὰ τῶν ὑπογραψάντων τοῦτο πλοιάρχων. Βάσει τοῦ σχεδίου αὐτοῦ συμμετέσχε καὶ αὐτός εἰς τὴν τεσσαρακονθήμερον ἐκστρατείαν εἰς τὰ παράλια τῆς Βηρυτοῦ τὸν Μάρτιον τοῦ 1826¹.

Διετέλεσε πληρεξούσιος τῶν Σπετσῶν εἰς τὰς ἐν Ἄστρει (Β' Ἐθνοσυνέλευσις, Μάρτιος 1823) καὶ ἐν Ἄργει (Δ' Ἐθνοσυνέλευσις, Ἰούλιος - Αὐγούστος 1829) Ἐθνοσυνελεύσεις. Διετέλεσε μέλος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Γ' ἐν Ἐρμιόνη καὶ Τροιζῆνι Ἐθνοσυνελεύσεως (Ἰανουάριος - Ἀπρίλιος 1827). Τὰ ἔγγραφα τῶν ἀποφάσεων τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς,

1. Ἄν. Ὁρλάνδος, Ναυτικά Σπετσῶν, Ἀθῆναι 1869, τ. Β, σσ. 326 - 333.

κατά τήν ὁποίαν ἐγένετο καί ἡ ἐκλογή τοῦ Ἰω. Καποδιστρίου ὡς κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος, φέρουν τήν ὑπογραφήν του ¹.

Μετά τήν ἀπελευθέρωσιν διετέλεσε πρῶτος Δήμαρχος τῶν Σπετσῶν. Ἐπί δημαρχίας του συνεστήθη καί διετηρεῖτο ἐξόδοις τοῦ Δήμου Ἑλληνικόν Σχολεῖον ὑπό τόν Σχολάρχην Παρθένιον Ἡρώνυμον, βοηθούμενον ὑπό δύο διδασκάλων ².

Ἐπί Καποδιστρίου διορίσθη μέλος τοῦ Πανελληνίου, ὡς Γραμματεὺς ἐπὶ τῶν Πολεμικῶν. Διετέλεσε Γερουσιαστής ἐπὶ ἕξ συνεχεῖς περιόδους (1847 - 1861). Κατά τήν δευτέραν δέ περίοδον τῆς Γερουσίας (1852 - 57) διετέλεσε Ἀντιπρόεδρος αὐτῆς. Ἐπί Κυβερνήσεως Ἰω. Κολοκοτρώνη (26 Μαΐου - 11 Ὀκτωβρίου 1826), διετέλεσεν Ὑπουργός τῶν Ναυτικῶν.

Ἐν τῷ ἀρχεῖῳ ἱστορικῶν χειρογράφων τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης ὑπάρχει αἴτησις τοῦ Νικολάου Μέξη πρὸς τὸ Πολιτικόν Τμῆμα τῆς Ἐπιτροπῆς Ἱεροῦ Ἀγῶνος, ἡμερομηνίας 12 Ἰουνίου 1873, διὰ τῆς ὁποίας ἐξαιτεῖται τήν κατάταξιν τοῦ πατρός του, Χατζηγιάννη, ἐν τῷ Ναυτικῷ Μητρώῳ τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος.

Ὁ Νικόλαος συζευχθεὶς τήν Μάρω, θυγατέρα τῆς Λασκάριδος Μπουμπουλίνας, ἔσχε τρεῖς υἱούς, τόν **Ἰωάννην**, **Δημήτριον** καί **Γεώργιον**, ὡς καί δύο θυγατέρας, τήν Λασκαρίναν, νυμφευθεῖσαν τόν Φιλικόν Παναγιώτην Σέκερην, καί τήν Ἑλένην, σύζυγον τοῦ ἱστορικοῦ Ἀναστασίου Ὀρλάνδου. Ὁ υἱὸς τοῦ **Ἰωάννης**, συζευχθεὶς θυγατέρα ἐκ τῆς οἰκογενείας Βάμβα, ἔσχε τόν **Νικόλαον** (1858-1928), ἀξιωματικόν τοῦ Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ, ὡς καί τρεῖς θυγατέρας, τήν Ἑλένην, σύζυγον τοῦ ναύαρχου Δερμισιώτου, καί τὰς Διαμάντω καί Καλομοίραν, ἀμφοτέρας ἀγάμους. Παρά τῆς Καλομοίρας ἐδώρηθη ἡ ἀρχοντικὴ οἰκία τοῦ Χατζηγιάννη Μέξη εἰς τὸ Κράτος, ἣτις διὰ νομοθετικοῦ διατάγματος τὸ 1924 ἐκηρύχθη ἐθνικὸν κειμήλιον. Ὁ ἕτερος υἱὸς τοῦ Νικολάου, **Γεώργιος**, ὑπῆρξε Διευθυντὴς μίας ἐκ τῶν δύο ἀσφαλιστικῶν Ἐταιρειῶν τοῦ Ἀν. Ὀρλάνδου ³.

Ὁ **Παναγιώτης** Μέξης (1800 - 1885), τριτότοκος υἱὸς τοῦ Χατζηγιάννη, ὑπῆρξε ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας πλοίαρχος κατὰ τόν Ἀγῶνα, ἰδιοκτῆτου πλοίου, ὡς μαρτυρεῖ καί ὁ ἱστορικός τῆς νήσου Α. Χ'' Ἀναργύρου ⁴. Παρά τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀγῶνος ἐκρίθη ὡς πλοίαρχος τοῦ Ἀγῶνος Β' τάξεως.

1. Ἀρχεῖα Ἑλλήν. Παλιγγενεσίας, τ. 3, εὑρετήριον σ. 690.

2. Ἀν. Ὀρλάνδος, Περί νήσου Σπετσῶν, Πειραιεύς 1877, σ. 65.

3. Μέγα Βιογραφικόν Λεξικόν Βοβολίνη, Β 460α.

4. Σπετσιοτικά, τ. Β, σ. 122.

Ἐν τῷ Ἀρχεῖῳ Ἱστορικῶν χειρογράφων τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης ὑπάρχει αἴτησις τοῦ Παναγιώτου Μέξη ἐκ Σπετσῶν χρονολογούμενη ἀπὸ τὴν 16ην Σεπτεμβρίου 1865 πρὸς τὴν Ἐξεταστικὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος. Ἐξ αὐτῆς μανθάνομεν ὅτι δι' ἰδιοκτῆτου πλοίου μετέσχεν εἰς τὰς ἀκολουθούς ναυτικάς ἐκστρατείας: Τὸ 1821 εἰς τὴν τῆς Ἐρεσσοῦ, τὸν Ἰούλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους εἰς τὴν τῆς Σάμου καὶ Ρόδου. Τὸ 1822 εἰς τὴν τῆς Χίου, τὸν Ἰούνιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους εἰς τὴν τῆς Κρήτης. Τὸ 1824 εἰς τὴν τῆς Κάσσου καὶ Ψαρῶν.

Διετέλεσε πρόκριτος. Δημογέρων καὶ Πρόεδρος τῆς Δημογεροντίας τῶν Σπετσῶν.

Τὴν 20ὴν Νοεμβρίου 1828 δι' ἀποφάσεως τῶν προκρίτων τῶν Σπετσῶν διορίζεται μέλος Ἐπιτροπῆς, τῆς ὁποίας ἔργον ἦτο νὰ καταστρώσῃ τοὺς λογαριασμοὺς ἐξόδων τῶν πλοίων τῆς νήσου κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ναυτικοῦ Ἀγῶνος καὶ παρουσιάσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν Κυβέρνησιν.

Διεκρίνετο διὰ τὸν ὑψιστον πατριωτισμόν, νομιμοφροσύνην καὶ ἀνιδιοτέλειαν. Παρ' ὅλας τὰς ὑπηρεσίας του εἰς τὸν Ἀγῶνα, οὐδέν προσφερθέν ἀξίωμα ἢ διάκρισιν ἐδέχθη, ἀρνηθεὶς ἔτι πολεμικὴν ἀποζημίωσιν ἢ τιμητικὴν σύνταξιν, περιελθὼν τέλος εἰς κατάστασιν πενίας.

Φιλοξενῶν δέ τὸ 1845 τοὺς Βασιλεῖς Ὀθωνα καὶ Ἀμαλίαν εἰς τὴν ἐν Σπέτσαις οἰκίαν του, ἠρνήθη τιμητικὴν θέσιν, ἣν τοῦ ἐπρότεινεν ὁ Βασιλεὺς, εἰπὼν:

«Ὁχι! Μεγαλειότατε. Σᾶς εὐχαριστῶ βέβαια πολύ. Καίτοι ὁμως πένομαι σήμερον, προτιμῶ ἐν τούτοις νὰ μὴν προσδοκῶ ἐκ τῆς πτωχῆς πατρίδος».

«Καὶ ἠρνήθη πράγματι, ἐνῶ ἄλλοι ὀλιγώτερα προσενεγκόντες ἔλαβον θέσεις ἀνωτάτας, πλούτη, μισθοὺς, συντάξεις, ἀξιώματα ἔλαβον διότι ἐφώναξαν, ἐνῶ ἄλλοι ἀπόγονοι ἡρώων μετριοφρόνως ἐσιώπων»¹.

Ἡ ἐν Σπέτσαις οἰκία του, ἀνήκουσα σήμερον εἰς τὴν οἰκογένειαν Δημητρίου Ἰω. Μέξη, εἶναι ἐν ἰδιόρρυθμον διώροφον οἰκοδόμημα, ἔχον εἰς τὴν ὀροφὴν πυργίσκον πρὸς παρατήρησιν τοῦ πελάγους. Ἐν αὐτῇ ἐφιλοξενήθησαν ἐκτός τῶν Βασιλέων καὶ διαπρεπεῖς σύγχρονοι ἄνδρες ὡς οἱ Κωλέττης, Βούλγαρης καὶ ἄλλοι.

Ὁ Παναγιώτης συνεζεύχθη τὴν Μαρίαν, θυγατέρα τοῦ Δημητρίου Λαζάρου Ὀρλώφ καὶ ἑτεροθαλῆ ἀδελφὴν τῆς Λασκάριδος Μπουμπουλίννας. Ἡ Μαρία διεκρίνετο ἐπὶ ὠραιότητι καὶ εὐγενίᾳ τρόπων. Γενομένη δέ κάποτε δεκτὴ ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας, ἔφερε πολυτελεῆ Σπετσιοτικὴν στολὴν, ἀναδεικνύουσαν τὸ μεγαλοπρεπὲς παράστημά

2. Κύριον ἄρθρον ἐφημερίδος «Ἑλληνική», φύλλον 3ης Μαΐου 1930.

της. Θανοῦσα τόν Μάρτιον τοῦ 1892 ἐκηδεύθη δημοσία δαπάνη¹. Μετά τῆς Μαρίας ὁ Παναγιώτης ἔσχε δύο υἱούς, τόν **Ἰωάννην** (1843 - 1898), πλοίαρχον τοῦ Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ καί ἐφοπλιστήν, καί τόν **Δημήτριον** (1842 - 1892), ἀξιωματικόν τοῦ Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ. Ὁ Ἰωάννης συζευ-

Δημήτριος Ἰω. Μέξης

χθεῖς τήν Μαρίαν, θυγατέρα τοῦ ἐφοπλιστοῦ Πέτρου Γουδῆ καί ἐγγονήν τοῦ πλοιάρχου Οἰκονόμου, ἔσχε τέσσαρας υἱούς, τόν **Παναγιώτην** (1861 - 1883), θανόντα ἐν νεαρῇ ἡλικίᾳ ἐν Μιλάνῳ, ἔνθα ἐσπούδαζε πολιτικός μηχανικός, τόν **Πέτρον**, (1866-1885), θανόντα εἰς ἡλικίαν δεκαεννέα ἐτῶν, τελειόφοιτον τῆς Νομικῆς Σχολῆς, τόν **Δημήτριον** (1877 - 1955), ὑποναύαρχον, καί τόν **Πέτρον** (1885 - 1925). Ἐπίσης ἔσχε δύο θυγατέρας, τήν

1. Ἐφημερίς «Νέα Ἐφημερίς», φύλλον 11ης Μαρτίου 1892.

Θεοδώραν και τήν Εὐρυδίκη, σύζυγον τοῦ ἱατροῦ Θ. Ὀρλώφ, Δημάρχου τῶν Σπετσῶν.

Ὁ Δημήτριος Ἰω. Μέξης (1877 - 1955) ὑπῆρξεν ἀξιωματικός τοῦ Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ, ἔλαβε μέρος εἰς τοὺς πολέμους τοῦ 1912 - 13, παρασημοφορηθεὶς δι' ἀνωτέρων παρασῆμων, ὡς καὶ εἰς τήν ἀτυχῆ Μικρασιατικὴν ἐκστρατείαν. Κατ' αὐτήν, κατώρθωσε νά παραλάβῃ ἅπαν τό ὑπ' αὐτόν στρατιωτικόν ὕλικόν, μὴ ἐγκαταλείψας ἢ καταστρέψας τοῦτο. Τὸ 1924 ἀπεστρατεύθη μέ τόν βαθμόν τοῦ ὑποναυάρχου.

Διεκρίνετο διά τήν ἀκεραιότητα χαρακτῆρος καὶ ἀφοσίωσίν του πρὸς τὰς οἰκογενειακὰς παραδόσεις. Εἰς αὐτόν ὀφείλεται καὶ ἡ διαφύλαξις καὶ διάσωσις ἱστορικῶν κειμηλίων καὶ ἐγγράφων, ἀντιγράφων καὶ ὀλίγων προτύπων, καθὼς καὶ ἡ πολύτιμος συμπαράστασις εἰς τήν συγγραφὴν τῆς παρούσης μελέτης, καὶ τόν ὁποῖον μετ' εὐγνωμοσύνης μνημονεύομεν. Ἀπεβίωσεν ἐν Ἀθήναις τῇ 24ῃ Μαρτίου 1955.

Συζευχθεὶς τήν Φιλομένην, θυγατέρα τοῦ Δημητρίου Ντεσιάνη, Διευθυντοῦ τῆς Ἀθηναϊκῆς Λέσχης καὶ ἐγγονὴν διπλωμάτου ἐξ Ἰταλίας, ἔσχε τρεῖς θυγατέρας, τήν Μαρίαν, συνταξιούχον τῆς ΕΡΤ, πτυχιούχον τῆς Ἀνωτάτης Βιομηχανικῆς Σχολῆς, Εὐγενίαν, σύζυγον τοῦ Ἀνδρέου Μεϊντανοπούλου, καὶ τήν Εὐαγγελίαν, συνταξιούχον ὑπάλληλον τῆς ἑφημερίδος «Βραδυνή», καὶ τρεῖς υἱούς,

1) Τόν **Χ' Ἰωάννην**, γεννηθέντα τήν 11ην Μαΐου 1930. Ὑποστράτηγον ἐ.ἀ. Ὡς ἀξιωματικὸς πεζικοῦ ὑπηρέτησεν ἐπὶ τό πλεῖστον εἰς ἀκριτικὰς περιοχάς, καθὼς καὶ εἰς Κύπρον. Διετέλεσε στρατιωτικὸς Διοικητὴς Κερκύρας. Διατηρεῖ ἰκανόν ἀριθμόν ἱστορικῶν οἰκογενειακῶν κειμηλίων καὶ ἱστορικῶν ἐγγράφων. Συζευχθεὶς τήν Φάτιαν, τό γένος Μπόγκα, ἔσχε τόν Δημήτριον, γεννηθέντα τό 1961, σπουδάζοντα ἐν Ἀμερικῇ Τεχνολογίαν ἠλεκτρονικῶν ὑπολογιστῶν, καὶ τήν Φιλομένην - Χριστίαν (Ἰλόνα).

2) Τόν **Παναγιώτην**, γεννηθέντα τό 1932, πολιτικόν ὑπάλληλον τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Ἀμύνης. Οὗτος εἶναι πτυχιούχος τῆς Ἀνωτάτης Βιομηχανικῆς Σχολῆς καὶ τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Στατιστικῶν Μελετῶν, καὶ τόν

3) **Θεόδωρον**, γεννηθέντα τήν 4ην Ἰουνίου 1940, ὑπάλληλον τῆς ΕΡΤ. Εἶναι πτυχιούχος τῆς Δημοσίας Σχολῆς Μηχανικῶν Ε.Ν. καὶ διπλωματοῦχος τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Συζευχθεὶς τήν Ἰωάνναν, τό γένος Σταθουδάκη, ἔσχε τόν Δημήτριον γεννηθέντα τό 1977 καὶ τόν Νικόλαον γεννηθέντα τό 1979.

Ὁ **Γεώργιος Μέξης** (1810 - 1837). Νεώτερος υἱὸς τοῦ Χατζηγιάννη Μέξη, ἀπεβίωσεν ἐν νεαρᾷ ἡλικίᾳ ἐν Ναυπλίῳ. Ὁ Γεώργιος συνεζεύχθη τὴν Μαρίαν, θυγατέρα τοῦ Γεωργίου Κουντουριώτου, Προέδρου τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν. Ἡ Μαρία μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Γεωργίου ἐνυμφεύθη τὸν Βενιζέλον Ροῦφον, Πρωθυπουργὸν καὶ μέλος τῆς Ἀντιβασιλείας (Κων. Κανάρης, Β. Ροῦφος καὶ Δ. Βούλγαρης), μετὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ Βασιλέως Ὀθωνος.

Χ'Ιωάννης Δημ. Μέξης

Ἡ μονογενὴς θυγάτηρ τοῦ Γεωργίου Μέξη καὶ τῆς Μαρίας, Ἀδαμαντία, ἐνυμφεύθη ἐν Πάτραις τὸν Γεώργιον Παραμυθιώτην, μεγαλέμπορον τῆς Πελοποννήσου καὶ ἀνηψιόν, ἐξ ἀδελφοῦ τοῦ Μιχαήλ Παραμυθιώτου, εὐεργέτου τῆς Ἠπείρου. Ὁ υἱὸς των Ἰωάννης Παραμυθιώτης, ταγματάρχης τοῦ Πεζικοῦ, ἔπεσεν ἡρωικῶς μαχόμενος ἐν Ἠπείρῳ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1912.

Ἐκ Σπετσῶν κατάγονται ἐπίσης ὁ **Σταμάτιος Π. Μέξης**, γεννηθεὶς ἐν Σπέτσαις τὸ 1783. Κατὰ τὸν Ἱερόν Ἀγῶνα διεκρίθη ὡς ἀξιωματικὸς

ξηρᾶς εἰς διαφόρους ἐκστρατείας¹, καί ὁ Μελέτιος Μέξης, ἀξιωματικός ξηρᾶς, ὅστις ἀναφέρεται εἰς ἱστορικά ἔγγραφα ὡς κομιστής ἐμπιστευτικῶν ἐγγράφων κατὰ τήν διάρκειαν τοῦ Ἀγῶνος.

ΚΥΝΟΥΡΙΑ. ΚΩΝΣΤΑΣ Χ΄ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ - ΠΟΛΙΤΗΣ

Ἡ Κυνουρία, ἐπαρχία τοῦ νομοῦ Ἀρκαδίας, τῆς ὁποίας ἡ παραλία περιβάλλεται ἀπό τοὺς ὄρεινούς ὄγκους τοῦ Πάρνωνος, ἦτο ἀπροσπέλαστος εἰς τοὺς Τούρκους, ὡς ἡ περιοχή τῆς Μάνης καί ἐθεωρεῖτο «νησίς ἀσφαλείας» διὰ τοὺς διωκομένους παρ' αὐτῶν. Μάλιστα δέ μετὰ τήν ἀποτυχίαν τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1769, πολλοί ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Πελοποννήσου καί Σπετσῶν κατέφυγον εἰς αὐτήν.

Αὕτη συμπεριλαμβάνουσα τήν περιοχὴν τῆς Τσακωνιάς ἀπετέλει ἐπὶ Τουρκοκρατίας τήν ἐπαρχίαν τοῦ Ἁγίου Πέτρου καὶ Πραστοῦ, τῆς ὁποίας διοικητικὴ πρωτεύουσα ἦτο ὁ Ἅγιος Πέτρος, ὅμως τὸ οἰκονομικὸν κέντρον αὐτῆς ἦτο ἡ κωμόπολις τοῦ Πραστοῦ, μέχρι τῆς καταστροφῆς αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Ἰμβραήμ τό 1827. Ὁ Πραστός ὑπῆρξεν καί ἔδρα τῆς Ἐπισκοπῆς Ρέοντος καὶ Πραστοῦ.

Ἡ ἐπαρχία αὕτη κατὰ τοὺς πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως χρόνους, ἐγνώρισε μεγάλην οἰκονομικὴν ἀνθησιν, διὰ τῆς ἐμπορίας τοῦ ἐλαιολάδου, οἴνου, βάμβακος, μετὰξης, σταφίδος καί ἄλλων προϊόντων. Ἐπίσης δι' ἰδιοκτητῶν πλοίων διενεργεῖτο τὸ διὰ θαλάσσης διαμετακομιστικὸν ἐμπόριον εἰς χώρας τοῦ ἐξωτερικοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ ἐπαρχία καί ἰδιαιτέρως ὁ Πραστός, τὸ κέντρον αὐτῆς τῆς ἐμπορικῆς δραστηριότητος, θά γνωρίσῃ μίαν ἐξαιρετικὴν οἰκονομικὴν ἀκμήν. Πλεῖστοι δέ τῶν κατοίκων τοῦ Πραστοῦ ἦσαν εὐποροὶ, διατηροῦντες χειμερινὰς κατοικίας εἰς Λεωνίδιον, σημερινὴν πρωτεύουσαν τῆς Τσακωνιάς.

Ὡς ἤδη προανεφέραμεν, κατὰ τήν κάθοδον ἐξ Ἠπείρου τῶν ἀδελφῶν Ἰωάννου Μέξη εἰς κυρίως Ἑλλάδα καί νήσους κατὰ τὸ πρῶτον τέταρτον τοῦ 18ου αἰῶνος, πρῶτος σταθμὸς διὰ τὸν Θεόδωρον Ἰω. Μέξην ὑπῆρξε τὸ Λεωνίδιον τῆς Κυνουρίας, πρὸ τῆς ἐγκαταστάσεως αὐτοῦ εἰς Σπέτσας. Πάλιν οὗτος κατέφυγεν εἰς Κυνουρίαν τὸ 1769 μετὰ τῆς οἰκογενείας του καί ἐπέστρεψεν εἰς Σπέτσας μετὰ πάροδον ὀλίγων ἐτῶν, ὅτε παρεχωρήθη ἀμνηστία παρὰ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης.

Γεγονός δέ εἶναι ὅτι εἰς Λεωνίδιον καὶ Πραστόν ὑπῆρχον οἰκογένειαι Μέξη συγγενεῖς πρὸς τήν οἰκογένειαν Μέξη τῶν Σπετσῶν, προφα-

1. Ἰω. Λαζαρόπουλος, Ἑλληνικὸν Ναυτικόν, σ. 462.

νῶς ἐξ ἀδελφῶν τοῦ Θεοδώρου Ἰω. Μέξη. Ἀπόγονοι αὐτῶν διέμενον ἀκόμη πρό ἐτῶν εἰς Λεωνίδιον.

Εἰς Λεωνίδιον ἔζησεν ὁ Ἐμμανουήλ Μέξης, ἀσχολούμενος μέ τό ἐμπόριον ἐλαιολάδου. Οὗτος διετήρει ὑποκατάστημα ἐν Τεργέστη καί εἶχεν ἐμπορικάς σχέσεις μετά τῶν Κουντουριωτῶν τῆς Ὑδρας.

* * *

Συγγενής οἰκογένεια πρός τήν τῶν Μέξη τῶν Σπετσῶν ἦτο ἡ ἔγκριτος οἰκογένεια τοῦ προεστῶτος Πραστοῦ καί Λεωνιδίου, ἰατροχειρουργοῦ Κώνστα Χ' Παναγιώτου - Πολίτη, ἑξαδέλφου τοῦ Χατζηγιάννη Μέξη, ἄρχοντος τῶν Σπετσῶν.

Οὗτος εἶχεν ἰδρύσει μεγάλην ἐμπορικὴν ἐπιχείρησιν μέ ἀντιπροσώπους εἰς διαφόρους πόλεις τῆς Μ. Ἀσίας, Πελοπόννησον καί Κωνσταντινούπολιν, καθὼς ἐπίσης εἰς λιμένας τοῦ ἐξωτερικοῦ, εἰς Ταϊγάνι τῆς Ρωσίας, Τεργέστην, Λιβάρνο καί Μασσαλίαν.

Διεξήγαγε τό διά θαλάσσης ἐμπόριον διά πλοίων καινῆς συνιδιοκτησίας, ἢτοι ἡ ναυπήγησις αὐτῶν ἐπετυγχάνετο διά τῆς συναθροίσεως καί καταθέσεως («σερμαγιά») κεφαλαίων προερχομένων ἀπό οἰκείου καί συγγενεῖς.

Τοιαύτην συνάθροισιν κεφαλαίου δια ναυπήγησιν πλοίου βλέπομεν εἰς σελίδα ἐμπορικοῦ βιβλίου («δεφτέρι») αὐτοῦ¹.

«Πραστός 1796 Δεκεμβρίου 11

γραφο ὅτι σερμαγιέ ἐχη δοσμένη ὁ καθε ενας στό κηνούργιο καραβη ὅπου εχομε μαζη μέ ἀξάδελφον μου Χατζηγιάννη Μέξη		
Θεοδορο Χατζη Κώστα	γρόσια	580
Δημήτρη Μπουγᾶ γαμπρός μου	»	200
αναγνωστη Τρουχανη	»	200
γρηα Χατζηγιανου μαζί με υό Κώστα	»	150
Νικολας του Χατζηγιανη	»	300
Κονστας Χατζηδικεου	»	200
Χατζη Θεοδορο ρουδη	»	250
σπηρο ζαχαρια	»	100
γιανουλη βροντιση	»	050
γεωργακη μετριτηκα	»	050
λεο μπαλμπερη	»	100
χατζη γιαννης του οικονόμου	»	200

1. Στ. Μερικάκη, «Τό ἐμπόριον τῶν Τσακῶνων στά χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας». Χρονικά τῶν Τσακῶνων, Ἀθήναι 1956, τ. Α. σ. 54.

γεοργακης μερικα	γρ.	150
δημητρη Χατζη Κώνστα	»	300
γιανακη μερικα	»	100
γεοργη σαρανταρη	»	100
Παναγιώτη σαραντάρη	»	080
γεοργακη χατζη μανολη	»	100
νικολας μπουγας	»	200
14 Δηκεμβριου ο πετρος του γιάννη	»	100
	γρ.	3210
ἔβαλα εγω χατζηπαναγιώτης εδικά μου	γρ.	6790
	γρόσσια	10.000

Τά πλοῖα αὐτά, τῶν ὁποίων συνιδιοκτήτης ἦτο ὁ Χατζηγιάννης Μέξης, ἐναυπηγοῦντο εἰς Σπέτσας καί ἐναυλοχοῦντο διά πληρωμάτων καί πλοιάρχων ἐκ Σπετσῶν. Τήν κίνησιν καί διαχείρισιν αὐτῶν εἶχον ἀναλάβει ὁ Θεοδωράκης Μέξης, ἀδελφός τοῦ Χατζηγιάννη, καί ὁ Καπετάν Σάντος. Ὁ δέ Χ' Παναγιώτου ἐπρομήθευεν εἰς τοὺς Μέξη ὑψηλὴν ξυλείαν, ἀπαραίτητον διά τήν κατασκευὴν ἰστῶν τῶν πλοίων¹. Ἐπί πλέον, οὗτος ἐδάνειζεν εἰς Σπετσιώτας διά τήν ναυπήγησιν ἰδίων πλοίων.

Ἡ πατριωτικὴ καί κοινωνικὴ συμβολὴ τοῦ Χ' Παναγιώτου διά γενναίων ἐπιχορηγήσεων ὑπῆρξε πλουσία. Ἐμυήθη τὸ 1820 εἰς τὰ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας² καί ὑπῆρξεν εἰς ἐκ τῶν ὑποκινητῶν τῆς κηρύξεως τῆς Ἐπαναστάσεως εἰς Κωνουρίαν.

Τὴν 20ὴν Μαρτίου 1821, πρὸ ἀκόμῃ τῆς ἐπισήμου κηρύξεως τῆς Ἐπαναστάσεως εἰς Σπέτσας, ἀφίχθη εἰς Λεωνίδιον πλοῖον τοῦ Χατζηγιάννη Μέξη, κομίζον ὄπλα, μπαρούτη καί δέκα χιλιάδας ὀκάδας ἀλεύρων πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἐπαναστατῶν.

1. Ἐπιστολαὶ Χ' Ἰω. Μέξη πρὸς Κ. Χ' Παναγιώτου, Κεφ. Γ.

2. Ἡ μῆσις αὐτοῦ, καί ἄλλων προκρίτων ἐκ Πραστοῦ, ἀναφέρεται ἐν τῷ ὑπὸ Θεοδ. Μ. Οἰκονόμου - Κανικλῆ ἱστορικῷ ποιήματι «Ἡ Λάκαινα» (Λεωνίδιον 1859 στίχοι 552-561, Χρονικά Τσακῶνων τ. Α', σ. 88).

«Πρὸ τρία ἔτη εἰς Πραστόν Λευίτης τις ἀφίχθη
 Πύρρος ὁ Διονύσιος κ' εὐθέως κατηγήθη
 ὁ Καραμάνος, Γούλελος, δύο Κοτσαμπασίδαι,
 555 πρὸς δέ ὁ Κώνστας τοῦ Χατζῆ καί ἄλλοι εὐπατρίδαι.
 Εἰς Χίον πάλιν ἄλλος τι παρά τοῦ Ἄριστείδου,
 ἀλλ' εἰς Κωνσταντινούπολιν ὑπὸ τοῦ Σεκκερίδου.
 Ἐπειτα δέ πενήκοντα περίπου ὑπ' ἐκείνων
 εὐθέως κατηγήθησαν καί ἄλλοι παρ' ἐκείνων
 560 ὥστε τὸ Λεωνίδιον τὸ ἡμισυ βαθέως
 πρὸ τρία ἔτη ἤξευρε τὸ σύνθημα βεβαίως...».

Ὁ Κώνστας Χ' Παναγιώτου - Πολίτης συνεζεύχθη τὴν Ἑλένην, θυγατέρα τοῦ Ἀναγνώστου Παπάζογλη, ἄρχοντος τῆς Θυρέας. Ἀδελφός αὐτοῦ ἦτο ὁ Θεόδωρος Χ' Παναγιώτου.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΜΕΞΗ ΤΟΥ ΠΟΡΟΥ

Γενάρχης τῆς οἰκογενείας Μέξη τοῦ Πόρου εἶναι ὁ Μελέτιος Ἰωάννου Μέξης, ὄπλαρχηγός τοῦ Λαμπόβου. Ἐγκατασταθεὶς οὗτος εἰς Πόρον ἀπέκτησε σημαντικὴν περιουσίαν ἐν τῇ νήσῳ ὡς ἐμπορευόμενος.

Ἐπὶ τῆς νήσου πρό καὶ κατά τὴν διάρκειαν τῆς Ἐπαναστάσεως ὑπῆρξε πρόκριτος τοῦ Πόρου, ἡ δὲ οἰκογένεια αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἡ σημαντικωτέρα τῆς νήσου.

Υἱοὶ αὐτοῦ ἦσαν οἱ Ἰωάννης, Δημήτριος καὶ Χριστόδουλος. Ἐξ αὐτῶν κατά τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν διεκρίθη ὁ Χριστόδουλος Μέξης (1794 - 1832), ὄπλαρχηγός τοῦ Πόρου.

Ὁ Χριστόδουλος ἔλαβε τὸ ἀξίωμα τοῦ Στρατηγοῦ διὰ τὰς πολυσχιδεῖς αὐτοῦ ὑπηρεσίας κατά τὴν διάρκειαν τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος εἰς χρῆμα καὶ στρατιωτικὰς ὑπηρεσίας. Οἱ συμπολίται του εἰς ἔνδειξιν τιμῆς τοῦ ἀπέδωσαν τὴν ἐπωνυμίαν «Ποριώτης», μεθ' ἧς ἀναφέρεται εἰς συγγράμματα καὶ ἔγγραφα ἀναφερόμενα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν.

Περὶ τοῦ Χριστοδοῦλου Μέξη, ἐκτὸς τῶν διαφόρων ἱστορικῶν πηγῶν, ἀναφέρονται καὶ ἱστορικὰ ἔγγραφα τοῦ τμήματος χειρογράφων τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης¹.

Εἰς αὐτὰ ἐμφαίνεται ὅτι ὁ Χριστόδουλος Μέξης ἐκτὸς τῶν στρατιωτικῶν του ἐκδοσλεύσεων προσέφερεν ἐξ ἰδίων σημαντικὰ ποσὰ κατά τὴν διάρκειαν τοῦ Ἀγῶνος διὰ μισθοὺς καὶ σιτηρέσια τῶν ὑπ' αὐτὸν στρατιωτῶν.

Ἀκολουθῶς ἐκθέτομεν περιληπτικῶς τὴν πλουσίαν αὐτοῦ στρατιωτικῶν δρᾶσιν κατά τὴν διάρκειαν τοῦ Ἀγῶνος.

Τὸ 1820, ὄπλαρχηγός ὢν τοῦ Πόρου, μνηθεὶς εἰς τὰ τῆς Φιλικῆς Ἐται-

1. Περὶ τῆς στρατιωτικῆς δράσεως αὐτοῦ, ἐκτὸς τῶν χειρογράφων τῆς Ἐθν. Βιβλιοθήκης ἀναφέρονται αἱ ἀκόλουθα ἱστορικὰ πηγαί: Φ. Χρυσανθόπουλος ἢ Φωτάκος, Ἀπομνημονεύματα τῆς Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως, Ἀθῆναι 1899, ἐπανεκδ. 1955., τ. Α, σ. 117, 343, 404, τ. Β, σ. 32, 443, Δ. Κόκκινος, Ἱστορία Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως τ. Α, σ. 290, τ. Β, σ. 44, 153, τ. 11ος σ. 32, 44, Ἰω. Θεοφανίδης, Ἱστορία Ἑλληνικοῦ Ναυτικοῦ 1824 - 26, σ. 59, Ν. Σπηλιᾶδης, Ἀπομνημονεύματα, Ἀθῆναι 1851, τ. Α, σ. 73, τ. Β, σ. 19, 163, 244, 260, Ἀ. Φραντζῆς, Ἐπιτομὴ τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος, Ἀθῆναι 1839, τ. Β, σ. 79 κ. ἄ.

ρίας, αποστέλλεται παρά τοῦ ὑποκινήτου τῆς Φιλικῆς, Γρηγορίου Φλέσσα (Παπαφλέσσα) εἰς Σπέτσας καί λοιπά μέρη διά τήν ὑποκίνησιν καί ὀργάνωσιν τῆς Ἐπαναστάσεως.

Κατά τό πρῶτον ἔτος τοῦ πολέμου τῆς Ἀνεξαρτησίας λαμβάνει μέρος μετά τοῦ ἀδελφοῦ του Δημητρίου εἰς τήν ἐκστρατείαν τῆς Κορίνθου καί πολιορκίαν τοῦ φρουρίου τοῦ Ἀκροκορίνθου, καθὼς καί εἰς τήν πολιορκίαν τῆς Τριπολιτσᾶς, ὡς ἀρχηγός σώματος τῶν Ποριωτῶν. Κατ' αὐτήν τήν πολιορκίαν ἐφονεύθη ὁ ἀδελφός του Δημήτριος.

Διά διατάγματος τοῦ Δημητρίου Ὑψηλάντου, ἐκδοθέντος τήν 21ην Ἰουλίου 1821, ἐξουσιοδοτεῖται, ὅπως ἐνεργήσῃ στρατολογίαν εἰς Κόρινθον. Εἰς Ἀκροκόρινθον σχεδιάζει μετά τοῦ Νικηταρᾶ ἐκστρατείαν εἰς Στερεάν Ἑλλάδα. Εἰς τήν ἐκστρατείαν αὐτήν μετέχουν Ποριῶται ὑπό τήν ἀρχηγίαν του, Σπετσιῶται, μέ ἀρχηγούς τοὺς Γ. Κριεζῆ καί Κ. Δουζίναν, καί Ὑδραῖοι ὑπό τόν Δ. Κριεζῆ.

Τό 1822 λαμβάνει μέρος εἰς τὰς ἐν Ἀνατολικῇ Ἑλλάδι μάχας, ὡς ἐπίσης εἰς τήν ἐκστρατείαν κατά τοῦ Δράμαλη, εἰς τόν Ἰσθμόν τῆς Πελοποννήσου, Ἄργος καί τέλος εἰς Δερβενάκια, ἔνθα ἠρίστευσε. Διά ψηφίσματος τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, μεσοῦντος Ἰουνίου 1824, ὠνομάσθη Χιλίαρχος.

Ἀποδεικτικόν ἔγγραφον¹, ὑπογεγραμμένον παρά τῶν προκρίτων τοῦ Πόρου, τό ὁποῖον παρατίθεται ὧδε, μαρτυρεῖ τήν δρᾶσιν αὐτοῦ κατά τό πρῶτον ἔτος τῆς Ἐπαναστάσεως :

«Πιστοποιοῦμεν ἡμεῖς οἱ πρόκριτοι τῆς νήσου Πόρος, ὅτι ἐν ταῖς ἀρχαῖς τοῦ ἱεροῦ τούτου ἀγῶνος ὑπέρ τῆς ἐλευθερίας τῆς Πατρίδος, ὁ πατριώτης μας καπετάν Χριστόδουλος Μελετίου Μέξης ἐδειξεν ἔνθερμον ζῆλον πατριωτικόν καί προθυμίαν.

Κατ' ἀρχάς ἐφόρτωσε μίαν σχούνα μέ πολεμοφόδια καί τά ἐπήγεν εἰς Ἀλμυρόν τῆς Σπάρτης καί ἀμέσως ἀπό τήν πατρίδα ἐξεστράτευσε μέ ἑκατόν ἐξήκοντα στρατιώτας μέ τά ἀναγκαῖα πολεμοφόδια καί τροφάς εἰς διαφόρους ἐκστρατείας, δηλ. εἰς τήν πολιορκίαν τῆς Ἀκροκορίνθου καί εἰς τὰ Δερβένια, Ἀνατολική Ἑλλάδα καί εἰς ἄλλα διάφορα μέρη καί ἐπαρχίας τῆς Πελοποννήσου. Καθ' ὅλας αὐτάς τὰς ἐκστρατείας ἐξ ἰδίων του ἐξόδευσεν γρόσια ἑβδομήκοντα ἑξ χιλιάδας (76.000) καί εἰς ἀπόδειξιν τῶν ἀνωτέρω δέδοται τό παρόν ἀποδεικτικόν τοῦ Καπετάν Χριστοδούλου μέ τήν κοινήν σφραγίδα τῆς Κοινοτήτός μας.

Τήν 23ην Φεβρουαρίου 1822, Ἐν Πόρῳ

Οἱ πρόκριτοι τῆς νήσου Πόρος»

2. Χφ. Ἐθν. Βιβλ.

Τό 1823 διά διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου Πολεμικῶν ἀποστέλλεται εἰς τόν Ἴσθμόν, ἡγούμενος διακοσίων Ποριωτῶν, τεθέντων ὑπό τὰς διαταγὰς τοῦ Νικήτα Σταματελόπουλου. Τό αὐτό ἔτος μετέχει τῆς Β' ἐν Ἄστρει Ἐθνοσυνελεύσεως, ὡς Παραστάτης καί πληρεξούσιος τῆς νήσου τοῦ Πόρου.

Τό 1824 κατά τὰς ἐμφυλίους τῶν Ἑλλήνων διαμάχας κηρύσσεται ἀλληλέγγυος καί νομιμόφρων πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Ἀγῶνος καί βοηθεῖ εἰς τὴν καταστολὴν τῆς ἀνταρσίας. Τό αὐτό ἔτος ὁ Χριστόδουλος Μέξης μετὰ τῶν Τζαβελαίων, Καραϊσκάκη καί Χατζηχρήστου, εἰς τό Νεόκαστρον καί Κρεμμύδιον τῆς Μεσσηνίας κατορθώνουν μετὰ πείσμονα ἀγῶνα ν' ἀναχαιτίσουν τοὺς Ἀραβας τοῦ Ἰμπραήμ Πασσᾶ.

Διά τοῦ ὑπ' ἀριθμόν 4399 διπλώματος, ἐκδοθέντος παρά τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἀγῶνος, χρονολογουμένου τὴν 2αν Σεπτεμβρίου 1824, προάγεται εἰς Ἀντιστράτηγον.

Τό 1825 ἐκστρατεύει εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα μετὰ τοῦ Μίτσα Κοντογιάννη, εἰς δὲ τὴν Ὑδραν ἀργότερον ἀποστέλλεται ἐπὶ κεφαλῆς τριακοσίων στρατιωτῶν πρὸς καταστολὴν κινήματος.

Τό 1826 λαμβάνει μέρος πάλιν εἰς ἐπιχειρήσεις κατά τῶν Ἀράβων ἐν Πελοποννήσῳ. Τόν Μάρτιον δὲ τοῦ αὐτοῦ ἔτους προάγεται εἰς Στρατηγόν.

Τό 1827 μάχεται εἰς Ἀττικὴν ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Καραϊσκάκη. Κατά τὴν σχεδιασθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ναυάρχου Κόχραν ἀπόβασιν τῶν Ἑλλήνων ἐν Φαληρικῷ ὄρμῳ καί τὴν μετὰ αὐτὴν ἐπακολουθήσασαν μάχην πλησίον τῆς Καλιρροῆς συμμετέσχε μετὰξύ ἄλλων ὀπλαρχηγῶν, ἰδίως Σουλιωτῶν, καί ὁ Χριστόδουλος Μέξης, ἡγούμενος ἑκατὸν πενήκοντα πολεμιστῶν.

Τό τελευταῖον δὲ ἔτος τῆς Ἐπαναστάσεως ὁ Χριστόδουλος Μέξης λαμβάνει μέρος εἰς πλείστας τῶν μαχῶν, ὡς εἰς Πάγωνα Τροιζηνίας, Κόρινθον, Δερβενάκια κατά Κεχαγιάμπεη, Βαλτέτζι, Βέρβαινα, Δολιανά, Μονεμβασίαν, Μύλους Ἄργους καί Ἀθήνας. Τόν Ἰούλιον - Αὐγουστον τοῦ αὐτοῦ ἔτους μετέχει τῆς ἐν Ἄργει Δ' Ἐθνοσυνελεύσεως ὡς πληρεξούσιος τῆς ἰδιαιτέρας τοῦ πατρίδος Πόρου.

* * *

Ἐπὶ τῆς Πολιτείας τοῦ Κυβερνήτου Ἰω. Καποδιστρίου ὁ Χριστόδουλος Μέξης τίθεται ἀντιπολιτευόμενος, προσχωρῶν εἰς τὴν μερίδα τῶν Συνταγματικῶν (Κουντουριῶται, Α. Μιαούλης, Ἀλέξ. Μαυροκορδάτος, Σπ. Τρικούπης κ.ἄ.), οἵτινες «ἐκηρύχθησαν ἐν ὀνόματι τοῦ ἔθνους προστάται

τοῦ Συντάγματος καί τῶν ἐλευθεριῶν αὐτοῦ»¹. Κατά τό κίνημα τοῦ ναυάρχου Α. Μιαούλη καί τά διατρέξαντα εἰς Πόρον γεγονότα, ἅτινα ὠδήγησαν εἰς σύρραξιν τῶν κυβερνητικῶν στρατευμάτων καί ὀπαδῶν τοῦ Συντάγματος, ὁ Χριστόδουλος Μέξης τραυματίζεται θανασίμως τήν 28ην Ἰουλίου 1831.

Τά διατρέξαντα εἰς Πόρον καί τόν θάνατον τοῦ Χριστοδούλου Μέξη ἐξιστορεῖ ὁ Νικόλαος Κ. Κασομούλης εἰς τά Ἐπομνημονεύματά του, ὡς αὐτόπτης μάρτυς, ὑπηρετήσας ὡς Λοχαγός εἰς τό Τυπικόν Τάγμα, διοικούμενον ὑπό τοῦ Πέτρου Διαμαντίδου, σταλέν παρά τοῦ Κυβερνήτου εἰς Πόρον.

Ὁ Χριστόδουλος ἐζήτησε νά συναντηθῆ μετά τοῦ Κασομούλη καί ἀμφότεροι ἐξ ὀνόματος παλαιᾶς φιλίας ἣτις τούς συνέδεε εἰς τά πεδία τῶν μαχῶν προσεπάθησαν νά συνδιαλεχθῶσιν. Κατ' αὐτήν τήν συνάντησιν, ἀπεφασίσθη παρ' αὐτῶν, ὅπως μήν ἐνοχληθῶσιν ἀμφότερα τά μέρη καί ἐπέλθῃ ρῆξις, πλὴν ὅμως αὕτη τελικῶς δέν ἀπεφεύχθη λόγω τῆς ραγδαίας ἐξελίξεως τῶν γεγονότων. Ὁ δέ Κασομούλης προσωπικῶς ἐθαύμαζε καί ἐξετίμα τόν Χριστόδουλον, ἐπιγραμματικῶς δέ γράφει διά τόν ἄδικον χαμόν του.

«Ὅλοι ἔκλαυσαν τόν ἄνδρα, καί ἐκεῖνοι καί ἡμεῖς διά τὰς ἀρετάς του»².

Ἐν τῷ ἀρχεῖῳ Θεοφίλου Καῖρη εὐρίσκονται δύο ἀνυπόγραφοι μακροσκελεῖς ἐπιστολαί, ἡ πρώτη ἀπευθυνομένη εἰς ἄγνωστον, ἐνῶ ἡ δευτέρα εἰς Καλλέργην σταλείσα ἐξ Ὑδρας τήν 9ην Αὐγούστου 1831, ἐξιστοροῦσαι τά διαδραματισθέντα εἰς Πόρον ἐκ τῆς ἀνταρσίας τοῦ στόλου ὑπό Α. Μιαούλη. Ἐκ τῆς πρώτης ἐπιστολῆς παραθέτομεν ὧδε περικοπὴν ἀναφερομένην εἰς τόν ἐπισυμβάντα θάνατον τοῦ Χριστοδούλου Μέξη³.

Ἡ σχετικὴ παράγραφος περί αὐτοῦ ἔχει οὕτως :

«Τήν Δευτέραν εἰς τὰς 27 ἀκούσας ὁ ἀρχηγός τῶν ἀρμάτων τοῦ Πόρου Χριστόδουλος ὅτι φθάνει ὁ Τσάμης υἱός τοῦ Καρατάσου μέ μερικούς στρατιώτας ἐμψυχώθη καί τραβήξας τό σπαθί του ἐβγήκεν ἔξωθεν τῶν ὀχυρωμάτων τοῦ στενοῦ μέ μερικούς ἄλλους συμπολίτας του καθῶς καί ὁ Γ. Καραμάνος διοικητής τοῦ κότερου ὁ Ἑρμῆς (καθῶς εἶχε κάμει καί τήν προτερινήν ἡμέραν καί ἐπέτυχε φονεύσας μερικούς ἀπό τούς στρατιώτας τῆς Κυβερνήσεως)

1. Ν. Κασομούλης, Ἐπομνημονεύματα, Ἀθῆναι 1970, τ. Γ, σ. 383.

2. Ν. Κασομούλης, Ἐπομνημονεύματα, τ. Γ, σ. 396.

3. Νεοελληνικά ἀνέκδοτα 1812 - 1831 ὑπό Ι. Κ. Βογιατζίδου, Δελτίον ΙΕΕΕ, τ. 7, τεύχ. 25, 1909, σ. 43 - 48.

καί ἄρχισε κυνηγώντας ἕως εἰς ἓνα διάστημα ἀλλά κατά κακήν τύχην αὐτοῦ ἐπληρώθη καιρίως καθώς καί ὁ Καραμάνος καί τήν ἀκόλουθον ἡμέραν ὁ μακαρίτης Χριστόδουλος ἐτελεύτησε ἀφήσας εἰς τόν τόπον τόν Τζάμην, παραγγείλας εἰς τοὺς συμπολίτας του νά τόν ἀκολουθήσωσι καί νά προκρίνωσι καί αὐτοί τόν θάνατον ὑπέρ τῆς Ἐλευθερίας καί τοῦ Συντάγματος».

Ὁ Χριστόδουλος, ὁ ὁποῖος ἐτελεύτησεν ἄκληρος, εἶχεν συζευχθῆ θυγατέρα τοῦ Παπαδοπούλου ἢ Μουρτογιάννη, πλουσίου προκρίτου τῶν Καλαβρύτων, ὁ ὁποῖος κατέφυγεν εἰς Πόρον κατά τὰς ἐμφυλίους διαμάχας, κατόπιν διαταγῆς τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη¹.

Ὁ Χριστόδουλος Μέξης ὑπῆρξε μία ἐκ τῶν πλέον ἥρωικῶν φυσιογνωμιῶν τοῦ Ἀγῶνος τῆς Παλιγγενεσίας. Οὗτος διεκρίνετο ἐπί γενναϊότητι, συναδελφοσύνη, πειθαρχία, ἰστάμενος ὑπεράνω τοπικισμῶν καί ἰδίων συμφερόντων, δυστυχῶς ὁμως τὰ μίση καί τὰ πάθη τῆς ἐποχῆς ἐκείνης κατώρθωσαν νά ἐπισκιάσουν τήν μνήμην αὐτοῦ, ὅς συνέβη καί διά πολλοὺς ἄλλους ἀγωνιστάς τῆς Ἐπαναστάσεως.

Ὁ ἀείμνηστος Γιάννης Βλαχογιάννης ἐν σχολίῳ του περιγράφει αὐτόν ὡς ἑξῆς :

«Ὁ Χριστόδουλος, ὡραῖος ἄνθρωπος κατά τὰ χαρακτηριστικά τοῦ προσώπου καί τοῦ σώματος, εὐλύγιστος, εἶχε πολλάς ἰδιωτικὰς ἀρετάς καί ἦτον ἓνας ἐκ τῶν διαπρεψάντων ὄπλαρχηγῶν τῆς ξηρᾶς, συμμεθέξας εἰς πολλοὺς πολέμους τοῦ Ἀγῶνος, ἐπομένως καί ὁ ἀξιώτερος καί καλύτερος τῶν Ποριωτῶν»².

Ἐκ τῆς οἰκογενείας ταύτης κατάγεται καί ὁ Δημήτριος Μέξης, γεννηθεὶς ἐν Πόρῳ τό 1846. Συμμετασχὼν εἰς τόν Ἑλληνοτουρκικόν πόλεμον τοῦ 1897 ἀπεστρατεύθη τό 1903 μέ τόν βαθμόν τοῦ Ἐπιλάρχου.

Ἐπίσης ἐκ Πόρου κατήγετο ὁ Ταξίαρχος ἐ.ἀ. Ἀντώνιος Δ. Μέξης (1921 - 1973), διατελέσας τό 1972 Ὑφυπουργός Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΜΕΞΗ ΤΩΝ ΘΗΒΩΝ

Γενάρχης τῆς οἰκογενείας Μέξη τῶν Θηβῶν εἶναι ὁ Πέτρος Ἰωάννου Μέξης, πρόκριτος τοῦ Λαμπόβου.

Οὗτος κατά οἰκογενειακὴν παράδοσιν ἦτο προσωπικός ἰατρός τοῦ

1. Φ. Χρυσανθόπουλος, Ἀπομνημονεύματα, τ. Δ, σ. 730.

2. Ν. Κασομούλη, Ἀπομνημονεύματα, τ. Γ, σ. 385.

Πασσᾶ τῶν Ἰωαννίνων Σουλεϊμάν τοῦ Ἀργυροκαστρίτου. Κατόπιν ἀπηνῶν τουρκικῶν διωγμῶν τῆς οἰκογενείας του κατήλθεν εἰς Νότιον Ἑλλάδα καί ἐγκαταστάθη εἰς Θήβας.

Υἱός τοῦ Πέτρου ἦτο ὁ **Εὐθύμιος** Μέξης, ὄπλαρχηγός. Σύζυγος τοῦ Εὐθυμίου, ἦτο ἡ Βασιλική θυγάτηρ τῆς οἰκογενείας Ζάππα. Αὕτη ὑπῆρξεν ἥρωική μορφή τῆς Ἐπαναστατικῆς ἐποχῆς. Μετά τόν θάνατον τοῦ συζύγου της ἐνεδύθη τήν φουστανέλλαν καί κατέστη ὄπλαρχηγός ἡγουμένη σώματος ἀρματωλῶν. Διά τό εὐθυτενές παράστημα καί τήν λαμπράν καί βαρεῖαν ἀρματωσιάν αὐτῆς, οἱ Θηβαῖοι μέ δέος καί σεβασμόν τήν προσαγορεύουν «Καπετάνισσα Βάσω».

Ὁ Εὐθύμιος μετά τῆς Βάσως ἔσχε τόν Δημήτριον καί Πέτρον Μέξη.

Ὁ **Δημήτριος** συζευχθεὶς ἀδελφὴν τοῦ ἐθνικοῦ εὐεργέτου Εὐαγγέλου Ζάππα ἔσχε τόν Θεόδωρον.

* * *

Ὁ **Βαρῶνος Θεόδωρος Δημ. Μέξης** (1857 - 1939)¹ ἐγεννήθη ἐν Θήβαις καί ἐγκαταστάθη ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας εἰς Ρουμανίαν, ἔνθα ἔζησε μέχρι τελευτῆς τοῦ βίου του. Ὡς ἀνηψιός ἐκ τῆς μητρός του, τοῦ ἐθνικοῦ εὐεργέτου Εὐαγγέλου Ζάππα, ἔλαβεν ἰκανόν μέρος ἐκ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ. Εὐφυέστατος καί δημιουργικός ἀπέκτησε τεραστίαν περιουσίαν, ἔχων εἰς χεῖρας του σημαντικόν μέρος τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου, ἰδιαιτέρως σίτου, ξυλίας καί ἄλλων προϊόντων τῆς χώρας αὐτῆς. Πολλὰ ὑποκαταστήματα διετήρει εἰς Ρουμανίαν καί χώρας τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης.

Διά τήν πλουσίαν κοινωνικὴν του δρᾶσιν τῷ ἀπενεμήθη τίτλος εὐγενείας παρά τοῦ βασιλέως τῆς Ρουμανίας, καθὼς καί ἄλλαι τιμητικαὶ διακρίσεις.

Εἰς κτηματικὴν αὐτοῦ ἔκτασιν ἐδημιούργησεν ὀλόκληρον πρότυπον κωμόπολιν, φέρουσαν τό ὄνομά του. Οὗτος ἐκέκτητο μεγάλης κτηματικῆς περιουσίας, ὡς καί γαιῶν καλλιεργουμένων ἐπὶ μισθώσει (τσιφλίκια), τῶν ὁποίων ἡ ἀξία μετά θάνατον αὐτοῦ ὑπελογίσθη εἰς ἑκατὸν εἴκοσι ὀκτὼ ἑκατομμύρια προπολεμικᾶς δραχμᾶς.

Ἀποθανὼν ἄκληρος ἐκληροδότησεν ἅπασαν τήν περιουσίαν του εἰς τό Ρουμανικόν κράτος, μέρος δέ αὐτῆς διέθεσε διὰ κληροδοτημάτων διὰ τήν ἴδρυσιν ἐπαγγελματικῶν καί Τεχνικῶν Σχολῶν εἰς Θήβας, Κέρκυραν

1. Πληροφορίαι εὐγενῶς προσφερθεῖσαι παρά τοῦ ἀξιολογίμου κ. Νικολάου Π. Καλογεροπούλου. Δελτίον Ἑπειρωτικῆς Ἑτ., τεύχος 88, σ. 30-35, Ἰανουάριος 1984.

καί Λάμποβον τῆς Β. Ἡπείρου. Τά κληροδοτήματα αὐτά οὐδέποτε ἐπραγματοποιήθησαν λόγω τῆς ἐπελεύσεως τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Παραθέτομεν σχετικὴν περικοπὴν ἐκ φύλλου τῆς ἐφημερίδος «Βραδυνή» τῆς 26ης Ἰουνίου 1940, ἀναφερομένην εἰς τὰ ἐν Ἑλλάδι κληροδοτήματα τοῦ Θεοδώρου Μέξη :

«Εἰς τὴν διεύθυνσιν Ἐθνικῶν Κληροδοτημάτων ἀνηγγέλθη ὅτι ὁ ἀποβιώσας κατὰ Δεκέμβριον 1939 ἐν τῇ κοινότητι Μπουζάνι τοῦ νομοῦ Βλάσκας τῆς Ρουμανίας Ἑλληὺν Θεόδωρος Δ. Μέξης, ἀνηψιὸς τῶν ἐθνικῶν Εὐεργετῶν Εὐαγγέλη καὶ Κωνσταντίνου Ζάππα, διὰ τῆς διαθήκης του κατέλιπεν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Δημοσίον τὸ 1/3 τῆς περιουσίας του, ἵνα ἰδρυθῆ ἐπαγγελματικὴ σχολὴ ἐν Κερκύρα, ἐν ἣ θὰ διδάσκονται εἰς ἀπόρους ἐσωτερικοὺς μαθητὰς αἱ πρακτικαὶ τέχναι. Τὸ μερίδιον τοῦ Δημοσίου ἀνερχόμενον εἰς 15.000.000 περίπου λεί παρελήφθη ὑπὸ τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ Ἑλληνικῆς Πρεσβείας καὶ πρόκειται συντόμως νὰ ἀποσταλῆ εἰς Ἑλλάδα, ἵνα διατεθῆ διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ τοῦ φιλογενοῦς διαθέτου. Ὁ αὐτὸς διαθέτης κατέλιπεν εἰς τὸν Δῆμον Θηβῶν λεί 60.000, ἵνα ἰδρυθῆ ἐν Θήβαις οἰκονομικὴ σχολὴ Θηλέων. Ὁ Διευθυντὴς τῆς Ὑπηρεσίας Ἐθνικῶν Κληροδοτημάτων κ. Νομικὸς εἰσηγήθη εἰς τὸν κ. Ὑπουργόν τῶν Οἰκονομικῶν τὴν λῆψιν τῶν κατὰ τὸν νόμον μέτρων διὰ τὴν συμφώνως πρὸς τὰς ἐντολάς τοῦ διαθέτου διαχείρισιν τῆς περιουσίας ταύτης».

* * *

Ὁ Πέτρος Εὐθ. Μέξης (1814 - 1886). Ἐμποροκτηματίας ἐν Θήβαις. Ὑπῆρξεν ὄπλαρχηγὸς τῶν Κρητικῶν Ἐπαναστάσεων τῶν 1862 - 1868, κατὰ τὰς ὁποίας προσέφερε γενναίως εἰς χρῆμα καὶ στρατιωτικὰς ὑπηρεσίας. Περὶ αὐτοῦ μνεῖα ποιεῖται ὑπὸ τινῶν νεωτέρων Ἐγκυκλοπαιδειῶν¹.

Ἐν κεφαλαίῳ Γ' παρατίθεται τὸ προικοσύμφωνον αὐτοῦ, ἀξιόλογον λόγω τοῦ ἠθολαογραφικοῦ χαρακτῆρος του, χρονολογούμενον ἀπὸ τῆς 8ης Νοεμβρίου 1853, καὶ ἐν πληρεξούσιον, χρονολογούμενον ἀπὸ τῆς 1ης Σεπτεμβρίου 1861, τὸ ὁποῖον συνετάχθη πρὸ τῆς μεταβάσεως αὐτοῦ εἰς Κρήτην.

Ὁ Πέτρος συνεζεύχθη τὴν Ἑλένην, θυγατέρα τοῦ Μελετίου Κυριαζῆ, μεγαλοκτηματίου τῶν Θηβῶν. Μετὰ τῆς Ἑλένης, ἥτις ἀπεβίωσε τὴν 14ην Ἰουλίου 1916, ὁ Πέτρος ἔσχε τρεῖς υἱούς, τὸν Ἰωάννην, Βασίλειον

1. Νέα Παγκόσμιος Ἐγκυκλοπαίδεια, ἐκδ. Μορφωτικῆς Ἐταιρείας, τ. 21, σ. 141. Νέα Ἑλληνικὴ Ἐγκυκλοπαίδεια, ἐκδ. Χ. Πάτση, τ. 17, σ. 560 κ.ἄ.

καί Μελέτιον, καί δύο θυγατέρας, τήν Ἀλεξάνδραν, θανοῦσαν ἐν νεαρῇ ἡλικίᾳ, καί τήν Ὀλγαν.

Οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ ἐκ τῆς θυγατρὸς του Ὀλγας, συζύγου τοῦ Παρασκευᾶ Καλογεροπούλου ἔχουν ὡς ἀκολούθως :

Πέτρος Εὐθ. Μέξης

1) Ὁ Νικόλαος Καλογερόπουλος, συζευχθεὶς τὴν Κυριακούλαν τὸ γένος Γούναρη, ἔσχε τὴν Ὀλγαν, σύζυγον Γεωργίου Δασκαλάκη.

2) Ὁ Ἰωάννης Π. Καλογερόπουλος, συζευχθεὶς τὴν Σταυρούλαν, τὸ γένος Καλογρίδου, ἔσχε τὴν Ὀλγαν, σύζυγον Ἰωάννου Χανιώτου.

3) Ἡ Μαρία, σύζυγος Ἀθανασίου Β. Χρονοπούλου, ἔσχε τὴν Ἑλένην, σύζυγον Σπύρου Ζερβοπούλου, τὴν Ὀλγαν, σύζυγον, Ἀργύρη Τσα-

πάρα, καί τόν Βασίλειον Α. Χρονόπουλον, ὅστις συζευχθεὶς τὴν Μαρίαν, τὸ γένος Βαρβιτσιώτη, ἔσχε τόν Ἀθανάσιον, καί

4) Ἡ Στυλιανή, σύζυγος καί χήρα τοῦ Γεωργίου Πατρινέλλη, ἔσχε τὴν Ἑλένην, σύζυγον τοῦ Ἀργύρη Ἀλεξοπούλου.

Οἱ υἱοὶ τοῦ Πέτρου Μέξη ὑπῆρξαν βιομήχανοι καπνοῦ ἐν Ἀθήναις ἀπὸ τοῦ 1914 μέχρι 1937. Οἱ παρ' αὐτῶν ἰδρυθέντες Καπνοβιομηχανικοὶ οἴκοι ἐθεωροῦντο ἐκ τῶν πρώτων ἀπὸ ἀπόψεως παραγωγῆς καί ποιότητος τῶν σιγαρέττων. Παρ' αὐτῶν εἰσήχθησαν καί ἐφηρμόσθησαν αἱ νέαι μέθοδοι — διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην — διαφημίσεως καί διαθέσεως τῶν προϊόντων τῶν εἰς τὴν κατανάλωσιν. Διὰ τὰς ὑπ' αὐτοῦ Καπνοβιομηχανίας πραγματεύεται ἐκτενῶς διὰ δύο μακροσκελῶν ἄρθρων τὸ ὑπὸ τοῦ Ἰω. Χρ. Χατζηγιάννου ἐκδοθέν Πανελλήνιον Λεύκωμα Ἑκατονταετηρίδος 1821 - 1921¹.

* * *

Ὁ Ἰωάννης Πέτρου Μέξης (1859 - 1921) ἐγκατέλειψε τὴν γενέτειράν του Θήβας, ἐν νεαρᾷ ἡλικίᾳ, καί ἤργασθη κατ' ἀρχάς εἰς τὸ ἀκμάζον τότε ἐν Ἀθήναις καπνεμπορεῖον τοῦ Ἀνδρέου Γαζῆ, εἰδικευθεὶς εἰς τὴν ἀνάμιξιν καί συνδυασμὸν τῶν ποιοτήτων τοῦ καπνοῦ (χαρμάνια). Ἐπιδίδεται ἐπὶ τριακονταετίαν εἰς κοίλωβιστικὰς ἐργασίας, διορισθεὶς διὰ Β. Διατάγματος μέλος τοῦ Χρηματιστηρίου Ἀθηνῶν, ἀργότερον δέ ἡσχολήθη μέ Τραπεζικὰς ἐργασίας. Ὑπῆρξεν ἰδρυτικὸν μέλος τῆς Λαϊκῆς Τραπεζῆς, ὡς ἐμφαίνεται εἰς τὸ ἰδρυτικὸν αὐτῆς τῆς 16ης Ἰουνίου 1905, ἀρχικοῦ κεφαλαίου τριῶν ἑκατομμυρίων δραχμῶν².

Τὸ 1906 μεταβαίνει εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἀναθέτων τὸ ἐν Ἀθήναις Τραπεζομεστικὸν γραφεῖον καί ἄλλας Τραπεζικὰς ἐργασίας του εἰς τὸν υἱὸν του Ἐπαμεινώνδαν, καί ἐκεῖ γίνεται μέλος τοῦ Χρηματιστηρίου BOURSE KHEVIDIAL.

Τὸ 1914, ἀναθέσας τὰς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐργασίας του εἰς τὸν υἱὸν του Πέτρον, ἐπιστρέφει εἰς Ἀθήνας, ἔνθα μετὰ τῶν ἀδελφῶν του Βασιλείου καί Μελετίου ἰδρύουν τὸν Καπνοβιομηχανικὸν οἶκον «Ἀδελφοὶ Πέτρου Μέξη». Μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν ἀδελφῶν του ἐκ τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης καί τὸν ἐπισυμβάντα θάνατόν του, οἱ υἱοὶ καί κληρονόμοι αὐτοῦ ἰδρυσαν τὸν Καπνοβιομηχανικὸν οἶκον ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἰωάννης Π. Μέξης», διατηρηθέντα ἀπὸ τοῦ 1922 μέχρι τοῦ 1937. Ἡ φήμη τοῦ

1. Τόμος Β', Βιομηχανία - Ἐμπόριον, σελ. 307 - 310.

2. Μέγα Βιογραφικὸν Λεξικὸν Βοβολίνη, Β 168α.

οίκου αὐτοῦ ὑπῆρξε μεγάλη διά τῆς συμμετοχῆς του εἰς πλείστας διεθνεῖς ἐκθέσεις τῆς Εὐρώπης καί διά τῆς παραγωγῆς σιγαρέττων πολυτελείας.

Ὁ Ἰωάννης συζευχθεὶς τὴν Αἰκατερίνην, τὸ γένος Ἰασεμίδου, ἔσχε τρεῖς υἱοὺς, τὸν Ἀντώνιον, Ἐπαμεινώνδαν καὶ Πέτρον, καὶ τρεῖς θυγατέρας, τὴν Ἀρτέμιδα, σύζυγον Ἀθανασίου Μανούσου, Δικηγόρου, Εὐδοξίαν, σύζυγον Γεωργίου Πλάτου, Ὑποστρατήγου, καὶ Ἀλεξάνδραν, σύζυγον Παναγιώτου Λαμπρινοπούλου, ἐμπόρου.

1) Ὁ Ἀντώνιος τοῦ Ἰωάννου (1883 - 1931), εἷς ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τοῦ οἴκου «Ἰωάννης Π. Μέξης», ἐσπούδασεν ἐν τῇ ἐν MARGET τῆς Ἀγγλίας Ἐμπορικῇ Σχολῇ. Νυμφευθεὶς τὴν Εὐαγγελίαν, τὸ γένος Ζαζάνη, ἔσχε δύο θυγατέρας, Αἰκατερίνην καὶ Ἑλένην, ἀγάμους, καὶ ἓνα υἱόν, τὸν Ἰωάννην, γεννηθέντα τὸ 1924, ἔμπορον ἠλεκτρικῶν συσκευῶν. Οὗτος συζευχθεὶς τὴν Φωτεινὴν (Φωφώ) Βαρβαρή, ἔσχε μίαν θυγατέρα, τὴν Εὐαγγελίαν.

2) Ὁ Ἐπαμεινώνδας τοῦ Ἰωάννου (1885 - 1963), ἀπόφοιτος τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἐμπορικῆς Ἀκαδημίας, ἠργάσθη ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ὡς ἀνώτερος ὑπάλληλος τοῦ Καπνεμπορικοῦ οἴκου Standard Commercial Tobacco Company. Ὑπῆρξεν εἷς ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τοῦ οἴκου «Ἰωάννης Π. Μέξης» καὶ ἀργότερον Ἐμπορικός Ἀντιπρόσωπος καὶ Εἰσαγωγεὺς ἀνταλλακτικῶν εἰδῶν αυτοκινήτων. Συζευχθεὶς εἰς δεῦτερον γάμον τὴν Ραχήλ, ἀπεβίωσεν ἀτεκνος.

3) Ὁ Πέτρος τοῦ Ἰωάννου (1889 - 1959), ἀπόφοιτος τῆς Γαλλικῆς Ἐμπορικῆς Σχολῆς τῆς Ἀλεξανδρείας, ὑπῆρξεν εἷς ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τοῦ οἴκου «Ἰωάννης Π. Μέξης» καὶ ἀργότερον Ἐμπορικός Ἀντιπρόσωπος καὶ Εἰσαγωγεὺς ἐρίου, γιούτης καὶ βάμβακος ἐξ Ἀμερικῆς, Αἰγύπτου καὶ Ἰνδιῶν. Ἐπίσης ὑπῆρξεν Ἐξαγωγεὺς βάμβακος. Συζευχθεὶς τὴν Ἀγγελικὴν, τὸ γένος Καζιάνη, ἔσχε τὸν Ἰωάννην, γεννηθέντα τὴν 18ην Δεκεμβρίου 1929.

Ὁ Ἰωάννης Π., διπλωματοῦχος τῆς Ἀνωτάτης Βιομηχανικῆς Σχολῆς ἠκολούθησεν ἐπίσης καὶ ναυτιλιακὰς σπουδὰς. Ἠσχολήθη μὲ ἐξαγωγὰς βάμβακος καὶ νημάτων. Ἀπὸ τὸ 1979 δέ, διευθύνει ἐπιχειρήσεις βάμβακος τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἐδρευούσας ἐν Βιέννῃ καὶ Ζυρίχῃ. Ἐλθὼν εἰς δεῦτερον γάμον μετὰ τῆς Λήδας τὸ γένος Καλφοπούλου, ἔσχε δύο θυγατέρας, τὴν Ἀγγελικὴν (γεν. 1965) καὶ Χριστίναν (γεν. 1976).

Ὁ Βασίλειος Πέτρου Μέξης (1867 - 1931) ὑπῆρξε Διευθυντής ἐπὶ εἰκοσιπενταετίαν τῆς Καπνοβιομηχανικῆς Ἑταιρείας Βάρκα ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της καὶ εἷς ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τοῦ Καπνοβιομηχανικοῦ οἴκου «Ἀδελφοὶ Πέτρου Μέξη». Ἀποχωρῶν τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης, ἵδρυσε μετὰ τοῦ ἑτέρου ἀδελφοῦ του Μελετίου τὸν Καπνοβιομηχανικὸν οἶκον «Ἀδελφοὶ

Οἱ ἀδελφοὶ Πέτρου Ε. Μέξη (Ὀλγα, Ἰωάννης, Βασίλειος, Μελέτιος) καὶ ὁ Θεόδωρος Δ. Μέξης (καθήμενος εἰς τὸ μέσον)

Βασίλειος καὶ Μελέτιος Μέξης», ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀποκτήσει μεγάλην φήμην καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν διὰ τῆς συμμετοχῆς του εἰς πλείστας διεθνεῖς ἐκθέσεις, καθὼς καὶ μέ ἐξαγωγὰς εἰς Εὐρώπην καὶ εἰς Ἀμερικὴν. Διὰ πρώτην φοράν εἰς Ἑλλάδα εἰσήχθη παρ' αὐτοῦ τὸ ἔμφελλον λεπτὸν σιγαρέττον.

Ὁ Βασίλειος συζευχθεὶς τὴν Εὐπραξίαν, τὸ γένος Βακιρτζόγλου, ἔσχε

τρεις υιούς, τούς Πέτρον, Κωνσταντίνον καί Θεόδωρον, καί μίαν θυγατέρα, τήν Ἑλένην, ἀποβιώσασαν ἐν νεαρᾷ ἡλικίᾳ.

1) Ὁ Πέτρος τοῦ Βασιλείου (1898 - 1922) ἀπώλεσθη κατά τήν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἐκστρατείαν, ἐνθα ὑπηρετεῖ ὡς ἐπιλοχίας. Οὗτος, ἐνθερμος πατριώτης καί ἀτίθασος χαρακτήρ, κατά τήν ὑποχώρησιν τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων, συνηνώθη μέ ἀνταρτικὰς ομάδας, δρώσας εἰς τὰ μετόπισθεν τοῦ ἐχθροῦ, μέ τὰς ὁποίας συνέπραττον καί Τσερκέζοι.

Κατά πληροφορίαν δέ οὗτος εἶχεν προσβληθεῖ ἀπό ἐλονοσίαν, ὅταν συνελήφθη καί ἐξετελέσθη ὑπό τῶν Τούρκων.

Ὁ Κωνσταντίνος τοῦ Βασιλείου (1901 - 1942) ὑπῆρξεν ἀνώτερος ὑπάλληλος τοῦ Δήμου Ἀθηναίων. Συζευχθεὶς τήν Ἄνναν, τό γένος Σοῦτερ, ἔσχε δύο θυγατέρας, τήν Ὀλγαν σύζυγον τοῦ Ἰωάννου Γιαννουκάκου, ἐκτελωνιστοῦ. Αὕτη ἐλθοῦσα εἰς πρῶτον γάμον μετά τοῦ στρασιμοῦ Ἀβραμέα ἔσχε μίαν θυγατέρα, τήν Βασιλικήν (Μπέσσα).

Ἡ Εὐπραξία, νεωτέρα θυγάτηρ τοῦ Κωνσταντίνου, ἐγκατεστάθη εἰς Καναδᾶν. Σύζυγος καί χήρα τοῦ Ἀλντο Γαντέκα, ἔσχε ἓνα υἱόν, τόν Ἀλεσσάντρο.

Ὁ Θεόδωρος τοῦ Βασιλείου (1903 - 1965) ὑπῆρξεν Ἐμπορικός Ἀντιπρόσωπος γεωργικῶν μηχανῶν. Συζευχθεὶς τήν Ἑλένην, τό γένος Ἡλιοπούλου, ἔσχε μίαν θυγατέρα, τήν Εὐπραξίαν, σύζυγον τοῦ Ἀλεξάνδρου Πόγκα, ὑπαλλήλου ΟΤΕ.

∴

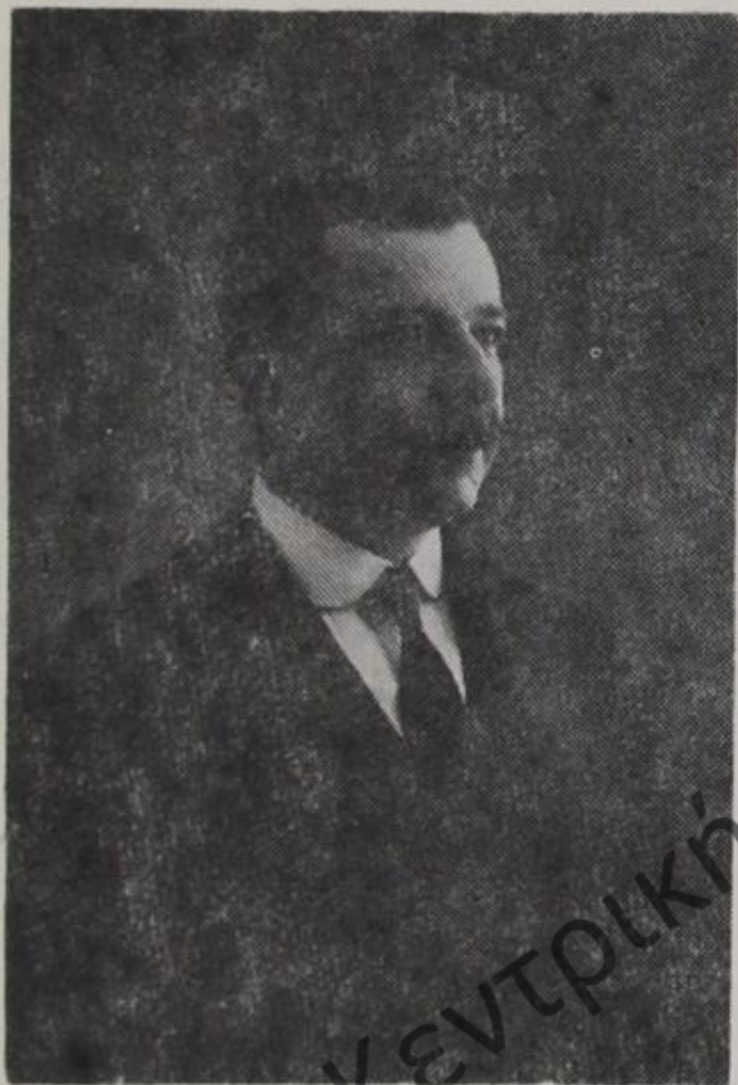
Ὁ Μελέτιος Πέτρου Μέξης ἐγεννήθη ἐν Θήβαις τό 1875 καί ἀπεβίωσεν ἐν Ἀθήναις τήν 20ήν Φεβρουαρίου 1935. Ἀπό νεαρᾷς ἡλικίας ἐπιδίδεται εἰς κολλυβιστικὰς ἐργασίας, ἐργασθεὶς κατ' ἀρχάς εἰς τό ἐν Ἀθήναις γραφεῖον τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἰωάννου. Μεταβάς εἰς Ρουμανίαν, ἐπί τινα χρόνον ἠργάσθη εἰς τὰς ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις τοῦ ἐξαδέλφου τοῦ Θεοδώρου. Ἐπιστρέψας εἰς Ἀθήνας ἐγένετο μέλος τοῦ Χρηματιστηρίου Ἀθηνῶν.

Ἐπῆρξεν εἰς ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τῶν Καπνοβιομηχανικῶν οἰκῶν «Ἀδελφοί Πέτρου Μέξης», «Ἀφοί Βασιλείου καί Μελετίου Μέξης» καί «Μελέτιος Μέξης». Ἐπί τινα δέ περίοδον διετέλεσε καί Πρόεδρος τῆς Ἐνώσεως Ἑλλήνων Καπνοβιομηχάνων.

Διεκρίνετο δι' ὑπέρμετρον ἀλτροῦισμόν καθῶς καί διά τήν ἀφοσίωσίν του πρός τὰς οἰκογενειακάς παραδόσεις.

Σύζυγος αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἡ Μαρία, τό γένος Βαρδάκη, γεννηθεῖσα τό 1890 καί θανοῦσα τήν 5ην Ἰανουαρίου 1966. Ἡ Μαρία διεκρίνετο διά τās θαυμασίας ἀρετάς καί τήν φωτεινήν προσωπικότητά της, ἀκτινοβολοῦσαν καλωσύνην, εὐγένειαν καί ἀρχοντιάν.

Ὁ Μελέτιος μετά τῆς Μαρίας ἔσχε τρεῖς υἱούς, τούς Πέτρον, Βασίλειον καί Σωτήριον, καί μίαν θυγατέρα, τήν Ἑλένην, σύζυγον Ἀνδρέου Στραγαλαῖ, ὑφασματαεμπόρου.

Μελέτιος Π. Μέξης

Μαρία Μ. Μέξη

Ὁ Πέτρος Μελετίου Μέξης ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τήν 20ήν Φεβρουαρίου 1928. Διπλωματοῦχος τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν διετέλεσεν ἐπί τινα περίοδον Δικηγόρος ἐν Πειραιεῖ, ἀργότερον ἠσχολήθη μέ τό ἐμπόριον.

Συζευχθεῖς τήν Μάρθαν, τό γένος Παλαιολόγου, ἔσχε τόν Μελέτιον, γεννηθέντα τήν 24ην Ὀκτωβρίου 1967, καί τήν Μαρίαν, γεννηθεῖσαν τήν 5ην Ἰουλίου 1969.

2) Ὁ Βασίλειος (Βάσος) τοῦ Μελετίου, ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τήν 16ην Δεκεμβρίου 1929. Ἐσπούδασεν ἀνωτ. ἠλεκτρονικάς, ὡς ἐπίσης οἰκονομικάς ἐπιστήμας.

Ὡς ὑπάλληλος τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν ἐπί εἰκοσιπεντα-

αὐτῶν ἐπιπέδων

ετίαν (1958 - 1983) υπηρέτησεν εἰς τὰς εἰρηνευτικὰς ἀποστολάς αὐτοῦ, εἰς χώρας τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, Ζαῖρ (πρῶην Βελγικόν Κογκό), Ἰνδίας καὶ Πακιστάν.

Ἐσχολήθη μέ τήν μελέτην τῆς Ἱστορίας καὶ Ἑραλδικῆς καὶ εἶναι μέλος τῆς Ἑπειρωτικῆς Ἑταιρείας, τῆς Ἑραλδικῆς Γενεαλογικῆς Ἑταιρείας καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ὀνοματολογικῆς Ἑταιρείας.

Συζευχθεὶς τήν Ζηνοβίαν (Ζίτσα), τό γένος Σαμπάνη, ἔσχε τήν Μαρίαν, γεννηθεῖσαν τήν 29ην Αὐγούστου 1975, καὶ τόν Μελέτιον - Γεώργιον, γεννηθέντα τήν 1ην Νοεμβρίου 1978.

3) Ὁ **Σωτήριος** τοῦ Μελετίου ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τήν 5ην Αὐγούστου 1931. Εἶναι ἠλεκτρομηχανικός καὶ ὑπάλληλος τῆς Βρεττανικῆς Ἑταιρείας Πετρελαιοειδῶν (BP).

Συζευχθεὶς τήν Ντίναν, τό γένος Ρούσσου, ἔσχε τόν Μελέτιον, γεννηθέντα τήν 16ην Φεβρουαρίου 1968, καὶ τόν Μιχαήλ, γεννηθέντα τήν 31ην Μαΐου 1975.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

1. Περὶ Στρατιωτῶν *

XXIII. 1473, 30 Novembris.

Nobilis civis noster Ludovicus Lauredano procurator S. Marci et capitaneus generalis maris in premium ac mercedem laborum atque periculorum que passus fuerat pro nostro dominio fidelissimus noster Philippus Sofopulo, subditus noster, cuius opera, capite tantum et auctore fidelissimo nostro Nicolao Mezan cive nostra Coroni, ipse capitaneus redegit sub imperium nostrum universum Brachium Maine, concessit ei quoddam Casale et Catafigum positum in dicto Brachio ad benephacitum nostri dominnii, ex quo nullum aliud emolumentum percipiebat quam unius tuti receptaculi, quo se et familiam suam conrineret, pacifique et sine ullius molestia illud possedit septem annos...

XXV. 1474, 13 septembris.

Le vegnuto alla presentia de la nostra Signoria quel Piero Busichio, el qual fuzido del pavion del Bassa, al qual lera carissimo, se conferite dal quondam nobel homo Triadan Gritti capetan general de mar, et avisolo chome esso Bassa se haveva levado per vegnir a serar el passo della Scalla et vedarli el retorno, per la qual cossa el prefatto capetano provete ala salute sua e dele galie che erano chon lui, le qual scorevano manifesto pericolo, se non fusse stà la persona del dicto Piero; et oltra questo el dicto Piero e sta a Dolcigno, et hasse portà virilmente. Et perchè el suplica che per la nostra Signoria li sia provisto, et dado modo ch' el possi servir la nostra Signoria et viver sotto l'ombra di quella: Landera parte ch' el dicto Piero Busichio in premio, remuneration di meriti soi sia dado duc. 50 de provision al'anno in vita sua et Stratioti XXV sotto de lui con el stipendio consueto, elqual habia a

* C. Sathas, *Monumenta Historiae Hellenicae* Paris 1890.

star a Napoli de Romania, et de presente haver dabia duc. cento, parte in contadi et parte in una veste....

XXVII. 1474, 17 Septembris.

El sono passati tre anni chel fidelissimo nostro Nicolo Mezan se truova in questa terra et continuamente supplica cum instantia che essendoli sta occupato el governo della Mantegna et la provision de duc. X al mese, el qual governo et provision altre volte li fo dada per il qu. nobel homo Alvoise Loredan provedetor capitan general de mar, in premio dela fede et meriti soi verso el stado nostro, perche el dicto fidelissimo nostro fu quello che fece vegnir tutto el Brazo de Maina in sotto el dominio et obendientia dela nostra Signoria, la prefata Signoria nostra li restituisca quel che contra justitia et non per alguna soa colpa li e sta tolto; et perche el se apartien ala justitia et equità spazar tandem el dicto fedelissimo nostro et proveder che se non in tuto, in qualche parte el parti contento, si per respecto suo, chome per exemplo d'altri: Landara parte, che al dicto Nicolo Mezan sia restituita la provision soa de duc. X al mese in vita soa...

LXIV. 1483, 7 Julii.

Addita fuit superiori hoc tempore spectabili fidelissimo nostro domino Petro Busicho equiti capiti Stratiorum nostrorum per nobilem virum Victorem Superantium equitem procuratorem Sancti Marci et tunc temporis capitaneum nostrum generalem maris ob ejus fidelia opera et benemerita in statum nostrum provisio ducatorum octo singulo mense, ultra ducatos duodecim quos habebat, ita quod de catero habeat ducatos viginti in mense, et preterea unam domum afflictus ducatum trium in anno solvendorum per cameram nostram Neapolis Romanie, et quum idem fidelissimus noster humiliter petiit, velimus ei confirmare predictam provisionem, et honestum sit in hoc ei morem gerere ob fidem et merita sua....

CXIV. 1497, 6 Februarii.

Sapientes Terrefirme.

Essendo sta più volte supplica ala Signoria nostra per el spectabile et fidelissimo domino Repossì Busicho cavalier e capo de Stratioti, che attenti i suo fedelissimi portamenti, operatione et summa obendientia per lui prestata in tutti i luogi e guerre el se ha trovato, si de Ferrara,

Todeschi, come de Novarra, Puglia, et Astesana ovver Alexandrina, dove fidel, strenuo, magnanimamente el se ha porta, come a tutti è noto, li sia non tanto per utilità, quanto per honor suo proveduto e accresciuta la provision sua, che l'ha de ducati diese solum al mese, si che el sia equalizzato cum li altri capi, di quali et de virtù, experientia, et pratica, neli Stratioti lui non è inferior, ma più presto superior, sìchè cum honor et laude sua el possi alacri animo servir ala Signoria nostra; et cognoscendo la petition sua honesta, li sia sta continue responso l'aspettasse tempo congruo et occasione de posserli conceder tal petizione, instando lui hore assidue che le promesse li sia observate, per esser vacato molte provisione per la morte di spettabili cavalieri ser Piero, et Dume Busichio suo barba, e fratelli, e Zorzi Paleologo, novamente defuncto a Bressa, tutti capi de Stratioti provisionadi de ducati da 20 in suso al mese; essendo el dicto domino Repossi benemerito, et obbedientissimo, che é la principal parte che se richiede in uno par suo et de tanta pratica, magnanimamente et autorità infra Stratioti, che in tutto se po reputarlo primo de Busichi, prima fameglia de Albanexi, et fidelissimo presertim, come dai prevedidori nostri generali et Starotioti noviter tornati da campo è sta largamente attestà;...

CXV. 1497, 6 Februarii.

Sapientes Terrefirme.

Sono morti in li superiori mesi ai servitii nostri i spettabili cavalieri, domino Petro Busichio et domino Georgio Paleologo, strenuissimi capi de Stratioti et in la Stratia exercitatissimi et dei primari per le loro persone, provisionadi de ducati 20 al mese per uno a page 4 all'anno, quali in tutte le guerre se hanno trovato, et ultimate in la Puglia, dove dicto domino Petro morite, et in Alexandria et Astesana dove el suprascripto D. Georgio se ha trovato sempre et cum honor del stato nostro virilissimamente se hanno portati; unde essendo comparsi tre fioli del suprascripto domino Petro, videlicet Lecha, Domenego, et Prozano, homini esercitati in le arme, et stati in campo cum el padre,...

CXVIII. 1500, 18 Augusti.

Preterea havendose hora per lettere de i rectori nostri de Napoli de Romania la miserabil morte del qu. strenuo cavalier fidelissimo nostro Mexa Busichi, capo de Stratioti, quale combattendo cum Turchi, ferito cum una freza manchò di questa vita, lassando uno fiolo, valente huomo et esperto nella Stratia, cum fiole V in summa miseria

et calamità, et el convegni ala benignità et clementia de questo stado non i abandonare; ex nunc per auctorità de questo consiglio sia preso che dela provision sua quale era ducati XVI al mese al rason de page 4 all'anno, dar se dehia al dicto fiolo et fiole per sunstentation dela vita sua ad exemplo de altri ducati X al mese, sde esser pagata dala camera nostra de Candia, come facea al padre suo, a rason similiter de page 4 all'anno...

CLXXXVI. 1512, 3 Martii.

Sapientes Terrefirme.

Havendo el strenuo et fidelissimo nostro D. Dominico Busichio, za longamente servito la Signoria nostra cum summa fede, et maxime in la presente guerra, non sparagnando ne à fatiche, ne à pericoli, cum exponer etiam la propria vita, come è noto a questo consiglio, et ultimamente venuto da Brexa svalisato cum la compagnia sua, per il chè havendo deliberato andar al presente in Napoli di Romania per repatriar, ne ha facta grandissima instantia che per nui sia provisto à tre sue fiole, dapoì la morte sua, aziò chel possi cum miglior animo adoperarsene ne li servitii nostri, et essendo conveniente, attente le fidelissime et indefesse operation sue in beneficio del stato nostro, darli causa chel vadi ben contento et satisfacto dela Signoria nostra, per exemplo de cadauno ne serve fidelmente: ...

CCXX. 1519, 14 Martii.

Sapientes Consilii, sapientes Terrefirme, sapientes Ordinum.

Questo conseio de tempo havendo intesa la fede et optimi portamenti del spettabil cavalier D. Messa Garbessi capo de' Stratioti nostri, per tutto il tempo della guerra proxime esercitato à nostri stipendi, et dapoì di quanto utile et honor el sia stato et sia nella città et contado nostro de Traù, et maxime ultimamente si ha veduto per le lettere di quel réttor de 17 de Febrato, in modo che è grandemente à proposito per bon exemplo delli altri usar verso lui gratitudine et esaudir l'onesto suo desiderio: e però L'anderà parte che per autorità de questo conseio, venendo il caso dappoì la morte del preditto D. Messa, alla provision et stipendio suo, che è ducati 10 par page e page otto all'anno in actual servitio, et de page quattro al l'anno attrovandosi in Levante, debba succeder il strenuo Gini Gerbesi fiol suo zovene de anni 22, il qual tuttavia si esercita nella militia insieme cum il presente et dimostra singular virtù....

CCCVI. 1537, 10 Novembris.

Sapientes Consilii, Terrefirme et Ordinum.

Avendo il strenuo Zorzi Busichio offertosi alli servitii stessi della Signoria nostra con cavalli Crovati, come dalle lettere del capitano nostro general in Colfo questo consiglio ha inteso, et essendo lui persona valorosa et esperta nella guerra, se deve per li bisogni et occorrentie presenti in Dalmatia accettando il suo buon animo proveder de bon numero de cavalli a quella provintia: et però L'andera parte che per autorità di questo consiglio esso strenuo Georgio Busichio sia condotto alli stipendii della Signoria nostra con cavalli 200, per uno anno de fermo, et uno altro de rispetto a beneplacito della Signoria nostra,...

CCCXI. 1538, 8 Julii.

Consiliarii, capita XL, sapientes Consilii, Terrefirme et Ordinum.

Essendo sta morto da una archibusata il quondam strenuo Vettor Busichio capo nostro de Stratioti, combattendo valorosamente fuora de Napoli de Romania contra Turchi come l'ha fatto più volte, et si come dalle lettere di quel regimento si ha inteso con la morte sua die invitar ciaschaduno di questo consiglio ad non abandonar la honesta et povera Chiara Rhalli relitta consorte sua si per li molti meriti col stato nostro delli maggiori di quella, aggiunti quelli del sopraditto quondam suo marito, come etiam per dar buono esempio a ciascaduno che serve la Signoria nostra di non sparagnar nelli servitii soi la propria vita:...

CDXLIV. 1545, 24 Septembris.

Consiliarii, capita XL, sapientes Consilii, Terrefirme, Ordinum.

Fra gli altrii fidelissimi nostri da Napoli di Romania si trova Zorzi Busichio servire a Corfu nella compagnia del strenuo Reposi Busichio suo fratello con provisione de ducati quattro per paga a paghe otto all'anno, il quale vedendosi pervenuto a età di poter con qualche valorosa operatione rispondere alla speranza che si ha de lui, ha supplicato che attenti li meriti del qu. D. Reposi Busichio kavalier suo avo, et del qu. strenuo Domenego suo padre, ambi morti alli servitii nostri, et l'ardente suo desiderio di far il medesimo venendo l'occasione, vogliamo accrescerli la provisione, et concederli che 'l venga a servire in Dalmatia, dove potrà meglio et con maggior servitio nostro esercitarsi per le fattioni che ivi occorreno, et imitare le vestigie delli sui antecessori: però giudicandolo degno della gratia nostra, L'andara parte,

che al sopradetto fedel nostro Zorzi Busichio sia concesso di venire à servire la Signoria nostra in Zara sotto 'I governo del strenuo Lazaro Grimani,...

CDXCV. 1547, 28 Junii.

Consilarii, capita XL, sapientes Consilii, Terrefirme, Ordinum.

Serve alla custodia della città nostra di Sibenico in Dalmatia con molta fede et valore il strenuo capo de Strathioti Busichio Renesi, si come consta per lettere et patente de' diversi rettori nostri, et havendone fatto supplicar in suo nome à voler reconoscer la fedel servitù sua, è conveniente cosa farlo, cosi per proprio del suo servitio, come per essemplio d'altri:».

DLXXIII. 1553, 9 Maii.

Baylo, et Provisori generali, et Provisori Concyrae.

È venuto alla presentia nostra il strenuo et fedel nostro Reposi Bosichio da Napoli di Romania, capo di Stratioti, deputato alla custodia di quell'isola nostra, et come quello, che ad imitatione de' suoi maggiori, et specialmente del qu. suo padre, desidera di adoperarsi nel servitio, et professione sua, et non stare cosi otioso, come gli pare di essere, stando di li, ne ha supplicato con molta efficacia, che vogliamo ordinare, che egli colla sua compagnia si transferisca nella provincia nostra di Dalmatia, in qual luogo a noi parerà più al proposito dove egli harrà migliore modo di dimostrar il valore suo; noi veramente che havemo havuto grato questo suo laudabile desiderio et ottima dispositione, siamo stati contenti di esaudirlo, et vi commetteremo col Senato, che dobbiate permettere, che l' predetto capo colla sua compagnia possa transferirsi in Dalmatia nella città nostra di Zara,...

DCXIII. 1555, 26 Septembtris.

E cosi honesta l'intentione, et laudevole il desiderio, che 'l strenuo, et fedelissimo capo nostro de Startioti Zorzi Busichio da Napoli di Romania, al presente deputato alla custodia dell'isola di Corfù, ha di adoperarsi utilmente al servitio della Signoria nostra, si come hanno sempre fatto tutti i maggiori suoi, ch'ei veramente è degno di esser esaudito di quanto l'ha humilmente, et con molta instantia supplicato: però L'andara parte, che per autorità di questo consiglio sia deliberato, ch'el predetto strenuo Zorzi Bosichio colla sua compagnia

de cavalli quindici sia levato dalla custodia dell'isola di Corfù, et deputato alla custodia di Spalato; . . .

Sumario di una letera di sier Alexandro Zorzi conte di Traù, data a di 26 Zener 1519, ricevuta a di 22 Fevrer.

Come eri, nel tempo de nocte, veneno nel territorio de Traù in Campopicolo turchi pedoni numero 200 et cavalli circha 40, et se imboscomo et stetano scosi fino tre ore de zorno; et per 3 femine, che andava raccogliendo olive, fu discoperti, le qual cridando che la brigata fugisse, li dicti turchi l'asaltorono et non possendola prender la fari-teno. Venuta la nova a la terra, subilo feci montar a cavallo il strenuio domino Mexa con li stratioti, qual andorno a l'incontro de' dicti turchi, et haveano zà tolta la strata a li pedoni, zudegando non fusseno cavalli in dicta compagnia. Et per una antiguarda dil dicto domino Mexa fu discoperti cavalli turcheschi, li qua li veneno verso li dicti nostri stratioti; et el dicto domino Mexa, per mancho male, vedendo esser li nimici superior a lui, se retraxe indriedo, per modo che dicti turchi hanno preso anime circa 22, la più parte puti et pastori, et animali, tra grossi et menuti, se dice zercha 800. Io ho facto far le proclame che si debbano dar in nota li nomi de li predicti con il numero de li animali; et subito facto tal descriptione, la manderò a la Signoria vostra. Li qual dani procedeno per causa del sanzacho dil ducato, qual de continuo ha dato et dà licentia a' turchi et martelosi a 100 et 200 a venir a' danni nostri, come per più mie bo dinotato a la Signoria vostra; et questo contado è discoperto da ogni banda.

(M. Sanuto. I diarii, v. 27, p. 298).

2. Περί Νήσου Σπετσῶν. Οἴκου Μέξη

«Ἐκ μέρους τῶν ἐπιτρόπων τῆς Καγκελαρίας, εὐρέθη ἀναγκαῖον ἡ τιμιότης σας Κῦρ Θεοδωράκη Μέξη, ὁμοῦ μὲ τοὺς κάτωθεν κῦρ Δημήτριον Μαλοκίνην, κῦρ Ἀναγνώστην Κολομπότασην, καπετὰν Χριστόδουλον Κούτσην, καὶ καπετὰν Ἀνδρέαν Χ. Ἀναργύρου νὰ ἐπιστατήτε εἰς τὰς ὑποθέσεις τῶν караβιῶν δικαίως καὶ ἀφιλοπροσώπως, ὅταν ἀκολουθεῖ καμμιά δυσκολία, τόσον ἐπάνω εἰς τὰ φόντα (κεφάλαια), ὅσον καὶ εἰς τὰ διάφορα, καὶ ὅσον εἰς τὰς πραγματείας, ἢ καὶ διαφορὰς ὁποῦ ἐμποροῦν νὰ ἔχουν οἱ μαρινάροι μὲ τοὺς καπετανέους ἢ οἱ καπιτάνιοι μὲ τοὺς Παρτσινεβέλλους (συμμετόχους)

καὶ κομπιαδόρους (δανειστάς κεφαλαίων) καὶ εἰς ὅσα ἄλλα ἀνήκουν εἰς τὰ καράβια μικρὰ μεγάλα, καὶ ἐκεῖνο ὅπου ἀποφασίσετε ἀφοῦ ἐξετάσετε τὰ πράγματα καὶ τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ καθενὸς ἕνα πρὸς ἕνα θεοσεβῶς καὶ μὲ ὄλην τὴν ὀρθότητα, καὶ εὐρῆτε εὐλογον, πέρνοντες ἂν τύχη καμμίαν φορὰν καὶ συμβουλὴν ἔξωθεν ἀπὸ κανένα πραγματευτὴν, θέλει ἔχει ὄλον τὸ κῦρος, καὶ ἐκεῖνο ὅπου ἠθέλατε ἀποφασίσει, θέλετε τὸ παρουσιάσει ἐγγράφως εἰς τὸν ἐδῶ Ἰβραὶμ Τσαβούσην ζαμπίτην μας, καὶ αὐτὸς θέλει ὀρδινάρει (διατάξει) νὰ ἐξακολουθῆται καὶ νὰ γίνεται χωρὶς κανένα δισταγμὸν καὶ ἐναντιότητα.

Σπέτσαις 26 Φεβρουαρίου 1804.

Δημητρ. Λάζαρης, Γκίκας Νικόλα, Νικ. Λάζαρης, Παναγ. τοῦ Γιάννη Βιτωρίου, Χ. Γιάννης Σπυρίδου, Ἀναστ. τοῦ Γιάννη Κυριάκου, Σάντος Θεοδωράκη, Γεώργ. Μπούκουρης, Κωνστ. Μουργιάτης.

(Ἰστ. Ἀρχ. Σπετσῶν. Ἀ. Ὀρλάνδου, Ναυτικὰ Σπετσῶν, σ. 25).

Ἡμεῖς ἡ Κοινότης τῆς Νήσου Σπέτζας ὁμολογοῦμε καὶ φανερόνουμε μὲ τὸ παρὸν κοινὸν ἡμῶν γράμμα, ὅτι ἐλάβομεν παρὰ τοῦ Κυρίου Χατζηιωάννου Μέξη χίλια τάλλαρα νούμερο τάλλαρα 1000 τὰ ὅποια ὁ εἰρημένος ζήλων θείῳ κινούμενος καὶ ἀγάπη πρὸς τὴν πατρίδα του, καὶ εἰς μνήμην του αἰῶνιον κατέβαλε καὶ ἀφιέρωσεν πρὸς τὸ Κοινόν μας διὰ νὰ εἶναι εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα ὡς βάσις ἐνὸς ἐλληνικοῦ σχολείου, ὑποσχόμενοι ἐν ὅσῳ εἶναι καὶ μένει ἡ πολιτεία μας, νὰ πληροῦνομεν ἀπαρασαλεύτως εἰς τὸν κατὰ καιρὸν ἐλληνικὸν διδάσκαλον ἀπὸ ἕκαστον ἔτος τάλληρα διακόσια, ὅπου εἶναι τὸ διάφορον πρὸς 20 % τῶν ἄνω εἰρημένων χιλίων ταλάρων, καὶ εἰς ἐκτέλεσιν ἀνελλιπή τούτου τοῦ θεάρεστου ἔργου διὰ νὰ ἐνεργεῖται καὶ νὰ γίνεται μὲ ὄλον τὸ ζήλον, σωζομένης τῆς πατρίδος μας, μένομε εἰς χρέος ἐπὶ τε τοῦ παρόντος νὰ γνωρίζουμε ὡς προστάτην καὶ φύλακα τοῦ εἰρημένου σχολείου τὸν εἰρημένον Χατζηιωάννην ἢ καὶ ἄλλον τινα ὅπου μετὰ τοῦτο αὐτὸς ἠθέλε διορίσει μὲ συμφωνίαν ἀσάλευτον ὅτι τὰ ἄνωτέρω τάλλαρα = 200 πάντοτε νὰ δίνονται σῶα διακόσια, μὲ τὴν τιμὴν ὅπου ἠθέλαν πολιτεύονται. Καὶ ἐν τοῦτο ὑποσχόμενοι καὶ τάζοντες ὅλοι νὰ εἴμεθα βοηθοὶ καὶ διαυθεντευταὶ τούτου τοῦ θεάρεστου ἔργου διὰ τὴν ἐπίδοσιν καὶ τὰ καλὰ ἤθη τῶν παιδῶν μας, συμφώνως μὲ τὴν καλὴν διάθεσιν καὶ γνώμην τοῦ ρηθέντος Χατζῆ Ἰωάννου πατριῶτου μας, ἐκάμαμεν νὰ γένει τὸ παρὸν εἰς μνημόσυνον του αἰῶνιον, ἐσφράγιστον τῆ συνήθει σφραγίδι τῆς Κοινοτήτός μας.

Σπέτζες 13 Ὀκτωβρίου 1813

Μὴν ἠξεύροντας ὁ Χατζηπαναργύρης
γράφω ἐγὼ Λάμπρος Βασιλείου καὶ μαρτυρῶ
Χατζηδημητράκης μαρτυρῶ
Δημητράκης Λάζαρης μαρτυρῶ
Νικόλας μαρτυρῶ

σφραγίδα Κοινοτήτος

(Ἀρχ. Χ' Ἰω. Δ. Μέξη).

Φιλογενέστατοι Κύριοι Χ. Ἰωάννην Μέξην καὶ καπετὰν Γκίκα Μπόταση, ἀδελφικῶς χαιρετοῦμεν Σας.

εἰς Σπέτσας.

Μετὰ τὴν ἔρευναν τῆς ἀγαθῆς ὑγείας σας, σᾶς εἰδοποιοῦμεν ὅτι εἰς τοὺς ἀπερασμένους χρόνους, καιρὸν αἰχμαλωσίας Μωρέως, ὅπου ἦτον ὅλος ὁ Μωρέας εἰς τ' αὐτόθι τὸν τότε καιρὸν, μᾶς ἦλθον καὶ ἡμᾶς Ἀλβανῖται εἰς τὰ χωρία μας, κάποιος Τζέμες Μπουλούκμπασης ὀνομαζόμενος, μὲ τ' ἀσκέρι του, καὶ ἡμεῖς μανθάνοντες ὅτι ἐρχότανε εἰς τὰ χωρία μας, ἐφύγαμε καὶ ἦλθαμεν αὐτοῦ. Ἐφέραμεν δὲ καὶ τὴν ἀγίαν εἰκόνα τοῦ Προδρόμου, εἶχαμεν καὶ μίαν καμπάναν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Προδρόμου, τὴν ἐπῆρε καὶ αὐτὴν ὁ μακαρίτης πρῶην Οἰκονόμος, καὶ τὴν ἔφερεν αὐτοῦ εἰς τὸ Μοναστήρι. Καὶ τὸν τότε καιρὸν εἶχον εἰς τὸ Μοναστήρι μίαν καμπάνα καὶ ἐβαροῦσε βραχνά, καὶ ὡσὰν ἐπῆγαν τὴν ἐδικὴν μας, τὴν ἐκρέμασαν ἐμπρὸς εἰς τὰ κελιά καὶ τὴν ἐβαροῦσαν, ἐπειδὴ καὶ ἐβαροῦσε παστρικά, καὶ ἦτον ἐκεῖ ἕως ὅπου ἔγινε τὸ καμπαναρεῖον· τὴν ἤξεραν ὁ γέρον Λογγῖνος καὶ ὁ μακαρίτης προηγούμενος Ἀγάπιος. Τώρα ὅμως μὲ τὸ νὰ εἶδαμεν καὶ ἡμεῖς ἐλευθερίαν ἕως τὴν σήμερον, παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς τὴν στείλετε, διὰ τὰ συγχαῶμεν καὶ ἡμεῖς ὅπου δὲν ἐκοτούσαμεν ἀπὸ τοὺς τυράννους καὶ τὸ σημαντῆρι νὰ βαρῆσωμεν· καὶ οὕτω παρακαλοῦμεν μὲ τὸν ἴδιον νὰ μᾶς τὴν στείλετε, καὶ θεόθεν ὑγιαίνετε.

Τῆ 27 Μαρτίου, Κρανίδι, 1821

Εἰς τοὺς ὀρισμούς σας,

Οἱ ἔφοροι τοῦ Κρανιδίου

(Ἐν. Χ' Ἀναργύρου, Σπετσιωτικά, τ. 2, σ. 36, ἐπανέκδ. 1979).

Τοῖς εὐγενεστάτοις ἄρχουσι Κυρίοις Ἰωάννη Μέξη, Γκίκα Μπόταση, Δημητρίου Λαζάρου, Ἀναγνώστη Χ. Ἀναργύρου, Γεωργίῳ Πάνῳ καὶ λοιποῖς προεστῶσι καὶ καπετανέοις τῶν Σπετσῶν.

Τὴν εὐγενίαν σας πατρικῶς εὐχόμενοι εὐλογοῦμεν, ἡμεῖς δὲ ἀδελφικῶς κατασπαζόμενοι προσκυνοῦμεν.

Ὁ Ἱερὸς σκοπὸς ἐπειδὴ καὶ ἐξεσκέπασθη εἰς τοὺς Ὀθωμανοὺς καὶ ἀπὸ διάφορα κινήματα τῶν Μωραϊτῶν καὶ ἀπὸ τὰς χονδρὰς ἐτοιμασίας τῶν Νήσων σας, βλέποντες φανερὰ τὸν κίνδυνον καὶ ἀφανισμόν τοῦ Γένους, ἐκινήθη ἡ ὑπόθεσις πρῶτον ἀπὸ τὰ Καλάβρυτα, καὶ δεύτερον ἐκ μέρους τῆς Μάνης, καὶ ἐκκριεῦθησαν σχεδὸν ὅλα τὰ ἐνδότερα μέρη τοῦ Μωρέως, καὶ μάλιστα ὁ Μιστρᾶς καὶ ἡ Μπαρδούνια, ὅπου ἦτον ἓνα δυνατὸν μέρος τοῦ Μωρέως· τὰ δὲ κάστρη καὶ Τριπολιτσὰ εὐρίσκονται πολιορκημένα, πλὴν ὅλοι οἱ χριστιανοὶ εὐρίσκονται εἰς λύπην καὶ ἀπελπισίαν, βλέποντες ὅπου ἕως τώρα ἡ εὐγενία σας νὰ μὴν κάμετε τὸ παραμικρὸν κίνημα, ἐν ᾧ ὅλη ἡ ἐλπίς ἦτον εἰς τὴν γενναιότητα καὶ μεγαλοψυχία τῶν Ὑδραιοτοσπετσιωτῶν. Καὶ τὸ δι-

καίωμα ἴσως εἶναι, ὅτι τάχα διατὶ νὰ κινηθῆ ἡ ὑπόθεσις πρὶν τῆς προσταγῆς καὶ τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ προσδοκωμένου· δικαιολογημένη πρότασις διὰ τὴν εὐγενίαν σας, ἀφανισμὸς δὲ μέγας πρὸς ἡμᾶς, ὡσὰν ὁποῦ ὅσους τρόπους μετέχειρίσθημεν διὰ νὰ συμπεράνωμεν τοὺς Ὀθωμανούς, καὶ τέλος πάντων ἀποφασίζοντες τὴν ζωὴν τῶν προτίστων ἀρχιερέων καὶ προεστώτων Μωρέως, ἐχώθησαν εἰς τὸ θυσιαστήριον τῆς Τριπολιτσᾶς, καὶ ἄχρι τῆς ὥρας ἐκεῖ εὐρίσκονται περιμένοντες τὸν θάνατον ὥραν τῆ ὥρα. Ὅλα αὐτὰ τὰ στρατηγήματα ἔγιναν διὰ συμπερασμὸν καὶ εὐταξίαν τῆς ὑποθέσεως, πλὴν ἡ ὠφέλεια δὲν ἐστάθη κάμμία, ὅτι φανερὰ ἐξεσκεπάσθη ὁ σκοπὸς τῶν Ὀθωμανῶν, πῶς ἡ ἀπόφασις των ἦτο διὰ νὰ θανατώσουν ὅλους ὅσους χριστιανούς εὐρίσκοντο εἰς τοὺς κασαπάδαις*.

Καὶ οὕτω παίρνοντας κάθε εἰς τὴν ἀπελπισίαν τοῦ θανάτου πρὸ ὀφθαλμῶν, ἐκινήθησαν ὅλοι μικροί τε καὶ μεγάλοι εἰς ἓνα ξεχωριστὸν ἐνθουσιασμὸν, γενναιότητα καὶ ἀνδρείαν, εἰς τρόπον ὁποῦ, δόξα τῷ Ἁγίῳ Θεῷ, εἰς ὅλα τὰ μέρη ἐθριάμβευσαν χωρὶς αἱματοχυσίαν, μάλιστα ἀπὸ τὸν Μιστρὰν καὶ ἀπὸ τὴν Μπαρδούνιαν ἔφυγαν οἱ Τοῦρκοι μὲ μίαν τοιαύτην κατάστασιν ἀπελπισίας, χωρὶς νὰ δυνηθῆ τις ἐξ αὐτῶν οὔτε ἓνα τουφέκι νὰ ρίξη. Καὶ τοῦτο πάλιν δὲν ἤμπορεῖ τις νὰ τὸ φαντασθῆ δι' ἀνδραγαθίαν, ἀλλ' ὅτι ἐκ Θεοῦ ἦτον ἀπόφασις νὰ λάβουν μίαν τοιαύτην δειλίαν, καὶ μὲ τὴν ἰδίαν εὐρίσκονται καὶ αὐτοὶ καὶ ὅσοι ἄλλοι εἶναι εἰς τὰ πολιορκημένα κάστρη: «ἀλλ' ἐπειδὴ τόσον ἡμεῖς καθὼς καὶ ὁ λαὸς δὲν εἶδομεν τὰς ἡρωϊκὰς καὶ ἀναγκαῖας δυνάμεις σας, ἀλλὰ μᾶς ἐσυμπέραναν ἀπὸ τὰ παράλια καὶ κοντινὰ μέρη τῶν Νήσων σας μὲ τὸ σήμερον καὶ αὔριον, ἤλθομεν εἰς ἄκραν ἀπελπισίαν, γνωρίζοντες πῶς ἂν δὲν συνδράμη ἡ γενναῖα σας βοήθεια, ὅχι μόνον ὅτι δὲν θέλει ἠμπορέσωμεν νὰ δώσωμεν τέλος, ἀλλὰ κρίνοντας ὁ λαός, εἴμεθα εἰς κίνδυνον νὰ θανατωθῶμεν καὶ ὅλοι ἀπὸ τοὺς Ὀθωμανούς». ὅτι ἡ ἀμάθεια φέρνει καὶ γενναιότητα, μὰ καὶ πολλαῖς φορὲς μικροψυχίαν. Ταῦτα ὅλα λοιπὸν μᾶς ἐβίασαν, καὶ ἰδοῦ ὅπου σᾶς στέλλομεν ἀπόστα τὸν κὺρ Παναγιώτην Γολόπουλον διὰ νὰ σᾶς ὁμιλήσῃ καὶ στοματικῶς τὰ ἀναγκαῖα, «καὶ σᾶς παρακαλοῦμεν διὰ τὴν ἀγάπην τόσων ἀπελπισμένων χριστιανῶν, νὰ συνδράμη ἡ γενναῖα καὶ ἡρωϊκὴ βοήθειά σας, ὅπου ἀκούοντες ὁ λαὸς μίαν μικρὰν θαλάσσιον δύναμιν, θέλει διπλασιασθῆ ὁ ζῆλος καὶ ἐνθουσιασμὸς των, εἰς τρόπον ὅπου νὰ τελειώσῃ ἡ φιέρα τοῦ Μωρέως μὲ μεγάλην εὐκολίαν, καὶ νὰ γενῆ μία νέα ἱστορία ἀπαραδειγμάτιστος μέσα εἰς ὅλας τὰς παλαιάς. Λυπηθῆτε λοιπὸν τόσας χιλιάδας ψυχάς, ὅπου ἡ ἐλευθερία τους καὶ ὁ χαῖμός τους κρέμαται ἀπὸ τὴν εὐγένειαν σας, καὶ ἀφ' οὗ παρακαλεῖσθε ἀπὸ τόσοις ὁμογενεῖς ἀδελφούς χριστιανούς, ἐλπίζομεν νὰ παραβλέψῃτε καὶ τὰς καταχρήσεις τῶν ἀνοήτων καὶ τὸ παράκαιρον κίνημα ὁποῦ ἐξ ἀνάγκης ἔγινεν, ὑποσχόμενοί σας εἰς

* Πρωτεύουσαι τουρκικῶν ἐπαρχιῶν.

τὸ ἐξῆς, ἀφ' οὗ σηκωθεῖ ὁ ζυγὸς τῆς τυραννίας, νὰ σηκωθῆ ἀπὸ τὸ μέσον κάθε αταξία καὶ παραδρομή, καὶ νὰ μᾶς εὐρῆτε εἰς ὅλα σας τὰ ζητήματα κατὰ τὴν θέλησίν σας, ὅπου καὶ ἡμεῖς ὡς τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ Μωρέως σᾶς δίδομεν αὐτὴν τὴν ἐγγύησιν. Μὴν τὸ καταδεχθῆτε λοιπὸν νὰ μᾶς ἀφήσετε εἰς τὸν βυθὸν τῆς ἀπελπισίας, ἀλλὰ συνδράμητε μ' ὅλας τὰς ἡρωϊκὰς καὶ γενναίας δυνάμεις σας, ὅπου ἂν τοῦτο δὲν ἴδωμεν, ἢ πρέπει νὰ θανατοθῶμεν μόνοι μας, ἢ νὰ προστρέξωμεν μὲ τὴν βοήθειαν ἑνὸς ἑτέρου, καὶ θέλει καταντήσῃ πάλιν τὸ Γένος ἀπὸ τυραννίαι εἰς τυραννίαν πλήν καὶ ἡ ἀπελπισία ἔχει μεγάλην δύναμιν, καὶ κάμνει τινὰς ἐκεῖνα ὅπου δὲν θέλει." Ὅθεν μὲ τὸν ἴδιον περιμένομεν ἢ τὸ κίνημά σας νὰ ἴδωμεν, ἢ τὴν τελείαν ἀπόφασίν σας νὰ λάβωμεν, διὰ νὰ πάρωμεν τὰ μέτρα μας, ὅτι δὲν ὁ βαστᾶ ἡ συνείδησίς μας νὰ ἴδῳμεν τόσας ψυχὰς ἀπωλυμένας, μ' ὅλον ὅπου αἴτιοι δὲν ἐγινήκαμεν νὰ κινηθῆ τὸ τοιοῦτον ἔργον, Ταῦτα καὶ μένομεν.

Τῆ 2 Ἀπριλίου 1821, Μιστοῦς

Τῆς εὐγενίας σας,

Διάπυροι εὐχέται καὶ δοῦλοι σας

† Ἅγιος Ἐλως Ἀνθιμος, Μανώλης Ἀλεξανδράκης, Γιαννάκης Μορφογένης, Παναγιώτης Κρεββατᾶς, Ἀναγνώστης Σπυλιωτάκης, Μανώλης Μελετόπουλος.

Υ.Γ. Ἐλπίζομεν πρὸ τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ Κυρίου Παναγιώτου Γολοπούλου νὰ ἦναι κινημένα τὰ ἄρμαμένα σας, καὶ ἄμποτε, διὰ νὰ λάβουν παρηγορίαν οἱ χριστιανοί· ὁ τόπος μας καὶ ὅλος ὁ Μωρέας ἔχει μεγάλην ἔλλειψιν ἀπὸ μπαρουτοβόλον, καὶ αὐτὴν τὴν κυβέρνησιν τὴν προσμένομεν ἀπὸ τὴν εὐγενίαν σας, θέλει ἰδῆτε καὶ ἕνα γράμμα ὅπου μᾶς γράφει ὁ ἀρχιστράτηγος Κύριος Πέτρος ἀπὸ τοῦ ὁποῖον καταλαμβάνετε καὶ δείξατε τὴν γενναιότητά σας.

(Σπετσαϊτικά, Χ' Ἀναργύρου, τ. 2, σ. 38, ἐπανέκδ. 1979).

Φίλτατοι ὁμογενεῖς κάτοικοι τῆς νήσου Σπετσῶν,

Σᾶς ἀσπαζόμεθα ἐν Χριστῷ.

Εἶδομεν τὰ γεγραμμένα σας εἰς τὸ τῆς 13 σταλθὲν ἡμῖν γράμμα σας, περιττόν, ἀδελφοὶ νὰ σᾶς βαρύνομεν μὲ πολυλογίαν· ἐστὲ βέβαιοι ὅτι ὁ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν ὁμογενῶν μας ἐνθουσιασμός ἐνυπῆρχεν εἰς τὰς καρδίας μας ὄχι μικρότερος ἀπὸ τὸν ἰδικόν σας καὶ ἐκεῖνον τῶν Πελοποννησίων καὶ λοιπῶν. Ἀλλ' αἱ ἐνταῦθα συντρέξασαι πρὸ μικροῦ περιστάσεις συνεργεῖα τοῦ πονηροῦ, μᾶς ἀφήρσαν τὴν ἡσυχίαν τοῦ νοός, καὶ τοὺς τρόπους τοῦ νὰ συνδράμωμεν εἰς τὸ ἱερόν τοῦτο ἔργον, ὡς ἔνεστι, καὶ τι πρός. Εὐχαριστίαν ἂς ἔχη ὁ Πανεπόπτης Θεὸς τῇ θείᾳ του συνάρσει καθησύχασαν τὰ καθ' ἡμᾶς ὀπωσοῦν, διευθετήθησαν, καὶ ὅλαις δυνάμεσιν ἐτοιμαζόμεθα εἰς τὸν κοινόν

ἀγῶνα μὲ τὸν μεγαλύτερον ἐνθουσιασμόν, καὶ ζῆλον τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἔθνους μας, ἢ ὅποια προσκαλεῖ τὴν εὐγενίαν σας, ἀδελφοὶ κύριον Χ' Ἰωάννην Μέξη, Παναγιώτη Μπόταση, Ἀνδρέα Χ' Ἀναργύρου καὶ Γεωργάκη Κούτση, ἅμα ὅτε λάβετε τὴν παροῦσαν προσκλητικὴν νὰ ἔλθητε ἐνταῦθα εἰς τὴν νῆσον μας, ἵνα συσκεφθῶμεν τὰ πρακτέα, καὶ ἀκολουθήσωμεν συμφώνως χωρὶς ἀναβολὴν στιγμῆς τὴν φωνὴν τῆς κοινῆς μητρὸς καὶ τὰ συμφέροντα εἰς τὸ προσκείμενον ἔργον μας, τὸ ὁποῖον ηὐδόκησε καὶ εὐλογεῖ ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων. Μὴν ἀμελήσετε τὸν ἐρχομόν σας ἢ ἀργοπορήσετε, ἀδελφοί, ὅτι ἀπαιτεῖ μεγάλην ταχύτητα ἢ ἀνάγκη, καὶ ἐλπίζομεν εἰς τὴν θεῖαν πρόνοιαν νὰ εὐοδοθῶσι τὰ ἔργα μας τάχιστα τῇ θεῖα συνάρσει. Ἐρρωσθε

Τῇ 14 Ἀπριλίου 1821, ἐν Ὑδρα
Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου Ὑδρας.

(IEEE 10830).

(Ἐκ τῆς Προσωρινῆς διατάξεως τῆς νήσου Σπετσῶν).

Οἱ ὑπογεγραμμένοι πρόκριτοι καὶ λοιποὶ κατηγεγανέοι τῆς Νήσου ταύτης, κρίνοντες ἀναγκαῖον εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν τὸ νὰ ἐκλέξωμεν ἐκ τῶν ἐγκριτέρων καὶ φρονιμωτέρων τῆς πατρίδος μας ὀκτὼ ἐφόρους διὰ τὴν σύστασιν καὶ καλὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐπιτοπίου Διοικήσεως μας, ἐψηφοφορήσαμεν ὁμοφώνως τοὺς ἐπόμενους συμπολίτας μας, δηλ. τὸν κύριον Χ. Ἰωάννην Μέξη, τὸν κύριον Παναγιώτην Μπόταση, τὸν κύριον Ἀναγνώστην Χ. Ἀναργύρου, τὸν κύριον Γεώργιον Κούτζην, τὸν κύριον Βασίλειον Ν. Λαζάρου, τὸν κύριον Γεώργιον Κολανδροῦτσον καὶ τὸν Ἀνδρέα Σλιά· τῶν ὁποίων δίδομεν πᾶσαν πληρεξουσιότητα νὰ διενεργοῦν κάθε πολιτικὸν μας συμφέρον, προσδιορίζοντες τὴν ἔξοδον καὶ ἐπαγγελίαν τῶν караβιῶν, τὴν ἐκλογὴν τῶν Ναυάρχων καὶ Κομισαρέων διὰ τὰς πρέζας, τὴν τακτοποίησιν κάθε πολιτικοῦ μας ἐπαγγέλματος, καὶ ὅ,τι ἄλλο νομίζουν ὠφέλιμον καὶ ἀναγκαῖον διὰ τὴν τοπικὴν μας ἀποκατάστασιν· ὑποσχόμενοι καὶ ἡμεῖς νὰ πειθούμεθα ὡς φιλόστοργα τέκνα εἰς ὅ,τι ἤθελον κρίνει εὐλογον· ὑπερβέβαιοι ὅτι μετὰ θεὸν διὰ τῆς καλῆς μεταξὺ μας ἀρμονίας θέλει ἐκπεραιώσωμεν τοῦ σκοποῦ μας τὸ ποθούμενον.

Σπέτζαις τῇ 21 Ἀπριλίου 1821.

Ἀνδρέας Χ. Ἀναργύρου, Χριστόδουλος Κούτζης, Παν. Γουδῆς, Μιχαὴλ Νέστωρας, Σάντος Θεοδωράκη, Γεώργιος Μπουκούρης, Γεώργιος Μουριάτης, Νικόλαος Μπότασης, Γεώργιος Μολοκίνας, Γεώργιος Χ. Ἀνδρέου, Παῦλος Χ. Ἀναργύρου, Θεόδωρος Δ. Λαζάρου, Νικόλαος Μέξης, Μανώλης Δ. Λαζάρου, Γεώργιος Λάμπρον, Νικόλαος Κούτζη, Δημήτριος Α. Λαζάρου, Κωνσταντῖνος Μπουκουβάλας, Θεόδωρος Μέξης, Ἀντώνιος Βάμπας, Ἀναστάσιος Ἀνδρούτζου.

(Ἰστ. Ἀρχ. Σπετσῶν).

Δυνάμει τῆς πληρεξουσιότητος, τὴν ὁποίαν μοὶ ἐμπιστεύθη ὁ Γενικὸς Ἐπιτροπὸς τῆς Ἀρχῆς, Ἀρχιστράτηγος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνος καὶ σεβαστὸς μου ἀντάδελφος Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης, καὶ ἐνυπογράφω ἐκλογῇ τῶν ἐνταῦθα προϋχόντων, διορίζω τοὺς ἐντιμοτάτους Κυρίους Χα. Ἰωάννην Μέξην, Γεώργιον Κούτση, Παναγιώτην Μπόταση καὶ Ἀνδρέαν Χα. Ἀναργύρου ἐφόρους εἰς τὴν Νῆσον Σπετσῶν, διὰ νὰ ἐπαγρυπνῶσιν εἰς πᾶν ὅ,τι ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐταιρίαν τῶν φιλικῶν καὶ ὠφέλειαν τῆς κοινῆς Πατρίδος, διοικουῦντες δηλονότι πατρικῶς τὴν Νῆσον, ἐτοιμάζοντες τὸν στόλον καὶ φροντίζοντες ἐν καιρῷ διὰ τὰ ἀναγκαῖα ἐφόδιά τε καὶ λάφυρα κατὰ τοὺς δοθέντας αὐτοῖς νόμους, δίδοντες λογαριασμὸν εἰς τὸν πρόεδρον τῆς Βουλῆς καὶ ἀρχιστράτηγον τοῦ μεσημβρινοῦ στρατοῦ δι' ὅλας τὰς πράξεις ἐκάστου ἀνὰ μέρος Οἰκοκυραίου καὶ πλοιάρχου, διὰ νὰ βραβεύσῃ ἡ Πατρίς τοὺς ἀξίους καὶ ἀνδρείους. Οὐδεὶς τῶν πολιτῶν δύναται οὔτε εἰς τὰς προσταγὰς τῶν ἐφόρων ν' ἀντισταθῇ, οὔτε πράξῃ τινὰ νὰ κάμῃ ἄνευ τῆς συγκατανεύσεως τῶν εἰρημένων φιλογενῶν ἐφόρων· διὸ εἰς ἔνδειξιν τοῖς ἐδόθη τὸ πληρεξούσιον τοῦτο.

Σπέτσαι, τῇ 12 Ἰουνίου 1821.

Πληρεξούσιος τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτρόπου
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ

(ΙΕΕΕ 10946. Α. Χ' Ἀναργύρου Σπετσιοτικά, τ. 1, σ. 253, ἐπανέκδ. 1979).

Πρὸς τοὺς φιλογενεστάτους Κυρίους Χ. Ἰωάννην Μέξην,
Γκίκαν Μπόταση, Ἀναγνώστην Χ. Ἀναργύρου κλπ.

Φιλογενεστάτοι κύριοι!

Τὴν 10 Μαρτίου 1822, ἐν Κορίνθῳ.

Σας ἐγράφη προλαβόντως ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ σταλῇ ἐνταῦθα ἐν ὑποκειμένῳ ἀξίον ἐκ τῶν συμπατριωτῶν σας, διὰ νὰ λάβῃ τὰς ἀναγκαῖας ὁδηγίας περὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ φρουρίου τῆς Μονεμβασίας. Ἐπειδὴ ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἦτο, καθὼς γνωρίζετε, πολλὰ ἀναγκαῖα καὶ δὲν ἐπεδέχετο ἀναβολήν, καὶ ἐπειδὴ ὁ συμπατριώτης σας καπετὰν Γεώργιος Πάνου ἐστάλη ἐδῶ ἀπὸ τὸ κοινὸν τῆς νήσου σας, ἐστοχάσθημεν ἀρμόδιον νὰ τὸν παρακινήσωμεν ν' ἀναλάβῃ αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, δίδοντας εἰς αὐτὸν τὰς ἀναγκαῖας ὁδηγίας, καθὼς παρὰ τοῦ ἰδίου θέλετε πληροφορηθῆ. Καλὸν εἶναι λοιπὸν ὄχι μόνον νὰ εὐκολυνθῇ καὶ ἐκ μέρους σας εἰς τὸ ὁποῖον διωρίσθη ἐπιχείρημα, ἀλλὰ καὶ ὡς πρακτικοὶ καὶ εἰδήμονες τῆς ὑποθέσεως, νὰ τὸν δώσετε τὰς ὅσας κρίνετε χρησίμους συμβουλὰς διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ. Ἐρρωσθε.

Οἱ πατριῶται καὶ ἀδελφοί σας

Ἄ. Μαυροκορδάτος. — Ἀναγνώστης Παπαγιαννόπουλος. —

Ἰωάννης Ὁρλάνδος.

(Ἄ. Χ' Ἀναργύρου, Σπετσιοτικά, σ. 502).

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἄριθ. Διαταγῆς 467

ΕΘΝΙΚΗ ΑΜΟΙΒΗ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΟΜΟΔΟΤΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρὸς τὸν Κ. Χατζῆ Γιάννη Μέξη

Ἐν Κορίνθῳ τῇ ιγ' Μαρτίου 1822

Κατὰ τὴν ἐπιταγὴν τοῦ ἐκλαμπροτάτου Προέδρου τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Σώματος, εἰς ἐνέργειαν τοῦ Νόμου ἀπὸ ε' Μαρ. Α. 6, Σᾶς ἐπιτρέπεται νὰ στολισθῆτε τὸ Ἀργυροῦν νόμισμα, φέρον τῆς Ἐπιδαύρου τὸ Σύμβολον, ὡς Μέλος τῆς Νομοδοτικῆς Συνελεύσεως.

Σπεύδω, Κύριε, νὰ Σᾶς γνωστοποιήσω τοῦτο, χαίρων μεγάλως ὅτι φέρετε ἔνδειξιν τῆς ὁποίας ἀπηλαύσετε εὐγνωμοσύνη ἀπὸ τὴν ΠΑΤΡΙΔΑ.

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας
Μινίστρος τῶν Ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων
Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Μινιστρῶν

Θ. Νέγρης

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς
Ἰωάννης Βυζούλας.

(Ἀρχ. Δημ. Ἰω. Μέξη).

«Τῇ σεβαστῇ Ἐθνικῇ Βουλῇ.

Σπέτσαι, 1η Ἀπριλίου 1822.

Χθὲς εἶχαμεν πέμπει δύο ἐγκρίτους συμπολίτας μας εἰς Ὑδραν διὰ νὰ συσκεφθοῦν με' αὐτοὺς περὶ τοῦ πρακτέου εἰς τὴν συναπάντησιν τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, ὅπου εἶχαμεν ἀκούσῃ ὅτι ἔμελλε νὰ ἔβγῃ. οἱ ἴδιοι σήμερον τὸ πρωὶ ἐπέστρεψαν με' τὴν εἴδησιν ὅτι ὁ αὐτὸς στόλος ἐβγῆκε καὶ ἀπέρασε τὴν περασμένην Πέμπτην 30 Μαρτίου εἰς Χίον με' 12 πολεμικὰ πλοῖα καὶ μερικὰ πρασπόρτα. Πόσον θλιβερὰ εἶναι μιὰ τοιαύτη εἴδησις εἰς ἡμᾶς εἶναι ἀπερίγραπτον, στοχαζόμενοι ὅτι χάνονται τόσοι ἀδελφοὶ χριστιανοὶ Χίοι καὶ ἄλλοι πολλοί, καὶ ἐν ταυτῶ προβλέποντες τὰ μετὰ ταῦτα κακά, ὄντες ἡμεῖς εἰς τοιαύτην κατάστασιν ἀναρχίας, ὅπου δὲν δυνάμεθα νὰ ἐβγάλωμεν οὔτε πλοῖον. Αἱ πρὸ πολλοῦ ὑποσχέσεις σας ἦσαν μόνον διὰ λόγων καὶ ἀκολούθως ἔστω ἡ ἁμαρτία εἰς βῆρος σας καὶ ἡ κατηγορία ὅπου παρὰ πάντων θέλει μᾶς γενῆ, βλεποντάς μας ὁ κόσμος ἄνεργους καὶ με' δεμένας χεῖρας εἰς τοιαύτην κρισιμωτάτην περίστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν προβλέπομεν ὅτι ὁ ἐχθρὸς μελετᾷ ἀφοῦ κατατροπώσῃ τὴν Χίον, νὰ ἀπεράσῃ εἰς Πελοπόννησον καὶ εὐκολώτερον εἰς Ναύπλιον. Ἡμεῖς δὲν ἠμποροῦμεν νὰ κάμωμεν περισσότερον παρὰ νὰ σᾶς γνωστοποιήσωμεν τὰ πάντα καὶ στοχαζόμεθα νὰ προσθέσωμεν ὅτι καλὸν ἦθελε εἶναι νὰ στείλετε στρατεύματα εἰς τὰ παραθαλάσσια καὶ μάλιστα

τοῦ Ναυπλίου μὲ τὸ νὰ εἶναι τοιοῦτος ὁ σκοπὸς τοῦ ἐχθροῦ καὶ πάλιν κάμετε τὸ ὠφελιμώτερον. Ὅσον δὲ διὰ χρήματα νὰ μᾶς στείλετε πλέον περιττὸν νὰ σᾶς εἴπωμεν περισσότερον. Τὴν ἀνάγκην τὴν ἠξεύρετε, τὸν κίνδυνον τῆς πατρίδος τὸν βλέπετε καὶ τόσον ἀρκεῖ.

Μὲ ὄλον τὸ σέβας μένομεν.

Οἱ πρόκριτοι τῆς νήσου Σπετσῶν.

Χ. Γιάννης Μέξης, Γκίκας Μπότασης, Ἀναγνώστης Χ. Ἀναργύρου.

(Δ. Κοκκίνου, Ἑλλην. Ἐπαν., τ. Δ, σελ. 396, Ἀρχ. Ἑλλ. Παλληγ. τ. 1, σ. 210).

Πρὸς τὸν Εὐγενέστατον Κ. Χα: Ἰωάννην Μέξην.

Ἐρχονται αὐτοῦ ἐπὶ τούτου δύο ἀπεσταλμένοι τῶν ἐνταῦθα παρευρισκομένων συναδέλφων σας, διὰ νὰ σᾶς προσκαλέσουν νὰ ἔλθητε ἐδῶ, ὅπου εὐρίσκονται οἱ πληρεξούσιοι τῶν Ψαρῶν, διὰ νὰ ἠμπορέσωμεν νὰ τελειώσωμεν κάθε λογαριασμὸν καὶ διαφορὰν ὑπάρχουσαν μεταξὺ τῶν τριῶν Νήσων, ὡς καὶ θέλουν νὰ σᾶς παραστήσει οἱ ἀπεσταλμένοι διὰ ζώσης φωνῆς. Σᾶς παρακαλοῦμεν λοιπὸν καὶ ὑμεῖς νὰ λάβητε τὸν κόπον νὰ ἔλθητε, ἐπειδὴ εἶναι μεγάλη ἀνάγκη. Ἐὰν ὅμως ἀπὸ τινος περιστάσιν ἢ ὑπόθεσιν σας ἐμποδίζεσθε, τότε παρακαλοῦμεν νὰ στείλετε τινὰ τῆς εὐχαριστήσεώς σας μὲ πληρεξουσιότητα, διὰ νὰ τελειώσωμεν ὀλιγωδῶς τὰς ἀνωτέρω ὑποθέσεις μεταξὺ τῶν τριῶν Νήσων.

Ἐρρωσθε.

Ἐν Ὑδρᾷ, τῇ 7 Ὀκτωβρίου 1822.

Οἱ πρόκριτοι Ὑδρας.

(ΙΕΕΕ 11377).

Εὐγενέστατε Κύριε Χ' Γιάννη Μέξη καὶ λοιποὶ πρόκριτοι τῆς νήσου Σπετσῶν σᾶς ἀσπάζομαι μ' ὄλην τὴν εἰλικρίνειαν.

Ἐσθενήσας πρὸ ἡμερῶν εἰς Τριπολιτσὰν καὶ ἐτράβηξα πολλά· μόλις πρὸ δύο τρεῖς ἡμέρας ἀνέλαβα ὅποσοῦν καὶ τώρα διευθύνομαι στὸ Στρατόπεδον τὸ κατὰ Δερβονάκια νὰ βάλω ὅποσοῦν τὰ πράγματα εἰς τὴν τάξιν καὶ ἀσφάλισιν τῆς θέσεως. Χθὲς τὸ βράδυ ἔφθασα ἐδῶ καὶ ἐτράβηξα μίαν θέρμην καλήν. σήμερον εἶμαι καλύτερα καὶ ἐλπίζω νὰ εἶναι ἀπεραστικόν. ἀδελφοὶ ἢ ἐντροπὴ ἐκείνη ὅπου μᾶς ἠκολούθησεν μὲ τὸ ἀπέραςμα τῶν Τούρκων εἰς Ναύπλι, μολονότι καὶ ἡ ποσότης εἶναι ὀλίγη, μιᾶς ἢ δύο ἡμερῶν τροφὴ ἐχρησίμευσε διὰ νὰ μ' αὐξήσῃ τὴν προσοχὴν καὶ ἐλπίζω νὰ μὴν ξαναδυνηθοῦν οἱ ἐχθροὶ νὰ τὸ κάμουν.

Διὰ ταῦτα βιάζομαι νὰ φθάσω ἐκεῖ, ὅσον τὸ γρηγορότερον μ' ὄλην τὴν

ἀπόφαση διὰ νὰ προσπαθήσω τὸ καλύτερον. Τὸ πάθημα τὸ ἰδικόν μας ἄς γίνῃ παράδειγμα εἰς τοὺς θαλασσινοὺς ἀδελφούς μας.

Διὰ τὸν θεὸν ἀδελφοὶ προσέξατε καλῶς ὅσον ἀνήκει εἰς τὴν θάλασσαν καὶ μὴ τύχη καὶ διὰ θαλάσσης πάθωμεν τι τοιοῦτον. Λυποῦμαι μεγάλως διὰ τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων ὅπου ἡ πατρίς κατήντησε σήμερον. ἡ Δυτικὴ Ἑλλάς κινδυνεύει καθὼς τὰ καθημερινὰ γράμματα μᾶς βεβαιοῦν καὶ μάλιστα καὶ σήμερον ἐλάβωμεν γράμματα ὅπου διαλαμβάνουν τὰ ἴδια καὶ στοχασθεῖτε ἀδελφοὶ ἡ τύχη της εἰς ὀκτῶ ἢ δέκα καράβια στέκεται, διὰ τὰ ἔξοδα τῶν ὁποίων ἀφοῦ ἀπετύχωμεν ἀπὸ τὴν ἀλλαγὴν τῶν ἐνεχύρων ἐκάμωμεν στοχασμὸν διὰ νὰ γίνῃ καμμία ἄλλη οἰκονομία.

Νὰ δεχθῆτε κανὲν τῶν προϊόντων τῆς πατρίδος μας ἢ ἄλλα εἴτε ἄλλα, εἴτε ὅτι ἄλλο καὶ ἢ νὰ τὰ δεχθῆτε γενικῶς εἴτε νὰ ἀγορασθοῦν ἀπὸ συντροφίας ἐμπορικᾶς καὶ ἢ τῶν ἀναγκαίων νὰ κάνετε σκέψιν περὶ τούτων καὶ νὰ μᾶς γράψετε, διότι τὰ πράγματα ἀλλέως δύσκολα οἰκονομοῦνται, καὶ ἐξ αἰτίας μάλιστα τῶν στάσεων καὶ τῆς διχονοίας καὶ διότι οἱ ἄρχοντές μας ὄχι μόνον δὲν παραδειγματίζονται εἰς ἑσᾶς νὰ ἐξοδεύσων ἀπὸ τὰ ἰδικά των ἀλλὰ σφετερίζονται καὶ τὰ τῆς πατρίδος καὶ πρὸς διευθέτησίν των στασιάζουν καὶ τ' ἄρματα καὶ προξενεῖται ἐκ τούτου ἡ ἐσχάτη δυστυχία καὶ κινδυνεύομεν νὰ χαθῶμεν. ἀδελφοὶ ἔχετε ἐπιρροὴν εἰς τὰ πράγματα καὶ ἔχετε καὶ δικαίωμα, συμβουλευσατε καὶ παρακινήσατε καθὲν ἓνα τὰ δέοντα καὶ ἐγὼ μὲν ὅσον τὸ τοῦ μέρους μου σᾶς ὑπόσχομαι ὅλην τὴν εἰλικρίνειαν καὶ τὴν πλέον σχετικὴν ὑπακοήν. καὶ περιπλέον συντρέξατε καὶ εἰς ταύτην τὴν ἀκμαίαν ἐποχὴν ὅσον δύνασθε· τί περισσότερον νὰ σᾶς γράψω δὲν ἠξεύρω.

Περιμένω ἀνυπομονῶς ἀπόκρισίν σας καὶ μένω ἀσπαζόμενοί σας καὶ πάλιν ἀδελφικῶς.

Τῆ 19 Ὀκτωβρίου 1822

ἀπὸ Μήλους

ὁ ἀδελφός σας καὶ

Πατριώτης

Θεόδωρος Κολοκοτρώνης

(Ἰω. Θεοφανίδης, Ἰστ. Ἀρχεῖον. Χ' Ἀναργύρου, Σπετσιωτικά, σ. 330).

«Δηλοῦται διὰ τοῦδε τοῦ συμφωνητικοῦ γράμματος, ὅτι συνελθοῦσαι αἱ Τρεῖς Νῆσοι διὰ πληρεξουσίων Ὑδρα Σπέτσαι καὶ Ψαρά, ἐν τῇ νήσῳ Σπετσῶν, ὁμοφύχως ἀλλήλαις συνεφώνησαν· καὶ διὰ τὸ ὁμόθησκον καὶ διὰ τὸ ὁμογενές, καὶ ἐπὶ πᾶσι διὰ τὴν κοινὴν συνδρομὴν εἰς τὸν ὑπὲρ τοῦ Γένους ἡμῶν ἀγῶνα, νὰ ὀργανίσωσι καὶ πάσῃ δυνάμει νὰ προσπαθήσωσιν ὅσα πρῶτον ἀφορῶσιν εἰς τὴν ὀλοκληρίαν τοῦ κοινοῦ συμφέροντος, καὶ δεῦτερον εἰς ὅσα συντείνουσι πρὸς τὰς Τρεῖς εἰρημένους Νήσους ὀλικῶς, χωρὶς οὐδεμίαν

τῶν Τριῶν Νήσων νὰ ἀποβλέψη καὶ νὰ διενεργήσῃ ὑπὲρ ἰδιαιτέρου ξεχωριστοῦ συμφέροντος· ἀλλ' οὔσαι ὁμοῦ ἠνωμένοι καὶ ἐν σῶμα ἀναπόσπαστον καὶ ἀδιαίρετον ἀπαρτίζουσαι, ἓνα μόνον κοινὸν συμφέρον καὶ αἱ τρεῖς νὰ γνωρίζωσιν. Οὕτω συμβουλευθεῖσαι ἀπεφάσισαν, καὶ δέον ἔκριναν δι' ἀπαρασάλευτον ἀσφάλειαν ἐγγράφως νὰ καταστρώσωσι καὶ ἰδίαις χερσὶ νὰ ὑπογράψωσιν.

Ἐν τῇ νήσῳ Σπετσῶν, 30 Ἰανουαρίου 1823.

Ἀντιπρόσωποι Σπετσῶν

Χατζῆ - Γιάννης Μέξης, Γκίκας Μπότασης, Ἀναγν. Χατζηαναργύρου, Γεώργ. Μπούκουρης, Χριστόδουλος Κούτσης, Παναγ. Μπότασης, Ἀναστ. Κυριακοῦ, Βασίλης Νικ. Λαζάρου, Γεώργ. Κούτσης, Νικολ. Δημ. Λαζάρου, Γεώργ. Ἀνδρουῦτσος, Ἄνδρ. Μήτρου Σκλιᾶς, Γεώργ. Πάνου, Ἡλίας Θερμισιώτης, Ἄνδρ. Χατζῆ Ἀναργύρου, Παῦλος Χατζη - Αναργύρου, Σάντας Θεοδωράκης, Χατζη - Γιάννης Σπυρίδης, Κωνστ. Παππᾶς

Ἀντιπρόσωποι Ὑδρας

Λάζαρος Κουντουριώτης, Δημ. Τσαμαδός, Γεώργ. Γκιώνης, Σταμάτης Ν. Μπουντούρης, Γεώργ. Κουντουριώτης, Νικ. Οἰκονόμος, Ἐμμ. Τομπάζης, Ἀναγνώστης Οἰκονόμος, Γεώργ. Χατζῆ - Γκιώνης, Γεώργ. Κιβωτός, Νικ. Κοκοβίλας, Ἀναγν. Παπαμανωλῆς, Θεόδ. Γκίκας, Παντελῆς Ἰωαν. Γκίκας, Ἄνδρ. Βόκου - Μιαούλης

Ἀντιπρόσωποι Ψαρῶν

Κωνστ. Ἄνδρ. Ζαγνῆς, Ἰωάν. Δ. Μαμούνης

(Δ. Κόκκατος, Ἑλλ. Ἐπαν., τ. ΣΤ', σ. 181. Ἀ. Χ' Ἀναργύρου, Σπετσιωτικά, τ. 1, σ. 198, ἐπανέκδ. 1979).

Πρὸς στρατηγὸν Θεόδωρον Κολοκοτρώνην

Γενναιότατε στρατηγέ,

Φιλοφρόνως ὑπεδέχθημεν τὴν φιλικὴν σας Ἐπιστολήν, 21 λήγοντος σημειουμένην, εἶδομεν ἐν αὐτῇ τὰ γραφόμενά σας καὶ ἐχάρημεν ἄκρως εἰς τὴν διαλλαγὴν τῶν διαφορῶν τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ ὅτι εἴσθε ἔτοιμοι εἰς κίνησιν διὰ νὰ κατεβῆτε, ὅθεν γράφοντες περὶ τούτου σᾶς λέγομεν, ἀγαπητέ, ὅτι ὁ τραγικὸς καιρὸς ἐπλησίασεν, αἱ δεινὰ καὶ τρομερὰ ἐτοιμασίαι ξηρᾶς τε καὶ θαλάσσης τοῦ ἐχθροῦ ἀναβολὴν παραμικρὰν δὲν ἐπιδέχονται. Τοῦτον χάριν, ἀνάγκη κατεπείγουσα πρόκειται εἰς τὸ νὰ σπεύσετε τὸν ἐρχομὸν σας ὅσον τάχιστα διὰ νὰ στερεωθῇ τὸ ἱερὸν ἔργον τοῦ συστήματος, δι' οὗ ἐλπί-

ζεται ν' ἀπαντηθῆ ἡ ὀρμὴ τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἡ σωτηρία τοῦ γένους. Σᾶς ἀσπαζόμεθα εἰλικρινῶς καὶ μένομεν.

Ἐν Ναυπλίῳ τῆ 23 Φεβρ. 1823».

(Ἐπογράφον Γεώργ. Κουντουριώτης, ἐπικεφαλῆς τῶν Ὑδραίων ἀντιπρο-
Χατζῆ - Γίαννης Μέξης ἐπικεφαλῆς τῶν Σπετσιωτῶν καὶ
οἱ Ψαριανοὶ Ἰωάννης Δ. Μαμούνης καὶ Γεώργ. Καλαφάτης).

(Δ. Κοκκίνου, Ἐλλ. Ἐπαν., τ. ΣΤ', σ. 200).

Πρὸς τοὺς Εὐγενεστάτους Προκρίτους τῆς ν. Σπετσῶν.

Πρῶτὸ σήμερον ἔφθασαν οἱ ἡμέτεροι συνέδελφοι καὶ συμπολίτες Κύριοι
Ἄνδρέας Χ' Ἀναργύρου καὶ Γεωργάκης Κοῦτζης. Τὰ πράγματα ἐλπίζομεν
ὅτι σὺν Θεῷ εὐωδοῦνται, τῆς συνελεύσεως ὡς ἐθνικῆς ἤρχισεν σήμερον, τῶν
ὁποίων πρὸς τὸ παρὸν ἐκλέχθησαν, ὁ μὲν Πετρόμπεης Πρόεδρος, ὁ δὲ Βρε-
σθένης Ἀντιπρόεδρος, καὶ ὁ Νέγρης ἀρχιγραμματεὺς, μέχρι τῆς συστάσεως
τῆς Διοικήσεως.

Περὶ τὸ ἔσπερας παρέστησαν καὶ ὁ Κολοκοτρώνης μετὰ τοῦ Ὀδυσσεῶς
καὶ λοιπῶν καπετανέων. ταῦτα εἶναι τῆς σημερινῆς ἡμέρας. Ταύτην τὴν στιγμήν
ἔφθασαν ἐδῶ ὅλοι ἐκ Ναυπλίου, δηλαδὴ Κολοκοτρώνης, Ὀδυσσεῶς, Νικήτας,
Ἐψηλάντης, καὶ λοιποὶ. ὑμᾶς ἀσπαζόμενοι

Ἐξ Ἀστρου 30 : Μαρτίου 1823

Οἱ ἀγαπητοὶ ὑμῶν συμπολίται

Χ' Γίαννης Μέξης

Ἀναγνώστης Χ' Ἀναργύρου

Παναγιώτης Μπότασης

Βασίλης Νικόλα Λαζάρου

Νικολῆς Π. Λαζάρου

Γιώργης Πάνου

(IEEE 11527).

Σεβαστὴ Ἐθνικὴ Συνέλευσις,

Τὰ δίκαια τῶν τριῶν νήσων, Ὑδρας, Σπετζῶν καὶ Ψαρῶν, καὶ αἱ με-
γάλαι αὐτῶν θυσίαι εἶναι γνωσταὶ εἰς τὴν σεβαστὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.
Ἡ Γερουσία τῆς Πελοποννήσου ἀνέλαβε πέρις, διὰ τοῦ ἀρθροῦ Κ' τοῦ
Ὄργανισμοῦ τῆς, τὴν ἀποζημίωσιν αὐτῶν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ Πελοποννησιακὴ
Γερουσία, διελύθη, αἱ ρηθεῖσαι τρεῖς νῆσοι εἰσὶ βέβαιαι, ὅτι τὸ χρέος τοῦτο
τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας θέλει τὸ ἀναγνωρίσει καὶ ἡ τοῦ ἔθνους Συ-
νέλευσις, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ ρηθέντος παραγράφου τοῦ Ὄργανισμοῦ τῆς
Γερουσίας, ἔτι δὲ καὶ ὅλα τὰ ἐξ ἐκείνης τῆς ἐποχῆς ἄχρι τοῦδε σημαντικὰ

αὐτῶν ἔξοδα, καὶ θέλει ἀποφασίσει νὰ ἐκδώσῃ ψήφισμα περὶ τούτου, διὰ τοῦ ὁποίου ἐπομένως, ἡ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος θέλει φροντίσει τὴν ἐκκαθάρισιν καὶ ἀπόδοσιν τούτου τοῦ χρέους.

Ἐξ Ἀστρουσ 14 Ἀπριλίου 1823.

Ἵδραῖοι

Γεώργιος Κουντουριώτης	Νικόλαος Οἰκονόμου
Γεώργης Γκιώνη	Βασίλειος Ν. Μπουτούρη
Σταμάτης Ν. Μπουτούρη	Μανόλης Τουμπάζης
Ἰω. Ὀρλάνδος	Φ. Βούλγαρης

Σπετζιωῖται

Χ' Γίαννης Μέξης	Βασίλης Νικόλα Λαζάρου
Ἀναγνώστης Χ' Αναργύρου	Νικόλας Δημήτρη Λαζάρης
Παναγιώτης Μπότασης	Γιώργης Πάνου
Ἀνδρέας Χ' Αναργύρου	Γκίκας Καρακατζάνης
Γιωργάκης Κοῦτζης	

Ψαριανοὶ

Κωνσταντῆς Ζαννῆς	Γιώργης Καλαφάτης
Ἰωάννης Δ. Μαμούνη	Χ' Ἀνδρέας Ἀργύρη
Νικόλαος Γ. Λουμάκη	Ἀναγνώστης Μοναρχίδης

(Ἐξ. Ἑλλ. Παλιγ. τ. Γ' σ. 112).

Πρὸς τοὺς Φιλογενεστάτους προκρίτους Σπετσῶν

Ναύπλιον τῆ 15 Ἰουνίου 1823,

Ἐλαβα τὸ εὐγενές σας σημειωμένα τῆ 13 τοῦ ἄνω ἐξ οὗ παρατηρῶ νὰ μὲ ἀναφέρετε τὴν πρόσκλησιν τοῦ λαοῦ, ὅτι ὅλοι κοινῶς καὶ ὁμοφώνως ζητοῦν τὴν ἐπανοδὸν μου εἰς τὴν πατρίδα, ὅλων τῶν ἐντίμων της οἰκοκυραίων, καὶ ὅτι ἡ διαίρεσις ὅλων τῶν ἐντίμων της κανὲν ἀποτέλεσμα δὲν κάμνει, καὶ διὰ τοῦτο κρίνουν ἐπάναγκες καὶ ἀφευκτον τὴν ἐπιστροφὴν μου. Τοῦτο αὐτὸ καὶ ἡ φιλογενεῖά σας κρίνουσα τὰ ὠφέλιμα, μὲ εἰδοποιεῖται ζητοῦντες τὴν γνώμην καὶ συγκατάθεσιν μου, φίλοι καὶ ἀδελφοὶ τοῦτο τὸ ἱερὸν καὶ ἀγνὸν ζήτημα, κάθε αἰσθαντικῆ ψυχῆ τήκεται ἀκουσάτο καὶ ἐγὼ ὁμοίως δὲν ἠμπορῶ, εἰμὴ συγκατανεύσω εἰς τοῦτο διὰ τὸ κοινὸν ὄφελος.

Τὸ τι ἐγὼ συνεισέφερα πρὸς κοινὴν τοῦ γένους ὠφέλεια καὶ κατὰ μέρος τῆς πατρίδος εἶμαι βέβαιος ὅτι καθεὶς τὸ γνωρίζει βλέποντας ὅμως μερικὰ κινήματα τοῦ λαοῦ καὶ διαφόρους κραυγὰς κατ' ἐμοῦ καὶ ἔχοντας εὐαίσθητον ψυχὴν ἀμέσως παρητήθη τὸ χρέους, ἔδωσα τόπον τοῦ κακοῦ διὰ νὰ φανῆ ἡ τῆς ἐλλείψεως χρεία. Εἶμαι προβεβηκῶς τὴν ἡλικίαν, ὅθεν χρειάζομαι ἡσ-

χίαν καὶ ὄντως ἐτραβήχθηκα· πάλιν ὅμως ὅλα τὰ καταπατῶ διὰ τὸ ὄφελος τοῦ γένους καὶ πατρίδος, ἅς ἔλθουν καὶ οἱ λοιποὶ συνάδελφοί μου οἰκοκυραῖοι καὶ τότε καὶ ἐγὼ δὲν θέλω λείπει. Ταῦτα καὶ ὑγιαίνετε.

Εἰς τοὺς ὀρισμούς σας
X. Γιάννης Μέξης

(ΙΕΕΕ. Ἀρχ. Δημ. Ἰω. Μέξη).

Πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους κυρίους προκρίτους νήσου Ὑδρας.

Τὸ τῆς Πῆς τοῦ τρέχοντος ἀδελφικοῦ σας λαβοῦντες, ὁμοῦ δὲ καὶ τὸ ἀπὸ τὴν Μήλον, ἐπεξεργάσθημεν τὰ ἐν αὐτοῖς. Εἰς ἀπάντησιν φανερώνομεν ὅτι κατὰ τὴν αἴτησιν τῆς εὐγενείας σας, ἀποστέλλομεν πληρεξουσίους τοὺς ἐξ ἡμῶν εὐγενεστάτους κυρίους X' Ἰωάννην Μέξη, Γκίκαν Μπόταση, Ἀναγνώστην X' Αναργύρου καὶ Γ. Μπουκούρη, μεθ' ὧν θέλετε ἀνταμωθῆ εἰς τὸν ἐν τῇ ἐξοχῇ οἶκον τοῦ κυρίου Γεωργίου Γκιώνη καὶ θέλετε συναποφασίσαι καὶ περὶ ὧν ἡμῖν ἐγγράφατε, καὶ περὶ ὅσων ἄλλων ἀναγκαιοῦσι. Ταῦτα ἐν συντόμῳ καὶ ὑγιαίνετε.

Ἐκ Σπετζῶν 12 Ἰουλίου 1823

οἱ πρόκριτοι τῆς νήσου Σπετζῶν

Αὔριον περὶ τὸ ἐσπέρας θέλουν εὐρεθῆ ἀφεύκτως εἰς τὸν ρηθέντα τόπον.

Ἐπιστρέφεται καὶ τὸ τῆς Μήλου.

(Ἰστ. Ἀρχ. Ὑδρας).

Εὐγενεστάτοι κύριοι πρόκριτοι Ψαρῶν.

Κατὰ τὴν β'. ἱσταμένου ἐλάβαμεν γράμμα παρὰ τῶν συναδέλφων κυρ. ὕδραίων προσκαλούντων ἡμᾶς εἰς δευτέραν ἀντάμωσιν πρὸς συνδιάσκεψιν τοῦ τρόπου τῆς ἐκ τῶν νήσων χρηματικῆς συνάξεως· τῇ δὲ ἐπαύριον ἀπεστείλαμεν τοὺς εὐγενεστάτους κυρ. X. Ἰωάννην Μέξη, Γκίκαν Πόταση, Ἀναγνώστην X. Αναργύρου καὶ Γεώργιον Πουκούρη, ἔνθα εἰς τὸν τῆς ἐξοχῆς οἶκον τοῦ κ. Γεωργίου Γκιώνη συνεννοηθέντες ὠμίλησαν καὶ συνεφώνησαν ὅσα κατ' ἐπανάληψιν ἐλαλήθησαν καὶ ἐν τῷ Δ ο κ ῶ ἦτοι,

A'. Ἀκλόνητος καὶ στερεὰ ἔνωσις μεταξὺ τῶν τριῶν νήσων, καὶ ὁμόνοια καὶ ἀγάπη καὶ σύμπνοια, ὥστε αἱ τρεῖς ἐν σῶμα σχηματίζουσαι, μίαν φωνὴν καὶ ἓνα λόγον νὰ ἔχωσιν.

B'. Ἐν καρᾷ ἀμέσως νὰ διορισθῆ καὶ νὰ ἐκπλεύσῃ διὰ τὴν Νάξον, ἐξ ἐκάστης νήσου, καὶ ἐκεῖ συνενωθέντα καὶ τὰ τρία ν' ἀνοίξωσι τὰ εἰς χεῖρας τοῦ κ. Κώκου ἐνσφράγιστα γράμματα, καὶ κατὰ τὰς ἐν αὐτοῖς διαταγὰς νὰ ἐξακολουθήσωσιν.

Γ'. Ὁ ἀριθμὸς ὁ τακτικὸς τῆς θαλασσίου ἡμῶν δυνάμεως νὰ ᾖ καρᾷ πενήκοντα καὶ ἐν, ἐξ ὧν τὰ μὲν 21 ἐξ Ὑδρας, τὰ δὲ 15 ἐκ Σπετσῶν,

τὰ δὲ λοιπὰ 15 ἐκ Ψαρῶν, ἐννοούμενα εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν 51 καραβίων καὶ 7 μπουρλότα, 3 Ὑδρας, 2 Σπετσῶν καὶ 2 Ψαρῶν.

Δ'. Εἰς τὴν πρώτην τοῦ ἐρχομένου ἀγγούστου νὰ ᾔηται ἕτοιμος ὁ ἐλλη-
νικὸς στόλος, ὥστε ὁ ἐδικὸς σας κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν νὰ εὐρεθῆ ἔδῳ,
καὶ ἐντεῦθεν σκεπτόμεθα τὴν διεύθυνσιν.

Ε'. Τὸ πρόβλημα τῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν λογαριασμῶν ὄχι μόνον δε-
κτὸν παρ' αὐτοῖς ἀλλὰ καὶ ἐπιθυμητόν.

Ταῦτα κοινῇ γνώμῃ συμφωνήθεντα ἀπεφασίσθησαν εἶθε δὲ ὁ εἰρηνά-
ρχης θεὸς νὰ καταπέμψῃ οὐρανόθεν ἐπὶ τῆς ἀδελφικῆς ταύτης ἡμῶν ὁμονοίας
τὴν εὐλογίαν του, καὶ δι' αὐτῆς νικητὰς ν' ἀναδείξῃ ἡμᾶς κατὰ τῶν ἐχθρῶν
τοῦ ἁγίου αὐτοῦ πνεύματος. Ἡ παρουσία δὲ ἐνὸς ἐξ ὑμῶν, εἰς τὰ ἐνταῦθα,
πληρεξουσίου, κρίνεται ἀπολύτως ἀναγκαία καὶ ἄφευκτος διὰ νὰ γίνηται ἐν
κίνημα μὲ κοινὴν ἁρμονίαν καὶ θέλησιν κατὰ τὸ πρέπον. Ταῦτα καὶ ἀδελφί-
κῶς ὑμᾶς ἀσπαζόμεθα.

Ἐκ Σπετσῶν, τῇ 15 ἰουλίου 1823.

(Κ. Νικοδήμου, Ὑπόμνημα ν. Ψαρῶν, τ. Α σ. 267).

Πρὸς τοὺς φιλογενεστάτους Προκρίτους Νήσου Σπετσῶν.

Ἀπὸ Κόρινθον ἔγραφα ὅτι ὁμίλησαν διὰ τὴν παράδοσιν τῆς Ἀκροκορίν-
θου καὶ ἐπῆγε ὁ Κολοκοτρώνης καὶ Νικητῆς, μετὰ δὲ τὴν ἀναχώρησίν των
μᾶς ἔκραξε τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα ὁμοῦ μὲ τοὺς Ὑδραῖους καὶ μᾶς εἶπεν
ὅτι ἀπὸ τὰ ληφθησόμενα λάφυρα τῆς Κορίνθου ἐσύμφώνησαν νὰ δώσουν τὸ
ἐν τρίτον εἰς τὴν Διοίκησιν διὰ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν ἐκπλευσιν τῶν πλοίων
εἰς Μεσολόγγιον καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς Ὑδραῖος, εἰς Σπετσιώτης καὶ εἰς Πελο-
ποννήσιος νὰ τὸ παραλάβῃ ἐπειδὴ οἱ Στρατιῶται ἀλλέως δὲν εὐχαριστῶνται.

Ἡμεῖς ἀκούοντες ὅτι εἶναι εἰς μετρήτὰ ἀπεφασίσαμεν νὰ ὑπάγῃ ἀνὰ
εἰς ἀπὸ τῶν Νήσων. Ἀλλὰ ἐπειδὴ ὡς ἐμάθαμεν νὰ ἐβγήκαν δύο Τοῦρκοι
καὶ βολεσκονται ἔτι μὲ τὰς ὀμιλίαις καὶ ἐκ τοῦ ἑτέρου μᾶς γράφη ὁ Γκίκας
ὅτι νὰ ἐδιορίσθῃ αὐτὸς καὶ ὁ Λουμάκης.

Ὡς θεωρήσετε ἐκ τῆς περικλειομένης ἐπιστολῆς του ἐπιμείνωμεν ἕως
ὅτου μάθωμεν ἀκριβέστερα καὶ τότε θέλει σᾶς ἰδεάσωμεν σαφεστέρως. Περὶ
τοῦ κυρίου Ἀνδρέα ἅμα ἐλθὼν τὸ Βουλευτικὸν θέλει τοῦ γράφωμεν νὰ ἔλθῃ
ἢ δὲ ἢ θέλει ὡς ἢ γραφὴ τοῦ Γκίκα ἅς πράξῃ ὡς βούλεται.

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 17 Ὀκτωβρίου 1823.

Οἱ συνάδελφοί σας

X". Γιάννης Μέξης

Γκίκας Μπότασης

Ἀναγνώστης X". Ἀναργύρου

(IEEE 11759. Ἀρχ. Δημ. Ἰω. Μέξη).

Περ. β'. ἀριθ. 638.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (α).

Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα.

Πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους Κυρίους πληρεξουσίου Σπετσῶν.

Διωρισμένη παρὰ τῆς θείας προνοίας ἡ νῆσός σας, μετὰ τῶν ἄλλων δύο συμμαχομένων Ὑδρας καὶ Ψαρῶν, διὰ ν' ἀναδεχθῆ τὸ Ἀτλαντικὸν φορτίον, τὸ ἥμισυ, λέγω, τοῦ ἐλληνικοῦ κατὰ τῶν τυράννων πολέμου, συνενήργησε καὶ συνενεργεῖ οὐ μόνον εἰς τὴν πρόοδον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν σωτηρίαν τοῦ ἔθνους καὶ στερέωσιν, ὥστε δυνάμεθα ὅλοι νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι αἱ τρεῖς ναυτικαὶ νῆσοι ἠσθάνθησαν μετὰ τῶν καλῶν πατριωτῶν τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ συστηθῆ καὶ συντηρῆται ἡ ἐθνικὴ Συνέλευσις, καὶ εἰς τοῦτο οὐκ ὀλίγον συνέδραμον οἱ κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἀποσταλέντες πληρεξούσιοι καὶ παραστάται, κατ' ἐξοχὴν δὲ ἡ εὐγενία σας, Κύριοι Χ. Ἰωάννη Μέξη, Γκίκα Μπόταση, Ἀν. Χ. Αναργύρου καὶ Γεώργιε Μπούκουρη, μετὰ τῶν συμπληρεξουσίων ὑμῶν Κυρίων Ὑδραιοφαριανῶν, κατὰ τὴν κρίσιμον ἐκείνην περίστασιν τοῦ Ἄργους, καθ' ἣν συνεκινδυνεύσατε τοῖς τοῦ ἔθνους παραστάταις, καὶ πρὸ ἐκείνης καὶ μετ' ἐκείνην συναγωνισθέντες καὶ συμπονήσαντες τὰ μάλιστα. Τὸ Βουλευτικὸν ἄρα, ὡς ἐκ προσώπου ὅλου τοῦ ἔθνους, δὲν δύναται εἰμὴ νὰ ὁμολογήσῃ ἀπείρους τὰς χάριτας πρὸς τε τὴν νῆσόν σας καὶ πρὸς τὴν εὐγενίαν σας, καὶ καταχωροῦν εἰς τὰ πρακτικὰ τοῦ ἔθνους τὴν ἐνδειξιν ταύτην, ἀφήσῃ μαρτυρίαν εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς, εἰς μνήμην αἰώνιον, ὅπως γινώσκονται οἱ μεταγενέστεροι νήσων καὶ ἀνδρῶν ἀρετήν.

Τῇ 20 Ἰανουαρίου 1824, ἐν Κρανιδίῳ.

Ὁ Ἀντιπρόεδρος, † ΒΡΕΣΘΕΝΗΣ ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΣ.

(Τ. Σ.) Ὁ Πρῶτος Γραμματεὺς, ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΚΑΝΔΑΛΙΔΗΣ.

(Α. Χ". Ἀναργύρου, Σπετσιωτικά, σ. 728. Κ. Νικοδήμου, Ὑπόμνημα, σ. 326).

Περίοδος β' ἀριθ. 715

Προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα

Πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους προκρίτους Σπετσῶν.

Ἀνεγνώσθη ἡ κατὰ τὴν 21 Μαρτίου ἀναφορά σας ἐξ ἧς παρατηροῦνται τὰ πρὸς τὴν καλὴν ἀποκατάστασιν τῶν νόμων τῆς πατρίδος πατριωτικὰ σας φρονήματα. Ἐπαινεῖ ταῦτα καὶ εὐχεται τὴν διαμονὴν των.

Σήμερον ἔφθασεν ἡ καλὴ ἀγγελία, ὅτι οἱ ἐν τῷ φρουρίῳ τῆς Ἀκροκο-

ρίνθου στρατιῶται παρέδωσαν τέλος εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἔθνους καὶ εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τῶν νόμων τὸ φρούριον τῆς Ἀκροκορίνθου. Σήμερον ἐξεκίνησαν καὶ ὁ στρατηγὸς Λόντος καὶ ἀντιστράτηγος Νοταρᾶς μὲ ὑπὲρ τοὺς 1500 στρατιώτας διὰ Τριπολιτσάν, εἰς τὴν ὁποίαν ἕως αὖριον ἀφεύκτως πρέπει νὰ εἰσέλθωσιν οἱ ὑπερασπισταὶ τῶν νόμων στρατιῶται.

Ἀμέσως θέλετε ἐξαποστείλει καὶ τὸν κύριον Σταμάτην Μέξην, ἐκλεχθέντα διὰ τὴν δημοκρασίαν.

Ἐκ Μύλων Ναυπλίου τῆ 22 Μαρτίου 1824

Ὁ Πρόεδρος Γεώργιος Κουντουριώτης
 Παναγιώτης Μπότασης — Ἰωάννης Κωλέττης —
 Ἀναγνώστης Σπυλιωτάκης — Νικόλαος Λόντος
 Ὁ προσωρινὸς Γεν. Γραμματεὺς Π. Γ. Ρόδιος.

(Ἄ. Ὁρλάνδου, Ναυτικὰ Σπετσῶν).

Ἡμεῖς οἱ ὑποφαινόμενοι πολῖτες τῆς Ν. Σπετζῶν Δηλοποιούμεν διὰ τοῦ παρόντος ἐπισήμου τῆς Κοινότητός μας ἐγγράφου ὅτι ἐπὶ Κοινῇ Συνελεύσει σήμερον ἐνεπιστεύθημεν τὴν Σφραγίδα τῆς Κοινότητός μας πρὸς τοὺς Κυρίους Ἀναστάσιον Κυριάκον, Γεώργιον Κούλην, Ἀνδρέα Σκλιᾶ καὶ Σάντον Θεοδωράκην, οἵτινες θέλει ἐνεργοῦν πάσαν ὑπόθεσιν τῆς Κοινότητος μας ἀφορῶσαν εἰς τὴν ἐπικύρωσιν τῆς κοινῆς σφραγίδος καὶ εἰς πίστην ὑποφαινόμεθα

τῆ 2α Μαΐου 1824 Σπετζαῖς.

Χ' Γιάννης Μαίξις
 καὶ ἔπονται ἄλλαι ὑπογραφαὶ

(Ἄρχ. Δημ. Ἰω. Μέξη).

Ἐυγενέστατε Συμπολίτα καὶ συνάδελφε Κύριε Γεώργιε Ἀνδροῦτσο.

Ἡ Πατρίς ἡμῶν ἐν ὁμοφωνίᾳ ὅλων τῶν ἐγκατοίκων τῶν τε προκρίτων Καπετανέων καὶ λοιπῶν σὲ ἐψήφισε Ναύαρχον καὶ Διοικητὴν τῆς Ναυτικῆς τῆς δυνάμεως, τὴν ὁποίαν ὁ θεὸς εἰς αὐτὴν ἐχάρισε.

Γνωρίζουσα τὴν φρόνησιν καὶ μεγαλοψυχίαν σου ἐλπίζει ἡ πατρίς ὅτι εἰς ταύτην θέλεις τιμήσει, καὶ τὸ γένος θέλεις ὠφελήσει εἰς ταύτας τὰς δυστυχεῖς περιστάσεις του.

Ἐπιλαβοῦ λοιπὸν τὸ φορτίον τοῦτο, καὶ διὰ τοῦ ζήλου καὶ πατριωτισμοῦ σου, ἀνάδειξον αὐτὸ ἀξίωμα ἐπιθυμητὸν, συμπολεμῶν καὶ συναγωνιζόμενος μετὰ τῶν λοιπῶν συνεδέλφων σου.

Ἐν τῇ νήσῳ Σπετσῶν τῆ 23 Ἰουλίου 1824.

Χ' Ἰωάννης Μέξης, Γκίκας Μπότασης, Χριστόδουλος Κούτζης, Ἀν-

δρέας Σκλιᾶς, Ἀνδρέας Χ' Ἀναργύρου, Πάνος Θεοδωράκης, Χ' Ἰωάννη Σπυρίδου, Ἀναστάσιος Κυριάκου, Γεωργάκης Κούτζης, Νικόλαος Ἀδριανοῦ, Ἰωάννης Σάντου, Βασίλειος Ν. Λαζάρου, Κων/νος Βάμπας, Ἰωάννης Τζούπας, Δημητράκης Ν. Λάμπρου, Ἰωάννης Χρ. Κούτσης, Ἰωάννης Γ. Κούτσης, Νικόλαος Γ. Κούτσης, Γκίκας Ζούπας, Μανώλης Δ. Λαζάρου, Νικόλαος Καλίζης, Ἰωάννης Ἀ. Κυριακοῦ, Θεόδωρος Λαζάρου, Ἡλίας Θερμισιώτης, Δημητράκης τοῦ Γιάννη Δημητροῦ, Νικόλαος Χ. Ἰω. Μέξης, Ἀνάργυρος Ἀναγνώστου, Ἀναγνώστης Γεωργίου, Κων. Μπουκουβάλας. Ὁ Καγκελάριος, Λάζ. Δρίτζας.

(Ἀρχ. Σπετσῶν).

Πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους κυρίους προκρίτους τῆς Ν. Ὑδρας.

Πανταχόθεν βεβαιούμεθα ὅτι οἱ ἐχθρικοὶ στόλοι ἐντὸς ὀλίγου μέλλει νὰ ἔλθουν ἐνταῦθα εἰς τὴν νῆσον μας, τὴν ὁποῖαν σκοπεύουν νὰ τὴν κάμουν πρῶτον riazza d'armi, καὶ ἔπειτα νὰ προσβάλλουν καὶ τὴν Ὑδραν. Τὴν δεινὴν περίστασιν ταύτην πρὸ πολλοῦ προσορῶντες κατεπλημμυρήσαμεν μὲ ἀναφορὰς μας τὴν Διοίκησιν ζητοῦντες τὴν ἀναγκαίαν ἐφοδίασιν. Ποτὲ δὲν τὴν ἠρνήθη, ἀλλ' ὅτε ἔφθασεν ἡ ὥρα τῆς ἐκπληρώσεως, βλέπομεν μεματαιωμένας τὰς ὑποσχέσεις. Ἡ ναυτικὴ μας δύναμις εἶναι ἔξω, ἡ νῆσος στερημένη διόλου στρατιωτικῆς δυνάμεως εἶναι πλήρης ψυχῶν ἀδυνάτων ἄφευκτα λοιπὸν χάνεται.

Ἀδελφοὶ εἴσθε, καὶ πρὸς ἀδελφοὺς ἀφοῦ φανερώσωμεν τὴν ἀνάγκην καὶ τὸν κίνδυνον, τοὺς παρακινουῦμεν ἔτι νὰ γράψωσι καὶ αὐτοὶ ἐντόνως εἰς τὴν Διοίκησιν νὰ μᾶς σταλθῇ ἡ δυνατὴ στρατιωτικὴ βοήθεια ἀλλέως μὴ χάσετε καθὼν νὰ μᾶς συμβουλευέσετε τί νὰ κάμωμεν, ἐπειδὴ εἶναι ἄτοπον εἰς περίστασιν τοιαύτην, ἡμεῖς νὰ μὴ σᾶς ζητήσωμεν συμβουλήν, καὶ ἡ εὐγενεία σας νὰ μὴν μᾶς τὴν δώσετε. Πέμπομεν ἐπίτηδες τὸν συμπολίτην μας κ. Ἰ. Χ'. Σπυρίδου διὰ νὰ σᾶς εἰπῇ διὰ ζώσης ὅσα τὸ παρὸν μας διαλαμβάνει.

Σᾶς ἀσπαζόμεθα ἐκ ψυχῆς.

Ἀποστέλλομεν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο, εἰς τὴν Σ. (Σεβαστὴν Διοίκησιν) τέσσαρας ἐκ τῶν ἡμετέρων τοὺς Κους Χ'. Ἰωάννην Μέξην, Ἀναγνώστην Χ' Ἀναργύρου, τὸν Βασίλειον Ν. Λαζάρου καὶ Ἀναστ. Ἀνδρούτζον μὲ ἀπόφασιν διὰ νὰ φέρουν στρατεύματα.

Ἐκ Σπετζῶν τῇ 17 Ὀβρίου 1825

Οἱ πρόκριτοι τῆς Ν. Σπετζῶν

Τὰ πλοῖα σας πρὸς θεοῦ νὰ μὴν ἀργοπορήσωσι περισσότερον.

(Ἰστ. Ἀρχ. Ὑδρας).

Λαζάρω Κουντουριώτη, εἰς Ὑδραν.

Σεβαστέ μοι αὐτάδελφε,

Ἐλήφθησαν τὰ τρία σεβαστά μοι ἔγγραφα σου τῶν 10 καὶ 11 τοῦ ἐνεστῶτος καὶ παρετηρήθησαν τὰ γραφόμενα σου. Ἐλύπησε καὶ ἐμὲ ἡ ἔνστασις τῶν ἡμετέρων περὶ τῆς καταθέσεως τῶν χρημάτων πρὸς ἔκπλευσιν τῶν πλοίων, ἐπειδὴ ὁμοιάζουν τοὺς προκρίτους τῆς Πελοποννήσου.

Ὅσα χρήματα ἐσυνάχθησαν ἀπὸ τὸν ἔρανον, ἐστάλησαν χθὲς μὲ τὸν κύριον Γιακουμάκην· προσπαθήσατε λοιπὸν νὰ ἐκπλεύσωσιν ὅσον τάχιστα τὰ πλοῖα, διὰ νὰ προφθασθῇ τὸ Μεσολλόγγι, μήπως πάθωμεν, ὃ μὴ γένοιτο, τὶ ἀπεικταῖον. Σήμερον ἦλθον τρεῖς πρόκριτοι τῶν Σπετζῶν, οἱ κ. Χ. Ἰωάννης Μέξης, Ἀναγνώστης Χ. Ἀναργύρου καὶ Χρυσίνης· οὗτοι ἐπέρασαν ἀπὸ τὸν κ. Ἀμίλωνα καὶ τὸν ἀντάμωσαν, ὅστις τοὺς εἶπε τὰ αὐτὰ τὰ ὁποῖα καὶ τῶν ἡμετέρων. Σήμερον ἦλθεν ἓνας ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ ταμπούρι τῶν Σελῶν, μέρος τῆς Βοστίτζης, ὃ ὁποῖος λέγει ὅτι ὁ Ἰμπραῖμης ἐπέρασε μὲ τέσσαρας χιλιάδες στράτευμα εἰς Μεσολόγγιον· τὴν εἶδεν αὐτὴν τὴν ἔμαθον ἀπὸ ἓν Ἀγγλικὸν πλοῖον. πάλιν ἓνας αἰχμάλωτος εἶπεν ὅτι ἐστειλε κατασκόπους καὶ κατεσκόπευσαν τὴν θέσιν τοῦ Μεσολογγίου ἂν εἶναι εὐάλωτον, καὶ ἐπιστραφέντες τοῦ εἶπον, ὅτι διὰ ξηρᾶς εἶναι ἀδύνατον νὰ κυριεύσῃ τὸ Μεσολόγγιον, καὶ οὕτως ἀπεφάσισε διὰ θαλάσσης νὰ τὸ πολεμήσῃ, ἀλλὰ δὲν ξεύρομεν ἂν εἶναι ἀληθές.

Ἀδελφέ ! Εἶναι περιττὸν νὰ σε παρακινήσω νὰ κάμῃς τὰ ἀδύνατα δυνατὰ διὰ νὰ ταχυνθῇ ἡ ἔκπλευσις τοῦ στόλου, ἐπειδὴ τὸ Μεσολόγγιον εὐρίσκεται πολλὰ ἐστενοχωρημένον, καὶ ἂν δὲν φανοῦν εἰς ὀλίγας ἡμέρας τὰ πλοῖα μας, ἄφενκτα κυριεύεται τὸ Μεσολόγγιον, διότι ὁ Ἰμπραῖμης θέλει μεταχειρισθῇ ὅλα τὰ μέσα εἰς τὴν ἄλωσιν τοῦ Μεσολογγίου, καὶ πιθανὸν νὰ τὸ ἐπιτύχῃ, ὅτι εἶναι στρατεύματα τακτικά· ὅθεν κατ' ἐπανάληψιν σᾶς λέγω ὅτι τὰ πλοῖα μας νὰ ἐπλεύσωσι κατὰ τάχος.

Σήμερον ἐσυνάχθησαν οἱ πρόκριτοι τῆς Πελοποννήσου μετὰ τὴν ἡμετέραν καὶ τῶν Σπετζιωτῶν νὰ συνομιλήσωσι περὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ Ἀμίλωνος· Ἐγὼ δὲ ὑπῆγα ἐπειδὴ χθὲς τὸ ἔσπερας ἠνοχλήθην ἀπὸ πυρετόν. Τοῦτο παρακαλῶ νὰ μείνῃ μυστικὸν καὶ νὰ μὴ κοινοποιηθῇ εἰς τὴν φανίλιαν μου, διὰ νὰ μὴ λυπηθῇ. Ἐλπίζω ὅμως νὰ μὴν ἐνοχληθῶ πλέον. Σᾶς ἀσπάζομαι καὶ μένω.

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 12 Δεκεμβρίου 1825

Ὁ αὐτάδελφός σου
Γεώργιος Κουντουριώτης

(Ἀρχ. Κουντουριωτῶν, τ. 5, σ. 454).

Πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους προκρίτους τῆς νήσου Ὑδρας

Εὐγενέστατοι ἀδελφοὶ

Ταύτην τὴν στιγμὴν ὥρα τρεῖς τῆς νυκτός, ἐλάβομεν γράμμα παρὰ τοῦ κοινοῦ μας, μὲ τὸ ὁποῖον μᾶς δίδουν τὴν χαροποιὰν εἶδησιν ὅτι ἔλαβον γράμμα ἀπὸ Ναύπλιον ἐπισήμως καὶ τοὺς εἰδοποιοῦν ὅτι περὶ τὸ μεσονύκτιον χθὲς ἔφθασεν ἐκεῖ τὸ Ἑλληνικὸν ῥάζον βασέλον ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν μὲ ἄλλα τέσσαρα φορτηγὰ φορτωμένα πολεμοφόδια καὶ ζωοτροφίας, εὐρισκόμενος μέσα καὶ ὁ Κοντόσταυλος σταλμένος ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ἀπὸ τὴν Λονδίνῳ Ἐπιτροπὴν εἰς τὴν Ἀμερικὴν, καὶ εἰς εἶδησίν σας. Ἡμεῖς δὲ εὐρισκόμενοι ἐδῶ περιμένομεν τὴν ἀνταμωοὶν μας ἵνα συσκεφθῶμεν διὰ τὰ κοινὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος, ὅπου παρευρίσκονται καὶ οἱ λοιποὶ τῆς Πελοποννήσου πληρεξούσιοι τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος.

Τῆ 24 9βρίου 1826, Καστρὶ

Οἱ πληρεξούσιοι τῶν Σπετζῶν

Χ' Γιάννης Μέξης

Γκίκας Μπότσης

Γεώργιος Πάνου

(Ἰστ. Ἀρχ. Ὑδρας).

Πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους διοικητὰς τῆς Ν. Ὑδρας.

Ἐλάβομεν τὴν ἀπὸ τῆς 27 σημειουμένην ἀδελφικὴν σας πρὸς ἡμᾶς ἐπιστολήν. Εἶδαμεν τὰ ἐν αὐτῇ διαλαμβανόμενα. Ὅθεν περὶ τῶν ὅσα μᾶς γράφει καὶ σᾶς γράφει ἡ Διοίκησις ἐπληροφορήθημεν, καθὼς καὶ περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἀφ' ὅσα μερικώτερον μᾶς ἐξηγήθησαν οἱ ἀπεσταλμένοι μας μὲ τὴν ἐπιστροφήν των ἐνταῦθα. Μ' ὄλον τοῦτο, ἀδελφοὶ ἡμεῖς διὰ νὰ προλάβωμεν κάθε ἐνδεχομένην περίστασιν, στοχαζόμεθα συμφέρον νὰ ταχύνομεν τὴν συγκρότησιν τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως διὰ νὰ δυνηθῶμεν καὶ τὰ δικαιώματά μας νὰ ὑπερασπισθῶμεν καὶ τὸ ἔθνος ὅλον νὰ προφυλάξωμεν καὶ τὸν ἰδιοτελεῆ ὀλέθριον σκοπὸν τῆς διοικήσεως νὰ διαλύσωμεν· διὸ καὶ δὲν μένει εἰμὴ ν' ἀποφασίσωμεν τοὺς πληρεξουσίους μας δι' αὐτήν. Ἡμεῖς σήμερον συνελθόντες τοὺς ἀπεφασίσσαμεν, καὶ εἶναι οἱ κύριοι Γκίκας Καρακατζάνη, Νικολὸς Γκίκα Μπότση, Νικολὸς Χ' Γιάννη Μέξη, καὶ Μανώλης Δ. Λαζάρου. Παρακαλεῖσθε δὲ καὶ ἡ εὐγενειὰ σας ν' ἀποφασίσετε τοὺς ἰδικούς σας καθὼς δὲν ἀμφιβάλωμεν τὸ συντομώτερον.

Ἐσωκλείωμεν δὲ ἐνταῦθα καὶ τὸ ἀπὸ μέρους τῆς κοινότητός μας προτρεπτικὸν ἔγγραφον πρὸς τοὺς ἐν Αἰγίνη καὶ Πάρῳ πληρεξουσίους τοῦ Αἰγαίου πελάγους τὸ ὁποῖον ὁμοῦ μὲ τῆς εὐγενείας σας, καὶ προσκλητήριον, συναποστείλατε πρὸς αὐτούς.

.....

Τῆ 29 Δεκεμβρίου 1826, Σπέτζαις

Οἱ πρόκριτοι τῆς Ν. Σπετζῶν

(Ἰστ. Ἀρχ. Ὑδρας).

Πρὸς ἅπαντας τοὺς πληρεξουσίου τῆς Ἑλλάδος.

Πολλὰ περιστατικά, καὶ μάλιστα πρὸς συμβιβασμὸν τῶν διαφιλονικειῶν μᾶς ἠνάγκασαν νὰ ἐγκρίνομεν τόπον συνελεύσεως τὴν Ἑρμιόνην. Περὶ τούτου ἐκθέσαμεν τὴν γνώμην εἰς τὸ κοινὸν προλαβόντως. καὶ ἐπειδὴ ὅσον πηγαίνει, ὁ ἀριθμὸς τῶν πληρεξουσίων ἀυξάνει ἀρκούντως ἐδῶ, καθὼς ἐσχάτως ἔφθασαν καὶ οἱ πληρεξούσιοι τῶν ναυτικῶν νήσων, τῶν Κρητῶν, καὶ περιμένονται προσεχῶς καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐκ τῶν τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ λοιπῶν μερῶν, διὰ τοῦτο παρακινούμεθα καὶ αὐθις νὰ προσκαλέσωμεν τοὺς λοιποὺς πληρεξουσίου εἰς τὰ ἐδῶ, καθυποβάλλοντες πρὸς αὐτοὺς τὰς μεγάλας ἀνάγκας τοῦ ἔθνους, νὰ τοὺς παρακινήσωμεν νὰ ταχύνουν τὸν ἐδῶ ἐρχομὸν των, χωρὶς νὰ φαντασθῶμεν, ὅτι δὲν μένει ἡ ψήφος τῶν πλειόνων ἐλευθέρᾳ, ἀφοῦ ἐδῶ συναχθῶσι, ν' ἀποφασίσουν ὅτι ἤθελον κρίνει συμφερότερον διὰ τὸ ἔθνος.

Ἐν Ἑρμιόνη τῆ 14 Ἰανουαρίου 1827.

Οἱ τῆς Ὑδρας

Γεώργιος Κουντουριώτης

Ἀναγν. Οἰκονόμος

Φρατζέζος Βούλγαρης

Νικόλαος Βίκου

Γεώργιος Χ' Θεοφίλου

Δ. Ἰω. Κριεζῆς

Οἱ τῶν Σπετζῶν

Νικόλαος Μπότασης

Νικόλαος Χ' Ἰω. Μέξης

Μανώλης Δ. Λαζάρου

Γκίκας Καρακατζάνης

Οἱ τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν πληρεξούσιοι

Θ. Κολοκοτρώνης

ὁ Βρεσθένης Θεοδώρητος

.....(ἔπονται ἄλλαι 53 ὑπογραφαί).

(Ἰστ. Ἀρχ. Ὑδρας).

Πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους κ. Διοικητὰς τῆς Ν. Ὑδρας

Ὁ συμπολίτης μας εὐγενέστατος Κ. Χ' Γιάννης Μέξης χθὲς τὸ ἑσπέρας ἔλθων ἐνταῦθα ἀπὸ Ἑρμιόνη, σήμερον μᾶς ἐκοινοποίησεν ὅτι πρέπει νὰ συνέλθωμεν ἐκ τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων εἰς ἓν τι μέρος νὰ συνομιλήσωμεν μερικώτερον. Ὅθεν ἡμεῖς σκεφθέντες ἐγκρίνομεν δι' αὐτὴν μας ἐκ τῶν τριῶν νήσων ὁμιλίαν μερικώτερον, τόπον κατάλληλον τὴν Ἑρμιόνην, ὅπου οἱ πληρεξούσιοι τοῦ ἔθνους, διὰ νὰ προσδιορισθῇ ἡ βᾶσις περὶ οὗ μὲλλον νὰ συνο-

μιλήσωμεν, ὡς σημαντικοῦ, μὲ τὸν πλέον καλῦτερον καὶ ἀρμοδιότερον τρόπον, καὶ ἐκεῖ ἐγκρίνοντες καὶ ἡ εὐγενειά σας, ὡς δὲν ἀμφιβάλλομεν, τὴν πρότασιν μας ταύτην παρακαλεῖσθε νὰ στείλετε τοὺς πληρεξουσίους σας ἐπὶ τούτου. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ ὑπόθεσις, περ' ἧς μέλλομεν νὰ ὁμιλήσωμεν εἶναι μεγάλη καὶ ἀναγκαιοτάτη ὡς πρὸς τὴν περίστασιν καὶ μερικῶς καὶ γενικῶς τῆς πατρίδος, ἀπαιτοῦνται εἰς αὐτὴν τὰ σημαντικώτερα ὑποκείμενα ἐκ τῶν τριῶν νήσων. Ὅθεν παρακαλεῖσθε εἰς ἀπάντησιν νὰ μᾶς εἰπῆτε ποῖοι θέλουν εἶσθαι οἱ ἐκλεχθέντες ἐκ τῆς νήσου σας, καὶ πόσοι κατὰ τὴν ποσότητα, ὥστε νὰ ἐκλέξωμεν καὶ ἡμεῖς ἀναλόγως τοὺς ἐκ τῆς νήσου μας.

Ἀποστέλλομεν δὲ ἐπίτηδες ἄνθρωπὸν μας διὰ νὰ σᾶς φέρῃ τὴν παροῦσαν μας, καὶ δι' αὐτοῦ παρακαλοῦμεν νὰ ἔχωμεν τὴν εἰς ταύτην ἀδελφικὴν σας ἀπάντησιν.

Μένοντες δὲ σᾶς ἀσπαζόμεθα ἀδελφικῶς.

Τῆ 7 Μαρτίου 1827, Σπέτζαις

Οἱ πρόκριτοι τῆς νήσου Σπετζῶν.

(Ἰστ. Ἀρχ. Ὑδρας).

Πρὸς τοὺς Εὐγενεστάτους Κ. Διοικητὰς τῆς Ν. Ὑδρας,

Χθὲς ἀναγγείλαμεν πρὸς τὴν εὐγένειάν σας, ὅτι μὲ ἀνάλογον ἀπάντησιν ἀπὸ μέρους τῆς κοινότητός μας μέλλομεν ν' ἀποστείλωμεν πρὸς τὸν λόρδ Κοχράνον καὶ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἐκ τῶν Γερόντων μας, οἱ ὅποιοι εἶναι οἱ κύριοι Χ' Ἰωάννης Μέξης, Γκίκας Μπότασης, Γεώργιος Μπούκουρης καὶ Γεώργιος Κούτζη, καὶ αὐτοὶ σήμερον ἀποφασισθέντες αὔριον μέλλουν νὰ ἐκπλεύσουν διὰ Πόρον. Ὅθεν εἰδοποιεῖσθε καὶ ἡ εὐγένειά σας, ὥστε νὰ ἐκλέξετε καὶ τοὺς ἰδικούς σας, διὰ νὰ ἐκκινήσουν αὐτόθεν αὔριον, ὥστε νὰ παρευρεθοῦν συγχρόνως μὲ τοὺς ἰδικούς μας ἐκεῖσε διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν.

Σᾶς ἀσπαζόμεθα ἀδελφικῶς καὶ μένομεν

Τῆ 26 Μαρτίου 1827, Σπέτζαις

Οἱ πρόκριτοι τῆς ν. Σπετζῶν.

(Ἰστ. Ἀρχ. Ὑδρας).

Πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον λόρδον Κοχράνον εἰς Πόρον.

Ἐξοχώτατε,

Ἐλάβομεν τὴν ἀπὸ τὰς 3 Ἀπριλίου σημειουμένην ἔντιμον ἐπιστολήν σας. Εὐηρεστήθημεν εἰς ὅσα μᾶς ἐγράφετε, διὸ καὶ ἐπροθυμοποιήθημεν καὶ ἔχομεν ἤδη ἔτοιμα πλοῖα, εἴτε ἀνθρώπους, ὅσα χρειάζονται διὰ τὴν ἐκστρατείαν, τὴν ὁποίαν μᾶς ἐκάματε τὴν τιμὴν νὰ μᾶς προτείνετε. Ὁ προτεθεὶς

περὶ τούτων διὰ τῶν ἀπεσταλμένων μας προλαβόντως λογαριασμοὺς ἐμετρίασθη, ἀφαιρουμένων ἱκανῶν, τὰ ὅποια ἐμετρίασεν ἔτι περισσότερον ὁ ἐνθουσιασμοὺς τῶν συμπολιτῶν μας, οἱ ὅποιοι μέλλουν νὰ σᾶς ἀκολουθήσουν εἰς τὸ σπουδαῖον σας τοῦτο ἐπιχείρημα διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος μας.

Τὰ ἐδέχθη μὲ εὐχαρίστησίν του, καὶ περιορίζεται μόνον εἰς ὅτι ἡ ἐξοχότης σας μᾶς ὑπεσχέθη, καὶ τοῦτο ἐλπίζομεν νὰ μετριασθῇ ἀκόμη περισσότερο καὶ κάθε ἄλλο πράγμα νὰ εὐκολυνθῇ κατὰ τὴν εὐγενὴν ἐπιθυμίαν σας, ἂν ἀποφασίσετε νὰ μᾶς τιμήσετε μὲ τὴν παρουσίαν σας εἰς τὴν νῆσον μας, ὅπου ὁ λαὸς μας καὶ ἡμεῖς θέλομεν λάβει μεγάλην εὐχαρίστησιν, ἂν ἀξιωθῶμεν νὰ σᾶς ἀπολαύσωμεν πρὸς ὀλίγον, τώρα μάλιστα, καθ' ὃν καιρὸν αὐτόθι ἐξομαλύσαντες τὰ πάντα, ἠδυνήθητε μὲ τὰς σοφὰς σας συμβουλὰς καὶ εὐγενεῖς παρακινήσεις νὰ ἐνώσετε τὸ ἔθνος μας, τὸ ὅποιον κατὰ δυστυχίαν ἀπὸ μωρὰς φαρτίας ἕως τοῦδε ἦτο διηρημένον.

Ἀποστέλλομεν ἐκ συμπολιτῶν μας πρὸς τὴν ἐξοχότητά σας τοὺς κ. Χ' Ἰωάννην Μέξην, Γκίκα Μπόταση, Γεώργιον Μπούκουρη καὶ Γεώργιον Κούτζη διὰ νὰ σᾶς παρουσιάσουν τὴν παρούσαν μας, καὶ μὲ αὐτοὺς ἡ ἐξοχότης σας ἠμπορεῖτε νὰ λάβετε κάθε ὁμιλίαν περὶ πάντων.

Ἡμεῖς μένομεν μ' ὅλον τοῦτο, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ σᾶς ἀπολαύσωμεν ὡς ποθοῦμεν, καὶ ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ εἴμεθα μὲ βαθύτατον σέβας τῆς ἐξοχότητός σας.

Οἱ πρόκριτοι τῆς Ν. Σπετζῶν.

(Ἐστάλη τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1827 καὶ ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐκστρατείαν τῆς Ἀλεξανδρείας).

(Ἱστορ. Ἀρχ. Ὑδρας).

Ἀριθ. 112

Ἡ Γ' ΕΘΝΙΚΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Πρὸς τὸν ἐξοχώτατον Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος
κόμητα Ἰωάννην Καποδίστριαν

Τὸ ἔθνος, βλέπον ὅσα κακὰ ἐπήγασαν εἰς τὸ διάστημα τοῦ ἐπταετοῦς ἀγῶνος του ἀπὸ τὴν πολυμέλειαν τῆς νομοτελεστικῆς δυνάμεως, εἰς ἀποφυγὴν ὅλων αὐτῶν τῶν κακῶν, τὰ ὅποια ἐξέθεσαν τὸ ἔθνος εἰς τὸ ἔσχατον κίνδυνον, ἀπεφάσισε διὰ τῶν νομίμων πληρεξουσίων του, τῶν εἰς Γ' Συνέλευσιν συνελθόντων, καὶ συνεκέντρωσεν ὅλην τὴν νομοτελεστικὴν δύναμιν εἰς ἓνα καὶ μόνον.

Ἄξιον ἄνδρα τῆς τοιαύτης ἐθνικῆς ἐμπιστοσύνης, προικισμένον μὲ τὰς ἀπαιτουμένας πολιτικὰς γνώσεις, ἔχοντα τὴν προσωπικὴν ἀξιότητα καὶ ἐμ-

πειρίαν καὶ δι' ὅλον ἀμερόληπτον εὔρεν ὁμόφωνον ὅλον τὴν Ἐξοχότητά σου καὶ σὲ ὠνόμασε Κυβερνήτην του, κατὰ τὸ ἐμπερικλειόμενον ψήφισμα ὑπὸ ἀριθ. ς'.

Σὲ συγχαίρει, λοιπόν, δι' αὐτὴν τὴν ὁμόφωνον ἐκλογὴν καί, βέβαιον, ὅτι θέλει σὲ εὐρεῖ εὐπειθέστατον εἰς τὴν φωνὴν τοῦ ἔθνους σου, σπεύδει νὰ σὲ προσκαλέσῃ, διὰ νὰ ταχύνης τὴν ἐνταῦθα ἀφίξίν σου καὶ νὰ λάβῃς τὰς κυβερνητικὰς ἡγίας, καθ' ὃν τρόπον τὰς ἐμπιστεύθη εἰς τὴν Ἐξοχότητά σου τὸ ἔθνος.

Τὴν 6ην Ἀπριλίου 1827 ἐν Τροιζῆνι

Ὁ Πρόεδρος

Γεώργιος Σισίνης

Ἀναστάσιος Ἀναγν. Λιδωρίκης, Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος, Ἀναγνώστης Οἰκονόμος, Νικόλαος Μπότσης, Νικόλαος Χ' Ἰωάννου Μάση, Φρατζέσκος Βούργαρης, Νικόλαος Βίκου (ἔπονται ἄλλαι 184 ὑπογραφαί).

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Συνελεύσεως
(Τ.Σ.) Ν. Σπηλιάδης

(Ἀρχ. Ἑλλ. Παλληγ., τ. 3, σ. 456).

Πρὸς τὴν Σεβαστὴν Γ' Ἐθνικὴν Συνέλευσιν

Αἱ τρεῖς ναυτικαὶ νῆσοι, τῶν ὁποίων τὸ πρόσωπον παριστῶμεν ἡμεῖς οἱ ὑπογεγραμμένοι, πιστεύουν καὶ καυχῶνται πασιφανῶς, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος συνετέλεσαν σημαντικῶς καὶ συντελοῦν ἀδιακόπως εἰς αὐτὸν καὶ μὲ προσωπικὰς ἐκπορεύσεις καὶ μὲ χρηματικὰς καὶ κτηματικὰς θυσίας· πιστεύουν, ὅτι ἐξοπλήρωσαν τὸ πρὸς τὴν πατρίδα χρέος των ἀναλόγως, μᾶλλον δ' εἰπεῖν, ὑπεράνω τῆς καταστάσεως καὶ δυνάμεως, τὰς ὁποίας ἡ τύχη εἴτε ἡ βιομηχανία ἐχορήγησεν εἰς αὐτάς. Ἐξ χρόνους ἀθλήσασαι μόναι καθ' ὅλην τῶν θαλασσιῶν δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ καὶ ὅλου τοῦ ἐλευθέρου κόσμου. Δὲν ἀπέκαμαν μὲν, ἀλλ' ἔχουν χρεῖαν ἐνισχύσεως· καὶ διὰ νὰ ἐνισχύσῃ αὐτάς ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις εἰς τὸ νὰ ἐξακολουθοῦν αὐτοὺς τοὺς μεγάλους ἀγῶνας μὲ τὴν αὐτὴν προθυμίαν καὶ ἐνθουσιασμόν, εἶναι ἀνάγκη νὰ κάμῃ τὴν ἀπαιτουμένην παραμυθίαν εἰς τοὺς ἐξ ἰδίων συστήσαντας καὶ ὑποστηρίξαντας τόσον καιρὸν τὴν ναυτικὴν τοῦ ἔθνους δύναμιν.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἐξαετὲς διάστημα, τὸ ἔθνος ἔκαμε τόσων καὶ τόσων ἐξόδων ἀποδόσεις, τόσαι ἀποζημιώσεις, ὅχι τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ καὶ χαρακτηρὸς μὲ τὰς τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων· αἱ δὲ ναυτικαὶ νῆσοι δὲν ἔλαβον οὔτε ὀβολὸν ἀφ' ὅσα ἐξώδευσαν καὶ ἐθυσίασαν ἀποδεδειγμένως ὑπὲρ αὐτοῦ.

Εἶναι ὁμῶς καιρὸς νὰ ἐπιβλέψῃ τέλος πάντων τὸ ἔθνος καὶ εἰς τὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν αὐταὶ ἤδη κατήντησαν διὰ τῶν ἀλλεπαλλήλων με-

γάλων ἐξόδων καὶ θυσιῶν. Διὰ ταῦτα προτείνομεν μὲ τὸ ἀνήκον σέβας εἰς τὴν Συνέλευσιν νὰ ψηφίσῃ καὶ τὰ ἐξῆς :

Νὰ προσδιορίσῃ εἰς τὴν Διοίκησιν εἰδικὸν πόρον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐκείνη, θεωρήσασα τοὺς ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἀγῶνος μέχρι σήμερον λογαριασμοὺς τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων, κατὰ τὰ ψηφίσματα ὑπ' ἀριθ. ΜΑ' τῆς ἐν Ἀστρεὶ Β' καὶ ὑπ' ἀριθ. ις' τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ διακοπέισης Γ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως νὰ ἐξοφλήσῃ αὐτούς.

Μένομεν μὲ τὸ προσήκον σέβας.

Ἐν Τροιζῆνι τὴν 6ην Ἀπριλίου 1827

Οἱ πληρεξούσιοι τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων

Ἕδρας

Ἀναγνώστης Οἰκονόμος
Φρατζέσκος Βούργαρης

Νικόλαος Βίκου

Σπετζῶν

Νικόλαος Μπότασης
Νικόλαος Χ' Ἰωάννου Μέξη

Μανόλης Δ. Λαζάρου
Γκίκας Καρακατζάνης

καὶ Ψαρῶν

Νικολῆς τοῦ Χ' Ἀλεξαντρῆ
Γιάννης Παπαμικέ.

Ἰωάννης Μ. Μιλαήτης

(Ἀρχ. Ἐθν. Παλιγ., τ. 3, σ. 457).

«Πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους διοικητὰς τῆς νήσου Ἕδρας καὶ προκρίτους Σπετσῶν».

Τὰ τραγικὰ συμβάντα τοῦ Ναυπλίου μᾶς ἐλύπησαν εἰς ἄκρον καὶ ἡ μὴ κατάπαυσις αὐτῆς τῆς ἀλληλομαχίας δὲν ἤμπορεῖ παρὰ νὰ φέρῃ τὸν γενικὸν ὄλεθρον τῆς πατρίδος. Ἀνεγνώσαμεν καὶ τὰ ἔγγραφα τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὰ Κοινά μας.

Ἡ πρεσβεία πληρεξουσίων ἀπὸ τὰς νήσους μας γίνεται ἀναγκαία. Κάνομεν ὅμως τὴν παρατήρησιν ὅτι οἱ ἀπεσταλμένοι μας πρέπει πρὸ πάντων νὰ φυλάξουν οὐδετερότητα τόσο μεταξὺ τῶν ἀντιφερομένων, καθὼς καὶ μὲ τὴν ἰδίαν Κυβέρνησιν. Τὰ Κοινά μας πρέπει ἐπιμόνως νὰ ζητήσουν τὴν παραίτησιν τοῦ Γρίβα ἀπὸ τὸ Παλαμῆδι, καθὼς καὶ τοῦ Φωτομάρα ἀπὸ τὴν πόλιν. Αὐτὸς εἶναι ὁ μόνος τρόπος ὅπου ἤμπορεῖ νὰ κατορθώσῃ τὴν κατάπαυσιν, εἰ δέ, διαφορετικὰ, πάρον ὅποιονδήποτε μέρος, καθὼς ἐκατήντησαν τὰ πράγματα, ὄχι μόνον δὲν θέλῃ κατορθώσουν τίποτε, ἀλλὰ μᾶλλον θέλει παροξύνουν τὰ πνεύματα, καὶ τὸ κακὸν δύναται νὰ αὐξήσῃ. Αὐτὴ εἶναι ἡ γνώμη μας, τὴν ὁποῖαν καθυποβάλλομεν εἰς τὴν σκέψιν σας, καὶ ἂν εἴσθε σύμφωνοι μὲ ἡμᾶς, δώσατε ἀναλόγους ὁδηγίας πρὸς τοὺς πληρεξουσίου.

Ἐάν ἤμποροῦσε νὰ κατορθωθῆ ὁποῦ τὸ τακτικόν, ἄχρηστον εἰς Μέθαινα, νὰ ἐσχημάτιζε τὴν φρουρὰν Ναυπλίου, ἤθελεν εἶναι συμφερότερον, ὡς ἄσχετον ἀπὸ τὰς ἐνεστῶσας φαρτίας. Μένομεν.

οἱ ἀδελφοί,

Γεώργιος Κουντουριώτης, Δ. Τσαμαδός, Χ' Γιάννης Μέξης, Γεώργιος Μπούκουρης, Γκίκας Καρακατζάνης,

Σῦρα τῆ 8 Ἰουλίου 1827.

(Δ. Κόκκινος, Ἑλλ. Ἐπαν., τ. ΙΑ', σ. 137).

Πρὸς τοὺς Εὐγενεστάτους Κυρίους Γεώργιον Κουντουριώτην, Δ. Τσαμαδόν, Χ' Ἰωάννην Μέξην, Γεώργιον Μπούκουρη, Γκίκαν Καρακατζάνη, Ἀναστ. Κοντὸν καὶ Γεώργιον Ζαχαρία

Σῦρα

Ἀδελφοί,

Ἐλάβαμεν τὴν εὐγενικὴν σας ἐπιστολὴν τῆς 15 τοῦ ἐνεστῶτος καὶ συσκεφθέντες ἐνταῦθα περὶ τῶν προτεινομένων, καὶ τὴν περίστασιν ὁ στόλαρχος (λόρδος Κόχραν) ἀνεχώρησεν ἐκ Πόρου διευθυνόμενος πρὸς δυσμὰς, καὶ ὡς συμπεραίνομεν διὰ Ζάκυνθον, ἡμεῖς ἐνεκρίναμεν νὰ παραλάβητε αὐτοῦ τὰ χρήματα καὶ κάμνοντες τὴν διανομὴν αὐτῶν μεταξὺ τῶν τριῶν νήσων, νὰ στείλετε εἰς ἐκάστην κοινότητα τὸ ἀνάλογον διὰ νὰ ἐτοιμασθῶσι τὰ πλοῖα, ὅσα πρὶν τῆς ἀναχωρήσεώς του ὁ στόλαρχος διέταξε.

Πρὸς ἀποφυγὴν ἀργοπορίας σᾶς εἰδοποιοῦμεν τὴν ἀπόφασίν μας, τὴν ὁποίαν κοινοποιοῦμεν καὶ εἰς τοὺς ἀδελφούς Σπετζίωτες καὶ Ψαριανούς, μὴ ἀμφιβάλλοντες ὅτι θέλει νὰ γράφουν καὶ αὐτοὶ συμφώνως.

Ἦδρα 17 Ἰουλίου 1827

Αἱ διοικηταὶ τῆς Ν. Ἦδρας

(μετάφρασις ἐκ γαλλιστί)

Οἱ ὑπογεγραμμένοι ὁμολογοῦμεν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ δόκτορος κυρίου Gasse τὸ ποσὸν τῶν 20.000 εἴκοσι χιλιάδων διστήλων ταλλήρων προερχομένων ἐκ τοῦ δανείου γενομένου ἐν Σύρῳ ἐπὶ τῶν προσόδων τῆς πόλεως ταύτης συμφώνως πρὸς τὸ συμφωνητικόν, ποσὸν τὸ ὁποῖον ἐθεωρήσαμεν ἐπαναγκες διὰ τὰς προπαρασκευὰς τοῦ στόλου τὰς ὁποίας μᾶς διέταξεν ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης λόρδος Κόχραν καὶ εἰς πίστωσιν.

Σῦρος τῆ 25 Ἰουλίου 1827.

Γεώργιος Κουντουριώτης

Γκίκας Καρακατζάνης

Δ. Τσαμαδός

Ἀναγν. Κοντὸς

Χ' Ἰωάννης Μέξης

Γεώργιος Ζαχαρίας

Γεώργιος Μπούκουρης

(Ἱστορ. Ἀρχ. Ἦδρας).

᾽Αριθ. 59.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Ἡ Γραμματεία τῆς ᾽Επικρατείας

πρὸς

τὸν Κύριον Νικόλαον Χα Ἰωάννου Μέξη

Ἐξοχώτατος Κυβερνήτης διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 146 διατάγματος Σὲ διορίζει μέλος τοῦ Πανελληνίου εἰς τὸ Τμήμα τῶν Πολεμικῶν.

Τοῦ διατάγματος τούτου ἡ Γραμματεία τῆς ᾽Επικρατείας Σὲ διευθύνει ἀντίγραφον ἐπικυρωμένον πρὸς πληροφορίαν σας.

Ἐν Αἰγίνῃ τῇ 5ῃ Φεβρουαρίου 1828

Ἐπισημασθεὶς τῆς ᾽Επικρατείας

Σ. Τρικούπης

(ΙΕΕΕ. ᾽Αρχ. Δημ. Ἰω. Μέξη).

Ἐν ἔτει χιλιοστῶ ὀκτακοσιοστῶ ὀγδόῳ, τριακοστῇ πρώτῃ Μαρτίου, ἡμέρα Σαββάτου, ἐν Αἰγίνῃ, παρόντων ἐπὶ τῆς Μητροπολιτικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἐξοχωτάτου Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν μελῶν τοῦ Πανελληνίου, ὠρκίσθησαν τὰ ὑποσημειούμενα μέλη τοῦ Πανελληνίου τὸν ὄρκον τοῦ Πανελληνίου εἰς ἐπήκοον πάντων καὶ εἰς ἔνδειξιν ὑπέγραψαν ἰδίᾳ ἕκαστος χειρὶ μετὰ τὴν ἐπανάληψιν τοῦ ὄρκου.

Π. Μαυρομιχάλης

Πρόεδρος τῶν Πολεμικῶν

Ἄ. Κοντόσταυλος

Μέλη τοῦ τμήματος τῆς Οἰκονομίας

Γ. Σταύρου

Μέλη τοῦ τμήματος τῶν Ἐσωτερικῶν

Γρηγόριος Σουτζος

Ἰω. Β. Γενατᾶς

Μέλη τοῦ τμήματος τῶν Πολεμικῶν

Β. Α. Καποδίστριας

Α. Μαυροκορδάτος

Νικόλαος Χ' Ἰωάννου Μέξη.

Ἐπισημασθεὶς τῆς ᾽Επικρατείας

Σ. Τρικούπης.

(ΙΕΕΕ. Δελτ. ΙΕΕΕ, ΚΔ' 1981, σ. 554).

Ἡμεῖς οἱ πρόκριτοι τῆς ν. Σπετζῶν δηλοποιούμεν διὰ τοῦ παρόντος ἐπισήμου τῆς κοινότητός μας ἔγγραφον, ὅτι ἐπὶ κοινῆς συνελεύσεως σήμερον ἐκλέγομεν τοὺς Κυρίους Νικόλαον Γκίκα Μπόταση, Παναγιώτην Χ' Ἰωάννου Μέξη, Ἰωάννην Ν. Λαζάρου, Ἡλίαν Θερμισιώτην, Μανώλην Δ. Λαζάρου, Ἀναργύρον Ἄ. Χ' Ἀναργύρου, Ἰωάννην Χριστ. Κοῦτζη καὶ Νι-

κόλαον Ράπτην, ὥστε συνελθόντες εἰς ἓν, ὑπὸ τὸ ὄνομα λογιστικῆ ἐπιτροπῆ, νὰ ἐπεξεργασθῶσι καὶ καταστρώσωσι τοὺς λογαριασμοὺς τῆς Κοινοτήτος μας, μέ τὰς κατὰ καιρὸν Διοικήσεις τοῦ Ἔθνους· καὶ μερικώτερον τῶν Πλοίων τῆς Νήσου μας, τὰ ὅποια ἔκαμεν ἔξοδα εἰς ἐκστρατείας κατὰ διαφόρους ἐποχὰς τοῦ πρώτου ἔτους τῆς ἐλευθερίας, καὶ τὰ ἐπὶ τοῦδε ἔξοδά των. Ἐχοντες δὲ ὄλην τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ ὑπόληψιν εἰς τὴν εὐγενειάν των, ἀφιερώνωμεν ὄλον τὸ μέγα τοῦτο συμφέρον, καὶ τὴν δοσοληψίαν τῆς Κοινοτήτος μας μέ τὰς Διοικήσεις, καὶ ἐνὸς ἐκάστου πλοίου πρὸς αὐτοὺς διὰ νὰ πράξωσιν ἐπὶ Θεῷ μάρτυρι, τὸ ἀληθὲς καὶ δίκαιον, ἀκριβῶς, ἀπαθῶς, εὐπολύπτως καὶ ἀπροσκολήπτως, διατηροῦντες καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Κοινοῦ μας καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ Ἔθνους, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν διορισθησομένην Ἐπιτροπῆν, θέλουν παρουσιασθῆ αἱ πράξεις των.

Ὅθεν, εἰς τὴν περὶ τούτου ἐνδειξιν τοὺς ἐφοδιάζομεν μέ τὸ παρὸν τῆς Κοινοτήτος μας ἔγγραφον διὰ νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς ἀσφάλειαν, ὡς ὑποφαινόμεθα.

Τῆ 20 Νοεμβρίου 1828

(Τ.Σ. Κοινοτήτος)

Οἱ Πρόκριτοι τῆς Ν. Σπετζῶν

(Ἐκολουθοῦν ὑπογραφαὶ εἴκοσι Προκρίτων, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ ἑπτὰ εἶναι δυσανάγνωστα).

Γκίκας Μπότασης, Ἀναγνώστης Χ' Ἀναργύρου, Γεώργιος Κούτζης, Ἀ. Χ' Ἀναργύρου, Παῦλος Χ' Ἀναργύρου, Ἡλ Κυριακοῦ, Χριστόδουλος Κούτζης, Σάντος Θεοδωράκης, Βασίλ. Ν. Λαζάρου Ὁρλώφ, Κωνσταντῖνος Βάμβας, Νικόλαος Π. Λαζάρου, Νικόλαος Ἀ. Κυριακοῦ, Β. Δρίτζης.

(ΙΕΕΕ 8571).

Ἄρ. 972

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Διάταγμα

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Θεωρήσαντες τὴν ὑπ' ἀριθ. 64 τῆς ὑπὸ τὴν 23 τοῦ παρελθόντως Ὀκτωβρίου ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς ἐκτάκτους Ἐπιτρόπους καὶ προσωρινούς Διοικητάς.

Λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὴν ἀναφορὰν τοῦ Ἐκτ. Διοικητοῦ τῶν Νήσων Ὑδρας καὶ Σπετζῶν.

Διατάττομεν

Ιον. Οἱ Κύριοι Χ' Ἰωάννης Μέξης, Βασίλειος Ὁρλώφ, Χ' Ἰωάννης Σπυρίδωνος καὶ Οἰκονόμος Θεόδωρος διορίζονται Ἐφοροὶ τῶν κατὰ τὴν νῆσον Σπετζῶν διδακτικῶν Καταστημάτων.

- 2ον. Οί ειρημένοι ἑφοροὶ ὀφείλουσι νὰ συμμορφωθῶσι μὲ τὸ ὑπ' ἀριθ. 735 διάταγμά μου, κανονίζον γενικῶς τὰ χρέη τῶν Ἐφόρων τῶν Σχολείων.
3ον. ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλ. καὶ τῆς Δημοσίου παιδεύσεως Γραμματεὺς θέλη ἐνεργήσει τὸ παρὸν διάταγμα.

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 27 Ἰουνίου 1830

Ὁ Κυβερνήτης

Ἰ. Ἀ. Καποδίστριας

Ὁ Ἐπὶ τῆς Δημ. Παίδ. Γραμματεὺς

N. Χρυσόγελος

(Τ.Σ.)

Ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ

Τῇ 28 Ἰουνίου 1830

Ὁ Ἐπὶ τὴν Ἐκκλ. καὶ τὴν Δημ. Παίδ.

Γραμματεὺς

N. Χρυσόγελος

(Ἀρχ. Χ' Ἰω. Δ. Μέξη).

Ἀρ. 975

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Ἡ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ
ΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ.

Πρὸς τοὺς Ἐφόρους τῶν ἐν Σπέτζαις διδακτικῶν Καταστημάτων.

Ἐσωκλείεται ἀντίγραφον τοῦ ὑπ' ἀριθ. 972 διατάγματος, δι' οὗ ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ Σ. Κυβερνήτης ἐνηρεστήθη νὰ σᾶς διορίσῃ Ἐφόρους τῶν κατὰ τὴν Νῆσον Σπετζῶν διδακτικῶν Καταστημάτων.

Ἐπισυνάπτεται ἀντίτυπον καὶ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 735 διατάγματος, καὶ ἰδιαιτέρον ἐπίσημον τῆς Α. Ἐξοχότητος, ἐκ τῶν ὁποίων θέλετε ὀδηγηθῆ εἰς τὰ καθήκοντα τῆς ὑπηρεσίας Σας.

Ταῦτα σπεύδουσα νὰ σᾶς κοινοποιήσῃ Κύριοι! Ἐὔχεται νὰ ἐκπληρώσετε τὰ ὁποῖα ἀναλαμβάνετε χρέη ἀξίως τῆς πρὸς ὑμᾶς ἐμπιστοσύνης τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς προσδοκίας τῶν συμπολιτῶν σας.

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 28 Ἰουνίου 1830

Ὁ Ἐπὶ τοῦ Δημ. παιδ. Γραμματεὺς

(Τ.Σ.) N. Χρυσόγελος

Υ.Γ. Διὰ ν' ἀρχίσῃ ὅσον τάχος ἡ οἰκοδομὴ τοῦ Σχολείου, ἡ Α. Ἐξοχότης ἐνηρεστήθη νὰ χορηγήσῃ δίστηλα Γάλλικὰ πεντακόσια, τὰ ὁποῖα ἐδόθησαν εἰς τὸν Ἐκτ. Διοικητὴν τῆς Νήσου ταύτης. N. Χ.

(Ἀρχ. Χ' Ἰω. Δ. Μέξη).

Πρὸς τὴν αὐτοῦ ἐξοχότητα Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος,

Ἦκουσα παρὰ τοῦ Διοικητοῦ, ὅτι ἓνας ταραχοποιὸς καὶ συκοφάντης ἐπλάσε ψεύματα καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σεβαστὸν αὐτάδελφόν σας κ. Βιάρων, ὅτι ἐδέχθην καὶ ἐγὼ τὴν ἔνωσιν τῶν Σπετσῶν μετὰ τῆς Ὑδρας, διὰ τῆς ὁποίας συκοφαντίας ἐταράχθην μεγάλως. Ἐπειδὴ μόνος ἐγὼ καὶ οἱ περὶ ἐμὲ ἀποστρεφόμεθα ἐν τοιοῦτον, ὡς πρόξενον ταραχῆς καὶ ἀκαταστασίας. Διότι ὅτε ἔγινε συνέλευσις ἐδῶ νὰ ὁμιλήσωμεν μὲ ἡσυχίαν περὶ τῶν λογαριασμῶν τῶν ἡμετέρων ἀποζημιώσεων, τότε παρρησία ἀντεῖπον, ὅτε ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐπρόβαλαν περὶ τοιαύτης ἐνώσεως, ὅτι δὲν συμφωνῶ εἰς τίποτε, οὐδὲ μὲ τοὺς συμπολίτας μου Πετσιώτας, ὅταν ζητῶσι τὴν ἔνωσιν τῆς Ὑδρας.

Οὕτω τολμηρῶς ἀντεῖπον εἰς τοὺς ζητούντας τῶν μετὰ τῆς Ὑδρας ἔνωσιν! στοχαζόμενος τὰ ἀποτελέσματα τῆς Ὑδραίας ἐνώσεως, ὅτι εἶναι καὶ ἄδικα καὶ ἀσύμφορα καὶ ἐπιθυμῶν νὰ σεμνύνωμαι τῇ πατρίδι εἰς τὴν νόμιμον καὶ πρόξενον κοινῆς εὐδαιμονίας Κυβέρνησιν τῆς Ἑξοχότητος.

Διὸ καὶ ἤμεν καὶ ἐσμὲν καὶ ἐσόμεθα οἱ αὐτοὶ μέχρι τέλους, καὶ ἐγὼ καὶ ἡ οἰκογένειά μου εὐπειθέστατοι καὶ λίαν εὐγνώμονες πρὸς τὸν κοινὸν πατέρα καὶ ἄπειρον εὐεργέτην τῆς Ἑλλάδος καὶ διὰ τὰ παρόντα καὶ διὰ τὰ ἐλπιζόμενα.

Δὲν δύναμαι ἀλλέως νὰ ἐκφράσω τὴν πρὸς τὴν Σ. Κυβέρνησιν μεγίστην εὐλάβειαν καὶ εὐπειθείαν μου, εἰμὴ μὲ τι νὰ εἶπω πάλιν ὅτι οἱ μὲν τὰ ψευδῆ πλάσαντες εἶναι συκοφάνται καὶ διάβολοι, ἐγὼ δὲ εἰλικρινῆς καὶ ἄδολος.

Θέλετε δὲ ἀκούσει καὶ τὸν ἐπίτηδες στελλομένου υἱοῦ μου Νικολάου περὶ πάντων ἀπολογουμένου.

1831 Μαρτίου 13 ἐν Πέτσαις

Ὁ εἰλικρινέστατος καὶ εὐπειθέστατος

Χ. Γιάννης Μέξης

Πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος

(ΠΕΕΕ. Ἀρχ. Δημ. Ἰω. Μέξης).

Οἱ ὑποφαινόμενοι Χ'' Ἰωάννης Μέξης, Νικόλαος Χ'' Ἰωάννου Μέξης, Παναγιώτης Χ'' Ἰωάννου Μέξης, καὶ Γκίκας Δ. Τσούπας δηλοποιούμεν ὅτι διὰ τοῦ παρόντος μας, ὅτι μὲ εὐχαρίστησιν μας ἐναυπηγήσαμεν τὸ ἐσχάτως ναυπηγηθὲν πλοῖον παρὰ τοῦ ναυπηγοῦ Δ. Περδίκη Σκοπελίτου εἰς τύπον πολάκαν ὀνομαζόμενον ὃ Ἅγιος Νικόλαος, τοῦ ὁποίου ἡ ὀλικὴ ποσότης τῆς κατασκευῆς ἀνέβη εἰς τάλληρα δίστηλα τέσσερες χιλιάδες καὶ πεντακόσια ἑβδομήκοντα ἕξ καὶ μισὸν ἀριθ. 4576 $\frac{1}{2}$ ἐκ τῶν ὁποίων ἐμέτρησεν ὁ καθεὶς μας τὸ ἀναλογόν του, ὃ μὲν Κύριος Χ'' Ἰωάννης Μέξης, διὰ τὸ ἐν τέταρτον μερίδιον τάλληρα δίστηλα χίλια ἑκατὸν τεσσαράκοντα καὶ λεπτὰ ἑβδομήκοντα πέντε ἀριθ. 1144 λεπ : 75. ὃ δὲ Νικόλαος Χ'' Ἰω. Μέξης διὰ ἐν τέταρτον

μερίδιον δίστηλα χίλια ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσερα καὶ λεπτὰ ἑβδομήκοντα πέντε ἀριθ. 1144 : λεπ : 75. καὶ ὁ Παναγιώτης Χ'' Ἰω. Μέξης διὰ ἕν τέταρτον μερίδιον δίστηλα χίλια ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσερα καὶ λεπτὰ ἑβδομήκοντα πέντε ἀριθ. 1144 : λεπ : 75. ὁμοίως καθ' ὃ καπετὰν Γκίκας Τσούπας διὰ τὸ ἕν τέταρτον μερίδιον τάλληρα δίστηλα χίλια ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσερα καὶ λεπτὰ ἑβδομήκοντα πέντε ἀριθ. 1144 : λεπ : 75.

Εἰς ἔνδειξιν. ἔχομεν τέσσερα ὅμοια ὑπογεγραμμένα παρ' ἡμῶν τῶν συμμετόχων, καὶ ἐδόθησαν πρὸς ἕκαστον διὰ νὰ εἴναι ἀσφαλῆς εἰς τὴν μετοχὴν τοῦ ἐνώπιον τῶν νόμων καὶ τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Δικαστηρίου.

1834 : Μαΐου 15 : Ἐν Σπέτσαις

Χ'' γ. μαίξις

Νικολ. Χ'' Ἰω. Μέξης

Παναγ. Χ'' Ἰω. Μέξης

Ἰωάννης Γκίκας Τζούπας

(Ἀρχ. Δημ. Ἰω. Μέξη).

ΟΘΩΝ

Ἐλέω θεοῦ Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος

Ἀπονέμομεν εἰς τὸν Κύριον Ἰωάννην Μέξην διὰ τὰς χρηματικὰς αὐτοῦ προσφορὰς καὶ διὰ τὴν ὁποίαν ἐδείξει ἀνδρείαν προτιμήσας τῆς φυγῆς τὸν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ Τυπαρῆν ἀνατῶν ὅτε ἐπεφάνη κατ' αὐτῆς ὁ ἐχθρικός στόλος κατὰ τὸ 1822, τὸν χρυσοῦν σταυρὸν τοῦ Ἡμετέρου Βασιλικοῦ Τάγματος τοῦ Σωτήρος καὶ τὸν διευθύνομεν πρὸς αὐτὸν διὰ τοῦ παρόντος, ὅπως ἔχη καὶ φέρῃ αὐτὸν κατὰ τὸ ἀπὸ α' Ἰουνίου αὐτῆς ἡμέτερον διάταγμα.

Πρὸς κέρωσιν τούτων ἐκδίδομεν τὸ παρὸν ὑπογεγραμμένον παρ' ἡμῶν καὶ προσυπογεγραμμένον παρὰ τοῦ ἡμετέρου Γραμματέως τῆς Ἐπικρατείας καὶ τοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου καὶ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

Ἐν Ναυπλίῳ τὴν 20 Μαΐου 1834

α' Ἰουνίου

Τ.Σ. Ὁθων

Ἄ. Μαυροκορδάτος

(Ἀρχ. Δημ. Ἰω. Μέξη).

ΟΘΩΝ

Ἐλέω Θεοῦ Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ὀργανικὸν διάταγμα ἀπὸ 18/30 Σεπτεμβρίου τρεχ. ἔτους περὶ σχηματισμοῦ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, προτρεπόμεθα νὰ διορίσωμεν τὸν ἄχρι τοῦδε ἡμέτερον Σύμβουλον τῆς Ἐπικρατείας εἰς

ἑκτακτον ὑπηρεσίαν κ. Ἰωάννην Μέξην σύμβουλον τῆς Ἐπικρατείας εἰς τακτικὴν ὑπηρεσίαν.

Ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ ἐγινε κατ' ἐπιταγὴν μας τὸ παρὸν δίπλωμα, τὸ ὁποῖον ὑπογράφωμεν ἰδιωχείρως καὶ διατάσσομεν νὰ προσωπογραφηθῇ ἀπὸ τὸν ὑπὸ Ἡμετέρου Β. Οἴκου Γραμματέα τῆς Ἐπικρατείας.

Ἀθῆναι τῇ 12/24 Ὀκτωβρίου 1835

Ἐθων

Πρὸς τὸν κ. Ἰω. Μέξην
Περὶ διορισμοῦ αὐτοῦ εἰς
σύμβουλον τῆς Ἐπικρατείας
εἰς τακτικὴν ὑπηρεσίαν.

(Ἀρχ. Δημ. Ἰω. Μέξην).

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ ΕΠΙ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Πρὸς τὸν Κύριον Ἰωάννην Μέξην Σύμβουλον τῆς Ἐπικρατείας εἰς τακτικὴν ὑπηρεσίαν.

Ἡ αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ σεβαστὸς ἡμῶν καὶ Κύριος ἠνηρεστήθη διὰ τοῦ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 12/24 Ὀκτωβρίου ὑψηλοῦ διατάγματός της νὰ σᾶς διορίσῃ σύμβουλον τῆς Ἐπικρατείας εἰς Τακτικὴν ὑπηρεσίαν.

Διευθύνοντες πρὸς ὑμᾶς τὸ ὑπ' αὐτῷ τοῦτο ἰδιωχείρως παρὰ τοῦ βασιλέως ὑπογράφον δίπλωμά σας, σᾶς συγχαίρωμεν διὰ τὴν ἔξοχον ταύτην τιμὴν καὶ σᾶς παραγγέλλομεν καθ' ὑψηλὴν ἐπιταγὴν νὰ παρευρεθῆτε εἰς τὴν καθέδραν τῆς Κυβερνήσεως τὴν 28 τοῦ τρέχοντος, ἡμέραν καθ' ἣν θέλει γίνει ἡ ἐπίσημος ἑναρξίς τοῦ Συμβουλίου, θέλετε δὲ λάβῃ ἐγκαίρως καὶ τὸ ἐπὶ τούτῳ ἐκδοθησόμενον πρόγραμμα.

Ἀθῆναι τὴν 21 Ὀκτωβρίου 1835

Ὁ ἐπὶ τοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου
γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας.

(Ἀρχ. Δημ. Ἰω. Μέξην).

Πρὸς τὸν εὐγενέστατον Κύριον Χ' Ἰωάννην Μέξην
Σύμβουλον τῆς Ἐπικρατείας εἰς τακτικὴν ὑπηρεσίαν
εἰς Πέτσας

Ἐν Ἀθήναις τῇ 13 Μαρτίου 1836

Εὐγενέστατε συμπέθερε

Παρὰ τοῦ φιλτάτου Σας υἱοῦ Θεοδώρου πληροφορηθεὶς τὴν ποθητὴν μοι
ὑγίαν Σας ἐχάρην ὑπερβαλόντως· ὑγειαίνω καγὼ ἕως ὥρας. Δὲν ἠμέλησα
τοῦ νὰ συνδράμω τὸν διαληφθέντα υἱόν Σας εἰς τὴν ὁποίαν ἦτο φερμένος
ὑπόθεσιν καὶ ἐλπίζω νὰ λάβῃ αἴσιαν ἔκβασιν κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν Σας.

Ἐμέτρησα εἰς τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος υἱόν Σας τὰ δύο μηνιαῖα τῆς ὑπηρε-
σίας Σας, τοῦ Ἰανουαρίου καὶ Φεβρουαρίου. Θέλω δὲ ἀκολουθήσῃ νὰ λαμβάνω
αὐτὰ καὶ εἰς τὴν ἀπουσίαν Σας.

Γράφετέ μου συνεχῶς τὰ καθ' ὑμᾶς
Σᾶς ἀσπάζομαι καὶ διαμένω.

ὁ Συμπέθερός Σας
Γεώργιος Κουντουριώτης

(Ἰστ. Ἀρχ. Σπετσῶν).

Εὐγενέστατε Κύριε συμπέθερε,

Ὁ μέλλον νὰ σᾶς ἐγχειρίσῃ τὴν παροῦσαν μου γνωστός σας Σωτῆρος,
ὁ πάντοτε πηγαινοερχόμενος ἀπὸθεν ἐνταῦθα καὶ ἐντεῦθεν αὐτόσε, θέλω σᾶς
ἐγχειρίσει καὶ τὸν συμβολικὸν μισθὸν διὰ τὸν Ἀπρίλιον μῆνα εἰς τάλληρα
ρεγγίνας ὀγδοήκοντα ἕξ, δύο δραχμὰς καὶ ἕξ λεπτὰ ἀριθ. 86 : 2 : 6 τῶν ὁ-
ποίων τὴν παραλαβὴν παρακαλεῖσθε νὰ μοὶ διαγγείλητε πρὸς ἡσυχίαν μου.
Τίποτε σημειώσεως ἄξιον δὲν ἔχομεν ἀπὸ κανὲν μέρος.

Ἡ Νύμφη σας προσκυνεῖ εὐσεβάστως, τὴν εὐγενίαν σας καὶ τὴν πεν-
θεράν της μεθ' ἀπάσης τῆς οἰκογενείας σας ποιοῦντες αὐτὸ τοῦτο καὶ οἱ λοι-
ποὶ περὶ ἐμέ.

Σᾶς ἀσπάζομαι ἐγκαρδίως καθὼς καὶ ἅπασαν τὴν οἰκογένειαν σας, καὶ
διαμένω.

Ὁ Συμπέθερός σας.

Ἐν Ὑδρᾷ τῇ 8η Μαΐου 1836

Γεώργιος Κουντουριώτης

(Ἀρχ. Δημ. Ἰω. Μέξην).

Πρὸς τὸν εὐγενέστατον Κύριον Χ' Ἰωάννην Μέξην
εἰς Σπέτσας.

Εὐγενέστατε Κύριε Συμπέθερε,

Ἀθῆναι 26 Ἰουνίου 1836,

Εὐχαρίστως ἔλαβον τὴν ἀπὸ 20 τρ. μ. ἐπιστολὴν σας καθὼς καὶ τὴν ἐσώκλειστον πρὸς τὴν Προεδρίαν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἀναφορὰν σας καὶ θέλω ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα.

Σᾶς ἀσπάζομαι

ὁ συμπέθερός σας

Γεώργιος Κουντουριώτης

(Ἰστ. Ἀρχ. Σπετσῶν).

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἡ ΕΠΙ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥ
ΚΑΙ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Πρὸς τὸν κύριον Χ. Ἰωάννην Μέξην, σύμβουλον τῆς Ἐπικρατείας
εἰς τακτικὴν Ὑπηρεσίαν,

Διὰ τοῦ ἀπὸ 9/21 Μαΐου ε.ε. καὶ ὑπ' ἀριθ. 1316 ν. Β. Διατάγματός της ἢ Α.Μ. εὐηρεστήθη, χάριν τῶν κατὰ τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα θυσιῶν καὶ προσωπικῶν ἐκδουλεύσεων Σας, νὰ Σᾶς ἀπονεύμῃ τὸν Σταυρὸν τῶν Ταξιαρχῶν τοῦ Βασιλικοῦ αὐτῆς τάγματος τοῦ Σωτήρος.

Σπεύδοντες εὐχαρίστως νὰ σᾶς κοινοποιήσωμεν τὴν Ὑψηλὴν ταύτην Βασιλικὴν ἀπόφασιν, Σᾶς συγχαίρωμεν διὰ τὸ νέον δεῖγμα τῆς πρὸς ὑμᾶς Βασιλικῆς εὐμενείας, καὶ σᾶς ἐσωκλείωμεν ἤδη τὸ περὶ τούτου δίπλωμά σας τοῦ Βασιλικοῦ διασήμου ἐγχειρισθέντος ὑμῖν ὑπὸ τῆς Α.Μ.

Θέλετε δὲ ἐπιστρέφει εἰς τὴν Γραμματείαν τὸν ἀπονεμηθέντα ὑμῖν πρότερον χρυσοῦν σταυρὸν τῶν Ἱπποτῶν.

Ἀθῆναις 2 Ἰουνίου 1841

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας
Α. Παῖκος

(Ἀρχ. Δημ. Ἰω. Μέξην).

Ἐν Σπέτσαις τῇ 16 Σεπτ. 1865

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν ἐκδουλεύσεων τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος Ἐξεταστικὴν Σεβ. Ἐπιτροπὴν.

Ὁ ὑποφαινόμενος Παναγιώτης Χατζ. Ἰω. Μέξης, ὑπῆρξα εἰς τὸν ἀπ' ἀρχῆς τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος μέχρι τῆς ἐντελοῦς ἀποκαταστάσεως τῶν πραγμά-

των ἀκαμάτως ἀγωνισθέντος. Εἶμαι υἱὸς τῆς οἰκογ. Μέξη, ἥτις ὡς δὲν ἀγνοεῖ ἢ Σεβ. Ἐπιτροπὴ προσέφερε εἰς τὸν Βωμὸν τῆς Πατρίδος καὶ τὸν τελευταῖον ὀβολὸν καὶ ἐξήντησε ἠθικῶς τε καὶ ὑλικῶς ὅλας τὰς σωματικὰς δυνάμεις τῆς πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος. Αἱ δὲ κατὰ καιροὺς Κυβερνήσεις δὲν ἀντεπεκρίθησαν ὡς ὄφειλον εἰς τὴν ἀπονομὴν τοῦ δικαίου κατὰ τὸν ἀγῶνα μας. Παραδοῦσαι τὰ δικαῖά μας καὶ δικαίωσα κατ' ἀρέσκειαν, τοὺς ναύτας μας ἀκόμη καὶ ἐκείνους οἵτινες μετὰ τὴν κατάπαυσιν τῆς Ἐπαναστάσεως ἤλθον εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος.

Παρευρεθεῖς ὡς πλοίαρχος μὲ ἰδικόν μας πλοῖον εἰς τὰς πλείστας τῶν Ἐκστρατειῶν εἰς τὸ ἔτος 1821, εἰς τὴν Ἐρεσσῶν, τὸν Ἰούλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους εἰς τὴν τῆς Σάμου καὶ Ρόδου, τὸν Σεπτέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους εἰς τὴν τῶν Πατρῶν. Τῷ 1822 εἰς τὴν τῆς Χίου, τὸν Ἰούνιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους εἰς τὴν τῆς Κρήτης, τὸ 1824 εἰς τὴν τῆς Κάσσου καὶ Ψαρῶν ὡς καὶ εἰς πλείστας ἄλλας. Ὡστε μέχρι σήμερον δὲν ἠξιώθη παρὰ τοῦ ἔθνους μηδεμίας ἀμοιβῆς.

Συσταθεῖσα νῦν ἡ Ἐπικαλουμένη Ἐπιτροπὴ τῶν παραπόνων καὶ οὔσα ἀρμοδία (ἐπιφορτισμένη) νὰ ἐπαναφέρῃ τὰ κακῶς διαπραχθέντα καὶ συγχρόνως δικαιώσῃ τοὺς μὴ ἀνταμειφθέντας ἀγωνιστάς.

Πρὸς τοῦτο ἐπικαλούμενος τὴν δικαίαν ἀπόφασίν της.

Ἐποσημειῶ μὲ σέβας

Ὁ εὐπειθέστατος

Παναγιώτης Χ' Ἰωάννου Μέξης

(Χφ Ἐθν. Βιβλ.).

Ἐν Ἀθήναις τῇ 22 Ἰουνίου 1871

Πρὸς τὸν Κύριον Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἀγῶνος.

Κύριε Πρόεδρε!

Κατὰ τὸ 1865 διὰ τοῦ ἐπαρχείου ἀπευθύναμεν τὴν περὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ μακαρίτου πατρὸς ἡμῶν Θεοδώρου ΧατζηἸωάννου Μέξη αἴτησιν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν.

Ἀγνοοῦντες ἤδη τὸ ἀποτέλεσμα τῆς αἰτήσεώς μας ἐκείνης, πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν, ἐπαναλαμβάνομεν νὰ σᾶς παρακαλέσωμεν Κύριε Πρόεδρε ὅπως εὐαρεστηθῆτε καὶ λάβητε ὑπ' ὄψιν τὴν θέσιν εἰς ἣν ἡ Ἱστορικὴ αὕτη οἰκογένεια τοῦ Θεοδώρου Χατζη Γιάνη Μέξη ὑπέπεσεν, ἀγωνισθέντος εἰς τὸν θαλάσσιον ἀγῶνα, εἰς τὸν βωμὸν τοῦ ὁποίου οἰκειοθελῶς προσέφερεν ἅπασαν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, ὡς καὶ τὸ ἰδιόκτητόν του πλοῖον.

Ὁ πατήρ μου μέλος τῆς οἰκογενείας ἐκείνης, ἔλαβε μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα προσωπικῶς, καὶ μὲ ἴδιον πλοῖον τῆς οἰκογενείας μας ἠγωνίσθη. Νομίζω δὲ ὅτι διὰ τοιαῦτα ἱστορικὰ πρόσωπα, ἀρκεῖ ἡ μαρτυρία Ἐμῶν τῶν ἰδίων,

ιῆτινες λαμβόντες μέρος εἰς τὸν αὐτὸν ἀγῶνα, δὲν ἀγνοεῖτε τοὺς συναγωνιστάς σας.

Ἐκ περισσοῦ δὲ δύναμαι νὰ μνημονεύσω ὀνόματα ναυτῶν καὶ ἀξιωματικῶν ἀγωνισθέντων, καὶ δι' ἀποδείξεων τοῦ πατρός μου δικαιωθέντων παρ' Ὑμῶν, ὡς μανθάνω.

Σᾶς παρακαλῶ, Κύριε Πρόεδρε, ἐνδιαφερόμενοι εἰς τὴν ἱστορικὴν οἰκογένειαν τοῦ ἀοιδίμου ΧατζηἸωάννου Μέξη, τόσον Ὑμεῖς, ὡς καὶ τ' ἀπαρτίζοντα τὸ ναυτικὸν τμημα Σεβαστὰ Μέλη, νὰ λάβητε ὑπ' ὄψιν καὶ τὸν ὡς εἶρητε πατέρα μου Θεόδωρον, καὶ δικαιώσατε αὐτὸν ἐπαξίως τῶν δικαιωμάτων του.

Διὰ τὸν Θεόδωρον ΧατζηἸωάννου Μέξη
ὁ υἱὸς του Γεώργιος Θ. Μέξη.

(Χφ. Ἐθν. Βιβλ.).

Ἀθῆναι τῇ 12 Ἰουνίου 1873

Πρὸς τὸ Πολιτικὸν τμημα τῆς Ἐπιτροπῆς
τοῦ Ἱεροῦ ἁγίου

Καίτοι περιττὸν κρίνω νὰ ἐκτιμῶ εἰς τὴν ἐξιστόρησιν τοῦ κατὰ τὸν Ἀγῶνα ὑπηρεσιῶν τοῦ μακαρίτου πατρός μου ΧατζηἸω. Μέξη Ἐκ Σπέτσῶν. Ὅσον εἶναι γνωστὰ τὰ ὀνόματα τῶν οἰκοκυραίων Ὑδρας, ὡς τοῦ Κουντουριώτου καὶ ἄλλων κατὰ τοσοῦτον καὶ ὁ πατήρ μου ἐν Σπέτσαις ὑπῆρχε εἰς τῶν διακρινόμενων προκρίτων.

Παραλείπω νὰ σημειώσω τὰς διαφόρους αὐτοῦ χρηματικὰς συνεισφορὰς καὶ τὰς ἀποστολάς πλοίων διὰ τὸν στόλον, καθότι ταῦτα, ἐπίσης εἶναι γνωστοί, περιουσιζόμενος μόνον νὰ ζητήσω παρ' Ὑμῶν. Κύριοι, τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ Ἐκδουλεύσεων καὶ τὴν κατάταξίν του ἐν τῷ Μητρῶφ τοῦ Πολιτικοῦ τμηματος, ὅπου καὶ οἱ λοιποὶ ὅμοιοι τῷ πατρί μου σημειούμενοι καὶ τοῦτον διότι μὴ λαβόντος Ἐνεργὸν μέρος εἰς τὸν θαλάσσιον ἀγῶνα δὲν ἔτυχε τῆς ἐν τῷ Ναυτικῷ Μητρῶφ κατάταξίν του.

Ἵποσημειούμενος ὁ υἱὸς
Νικόλαος Χ' Ἰωάννου Μέξης

(Χφ. Ἐθν. Βιβλ.).

3. Ἐπιστολαὶ Χατζηγιάννη Μέξη πρὸς Κώνστα Χατζηπαναγιώτου *

Τῷ εὐγενεῖ Κυρίῳ Κώνστα Χατζῆ Παναγιώτου

εἰς Λεωνίδι

Ἀξάδελφε κὺρ Κώνστα σᾶς ἀσπάζομαι

Σπέτζες τῆ 13 Ἰανουαρίου 1831

Ἐπευχόμενός σας τὸ νέον ἔτος νὰ ἀπεράσητε μετὰ τῆς φαμελίας σας ἐν γιείᾳ καὶ εὐτυχίᾳ, σᾶς εἰδοποιῶ ὅτι καὶ ἡμεῖς χάριτι θείᾳ ὑγιαίνομεν. Ἀδελφὲ διάφορα περιστατικὰ μὲ ἐμπόδισαν εἰς τὸ νὰ σᾶς στείλω τὸ ἀχνάρι ἔχων ἀπόφασιν νὰ ἀπεράσω εἰς τὰ ἐκεῖ μόνος μου, ἤδη δὲ καὶ αὖθις ἤθελον ἔλθω, ἀλλὰ ἐμποδίσθη δι' ὀλίγας ἡμέρας καὶ ἐλπίζω ἕως τὴν Κυριακὴν νὰ ἔλθω διὰ νὰ ξεσεκλετισθῶ καὶ ὀλίγον. Ὅθεν παρὰ τοῦ ἐπιφέροντος τὴν παροῦσαν μου Νικολάου υἱοῦ τοῦ Χατζῆ Γεωργίου Κρημίτζου, θέλετε λάβει τὸ ἀχνάρι, παρακαλώντας σας, νὰ βάλετε εἰς πρᾶξιν αὐτὴν μου τὴν αἴτησιν τὴν ὁποῖαν σᾶς εἶχον παρακαλέσει, ἐγνωρίζετε καλῶς πόσον μᾶς ἀναγκαιοῦν αὐτὰ τὰ ξύλα, διότι χωρὶς τούτων δὲν ἠμποροῦμεν νὰ κάμωμεν καμμίαν δουλείαν, εἰς τὸ ἴδιον ἀχνάρι θέλετε συμφωνήσει 100 α 1120 ξύλα τοῦ αὐτοῦ μᾶκρους τὸ χόντρος παρμάκια 3 1/2 καὶ τὸ πλάτος 4 1/2 καθὼς καὶ πενήντα πρρατζόλια τὰ ὁποῖα νὰ εἶναι μὲ μάνα καὶ νὰ ἔχη μᾶκρος. Τὴν τιμὴν δὲν σὲ ἀναφέρω εἰμὴ ὅπως ἠμπορεῖτε συμφωνήσετε διότι μᾶς ἀναγκαιοῦν μεγάλως. Ἡ συμφωνία νὰ γίνῃ, ὥστε νὰ μὴν ἠξεύρωμεν ἄλλο τι εἰμὴ νὰ τὰ περιλάβωμεν κάτω εἰς τὸν Αἰγυπτὸν. Ἐν τοσοῦτῳ καὶ μὴν ἔχοντες νεώτερον σᾶς ἀσπάζομαι καὶ περιμένω ἀπόκρισίν σας μὲ πρῶτον. μένω

ἐξάδελφός σας Ἰωάννης Θ. Μέξη

Πρὸς τὸν εὐγενέστατον Κύριον Κώνστα Χατζῆ Παναγιώτου

εἰς Λεωνίδι

Ἀξέδελφε κὺρ Κώνστα σᾶς ἀσπάζομαι

Σπέτζες τῆ 24 Ἰανουαρίου 1831

Τὴν τιμίαν σας, 18 τρέχοντος σημειωμένην, ἔλαβον, ἐχάρην τὸ αἶσιον τῆς ὑγείας σας. εἶδον προσέτι, ὅτι τὸ ἀχνάρι τὸ ὁποῖον ἐστείλαμεν εἶναι μακρὺ, δηλαδὴ ἀχνάρια 14, καὶ δυσκολεύονται οἱ ἄνθρωποι νὰ τὰ βγάλουν διὰ τὸ δυσκολοκατέβασμα. Ὅθεν σᾶς εἰδοποιῶ ὅτι πασχίσατε νὰ συμφωνήσετε μετ' αὐτῶν καὶ ἄς εἶναι τὸ μᾶκρος ἀπὸ ἀχνάρια 11 φθάνει νὰ ἔβγουν εἰς τὸ ἴδιον ἀχνάρι, τὸ ἀχνάρι τῶν μπρατζολίων μὲ (;) δεύτερον ἢ σᾶς τὸ στέλλω

* Κρεμμύδας Β., Ἡ ἐμπορικὴ ἀλληλογραφία τοῦ Κώστα Χατζηπαναγιώτη. Χρονικὰ Τσακῶνων, τ. Δ' Ἀθήναι 1974, τ. Ε' Ἀθήναι 1980.

ἢ θέλει τὸ φέρω μόνος μου. Ἐξεύρετε πόσον μᾶς ἀναγκαιοῦν αὐτὰ τὰ ξύλα διότι χωρὶς τούτων ἢ δουλεία μας κολοβώνεται καὶ πασχίσατε νὰ τελειώσητε διὰ αὐτὴν τὴν ποσότητα τῶν ξύλων καὶ δὲν ἤθελε μᾶς πειράξει τίποτε, εἰάν ἤθελε δώσητε καὶ ἓνα γρόσι περισσότερον εἰς τὸ κομμάτι. Περιμένοντας ἀπόκρισίν σας καὶ εὐελπὶς ὅτι θέλει ἀπολαύσωμεν αὐτὴν μας τὴν ἀναγκαιοτάτην αἴτησιν, σᾶς ἀσπάζομαι καὶ μένω

ἀξάδελφός σας
Ἰωάννης Θ. Μέξη

Εὐγενέστατε κυρ Κώνστα σᾶς ἀσπάζομαι

Σπέτζες τῆ 9 Φεβρουαρίου 1831

Τὴν τιμίαν σας, 4 τρέχοντος σημειωμένην, ἔλαβον, τὸ αἴσιον τῆς υἰείας σας ἐχάρην. Εἶδον νὰ μὲ λέγετε ὅτι οἱ μαστόροι στριφοκωλίζουν, διότι ἔφθασεν ὁ καιρὸς νὰ σπείρουν καὶ ὅτι ἠμέλησα (;) πρὸ καιροῦ διὰ νὰ βάλωμεν εἰς πρᾶξιν αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν. Ἀδελφέ, ὅπως καὶ ἂν ἐστάθῃ τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι καιρὸς νὰ ἐξετάσωμεν, εἰμὴ μόνον νὰ προσπαθήσετε μὲ ὅλα σας τὰ δυνατὰ νὰ τελειώσετε αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, ἐπειδὴ καθὼς καὶ σᾶς προέγραφα μᾶς ἀναγκαιοῦν, καὶ ἔφθασεν ὁ καιρὸς, περὶ τιμῆς μοὶ λέγετε νὰ σᾶς γράψω, μὲ ὅλον ὅτι εἶναι περιττόν, διότι αὐτοὶ ἔχουν καὶ ἄλλοτε ἐβγαλμένα, μὲ ὅλον τοῦτο, σᾶς λέγω ὅτι αὐτὰ τὰ ἐβγάξουν ἀπὸ 6, 7 καὶ 8 γρόσια τὸ κομμάτι τὸ πολὺ. Μὲ ὅλον τοῦτο, εἰάν εὐρηῆτε ἀντίστασιν εἰς τὴν τιμὴν αὐτὴν, ἐπειδὴ μᾶς ἀναγκαιοῦν, ἠμπορεῖτε νὰ κάμητε ὅ,τι δυνηθῆτε, δηλαδὴ περισσότερον, καὶ ἐγὼ μένω εὐχαριστημένος, διότι χωρὶς τούτων μένει ἢ δουλεία μας ὀπίσω. Κρίνω περιττόν νὰ σᾶς ἐκταθῶ περισσότερον. Σᾶς ἀσπάζομαι καὶ μένω

ἀξάδελφός σας Ἰωάννης Θ. Μέξη

Τὰ μπρατζόλια θέλει εἶναι ἀνάλογα μὲ τὰ ξύλα εἰς τὸ χόντρος μὲ ὅλον ὅτι μὲ δεύτερον θέλει σᾶς στείλω καὶ τὸ ἀχνάρι διότι δὲν εὐρον μάστορα νὰ μᾶς [...]. Νέα δὲν ἔχομεν κατὰ τὸ παρὸν νὰ σᾶς εἰδοποιήσωμεν μὲ ὅλον ὅτι περιμένομεν καὶ ἀκολούθως θέλει σᾶς εἰδοποιήσω.

Πρὸς τὸν ἐντιμώτατον Κύριον Κώνστα Χατζῆ Παναγιώτου
εἰς Λεωνίδι.

Ἀξάδελφε κυρ Κώνστα σᾶς ἀσπάζομαι

Σπέτζες τῆ 6 Μαρτίου 1831

Ἐλαβον τὴν ἀγαπητὴν μοι τιμίαν σας, καὶ ἐχάρην τὸ αἴσιον τῆς υἰείας σας. Εἶδον τὰ ὅσα μοὶ φανερώνετε διὰ τὰ στραβόξυλα, καὶ ἂν εὐκολύνωμαι νὰ ἀπεράσω εἰς τὰ ἐκεῖ διὰ νὰ ἰδῶ. Ἀδελφὲ σᾶς λέγω, ὅτι ἐγὼ σήμερον ἀναχωρῶ μὲ τὴν γολέταν μου διὰ Σύρα, ἐπειδὴ βιάζομαι ἀπὸ ἀναγκαίας ὑπο-

θέσεις, καὶ σᾶς περικαλῶ νὰ μὴν παύσετε τοὺς μαστόρους, ἀλλὰ νὰ ἐξακο-
λουθήσουν νὰ ἐβγάλουν αὐτὴν τὴν ποσότητα τῶν ξύλων κατὰ τὸ ἀχνάρι σᾶς
ἔστειλα, καθὼς καὶ χόντρος· πολλάκις σᾶς ἐξηγήθην πόσον μᾶς ἀναγκαιοῦν
αὐτὰ τὰ ξύλα, διότι χωρὶς τούτων νεκρώνεται ὅλη μας ἡ δουλεία, καὶ πασχί-
σατε ὅπως ἤμπορέσετε, καὶ μὲ ὅλα σας τὰ δυνατὰ νὰ τὰ κατεβάσουν ἕως 15 -
20 ἡμέρας, καὶ θέλει σᾶς εἶμαι ὑπόχρεως, καθὼς καὶ ἂν ἤθελε ἐγκρίνετε διὰ
νὰ δώσετε καὶ τίποτες περισσότερον εἰς τὴν τιμὴν, ἤμπορεῖτε νὰ κάμετε
ὅ,τι ἐγνωρίζετε.

Φέσια ὁ Νικολὸς δὲν ἔφερεν ἀπὸ Τούνεξι, καὶ σᾶς βάζω μάρτυρα τὸν
Θεόν. Δὲν ἤλπιζα καὶ ἐγὼ ἀπὸ τὸ Τούνεξι νὰ ἔλθῃ καὶ νὰ μὴν φέρῃ καὶ ὑπο-
μονή. Λάβετε παρὰ τοῦ ἐπιφέροντος τὴν παροῦσαν μου μίαν κόφην ραμάκι
μὲ μερικὸς κορμάδες καὶ ὀλίγον αὐγοτάραχον, ἀπὸ τὰ ὁποῖα κάμνετε με-
ρίδιο καὶ τοῦ κυρ Κώνστα, τὸν ὁποῖον ἀσπάζομαι. Ἐὰν ἔχετε καμμίαν ὀρ-
δινίαν ἀπὸ Σύραν γράφετέ μου καὶ θέλει σᾶς δουλεύσω. Σᾶς ἀσπάζομαι δὲ
καὶ μένω ἐν βία. ,

ἀξάδελφός σας Ἰωάννης Θ. Μέξη

Πρὸς τὸν εὐγενέστατον Κύριον Κώνστα Χατζῆ Παναγιώτου
Εἰς Λεωνίδι

Τὴν εὐγενεία σας κύρ Κώνστα σᾶς ἀσπάζομαι ἀδελφικῶς
Σπέτζαις τῆ 16 Ἰουλίου 1831

Πρὸ ἡμερῶν σᾶς ἔγραφα ὅτι ἀφεύκτως ἤμουν νὰ ἔλθω ἐκεῖ, ἀλλ' ἐπειδὴ
καὶ κατεπελγούσαι ἀνάγκαι τῆς πατρίδος συνέβησαν διότι ἐκάμαμεν ἀναφο-
ρὰν εἰς τὴν αὐτοῦ ἐξοχότητα τοῦ ὁποῖου ζητοῦμεν Σύνταγμα καὶ ἐπειδὴ ὡς
ἠξεύρετε ἐδῶ εἴμεθα διηρημένοι καὶ ἤμποροῦν νὰ ἐνεργήσουν ἐναντίον μας,
τίποτε, διὰ τοῦτο ἡ Ἱερὰ Συμμαχία ἢ ὁποῖα ἔχομεν κάμει, μὲ ἐμποδίζει τὸν
ἐκεῖ ἐρχομόν μου, διὰ νὰ μὴν ἀδυνατίσωμεν. Ὅθεν περικαλῶ νὰ δώσετε τῶν
μαστόρων τὰ χίλια πεντακόσια γρόσια, τὰ ὁποῖα μὲ ἐγράφετε νὰ σᾶς στείλω,
ἐπειδὴ καὶ δὲν τόσον πιστεύομαι τοῦ δούλου μου, διὰ νὰ τὰ δώσω νὰ σᾶς
τὰ φέρῃ. Ἡ ἀπόφασίς μου εἶναι νὰ ἀπεράσω πέρα χωρὶς ἄλλο, δὲν ἠξεύρω
ὅμως πότε ἤμπορῶ νὰ ἀπεράσω, διὰ τὰ αἴτια, τὰ ὁποῖα σᾶς λέγω, ὅθεν πε-
ρικαλῶ νὰ στείλετε μὲ κανένα ἀπὸ τοὺς καϊξῆδες σας 20 κομμάτια ξύλα διὰ
νὰ ἴδω τί πράγμα εἶναι. Ἐν τοσοῦτω καὶ μὲ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ ἀνταμω-
θῶμεν ὅσον τάχει σᾶς ἀσπάζομαι καὶ μένω

ἀξάδελφός σας Ἰωάννης Θ. Μέξη

Πρὸς τὸν εὐγενέστατον Κύριον Κώνστα Χατζῆ Παναγιώτου
Εἰς Λεωνίδι

Εὐγενέστατε κύρ Κώνστα σᾶς ἀσπάζομαι

Σπέτζαις τῆ 22 Ἰουλίου 1831

Σήμερον παρὰ τοῦ Μιχάλη Ζαρόκωστα ἔλαβον 41 κομμάτια ξύλα, τὰ ὁποῖα ἔστειλα ἄνθρωπόν μου καὶ τὰ περίλαβε, ἐπειδὴ καὶ οὔτε ἤμουν, οὔτε εἶμαι εἰς καιρὸν διὰ νὰ ὑπάγω μόνος μου νὰ τὰ ἰδῶ, ἐπειδὴ καὶ κάθε ὥραν συνεδριαζόμεθα διὰ νὰ ἰδῶμεν ὁποῖα μέτρα νὰ πάρωμεν κατὰ τοῦ ἀθαιρέτου. Μάλιστα ἤμουν ἐκλεγμένος διὰ νὰ ὑπάγω εἰς Ὑδραν νὰ εἰσακουσθῶμεν, πλὴν ἀναβάλαμεν διὰ νὰ ἰδῶμεν ἀκόμη τὰ σχέδιά του. Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἐμάθατε ὅτι ἀγαπήθημεν μὲ τὸν θεῖον μου, καὶ χαίρω τὰ δεξιὰ του(;)·

Δὲν εἶμαι εἰς καιρὸν νὰ σᾶς γράφω ἐκτεταμένως, ἐπειδὴ καὶ δὲν μοὶ τὸ συγχωρεῖται οὔτε στιγμή. Θέλει ἐμάθετε ὅτι ὁ Μιαούλης ἐπῆρε τὸ ντελίνοτο ἐλληνικὸν καὶ ὁ ὑποναύαρχος Ρόκος(;) ἐστάλη ἀπὸ τὸν Κυβερνήτην διὰ νὰ ἤμπορέσῃ νὰ τὸ πάρῃ. Τὸ ἀποβησόμενον ὅμως εἶναι ἕως τώρα ἄγνωστον δὲν εἶναι παράδοξον, ἐπειδὴ καὶ ὁ Μιαούλης εἶναι καθ' ὅλα προετοιμασμένος μὲ ἀρκετοὺς ἀνθρώπους μέσα εἰς τὸ ντελίνο, καθὼς καὶ ἄλλα πλοῖα, νὰ κτυπηθῇ, τὸ κακὸν αὐξήσῃ καὶ ὁ Θεὸς καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πατρίδος πρὸς βοήθειάν μας! Σᾶς ἀσπάζομαι δὲ καὶ μὲν ἕν βία.

ἀξάδελφός σας

Ἰωάννης Θ. Μέξη

Θέλει περιμένω καὶ τρεῖς ἡμέρας ἀκόμη καὶ ἂν μοὶ τὸ συγχωρήσῃ ἢ περιστάσις θέλει ἀπεράσω πέρα μόνος μου.

Πρὸς τὸν εὐγενέστατον κύριον Κώνστα Χατζῆ Παναγιώτη,
Εἰς Λεωνίδι

ἀξάδελφε κύρ Κώνστα σᾶς ἀσπάζομαι

Σπέτζαις τῆ 2 Αὐγούστου 1831

Ἀφοῦ ἐρωτήσω διὰ τὴν καλὴν σας ὑγείαν σᾶς εἰδοποιῶ ὅτι καὶ ἡμεῖς χάριτι θεία ὑγιαίνομεν. Δὲν ἔχω καιρὸν, οὔτε εἶμαι εἰς κατάστασιν διὰ νὰ ἤμπορέσω νὰ σᾶς ἐξιστορήσω τὰ τρέχοντα τοῦ Πόρου τὰ ὁποῖα ὄλους μᾶς ἔφεραν εἰς ἀμηχανίαν. Σᾶς ἀφίνω νὰ τὰ πληροφορηθῆτε παρὰ τοῦ δούλου μου, καὶ ἀκολούθως ἀφοῦ ἰδῶμεν ὁποῖαν μορφὴν θέλει λάβουν νὰ σᾶς εἰδοποιήσω. Σᾶς περικαλῶ μόνον νὰ προσπαθήσετε διὰ τὸν κερεστέ, ὥστε νὰ εἶναι μακρύτερος, χοντρήτερος καὶ πλατύτερος, ἐπειδὴ καὶ καθὼς ἐγὼ τὸν εἶδα δὲν εἶναι κατὰ τὴν συμφωνίαν ἐκάμαμεν μὲ τοὺς μαστόρους. Ἦθελον ἀπεράσει μόνος μου μὲ ὅλα τὰ περιστατικὰ ὅπου ἠκολούθησαν διὰ νὰ ὁμιλήσω μὲ τοὺς μαστόρους, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐβάλθημεν εἰς καραντίαν διὰ τοῦτο

ἐμποδίζομαι, ἀφήνοντάς σας τέλειον οἰκοκύρηγν νὰ κάμετε τὸ καλύτερον καὶ συμφερώτερον.

Λαμβάνω τὸ θάρρος νὰ σᾶς βάλω ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἐὰν εἴσθε εἰς εὐκολίαν καὶ ἔχετε εὐχαρίστησιν νὰ δώσετε σημεγὲ ὁμοῦ μὲ τὸν κὺρ Κώνστα εἰς τὸν Ἀνάργυρον ὅστις θέλει ἀναχωρήσει ἕως Τετράδη ἢ τὸ πολὺ καὶ Πέμπτη ἢμπορεῖτε μὲ ἐπίτηδες καίκι βάζοντας καὶ μερικὰ ξύλα διὰ νὰ μὴν ἔλθῃ ἄκωρον, νὰ τὰ στείλετε, μάλιστα ὁποῦ ἀκούομεν ὅτι φέτο ἔχομεν κέρδη, ἐπειδὴ καὶ ἡ ρεκόλτα τῆς Εὐρώπης ἐχάθη, καὶ αἱ τιμαὶ ἀνέβησαν.

Σᾶς ἀσπάζομαι καὶ μένω ἐν βίᾳ
Ἰωάννης Θ. Μέξη

4. Περὶ Χριστοδούλου Μέξη - Ποριώτου

Τὰ χειρόγραφα ἔγγραφα τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης, ἀναφερόμενα εἰς τὸν Χριστόδουλον Μέξην εἶναι τὰ ἑξῆς :

1) Αἴτησις Ἰωάννου Μέξη, 10ης Μαΐου 1865, πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἀγῶνος, διὰ τὸν ἀδελφόν του Χριστόδουλον.

2) Ἐγγραφον, ἀριθ. 985, 17ης Σεπτεμβρίου 1872, τοῦ Δημάρχου Τροιζηνίας πρὸς τὸ Ἐπαρχεῖον Ἰδρας, περὶ τῆς αἰτήσεως Ἰωάννου Μέξη.

3) Αἴτησις Μαρτζήσας, χήρας τοῦ Δημητρίου Μέξη, 28ης Σεπτεμβρίου 1872.

4) Ἀντίγραφα ἔγγράφων τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν τῆς Προσωρινῆς Διοικήσεως ἐπικυρωμένα παρὰ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου.

5) Ἀναφορά ἐξ ἑπτὰ σελίδων τοῦ Ἰωάννου Μέξη πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἀγῶνος διὰ τὸν Χριστόδουλον, ἐπικυρωθεῖσα παρὰ τοῦ Δημάρχου Τροιζηνίας Ἀναγνώστη Λογοθέτου τὴν 5ην Μαΐου 1865. καὶ

6) Ἀποδεικτικὸν ἔγγραφον τῶν προκρίτων Πόρου τῆς 23ης Φεβρουαρίου 1822 *

Ἀριθ. 1447

Μὴν Ἀπρίλιος 2, 1827

Τὸ Ἐθνικὸν Ταμεῖον

δηλοποιεῖ ὅτι :

Ὅφείλονται εἰς τὸν Χριστόδουλον Ποριώτην γρόσια εἴκοσι χιλιάδας τριακόσiai ἐνενηήκοντα καὶ εἰκοσιπέντε ἀριθ. 20.390,25 διὰ μισθοῦς καὶ σι-

* Κεφ. Β', σ. 122.

τηρέσια 375 στρατιωτῶν του ἀπὸ 15 Φεβρουαρίου ἕως τέλος Μαρτίου παρελθόντος ἔτους τοῦ 1826, καὶ ταῦτα κατὰ τὴν διαταγὴν τῆς Σ. Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς ὑπ' ἀριθ. 3174 θέλει τοῦ πληρωθοῦν παρὰ τοῦ Ἐθνικοῦ Ταμείου.

Περίοδος Γ
ἀριθ. 1889
Ναυπλίῳ τῇ 23 Ἰουλίου 1825

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐπιτροπὴ Οἰκονομίας

Πρὸς τὸ
Ἐθνικὸν Ταμεῖον.

Κατ' ἐπιταγὴν τῆς Διοικήσεως ὑπ' ἀριθ. 9938 καὶ ἀναφορὰν τοῦ Ἐπι-
πουργείου Πολέμου ὑπ' ἀριθ. 9533 νὰ δώσῃ τῷ ἀνωτέρῳ γρόσια δεκάεννέα
χιλιάδας πενήκοντα ἀριθ. 19050 εἰς τὸν Στρατηγὸν Χριστόδουλον Ποριώτην,
πρὸς ἐξώφλησιν μισθῶν καὶ σιτηρεσίων τῶν ὑπὸ τὴν ἄσκησιν τοῦ στρατιω-
τῶν ἀπὸ 1ης Μαρτίου ἕως τέλους Μαΐου καὶ νὰ λάβῃ ἀπόδειξιν.

Ὁ Ἐπιταγὴς
Ν. Πονηρόπουλος

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
Ν. Οἰκονόμος

Περίοδος Γ
ἀριθ. 1890
Ναυπλίῳ 23 Ἰουλίου 1825

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐπιτροπὴ Οἰκονομίας

Πρὸς τὸ Ἐθνικὸν Ταμεῖον.

Κατ' ἐπιταγὴν τῆς Διοικήσεως ὑπ' ἀριθ. 9951 καὶ ἀναφορὰν τοῦ Ἐπι-
πουργείου Πολέμου ὑπ' ἀριθ. 9559 νὰ δώσῃ τῷ ἀνωτέρῳ γρόσια ἑπτὰ
χιλιάδας ἑννεακοσία ἑνενηκόντα ἀριθ. 7990 ἐπιπτομένων τῶν σιτηρεσίων,
εἰς τὸν καπετὰν Χριστόδουλον Ποριώτην πρὸς ἐξώφλησιν μισθῶν τῶν ὑπ'
αὐτοῦ 154 στρατιωτῶν ἀπὸ Ἰουνίου ἕως 21 Ἰουλίου, καὶ νὰ λάβῃ ἀπόδειξιν.

Ὁ Ἐπιταγὴς
Ν. Πονηρόπουλος

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
Ν. Οἰκονόμος

ἀριθ. 4580

Προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος
Ἐπιτροπὴ Οἰκονομίας

Πρὸς τὸ Ἐθνικὸν Ταμεῖον.

Κατ' ἐπιταγὴν τῆς Σεβαστῆς Διοικήσεως ὑπ' ἀριθ. 18033 καταταχθεῖ-
σαν ὑπ' ἀριθ. 8905 καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 15823 αἰτήσιν τοῦ Ἐπιπουργείου Πο-
λέμου, νὰ δοθῶσι δι' αὐτοῦ εἰς τὸν Κύριον Χριστόδουλον Ποριώτη γρόσια
τέσσαραι χιλιάδας διακόσια ἑβδομήκοντα πέντε ἀριθ. 4275 πρὸς ἐξώφλησιν

μισθῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν εἰς Ὑδραν ἐκστρατείαν του καὶ νὰ ληφθῇ ἡ ἀνήκουσα ἀπόδειξις.

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 22 Μαρτίου 1826

Ἐν Ἀπουσίᾳ τοῦ Ὑπουργοῦ

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς

Νικ. Οἰκονόμος

Ἄριθ. 4582

Προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος
Ἑπουργεῖον Οἰκονομίας

Πρὸς τὸ Ἐθνικὸν Ταμεῖον.

Κατ' ἐπιταγὴν τῆς Διοικήσεως ὑπ' ἀριθ. 18034 καταταχθεῖσαν ὑπ' ἀριθ. 8904 καὶ τὴν αἴτησιν τοῦ Ἑπουργείου τῶν Πολεμικῶν ὑπ' ἀριθ. 15829 νὰ δοθῶσιν εἰς τὸν ἀντιστράτηγον Χριστόδουλον Ποριώτην γρόσια τριάκοντα ὀκτὼ χιλιάδες ἑννεακόσια τριάκοντα ἑπτὰ καὶ παράδ. 20/40 ἀριθ. 38.937,20 εἰς ἐξώφλησιν μισθῶν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν του 1034 στρατιωτῶν ἀπὸ 15 Νοεμβρίου ἕως 15 Δεκεμβρίου.

Ναυπλίῳ 22 Μαρτίου 1826

Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Ὑπουργοῦ

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς

Ν. Οἰκονόμος

Στρατιωτικαὶ ὑπηρεσίαι:

1820 Ἀπεστάλη παρὰ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Φλέσσα εἰς Σπέτσας καὶ λοιπὰ μέρη.

1821 Εἰς ἐκστρατείαν τῆς Κορίνθου καὶ πολιορκίαν Ἀκροκορίνθου, ὡς ἀρχηγὸς τῆς πατρίδος Πόρου.

Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Κορίνθου διὰ Στρατολογίαν κατὰ τὸ ἀπὸ 21 Ἰουλίου ἐκδοθησομένου πρὸς αὐτὸν διάταγμα τοῦ Δημ. Ὑψηλάντου.

Εἰς Ὑδραν διὰ πολιτικὴν ἀνάγκην.

Εἰς πολιορκίαν πάλιν τῆς Κορίνθου, Τριπολιτσᾶς, Μονεμβασίας καὶ εἰς Καμάρι καὶ Ζάχολην Κορινθίας.

1822 Εἰς Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸ ἀπὸ 4 Μαρτίου πιστοποιητικὸ τοῦ Νικηταρᾶ.

1823 Εἰς Ἴσθμὸν Πελοποννήσου κατὰ τὰς ὑπ' ἀριθ. 26 καὶ 75 διαταγὰς τοῦ Ἑπουργείου Πολέμου καὶ ὑπ' ἀριθ. 483 τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας.

Εἰς Ἄργος καὶ λοιπὰ μέρη κατὰ τοῦ Δράμαλη.

Εἰς Ἴσθμὸν μὲ διακοσίους Ποριώτας καὶ Αἰγινεῖς ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Νικήτα Σταματελοπούλου κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 175 διαταγὴν τοῦ Ὑπουργείου Πολέμου.

1824 Εἰς Ἀθήνας ὑπὸ τὰς ὁδηγίας τοῦ Γκούρα μὲ τριακοσίους στρατιώτες. Εἰς Εὐβοίαν καὶ Πελοπόννησον ἐπὶ πρώτης καὶ δευτέρας ἀνταρσίας τοῦ 1825. Εἰς Νεόκαστρον κατὰ Ἰμβραήμ.

1825 Εἰς Πάτρας, ὡς ἀρχηγὸς μετὰ τοῦ Μίτζα Κοντογιάννη. Εἰς Λουτράκι, ὅθεν ἐξεστράτευσεν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα. Εἰς νῆσον Ὑδραν μὲ 800 στρατιώτας καὶ ἐκεῖθεν εἰς Μεσσηνικὸν κόλπον ὑπὸ τῆς διαταγᾶς τοῦ Κ. Μαυρομιχάλη. Εἰς Ἴσθμὸν καὶ Βιστίτζαν.

1826 Εἰς ἀκροβολισμοὺς κατὰ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ Ἀράβων.

1827 Εἰς Ἀττικὴν.

1832 Πύργονα Τροιζηνίας.

Μάχαι :

Κορίνθου, Δερβενακίων κατὰ Κεχαγιάμπτη, πολιορκίαν Κορίνθου, Βαλτετζίου, Βερβενῶν, Δολιανῶν, Μονεμβασιάς, Ἁγίας Μαρίνης, Λιθάδας, Κάστρου καὶ Μύλους Ἀργους, Πειραιῶς, Ἀθηνῶν, Πόρου.

Πληγαί :

Ἡ μεγαλυτέρα καὶ θανατηφόρος.

Προαγωγαί :

Χιλιάρχος κατὰ τὸ ψήφισμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων. Χρονολογούμενον τὸν Ἰούνιον 1824.

Ἀντιστράτηγος κατὰ τὸ ὑπ' ἀριθ. 4399 δίπλωμα τοῦ Ἐκτελεστικοῦ χρονολογούμενον τὴν 2αν Σεπτεμβρίου 1824.

Στρατηγὸς διὰ τοῦ ἐν Καλάμαις ἐκδοθησομένου διπλώματος ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Πολέμου Φλέσσα χρονολογ. τὴν 25 Μαρτίου 1826.

Μισθοί, καὶ σιτηρέσια τῶν ὑπ' αὐτοῦ στρατιωτῶν οὓς ἔχει λαμβάνειν :

Διὰ τὰς 1821 ἐκστρατείας του, ἐξόδευσεν ἐξ ἰδίων του.

Ὅλους τοὺς μισθοὺς τοῦ 1822 δὲν ἔλαβεν, τοὺς ὁποίους καὶ δὲν ἐπαρουσίασεν. Ἐπίσης ὅλοι οἱ μισθοὶ 1823 ὀφείλωνται, τοὺς ὁποίους δὲν ἐπαρουσίασεν, οὔτε ἐζήτησεν. Κατὰ τῷ 1824 εἶχε νὰ λαμβάνῃ τὰ κάτωθι ποσὰ παρὰ τοῦ Ἐθνικοῦ Ταμείου, διὰ μισθοὺς καὶ σιτηρέσια τῶν ὑπ' αὐτοῦ στρατιωτῶν.

19050,30 γρόσια κατὰ τὸ ὑπ' ἀριθ. 1889 τοῦ Ὑπ. Οἰκονομίας.

7990 γρόσια κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 9951 διαταγὴν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 1890 τοῦ Ὑπ. Οἰκονομίας.

4275 γρόσια κατά τὴν ὑπ' ἀριθ. 18033 διαταγὴν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 4580 τοῦ Ὑπ. Οἰκονομίας.

Κατὰ τῷ 1825 εἶχε νὰ λαμβάνῃ 38937 γρόσια κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 15819 διαταγὴν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 4582 τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομίας.

Κατὰ τῷ 1826 20.390,25/40 γρόσια, κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 1447 χρεωστικὴν ἀπόδειξιν τοῦ ἐπὶ τῆς πρώτης Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Ταμείου.

Παρατηρήσεις :

Προήχθη εἰς χιλίαρχον διότι τῷ 1822 ἠρίστευσεν εἰς Στ. Ἑλλάδα κατὰ τοῦ Δράμαλη.

Εἰς Ἀντιστράτηγον διότι ἠρίστευσεν κατὰ ἀνταρσίας καὶ ἀνθαρεσίας. Στρατηγὸς διότι ἐγκατέστησεν καὶ διακινδύνευσεν περὶ τὸ Νεόκαστρον Πλήθος μέγα τῶν ἐγγράφων του ἐχάθησαν μαρτυροῦντα διὰ τὰς ἐκδουλεύσεις του.

Τὸ 1821 ἔπεσεν καὶ ἓνας ἀνταδελφός του, ἀρχηγὸς τῶν Ποριωτικῶν ὄπλων, εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Κορίνθου, καὶ ἀφῆσεν χήραν καὶ ὄρφανά, ὅστις εἶχεν ἐξοδεύσει εἰς ἔξοδα Στρατιωτῶν, καὶ πολεμοφόδια, δώδεκα χιλιάδας, τὰ ὅποια χρήματα οὔτε ἐδόθησαν, οὔτε ἐγνωρίσθησαν, οὔτε ἔγινε περίθαλψις εἰς τὴν χήραν καὶ τὰ ὄρφανά.

Ἡ οἰκιακὴ του κατάστασις πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως ἦτο :

Ἐν ὄσπιτιον νοικοκυρευμένον καφενεῖον εἰς Πόρον.

Ἐκατὸν εἴκοσι ρίζας λεμονόδενδρα

Δώδεκα στρέμματα ἀμπελώνων

Τετρακοσίας ρίζας ἐλαιόδεντρα

Ἐξοσι στρέμματα χωράφια

Ἐπτὰ στρέμματα ὄσπιτότοπον (κατωκημένος χῶρος)

Μετρητὰ γρόσια τεσσαράκοντα χιλιάδας πρὸς 6 τὸ δίστηλον.

Ἡ σημερινὴ κατάστασις :

Ἄλλα τὰ ἀνωτέρω ἀκίνητα εἰς τὸν τόπον ἀλλ' ὄχι εἰς καλὴν κατάστασιν. Τὰ κινητὰ τοῦ ὄσπιτιου σκευὴ καὶ λοιπὰ χαμένα καὶ τὰ μετρητὰ ἔξαφανισμένα, καὶ χρεὴ γρόσια ὀκτὼ χιλιάδας καὶ ψυχάς.

Πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους κ. Διοικητὰς τῆς Ν. Ὑδρας.

Ἐστερούμεθα γραμμάτων σας κανένα νέον πρὸς τὸ παρὸν δὲ ἔχομεν νὰ σᾶς σημειώσωμεν, εἰμὴ νὰ σᾶς περικλείσωμεν ἐγκύκλια τινὰ πρὸς πλη-

ρεξουσίου διαφόρων ἐπαρχιῶν καὶ πρὸς τὸν στρατηγὸν Χριστόδουλον Ποριώτην, τὰ ὅποια θέλει διευθύνετε ἀσφαλῶς.

Μένομεν δὲ μὲ ὄλην τὴν ἀδελφικὴν ἀγάπη.

Ἐξ Ἐρμιόνης τῆ 15 Ἰανουαρίου 1827

Γεώργιος Κουντουριώτης

Νικόλαος Βίκου

Ἀναγν. Οἰκονόμος

Γεώργιος Χ' Θεοφίλου

Φραντζέζος Βούλγαρης

Δ. Ἰω. Κριεζῆς

Ἐὰν ἐγκρίνεται ἀναγκαῖον, τὸ τοῦ Στρατηγοῦ νὰ ἐφοδιασθῆ μὲ ἐν τοῦ κοινοῦ μας προτρεπτικὸν πρὸς αὐτόν.

(Ἰστ. Ἀρχεῖον Ὑδρας).

Περίοδος Γ' ἀριθ. 14458

Προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος
τὸ Ἐκτελεστικὸν Σώμα

Πρὸς τὸν γενναιοτάτον στρατηγὸν Χριστόδουλον Ποριώτην.

Ἐπειδὴ ὁ ἐχθρὸς ἔστρεψε τὰς δυνάμεις του εἰς Μεσολόγγιον καὶ Π. Πάτρας, καὶ ἡ παρουσία τῶν στρατευμάτων δὲν εἶναι πλέον ἀναγκαῖα εἰς τὰς νήσους, ἡ Διοίκησις χρεώσεται νὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν τῆς εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, τὰ ὅποια ἐπαπειλοῦνται ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς· δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν διέταξεν ὅλα τὰ Ὀλυμπιακὰ στρατεύματα νὰ μεταβοῦν εἰς Τρίκερα, διὰ νὰ ἐμποδίσουν τὴν ἐπιχειλουμένην ἔφοδον τῶν ἐχθρῶν κατὰ τῆς Σκιάθου, Σκοπέλου καὶ λοιπῶν νήσων, καὶ διατάττει τοὺς λοιποὺς ὀπλαρχηγούς νὰ μεταβοῦν εἰς Πελοπόννησον διὰ νὰ τοποθετηθοῦν εἰς Λενίδι καὶ ἐκεῖ νὰ προσμενεύσῃ τὰς διαταγὰς τῆς Διοικήσεως, διὰ νὰ κινήσουν ὅπου ἡ χρεία τὸ καλεῖται.

Διατάττεσαι δὲ καὶ ἡ Γενναιότης σου, ἅμα λάβῃς τὴν παροῦσαν νὰ μεταβῆς μὲ τοὺς ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν σου στρατιώτας εἰς Λενίδι, ὁμοῦ μὲ τοὺς λοιποὺς ὀπλαρχηγούς, καὶ ἐκεῖ νὰ προσμενεύετε τὰς διαταγὰς τῆς Διοικήσεως, ἧτις θέλει φροντίσῃ τοῦ λοιποῦ διὰ τὴν ἐξοικονόμησιν τῶν τροφῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἀναγκαίων διὰ τοὺς στρατιώτας σου.

Ἡ Διοίκησις εἶναι εὐχαριστημένη διὰ τὸ καλὸν σου φέρεσιμον καὶ διὰ τὸν ζῆλον καὶ τὴν προθυμίαν μὲ τὴν ὁποίαν ἐκτελέσας τὰ χρέη σου καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς αὐτοῦ διατριβῆς σου.

Οὕτως ἐλπίζει νὰ σὲ εὖρει εὐπειθῆ καὶ πρόθυμον καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, καθὼς πάντοτε ἐφάνης, τὴν μάλιστα ὅτε ὁ ἐχθρὸς καὶ διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης ἐπαπειλεῖ τὴν πατρίδα μὲ μεγάλας δυνάμεις, καὶ εἶναι χρεία νὰ δείξουν ὅλοι οἱ πρόθυμοι καὶ καλοὶ πατριῶται ὅτι εἶναι ἄξιοι νὰ τὴν ὑπερασπισθοῦν καὶ

να κάμουν τὸ χρέος των πρὸς αὐτήν. Σπεῦσε λοιπὸν καὶ ἡ Γενναιότης σου να τρέξης εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς Πατρίδος διὰ να κερδήσης τὴν ἀγάπην καὶ τὴν εὐνοίαν τῆς Διοικήσεως.

Ναύπλιον τῆ 15 Νοεμβρίου 1825

Ὁ Ἀντιπρόεδρος

Γκίκας Μπότασης

Ἀναγνώστης Σπηλιωτάκης

Ἰωάννης Κωλέττης

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς

Ἀ. Μαυροκορδάτος

(Ἀρχεῖον Κουντουριωτῶν, τ. 5ος, σ. 402).

Πρὸς τὸν Ἐκλαμπρότατον πρόεδρον τοῦ Ἐκταελεστικοῦ Σώματος
Κύριον Γεώργιον Κουντουριώτην, εἰς Ὑδρα.

Ἐκλαμπρότατε αὐθέντα·

Κατὰ τὴν διαταγὴν τῆς σ. Διοικήσεως καὶ τὴν ἄμεσον προσταγὴν τῆς Ἐκλαμπρότητός σας ἤλθαμεν εἰς Μέγαρα, ὅπου καὶ ἤρρομεν τὸ χωρίον πιασμένον ἀπὸ τοὺς στρατηγούς Γκοῦρα, Γριζιώτη καὶ Βάσιο, ὅθεν ἔστειλε τοὺς Τζιαουσιάδες του ὁ Θ. ὅπου εἶχε φθάσει προλάβοντας, διὰ να τὸν ἐτοιμάσουν τὰ ἀνάλογα κονάκια, καὶ μὲ ἀπορίαν μᾶς βλέπομεν να γυρίζουν ὀπίσω οἱ τζιαουσιάδες καὶ να μᾶς εἰποῦν ὅτι οὔτε κονάκια μᾶς δίδουν οὔτε τροφάς, οὔτε εἰς τὸ χωρίον μὲ τελειότητα μᾶς δέχονται· ὅθεν ἐπροσπάθησα ὅσον τὸ δυνατόν να τοὺς καταπείσω μὲ τὸ καλὸν διὰ να μᾶς ἐμβάσουν καὶ βλέποντες τὸ ἀδύνατον ἐπαρακινήθη να ἔμβω βιαίως· αὐτοὶ λοιπὸν βλέποντες τὸ ἀμετάθετον τῆς γνώμης μου, μᾶς ἐδέχθησαν καὶ μᾶς ἔδωσαν πολλὰ ὀλίγα κονάκια καὶ ἐμβάσαμεν μετὰ μεγάλης στενοχωρίας τὰ σώματά μας μέσα· καὶ ἡμεῖς μανθάνοντες ὅτι τόσον ὁ ἑπαρχος ὅσον καὶ οἱ πρόκριτοι τῶν Δερβενοχωρίων ἀπὸ τὸν φόβον τῶν ἄνω στρατηγῶν κατέφυγον εἰς τὸ μοναστήρι τῆς Φανερωμένης καὶ ἀνταμωνόμενοι μὲ τοὺς ἐκεῖ προκρίτους, ἤρρομεν εὐλογον να πάρωμεν ἀπὸ τὸ σιτάρι ὅπου εἶναι εἰς Σαλαμίνα τρεῖς χιλ. ὀκ. πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν σωμάτων μας μόνον διὰ τέσσαρας ἡμέρας.

Ἐκλαμπρότατε, αὐτοὶ οὔτε ὡς χριστιανούς μᾶς ἐδέχθησαν οὔτε ὡς στρατιώτας τῆς Διοικήσεως, καὶ ἀπὸ ἐκεῖνο ὅπου ἐννοήσαμεν, φρονοῦν πάντη διαφορετικὰ ἀπὸ ἐκεῖνο ὅπου ἡμεῖς φρονοῦμεν, καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ ἀπὸ τὸ χωρίον δὲν τραβοῦν χέρι, καὶ τί τοὺς ἔγγιξεν ὁ δαίμονας μάλιστα εἰς τοιαύτας περιστάσεις να φέρωνται οὕτως ἐναντίως, ἀποροῦμεν.

Ὅθεν ἰδοῦ ὅπου τὰ γνωστοποιοῦμεν τόσον εἰς τὴν Ἐκλαμπρότητά σας ὅσον καὶ εἰς τὴν σ. Διοίκησιν να πάρετε τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, μάλιστα να μᾶς καταφθάσετε μὲ ταχίστην διαταγὴν σας εἰς ποῖον μέρος να ἀπεράσωμεν ἡμεῖς καὶ ἂν εἶναι εὐλογον διὰ Περαχώρα καὶ Μπίσια, ὅπου ἐκεῖ εἴμεθα καὶ εἰς τὰ Δερβένια σιμὰ καὶ εἰς τὴν Κόρινθον. Ἡμεῖς διὰ να δώσωμεν τόπο

τῆς ὀργῆς, προβάλλομεν εἰς τὴν σ. Διοίκησιν διὰ τὰ μᾶς ἐπιτάξῃ εἰς κανένα ἄλλο μέρος· ὄχι πάλιν καὶ ἡ σ. Διοίκησις κρίνει εὐλογον τὰ σταθῶμεν εἰς τὸ ἴδιον χωρίον, στεκόμεθα, καὶ ὄχι τόσοι ὅπου εἶναι, ἀλλὰ καὶ περισσότεροι τὰ συναχθοῦν δὲν ἠμποροῦν τὰ μᾶς βλάψουν. Ἐκλαμπρότατε καὶ ὑπερασπιστά μας, ἡ κατάστασις τῶν δύο δούλων σου σᾶς εἶναι πρὸ πολλοῦ γνωστή.

Ἔθεν παρακαλοῦμεν τὸν εὐεργέτην μας τὰ μᾶς ἔχῃ εἰς τὴν ἐνθύμησίν της καὶ τὰ μᾶς καταφθάσῃ μὲ τὸ ἐλέος της· καὶ μ' ὄλον τὸ βαθύτατον σέβας μένομεν.

Τῆ 23 Νοεμβρίου 1825 Σαλαμίνα.

Οἱ δούλοι σου

Θ. Γρίβας

Χριστόδουλος Ποριώτης

(Ἀρχεῖον Κουντουριωτῶν, τ. 5, σ. 416).

[Τοῖς προκρίτοις τῆς νήσου Ὑδρας]

Εὐγενέστατοι συνάδελφοί.

Ἐλαβον τὸ ἀπὸ τρέχοντος γράμμα σου. μείνατε ἤσυχοι, ὅτι θέλω φερθῆ με τὸν τρόπον ὅπου μοῦ γράφετε. Εἰσφοιεῖσθε ὅμως ὅτι, ἐὰν ὁ Ρικὸρδ ζητήσῃ τὰ μᾶς κτυπήσῃ θὰ τὸν κτυπήσωμεν καὶ ἡμεῖς, καὶ θέλομεν δείξει καὶ ὅτι ἠξεύρομεν τὰ ἀποθάνωμεν ἐντίμως διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῶν νόμων καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος. Τὴν φρεγάτα τὴν ἐτραβευσάραμε καὶ εἰς τὴν στιγμὴν ταύτην καταφενόμεθα εἰς ἐτοιμασίαν πολέμου, καὶ ἅμα φθάσῃ ὁ Ρικὸρδ θὰ μᾶς εὖρη ἐτοίμους. Τὸ κορβέτον τοῦ Σαχίνη τὸ ἐδιώρισα τὰ ἀκολουθήσῃ τὸ παράδειγμα μας καὶ οἱ ἐν τῷ κορβέτῳ εἶναι ἐτοιμοὶ τὰ μᾶς μιμηθοῦν. Τὸ κορβέτο τοῦ Κανάρη δὲν τὸ ἐκρυτώσαμε ἐπειδὴ ἐκαταγινόμεθα τὰ ὀπλισώμε τὴν φρεγάτα. Ὁ ὀπλισμὸς ἐτελείωσε πλὴν τώρα κίνημα κατὰ τοῦ Κανάρη δὲν ἐκάματε, ἐπειδὴ εἶναι δύο μπρίκια ρωσικὰ ἐδῶ καὶ δὲν θέλομε τὰ δώσωμεν ἡμεῖς οἱ πρῶτοι τὴν αἰτίαν. Ἦταν εὐχῆς ἔργον, ἐὰν ὡς αὔριον τὸ μεσημέρι τὰ μᾶς ἐπροφθάνατε δύο καράβια ἀπὸ τὴν Ὑδραν. Τὸν κυρ. Χριστόδουλον ἐδιώρισα τὰ ὀπλίση ἑκατὸ Ποριώτας διὰ τὰ κυριεύσουν τὰ βατόρια. Ἐν βία μένο.

ὁ ναύαρχος

Ἄνδρέας Μιαούλης

Ἐκ τοῦ δικρότου τὴν 17 Ἰουλίου 1831

(Δελτ. ΙΕΕΕ ΚΓ, 1980, σ. 129. Περὶ καταλήψεως Ναυστάθμου ὑπὸ Ἄ. Μιαούλη).

Εὐγενέστατοι Κύριοι

τὸ ἀπὸ τὰς 12 : τρέχοντος εὐγενές γράμμα σας ἔλαβον ὁμοῦ καὶ τὴν ἀναφορὰν τῶν πολιτῶν μας εἰς τὴν Κυβέρνησιν, τὰς ὁδηγίας ὅπου πρέπει νὰ ὀμιλήσω εἰς τὸν Ἀντιναύαρχον ρικὸρδ, καὶ τὸν ἔνγραφον τῶν πολιτῶν μας εἰς ἐμὲ διὰ νὰ διορίσω τὴν κυρλευσιν τῆς φεργάτας. ἡ ἀναφορὰ ἀφ' οὗ ὑπεγράφη παρ' ἐμοῦ καὶ παρὰ τοῦ Καπετὰν Ἀντώνη (ὅστις σᾶς προσφέρει τὰ σεβάσματά του), καὶ ἀφ' οὗ ἐκρατήσαμεν ἀντίγραφον τῆς ἀναφορᾶς σας τὴν ἐπιστρέφωμεν. ἡμεῖς εἴμεθα ἔτοιμοι καθ' ὅλα εἰς κάθε κίνημα τῆς κυβερνήσεως καθ' ἡμῶν ἂν ὁ ρικὸρδ χωρὶς τὴν συγκατάνευσιν τῶν δύο ἄλλων δυνάμεων ἤθελε κάμει κίνημα καθ' ἡμῶν νὰ μᾶς κτυπήσει θέλει ἀντιβραβευθεῖ καθὼς πρέπει· εἰ δὲ καὶ εἶναι ἡ συγκατάθεσις καὶ τῶν ἄλλων δυνάμεων τότε θέλω ἐκφρασθεῖ κατὰ τὰς ὁδηγίας ὅπου μοι ἐστείλεται. ἡ Ἑλλάς, ἡ Ὑδρα, ἡ καρτερία, εἶναι ἔτοιμα διὰ νὰ κτυπήσουν, ἂν ὁ Κανάρης δὲν κτυπήσει καθὼς ἡμεῖς τουλάχιστον θὰ σταθῆ ἀδιάφορος.

εἶναι περιττὸν νὰ σᾶς ἐκφρασθῶ τὴν σύμπνοιαν τῶν καλῶν μας συμπολιτῶν καὶ τὴν σταθερὰν ἀπόφασιν τοῦ νὰ ὑπερασπισθῶσιν τὰ δίκαια τῶν κοινοτήτων ὅπου ἐκφράσθησαν, καὶ τὸ καταπατηθὲν σύνταγμα, παρὰ τοῦ αὐθαιρέτου, τὸ ἀτμοκίνητον ὅπου εὐρίσκεται μέσα ὁ Καπετὰν φαλάγκ καὶ ὁ Καπετὰν Χριστόδουλος μὲ τοὺς ὀπλισμένους ποριώτας, θὰ μεταχειρισθῆ καυστικὰ ὅλα τὰ μέτρα αὐτὰ τὰ ἐλάβαμεν, ἐπειδὴ γνωρίζωμεν ὅτι εἶναι ἡ μόνη κρίσιμος περίστασις, ἃς ἔχωμεν λοιπὸν ἐλπίδας μας εἰς τὸν θεόν, καὶ ἃς ἀποφασίσῃ τὸ δίκαιον.

Σᾶς ἀσπάζωμαι ἐκ καρδίας, καὶ μένω.

Ἐκ τοῦ Δικρότου Ἑλλάς, τῆ 18 ἰ Ἰουλίου 1831

ὁ Ναύαρχος :
ἀνδρέας μισούλης

ἄμᾳ ὅπου ἔφθασα εἰς τὸ Δίκροτον ἐδιώρισα νὰ ἔμβουν καὶ ἄλλοι ναῦται ὥστε κατὰ τὸ παρὸν εὐρίσκονται ἕως 350: ὡς ἔγγιστα. στείλατέ μας παξιμάδι ὅπου δὲν εὐρίσκομεν νὰ ἀγοράσωμεν ἀπὸ τὰ λοιπὰ εἶδη εὐρίσκονται.

(IEEE 84945).

5. Περὶ Πέτρου Εὐθ. Μέξη *

Ἄριθ. 12334/8 - 11 - 1853

Σήμερον 8 Νοεμβρίου 1853 ἔτους, ἡμέραν Κυριακὴν ὥραν 4 μ.μ. ἐν Θήβαις καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Μελετίου Μ. Κυριαζῆς κειμένης κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ Ἐπαμεινώνδου, ἐνώπιον ἐμοῦ Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Θηβῶν Δημ. Καλόπαιδος καὶ τῶν κάτωθι δύο ἐνηλίκων Ἑλλήνων πολιτῶν μαρτύρων μὴ ἐξαιρουμένων ὑπὸ τοῦ Νόμου Κοι Σπυρίδωνος Α. Κορδατζῆς πληρεξουσίου καὶ Ἄν. Κ. Τζουβελέκου πεταλωτοῦ κατοίκων Θηβῶν γνωστῶν μοι ἐνεφανίσθησαν αὐτοπροσώπως οἱ Κοι Μελέτιος Μ. Κυριαζῆς καὶ Πέτρος Εὐθυμίου Μέξης ἔμποροι καὶ κάτοικοι Θηβῶν γνωστοί μοι καὶ ἐζήτησαν τὴν σύνταξιν τοῦ παρόντος περὶ παραδόσεως προικὸς ἐγγράφου, δι' οὗ ἐκθέτουν ὅτι προκειμένου λόγου νὰ ὑπανδρεύσῃ σήμερον ὁ Μελέτιος Μ. Κυριαζῆς τὴν θυγατέραν του Ἑλένην εἰς νόμιμον γάμον κατὰ τοὺς Θείους καὶ Ἱεροὺς νόμους τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας μετὰ τοῦ διαληφθέντος Πέτρου Εὐθ. Μέξη δίδη καὶ παρέδωκεν σήμερον πρὸς αὐτὸν, διὰ προῖκα τὰ ἐφεξῆς κίνητὰ καὶ ἀκίνητα ἀγαθὰ του, τὴν παραλαβὴν τῶν ὁποίων ὁμολογεῖ καὶ ὁ Πέτρος Εὐθ. Μέξης ἦτοι τεσσαράκοντα ὑποκαμισόβρακα, ἐξ ὧν τριάκοντα καὶ ἐν μεταξωτά, τρεῖς φουστάνελλες, τέσσαρα ἐφαπλώματα, τρία στρώματα, ἕναν σιλτὲ γεμάτον μαλλιά, δέκα συνδόνια, δέκα πέντε μποχτζάδες, τρεῖς τζεβρέδες, δέκα φουστάνια διαφόρου εἴδους, πέντε ἐσωφούστανα, δύο... χρυσά, ἕνα μακροκόζοκον, μίαν πόλκαν, ἐξ καλαμάτες μεταξωτές, ἕνα κρηπόνι μεταξωτόν, μίαν σάλπαν, ἐν σάλι τῆς πλάτης, πέντε χερομάντηλα, τέσσαρες ποδιές, δέκα τζεμπέρια, τρία ζευγάρια τζιρούπια χερόπια, δύο μακάνια τοῦ καναπέ, δέκα ὀκτῶ προσκεφαλάδες, ἐξ μαξιλάρια μικρὰ μεταξωτά, πέντε τραπέζομάντηλα, τέσσαρα πεχτζήρια, δέκα πέντε μπόστιες, δέκα πέντε πετζέτες, ἕνα ζευγάρι ἐπινώτια χρυσά, πέντε μουντιάλια μαργαριτάρια, τρία δακτυλίδια χρυσά, ἕνα κωλάθι ἀργυροῦν μὲ δώδεκα κουτάλια ἀργυρὰ τοῦ γλυκοῦ, ἕνα φορετζέρι, μίαν ἀνδρομύσα, τρεῖς τενζερέδες, ἕνα ταψί, ἕνα τηγάνι, τρεῖς σιδερωσιές, δύο λύχνους, μίαν ντουζίναν χουλάρια τεκλαγένια, μίαν ντουζίναν φιλτζάνια τοῦ καφφέ, ἕνα κάνιστρον, ἕναν ταμπλάν, ἕναν κεφέ, ἕναν τρύφτην, δραχμὰς μετροητὰς χιλίας, δύο οἰκίας συνεχομένας μὲ τὴν αὐλήν, τὸν κλίβανον αὐτῶν, κειμένας ἐν τῇ πόλει τῶν Θηβῶν καὶ παρὰ τὴν ὁδὸν τῆς Δέρκης, συνορευόμενας Ἀνατολικῶς μὲ τὴν οἰκίαν τοῦ προικοδότου, Δυτικῶς μὲ γήπεδα τοῦ αὐτοῦ προικοδότου, Ἀρκτικῶς μὲ τὴν ὁδὸν τῆς Δέρκης καὶ Μεσημβρινῶς μὲ Γούσιον Μπόμπορα, ἡ ὁποία ἐξετιμήθη παρ' αὐτῶν καὶ ἐμοῦ εἰς δραχμὰς ἐξ χιλιάδας ὡς ἔγγυστα, ὁ δὲ Πέτρος

* Ἄρχ. Βασιλ. Μ. Μέξη.

Εὐθ. Μέξης δίδει πρὸς τὴν μνηστευτὴν αὐτοῦ λόγω προγαμιαίας δωρεὰς τὰλληρα Γαλλικὰ διακόσια πρὸ τοῦ γάμου, πρώτου ὄντος εἰς ἀμφοτέρω τὰ πρόσωπα τάξει προσέτι καὶ προγαμιαίαν δωρεὰν καὶ μίαν ἐνδυμασίαν μεταξωτὴν. Πρὸς βεβαίωσιν τούτων ἐγένετο τὸ παρόν, ὅπερ ἀναγνωσθὲν εὐκρινῶς καὶ ἐπήκοσι πάντων ὑπεγράφη παρὰ πάντων καὶ παρ' ἐμοῦ.

Οἱ Μάρτυρες	Συμβολ/φος Θηβῶν	Οἱ Συμβαλόμενοι
Σ. Α. Κορδατζῆς	(Τ.Σ.) Δημ. Καλόπαις	Πέτρος Εὐθ. Μέξης
Α. Κ. Τζουβελέκος		Μελέτιος Μ. Κυριαζῆς

Ἄρ. 2894/1 - 9 - 1861

Σήμερον τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1861 ἡμέραν Παρασκευὴν καὶ ὥραν 8 π.μ. ἐν Θήβαις καὶ ἐντὸς τοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ἄθ. Βυρίνη Σ/φείου μου κειμένου παρὰ τῇ ὁδῷ Γοργία ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Θηβῶν Ἄθ. Φανοπούλου, καὶ τῶν κάτωθι δύο ἐνηλίκων Ἑλλήνων πολιτῶν μὴ, ἐξαιρουμένων τοῦ Νόμου Κου Μάρκου Γεωργίου Ράπτου καὶ Μιλτιάδου Ἰω. Κολιάκου καφφεπώλου κατοίκου Θηβῶν γνωστῶν μου, ἐνεφανίσθη αὐτοπροσώπως ὁ Κοσ Πέτρος Εὐθ. Μέξης ἔμπορος καὶ κάτοικος Θηβῶν γνωστός μου καὶ μοι ἐξέθεσαν ὅτι ἀποκαθιστᾶ καὶ διορίζει γενικοὺς καὶ εἰδικοὺς ἐπιτρόπους του πληρεξουσίου καὶ ἀντικλήτους, ὡς παρὰ μὲν τῷ Εἰρηνοδικεῖῳ Θηβῶν, καὶ τῷ Εἰρηνοδικῇ Θηβῶν, ὡς εἰσηγητὴ διορίζει παρόντους τοὺς Κοὺς Λουκᾶν Γ. Κατσίαν, Νικόλαον Χ. Ἀθανασίου, Βασίλειον Χατζῆν καὶ Σπυρίδωνα Μανιάρην, παρὰ δὲ τῷ εἰρηνοδικεῖῳ καὶ τῷ εἰρηνοδικῇ Θίσβης ὡς εἰσηγητὴ τοὺς Κοὺς Ἰωάννην Βιένναν καὶ Γεωργαντὰν Λαγλαρίδην παρὰ δὲ τῷ εἰρηνοδικεῖῳ Λεβαδείας καὶ εἰρηνοδικῇ αὐτοῦ ὡς εἰσηγητὴ τὸν Κοὺν Λάμπρον Κρίκον, παρ' ἅπασιν δὲ τοῖς ἐν Ἀθήναις δικαστηρίοις, εἰρηνοδικαῖς, ὡς καὶ εἰσηγηταῖς, Πρωτοδικαῖς, ἔμποροδικαῖς, ἐφέταις καὶ Ἀρείῳ Πάγῳ τοὺς Κοὺς Ἀλέξανδρον Χ. Λογοθέτην καὶ Παναγιώτην Σίμον, πρὸς οὓς παρέχει τὸ δικαίωμα καὶ τὴν ἐντολὴν ἵνα παριστῶσιν ἀντιπροσωπεύουν καὶ ὑπερασπίζοντες αὐτὸν ἐγγράφως τε, καὶ προφορικῶς περὶ ὅλων γενικῶς τῶν διαφορῶν του καὶ ὑποθέσεων ἐκκρεμῶν καὶ ἀναρρησομένων, ὅπου, ἕκαστος αὐτῶν εἶναι διορισμένοι, συνάμα ἢ ὡς κατ' ἰδίου ἕκαστος ἢ ἐνάγοντα ἢ ἐναγόμενον, ἀνακόπτοντα ἢ ἀνακοπτόμενον, ἐφεσεῖοντα ἢ ἐφεσίβλητον, καὶ ἀναιρεσεῖοντα ἢ ἀναιρεσίβλητον, νὰ δέχονται ἐπάγον καὶ ἀντεπάγον ὅρκους, νὰ παραλαμβάνουν ἔγγραφα, χρήματα καὶ ἄλλα πράγματα, νὰ ἐνεργοῦν κατασχέσεις καὶ πλειστηριασμούς, νὰ κινοῦν ἀγωγὰς, νὰ ποιοῦν ἀνακοπὰς, ἐφέσεις καὶ ἀναιρέσεις, νὰ ὑπογράφουν πάσης φύσεως καὶ ποσότητος συμβόλαια καὶ ἀποφάσεις, νὰ ἐξετάζουν μάρτυρας, νὰ ὑπογράφουν καὶ νὰ κοινοποιοῦν πᾶν δικόγραφο, νὰ παραι... ἀπὸ ἐνδίκου τινὸς μέσου ἢ τῆς ὅλης δίκης ἢ τῆς ὀρκοδοσίας τῶν διαδίκων ἢ τῶν

μαρτύρων, νὰ ἐπιχειρῶσιν ὅλας τὰς κυρίας καὶ ἐν παρόδῳ πράξεις τῆς προδικασίας καὶ τὰς ἀφορώσας τὴν διεξογωγὴν τῶν δικῶν, νὰ λαμβάνουν προφυλακτικὰ καὶ συντηρητικὰ μέτρα, νὰ μεταχειρίζονται τὸ ἔκτακτον μέσον τῆς ἀναιρέσεως καὶ τὸ τῆς ἐπαναλήψεως τῆς διαδικασίας, ὡς καὶ τὸ περὶ ἀποπείρας συμβιβασμοῦ, νὰ ποιῶσιν συμβιβασμοὺς ὠφελίμους νὰ ἀναγνωρίζουν ἔγγραφα καὶ προσβάλλωσι τοιαῦτα ὡς πλαστὰ καὶ ἄκυρα, νὰ κάμνωσι ἀνακοινώσεις ἢ παρεμβάσεις τρίτων, νὰ διορίζουν ἀντ' αὐτῶν καὶ ἄλλους πληρεξουσίους ἢ δικηγόρους ἕνα ἢ πολλοὺς μὲ τὰ αὐτὰ δικαιώματα ἢ συνεσφαλμένως καὶ ἐν γένει νὰ πρά τωσιν ὑπὲρ αὐτοῦ, πᾶν ὅτι ἐγκρίνουσιν ὠφελίμον, ὑποσχόμενος τὴν πλήρη παραδοχὴν τῶν πράξεων των. Πρὸς πίστωσιν τούτου συνετάχθη τὸ παρὸν ὅτι ἀναγνωσθὲν εὐκρινῶς ὑπεγράφη παρὰ πάντων καὶ ἐμοῦ.

Οἱ Μάρτυρες
Μάρκος Γεωργίου
Μιλτιάδης Κολιάκος

Ὁ Συμβολαιογράφος Θηβῶν
(Τ.Σ.) Ἀ. Φανόπουλος

Ὁ Ἐπιτολοδότης
Πέτρος Μίξης

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

Ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τῶν Σπετσῶν

Τ' ἄρχοντικὸ σπίτι βαθὺ βαρὺ ὕπνο κοιμᾶται
 Τ' ἀπέραντα δωμάτια εἶν' τῶρο ἀραχιασμένα
 Μὰ ποιὸς στὰ χρόνια τὰ παλῆὰ ταῖς δόξαις δὲν θυμᾶται
 Π' ἦταν παλάτι τοῦ νησιοῦ παλῆὰ καὶ περασμένα.

Μέσα σ' αὐτό, βásiλευε ὁ Χατζῆ Γιάννης Μέξης
 Πρῶτος Σπετσώτης ἄρχοντας μὲ τὴν θερμὴ ψυχὴ του
 Ποῦ προσταγὴ γιὰ τὸ νησιὸν κάθε ἦταν λέξις
 Καὶ ἀκουγόταν βροντερῆ στὰ πέλαγ' ἡ φωνὴ του.

Κι' ὅταν ἡ ὥρα ἡ τρανὴ ἦλθε τὸ εἰκοσιένα
 οἱ καπετάνοι, οἱ ναύαρχοι Σπετσιῶτες μαζεύτηκαν
 Στὸ σπίτι αὐτό. Τὸν ἄρχοντα μὲ μάτια δακρυσμένα
 Κατ' ἀπ' τοὺς θόλους τοὺς ψηλοὺς νὰ τοὺς περιμένῃ εὐρῆκαν

Παιδιὰ μ' ἡ ὥρα σήμανε Παιδιὰ μ' ὡς ὀρκισθοῦμε
 θυσία στὴν πατρίδα μας τὸ πᾶν καθεὶς νὰ κἀνῃ
 Ἡ ὄλοι νὰ πεθάνουμε ἢ νὰ λευθερωθοῦμε
 Ἐπήχησε ἡ βροντερῆ φωνὴ τοῦ Χατζῆ Γιάννη.

Στὸ σπίτι αὐτὸ τότε ὁ τρανὸς ὄρκος ἐκεῖνος δόθη
 Κι' ἄπτερη πιάσθη αἰχμάλωτη τῶν θαλασσῶν ἡ νίκη
 Κι' ἡ Ἑλλάδα ἐνίκησε στὴν θάλασσα καὶ ἐσώθη
 Γιατὶ τοὺς ὄρκους φύλαξαν τῶν θαλασσῶν οἱ λύκοι.

Τῆς νίκης τρόπαιο τὸ σπίτι αὐτὸ πῶς μοιάζει
 Τ' ἀπέραντο καὶ σκυθρωπὸ μὲ τὸ βαρὺ ρυθμὸ του
 Ἡ δόξα ὅλη τῶν Σπετσῶν λὲς μὲς σ' αὐτὸ θρονιαίνει
 Σὰν σ' ἐκκλησιὰ φανταστικὴ στὸ τίμιον ἱερό του.

Τοῦ Μεγαλείου θαυμαστῆς μ' εὐλάβεια γονατίζω
 Στὸ σπίτι τῶρα τὸ παλῆὸ πὸν ἤσυχον κοιμᾶται
 Σκηναῖς ἡρώων ναυτικῶν γυροῦν ἐκεῖ νομίζω
 Κι' ὁ Χατζηγιάννης ὁ τρανὸς στοὺς θόλους του πλανᾶται.

22/8/1926

Σπῦρος Τσατσώνης
 Δικηγόρος

(Ἐρχ. Δημ. Ἰω. Μέξης).

Ἐπαγγελία κατὰ τὰ ἀποκαλυπτήρια τῆς προτομῆς
τοῦ πρωτάρχοντα τῶν Σπετσιωτῶν ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗ ΜΕΞΗ

Σὰ σήμερις ἡ Παναγιά, φωτοντημένη Ἑλλάδα
στοῦ ἀργολικοῦ τὰ κύματα πὸ ἐσκόρπαε τὴν Ἀρμάδα
κι' ἐπρόβαλε τὸ ἀθάνατο νησί μας, Σαλαμίνα
μὲ σένα νέο Θεμιστοκλῆ τῆς Σπέτσας πρώτη ἀκτῖνα

Μὲ τὰ σαράντα ἀτρόμητα πιστά σου παληκάρια
σὰν τὸν Μπαρμπάτση φλογερά, σὰν τὴν τιμὴ καθάρια.

Εὐτυχισμένοι οἱ στίχοι μου πὸ μὲ τὶς δάφνες σμίγουν
νὰ στέψουνε τὸ μέτωπο ποῦ ἡ Ἑλλάδα μας φιλεῖ
Τὸ Πάνθεο τῶν ἡρώων μας, οἱ δόξες ἐνῶ ἀνοίγουν
τοῦ Μέξη ὁ νοῦς πάντ' ἄγρυπνος νὰ τὸ φωτοβολεῖ.
Μὲ τὴ σημαῖα σὰν ἅγιο φῶς στῆς Νίκης τὸ καράβι
πὸ ἡ πίστις τὸ φτερούγιζε σὲ πέλαγα ἱερά
παντοτεινά σου δλόλευκα στὴν ὄψη σου θ' ἀνάβει
καὶ θρόνο στὸ παλάτι σου θὰ ὑψώωγῃ ἡ λευτεριά.

Σπέτσες 8.10.39

Γιάννης Περιαλίτης
(Γιαννοῦκος)

(Ἀρχ. Σπετσῶν. Ἀρχ. Δημ. Ἰω. Μέξη).

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

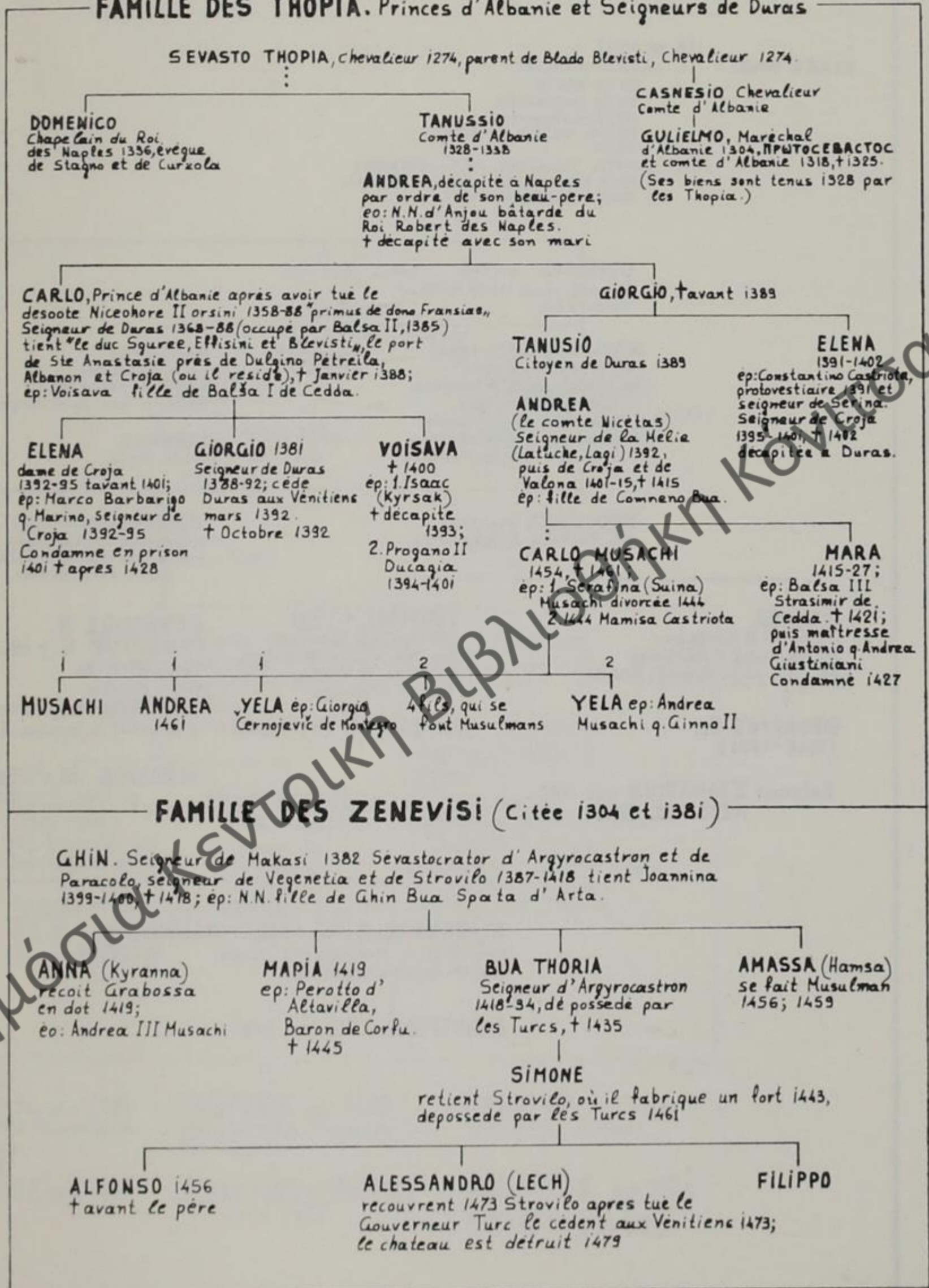
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

FAMILLE DES THOPIA. Princes d'Albanie et Seigneurs de Duras

ΚΑΛΟΙ ΟΙΚΟΙ : ΙΑ' αϊ. ΜΕΞΑ
 ΙΕ' αϊ. ΜΕΞΗ-ΗΠΟΖΙΚΗ
 ΜΕΞΗ-ΚΛΟΖΑ
 ΜΕΞΗ-ΓΚΕΡΜΠΕΣΗ
 ΜΕΞΑ Διαματίας
 ΜΕΞΗ Φέλτρε Βενετίας
 ΜΑΞΗ
 ΙΖ'-ΙΗ' αϊ. ΜΕΞΗ Τερρέστης, ΜΕΞΑ Κερκύρας
 ΜΕΞΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΣΗ, ΜΟΝΔΥΛΗ, ΚΩΚΣΤΑ,
 ΚΩΚΣΗ, ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, ΠΟΛΙΤΗ.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Σπέτσαι
 θυγ. σύζ. γόνων οίκου Μπότση,
 Χ' ΝΙΚ. Γκίνη

Χ' ΙΩΑΝΝΗΣ (1754-1844)
 σύζ. Διαμάντω Ηωραίτη
 θυγ. (5) Καλομοίρα Υ' Αναργύρου
 Ευγενία Δ. Λάμπρου
 Άννα Ιωαν. Γκίκα-Τρούπα
 Αικατερίνη Ιωαν. Κούτση
 Μαρούσα Ν. Ανδρ. Λαζάρου

ΛΑΖΑΡΟΣ
 Τερρέστη

ΘΕΟΔΩΡΟΣ
 σύζ. γ. Μπούκουρη
 θυγ. (3) σύζ. γόνων οίκου
 Μπότση, Θεοχαρή Αναργύρου

ΙΩΑΝΝΗΣ
 σύζ. γ. Γκούδη

ΘΕΟΔΩΡΟΣ γεν. 1787
 σύζ. Κονδυλία Ν. Ανδρούτσου

ΝΙΚΟΛΑΟΣ
 σύζ. Μάρω Μπούμπουλη
 θυγ. (2) Ασκαρίνα Π. Σέκερη
 Έλενη Άν. Ορλάνδου

ΙΩΑΝΝΗΣ
 σύζ. Έλενη Ν. Μπότση
 θυγ. Κονδυλία Κ. Φάν Μπότς
 υίος της Λεων. Δρόσης (1834-84)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ † 1900
 σύζ. Αργυρώ Κυριακού
 θυγ. (3) Κονδυλία Χρ. Αλεξίου
 Μαρούσα Κ. Ντάβαρη
 Άννα Κ. Ντάβαρη

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ν.
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. † 1862
ΙΩΑΝΝΗΣ Ν.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ἄτ.
 (1848-1904)

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Γ. † 17 ετών

σύζ. γ. Βάμβα
 θυγ. (3) Έλενη Δερμειώτη
 Διαμάντω, Καλομοίρα ἄγ.

Σπέτσαι: **ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ** γεν. 1783
ΜΕΛΕΤΙΟΣ 1821

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΙΩ. (1858-1926)
 ἄτ.

Χ' ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. γεν. 1930
 σύζ. Φάτια Μπόγκα
 θυγ. Φι. Λορένα-Χριστίνα

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Δ.
 γεν. 1932

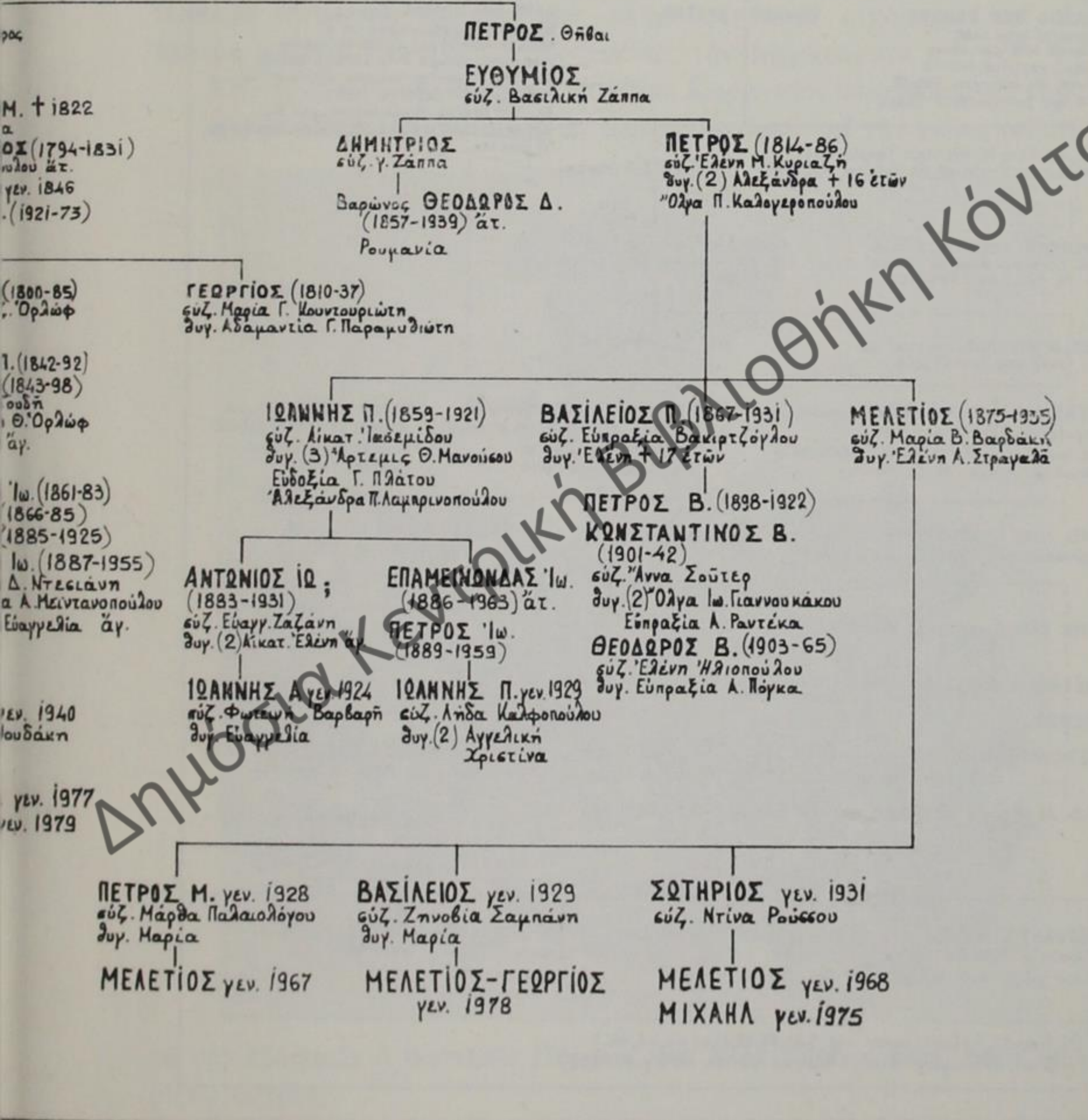
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Χ' Ιω. γεν. 1961

ΘΕΟ
 σύζ.

ΔΗΜ
ΝΙΚ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κορυθίου

Σ - 1650 -
ίου

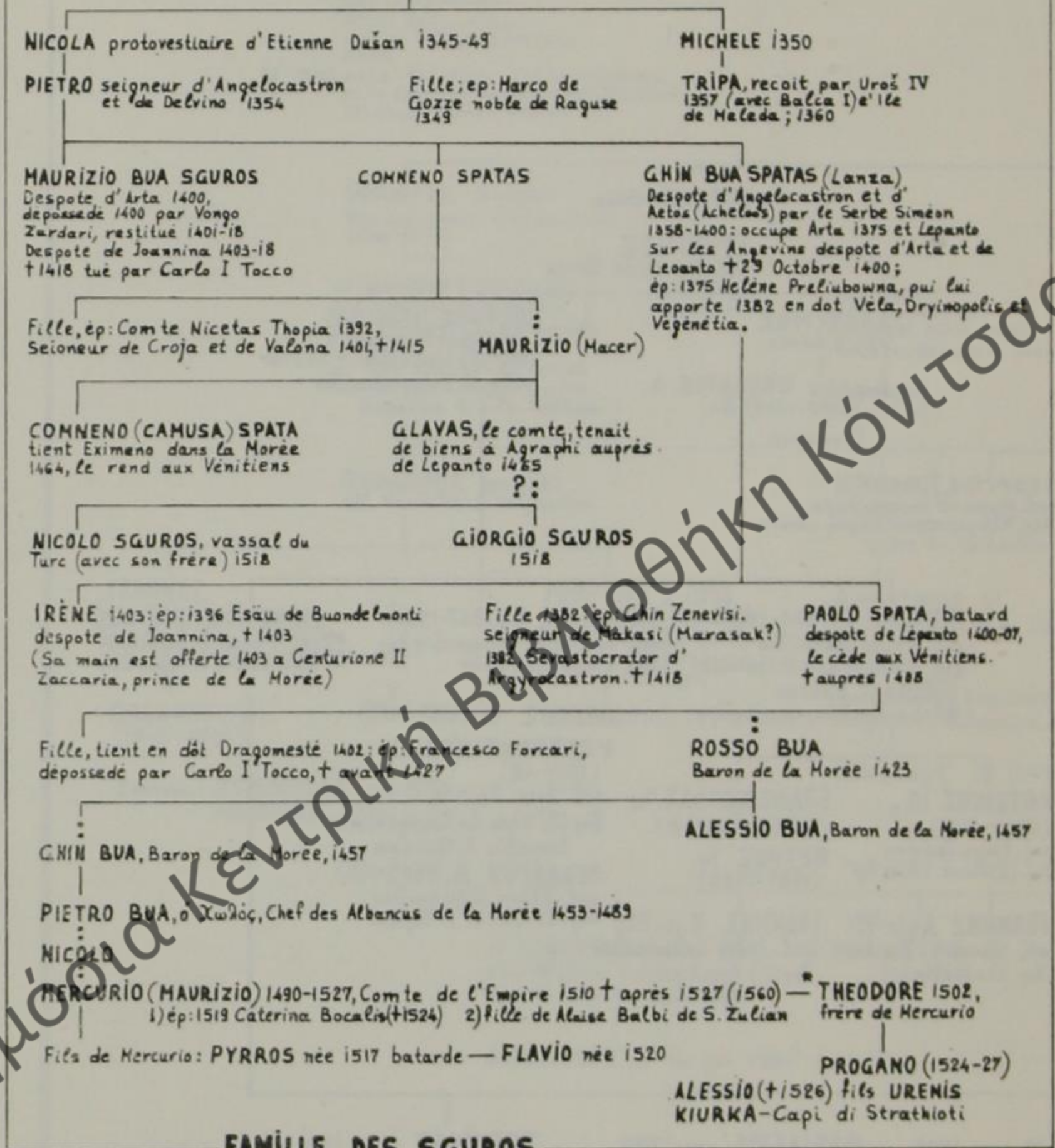

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

FAMILLE DES BUA SPATAS

DESPTOTES D'ARTA, ANGELOCASTRON, LEPANTO

Le nom de spatas se trouve en 1304 celui des Bua en 1333
N.N. BUA (Buchia)

FAMILLE DES SGUROS

SEVASTO MAURO 1274 **ZACCARIA** 1274-75 **GIORGIO** 1274 **TANUSSIO** 1274-78 **SEVASTO DEMETRIO** 1274-78
Comte d'Albania 1280
Leur pays est occupe par les Thopia.

* (M. Sanuto. I diarii. index vol. 9, 24, 36, 39, 41, 42, 43, 45, 46.)
(Ch. Hopt. Chroniques Gréco-Romains. Berlin 1873 p. 531-532)

Οικόσημον Μερκουρίου Μπούα

Τὸ οικόσημον τοῦτο ἀποτελεῖται ἀπὸ ἕξ μέρη, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ τέσσαρα εἶναι τὰ παραδοσιακὰ κληροδοτηθέντα οικόσημα τοῦ οἴκου Μπούα καὶ τὰ λοιπὰ δύο ἀνήκοντα εἰς τὸν Μερκούριον.

Τὸν συμβολισμόν δὲ αὐτῶν, ὁ Τζάνε Κορωναῖος περιγράφει ὡς ἑξῆς : *

α) Κάτω δεξιά, ἡ σημαία «τῶν τεσσάρων ὄφεων μετὰ τὴν χειρὰ παλαιότητα

τα τὴν ἐβάσταζε ὁ Βασιλεὺς Πύρρος καὶ ὅλοι ἐκεῖνοι ὁποῦ ἦσαν ἐκ τῆς ρίζης αὐτοῦ».

β) Κάτω ἀριστερὰ «τὴν σημαίαν τῶν κυμάτων βαστάζει διὰ μίαν

* Κ. Σάθα, Ἑλληνικά ἀνέκδοτα,, Ἀθῆναι 1867, τ. Α', σ. ΙΑ - ΙΔ.

ἐπαρχίαν καὶ ριβιέραν ὀνομαζομένην Μπούενα, καὶ ἐκείνου ὅπου εἶναι αὐθέντης τοῦ εἰρημένου τόπου τὴν βαστάζει».

γ) Ἄνω ἀριστερὰ ἢ σημαία τοῦ κιτρίνου σταυροῦ μετὰ δύο ἄστρον λευκῶν, δωρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου «ὅταν ἔφυγε ἀπὸ τὴν Ρώμην, καὶ πέρασε ἀπὸ τὸ Δυρράχιον, διὰ νὰ ὑπάγη καὶ κτίσῃ τὴν Κωνσταντινούπολιν».

δ) Κάτωθεν αὐτῆς, ἢ σημαία τοῦ ἐστεμμένου σκαντζόχοιρου, δωρηθεῖσα εἰς τὸν Μερκούριον ἀπὸ τὴν «βασιλεία τοῦ Χριστιανικωτάτου Βασιλέως Λουδοβίκου τῆς Γαλλίας, ὅταν τὸν ἔντυσε κόμητα τῆς Ρόκκα Σέκκας καὶ τοῦ Ἀκίνου».

ε) Ἄνω δεξιὰ, τὸ οἰκόσημον τῶν Μπούα ὡς αὐθεντῶν τοῦ Ἀγγελοκάστρου «τὴν σημαία τοῦ κιτρίνου ἀετοῦ εἰς κάμπον γεράνιον, βαστάζει δι' οὗ ἦτον δεσπότης τοῦ Ἀγγελοκάστρου. Δεσπότης λέγεται ρίγας εἰς τὰ ἰταλικά. τὸ ὁποῖον ριγάτον ἦταν δεσποζόμενον ἀπὸ τὸν οἶκον τῶν Μπούα».

στ) Εἰς τὸ μέσον «ἢ σημαία τοῦ χρυσοῦ γριφόνου μετὰ ἑνὸς μαργαρίτου εἰς τὸ στήθος καὶ ἕν διαμάντι εἰς χεῖρας μετὰ τὴν κορώναν ἄνω εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ κάμπος γεράνιος, εἶχεν δωρηθεῖ ἢ βασιλεία τοῦ αὐτοκράτορος Μαξιμιλιανοῦ, ὅταν τὸν ἔντυσε κόμητα τοῦ Ἰλάζ καὶ τοῦ Σουάβε».

Οικόσημον οίκου Μέξα τῆς Δαλματίας

Ἡ περιγραφή καὶ συμβολισμὸς τῶν χρωμάτων αὐτοῦ ἔχουν ὡς ἑξῆς :

Θυρεός : Πεδίον χρώματος κυανοῦ. Ἐπὶ χρυσοῦς λωρίδος καὶ εἰς τὸ μέσον αὐτῆς ὑπάρχει περιστερὰ ἀργυροῦ χρώματος, τῆς ὁποίας τὸ ράμφος καὶ τὰ μέλη εἶναι πορφυροῦ χρώματος. Κάτωθεν τῆς χρυσοῦς λωρίδος ὑπάρχουν δύο ἐξάγωνοι χρυσοὶ ἀστέρες.

Λοφίον : Ἐπὶ δουκικοῦ στέμματος τρία πτερὰ στρουθοκαμήλου, ἐνὸς χρυσοῦ μεταξὺ δύο ἐτέρων, κυανοῦ χρώματος.

Μανδύας : Χρυσοῦς καὶ κυανοῦς.

Arms (shield) : Azure a fess diminished or between in chief a dove argent, beaked and membered gules, supported by the fess, and in base two estoiles (6) posted fesswise or.

Crest : Out of a ducal coronet or, three ostrich plumes, on or between two azure.

Mantling : Or and azure.

Τὸ κυανοῦν χρῶμα συμβολίζει τὰς ἀρετὰς τῆς Δικαιοσύνης καὶ Νομιμοφροσύνης. Ἐπίσης χαρακτηρίζει καλωσύνην καὶ τὴν ὑποχρέωσιν τῆς προστασίας τῶν ἀδυνάτων.

Τὸ πορφυροῦν, τὴν Θεοσέβειαν, γενναιότητα καὶ μεγαθυμίαν. τὸ ἀργυροῦν τὴν ταπεινοφροσύνην καὶ τὴν ὑποχρέωσιν προστασίας τῶν παρθένων καὶ ὀρφανῶν. Τέλος, τὸ χρυσοῦν συμβολίζει τὰς ἀρετὰς τῆς φιλοπατρίας καὶ μεγαλοψυχίας.

Μικρογραφία βυζαντινού χειρογράφου του ΙΕ' αιώνα, τό όποϊον φυλάσσεται εις τήν Μονήν Βατοπεδίου του 'Αγίου Όρους και περιέχει νομοκανονικά έργα του Βυζαντινού λογίου Ιερομονάχου και νομικού συγγραφέως Ματθαίου Βλάσταρη (περ. 1280 - περ. 1350)*. Εις τήν μικρογραφίαν απεικονίζεται ό συγγραφεύς, μέ φωτοστέφανον άγιου εδλογοούμενος παρά του 'Ιησού Χριστού, και κάτωθεν δεξιά τό οικόσημον του οίκου Μέξη, του όποϊου ό κτήτωρ του χειρογράφου πιθανώς ύπήρξε μέλος.

'Ο χρωματισμός του οικόσημου είναι άλλοιωμένος λόγω της πολυκαιρίας, ό δέ θυρεός αυτου έχων τήν χαρακτηριστικήν μορφήν του 'Ενετικού τοιούτου (scudo veneto), ύποδηλεί τήν ιδιότητα του κτήτορος, ως στρατιώτου εις τήν ύπηρεσίαν της 'Ενετικής Δημοκρατίας.

* Παγκόσμιον Βιογραφικόν Λεξικόν 'Εκπαιδ. 'Ελλην. 'Εγκυκλοπαιδείας, 'Εκδοτική 'Αθηνών Α.Ε., 'Αθήναι 1984, τ. Β', σ. 314. 'Ιστορία 'Ελλην. 'Εθνους. 'Εκδοτική 'Αθηνών Α.Ε., 'Αθήναι 1979, τ. Θ', σ. 345.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ἀλεξανδρῆς Κ. Α., Αἱ ναυτικαὶ ἐπιχειρήσεις τοῦ ὑπὲρ Ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος 1821 - 29. Ἐκδ. Ναυτικῆς Ἐπιθεωρήσεως 1930.
- Ἀμάντος Κ., Οἱ βόρειοι γείτονες τῆς Ἑλλάδος, Ἀθῆναι 1923.
- Ἡ ἔθνολογικὴ διαμόρφωσις τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Μικρὰ Μελετήματα. Ἀθῆναι 1940.
- Ἀλβανία. Μικρὰ Μελετήματα. Ἀθῆναι 1940.
- Ἀραβαντινὸς Π., Χρονογραφία Ἠπείρου. Ἀθῆναι 1856.
- Βιογραφικὴ συλλογὴ λογίων Τουρκοκρατίας. Ἰωάννινα 1960.
- Γκίνης - Μέξας Β., Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία (1800 - 1863). Ἐκδ. Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν 1939 - 1957.
- Γούδας Α. Ν., Βίοι Παράλληλοι. Ἀθῆναι 1870.
- D e g r a n d Α., Souvenirs de la haute Albanie. Paris 1901.
- Δήμας Σπ., Τὸ Κάτω Λάμποβον Βορείου Ἠπείρου καὶ τὰ περὶ αὐτοῦ. Ἀθῆναι 1981.
- Εὐαγγελίδης Δ., Ἡ Βόρειος Ἠπειρος. Ἀθῆναι 1910.
- Ἀρχαῖοι κάτοικοι τῆς Ἠπείρου. Ἀθῆναι 1947.
- Ζῶτος Β. Δ., Δρομολόγιον Ἠπείρου. Ἀθῆναι 1905.
- Heyer von Rosenfeld F., Warpenbuch des Königreichs Dalmatien. Nürnberg 1873.
- H o r f K a r l, Chroniques Gréco - romanes. Berlin 1873.
- Θεοφανίδης Γ., Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον. Ἀθῆναι 1934 - 1938.
- Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ναυτικοῦ. Ἀθῆναι 1926.
- Κανδηλάρος Τ., Φιλικὴ Ἐταιρεία 1814 - 1821. Ἀθῆναι 1926.
- Κασομούλης Ν., Ἀπομνημονεύματα τῆς Ἐπανάστασεως τῶν Ἑλλήνων (Α - Γ). Ἀθῆναι 1970.
- Κεραμόπουλος Α., Οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Βόρειοι γείτονες. Ἀθῆναι 1943 - 1945.
- K e r s o p o u l o s J e a n, Chronologie Albanaise. Athènes 1937.
- Κόκκινος Δ., Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις (Α - ΙΒ). Ἀθῆναι 1932, ἐπανέκδ. 1956.
- Κοτζιάς Ν., Ἐπανόρθωσις τῶν ἐν τῇ Σπ. Τρικούπη Ἱστορία περὶ τῶν Ψαριανῶν πραγμάτων ἱστορουμένων. Ἀθῆναι 1857.
- Ἀνασκευὴ τῆς Δ. Τσαμαδοῦ ἀνασκευῆς. Ἀθῆναι 1858.
- Κρεμμύδας Β., Ἡ ἐμπορικὴ ἀλληλογραφία τοῦ Κώστα Χατζηπαναγιώτη. Χρονικὰ τῶν Τσακόνων, τ. Δ', Ἀθῆναι 1974, τ. Ε', Ἀθῆναι 1980.
- Κώνστας Π., Ναυτικὴ ἐποποιία τοῦ 1821. Ἀθῆναι 1971. Ἐκδοσις Γ.Ε.Ν.
- Λαζαρόπουλος Ἰω., Τὸ ἑλληνικὸν ναυτικὸν ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι Βασιλείας Ὁθωνος. Ἀθῆναι 1930.

- Λαμπρυνίδης Μ., Ἡ Ναυπλία ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς. Ἀθήναι 1898, ἐπανεκδ., Ἀθήναι 1950.
- Οἱ Ἀλβανοὶ κατὰ τὴν κύριως Ἑλλάδα, Πελοπόννησον, Ὑδρα, Σπέτσας. Ἀθήναι 1907.
- Μαμμόπουλος Ἀλέξ., Ἡπειρος (Α - Β). Ἀθήναι 1961, 1964.
- Μάμουκας Ἀνδρ., Τὰ κατὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος 1821 - 1832 (Α - ΙΑ), Πειραιεὺς 1839, Ἀθήναι 1852.
- Ἀρχεῖα Ἑλληνικῆς Παλιγγενεσίας μέχρι ἐγκαταστάσεως Βασιλείας (Α - Β). Ἀθήναι 1857, 1862.
- Μελλάς Λ., Μία οἰκογένεια, μία Ἱστορία. Ἀθήναι 1967.
- Μενοῦνος Ἴω., Τὸ ἐλληνικὸν ἐμπορικὸν ναυτικὸν κατὰ τοὺς πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 χρόνους. Ἀθήναι 1970.
- Μέξας Βαλέριος. Οἱ Φιλικοί. Κατάλογος τῶν μελῶν τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας ἐκ τοῦ ἀρχείου Σέκερη. Ἀθήναι 1934.
- Μέξης Δῆμος Ν., Ἡ Μάνη καὶ οἱ Μανιάτες, Ἀθήναι 1979.
- Μερικάκης Στ., Τὸ ἐμπόριον τῶν Τσακῶνων στὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας. Χρονικὰ τῶν Τσακῶνων, τ. Α', Ἀθήναι 1956.
- Μιαούλης Ἀντ. Ἀ., Συνοπτικὴ Ἱστορία τῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος γενομένων ναυμαχιῶν (τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Ψαρῶν). Ναύπλιον 1833, 1836.
- Μπίρης Κ., Ἀρβανῖτες. Οἱ Δωριεῖς τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ. Ἀθήναι 1960.
- Νικόδημος Κ., Ὑπόμνημα νήσου Ψαρῶν (Α - Β). Ἀθήναι 1862.
- Ὁμηρίδης Π., Συνοπτικὴ Ἱστορία τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων Ὑδρας, Πετσῶν καὶ Ψαρῶν. Ναύπλιον 1831.
- Ὁρλάνδος Ἀναστ., Ναυτικά. Ἀθήναι 1869.
- Περὶ τῆς νήσου Σπετσῶν. Ἀθήναι 1878.
- Παπαδόπουλος - Βρεττός Ἀνδρ., Βιβλιογραφία. Ἀθήναι 1854.
- Παπαρηγόπουλος Κ., Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Ἀθήναι 1925. Ἐπανεκδ. 1955.
- Περραιβός Χρ., Ἄπαντα. Ἐπανεκδ. Ἀθήναι 1956.
- Πολύβιος, Ἱστορία Β' ἐκδοσις Tebner.
- Πτολεμαῖος Κλαύδιος (125 - 161 μ.Χ.) Ἀλεξανδρεὺς. Γεωγραφικὴ ἀφήγησις. Ἐκδοσις Karl Müller 1883, Paris 1901.
- Rangabé Rizo Eug., Livre d'or de la Noblesse Ionnienne (I - II) Athènes 1926.
- Rietstap Johan B., Armorial General, Gouda 1884 - 1887.
- Supplement. The Hague 1926. Ἐπανεκδ. Baltimore 1972.
- Rolland V. and H. V. - Planches de l'Armorial General par J. B. Rietstap (I - VI), Paris 1905.
- Illustrations to Rietstap's Armorial General. London 1967.
- Ρωμανός Ἴω. Ἀ., Περὶ τοῦ Δεσποτάτου τῆς Ἡπείρου. Κέρκυρα 1895. Κερκυραϊκὰ Χρονικά, τ. 7, 1959.
- Σάθας Κ., Ἑλληνες Στρατιῶται ἐν τῇ Δύσει καὶ ἀναγέννησις τῆς ἐλληνιμῆς τακτικῆς. Ἀθήναι 1885.

- Τουρκοκρατούμενη Ἑλλάς (1453 - 1821), Ἀθήναι 1869.
- Ἑλληνικά ἀνέκδοτα. Ἀθήναι 1867.
- S a t h a s C., Monumenta Historial Hellenicae (I - IX) Paris 1880 - 1890. (Documents inédits relatifs à l'Histoire de la Grèce au moyen age. Documenta Strathiotas illustrantia).
- S a n u t o M a r i n o, I diarii. Venezia ἔκδ. 1882 - 1903 (vol. I - LVIII) R. Deputazione Venetia di Storia partia.
- S i e b m a c h e r J., Grosses Wappenbuch Band 29 Der Adel in Kärnten, Krain und Dalmatien. Neustadt an der Aisch 1980.
- Σ π η λ ι ἄ δ η ς N., Ἀπομνημονεύματα (Α - Γ). Ἀθήναι 1851.
- S p r e t t i V., Engiclopedia Storico - Nobiliare (vol. I—IV) Milano 1928.
- Σ τ ε ρ γ ι ὀ π ο υ λ ο ς K., Τὰ βόρεια σύνορα τῆς Ἡπείρου. Ἀθήναι 1945.
- S t u r d z a M., Grandes Familles de Grèce, d'Albanie et de Constantinople. Dictionnaire Historique et Généalogique. Paris 1983.
- Σ ω τ η ρ ῖ ο υ Γ., Ἡ νῆσος Σπέτσαι. Ἀθήναι 1924. Ἐκδ. Ἐνώσεως Σπετσιοῦτων.
- Τ ρ ι κ ο ῦ π η ς Σ π., Ἱστορία Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως. Λονδίνον ἄοξ.
- Τ σ ε β ᾶ ς Γ., Ἱστορία Θηβῶν καὶ Βοιωτίας (Α - Β). Ἀθήναι 1928.
- Φ ι λ ῆ μ ω ν Ἰ ω., Δοκίμιον Ἱστορικὸν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως (Α - Δ). Ἐπανέκδ. Ἀθήναι 1964.
- Δοκίμιον Ἱστορικὸν περὶ Φιλικῆς Ἐταιρείας. Ναύπλιον 1834. Ἐπανέκδ. Ἀθήναι 1964.
- Φ ο υ ρ ῖ κ η ς Π., Πόθεν τὸ Ἐθνικὸν Ἀρβανίτες. Ἀθήναι 1931.
- Φ ρ α ν τ ζ ῆ ς Ἀ μ β ρ., Ἐπιτομὴ τῆς Ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος (1715 - 1835) (Α - Δ). Ἀθήναι 1839.
- Φ ω τ ὀ π ο υ λ ο ς Γ., Συνοπτικὴ Ἱστορία τοῦ κατὰ θάλασσαν ὑπὲρ τῆς αὐτονομίας Ἀγῶνος. Ἀθήναι 1873.
- Χ α β ἔ λ λ α ς Θ., Ἱστορία Ἡπείρου καὶ Ἀλβανίας. Ἀθήναι 1901.
- Χ α τ ζ ῆ Ἀ ν α ρ γ ῦ ρ ο υ Ἀ ν ἄ ρ γ. Ἀ., Τὰ Σπετσιοτικὰ (Α - Γ) Ἀθήναι 1861 ἔκδ. μερίμνη Ἰω. Κούτση. Πειραιεὺς 1925. Ἐπάνεκδ. ΙΕΕΕ, ἐπιμελεία Ἰω. Α. Μελετοπούλου, Ἀθήναι 1979.
- Χ α τ ζ η τ ι ω ἄ ν ν ο υ Ἰ ω., Πανελλήνιον Λεύκωμα ἑκατονταετηρίδος 1821 - 1921.
- Χ ρ υ σ α ν θ ὀ π ο υ λ ο ς Φ. (Φωτάκος). Ἀπομνημονεύματα περὶ Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως (Α - Δ). Ἀθήναι 1899, ἐπανεκδ. 1955.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑΙ ΠΗΓΑΙ

- Ἱστ. Ἀρχεῖον χειρογράφων Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης.
- Ἱστ. Ἀρχεῖον Ὑδρας 1778 - 1832, τόμοι 7, καὶ Ἱστ. ἀρχεῖον Λαζάρου καὶ Γεωργίου Κουντουριώτου 1821 - 32, τόμοι 5, ἔκδοθέντα ὑπὸ Ἀντ. Λιγνοῦ.
- Ἀρχεῖα Ἑλληνικῆς Παλιγγενεσίας, ἔκδ. Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς.
- Οἰκογ. Ἱστορ. ἀρχεῖον ναυάρχου Δημητρίου Ἰω. Μέξη καὶ στρατηγοῦ Χ'' Ἰωάννου Δ. Μέξη.
- Ἱστορία Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν Α.Ε. Ἀθήναι 1979.

- Παγκόσμιον Βιογραφικόν Λεξικόν. Ἐκπαιδευτικῆς Ἑλληνικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας. Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν Α.Ε. Ἀθῆναι 1984.
- Μεγάλῃ Ἑλληνικῇ Ἐγκυκλοπαίδεια. Ἐκδ. Πυρσὸς 1926.
- Νέα Παγκόσμιος Ἐγκυκλοπαίδεια. Ἐκδ. Μορφωτικῆς Ἐταιρείας 1954.
- Μέγα Ἑλλην. Βιογραφικόν Λεξικόν Σπ. καὶ Κ. Βοβολίνῃ. Ἀθῆναι 1958, ὡς καὶ ἄλλα ἑλληνικὰ λεξικά καὶ ἐγκυκλοπαίδειαι.
- Ἡπειρωτικὰ Χρονικά.
- Ἑλληνικά. Ἱστορικὸν περιοδικὸν δημοσίευμα ὑπὸ Κ. Ἀμάντου καὶ Σ. Κουγέα.
- Δελτίον Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἐταιρείας, ἀπὸ τῆς συστάσεώς της (1882) μέχρι σήμερον.
- «Πανδώρα», μηνιαῖον περιοδικὸν σύγγραμμα.
- Λεύκωμα Σπετσῶν (παλαιαὶ ἐκκλησίαι καὶ ἀρχοντικὰ σπίτια), ἔκδ. Ἐνώσεως Σπετσιωτῶν. Ἀθῆναι 1934.
- Δελτίον Ἡπειρωτικῆς Ἐταιρείας.
- Χρονικὰ τῶν Τσακῶνων (τ. Α - Ε, Ἀθῆναι 1956 - 1980).
- Κερκυραϊκὰ Χρονικά, κ.ἄ.

ΕΡΑΛΔΙΚΑΙ ΠΗΓΑΙ

- Archivio di Stato di Venetia (A.S.V.).
- Ἀρχεῖον Pellegrini. Δελτιοθήκη οἰκοσήμων. (ὁ Giovanni Pellegrini, ὑπῆρξεν Διευθυντῆς τοῦ Studio Araldico é Genealogico τῆς Βενετίας, καὶ ἐκδότης τοῦ *Bulletino Araldico Storico Genealogico* 1910).
- Archivio antico della Università di Padova (A.V.P.).
- Annualis nobilità italiana. Pisa 1879.
- Adalberto Ricotti Bertagnoni. Stemmario italiano delle famiglie nobili e notabiliti vol. I, Basano del Grappa 1970.
- Elenco Ufficiale Nobiliare. Torino 1922.
- Don Cassimiro Freschot. Li pregi della nobilità Veneta, Venezia 1682.
- La nobilità Veneta. Venetia 1707.
- Pietro Rosseti, Le arme ovvero insegne di tutti li nobili della magnifica e illustrissima città di Venetia. Venezia MDLXCI.
- P. V. Coronelli, Arme, blazoni ô insegne centilitie delle famiglie patricie essistente nella serenissima Republica du Venezia, Venezia 1694.
- Giovanni Dolceti, Il libro d'argento delle famiglie Venete nobili - cittadine popolari, Venezia 1922 - 28 (v. I - III).
- G. Crollanza, Dizionario Storico blasonico (v. I - III) Pisa 1886 - 90).
- G. B. Crollanza, Dizionario Storico-blasonico delle famiglie nobili Italiane estinte e fiorenti (v. I - III). Bologna 1965.
- Giulio Cesare de Beatiano. L'araldo veneto, ovvero universale armitista, metto-dico di tutta la scienza araldica etc. Venetia 1658.

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ

- Περιοδ. «Ἀθηνᾶ» 1831. Χρονικὸν Κομνηνοῦ καὶ Πρόκλου *
- Ἐφημ. «Αἰὼν» 22 Δεκ. 1857 Ἐπιστολὴ Νικολάου Ἰω. Μέξη.
- » «Νέα Ἐφημερίς» 11 Μαρτ. 1892 Μαρία Π. Μέξη.
- » «Θῆβαι» 21 Ἰουλίου 1916 Ἑλένη Π. Μέξη.
- » «Ἐμπρὸς» 12 Αὐγούστου 1920 Πεζοπόρος.
- » «Ἀκρόπολις» 8 Ἰουλ. 1921 ἄρθρ. στρατηγοῦ Ἰω. Κούτση.
- » «Σφαῖρα» 11 Σεπτ. 1925 λόγος καθηγ. Γ. Σωτηρίου ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς τῶν Σπετσῶν.
- » «Σφαῖρα» 7 καὶ 10 Ὀκτ. 1925 ἐπιστολαὶ Δημ. Ἰω. Μέξη καὶ καθηγ. Γ. Σωτηρίου.
- » «Ἑλληνικὴ» 7 Σεπτ. 1930 ἐορταὶ ἑκατονταετηρίδος.
- » «Ἀκρόπολις» 7 Σεπτ. 1930 Ναυμαχία Σπετσῶν.
- » «Ἐλεύθερον Βῆμα» 9 Σεπτ. 1930 Ναυμαχία Σπετσῶν.
- » «Ἀργολικὴ» 15 Σεπτ. 1930 Ναυμαχία Σπετσῶν. Λεπτομερὴς περιγραφὴ ἐορτῶν 100ετηρίδος. Ἐκφωνηθέντες λόγοι Γ. Παρασκευοπούλου, Ναυάρχου Π. Γκίνη, Περ. Μπούμπουλη, ἀπαγγελία ποιητοῦ Γ. Περγιάλιτη.
- » «Ἑλληνικὴ» 3 Μαΐου 1930 εἰς κύριον ἄρθρον περὶ Παναγιώτου Ἰω. Μέξη
- » «Καθημερινή» 1 Ἰουν. 1931 Βουλευτοῦ Ἰω. Γ. Λεωνίδα «ἀληθινὴ ἱστορία τῆς ἐπαναστάσεως τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων».
- » «Ἐσπερινή» 26 Μαρτ. 1932 Χατζηγιάννης Μέξης.
- » «Ἐσπερινή» 8 Σεπτ. 1933 Ναυμαχία Σπετσῶν.
- » «Καθημερινή» 10 Σεπτ. 1933 Χατζηγιάννης Μέξης.
- » «Καθημερινή» 7 Σεπτ. 1933 Ναυάρχου Ἰω. Λαζαροπούλου «Ναυμαχία Σπετσῶν καὶ ἓν ἄγνωστον ἔγγραφο».
- » «Ἀκρόπολις» 7 Σεπτ. 1933 ἄρθρον Χρ. Ἀγγελομάτη. Ναυμαχία Σπετσῶν.
- » «Πατρίς» 10 Σεπτ. 1933 Ἡ ἐπέτειος τῆς ναυμαχίας Σπετσῶν.
- » «Πρωία» 10 Σεπτ. 1933 Περὶ πίνακος ναυτικῶν χορηγημάτων (1853).
- » «Ἐστία» 16 Μαΐου 1934, Σπετσιῶται ἀγωνισταί.
- » «Ἡμερήσιος Κήρυξ» 9 Σεπτ. 1934 Κ. Φαλτάιτς. Ναυμαχία Σπετσῶν
- » «Ἐθνικὴ» 25 Μαρτ. 1936 Κ. Φαλτάιτς «ἀδικίαι ἐπὶ ἡρώων τοῦ ἀγῶνος».
- Περιοδ. «Νεολαΐα» φύλλον 58, 1939. Χατζηγιάννης Μέξης.
- Ἐφημ. «Βραδυνὴ» 26 Ἰουν. 1940. Περὶ κληροδοτημάτων Θεοδώρου Δ. Μέξη.
- » «Τὸ Γένος» 22 Σεπτ. 1952 Στρατηγοῦ Θεοδ. Τσαμπάζη, «Ἡ πρὸ τῶν Σπετσῶν ναυμαχία τῆς 8ης Σεπτ. 1822».
- » «Ἐστία» 11 Σεπτ. 1954 Δ. Γατοπούλου «Ὁ ἀρχηγὸς» (περὶ Χ' γ. Μέξη).
- » «Ἐστία» 19 Ἰανουαρ. 1956 Δ. Γατοπούλου «Κυβερνήτης εἰς Σπέτσας».
- » «Καθημερινή» 19 Ἰαν. 1966 Μαρία Μελ. Μέξη.
- Περιοδ. «Φαντάζιο» Ἰούνιος 1969. Διεκδικήσεις ἀπογόνου Χ' γ. Μέξη.

* Κατόπιν νεωτέρας ἐρεῦνης, ἀμφισβητεῖται ἡ ὕπαρξις τῶν ἐν λόγῳ χρονικογράφων. (L. Vranoussis, «Deux Histoires Byzantines qui n'ont jamais existé». Ἐπετηρὶς τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου 12 (1962), σ. 23 - 29).

111

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ *

- *Αγγελόκαστρον 21
 *Αδριανός Νικ., 80, 94, 109
 *Αλβανόπολις 15, 16
 *Αλβανοί 17, 18, 19
 *Αλεξανδρείας ναυτ. έκστρατεία 82, 84
 *Αλεξανδρῆς *Αναστ. 91
 *Αλή Πασσᾶς 52, 53, 57
 *Ανδροῦτσος *Αν. 92, .Γεώργ. 82, Ν. 110
 *Αποστόλου *Απόστ. 92, .Νικ. 95
 *Απελατίκιον 33
 *Αραβαντινός Π. 21, 36, 50, 53
 *Αρβανον 16
 *Αργεῖ *Ἐθνοσυνέλευσις 112, 123
 *Ἀστρεῖ *Ἐθνοσυνέλευσις 112
- Βαρβαρίγος Μάρκος 19
 Βλαχογιάννης Ἰω. 125
 Βουδούρης Δ. 104
 Βουθρωτόν 18, 53
 Βούλγαρης Γ. 74
- Γεωργίου *Αναγν. 82
 Γιάγκου Γεώργ. 93, Ἰω. 93
 Γκάκης Ἰω. 92
 Γκίνης Π. 92
 Γόττφ. Α. 104
 Γουρῆς Ἰω. 92, .Νικ. 83
 Γρηγορέσης Γ. 93
 Γρηγορίου Ἦλ. 93
 Γριμάνης Φραγκ. 20
- Δαλματία 33, 37, 48
 Δαλματσάνος Ἰω. 93
 Δάσης Σωτ. 93
 Δασκαλόπουλος Ἰω. 91
 Δελβίνον 65
 Δῆμα 49
 Δῆμας Σπυρ. 65, 64
- Δουζίνας Κ. 122
 Δραβίλλας Γ. 13
 Δρόγκας *Αν. 93
 Δρόσης Λεων. 110
 Δυρράχιον 13, 21
- *Ἐγνατία ὁδός 15
 *Ἐκαταῖος 16
 *Ἐνετοί 19, 25, 32, 34, 35, 44, 45
 *Ἐπίδαμνος 18
 *Ἐρμιόνη *Ἐθνοσυνέλευσις 112
- Ζάππα 49, 50, 60, 126
 Ζάππα Αργυρώ 55. Βασιλική (Ἐθ. Μέ-
 λη) 126. Παναγιώτα 56. Σωτήρα 60,
 61
 Ζάππας *Αναστ. 61. *Απόστ. 56. Βασίλ.
 61. Εὔαγγ. 61, 126
 Ζενεβίση 26, 65
 Ζενεβίσης Γκίνης 23, Μπούα - Θάπια 26
- *Ἡπειρος Β. 13, 15, 53, 54
 *Ἡπειρωτικά φύλα 15
 *Ἡπίρου πόλεις 15
- Θεοφανίδης Ἰω. 13, 77, 88, 99
 Θεριανοῦ Μ. 67
 Θῆβαι 73, 125, 126
 Θάπια 26
 Θάπιας Κάρολος 21
- *Ἰλυριοί 16, 18
- Καζῆ Μαρία 111
 Καίρης Θεοφ. 124
 Καλαφάτης Γεώργ. 92
 Καλογερόπουλος Νικ. 126
 Κανάρης Κων. 82

* Κεφ. Α' & Β'.

- Καποδίστριας 'Ιω. 101, 102, 113, 123
 Καραϊσκάκης Γ. 123
 Καραμάνος Γιαννούλης 85, 124
 Καραμπατάκης 'Αναστ. 93
 Καρατάσος Τσάμης 124
 Κασομούλης Ν. 123
 Κάτταρον 48
 Κατσαίτη 65, 66, 67, 68. (Μαρία - Ρόζα, Μάρκος - 'Αντώνιος, Σπυρίδων, Φραντζέσκα)
 Κέρκυρα 65, 126
 Κιππικός Κοργιολάνος 34, 43
 Κλαδάς Κροκόδειλος 40, 41, 42
 Κλήσας Γεωργ. 91, 92
 Κόκκινος Δ. 77, 81, 85
 Κολανδροῦτσος Γ. 85
 Κολαχιώτης 'Αν. 93
 Κολοκοτρώνης Θεόδ. 98, 99. Πᾶνος 88, 98
 Κοκόλης 'Αντ. 91. Παναγ. 91, 93
 Κομνηνός 'Αλέξιος 13, 31
 Κομνηνή 'Αννα 16, 31
 Κοντός 'Αναγν. 83
 Κοντογιάννης Μίτζα 123
 Κοράτζιο Αιμιλία 66
 Κουντουριώτης Λάζαρος 79, 88, 97. Γεώργιος 117
 Κουρίλλας Εὐλόγιος 17, 59
 Κοτζίās Ν. 89, 93, 94
 Κουτρούπης Λάζ. 83
 Κούτσης Γεωργ. 85. 'Ιω. 87, 91, 94, 96, 109. Χριστ. 92.
 Κόχραν 97, 123
 Κρητικός Βασ. 93
 Κριεζής 'Αντ. 83, 88, 93, 95, 96. Γ. 122. Δ. 122
 Κυνουρία 73, 118
 Κώνστας Π. 87

 Λαζαρόπουλος 'Ιω. 80, 82
 Λαζάρου Βασίλ. 85. Μανώλης 82
 Λαλεχός 'Ιω. 83
 Λάμποβον 49, 50, 52, 54, 65, 127
 Λάμπρου Δημ. 80, 81, 87, 94, 108. Γεώργ. 80
 Λαμπρυνίδης Μ. 20, 40, 45
 Λεμπέσης 'Αναγν. 82
 Λεωνίδιον 73, 118

 Λιάρδος Νικ. 91, 92
Λυτζμειά 50
 Μαγάρας 'Αναγν. 93
 Μαλαξός Ν. 46
 Μαλοκίνης Δ. 92
 Μαμμόπουλος 'Αλ. 20, 52, 60, 61
 Μάξη 30, 47 ('Αλέξιος, 'Ανδρέας, Βάθης, Βρεττός, Γεώργιος, Νικόλαος, Θεόδωρος, Σαρακηνός)
 Μαρίνου Λιάκος 93
 Μαυροκορδάτος 'Αλέξ. 103, 104, 123
 Μαυρομιχάλης Δ., 'Ιω., Πετρόμπεης 77
 Μελάς 'Ιω. 51. Λέων 51
 Μενεξής Γεώργ. 93
 Μεζάν 30, 38
 Μέξα 13, 20
 Μέξα Δαλματίας 48, 49. Βερνάδος ντὰ Μέξα 49
 Μέξα Κερκύρας 65 - 67 ('Ανδρέας 'Αρθ., 'Αρθούρος Πωλ, Γεώργιος 'Ιω., Βαλέριος Γ., Γουλιέλμος, 'Ιωάννης 'Αρθ., 'Ιωάννης Γ., 'Ιωάννης 'Ιακ., Σπυρίδων 'Αρθ., Σπυρίδων Γ.)
 Μέξη 13, 14, 20, 27, 30, 33, 35, 37, 69
 Μέξη Βασιλείου 64
 Μέξη - Γκέρμπεση 29, 30, 40, 44, 47, 48 ('Αλέξιος, Γεώργιος, Μέξης, Μέξης Στεφ.)
 Μέξη Θηβών 125-134 ('Αντώνιος 'Ιω. 130. Βασίλειος Μ. 133. Βασίλειος Π. 129, 131. Δημήτριος Εὐθ. 126. Εὐθύμιος Π. 126. 'Επαμεινώνδας 'Ιω. 130. Θεόδωρος Β. 132. Θεόδωρος Δ. 59, 126, 127. 'Ιωάννης Α. 130. 'Ιωάννης Π. 129. 'Ιωάννης Π. 130. Κωνσταντίνος Β. 132. Μελέτιος Π. 58, 129, 132. Μελέτιος Π. 133. Μελέτιος-Γεώργιος Β. 134. Μελέτιος Σ. 134. Μιχαήλ Σ. 134. Πέτρος Εὐθ. 127, 129. Πέτρος Β. 132. Πέτρος 'Ιω. 73, 125. Πέτρος 'Ιω. 130. Πέτρος Μ. 133. Σωτήριος Μ. 134)
 Μέξη - Κλόζα 29, 30, 48 (Γκίνης, Θεόδωρος, 'Ιωάννης, Μέξης, Νικόλαος)
 Μέξη - Κονδύλη 29, 63
 Μέξη - Κοσμά 30
 Μέξη - Κώνστα 29, 30
 Μέξη Λαμπόβου 49 - 60 ('Αθανάσιος 58, 64, 65. 'Αντώνιος 55. 'Απόστολος Π.

- 55, 56. Ἀπόστολος Χρ. 55, 57. Ἀριστείδης Ἀπ. 65. Γαβριήλ 58. Βασίλειος 56, 58, 59, 64, 65. Γεώργιος Ε. 64. Γεώργιος Β. 58, 65. Γεωργάκης 57. Γρηγόριος Δ. 65. Δημήτρα Ἀπ. 65. Δημήτριος 65. Εὐάγγελος Φ. 65. Εὐάγγελος Θ. 58, 57, 65. Εὐφροσύνη Ἀπ. 54, 55, 57. Ἰωάννης 53, 72, 118. Ἰωάννης Π. 55, 65. Κωνσταντῖνος Χρ. 54, 57, 58. Κυριάκος Π. 55, 64. Νικόλαος Γ. 57. Πέτρος 55. Πέτρος Π. 64, 65. Σίμος 65. Σωκράτης 58, 65. Χρῆστος Π. 55)
- Μέξη - Μποζίκη 29, 33, 38 - 47 (Βρεττός 45. Γεώργιος 39, 43. Γεώργιος Δ. 46, 48. Δομένικος 44. Μέξης 28, 40, 41, 42. Ντούμας 42, Πελεγρίνος 39. Πέτρος 43. Προγάνος 43, 45. Ρενέσης 47. Ρεπόσης 45. Ρεπόσης Δ. 46).
- Μέξη - Οἰκονόμου 30
- Μέξη - Παναγιώτου 30, 64
- Μέξη - Παναγιωτίδη 29, 61 - 64. (Ἀπόστολος Δ. 63, 65. Ἀλέξιος 62, 65. Δῆμος Ν. 14, 38, 47, 62, 65. Θεοχάρης Δ. 64, 65. Θωμᾶς 58. Ἰωάννης Ἀπ. 64, Κανέλλα Δ. 61. Κωνσταντῖνος Θ. 64. Κωνσταντῖνος Ἀπ. 62. Νικόλαος Ἀπ. 62. Νικόλαος Δ. 63)
- Μέξη - Πολίτη 30
- Μέξη - Πόρου 121 - 125 (Ἀντώνιος Δ. 125. Δημήτριος 125. Δημήτριος Μ. 121, 122. Ἰωάννης Μ. 121. Μελέτιος Ἰω. 53, 72, 121. Χριστόδουλος 29, 121 - 124)
- Μέξη - Πολίτη 30
- Μέξη - Σπετσῶν 69, 72 - 118 (Γεώργιος Θ. 111. Γεώργιος Ν. 113. Γεώργιος Χ'' Ἰω. 117. Δημήτριος Θ. 116. Δημήτριος Ἰω. 53, 109, 114. Δημήτριος Π. 115. Δημήτριος Χ'' Ἰω. 116. Θεοδωράκης Θ. 73, 74, 80, 81, 84, 85, 107, 120. Θεόδωρος Γ. 111. Θεόδωρος Δ. 116. Θεόδωρος Ἰω. 110. Θεόδωρος Ἰω. 53, 72, 118. Θεόδωρος Χ'' Ἰω. 73, 79, 81, 109. Ἰωάννης Θ. 110. Ἰωάννης Ν. 113. Ἰωάννης Π. 115. Λάζαρος Θ. 73, 109. Μελέτιος 118. Νικόλαος Θ. 116. Νικόλαος Ἰω. 113, Νικόλαος Χ'' Ἰω. 80, 82, 87, 90, 92, 93, 96, 104, 112. Παναγιώτης Ἰω. 115. Παναγιώτης Δ. 116. Παναγιώτης Χ'' Ἰω. 89, 113 - 116. Πέτρος Ἰω. 115. Χατζηγιάννης Θ. 73 - 120. Χατζηγιάννης Δ. 116. Σταμάτιος Π. 117)
- Μέξη - Τεργέστης 68 (Ἀνδρέας Γ. Γεώργιος. Γεώργιος Δ. Δημήτριος Γ.)
- Μέξης - Ἐμμανουήλ 52, 119
- Μέξης - Εὐάγγελος (Μεξικός) 50
- Μέξης - Κλησιᾶς 48
- Μέξης - Νικόλαος 38
- Μέξης - Πέτρος Παναγιώτης 51
- Μέξης - Συρβάσης 48
- Μεξιάτες 20
- Μερικάκης Στ. 119
- Μήτρου Δ. 82
- Μιαούλης Ἀνδ. 87, 95, 123
- Μίνιος Βαρθολομαῖος 40, 41
- Μοσκοβίτης Δ., Κ., Χρ. 93
- Μοτσενίγος Πέτρος 34
- Μουρούζης Ν. 75
- Μπαρδούνια 40
- Μπαρμπάτσης Κοσμᾶς 87, 88, 89, 91, 93, 94, 95
- Μπατᾶς Ἀνδρ. 82
- Μπίρης Κ. 21, 31, 40, 46, 69
- Μπογιατσῆς 93
- Μποτασαῖοι 75, 76, 96, 108, 109
- Μπότσης Παναγ. 81, 85. Θεοδόσης 82
- Μπούα 13, 21, 24, 35
- Μπούα - Σπάτα 21 - 26 (Ἀλέξιος Π. 24. Γκίνης 22, 23. Γκίνης Π. 24. Γρίβας - Θεόδωρος 24, 40, 41. Κούκης 24. Μαυρίκιος 22, 23. Μερκούριος 24 - 28. Παῦλος 23. Πέτρος 22. Πέτρος 27, 36. Σκλέπας Πέτρος 24)
- Μπουγιούρης Ἰω. 93
- Μπουμπουλίνα Λασκαρίνα 75, 97, 98, 107, 113, 114
- Μπουοντελμόντε Ἡσαῦ 23
- Μύλοι 99
- Ναυπάκτου ναυμαχία 36
- Ναύπλιον 40, 42, 45, 99
- Νέστορας Ἰω. 93
- Νικόδημος Κ. 77
- Νορμανδοὶ 13, 14

- Νότσκας 65
 Νταϊλάνος Χατζημιχαήλ 112
 Ντάσης Σωτ. 91

 Όθων 103, 104
 Οίκονόμου - Κανικλής Θ. 120
 Όμηρίδης Π. 77, 81
 Όρλάνδος Άν. 70, 74, 76, 81, 82, 83, 87, 90, 92, 105, 113
 Όρλώφ Β. Λαζάρου 75, 97

 Παναγιώτας Α. 88, 93, 95
 Παναγιωτίδης Άθαν. 65. Δημ. Άπ. 65, 61. Νικολ. 65
 Πάνου Γ. 82
 Παραμυθιώτης Ίω. 117
 Παπαρρηγόπουλος Κ. 84
 Παπασταύρου Ίω. 83
 Παραπόλας Δημ. 93
 Παρασκευᾶς Δημ., Νικ. 93
 Πέρκιζας Άνδρ. 93
 Πετούσης Ίω. 91, 93
 Πετρίτσης Ν. 91
 Πλάκθης Β. 93
 Πόρος 28, 72, 121
 Πόρτο Λουδοβίκος 35
 Πραστός 118
 Πρόνοιαι 32
 Πτολεμαῖος Κλαύδιος 16

 Ραγκαβῆς Ρίζος 67
 Ράπτης Νικ. 82
 Rietstap J. 48
 Ροδίτης Άγγελῆς 91, 93
 Rosenfeld F. 48
 Ρουμανία 126

 Σάθας Κ. 20, 31, 33, 34, 37, 38, 39, 42 - 48, 69
 Σανούτο Μαρῖνος 34, 37, 38, 40, 45, 48, 49
 Σαρρῆς Λαζ. 93
 Σγοῦροι 26
 Σγοῦρος Καγκάδης (Μπούας) 24
 Σέκερης Π. 113

 Σινάν πασσᾶς 32
 Σινάνμπέης 41
 Σλιάς Άνδρ. 85.
 Σπέτσαι 28, 69, 70, 71, 79, 105
 Σπετσῶν ναυμαχία 86 - 96
 Σταματελόπουλος Νικ. 123
 Στρατιῶται 31 - 36

 Τεργέστη 68, 73
 Τόκκος Κάρολος Α΄ 23. Κάρολος Β΄ 32
 Τρικούπης Σπ. 71, 79, 123
 Τροιζῆνι Έθνοσυνέλευσις 112
 Τσακωνιά 118
 Τσαμαδός Δ. 90, 92, 93, 94
 Τσέβας Γ. 18
 Τσολίνας Ίω. 93
 Τσούπας Γκίκας 77, 78. Ίω. 88, 93, 95, 108
 Τσοχαντάρης Ν. 83
 Τυπάρητος 69, 104

 Ύδρα 28, 71, 72, 77, 79, 96
 Ύψηλάντης Δημ. 85, 122

 Φιλήμων Ίω. 18
 Φιρτζάλας Ίω. 93. Κοσμᾶς 93
 Φουρίκης Π. 16
 Φωτόπουλος Γ. 96, 102

 Χαβέλλας Θ. 16
 Χατζῆ Άναργύρου Άνάργ. 72, 74, 80, 82, 83, 105, 108, 110, 113. Άνδρ. 81, 102. Άναγν. 85
 Χατζηνικόλα - Γκίνη 109
 Χατζηπαναγιώτου Κώνστας 118 - 121. Θεόδ. 121
 Χελιώτης Δημ. 93
 Χόντσας Άνδ. 92
 Χόρμοβον 52
 Χρυσανθόπουλος Φ. 86, 89, 98

 Ψαλίδας Άθ. 18
 Ψαρά 71, 77

 Ώρικόν 16

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίς
Πρόλογος	9

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄

Καταγωγή	13
Οί Δωριεῖς τῆς Ἠπείρου καὶ οἱ Ἰλλυριοὶ	15
Δημιουργία ἐλληνοαλβανικῶν πατριῶν. Κάθοδος Ἑλληνοαλβανῶν εἰς κυρίως Ἑλλάδα καὶ Πελοπόννησον. Τοπωνύμια	
Οἶκος Μπούα	21
Διασπορὰ τῶν Μέξη. Περί ἐπωνύμου καὶ αἷτια παραφθορῶν καὶ μεταβολῶν αὐτοῦ. Δημιουργία οἰκογενειακῶν κλάδων μὲ νέα ἐπώνυμα	27
Στρατιῶται. Πολεμικὴ δράσις αὐτῶν ἐν Ἀνατολῇ καὶ Δύσει	31
Στρατιῶται ἐκ τῆς οἰκογενειακῆς φυλῆς τῶν Μέξη	37
α) Νικόλαος Μέξης	38
β) Οἱ Μέξη - Μποζίκη	38
γ) Οἱ Μάξη, Μέξη - Γκερμπέση καὶ Μέξη - Κλόζα	47
Οἶκος Μέξα τῆς Δαλματίας	48
Λάμποβον, πατὴρ τῶν Μέξη. Περί Εὐαγγέλου, Πέτρου καὶ Ἐμμανουήλ Μέξη Καταστροφὴ Χαρμόβου καὶ Λαμπόβου. Δευτέρα διασπορὰ τῶν Μέξη. Οἰκο- γένεια Μέξη ἐν Βορείῳ Ἠπείρῳ. Βιογραφικὰ σημεῖωματα	52
Σωτήρα Ζάππα	60
Οἰκογένεια Μέξη - Παναγιώτιδη	61
Οἰκογένεια Μέξα τῆς Κερκύρας	65
Οἰκογένεια Μέξη τῆς Τεργέστης	68

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

Ἡ νῆσος Σπέτσαι	69
Οἰκογένεια Μέξη τῶν Σπετσῶν. Θεόδωρος Ἰω. Μέξης	72
Χατζηγιάνης Μέξης	73
Σπετσιωτῶν πολιτικαὶ διαμαχαὶ	75
Χ΄ Ἰωάννης Μέξης καὶ ἡ ἐξέγερσις τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων	76
Συμμετοχὴ τῶν πλοίων τοῦ Χ΄ Ἰω. Μέξη εἰς τὸν ναυτικὸν ἀγῶνα	79
Χρηματικαὶ προσφοραὶ τοῦ Χ΄ Ἰω. Μέξη	84
Ἡ πρὸ τῶν Σπετσῶν Ναυμαχία τῆς 8ης Σεπτ. 1822. Ἡ ἡρωϊκὴ στάσις τοῦ Χ΄ Ἰω. Μέξη διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς νήσου	86
Ἄλλαι ὑπηρεσίαι τοῦ Χατζηγιάνη Μέξη κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀγῶνος	97

Οί μετὰ τὴν Ἀνεξαρτησίαν χρόνοι	101
Ἡ ἀρχοντικὴ οἰκία τοῦ Χ'' Ἰω. Μέξη ἐθνικὸν κειμήλιον	105
Θεοδωράκης Θ. Μέξης	107
Ἡ οἰκόγενεια τοῦ Χ'' Ἰω. Μέξη καὶ ἀπόγονοι αὐτοῦ	108
Κυνουρία, Κώνστας Χ'' Παναγιώτου - Πολίτης	118
Οἰκογένεια Μέξη τοῦ Πόρου	121
Οἰκογένεια Μέξη τῶν Θηβῶν	125

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

1. Περί Στρατιωτῶν	135
2. Νήσου Σπετσῶν. Οἴκου Μέξη	141
3. Ἐπιστολαὶ Χατζηγιάννη Μέξη πρὸς Κώνστα Χ'' Παναγιώτου	177
4. Περί Χριστοδούλου Μέξη - Ποριώτου	181
5. Περί Πέτρου Εὐθ. Μέξη	190
Ἀπαγγελία ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τῶν Σπετσῶν	194
Ἀπαγγελία κατὰ τὰ ἀποκαλυπτήρια τῆς προτομῆς Χ'' Ἰω. Μέξη	195

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Γενεαλογίαι : Θώπια, Μπούα - Σπάτα, Σγούρων καὶ Ζενεβίση	199, 202
Γενεαλογικὸς πίναξ οἴκου Μέξη	200
Οἰκόσημον Μερκουρίου Μπούα (περιγραφή)	203
Οἰκόσημον οἴκου Μέξα Δαλματίας (περιγραφή καὶ συμβολισμὸς χρωμάτων; Τὸ οἰκόσημον εἰς μικρογραφίαν βυζαντινοῦ χειρογράφου)	205
Βιβλιογραφία	207
Ἱστορικὰ Ἀρχεῖα καὶ ἄλλαι πηγαὶ	209
Ἐραλδικαὶ πηγαὶ	210
Ἐφημέριος καὶ περιοδικὸς τύπος	211
Εὐρετήριον	213

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

- ✓ Σελίς 7 στίχος 18 Εἰς γενεαλογικὸν πίνακα οἴκου Μέξη ἀντι ἔνθετα
✓ » 11 » 9 ἔγγραφα ἀντι ἔγγράφων
✓ » 34 » 16 Κοριολάνος ἀντι Καριολάνος
✓ » 47 » 8 παραφθορᾶς ἀντι πραφθορᾶς
✓ » 52 » 16 Ζάππα ἀντι Ζάπα
✓ » 55 » 2 Εὐφροσύνης ἀντι Εὐφροδύνης
✓ » 57 » 1 τῆς ἀντι τῆ
✓ » 60 » 25 μετ' ἄλλων ἀντι μεθ' ἄλλων

✓ Σελίς 33 στίχος 10 ἀκριτικὰ ἀντι ἀκριπὰ
✓ 83 87 μοὶ ἀντι μοῦ

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

2000
97

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας